

ព្រះ
ត្រៃបិដកបាលី

និង

សេចក្តីប្រែជាភាសាខ្មែរ

វិណយបិដក

បណាវិត្ត ឥតិយភាគ

៣

និស្សត្តិយភណ្ឌ និង បាចិត្តិយភណ្ឌ

រោងពុទ្ធលេខី ២

ពុទ្ធសាសនាបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

រ.ស ២៤៩៨

វិទ្យាបិដក មហាវិក័ត

តតិយភាគ

៣

ជំនួញយក ឆ្នាំ ១១ ឬ ១២ ឆ្នាំ

ធម៌យោ ភាគី

នមោ ធម្មា ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្វ ។

ធម៌ស្មត្ថិយកណ្តំ

ឥមេ ទោ បបាយស្មត្ថោ ភីស ធម៌ស្មត្ថិយា

នាធម៌ត្ថិយា នម្មា ឧទ្ទេសំ អាគច្ឆន្តិ ។

បីវិវិគ្គស្ស បរិមសិក្ខាបទំ

[១] តេន សមយេន តុន្តោ ភគវំ វេសាសិយំ

វិហារតិ វិហារតិ វិហារតិ វេតិយេ ។ តេន ទោ បន សមយេន

ភគវតោ ភិក្ខុនំ ភិក្ខុនំ អនុញ្ញាតំ ហោតិ ។ នត្ថត្ថិយា

ភិក្ខុ ភគវតោ ភិក្ខុនំ អនុញ្ញាតន្តិ អញ្ញោនេវ ភិច្ឆិវេន

តាមំ បរិសន្តិ អញ្ញោនេវ ភិច្ឆិវេន អាភមេ អន្ធន្តិ

ភាគទី ៣

ខ្ញុំសូមមេត្តា បំភោគព្រះដ៏មានព្រះភាគ

ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះ ។

និស្សត្ថិយកណ្តំ

បតិព្រណេកដ៏មានកាយុទាំងឡាយ ភាបត្តិនិស្សត្ថិយបាចិត្តិយ

ទាំង ៣០ នេះឯង មកកាន់ឧទ្ទេស

(ដ៏ព្រះបាទមោក្ខវេលសន្ស័យស្រីសំវេនិកលក្ខន្តេវ) ។

បីវិវិគ្គ សិក្ខាបទទី ១

[១] សម័យនោះ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងភោគមគ្គចតិយ ទៀបក្រុងវេសាលី ។ វេលានោះឯង ត្រូវចំរើនព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់បានអនុញ្ញាតដល់ភិក្ខុទាំងឡាយរួចស្រេចហើយ ។ ពួកព្យាគ្គិយភិក្ខុ (ភិក្ខុមានពួក ៦) បានដឹងថា ត្រូវចំរើនព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់អនុញ្ញាតហើយ (ក៏ប្រើប្រាស់ចំរើនហួសពុទ្ធនុញ្ញាត ក៏ប្រើប្រាស់ចំរើនចិត្រ) ចូលទៅកាន់ស្រុក (ស្បៀកដណ្តប់) ចំរើនមួយត្រី នៅក្នុងភោគម (ស្បៀកដណ្តប់) ចំរើនមួយត្រី

អញ្ញោនេ តិច្ឆារាជ ធម្មាជំ ធុត្តន្តំ ។ យេ តេ ភិក្ខុ
 អប្បជ្ជា សន្តដ្ឋា លន្តិយោ តុត្តក្កុស្តា សិក្ខាតាមា
 តេ ឧដ្ឋាយន្តំ ច័យន្តំ វិចារេន្តំ តតំ ហិ ឆាម
 ធម្មតិយា ភិក្ខុ អតិបក្កចិវំ ឆាបស្សន្តិកំ ។ អថោ
 តេ ភិក្ខុ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហារេសុំ ។ អថោ
 ភគវំ ឯតស្មំ ធិនារេ ឯតស្មំ បតារណោ ភិក្ខុសង្ឃ
 សន្តិមាតាមេត្វា ធម្មតិយេ ភិក្ខុ បដិប្បន្តំ សន្តំ តិរ
 តម្កេ ភិក្ខុវេ អតិបក្កចិវំ ឆាបជាតិ ។ សន្តំ ភគវតិ ។
 វិចារហិ តុត្តោ ភគវំ អធនុច្ឆរិតំ មោឃបុរិសា អ
 ធនុលោមិតំ អប្បន្សំ អស្សាមណាតំ អតប្បិយំ
 អករណិយំ តតំ ហិ ឆាម តុត្តេ មោឃបុរិសា
 អតិបក្កចិវំ ឆាបស្សន្តំ នេតិ មោឃបុរិសា អប្បសន្តា-
 ជំ វា បសាទាយ បសន្តាជំ វា កិរិយាភារិយ

ចុះកាន់កងផ្សំគ្នា (ស្បៀកដណ្តប់) ចិវំមួយត្រៃ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ណា ដែលជាអ្នកប្រាថ្នាភិក្ខុ ជាអ្នកសុខស្រួល ជាអ្នកមានសេចក្តីត្រេក
 ឆ្ងាយ ជាអ្នកក្លៀកបាយនិងបាប ជាអ្នកពេញចិត្តរាងការរៀនសូត្រ
 ភិក្ខុទាំងនោះ ក៏ពោលទោស ក៏ជឿយ បន្ទុះបង្ហាច់ថា ពួកធម្មតិយភិក្ខុ
 មិនសមរម័យនឹងប្រើប្រាស់អតិបក្កចិវំ (ចិវំច្រើន) លើសកំណត់ ។
 លំដាប់នោះ ភិក្ខុទាំងអស់នោះ ក៏ក្រាបទូលសេចក្តីមុខ ចំពោះព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ។ ព្រោះចំពោះនេះ ដំណើរនេះ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់ឲ្យប្រជុំភិក្ខុសង្ឃ ឬប្រាសស្រួចញាត់ទៅពួកធម្មតិយភិក្ខុ
 ក្នុងគោលនោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយបានប្រើប្រាស់អតិ-
 បក្កចិវំ មែនឬ ។ ពួកធម្មតិយភិក្ខុក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគ ការនោះពិតមែន ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់
 ចម្លាសថា ម្ចាស់មោឃបុរិសទាំងឡាយ កំពើដែលអ្នកឯងរាល់គ្នាធ្វើនេះ
 មិនទំនង មិនសមរម័យ មិនសមគួរ មិនមែនជាបេសសមណៈ ជាការមិន
 គប្បី មិនគួរបើនឹងធ្វើសោះ ម្ចាស់មោឃបុរិសទាំងឡាយ គួរចិវែវ អ្នក
 ឯងរាល់គ្នាមិនប្រើប្រាស់អតិបក្កចិវំ(យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់មោឃបុរិសទាំង-
 ឡាយ កំពើដែលអ្នកឯងរាល់គ្នាធ្វើនេះ មិនបានទាំងស្រុងដែលមិនទាន់
 ជ្រះថ្លាឲ្យជ្រះថ្លាឡើង ឬអនុស្សវដែលបានជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យវិនិរុត្តិជ្រះថ្លា

។ បេ ។ ឯវត្ថុ ចន កំភូរ ឥម៌ សិក្ខាបដំ ឧត្តិ-
សេយ្យាថ យោ បន កំភូរ អតិរេកចំរំ ជាបយ្យ
និស្សន្ទិយ ខាងត្បូង ។ ឯវត្ថុ កតវត្ថា កំភូរ
សិក្ខាបដំ បញ្ញត្តិ ហោតិ ។

(២) តេន ចោ បន សមយេន អាយស្មតោ
អាណន្ទស្ស អតិរេកចំរំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ។ អាយស្ម
ច អាណន្ទោ តំ ចំរំ អាយស្មតោ សាវីរុត្តស្ស ឆាតុ-
កាមោ ហោតិ ។ អាយស្ម ច សាវីរុត្តោ សាគោត
វិហាតិ ។ អថចោ អាយស្មតោ អាណន្ទស្ស ឯតនហោសិ
កតវត្ថា សិក្ខាបដំ បញ្ញត្តិ ន អតិរេកចំរំ ជាបតទ្ធី
ន័យេន មេ អតិរេកចំរំ ឧប្បន្នំ អហត្ថម៌ ចំរំ អាយ-
ស្មតោ សាវីរុត្តស្ស ឆាតុកាមោ អាយស្ម ច សាវី-
រុត្តោ សាគោត វិហាតិ តាចំ ឧ ចោ មយោ បដិបដ្ឋិ-
តទ្ធី ។ អថចោ អាយស្ម អាណន្ទោ កតវត្ថា ឯតមត្ថំ
អាណេសិ ។ កំរិតំ បចាទន្ត សាវីរុត្តោ អាណន្ទស្ស-
តតិ ។ ឆរមំ វា កតវា ឆរសំ ធសមំ វាតិ ។

ច្បើនទៀត(នោះ)ក៏ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ្នកទាំងឡាយ
ត្រូវសម្រេចច្បើនទៀតសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយប្រើប្រាស់អតិ-
រេកចំរំ (កំភូរនោះ) ត្រូវនិស្សន្ទិយបាចិត្តិយ៍^(១) ។ ឯសិក្ខាបទនេះព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់បញ្ញត្តិដល់ភិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះហើយ ។

(២) ត្រាវោះ អតិរេកចំរំ កើតច្បើនដល់ព្រះភាគទ្រង់មាន
អាយុ ។ ព្រះភាគទ្រង់មានអាយុចង់ប្រគេនចំរំនោះទៅព្រះសាវីរុត្ត
ដ៏មានអាយុ ។ តែព្រះសាវីរុត្តដ៏មានអាយុ លោកគង់នៅឯនគរ
សាគេត(មិនទាន់និមន្តមកដល់) ។ វេលានោះ ព្រះភាគទ្រង់មានអាយុ
ត្រិះរិះគិតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានបញ្ញត្តិសិក្ខាបទថា ភិក្ខុមិនត្រូវ
ទ្រទ្រង់អតិរេកចំរំច្បើយ ឥឡូវអតិរេកចំរំ កើតច្បើនដល់គញហើយ
គញមានចំណងនឹងប្រគេនចំរំនោះទៅព្រះសាវីរុត្តដ៏មានអាយុ តែព្រះ
សាវីរុត្តដ៏មានអាយុ លោកគង់នៅឯនគរសាគេត កើតញត្រូវប្រតិបត្តិ
ដូចម្តេចនោះ ។ ត្រាវោះ ព្រះភាគទ្រង់មានអាយុបានក្រាបទូលសេចក្តីនុ
បំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្នាលភាគទ្រង់
ព្រះសាវីរុត្តនៅឃ្លាននៅទៀតនឹងមកដល់ ។ ព្រះភាគទ្រង់ក្រាបទូលថា
បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ប្រហែលជាប្រាបូន៍ថ្មដល់ថ្មទៀត

១ និកាយបិរវង្សនោះនិស្សន្ទិយ កំរិត្យក្រាបចិត្តិយ៍ ។

អដទោ កតវា ឯតស្មី ឯតានេ ឯតស្មី បតរណោ ឯដ្ឋ
 កដំ កត្វា កិក្ខុ អាមន្តេសំ អនុជានាមំ កិក្ខុវេ ឧសា-
 ហាបរមំ អតិរកចិវំ ធារត្ថំ ឯវត្ថុ ចន កិក្ខុវេ ឥមំ
 សំត្វាបដំ ឧដ្ឋិសេយ្យុដ ឯដ្ឋិកចិវស្មី កិក្ខុវា
 ឧត្តតស្មី កាបិធនេ ឧសាហាបរមំ អតិរកចិវំ ធារត្ថំ
 តំ អតិក្កាមយនោ ចិស្សត្ថយំ វាចិត្តិយន្តំ ។

(៣) ឯដ្ឋិកចិវស្មីន្តំ កិក្ខុវា ចិវំ កាតំ វា ហោតិ
 ឯដ្ឋំ វា វិឯដ្ឋំ វា ឧត្ថំ វា ចិវំកសា វា ឧបច្ឆិដ្ឋា ។
 ឧត្តតស្មី កាបិធនេ អដ្ឋន្តំ មាតិកាធំ អញ្ញាភាយ
 មាតិកាយ ឧត្តតំ ហោតិ សង្ខេប វា អន្តរា ឧត្តតំ
 ហោតិ ។ ឧសាហាបរមន្តំ ឧសាហាបរមកា ធារ-
 តត្ថំ ។ អតិរកចិវំ វាម អនឯដ្ឋិតំ អវិកប្បិតំ ។

(ទើបលោកនឹងនាំមន្តកដល់) ។ ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរនេះ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ធ្វើឲ្យដឹងថា ហើយត្រាស់ហៅកិក្ខុចាំទិវាយមក
 ក្នុងវេលានោះថា ម្ចាស់កិក្ខុចាំទិវាយ គឺជាគតអនុញ្ញាតដើម្បីឲ្យអ្នករាល់គ្នា
 ទុកអតិរកចិវំ កំណត់ត្រឹមដប់ថ្ងៃ ម្ចាស់កិក្ខុចាំទិវាយ ក្នុងចាំទិវាយ
 ត្រូវសំដែងខ្លួនស្តាប់ទាននេះយ៉ាងនេះថា កាលបើចិវសេម្រិចហើយ (ក្តី)
 កន្លែងនោះហើយ (ក្តី) កិក្ខុត្រូវទុកអតិរកចិវំ បានត្រឹមដប់ថ្ងៃ បើឲ្យ
 កន្លងហួសពីដប់ថ្ងៃនោះទៅ ត្រូវនិស្សន្តិយបាចិត្តិយ ។

(៣) ត្រង់ពាក្យថា ចិវសេម្រិចហើយ អធិប្បាយថា ចិវដែល
 កិក្ខុបានធ្វើរួចហើយក្តី ចិវដែលបាត់ដោយចោលដើមល្អចយកទៅក្តី ចិវ
 វិចារសដោយសត្វកណ្តៀរដើមកាត់ក្តី ចិវដែលភ្លើងឆេះក្តី សេចក្តី
 ប្រាថ្នាក្នុងចិវ (របស់កិក្ខុនោះ) ដាច់ស្រឡះក្តី ។ ពាក្យថា កន្លែង
 នោះហើយ គឺកន្លែងដែលដោះដោយបណ្តាមាតិកា ៨ យ៉ាង មាតិកា
 ណាមួយ ឬសង្ខេបបានប្រជុំគ្នាសូត្រដោះក្នុងកាលជាចន្លោះ ។ ពាក្យ
 ថា កំណត់ត្រឹមដប់ថ្ងៃ គឺកិក្ខុត្រូវទុក (អតិរកចិវំ) កំណត់យ៉ាងយូរ
 បានត្រឹមតែដប់ថ្ងៃ ។ ចិវដែលកិក្ខុមិនបានអធិដ្ឋាន មិនបានកែប្ប

[៥] តេន ភិក្ខុនា សម្ពុហុលេ ភិក្ខុ ឧបសង្កម្ពិ
 មិថ្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្កំ កវិថ្វា វុណ្ណំ ភិក្ខុនំ
 ចានេ វុត្តិថ្វា ឧត្តរាសង្កំ ឯសិទិថ្វា អញ្ចលំ បត្តហេត្វា
 ឯវេស្ស វេសិយោ ឥទំ មេ កន្តេ ចិវំ ធនាហាតិក្កន្តំ
 ឯស្សត្តិយំ ឥមាហំ អាយស្សន្តានំ ឯស្សន្តាមីតិ ។
 ឯស្សន្តិថ្វា អាចន្តំ នេសេតថ្វា ។ ឲ្យត្តេន ភិក្ខុនា
 បដិគលេន អាចន្តំ បដិគ្គហេតថ្វា ឯស្សន្តចិវំ ធាតុ
 សុណន្តំ មេ អាយស្សន្តា ឥទំ ចិវំ ឥត្តន្តាមស្ស
 ភិក្ខុនោ ឯស្សត្តិយំ អាយស្សន្តានំ ឯស្សន្តំ ។ យនា-
 យស្សន្តានំ បត្តកលំ អាយស្សន្តា ឥមំ ចិវំ ឥត្តន្តាមស្ស
 ភិក្ខុនោ នេយ្យន្តិ ។

[៦] តេន ភិក្ខុនា ឯកំ ភិក្ខុនំ ឧបសង្កម្ពិ
 ឯកំសំ ឧត្តរាសង្កំ កវិថ្វា ឧត្តរាសង្កំ ឯសិទិថ្វា អ-
 ញ្ចលំ បត្តហេត្វា ឯវេស្ស វេសិយោ ឥទំ មេ អាកុសា
 ចិវំ ធនាហាតិក្កន្តំ ឯស្សត្តិយំ ឥមាហំ អាយស្សន្តា

(៥) (បើលះចិវំវេសិយោ) ភិក្ខុនា (ត្រូវចូលទៅកេភិក្ខុប្រិមអង្គ
 (ភិក្ខុបិប្ផ ឬភិក្ខុប្ប) ហើយធ្វើឧត្តរាសង្កំទៀងស្មាមាងសំពះទៀបបាត
 ភិក្ខុចាស់ទាំងឡាយ ឬអង្គុយច្រហោងប្រណម្យអញ្ចលំរឿង ពោលនឹង
 ភិក្ខុទាំងនោះយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន នេះចិវំវេសិយោ កន្លង
 ដប់ថ្ងៃ ត្រូវឱស្សត្តិយហើយ ឥឡូវខ្ញុំសូមលះចិវំវេសិយោលោកដ៏មានកាយ
 ទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុនាលះចិវំវេសិយោ ត្រូវសំដែងអាចន្តចេញ ។ ភិក្ខុ
 អ្នកទ្វាសអង្គអាចត្រូវចូលអាចន្ត ឬត្រូវចិវំវេសិយោលោកនោះដោយ
 ពាក្យថា សូមលោកដ៏មានកាយទាំងឡាយ ស្តាប់ពាក្យខ្ញុំ ចិវំវេសិ-
 យោភិក្ខុឈ្មោះនេះ ជាឱស្សត្តិយ លោកបានលះបង់ដល់លោកដ៏មាន
 កាយទាំងឡាយហើយ ។ បើគ្មានកាលដ៏សមស្របដល់លោកដ៏មាន
 កាយទាំងឡាយហើយ អស់លោកដ៏មានកាយត្រូវច្រកល់ចិវំវេសិយោទៅ
 ភិក្ខុឈ្មោះនេះវិញចុះ ។

(៦) (បើលះដល់បុគ្គល) ភិក្ខុនា (ត្រូវចូលទៅកេភិក្ខុមួយរូប
 ហើយធ្វើឧត្តរាសង្កំទៀងស្មាមាង ឬអង្គុយច្រហោងប្រណម្យអញ្ចលំរឿង
 ហើយពោលនឹងភិក្ខុនោះយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាគុសា នេះចិវំវេសិយោ
 កន្លងដប់ថ្ងៃហើយត្រូវតែលះបង់ ឥឡូវខ្ញុំសូមលះចិវំវេសិយោលោក

វិស្សន្ទនាមីតិ ។ វិស្សន្ទនា អាមត្តិ ទេសេតត្វា ។ គេន
 កិក្ខុតា អាមត្តិ បដិគ្គហេតត្វា វិស្សន្ទចិវំ ឆានតំ ឥម្ធំ
 ចិវំ អាយស្មតោ ឧម្មតិ ។

(៧) ឧសាហាតិក្កន្តេ អតិក្កន្តសញ្ញំ វិស្សន្ទិយំ
 ចាចិត្តិយំ ។ ឧសាហាតិក្កន្តេ វេមតិកេន វិស្សន្ទិយំ
 ចាចិត្តិយំ ។ ឧសាហាតិក្កន្តេ អនតិក្កន្តសញ្ញំ វិស្ស-
 ន្ទិយំ ចាចិត្តិយំ ។ អនតិក្កន្តេ អនតិក្កន្តសញ្ញំ វិស្សន្ទិយំ
 ចាចិត្តិយំ ។ អវិក្កប្យតេ វិក្កប្យតសញ្ញំ វិស្សន្ទិយំ ចា-
 ចិត្តិយំ ។ អវិស្សន្ទតេ វិស្សន្ទតសញ្ញំ វិស្សន្ទិយំ ចាចិត្តិ-
 យំ ។ អនន្ទេ ឧដ្ឋសញ្ញំ វិស្សន្ទិយំ ចាចិត្តិយំ ។ អវនន្ទេ
 វិនន្ទសញ្ញំ វិស្សន្ទិយំ ចាចិត្តិយំ ។ អនន្ទេ ឧដ្ឋសញ្ញំ

មីមានកាយ ។ ភិក្ខុនោះ លុះលេបរួចហើយ (ត្រូវសំដែងអាមត្តិចេញ ។
 ភិក្ខុនោះ (ត្រូវទទួលអាមត្តិ ហើយ (ត្រូវប្រគល់ចិវំដែលលេងដំបៅយុទ្ធាក្ស
 ជា ខ្ញុំឲ្យចិវំនេះទៅលោកដ៏មានកាយវិញ ។

(៧) (កាលបើចិវំ) កន្លងហួសដល់ថ្ងៃហើយ ភិក្ខុដ៏ឆ្ងល់
 ថាកន្លង (ត្រូវវិស្សន្ទិយបាចិត្តិយ ។ (កាលបើចិវំ) កន្លងហួសដល់ថ្ងៃ
 ហើយ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ (ត្រូវវិស្សន្ទិយបាចិត្តិយ ។ (កាលបើ
 ចិវំ) ដែលកន្លងហួសដល់ថ្ងៃហើយ ភិក្ខុសំគាល់ថាមិនទាន់កន្លងទេ (ត្រូវ
 វិស្សន្ទិយបាចិត្តិយ ។ (កាលបើចិវំ) ដែលមិនទាន់បានអធិដ្ឋាន
 ហើយភិក្ខុសំគាល់ថាបានអធិដ្ឋានហើយ (ត្រូវវិស្សន្ទិយបាចិត្តិយ ។ (កាល
 បើចិវំ) ដែលភិក្ខុមិនទាន់បានវិក្កប្យ ហើយភិក្ខុសំគាល់ថាបានវិក្កប្យ
 (ត្រូវវិស្សន្ទិយបាចិត្តិយ ។ (កាលបើចិវំ) ដែលភិក្ខុមិនទាន់បានលះ
 ហើយភិក្ខុដ៏ឆ្ងល់ថាបានលះ (ត្រូវវិស្សន្ទិយបាចិត្តិយ ។ (កាលបើចិវំ)
 មិនទាន់ទេ ហើយភិក្ខុសំគាល់ថាទាន់ (ត្រូវវិស្សន្ទិយបាចិត្តិយ ។
 (កាលបើចិវំ) មិនទាន់ទេ ហើយភិក្ខុសំគាល់ថាទាន់ (ត្រូវវិស្សន្ទិយ
 បាចិត្តិយ ។ (កាលបើចិវំ) ភ្លើងមិនឆេះទេ ហើយភិក្ខុសំគាល់ថាភ្លើងនេះ

វិស្សត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។ អវិលុត្តេ វិលុត្តសញ្ញំ វិស្សត្តិយំ
 ចាចិត្តិយំ ។ វិស្សត្តិយំ ចិត្តំ អវិស្សត្តិញ្ចា បរិកុញ្ញតិ
 អាមត្តំ ធុត្តាជស្ស ។ ឧសាហាធនិក្កន្ធន្ត អតិក្កន្ធន្ត
 សញ្ញំ អាមត្តំ ធុត្តាជស្ស ។ ឧសាហាធនិក្កន្ធន្ត វេមំគិកោ
 អាមត្តំ ធុត្តាជស្ស ។ ឧសាហាធនិក្កន្ធន្ត អធនិក្កន្ធន្តសញ្ញំ
 អនាមត្តំ ។

[៨] អនាមត្តំ អន្តោធនាហំ អនិដ្ឋេតិ វិគាម្យតិ
 វិស្សត្តេតិ ធន្សតិ វិស្សតិ ធម្មតិ អវិស្សត្តិញ្ចា កណ្ណាតិ^(១)
 វិស្សាសំ កណ្ណាតិ^(២) ឧត្តត្ថកស្ស អាទិកម្មត្ថកស្សាតិ ។

[៩] ភេទ ទោ បទ សមយេន ធម្មត្តិយា ភិក្ខុ
 វិស្សត្តិចិត្តំ ធន្តិ ។ យេ ភេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា ។ បេ ។ ភេ

១-២ ឧ. ធម្ម. ធម្ម. ១

ត្រវិស្សត្តិយធាចិត្តិយ ។ (កាលបើចិវ) ចោរវេទបានឬន័យកថ
 តែភិក្ខុសំគាល់ថាចោរឬន័យក ត្រវិស្សត្តិយធាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុមិនបានលះ
 ចិវដែលត្រវិស្សត្តិយ ហើយយកមកប្រើប្រាស់ ត្រវិស្សត្តិក្កដ ។
 (កាលបើចិវ) មិនទាន់កន្លងហួសដល់ថ្ងៃទេ ភិក្ខុសំគាល់ថាកន្លងហើយ
 ត្រវិស្សត្តិក្កដ ។ (កាលបើចិវ) មិនទាន់កន្លងហួសដល់ថ្ងៃទេ ភិក្ខុមាន
 សេចក្តីសង្ស័យ ត្រវិស្សត្តិក្កដ ។ (កាលបើចិវ) មិនទាន់កន្លងហួស
 ដល់ថ្ងៃ ហើយភិក្ខុសំគាល់ថាមិនទាន់កន្លងទេ មិនត្រវិស្សត្តិឡើយ ។

[១០] វាវដែលមិនត្រវិស្សត្តិទោះ ភិក្ខុបានអធិដ្ឋាន បានវិកប្ប
 ក្នុងទានក្នុងដល់ថ្ងៃទេ ភិក្ខុបានលះ ១ ចិវបាត់ ១ ចិវទូច ១ ចិវកើត
 នេះ ១ ចិវចោរវេទន្តិយក ១ ចិវដែលភិក្ខុយកដោយសេចក្តីស្ម័គ្រ
 ស្មាល ១ ភិក្ខុធម្ម ១ ភិក្ខុដើមចត្តាភិ ១ ។

[១១] ក្នុងសម័យនោះឯង ពួកព្រាហ្មណ៍ភិក្ខុមិនប្រគល់ចិវដែលលះ
 ឲ្យភិក្ខុ (ម្ចាស់ចិវ) នោះឡើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណា ដែលជាអ្នក
 មានសេចក្តីប្រាថ្នាភិច ។ បេ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ក៏លើកទោស

ទុតិយសិក្ខាបទ

[១១] តេន សមយេន ពុទ្ធា ភគវា សាវត្ថិយំ
វិហាវតិ ជេតវាន អនាថចំណុកកស្ស អារាមេ ។ តេន
ទោ វនន សមយេន កិក្ខុ កិក្ខុនំ ហត្ថេ ចីវរំ ធិក្ខុមិក្ខា
សន្តរុត្តរេន ជនបទចារិកំ បក្កមន្តិ ។ តានិ ចីវរានិ
ចីវរា ធិក្ខុមិក្ខានិ កណ្ណាភិកានិ ហោន្តិ ។ តានិ ចីវរានិ(២)
កិក្ខុ ឱតារមន្តិ ។ អនុសា ទោ អាយស្មា អនន្ទោ
សេនាសនចារិកំ អាហិណ្ឌាវន្តា តេ កិក្ខុ តានិ ចីវរានិ
ឱតារមន្តេ ធិស្វាន យេន តេ កិក្ខុ តេនុបសន្តមិ
ឧបសន្តមិក្ខា តេ កិក្ខុ ឯតនវេន កស្សមាជិ អារុសោ
ចីវរានិ កណ្ណាភិកានិ ។ អថទោ តេ កិក្ខុ អាយស្មតោ
អនន្ទស្ស ឯតមត្ថំ អារាមេសុំ ។ អាយស្មា អនន្ទោ
ឧជ្ឈាយតិ ទិយតិ វិហារេតិ កតំ ហិ ឆាម កិក្ខុ កិក្ខុនំ
ហត្ថេ ចីវរំ ធិក្ខុមិក្ខា សន្តរុត្តរេន ជនបទចារិកំ
បក្កមិស្សន្តិ ។ អថទោ អាយស្មា អនន្ទោ ភគវតោ
ឯតមត្ថំ អារាមេសុំ ។ អថទោ ភគវា តេ កិក្ខុ បដិប្បន្តិ

១ ចីវរំសេរិចិ ឆាមា ។ ២ ឯតមិយមន្តេឆាមេសុ ៨ ហោតិ ។

សិក្ខាបទទី ២

[១២] សមីយេនោះ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគ ឆន់នៅក្នុង
ព្រះជន្មនេះ របស់អនាថចំណុកកស្សន្ទើរៗប្រសើរសាវត្ថី ។ សមីយេនោះឯង
មានភិក្ខុ(ច្រើនបូជាទេវធិចីវរទុកនៅដៃភិក្ខុទាំងឡាយ (ប្រោស្យក្រដណ្តាប់) តែ
ស្បង់និងចំពោះចេញទៅកាន់ជនបទចារិកនោះ ។ ឯចីវរដែលភិក្ខុធ្វើទុកនោះ
យូរពេកក៏ជាមន្ទុកជាអស់ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយគឺយកចីវរទាំងអម្បាលនោះទៅ
ហាលសំដីល ។ ព្រះអានន្តជំមានអាយុបាននិមន្តទៅកាន់សេនាសនចារិក
គ្រឿងទៅឃើញភិក្ខុទាំងនោះកំពុងហាលសំដីលចីវរទាំងនោះ ក៏ដើរចូល
ទៅដិតភិក្ខុទាំងឡាយនោះ លុះចូលទៅដិតហើយសួរទៅភិក្ខុទាំងនោះថា
ច្បាលអារុសោទាំងឡាយ ចីវរទាំងនេះជាមន្ទុកជាអស់ តើជារបស់លោក
ណា ។ ព្រះអានន្តឯងភិក្ខុទាំងអម្បាលនោះ ក៏បានប្រាប់សេចក្តីខ្លះដល់ព្រះអាន-
នន្តជំមានអាយុ ។ ព្រះអានន្តជំមានអាយុក៏លើកទោស កិច្ចជៀស បន្ទោស
ថាភិក្ខុទាំងឡាយមិនគួរបើនិងធ្វើចីវរទុកដាក់ដៃរបស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ហើយ
(ស្យៀកដណ្តាប់) តែស្បង់និងចំពោះចេញដើរទៅកាន់ជនបទចារិកនោះ ។
ចើបព្រះអានន្តជំមានអាយុ ក្រាបទូលសេចក្តីខ្លះដល់ព្រះអានន្តជំមានព្រះភាគ
ជាម្ចាស់ ។ សំដាប់នោះ ព្រះអានន្តជំមានព្រះភាគជាម្ចាស់ត្រង់ត្រាស់សួរគេប

សង្ខំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ហេតុ ចិត្តំ ឯត្ថំ ឯត្ថំ ឯត្ថំ
 សន្តត្តេយ្យំ ជនបទចារិកំ បញ្ញាបន្តិកំ ។ សង្ខំ
 ភក្កវាតំ ។ វិការហំ ទុន្នោ ភក្កវា ភក្កំ ហំ ឆាម
 តេ ភិក្ខុវេ មោឃេយ្យសា ភិក្ខុវេ ហេតុ ចិត្តំ ឯត្ថំ ឯត្ថំ ឯត្ថំ
 សន្តត្តេយ្យំ ជនបទចារិកំ បញ្ញាបន្តិកំ ធម៌ ភិក្ខុវេ
 អប្បសង្ខំ វា បសាធាយ មសង្ខំ វា ភិយ្យោភា-
 វាយ ។ មេ ។ ឯវេ មេ មេ ភិក្ខុវេ ឥមំ សិក្ខាបទំ
 ទុតិយេយ្យេន ឯត្ថិតិវាស្មី ភិក្ខុវេ ទុតិយេយ្យេ កាមិណេ
 ឯត្ថិតិវា មេ ភិក្ខុវេ ឥតិវេន វិម្បាសេយ្យេ ឯស្សត្តិយំ
 ចាចិត្តិយន្តំ ។ ឯវេ មេ មេ ភិក្ខុវេ សិក្ខាបទំ
 បញ្ញាបន្តិកំ ហេតុ ។

[១១] តេន ទោ មេ សមយេន អញ្ញាតហេ ភិក្ខុ
 កោសង្ខិយំ តិលាធន ហេតុ ។ ញាតតា តស្ស ភិក្ខុវេ
 សង្ខិតេ ទុតំ ចាហេសុំ អាត្មន្តតុ កុត្តោ មយំ
 ឧបដ្ឋហិស្សាមាតិ ។ ភិក្ខុវេ ឯវេ មេ មេ កុត្ត អាត្មសា

ទៅពួកភិក្ខុទាំងនោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាភិក្ខុទាំងឡាយបានធ្វើចិត្ត
 ទុកនៅដៃភិក្ខុទាំងឡាយ ហើយ(ស្ងៀមដណ្តប់) តែស្បូននឹងចិត្តចេញដើរ
 ទៅកាន់ជនបទចារិក មែនឬ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះ
 មេត្តាប្រាស ចោទុនោះពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគ
 ទ្រង់ចម្លាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាដើរ មោឃេយ្យសាទាំងនោះ
 ហ៊ានធ្វើចិត្តទុកនៅដៃភិក្ខុទាំងឡាយ (ហើយស្ងៀមដណ្តប់) តែស្បូន
 នឹងចិត្តចេញដើរទៅកាន់ជនបទចារិក ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អំពើដែល
 អ្នកធ្វើនេះ នឹងបាននាំមុខស្បូវដែលមិនបានជ្រះថ្លា ឲ្យបានជ្រះថ្លាឡើង
 ឬមុខស្បូវដែលបានជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរំលឹកតែជ្រះថ្លាឡើង(នោះ)ក៏ទេ
 ។ មេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយត្រូវសំដែងនូវសិក្ខាបទនេះ
 យ៉ាងនេះថា កាលបើចិត្តរបស់ភិក្ខុសាមីចង្អោយ កមិនដោះហើយ
 បើភិក្ខុនៅប្រាសចាកត្រចិត្ត សូម្បីតែមួយយប់ ក៏ត្រូវទិស្សត្តិយ
 បាចិត្តិយ ។ សិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បានបញ្ញត្តផ្តល់ពួកភិក្ខុ
 យ៉ាងនេះហើយ ។

[១២] ព្រាហ្មណេន ក្នុងគ្រងកោសម្ពី មានភិក្ខុមួយរូបមានជម្ងឺ ។
 ពួកជនជាញាតិភ័ក្ត្របានចាត់ប្រែចម្រើនក្នុងសំណាក់ភិក្ខុនោះថា សូមឲ្យ
 លោកម្ចាស់និមន្តមក យើងនឹងផ្គត់ផ្គង់ចម្រើន ។ ទាំងភិក្ខុទាំងឡាយ

ញាតតា តំ ឧបជ្ជហិស្សន្តិកំ ។ សោ ឯវមាហ កតវតា
 អាវុសា កំភូតំ សិក្ខាបដំ បញ្ញាតំ ន តិច្ឆិវេន វិជ្ជា-
 សិក្ខាតំ អមាញ្ចម្ពំ តិលាដោ ន សក្កោមិ តិច្ឆិវេនាយ
 បត្តមិកុំ ធាហំ កមិស្សមិកំ ។ កតវតា ឯវមតុ
 អាវេនេសុំ ។ អដោ កតវា ឯវមតុ ចំណេ ឯវមតុ
 បតវេនេ នម្ពំ កតំ កត្វា កំភូ កាមន្តេសំ អនុជាតាមិ
 កំភូតំ តិលាដោ កំភូតោ តិច្ឆិវេន អវិជ្ជាសសម្មតិ
 ធាតុំ ។ ឯវតុ បដ កំភូតំ ធាតុតា ។ កេន តិលាដោ
 កំភូតា សង្ឃំ ឧបសង្កម្ពំ ឯវតំសំ ឧត្តរសង្កំ កតវតា
 វន្តាតំ ចានេ វិច្ឆិកា ឧត្តរិកំ ចិស្សិកំ អញ្ចសំ
 បត្តហេតុ ឯវមស្ស វេនិយោ អហំ កត្តេ តិលាដោ ន
 សក្កោមិ តិច្ឆិវេនាយ បត្តមិកុំ សោហំ កត្តេ សង្ឃំ
 តិច្ឆិវេន អវិជ្ជាសសម្មតិ យាចាមិកំ ។ ឧត្តយម្ប
 យាចិត្តា ឧត្តយម្ប យាចិត្តា ។ ឧត្តេន កំភូតា
 បដិកលេន សង្ឃោ ញាបេតញោ សុណាតុ វេ កត្តេ

ក៏ជួយនិយាយថា ម្ចាស់អាវុសា លោកចូលមកនៅចុះ ពួកញាតិភ័យបាន
 ផ្គុំផ្គង់ប្រើលោក ។ ក៏ពុំខាននិយាយតបយ៉ាងនេះវិញថា ម្ចាស់អាវុសា
 ចាំឯឡាយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បានបញ្ជាសិក្ខាបដល់កំភូតាឯឡាយ
 ច្រើនហើយថា កំភូតាត្រូវតែប្រាសចាកត្រីច័រវេន ក៏ឥឡូវខ្លួនខ្ញុំមានជម្ងឺ
 មិនអាចនិយាយត្រីច័រវេនបានទៀតទេ ខ្ញុំនឹងទៅមិនកើតទេ ។
 កំភូតាឯឡាយក៏បានខ្វល់សេចក្តីខ្លះ ដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ។
 ព្រោះនិរាគរនេះ ដំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ក៏ធ្វើឱ្យក្នុង
 ក្នុងវេលានោះ ហើយត្រាស់ហៅកំភូតាឯឡាយថា ម្ចាស់កំភូតាឯឡាយ
 អង្គរអនុញ្ញាតឱ្យដំឡើងសង្ឃឱ្យសម្មតិ ដើម្បីឱ្យនៅប្រាសចាកត្រី-
 ច័រដល់កំភូតាដែលមានជម្ងឺ ។ ម្ចាស់កំភូតាឯឡាយ (សង្ឃ) ត្រឡប់មក
 យ៉ាងនេះ ។ កំភូតាដែលមានជម្ងឺនោះត្រឡប់ទៅកាន់ដំឡើងសង្ឃ ហើយធ្វើ
 ឧត្តរសង្ឃទ្រង់ស្នាម្លាង រួចសំពះបាតកំភូតាសំចាំងឡាយ ហើយអង្គុយ
 ច្រហោងផ្គត់អញ្ចសំឡើង ភោគនិងសង្ឃយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសង្ឃ ។
 ដ៏ចំរើន ឥឡូវខ្ញុំមានជម្ងឺ មិនអាចនិយាយត្រីច័រវេនបានទៀតទេ
 បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចំរើន ខ្ញុំទោះសូមសម្មតិដើម្បីនៅប្រាសចាកត្រីច័រ
 និងសង្ឃ ។ កំភូតាសូមមេត្តាបំភ័យដល់ផង ត្រឡប់មកដល់បិដកផង ។
 កំភូតាសូមអនុញ្ញាតត្រឡប់មកដល់សង្ឃឱ្យដឹងថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចំរើន

សង្ខារ អយំ ឥន្ទ្រាមា កំភូ តិលាវា ឧ សង្ខារតិ
 តិច្ឆាមា ឧ បញ្ញាមិត្ត ។ សោ សង្ខារ តិច្ឆាមា
 អវិច្ឆារសសម្មតិ យាចតិ ។ យនិ សង្ខារ បញ្ញាមិត្ត
 សង្ខារ ឥន្ទ្រាមា កំភូ តិលាវា អវិច្ឆារសសម្មតិ
 ឧ ឧយ្យ ។ ឧសា ញតិ ។ សុណាតុ មេ ឧសា សង្ខារ
 អយំ ឥន្ទ្រាមា កំភូ តិលាវា ឧ សង្ខារតិ តិច្ឆា
 មា ឧ បញ្ញាមិត្ត ។ សោ សង្ខារ តិច្ឆាមា អវិច្ឆារស
 សម្មតិ យាចតិ ។ សង្ខារ ឥន្ទ្រាមា កំភូ តិលាវា
 អវិច្ឆារសសម្មតិ ឧ ឧយ្យ ។ យស្មាយស្មតា ឧ ឧតិ
 ឥន្ទ្រាមា កំភូ តិលាវា អវិច្ឆារសសម្មតិ យា
 ចាចំ សោ តុល្លាស្ស យ ឧ ឧតិ សោ កាសយ្យ ។
 ឧ ឧសា សង្ខារ ឥន្ទ្រាមា កំភូ តិលាវា
 អវិច្ឆារសសម្មតិ ។ ឧ ឧតិ សង្ខារ ឥន្ទ្រា តុល្លា ។
 ឧ ឧតិ ឧសា ឧតិ ។ ឧ ឧតិ ឧសា ឧតិ ។ ឧ ឧតិ ឧសា ឧតិ ។

សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ពាក្យខ្ញុំ (អ្នក) ក៏ចុះនេះឈ្មោះនេះមានដើម្បី មិនកាច់និ
 យកត្រច័ក្រចេញដើរទៅបានទេ ។ ក៏ចុះនោះមកសូមសម្មតិដើម្បីនៅប្រាស
 ចាកត្រច័ក្រនិងដំណុលសង្ឃ ។ បើគម្មមានកាលល្មមសមគួរដល់សង្ឃ
 ហើយ សង្ឃត្រូវទូរសម្មតិដើម្បីនៅប្រាសចាកត្រច័ក្រដល់កិត្តិយសនេះ
 ចុះ ។ វាចានេះ(ជាពាក្យផ្តើម)ញ៉ាំងសង្ឃទូរជំនិះ ។ បើត្រូវសង្ឃដ៏
 ចំរើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ពាក្យខ្ញុំ ក៏ចុះនេះឈ្មោះនេះមានដើម្បី មិនកាច់និ
 យកត្រច័ក្រចេញដើរទៅបាន ។ ក៏ចុះនោះមកសូមសម្មតិដើម្បីនៅប្រាសចាក
 ត្រច័ក្រនិងសង្ឃ ។ សង្ឃទូរសម្មតិដើម្បីនៅប្រាសចាកត្រច័ក្រដល់កិត្តិ
 យសនេះ ។ ការទូរសម្មតិដើម្បីនៅប្រាសចាកត្រច័ក្រដល់កិត្តិយស
 នេះ គួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា សូមទូរលោកដ៏មានអាយុអង្គ
 នោះស្រៀម (បើ) មិនគួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា សូមទូរលោកដ៏
 មានអាយុអង្គនោះនិយាយឡើង ។ ការសម្មតិដើម្បីនៅប្រាសចាកត្រច័ក្រ
 សង្ឃបានទូរដល់កិត្តិយសនេះហើយ ។ ការទូរសម្មតិគួរដល់សង្ឃ ព្រោះ
 ហេតុនោះបានជាសង្ឃស្រៀម ។ ខ្ញុំចាំទុកនូវហេតុនេះដោយកិរិយាស្រៀម
 យ៉ាងនេះ (ទុកជាពាក្យស្រប) ។ ម្នាលកិត្តិចាំងទូរយ អ្នកចាំងទូរយត្រូវ
 សំដែងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា កាលបើចំរើនសំភក្តិសម្រេចហើយ

ឧត្តរសយ្យោ ធិដ្ឋិតចិវស្សំ កិក្ខុនា ឧត្តរស្សំ តាមំនេ
 ឯកាត្ថប្បំ ទេ កិក្ខុ តិច័វរេន វិប្បវសយ្យ អន្ធាត្រ
 កិក្ខុសម្មតំយា ធិស្សត្ថិយំ ទាតិក្ខិយន្តំ ។

(១២) ធិដ្ឋិតចិវស្សំន្តំ កិក្ខុនា ចិវំ តាតំ ក
 ហោតិ នន្តំ ក វិនន្តំ ក នន្តំ ក ចិវរសា ក
 ឧបទ្ទិដ្ឋា ។ ឧត្តរស្សំ តាមំនេតិ អន្ធាត្ថំ ទាតិកោនំ
 អន្ធាតវយ ទាតិកាយ ឧត្តរំ ហោតិ សង្ឃេន ក
 អន្តរា ឧត្តរំ ហោតិ ។ ឯកាត្ថប្បំ ទេ កិក្ខុ តិច័វរេន
 វិប្បវសយ្យតិ សង្ឃិយោ ក ឧត្តរសាស្ត័ន ក
 អន្តរាសាសេន ក ឯកាត្ថប្បំ ទេ វិប្បវន្តំ ហោតិ^១ ។
 អន្ធាត្រ កិក្ខុសម្មតំយាតិ មហេត្វា កិក្ខុសម្មតំ ។
 ធិស្សត្ថិយំ ហោតិសិ សហ អនុណ្ឌត្ថមនេន ធិស្សត្ថិយំ
 ហោតិ ធិស្សត្ថិតត្ថំ សង្ឃិស្ស ក តណាស្ស ក បុគ្គលស្ស
 ក ។ ឯវេន មន កិក្ខុវេ ធិស្សត្ថិតត្ថំ ។ តេន កិក្ខុនា
 សង្ឃំ នវសង្ឃិកត្វា ។ មេ ។ ឯវេស្ស វេនិយោ

១ ឯកាត្ថប្បំ ទេ វិប្បវន្តំ ហោតិក្ខុទិ ទាតិយមមេនាត្ថមេន ធិស្សតិ ។

កមិនដោះហើយ បើក្នុងនោះប្រាសចាកត្រចិវ ឬម្យ៉ាងមួយយប់ ត្រ
 ធិស្សត្ថិយជាតិក្នុង វៀរលង់តែក្នុងដែលបានអវិប្បវសសម្មតិក៏សិស្ស ។

(១២) ត្រង់ពាក្យថា កាលបើចិវរបស់កិក្ខុសម្រេចហើយ អធិប្បាយ
 ថា ចិវដែលកិក្ខុបានធ្វើរួចជាស្រេចហើយក្តី ចិវទាត់ក្តី ចិវដែលខូចក្តី
 ចិវក្តីនឹងឆេះក្តី ចំណងក្នុងចិវជាច្រើនស្រទក្តី ។ ពាក្យថា កមិនដោះ
 ហើយ អធិប្បាយថា កមិនដោះហើយ ចណ្ហាមាតិកាចាំបាច់យ៉ាង ដោយ
 ហត់កាលាមួយ ម្យ៉ាងទៀតកមិនដែលសិស្សបានដោះក្នុងចន្លោះ ។
 ពាក្យថា បើក្នុងនោះប្រាសចាកត្រចិវ ឬម្យ៉ាងមួយយប់ អធិប្បាយថា
 បើក្នុងនោះប្រាសចាកសង្ឃនិក្ខំ ឧត្តរសង្ឃិក្ខំ ស្សនិក្ខំ ឬម្យ៉ាងមួយយប់ ។
 ពាក្យថា វៀរលង់តែក្នុងដែលបានអវិប្បវសសម្មតិក៏សិស្ស អធិ-
 ប្បាយថា លើកលែងតែក្នុងដែលបានអវិប្បវសសម្មតិក៏សិស្ស ។
 ពាក្យថា ធិស្សត្ថិយ អធិប្បាយថា ចិវជាធិស្សត្ថិយដ៏ណាស់នឹងរាល
 ដែលអនុណ្ឌចៀង កិក្ខុនោះឯង ត្រលះ (ចិវនោះ) ដល់សិស្ស ឬគណ
 ឬបុគ្គល ។ ខ្លាចកិក្ខុចាំបាច់ខ្លាច ចិវនោះក៏ត្រលះបើយ៉ាងនេះ ។ កិក្ខុ
 នោះត្រូវចូលទៅកាន់ដំនុស្ស ។ មេ ។ ហើយកាលនឹងសិស្សយ៉ាងនេះថា

[១៤] ការងារ ឯកុបចារណៈ ជាមួយ ឯកកុលស្ស
 ការងារ ហោតិ បរិក្ខិត្តោ ច អន្តោការមេ ជីវំ ជិត្តិបិក្ខា
 អន្តោការមេ វត្ថុតំ ។ អបរិក្ខិត្តោ ហោតិ យស្មី យេ
 ជីវំ ជិត្តិក្ខំ ហោតិ តស្មី យេ វត្ថុតំ ហត្ថចាសា
 កំ ឧ វិជហិតតំ ។ ធាន្តបចារណៈ ជាមួយ ធានាគុល-
 ស្ស ការងារ ហោតិ បរិក្ខិត្តោ ច យស្មី យេ ជីវំ
 ជិត្តិក្ខំ ហោតិ តស្មី យេ វត្ថុតំ សភាយេ កំ ធាន្ត-
 លេ កំ ហត្ថចាសា កំ ឧ វិជហិតតំ ។ សភាយំ
 ធាន្តៈ ហត្ថចាសេ ជីវំ ជិត្តិបិក្ខា សភាយេ វត្ថុតំ
 ធាន្តលេ កំ ហត្ថចាសា កំ ឧ វិជហិតតំ ។ សភាយេ
 ជីវំ ជិត្តិបិក្ខា សភាយេ វត្ថុតំ ធាន្តលេ កំ ហត្ថចាសា
 កំ ឧ វិជហិតតំ ។ អបរិក្ខិត្តោ ហោតិ យស្មី យេ
 ជីវំ ជិត្តិក្ខំ ហោតិ តស្មី យេ វត្ថុតំ ហត្ថចាសា
 កំ ឧ វិជហិតតំ ។

[១៥] ឯកកុលស្ស ជិវស្មំ ហោតិ បរិក្ខិត្តោ
 ធានាគុល ធានាជិវស្មំ អន្តោជិវស្មំ ជីវំ ជិត្តិបិក្ខា
 ។ ហោតិ ធានាគុល ធានាជិវស្មំ អន្តោជិវស្មំ ជីវំ ជិត្តិបិក្ខា ។

[១៤] ស្រុកដែលឈ្មោះថាមានបញ្ចវគ្គ (មានសំដៅយក)
 ស្រុករបស់ត្រកូលតែមួយ ដែលគេកំណត់ (បេស) ជុំវិញ កំពូកច្រកចំរុះ
 ក្នុងភាគក្នុងស្រុក ហើយនៅក្នុងភាគក្នុងស្រុក ។ ស្រុកដែលគេមិនបាន
 កំណត់ជុំវិញ កំពូកច្រកក្នុងផ្ទះណា ត្រូវនៅក្នុងផ្ទះនោះ ម្យ៉ាងទៀតមិន
 ត្រូវលះហត្ថចាសឡើយ ។ ស្រុកដែលឈ្មោះថាមានបញ្ចវគ្គ គឺ
 ស្រុករបស់ត្រកូលផ្សេងគ្នា គេបានកំណត់ជុំវិញ កំពូកច្រកក្នុងផ្ទះណា
 ត្រូវនៅក្នុងផ្ទះនោះ ឬនៅក្នុងរោងជាច្រើន ឬទៀបច្រក ហើយមិនត្រូវ
 លះហត្ថចាសឡើយ ។ កាលបើកំពូកច្រកក្នុងរោងជាច្រើន ត្រូវច្រកចំរុះក្នុង
 ហត្ថចាស ហើយនៅក្នុងរោងជាច្រើន ឬទៀបច្រក មិនត្រូវលះហត្ថចាស
 ឡើយ ។ បើកំពូកច្រកក្នុងរោងជាច្រើន ត្រូវទ្វេរនៅក្នុងរោងជាច្រើន
 ឬទៀបច្រក ហើយមិនត្រូវលះហត្ថចាសឡើយ ។ បើស្រុកដែលគេមិន
 បានកំណត់ជុំវិញ កំពូកច្រកក្នុងផ្ទះណា ត្រូវនៅក្នុងផ្ទះនោះ ហើយមិនត្រូវ
 លះហត្ថចាសឡើយ ។

[១៥] បើផ្ទះរបស់ត្រកូលតែមួយ ដែលគេបានកំណត់ជុំវិញ មាន
 ល្វែងផ្សេង ។ ឬ មានបន្ទប់ផ្សេង ។ ឬ កំពូកច្រកចំរុះភាគក្នុងផ្ទះ

អន្តោធិវេសនេ វត្ថុតំ ។ អបរិក្ខតំ ហោតិ យស្មី កត្តេ
 ចីវរំ ធិក្ខតំ ហោតិ កស្មី កត្តេ វត្ថុតំ ហត្ថបាសា វា ន
 វិជហិតំ ។ ធានាគុលស្ស ធិវេសនំ ហោតិ បរិក្ខតំ
 ធានាគត្តា ធានាឱវកា យស្មី កត្តេ ចីវរំ ធិក្ខតំ ហោតិ
 កស្មី កត្តេ វត្ថុតំ ឆ្វាម្ពលេ វា ហត្ថបាសា វា ន វិជ-
 ហិតំ ។ អបរិក្ខតំ ហោតិ យស្មី កត្តេ ចីវរំ ធិក្ខតំ
 ហោតិ កស្មី កត្តេ វត្ថុតំ ហត្ថបាសា វា ន វិជហិតំ ។

[១៦] ឯកគុលស្ស ឧទ្ទោសិកោ ហោតិ បរិក្ខតោ
 ឆ ធានាគត្តា ធានាឱវកា អន្តោឧទ្ទោសិកេ ចីវរំ ធិ-
 ក្ខតិចិត្តា អន្តោឧទ្ទោសិកេ វត្ថុតំ ។ អបរិក្ខតោ ហោតិ
 យស្មី កត្តេ ចីវរំ ធិក្ខតំ ហោតិ កស្មី កត្តេ វត្ថុតំ
 ហត្ថបាសា វា ន វិជហិតំ ។ ធានាគុលស្ស ឧទ្ទោ-
 សិកោ ហោតិ បរិក្ខតោ ឆ ធានាគត្តា ធានាឱវកា
 យស្មី កត្តេ ចីវរំ ធិក្ខតំ ហោតិ កស្មី កត្តេ វត្ថុតំ ឆ្វាម្ពលេ
 វា ហត្ថបាសា វា ន វិជហិតំ ។ អបរិក្ខតោ ហោតិ
 យស្មី កត្តេ ចីវរំ ធិក្ខតំ ហោតិ កស្មី កត្តេ វត្ថុតំ
 ហត្ថបាសា វា ន វិជហិតំ ។

ហើយត្រូវនៅទាំងក្នុងផ្ទះ ។ ផ្ទះដែលគេមិនបានកំណត់ទុំវិញ្ញាណ (ភិក្ខុ) ទុក
 ចិវរក្នុងល្វែងណា ត្រូវនៅក្នុងល្វែងនោះ ហើយមិនត្រូវលះហត្ថបាស
 ឡើយ ។ ម្យ៉ាងទៀតផ្ទះចេសត្រកូលផ្សេងៗគ្នា ដែលគេបានកំណត់ទុំ
 ដុំវិញ មានល្វែងផ្សេងៗគ្នា មានបន្ទប់ផ្សេងៗគ្នា (ភិក្ខុ) ទុកចិវរក្នុង
 ល្វែងណា ត្រូវនៅក្នុងល្វែងនោះ ឬត្រូវនៅទៀបទ្វារ ហើយមិនត្រូវលះ
 ហត្ថបាសឡើយ ។ ផ្ទះដែលគេមិនបានកំណត់ទុំដុំវិញ្ញាណ (ភិក្ខុ) ទុកចិវរ
 ក្នុងល្វែងណា ត្រូវនៅក្នុងល្វែងនោះ ហើយមិនត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។

[១៦] យ៉ាងចេសត្រកូលកម្មួយ ដែលគេបានកំណត់ទុំដុំវិញ មាន
 ល្វែងផ្សេងៗគ្នា មានបន្ទប់ផ្សេងៗគ្នា (ភិក្ខុ) ត្រូវទុកចិវរនៅក្នុងយ៉ាង
 ហើយត្រូវនៅទាំងក្នុងយ៉ាង ។ យ៉ាងដែលគេមិនបានកំណត់ទុំដុំវិញ្ញាណ
 (ភិក្ខុ) ទុកចិវរក្នុងល្វែងណា ត្រូវនៅក្នុងល្វែងនោះ ហើយមិនត្រូវលះ
 ហត្ថបាសឡើយ ។ ម្យ៉ាងទៀតយ៉ាងចេសត្រកូលផ្សេងៗគ្នា ដែលគេ
 បានកំណត់ទុំដុំវិញ មានល្វែងផ្សេងៗគ្នា មានបន្ទប់ផ្សេងៗគ្នា (ភិក្ខុ)
 ទុកចិវរក្នុងល្វែងណា ត្រូវនៅក្នុងល្វែងនោះ ឬត្រូវនៅទៀបទ្វារ
 ហើយមិនត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។ យ៉ាងដែលគេមិនបានកំណត់ទុំ
 ដុំវិញ្ញាណ ភិក្ខុទុកចិវរក្នុងល្វែងណា ត្រូវនៅក្នុងល្វែងនោះ ហើយមិន
 ត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។

[១៧] ឯកគុលស្ស អដ្ឋោ ហោតិ អដ្ឋោអដ្ឋ
 ចំវំ ឯត្ថំចំគ្វា អដ្ឋោ អដ្ឋេ វត្ថុតំ ។ ធានាគុលស្ស
 អដ្ឋោ ហោតិ ធានាគត្តា ធានាឱវត្តា យស្មី គត្តេ ចំវំ
 ឯត្ថំត្ថំ ហោតិ ធម្មំ គត្តេ វត្ថុតំ ប្រាជ្ញាលេ វំ ហត្ថទាសា
 វំ ឧ វិជហិតំ ។

[១៨] ឯកគុលស្ស មាលា ហោតិ អដ្ឋាមាលេ
 ចំវំ ឯត្ថំចំគ្វា អដ្ឋាមាលេ វត្ថុតំ ។ ធានាគុលស្ស
 មាលា ហោតិ ធានាគត្តា ធានាឱវត្តា យស្មី គត្តេ
 ចំវំ ឯត្ថំត្ថំ ហោតិ ធម្មំ គត្តេ វត្ថុតំ ប្រាជ្ញាលេ វំ
 ហត្ថទាសា វំ ឧ វិជហិតំ ។

[១៩] ឯកគុលស្ស ចាសាដោ ហោតិ អដ្ឋាចា-
 សាដេ ចំវំ ឯត្ថំចំគ្វា អដ្ឋាចាសាដេ វត្ថុតំ ។ ធានាគុ-
 លស្ស ចាសាដោ ហោតិ ធានាគត្តា ធានាឱវត្តា
 យស្មី គត្តេ ចំវំ ឯត្ថំត្ថំ ហោតិ ធម្មំ គត្តេ វត្ថុតំ
 ប្រាជ្ញាលេ វំ ហត្ថទាសា វំ ឧ វិជហិតំ ។

[២០] ឯកគុលស្ស ហម្មិយំ ហោតិ អដ្ឋាហម្មិយេ
 ចំវំ ឯត្ថំចំគ្វា អដ្ឋាហម្មិយេ វត្ថុតំ ។ ធានាគុលស្ស

[១៧] ចញ្ញារបស់ត្រកូលតែមួយ ភិក្ខុទុកចំវំវាងក្នុងបញ្ចាហើយ
 ត្រូវនៅទាញក្នុងបញ្ចា ។ ចញ្ញារបស់ត្រកូលផ្សេងៗ គ្នា មានល្បង
 ក៏ផ្សេងៗ គ្នា មានបន្ទប់ក៏ផ្សេងៗ គ្នា ភិក្ខុទុកចំវំក្នុងល្បងណា ត្រូវនៅ
 ក្នុងល្បងនោះ ឬត្រូវនៅទៀបប្រា ហើយមិនត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។

[១៨] ប្រាសាទមានជ្រុង ៤ របស់ត្រកូលតែមួយ ភិក្ខុទុកចំវំវាង
 ក្នុងប្រាសាទមានជ្រុង ៤ ហើយត្រូវនៅក្នុងក្នុងនៃប្រាសាទមាន
 ជ្រុង ៤ ។ ប្រាសាទមានជ្រុង ៤ របស់ត្រកូលផ្សេងៗ គ្នា មានល្បងផ្សេងៗ
 គ្នាមានបន្ទប់ផ្សេងៗ គ្នា ភិក្ខុទុកចំវំក្នុងល្បងណា ត្រូវនៅក្នុងល្បងនោះ
 ឬត្រូវនៅទៀបប្រា មួយទៀតមិនត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។

[១៩] ប្រាសាទវែងរបស់ត្រកូលតែមួយ ភិក្ខុទុកចំវំវាងក្នុង
 ប្រាសាទវែង ហើយត្រូវនៅក្នុងក្នុងប្រាសាទវែង ។ ប្រាសាទវែងរបស់
 ត្រកូលផ្សេងៗ គ្នា មានល្បងផ្សេងៗ គ្នា មានបន្ទប់ផ្សេងៗ គ្នា ភិក្ខុទុក
 ចំវំក្នុងល្បងណា ត្រូវនៅក្នុងល្បងនោះ ឬត្រូវនៅទៀបប្រា ហើយមិន
 ត្រូវលះហត្ថបាសឡើយ ។

[២០] ប្រាសាទមានដំបូលត្រង់លរបស់ត្រកូលតែមួយ ភិក្ខុទុក
 ចំវំវាងក្នុងប្រាសាទត្រង់ល ហើយត្រូវនៅក្នុងក្នុងប្រាសាទត្រង់ល ។
 ប្រាសាទមានដំបូលត្រង់លរបស់ត្រកូលផ្សេងៗ គ្នា មានល្បងផ្សេងៗ គ្នា

នាណកុលស្ស ទេត្តំ ហោតិ បរិក្ខិត្តញ្ច អន្តោទេត្ត
 ចិវំ ធិត្តិប័ត្វា អន្តោទេត្ត វត្ថុតំ ប្រាម្មលេ វា ហត្ថ-
 មាសា វា ន វិជហិតតំ ។ អបរិក្ខិត្តំ ហោតិ ហត្ថមាសា
 ន វិជហិតតំ ។

[២៤] ឯកកុលស្ស ធិញ្ញការណំ ហោតិ បរិក្ខិត្ត-
 ត្តញ្ច អន្តោធិញ្ញការណេ ចិវំ ធិត្តិប័ត្វា អន្តោធិញ្ញការណេ
 វត្ថុតំ ។ អបរិក្ខិត្តំ ហោតិ ហត្ថមាសា ន វិជហិតតំ ។
 នាណកុលស្ស ធិញ្ញការណំ ហោតិ បរិក្ខិត្តត្តញ្ច អន្តោ-
 ធិញ្ញការណេ ចិវំ ធិត្តិប័ត្វា ប្រាម្មលេ វា វត្ថុតំ
 ហត្ថមាសា វា ន វិជហិតតំ ។ អបរិក្ខិត្តំ ហោតិ
 ហត្ថមាសា ន វិជហិតតំ ។

[២៥] ឯកកុលស្ស អារាមោ ហោតិ បរិក្ខិត្តោ ច
 អន្តោអារាមេ ចិវំ ធិត្តិប័ត្វា អន្តោអារាមេ វត្ថុតំ ។ អប-
 រិក្ខិត្តោ ហោតិ ហត្ថមាសា ន វិជហិតតំ ។ នាណកុលស្ស
 អារាមោ ហោតិ បរិក្ខិត្តោ ច អន្តោអារាមេ ចិវំ ធិត្តិប័ត្វា
 ប្រាម្មលេ វា វត្ថុតំ ហត្ថមាសា វា ន វិជហិតតំ ។
 អបរិក្ខិត្តោ ហោតិ ហត្ថមាសា ន វិជហិតតំ ។

បើស្របសត្រកូលផ្សេងៗគ្នា គេបានកំណត់ដូច្នេះ ក៏កុំចុកចីរក្នុង
 ភាគក្នុងនៃស្រ (នោះ) ហើយត្រូវនៅក្នុងភាគក្នុងនៃស្រ (នោះ) ឬ
 (ត្រូវនៅ) ទៀបទ្វារ មិនត្រូវលះហត្ថមាសឡើយ ។ (បើស្រ)
 គេមិនបានកំណត់ដូច្នេះទេ ក៏កុំមិនត្រូវលះហត្ថមាសឡើយ ។

[២៦] លានស្របសត្រកូលតែមួយ គេកំណត់ដូច្នេះ ក៏កុំ
 ចុកចីរក្នុងភាគក្នុងនៃលានហើយ ត្រូវនៅក្នុងភាគក្នុងនៃលាន (នោះ) ។
 (បើលានស្រ) គេមិនបានកំណត់ដូច្នេះទេ ក៏កុំមិនត្រូវលះហត្ថមាស
 ឡើយ ។ លានស្របសត្រកូលផ្សេងៗគ្នា គេបំណងដូច្នេះ ក៏កុំចុក
 ចីរក្នុងភាគក្នុងនៃលានហើយ ត្រូវនៅទៀបទ្វារ មិនត្រូវលះហត្ថមាស
 ឡើយ ។ (បើលានស្រ) គេមិនបានកំណត់ដូច្នេះទេ ក៏កុំមិនត្រូវលះ
 ហត្ថមាសឡើយ ។

[២៧] សួនច្បារបសត្រកូលតែមួយ គេបានកំណត់ដូច្នេះ ក៏កុំ
 ចុកចីរក្នុងភាគក្នុងនៃសួនច្បារហើយ ត្រូវនៅក្នុងភាគក្នុងនៃសួនច្បារ ។ សួនច្បារ
 គេមិនបានកំណត់ដូច្នេះទេ ក៏កុំមិនត្រូវលះហត្ថមាសឡើយ ។ សួនច្បារ
 បសត្រកូលផ្សេងៗគ្នា គេបានកំណត់ដូច្នេះ ក៏កុំចុកចីរក្នុងភាគក្នុង
 នៃសួនច្បារហើយ ត្រូវនៅទៀបទ្វារ ហើយមិនត្រូវលះហត្ថមាសឡើយ ។
 សួនច្បារគេមិនបានកំណត់ដូច្នេះទេ ក៏កុំមិនត្រូវលះហត្ថមាសឡើយ ។

[២៦] ឯកកុលស្ស វិហារេ ហោតិ បរិក្ខត្តោ ច
 អន្តោវិហារេ ចិវំ ឯត្តិបំបា អន្តោវិហារេ វត្ថុតំ ។
 អបរិក្ខត្តោ ហោតិ យស្មី វិហារេ ចិវំ ឯត្តិកំ ហោតិ
 តស្មី វិហារេ វត្ថុតំ ហត្ថបាសា វា ន វិជហិតតំ ។
 នាបាកុលស្ស វិហារេ ហោតិ បរិក្ខត្តោ ច យស្មី
 វិហារេ ចិវំ ឯត្តិកំ ហោតិ តស្មី វិហារេ វត្ថុតំ ឆ្មាម្យលេ
 វា ហត្ថបាសា វា ន វិជហិតតំ ។ អបរិក្ខត្តោ
 ហោតិ យស្មី វិហារេ ចិវំ ឯត្តិកំ ហោតិ តស្មី
 វិហារេ វត្ថុតំ ហត្ថបាសា វា ន វិជហិតតំ ។

[២៧] ឯកកុលស្ស វត្ថុម្ល ហោតិ យំ មជ្ឈន្តិកេ
 កាលេ សមន្តា នាយា ជរតិ អន្តោនាយាយ ចិវំ
 ឯត្តិបំបា អន្តោនាយាយ វត្ថុតំ ។ នាបាកុលស្ស
 វត្ថុម្ល ហោតិ ហត្ថបាសា ន វិជហិតតំ ។

[២៨] អដ្ឋោកាសោ ឯកុបចារោ នាទូបចារោ
 នាម^(១) អតាមកេ អន្តោ សមន្តា សត្តត្ថន្តក ឯកុ-
 បចារោ តតោ បរិ នាទូបចារោ ។

១ ឧ. ពោធិ៍សាត់ ៨១ បាវចនា ៩ ហោតិ ។

[២៦] សំនេរបេសត្រកូលតែមួយ គេបានកំណត់ដូច្នេះ ភិក្ខុ
 ទុកចិត្តក្នុងក្នុងលំនៅហើយ ត្រូវនៅក្នុងក្នុងលំនៅ ។ លំនៅ
 ដែលគេមិនបានកំណត់ដូច្នេះទេ ភិក្ខុទុកចិត្តក្នុងក្នុងលំនៅណា ត្រូវនៅក្នុង
 លំនៅនោះ ហើយមិនត្រូវលះចោលបាសឡើយ ។ លំនៅបេសត្រកូល
 ផ្សេងៗគ្នា គេបានកំណត់ដូច្នេះ ភិក្ខុទុកចិត្តក្នុងក្នុងលំនៅណា ត្រូវនៅក្នុង
 លំនៅនោះ ឬត្រូវនៅទៀតទៀត ហើយមិនត្រូវលះចោលបាសឡើយ ។
 លំនៅដែលគេមិនបានកំណត់ដូច្នេះទេ ភិក្ខុទុកចិត្តក្នុងក្នុងលំនៅណា ត្រូវនៅ
 ក្នុងលំនៅនោះ ហើយមិនត្រូវលះចោលបាសឡើយ ។

[២៧] ម្តងឈើបេសត្រកូលតែមួយ ក្នុងរាល់ថ្ងៃត្រង់ម្តងឈើនោះ
 ផ្សាយទៅដូច្នេះត្រឹមណា ភិក្ខុទុកចិត្តក្នុងក្នុងម្តង ហើយត្រូវនៅត្រឹម
 តែក្នុងក្នុងម្តង(នោះ) ។ ម្តងឈើបេសត្រកូលផ្សេងៗគ្នា ភិក្ខុមិនត្រូវ
 លះចោលបាសឡើយ ។

[២៨] ដែលហៅថា ទិវត មាន៤បចារក៏មួយ មាន៤បចារផ្សេងៗ
 គ្នា គឺទិក្ខុវិទ្យាដែលអតមានស្រុក ចំនួន៧អត្ថន្តដោយដូច្នេះ (ទិវត
 នោះ) ហៅថាមាន៤បចារក៏មួយ លំដាប់តំណក្កន្តនោះទៅ ហៅថា
 មាន៤បចារផ្សេងៗគ្នា ។

(២៩) វិប្បកុត្ត វិប្បកុត្តសញ្ញី អញ្ញត្រិ កំកុសឫតិយា
 ជំស្បត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។ វិប្បកុត្ត វេមតិភោ អញ្ញត្រិ
 កំកុសឫតិយា ជំស្បត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។ វិប្បកុត្ត
 អវិប្បកុត្តសញ្ញី អញ្ញត្រិ កំកុសឫតិយា ជំស្បត្តិយំ ចា-
 ចិត្តិយំ ។ អប្បចុទ្ធនេ បច្ចុទ្ធនសញ្ញី អញ្ញត្រិ កំកុសឫតិ-
 យា ជំស្បត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។ អវិស្សជ្ជិត វិស្សជ្ជិតសញ្ញី
 អញ្ញត្រិ កំកុសឫតិយា ជំស្បត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។ អនន្ទ
 នន្ទសញ្ញី អញ្ញត្រិ កំកុសឫតិយា ជំស្បត្តិយំ ចា-
 ចិត្តិយំ ។ អវិនន្ទ វិនន្ទសញ្ញី អញ្ញត្រិ កំកុសឫតិយា
 ជំស្បត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។ អនន្យេ នន្យសញ្ញី អញ្ញត្រិ
 កំកុសឫតិយា ជំស្បត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។ អវិលុត្តេ វិលុត្ត-
 សញ្ញី អញ្ញត្រិ កំកុសឫតិយា ជំស្បត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។

(២៧) ភិក្ខុមានសេចក្តីដឹងច្បាស់ថា ចីវរដែលខ្លួននៅប្រាស គ្រង
ចីវរដែលខ្លួននៅប្រាសហើយ ត្រូវនិស្សត្តិយបាចិត្តិយ វៀរលងិតបាទភិក្ខុ
សម្មតិ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសន្សំ គ្រងចីវរដែលខ្លួននៅប្រាស ត្រូវនិស្សត្តិ-
យបាចិត្តិយ វៀរលងិតបាទភិក្ខុសម្មតិ ។ ភិក្ខុសំគាល់ថា ចីវរគឺខ្លួនមិនបាន
នៅប្រាសទេ គ្រងចីវរដែលខ្លួននៅប្រាសហើយ ត្រូវនិស្សត្តិយបាចិត្តិយ
វៀរលងិតបាទភិក្ខុសម្មតិ ។ ភិក្ខុសំគាល់ថា ចីវរគឺខ្លួនបានដក
កង្កែបហើយ គ្រងចីវរដែលខ្លួនមិនបានដកកង្កែបទេ ត្រូវនិស្សត្តិយ
បាចិត្តិយ វៀរលងិតបាទភិក្ខុសម្មតិ ។ ភិក្ខុសំគាល់ថា ចីវរគឺខ្លួន
បានលេបឆ្អឹងហើយ គ្រងចីវរដែលខ្លួនមិនទាន់បានលេបឆ្អឹងទេ ត្រូវនិស្សត្តិយ
បាចិត្តិយ វៀរលងិតបាទភិក្ខុសម្មតិ ។ ភិក្ខុសំគាល់ថា ចីវរបាត់
គ្រងចីវរដែលមិនមែនបាត់ទេ ត្រូវនិស្សត្តិយបាចិត្តិយ វៀរលងិតបា
ទភិក្ខុសម្មតិ ។ ភិក្ខុសំគាល់ថា ចីវរវិនាស គ្រងចីវរដែលមិនមែន
វិនាសទេ ត្រូវនិស្សត្តិយបាចិត្តិយ វៀរលងិតបាទភិក្ខុសម្មតិ ។
ភិក្ខុសំគាល់ថា ចីវរភ្លើងនេះ គ្រងចីវរដែលភ្លើងមិនមែននេះទេ ត្រូវ
និស្សត្តិយបាចិត្តិយ វៀរលងិតបាទភិក្ខុសម្មតិ ។ ភិក្ខុសំគាល់ថា
ចីវរបោល្មើនយក គ្រងចីវរដែលបោល្មើនមិនបោល្មើនយកទេ ត្រូវនិស្សត្តិយ
បាចិត្តិយ វៀរលងិតបាទភិក្ខុសម្មតិ ។

[៣០] និស្សត្តិយំ ចីវរំ អនិស្សន្និកា បរិកុញ្ញតំ
 អាបត្តិ ទុក្ខនិស្ស ។ អវិប្បវត្តេ វិប្បវត្តសញ្ញំ អាបត្តិ
 ទុក្ខនិស្ស ។ អវិប្បវត្តេ វេមតិកោ អាបត្តិ ទុក្ខនិស្ស ។
 អវិប្បវត្តេ អវិប្បវត្តសញ្ញំ អនាបត្តិ ។

[៣១] អនាបត្តិ អន្តោអកុណោ បច្ចុទ្ធព្វតិ វិស្សន្នេតិ
 ធន្សតិ វិន្សតិ ធម្មតិ អច្ចិទ្ធព្វតា តណ្ហាតិ^(១) វិស្សាសំ
 តណ្ហាតិ^(២) ភិក្ខុសម្មាសមា ឧម្មត្តកស្ស អាទិកាម្ម-
 កស្សតិ ។

ឧបិស្សនិក្ខម ១ ជំពូក ។

១-២ ឧ.ប. ឧប្បត្តិ ។

[៣០] ភិក្ខុមិនបានឈរចំរើរដែលជាទិស្សត្តិយ ហើយប្រើប្រាស់
 ត្រូវអាបត្តិទុក្ខនិស្ស ។ ភិក្ខុសំគាល់ថា ចំរើរត្រូវទៅប្រាសហើយ ត្រង់ចំរើរ
 ដែលខ្លួនមិនមែននៅប្រាសទេ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខនិស្ស ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ
 ក្នុងចំរើរដែលមិនបាននៅប្រាស ត្រូវអាបត្តិទុក្ខនិស្ស ។ ភិក្ខុសំគាល់ថា
 ចំរើរត្រូវមិនមែននៅប្រាសទេ ត្រង់ចំរើរដែលខ្លួនមិនមែននៅប្រាសពិត
 មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ ។

[៣១] ហេតុដែលមិនត្រូវអាបត្តិនោះគឺ ភិក្ខុបានដកអធិដ្ឋានក្នុង
 ខាងក្នុងនៃអកុណោ ១ ភិក្ខុបានឈរចំរើរ ១ ចំរើរបាក់ ១ ចំរើរវិនាស ១
 ចំរើរភ្លើងឆេះ ១ ចំរើរចោរដណ្តើមយក ១ អ្នកដទៃយកដោយស្ម័គ្រស្មាល ១
 ភិក្ខុដែលបានអវិប្បវត្តសសម្មតិព័សិទ្ធិ ១ ភិក្ខុឆត ១ ភិក្ខុដើមបន្ទាត់ ១ ។

សិក្ខាបទទី ២ ចប់ ។

ពព័យសិក្ខាបទ

[៣២] តេជ សមយេន តុន្តោ ភគវា សាវត្ថិយំ
 វិហាតំ ជេតវនេ អនាថចិណ្ឌិតស្ស អារមេ ។ តេជ
 ទោ បន សមយេន អញ្ញតស្ស កំត្តុនោ អកាលចិវំ
 ឧប្បន្នំ ហោតិ តស្ស តំ ចិវំ កយិរោធំ ឧប្បហោតិ ។
 អចទោ សោ កំត្តុ តំ ចិវំ ឧស្សាបេត្វា បុនប្បន្នំ វិមជ្ជ-
 តិ ។ អន្តសា ទោ ភគវា សេនាសនចាវិតំ អាហិណ្ឌុន្តោ
 តំ កំត្តុ តំ ចិវំ ឧស្សាបេត្វា បុនប្បន្នំ វិមជ្ជន្តំ ជំស្វាទ
 យេន សោ កំត្តុ តេជុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា តំ កំត្តុ
 ឯតនពោច តំស្ស ត្វំ កំត្តុ សមំ ចិវំ ឧស្សាបេត្វា បុនប្ប-
 នំ វិមជ្ជសីតិ ។ ឥនំ មេ ភន្ត អកាលចិវំ ឧប្បន្នំ

សិក្ខាបទទី ៣

[៣២] សម័យនោ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ
 នាគ្គព្រះវេសាន ជាពាក្យលេងអនាថចិណ្ឌិតមហាសេដ្ឋី ជិតក្រុង
 សាវត្ថី ។ កាលនោះឯង អកាលចិវំ^(១) ក៏ត្រឡប់ដល់កិច្ច ឧប្បទានឈ្នះ
 មិនប្រាកដ លុះកិច្ចនោះធ្វើចីវានោះទៅមិនល្មមគ្រាន់ ។ គ្រានោះ កិច្ចនោះ
 ក៏រលឹកចីវានោះឡើង ហើយទាញឱ្យគង់ធ្វើឱ្យយឺត សាច់សម្លាប់នោះ
 រឿយ ។ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានយាងទៅកាន់សេនាសនចាវិត ទ្រង់
 គេទៅឃើញកិច្ចនោះកំពុងតែរលឹកចីវាឡើងទាញរឿយ ។ លុះទ្រង់គេ
 ឃើញហើយ ទ្រង់យាងចូលទៅជិត ហើយត្រាស់សួរទៅកិច្ចនោះ
 ថា អាលកិច្ច បានជាអ្នករលឹកចីវាឡើងហើយទាញរឿយ ។ នេះគឺ
 ព្រះហេតុអ្វី ។ កិច្ចនោះត្រាបបង្ខំទូលថា បត់ត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ដ៏ចម្រើន នេះជាអកាលចិវំដែលកើតឡើងដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។ ធ្វើទៅមិនគ្រាន់

• ដ៏ចម្រើនដែលកើតឡើងក្នុងកាល ១១ វៃ គឺតាំងពីព្រឹទ្ធវៃ ១ រោចវៃកត្តិក ទៅដល់វៃ ១៥
 កើតវៃអស្សុជំ នេះជាអកាលចិវំរចលនកិច្ចដែលពិតបានក្រាលពេល ។ ឯកិច្ចដែលបានក្រាល
 ពេល អកាលចិវំមានចំណាត់ ៨ វៃ គឺតាំងពីព្រឹទ្ធវៃ ១ រោចវៃដក្កណ្ឌទៅដល់វៃ ១៥ កើតវៃ
 អស្សុជំ ។

កយីរមាត់ ឈឺហោតិ តែងហាំ ឥម ចំរើ ឧស្សាហេត្វា
 ចុចច្បង់ រឹមជ្ជាមិត ។ អត្ថ បទ តេ កិត្ត ចំរើប្បប្បាសាយ ។
 អត្ថ ភក្តាតិ ។ អធិបោ ភក្តា ឯតស្មី ឯធានេ ឯតស្មី
 បក្ករណ ធម្មំ កថំ កត្វា កិត្ត អាមន្តសិ អនុជា-
 ធានំ កិត្តរ អកាលចំរើ បដិគ្គហេត្វា ចំរើប្បប្បាសាយ (១)
 ឯត្ថិប្បត្តិ ។

[៣៣] តេន ទោ បទ សមយេន កិត្ត ភក្តាតា
 អនុញ្ញាតំ អកាលចំរើ បដិគ្គហេត្វា ចំរើប្បប្បាសាយ (២)
 ឯត្ថិប្បត្តិ (៣) អកាលចំរើ (៤) បដិគ្គហេត្វា អតិរេកមាសំ
 ឯត្ថិប្បត្តិ ។ តានិ ចំរើនិ ចំរើសេ កណ្តិកាតទ្វាធិ
 តិដ្ឋន្តិ ។ អនុសា ទោ អាយស្មា អាធិបោ សេ-
 ចាសនចារិកំ អាហ្នាស្មា តានិ ចំរើនិ ចំរើសេ
 កណ្តិកាតទ្វាធិ បិតានិ (៥) ធិស្វាន កិត្ត អាមន្តសិ
 កស្សិមាធិ អាវុសា ចំរើនិ ចំរើសេ កណ្តិកា-
 តទ្វាធិ តិដ្ឋន្តិ ។ អញ្ញាតំ អាវុសា ឥមាធិ

១ ឧ.ម. ចំរើប្បប្បាសាយ ។ ២ ឧ.ម. ចំរើប្បប្បាសាយ ។ ៣ ឥ.តោ ចំរើ ឧ.ម. ចេត្តកេស្ម
 តេសោ ទិស្សតិ ។ ៤ ឧ.ម. អកាលចំរើនិ ។ ៥ ឧ.ម. តិដ្ឋន្តេ ។

ព្រោះហេតុនោះ បានជាខ្ញុំព្រះអង្គលើកចំរើនេះឡើងហើយពាញរឿយ ។
 ដើម្បីឲ្យយកសាច់ ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធច្រើនត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ អ្នកមានចំណង
 ទំនៀមចំរើវេទមន្តទៀតដែរទេ ។ ភិក្ខុនោះក្រាបទូលថា សូមច្រើនព្រះមគ្គ
 ប្រោស មានចំណងដែរ ។ ព្រះចំរើនេះនេះ ដំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 មាម្ចាស់ច្រើនធ្វើធម៌កថាត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមក ក្នុងកាលនោះថា
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កថាគរអនុញ្ញាតដើម្បីឲ្យអ្នកទាំងឡាយទទួលទូលអ-
 កាលចំរើហើយទុកដាក់បាទ ព្រោះមានសង្ឃឹមថាទំនៀមចំរើវេទមន្តទៀត ។

[៣៣] សមយេនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយដឹងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 បានអនុញ្ញាតឲ្យទទួលអកាលចំរើទុកដាក់បាទព្រោះមានសង្ឃឹមថាទំនៀម
 ចំរើវេទមន្តទៀត ហើយក៏ទទួលអកាលចំរើទុកដាក់បាទលើសជាងទី១ឡើង
 ទៅ ។ ចំរើទាំងនោះក៏ជាប់គ្នាដូចជាបង្កើតនៅលើឈើស្បៀង ។ ព្រះអានុ
 ជ័មានកាយុន៍មន្តទៅកាន់សេនាសនចារិក ដូចជាក្រឡេកមើលទៅឃើញ
 ចំរើទាំងឡាយនោះជាប់គ្នាដូចជាបង្កើតនៅលើឈើស្បៀង លុះឃើញ
 ហើយក៏ហៅភិក្ខុទាំងឡាយ (នោះ) ទកស្សថា ម្ចាស់អាវុសា ទាំងឡាយ
 នេះចំរើរបស់លោកណាតំជាប់គ្នាដូចជាបង្កើតនៅលើឈើស្បៀង (ដូច្នេះ) ។
 ភិក្ខុទាំងឡាយប្រាប់ថា ម្ចាស់អាវុសា នេះអកាលចំរើរបស់យើង យើងទុក

អកាលចីវរាជ ចីវរាជបុត្រាសាយ^(១) ជិត្តត្ថាជិត ។ ក៏វិចរ
 បច្ចាស្ថា ឥសាន ចីវរាជ ជិត្តត្ថាជិត ។ អតិរក្ខណៈ
 អាទុស្ថាតិ ។ អាយស្មា អាទុស្ថា ឧដ្ឋាយតិ ទិយតិ
 វិទាទេតិ កាដំ ហិ ឆាម ភិក្ខុ អកាលចីវរ បដិក្កហេត្វា
 អតិរក្ខណៈ ជិត្តបិស្សុជិតិ ។ អថទោ អាយស្មា
 អាទុស្ថា កកវតោ ឯតមត្ថំ អាណេសិ ។ អថទោ
 កកវ ឯតស្មំ ឯតានេ ឯតស្មំ បក្ការណ ភិក្ខុសង្ឃ
 សង្ឃទាតាចេត្វា ភិក្ខុ បដិប្បជ្ជិ សង្ឃ ក៏វ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 អកាលចីវរ បដិក្កហេត្វា អតិរក្ខណៈ ជិត្តបិស្សុជិតិ ។
 សង្ឃ កកវតិ ។ វិគរហិ ពុទ្ធា កកវ កាដំ ហិ ឆាម
 តេ ភិក្ខុវេ ខោយបុរិសា អកាលចីវរ បដិក្កហេត្វា
 អតិរក្ខណៈ ជិត្តបិស្សុជិតិ ទេតិ ភិក្ខុវេ អប្បសង្ខាជំ
 វា បសាធាយ បសង្ខាជំ វា ភិយ្យកាវាយ ។ មេ ។
 វិវត្តា បដិ ភិក្ខុវេ ឥមំ សិក្ខាបដំ ឧដ្ឋិសេយ្យាថ
 ជិត្តតចីវរស្មំ ភិក្ខុវេ ឧត្តស្មំ កម្មវេ ភិក្ខុវេ

១. វ. វ. ចីវរាជបុត្រាសាយ ។

ដោយមានបំណងនឹងកើតវិវាទ ។ ព្រះគោនុស្សរា ម្ចាស់អាទុស្ថា
 ទាំងឡាយ ចុះចីវរទាំងនេះលោកទុកយូរឬខ្លីដូច្នេះហើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ប្រាប់ថា ចីវរទាំងនេះយើងទុកជាទីទៃហើយ ។ ព្រះគោនុស្សរាមានអាយុ
 ក៏បច្ចេស តែងរៀប បន្ទុះបង្ហាប់ថា មិនសមរម្យ ពួកភិក្ខុ ហើនទទួល
 អកាលចីវរយកមកទុកឱ្យលើសជាទីទៃឡើងទៅរសោះ ។ គ្រានោះ
 ព្រះគោនុស្សរាមានអាយុ បានក្របខ្លួនសេចក្តីចុះដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ជាម្ចាស់ ។ ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរនេះ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ឱ្យ
 ប្រជុំភិក្ខុសង្ឃក្នុងកាលនោះ ហើយក្រាស់សួរទៅពួកភិក្ខុថា ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បានឮថា ពួកភិក្ខុបានទទួលអកាលចីវរទុកឱ្យលើសជាទី
 ទៃទីមែន ។ ភិក្ខុទាំងនោះក្របខ្លួនថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រាស
 មែន ។ ព្រះគោនុស្សរាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បច្ចេសថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ គួររើមែន ពួកមាយបុរសទាំងនោះហើនទទួលអកាលចីវរហើយ
 ទុកឱ្យលើសជាទីទៃ (ដូច្នេះ) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អំពើដែលអ្នកទាំង
 ឡាយធ្វើនេះ នឹងបានដឹកនាំមនុស្សដែលមិនទាន់បានជ្រះថ្លា ឱ្យជ្រះថ្លា
 ឡើង ឬនាំមនុស្សដែលជ្រះថ្លាហើយ ឱ្យរំលឹកនៃជ្រះថ្លាឡើងទៀតក៏ទេ
 ។ មេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរសំដែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ
 យ៉ាងនេះថា កាលបើចីវររបស់ភិក្ខុសម្រេចហើយ កមិនដោះហើយ

បរេវ អកាលចីវរំ ឧប្បន្នេយ្យ អាភន្តមារេន ភិក្ខុនា
 បដិក្កហេតតំ បដិក្កហេត្វា ទិប្បមេវ កាមេតតំ ហេ ឧស្ស
 ហិវិប្បិ មាសចារេន្តេន ភិក្ខុនា តំ ចីវរំ ធិក្ខំបិតតំ
 ឧនស្ស ហិវិប្បិយា សតិយា បដ្ឋាសាយ កតោ ទេ
 ឧត្តរំ ធិក្ខំបេយ្យ សតិយាចិ បដ្ឋាសាយ ធិស្សត្តិយំ
 ខាចិត្តិយន្តំ ។

[៣៤] ធិក្ខំតចីវរស្មី ភិក្ខុនាតំ ភិក្ខុនោ ចីវរំ កាតំ វា
 ហោតិ ធិក្ខំ វា វិធិក្ខំ វា ធិក្ខំ វា ចីវរសា វា ឧបច្ឆិណ្ឌ ។
 ឧត្តតស្មី កាបិធិតំ អដ្ឋន្តំ មាតិកាធំ អញ្ញាតាយ
 មាតិកាយ ឧត្តតំ ហោតិ សង្ឃេន វា អន្តរា ឧត្តតំ
 ហោតិ ។ អកាលចីវរំ ឆាម អនុត្តតេ កាបិធិ ឯកា-
 ធិសមាសេ ឧប្បន្នំ អត្តតេ កាបិធិ សត្តមាសេ ឧប្បន្នំ
 កាលេបំ អាតិស្ស ធិក្ខំ ឯកំ អកាលចីវរំ ឆាម ។

បើកាលចីវរកើតឡើងចំពោះភិក្ខុ ទាំងភិក្ខុសោភក្តិគ្រូការ (អកាលចីវរ
 ហោរ) ត្រូវទទួលចុះ លុះទទួលបានហើយ ត្រូវរៀនវិវត្តឱ្យឆាប់ បើចីវរ
 ហោររួចរាល់ហើយ គិតតាមនោះបំណងថា ទីនឹងកើតចីវរមកបំពេញទូ
 ចីវរដែលរួច (ហោរ) ត្រូវទុកចីវរនោះបាន យ៉ាងយូរឯផុតក្រិម ១ ខែ
 បើទុកឱ្យលើសពី ១ ខែហោរទៅ បើទុកជាមានបំណងថា ទីនឹងកើតចីវរមក
 បំពេញទូតគឺដោយ គង់ត្រូវនិស្សន្ទិយជាចិត្តិយ ។

[៣៥] ត្រង់ពាក្យថា កាលបើចីវរបេសភិក្ខុសម្រេចហើយ
 អធិប្បាយថា ចីវរដែលភិក្ខុធ្វើបានហើយ ចីវរទុកភ្នំ ចីវរខូចភ្នំ ចីវរ
 ភ្លើងឆេះភ្នំ សេចក្តីចង់បានចីវរដាច់ស្រលះហើយភ្នំ ។ ពាក្យថា
 កបិធិដោះហើយ អធិប្បាយថា កបិធិដែលដោះហើយ បណ្តាមាតិកា
 ទាំង ៨ យ៉ាង ដោយមាតិកាណាមួយ ឬពុំពុំនោះដំណុំសន្សំបានដោះហើយ
 ក្នុងចន្លោះ (ឧត្តកបិធិ) ។ (បើ) ភិក្ខុមិនបានកាលត្រង់កបិធិទេ ចីវរដែល
 កើតឡើងក្នុងឧកាស ១១ ខែហៅថា អកាលចីវរ (បើ) ភិក្ខុបានកាលត្រង់
 កបិធិ ចីវរដែលកើតឡើងក្នុងឧកាស ៧ ខែ ហៅថា អកាលចីវរ បើទុកជា
 អកាលថា អកាលចីវរហើយឱ្យក៏ដោយ គង់ហៅថា អកាលចីវរផ្ទុយគ្នា ។

ឧប្បជ្ឈេយ្យាតិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ សង្ឃតោ វ គណតោ វ
ញាតិសោ វ មិត្តតោ វ មិសុក្កលតោ^(១) វ អត្តតោ
វ ធនេន ។

[៣៥] ភក្ខុមាណេនាតិ ឥន្ទ្រមាណេន បដិគ្គ-
ហេតង្គំ ។ បដិគ្គហេតង្គា វិប្បមេវ ការេតង្គង្គំ នសាហកំ
ការេតង្គំ ។

[៣៦] នោ ចស្ស ចារិប្បវិទិ កយិរមាណំ ឧប្បហោតិ ។
មាសបរមន្តេន កំគុដា តំ ចីវរំ វិភុទ្ធិវត្ថង្គំ មាសបរ-
មតា វិភុទ្ធិវត្ថង្គំ ។ ឧទស្ស ចារិប្បវិទាតិ ឧទស្ស
ចារិប្បវិទាយ ។ សតិយា បច្ចាសាយាតិ បច្ចាសា ហោតិ
សង្ឃតោ វ គណតោ វ ញាតិសោ វ មិត្តតោ វ
មិសុក្កលតោ^(២) វ អត្តតោ វ ធនេន ។

[៣៧] តតោ ចេ ឧត្តរី វិភុទ្ធិវេយ្យ សតិយាបិ
បច្ចាសាយាតិ កនហុច្បន្នេ មូលចីវរេ បច្ចាសាចីវរំ ឧប្បជ្ឈតិ

១ ឧ. ឧ. វិសុក្កលំ ។ ២ ឧ. ឧ. វិសុក្កលំ ។

ពាក្យថា កើតឡើង អធិប្បាយថា ឧប្បកើតឡើងអំពីសង្ឃក្ដី អំពីគណៈក្ដី
អំពីញាតិក្ដី អំពីមិត្តក្ដី អំពីមិសុក្កលក្ដី អំពីទ្រព្យរបស់ខ្លួនក្ដី ។

[៣៨] ពាក្យថា ត្រូវការ អធិប្បាយថា កាលបើចង់បាន
ត្រូវទទួលចុះ ។ ពាក្យថា លុះទទួលរួចហើយត្រូវរៀនសូត្រធ្វើឲ្យទាប
អធិប្បាយថា ត្រូវធ្វើឲ្យទាបកុំឱ្យកើនឡើង ។

[៣៩] ពាក្យថា បើចីវរនោះខ្លះធ្វើមិនត្រឹមត្រូវ អធិប្បាយ
ថា ចីវរដែលគិតធ្វើទៅហើយមិនត្រឹមត្រូវ ។ ពាក្យថា គិតនោះត្រូវ
ទុកចីវរនោះបានយ៉ាងយូរមុនត្រឹម ១ ខែ អធិប្បាយថា គិតត្រូវទុក (ចីវរ)
ជាយូរមុនត្រឹមតែ ១ ខែ ។ ពាក្យថា ដើម្បីនឹងបំពេញឲ្យចីវរ
ដែលខ្លះ អធិប្បាយថា ដើម្បីសេចក្ដីត្រូវការនឹងបំពេញឲ្យចីវរដែលខ្លះ ។
ពាក្យថា បើទុកជាមានបំណង អធិប្បាយថា មានសេចក្ដីសង្ឃឹម
ថាចង់បានអំពីសង្ឃក្ដី អំពីគណៈក្ដី អំពីញាតិក្ដី អំពីមិត្តក្ដី អំពីមិសុក្កល
ក្ដី អំពីទ្រព្យរបស់ខ្លួនក្ដី ។

[៤០] ពាក្យថា បើទុកឲ្យលើសពី ១ ខែនោះទៅ ទុកជា
មានបំណងថាចង់រកចីវរមកបំពេញទៀតក៏ដោយ អធិប្បាយថា កាល
បើមូលចីវរ^(១) កើតឡើងក្នុងវិថីនោះហើយ បច្ចាសាចីវរ^(២) ក៏កើតឡើង

១ ចីវរដើម ។ ២ ចីវរដែលកើតឡើងដោយសេចក្ដីចង់បានជាទានក្រោយ ។

ធនាហារ កាមរតន្តំ ។ ទ្វីបុប្ផន្នេ មូលចីវរេ... តិប្បប្បន្នេ
 មូលចីវរេ... ចតុប្បប្បន្នេ មូលចីវរេ... បញ្ចាប្បប្បន្នេ
 មូលចីវរេ... ឆាប្បប្បន្នេ មូលចីវរេ... សត្តាប្បប្បន្នេ
 មូលចីវរេ... អដ្ឋាប្បប្បន្នេ មូលចីវរេ... ធនាប្បប្បន្នេ មូល-
 ចីវរេ... ធនាប្បប្បន្នេ មូលចីវរេ... បញ្ចាសាចីវរេ ឧប្បន្ន-
 តិ ធនាហារ កាមរតន្តំ ។ ឯកាធនេ ឧប្បន្នេ មូលចីវ-
 រេ... ឆ្នាំធនេ ឧប្បន្នេ មូលចីវរេ... តេរេសេ ឧប្បន្នេ
 មូលចីវរេ... ចុន្ទសេ ឧប្បន្នេ មូលចីវរេ... បណ្ណាសេ
 ឧប្បន្នេ មូលចីវរេ... សោធិសេ ឧប្បន្នេ មូលចីវរេ...
 សត្តាសេ ឧប្បន្នេ មូលចីវរេ... អដ្ឋាសេ ឧប្បន្នេ
 មូលចីវរេ... ឯក្យាចរេសេ ឧប្បន្នេ មូលចីវរេ... វិសេ
 ឧប្បន្នេ មូលចីវរេ បញ្ចាសាចីវរេ ឧប្បន្នតិ ធនាហារ
 កាមរតន្តំ ។ ឯកវិសេ ឧប្បន្នេ មូលចីវរេ បញ្ចាសា-
 ចីវរេ ឧប្បន្នតិ ធនាហារ កាមរតន្តំ ។ ឆ្នាំវិសេ ឧប្បន្នេ
 មូលចីវរេ បញ្ចាសាចីវរេ ឧប្បន្នតិ អដ្ឋាហារ កាមរតន្តំ ។
 តេវិសេ ឧប្បន្នេ មូលចីវរេ... សត្តាហារ កាមរតន្តំ ។

(ក្នុងវិជ្ជាបទនេះ) កិក្ខុត្រូវធ្វើឲ្យបានក្នុងរាង ១០ ថ្ងៃ ។ កាលបើមូលចីវរេ
 កើតឡើងបាន ២ ថ្ងៃ... ៣ ថ្ងៃ... ៤ ថ្ងៃ... ៥ ថ្ងៃ...
 ៦ ថ្ងៃ... ៧ ថ្ងៃ... ៨ ថ្ងៃ... ៩ ថ្ងៃ... ១០ ថ្ងៃ បញ្ចាសាចីវរេ
 កើតឡើងក្នុងថ្ងៃទី ១០ កិក្ខុត្រូវធ្វើចំរើនឲ្យហើយ ក្នុងរាង ១០
 ថ្ងៃ ។ កាលបើមូលចីវរេ កើតឡើងបាន ១១ ថ្ងៃ... ១២ ថ្ងៃ...
 ១៣ ថ្ងៃ... ១៤ ថ្ងៃ... ១៥ ថ្ងៃ... ១៦ ថ្ងៃ...
 ១៧ ថ្ងៃ... ១៨ ថ្ងៃ... ១៩ ថ្ងៃ... ២០ ថ្ងៃ បញ្ចាសាចីវរេ
 កើតឡើងក្នុងថ្ងៃទី ២០ កិក្ខុត្រូវធ្វើឲ្យបានក្នុងរាង ១០ ថ្ងៃ ។
 កាលបើមូលចីវរេកើតឡើងបាន ២១ ថ្ងៃ បញ្ចាសាចីវរេកើតឡើង (ក្នុងវិជ្ជា
 បទនេះ) កិក្ខុត្រូវធ្វើឲ្យបានក្នុងរាង ៧ ថ្ងៃ ។ កាលបើមូលចីវរេកើតឡើង
 បាន ២២ ថ្ងៃ បញ្ចាសាចីវរេកើតឡើង (ក្នុងវិជ្ជាបទនេះ) កិក្ខុត្រូវធ្វើឲ្យបាន
 ក្នុងរាង ៨ ថ្ងៃ ។ កាលបើមូលចីវរេកើតឡើងបាន ២៣ ថ្ងៃ បញ្ចាសាចីវរេ
 កើតឡើង (ក្នុងវិជ្ជាបទនេះ) កិក្ខុត្រូវធ្វើឲ្យបានក្នុងរាង ៧ ថ្ងៃ ។

ចតុត្ថសេ ឧប្បន្នេ មូលចីវរ... ឆាហា ការេតត្ថំ ។
 បញ្ចកវិសេ ឧប្បន្នេ មូលចីវរ... បញ្ចកហា ការេតត្ថំ ។
 ធម្មត្ថសេ ឧប្បន្នេ មូលចីវរ... ចតុហា ការេតត្ថំ ។
 សត្តវិសេ ឧប្បន្នេ មូលចីវរ... តិហា ការេតត្ថំ ។
 អដ្ឋវិសេ ឧប្បន្នេ មូលចីវរ... ធូហា ការេតត្ថំ ។
 ឯកទត្ថសេ ឧប្បន្នេ មូលចីវរ បញ្ចសាចីវ ឧប្បន្នតិ
 ឯកាហា ការេតត្ថំ ។ តិសេ ឧប្បន្នេ មូលចីវរ
 បញ្ចសាចីវ ឧប្បន្នតិ គណហេវ អធិដ្ឋាតត្ថំ វិគហេយ្យតត្ថំ
 វិស្សន្នេតត្ថំ ។ តោ ចេ អធិដ្ឋហេយ្យ វា វិគហេយ្យ វា
 វិស្សន្នេយ្យ វា ឯកត្ថសេ អរុណាគ្គមនេ ធិស្សត្ថិយំ
 យោតិ ធិស្សន្នេតត្ថំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា បុគ្គលស្ស
 វា ។ ឯវត្ថុ បន ភិក្ខុវេ ធិស្សន្នេតត្ថំ ។ ចេ ។ ឥត
 មេ កន្តេ អកាលចីវ មាសាធិក្កត្តំ ធិស្សត្ថិយំ ឥតាហា

កាលបើមូលចីវរកើតឡើងបាន ២២ ថ្ងៃ បញ្ចសាចីវរកើតឡើង (ក្នុងថ្ងៃ
 ដោះដេរ) ភិក្ខុត្រូវធ្វើឲ្យទាន់ក្នុងពេល ២ ថ្ងៃ ។ កាលបើមូលចីវរកើតឡើង
 បាន ២៥ ថ្ងៃ បញ្ចសាចីវរកើតឡើង (ក្នុងថ្ងៃដោះដេរ) ភិក្ខុត្រូវធ្វើឲ្យទាន់
 ក្នុងពេល ៥ ថ្ងៃ ។ កាលបើមូលចីវរកើតឡើងបាន ២៦ ថ្ងៃ បញ្ចសាចីវរកើត
 ឡើង (ក្នុងថ្ងៃដោះដេរ) ភិក្ខុត្រូវធ្វើឲ្យទាន់ក្នុងពេល ២ ថ្ងៃ ។ កាលបើ
 មូលចីវរកើតឡើងបាន ២៧ ថ្ងៃ បញ្ចសាចីវរកើតឡើង (ក្នុងថ្ងៃដោះដេរ)
 ភិក្ខុត្រូវធ្វើឲ្យទាន់ក្នុងពេល ៣ ថ្ងៃ ។ កាលបើមូលចីវរកើតឡើងបាន ២៨ ថ្ងៃ
 បញ្ចសាចីវរកើតឡើង (ក្នុងថ្ងៃដោះដេរ) ភិក្ខុត្រូវធ្វើឲ្យទាន់ក្នុងពេល
 ២ ថ្ងៃ ។ កាលបើមូលចីវរកើតឡើងបាន ២៩ ថ្ងៃ បញ្ចសាចីវរកើតឡើង
 (ក្នុងថ្ងៃដោះដេរ) ភិក្ខុត្រូវធ្វើឲ្យទាន់ក្នុងពេល ១ ថ្ងៃ ។ កាលបើមូលចីវរ
 កើតឡើងបាន ៣០ ថ្ងៃ បញ្ចសាចីវរកើតឡើង (ក្នុងថ្ងៃដោះដេរ)
 ភិក្ខុដោះត្រូវអធិដ្ឋាន ត្រូវវិស្ស ត្រូវលះបង់ក្នុងថ្ងៃដោះដេរ ។ បើភិក្ខុ
 មិនបានអធិដ្ឋានក្តី មិនបានវិស្សក្តី មិនបានលះបង់ក្តី តែអរុណារឡើង
 ក្នុងថ្ងៃទី ៣១ (ចីវរដោះ) ត្រូវវិស្សត្ថិយ ភិក្ខុត្រូវលះបង់ដល់សត្វ
 ឬគណៈ ឬបុគ្គល ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំទ្រាយ ភិក្ខុត្រូវលះយោធិនេះ ។ ចេ ។
 ថាបពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន ទេវតាអកាលចីវរបេសន្តំ ទុកកន្លងហួស ១ ខែ

និស្សន្ទិយកណ្ត ចំរើវត្ថុស្ស ននិបាសិក្ខាបរស្ស វាចន្តិកា

សង្ឃស្ស និស្សន្ទិយិក ។ បេ ។ ននេយ្យនិ ។ បេ ។

ននេយ្យន្តិ ។ បេ ។ អាយស្មនោ នន្ទិកិ ។

[៣៨] វិសកាតេ ឧប្បន្នេ មូលចិវរ បទ្ហាសាចិវ

ឧប្បន្នតិ វត្តិយោ ច សេសា ហោន្តិ ន អកាខា

ការេតត្ថំ ។

[៣៩] មាសាតិក្កន្តេ អតិក្កន្តសញ្ញំ និស្សន្ទិយំ

ចាចិត្តិយំ ។ មាសាតិក្កន្តេ វេមតិកោ និស្សន្ទិយំ ចាចិត្តិ-

យំ ។ មាសាតិក្កន្តេ អនតិក្កន្តសញ្ញំ និស្សន្ទិយំ ចាចិត្តិ-

យំ ។ អនតិក្កនេ អនតិក្កនសញ្ញំ អវិក្កម្យតេ វិក្កម្យតសញ្ញំ

អវិស្សន្នតេ វិស្សន្នតសញ្ញំ អនន្ទេ នន្ទសញ្ញំ អវិនន្ទេ

វិនន្ទសញ្ញំ អនន្យេ នន្យសញ្ញំ អវិលុត្តេ វិលុត្តសញ្ញំ

និស្សន្ទិយំ ចាចិត្តិយំ ។

និស្សន្ទិយកណ្ត ចំរើវត្ថុ សិប្បាចទី ៣ វារៈដែលត្រូវតាម

ត្រូវនិស្សន្ទិយហើយ ឥឡូវនិស្សន្ទិយចំរើវត្ថុនេះដល់សង្ឃ ។ (ត្រង់បេយ្យាល
ទាំងបី មានសេចក្តីថ្កុលគ្នាទាំងស្រុង ទី ១ ក្នុងវត្ថុជាមួយគ្នានេះ) ។

[៣៨] កាលបើមូលចិវរដែលមានចំណែកមិនស្មើគ្នា^(១) កើត
ឡើងហើយ បទ្ហាសាចិវរក៏កើតឡើងដែរ តែក្រិសាលនៅច្រើន (បើ)
ភិក្ខុមិនចង់ប្តូរទេ ក៏មិនត្រូវប្តូរ (ចំរើវត្ថុនេះឡើយ) ។

[៣៩] ចំរើវត្ថុនេះទៅទៀតហើយ ភិក្ខុសំគាល់ជាកន្លងទៅមែន
ត្រូវនិស្សន្ទិយបាចិត្តិយ ។ ចំរើវត្ថុនេះទៅទៀតហើយ ភិក្ខុមានសេចក្តី
សង្ស័យ ត្រូវនិស្សន្ទិយបាចិត្តិយ ។ ចំរើវត្ថុនេះទៅទៀតហើយ ភិក្ខុសំគាល់
ជាមិនទាន់កន្លងទេ ត្រូវនិស្សន្ទិយបាចិត្តិយ ។ ចំរើវត្ថុនេះមិនបានអធិដ្ឋាន
ភិក្ខុសំគាល់ជាបានអធិដ្ឋានហើយ (ក្តី) ចំរើវត្ថុនេះមិនបានវិក្កប្ប ភិក្ខុ
សំគាល់ជាបានវិក្កប្បហើយ (ក្តី) ចំរើវត្ថុនេះមិនបានលះបង់ ភិក្ខុសំគាល់
ជាបានលះបង់ហើយ (ក្តី) ចំរើវត្ថុនេះមិនបាន ភិក្ខុសំគាល់ជាបាន (ក្តី)
ចំរើវត្ថុនេះមិនខូចទេ ភិក្ខុសំគាល់ជាខូច (ក្តី) ចំរើវត្ថុនេះមិននេះ ភិក្ខុ
សំគាល់ជាក្លិននេះ (ក្តី) ចំរើវត្ថុនេះមិនបានយកទេ ភិក្ខុសំគាល់ជាបានយក
(ក្តី) ត្រូវនិស្សន្ទិយបាចិត្តិយ (ដូចគ្នាទាំងអស់) ។

១ មូលចិវរបទ្ហាសាចិវរដែលមានសាច់ប្រាសស្មើមិនស្មើគ្នា ក៏មិនអាចចង់ដើរតាមមូលគ្នា
បាន ហេតុនេះ មានចំណែកមិនស្មើគ្នា ។

[២០] ធិស្សត្ថយំ ចិវំ អធិស្សន្តិកា បរិកុច្ឆតំ អាចត្តិ
 ទុក្ខដស្ស ។ មាសាទតិក្កន្ធន្ត អតិក្កន្ធសញ្ញំ អាចត្តិ
 ទុក្ខដស្ស ។ មាសាទតិក្កន្ធន្ត វេមតិគោ អាចត្តិ
 ទុក្ខដស្ស ។ មាសាទតិក្កន្ធន្ត អនតិក្កន្ធសញ្ញំ អចាចត្តិ ។

[២១] អចាចត្តិ អន្តោមាសេ អនិដ្ឋតំ វិគាម្យេតិ
 វិស្សាដ្ឋតិ ធិស្សតិ វិធិស្សតិ ធិស្សតិ អច្ឆិទ្ធិកា កណ្តាតិ^(១)
 វិស្សាសំ កណ្តាតិ^(២) ឧទ្ទត្តកាស្ស អាធិកម្ម្មកាស្សាតំ ។

ធម្មិយសិក្ខាបទំ ធិស្សតំ ។

[២០] ភិក្ខុមិនបានលះចំវែងវែងជាធិស្សត្ថយំ ហើយច្រើន
 ក្រៅតាមក្តីទុក្ខដ ។ ចំវែងទំហំកន្លងទៅទៀតទេ ហើយភិក្ខុសំភាល់ថា កន្លង
 ទៅហើយ ក្រៅតាមក្តីទុក្ខដ ។ ចំវែងទំហំកន្លងទៅទៀត ភិក្ខុបានសេចក្តី
 សង្ស័យ ក្រៅតាមក្តីទុក្ខដ ។ ចំវែងទំហំកន្លង ទ ទៀត ភិក្ខុសំភាល់ថា
 មិនទាន់កន្លងមែន មិនក្រៅតាមក្តីទៀត ។

[២១] ការសំដែងអំពីមិនមានតាមក្តី គឺ ភិក្ខុបានអធិដ្ឋានចំវែង
 ក្នុងកេន្ធមួយទៀត បានវិកច្ឆចិវិ ទ បានលះ ទ ចិវិបាត់ ទ ចិវិទូច ទ
 ចិវិភ្លើងឆេះ ទ ចិវិវែងលះចោលដោយកេន្ធមួយក្រៅ ទ គេយកចិវិដោយសេច-
 ក្តីសិទ្ធិស្វាល ទ ភិក្ខុធម៌ ទ ភិក្ខុវិជ្ជាបញ្ញាភិក្ខុ ទ ។

សិក្ខាបទំ ៣០៦ ។

បច្ចុប្បន្នសិក្ខាបទ

(២២) តេជ សមយេន ពុទ្ធា ភគវា សាវត្ថុយំ
វិហារតិ ជេតវនេ អនាថចិណ្ឌិតស្ស អារាមេ ។ តេជ
ចោ បន សមយេន អាយស្មតោ ឧទាយិស្ស បុរាណ-
នុតិយិកា ភិក្ខុនីសុ បព្វជិតា យោភិ ។ សា ភិក្ខុនី^(១)
អាយស្មតោ ឧទាយិស្ស សន្តិកេ អភិក្ខុណំ អាកច្ច-
តិ ។ អាយស្មាបិ ឧទាយិ តស្ស ភិក្ខុនិយា សន្តិកេ
អភិក្ខុណំ កច្ចតិ ។ តេជ ចោ បន សមយេន
អាយស្មា ឧទាយិ តស្ស ភិក្ខុនិយា សន្តិកេ ភត្តវិស្សត្តិ
តារោតិ ។ អថាចា អាយស្មា ឧទាយិ បុព្វសមយំ
និវាសេត្វា បត្តចិវាមាធាយ យេន សា ភិក្ខុនី តេជុប-
សន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា តស្ស ភិក្ខុនិយា បុរោ អន្តជានំ
វិវិត្វា អាសនេ និសីទិ ។ សាបិ ចោ ភិក្ខុនី អាយ-
ស្មតោ ឧទាយិស្ស បុរោ អន្តជានំ វិវិត្វា អាសនេ
និសីទិ ។ អថាចា អាយស្មា ឧទាយិ សារាត្តា ។^(២)

១១. ១ ពេន្តរេសុ ន ទំល្លនំ ។ ២ ១. ឧ. សាវត្ថោ ។

សិក្ខាបទទី ៤

(២២) សមយេនោះ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ
រុក្ខព្រះជេតវន បេសំអនាថចិណ្ឌិតសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថុ ។ គ្រានោះឯង
មានស្រីជាបុរាណនុតិយិកាបេសំ ទាយិភិក្ខុនីមានកាយ ឬសក្កន៍សំណាក់
នាងភិក្ខុនី ។ នាងភិក្ខុនីនោះតែងមកកាន់សំណាក់ ទាយិភិក្ខុនីមានកាយ
ជារឿយ ។ ចំណែកនាង ទាយិភិក្ខុនីមានកាយក៏តែងទៅកាន់សំណាក់
នាងភិក្ខុនីនោះជារឿយ ។ ដែរ ។ វេលានោះឯង ទាយិភិក្ខុនីមាន
កាយបរិភោគភត្តក្កន៍សំណាក់នាងភិក្ខុនីនោះ ។ លំដាប់នោះ ទាយិ
ភិក្ខុនីមានកាយ ក៏ស្ងៀកផណ្តប់ច្រយកបាត្រនីមិរ ចូលសំដៅទៅ
កេចិវេលនាងភិក្ខុនីនោះទៅ ក្នុងវេលាព្រឹកព្រហម លុះចូលទៅ
ដល់ហើយ ក៏អន្ទុយលើកាសនៈនាងមុននាងភិក្ខុនីនោះ បើកអង្គជាន
ចម្បងៗ ឯនាងភិក្ខុនីនោះ ក៏អន្ទុយលើកាសនៈនាងមុន ទាយិដ៏មានកាយ
បើកអង្គជានចម្បងៗដែរ ។ វេលានោះ ទាយិភិក្ខុនីមានកាយមានកម្រៃ

តស្ស កំត្តុនិយោ អន្តជានំ ឧបនំជ្ឈាយំ ។ តស្ស អន្ត-
 ជានតោ^(១) អសុចំ មុត្តំ ។ អថទោ អាយស្មា ឧទាយំ តំ
 កំត្តុនំ ឯតទេវេន កច្ច កតិនំ ឧទគំ អាហរ អន្តរាស-
 គំ លោកស្សមីតិ ។ អាហរយ្យ អហមេវ លោកស្សមីតិ ។
 អថទោ^(២) សា^(៣) កំត្តុនំ^(៤) តស្ស^(៥) តំ អសុចំ ឯតទេសំ
 មុទេន អត្តហេសំ ឯតទេសំ អន្តជានេ មក្កុចំ ។ សា
 តេន កត្តំ កត្តា ។ កំត្តុនិយោ ឯវមាហំសុ អយំ
 កំត្តុនំ អព្រហ្មចារិនំ អយំ កត្តិនំ^(៦) ។ ជាហំ អយ្យ
 អព្រហ្មចារិនំ ។ អថទោ^(៧) សា^(៨) កំត្តុនំ^(៩) កំត្តុនំ ឯត-
 មត្តំ អាហរេសំ ។ កំត្តុនិយោ ឧជ្ឈាយន្តំ ជ័យន្តំ វិចារេន្តំ
 កតំ ហំ ជាម អយ្យ ឧទាយំ កំត្តុនិយោ បុរាណចរំ
 លោកេស្សតិ ។ អថទោ តា កំត្តុនិយោ កំត្តុនំ ឯត-
 មត្តំ អាហរេសំ ។ យេ តេ កំត្តុ អប្បច្ចា ។ មេ ។ តេ
 ឧជ្ឈាយន្តំ ជ័យន្តំ វិចារេន្តំ កតំ ហំ ជាម អាយស្មា
 ឧទាយំ កំត្តុនិយោ បុរាណចរំ លោកេស្សតិ ។

១ ទេសុ ៥ ចក្ខាយតិ ។ ២-៣-៤-៥ ទេសុ ៥ ទិស្សន្តំ ។ ៦ ឧ. ម. អព្រហ្មចរិនំ
 អយំ កំត្តុនំ កត្តិនំ ។ ៧-៨-៩ ទេសុ ៥ ចក្ខាយតិ ។

កំសំឡើងមើលទៅអង្គជាតនាគិក្កុននោះ ។ ទឹកអសុចំកំហូរព្រាត់ពីអង្គជាត
 របស់ ។ ទាយិក្កុននោះ ។ លំដាប់នោះ ។ ទាយិក្កុននោះមានអាយុកំនិយាយទៅ
 នឹងក្កុននោះថា វិទ្យុស្រី ឯងចូរទៅនាយកទឹកមក គេឮនឹងលាងស្បង់ ។
 នាងក្កុននោះតបវិញថា លោកម្ចាស់ សូមលោកម្ចាស់ឱ្យស្បង់មកខ្ញុំវិញ
 ខ្ញុំនឹងលាងប្រគេន ។ វេលានោះឯង នាងក្កុននោះ ក៏បានយកទឹកអសុចំ
 របស់ ។ ទាយិក្កុននោះបន្តិចជាក់ក្នុងមាត់ យកបន្តិចជាក់ក្នុងអង្គជាត ។ នាង
 ក្កុននោះគឺមានគភ៌ដោយសារទឹកអសុចំនោះ ។ ពួកនាងក្កុនក៏និយាយ
 យ៉ាងនេះថា នាងក្កុននេះ មិនមែនប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរទេ ទើបបាននាង
 ក្កុននេះមានគភ៌ ។ នាងក្កុននោះតបវិញថា ម្ចាស់នាងចាំឱ្យយ ខ្ញុំខ្ញុំ
 មិនបានប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរទេ ។ វេលានោះ នាងក្កុននោះបានប្រាប់
 សេចក្តីខ្លះដល់នាងក្កុននឹងឆ្ងល់ ។ នាងក្កុនចាំឱ្យយ ក៏លើកទោស
 គំរាមវិល បន្តិចបន្តួចថា មិនសមបើលោកម្ចាស់ទាយិ ប្រើនាងក្កុនឱ្យ
 លាងចិវរចាស់ (របស់ខ្លួនសោះ) ។ លំដាប់នោះ ពួកនាងក្កុនចាំនឹងនោះ
 បានប្រាប់សេចក្តីខ្លះដល់ក្កុនចាំឱ្យយ ។ ពួកក្កុនណាដែលមានប្រាថ្នា
 ភិច ។ មេ ។ ពួកក្កុនចាំនឹងនោះក៏លើកទោស គំរាមវិល បន្តិចបន្តួច
 ថា អូបើដៃ ។ ទាយិដ៏មានអាយុប្រើនាងក្កុនឱ្យលាងចិវរចាស់ ។

[២៣] យោ មនាទិ យោ យោនិសោ ។ បេ ។ ភិក្ខុតំ
 ។ បេ ។ អយំ ឥមស្មំ អត្ថេ អនិប្បតោ ភិក្ខុតំ ។ អញ្ញា-
 តិកា ធាម មាតិកោ វា មិតិកោ វា យាវ សត្តនា បិកាម-
 ហយុតា អសម្ពុតា ។ ភិក្ខុនិ ធាម ឧកតោ សាធុរ-
 ឧបសម្ពុតា ។ បុរណាចរំ ធាម សតី វិវត្តំបិ សតី
 ចារុតំបិ ។ យោភិទិ^(១) អាមត្តិ ធុត្តជស្ស ។ យោភិ^(២)
 ជិស្សត្តិយំ ហោតិ ។ រដាតិ អាណាមេតិ^(៣) អាមត្តិ
 ធុត្តជស្ស ។ រត្តិ^(៤) ជិស្សត្តិយំ ហោតិ ។ អាតោជេហិតិ
 អាណាមេតិ^(៥) អាមត្តិ ធុត្តជស្ស ។ សតី ចាណំប្បហារិ^(៦)
 វា បុត្តាប្បហារិ^(៧) វា ជិន្ន ជិស្សត្តិយំ ហោតិ ជិស្សត្តិយំ
 សធុស្ស វា គណស្ស វា បុត្តលស្ស វា ។ វិវត្ត បេ
 ភិក្ខុវេ ជិស្សត្តិយំ ។ បេ ។ ឥទំ មេ កន្តេ បុរណាចរំ

១ ក. យោភិយោភិ យោភិហិតិ អាណាមេតិ ។ ២ ក. យោភិចិ ។ ៣ ក. រដាចេយ្យតិ
 រដាហិតិ អាណាមេតិ ។ ៤ ក. រត្តិ ។ ៥ ក. សេតោជេយ្យតិ អាតោជេហិតិ អាណាមេតិ ។
 ៦ ចាណិប្បហារេតិ ចាណា ។ ៧ បុត្តាប្បហារេតិ បាណា ។

[២៣] ត្រីនិកាយា ភិក្ខុណាមួយ (ត្រីនិកាយា ទាំងបី) មាន
 អធិប្បាយត្រីនិកាយា ១ ក្នុងបាណិកកណ្តាលហើយ ។ មានភិក្ខុនិ
 ដែលឥតមានជាប់ទង់ទង់ភិក្ខុនិកាយា ភិក្ខុនិកាយា ភិក្ខុនិកាយា
 ដល់ដល់គ្នាដែលដឹងគ្នាជាតំរូវ ហៅថាមិនមែនជាញាតិ ។ ដែល
 ហៅថា មានភិក្ខុនិ (នោះសំដៅយក) ស្រីដែលបានបេសម្បទាក្នុង
 សំណាក់សង្ឃទាំងពីរ (ភិក្ខុសង្ឃនិងភិក្ខុនិសង្ឃ) ។ សម្ពត្តិដែលភិក្ខុស្រី
 ម្នាក់ ផ្តល់ម្នាក់ ហៅថា ចិវចាស ។ ភិក្ខុប្រិទ្ធានិក្ខុនិថា មានចូរ
 លាភចិវចាស (យ៉ាងនេះ) ត្រូវតាមក្តីខ្ពស់ ។ ចិវដែលមានភិក្ខុនិ
 លាភចិវចាស នោះ ជាជិស្សត្តិយ ។ ភិក្ខុបន្តិបំមានភិក្ខុនិថា មានចូរ
 លាភចិវចាស ត្រូវតាមក្តីខ្ពស់ ។ ចិវដែលមានភិក្ខុនិដែលកំហើយ
 នោះជាជិស្សត្តិយ ។ ភិក្ខុប្រិទ្ធានិក្ខុនិថា មានចូរចោទចិវចាស ត្រូវ
 តាមក្តីខ្ពស់ ។ កាលបើចិវដែលមានភិក្ខុនិយកមកចោទដោយផ្ទៃ
 ដោយដឹងក្តី គេសំដៅតែម្តង ចិវនោះជាជិស្សត្តិយ ភិក្ខុត្រូវលះចិវនោះ
 ដល់ដំនុំសង្ឃ ឬគណៈ ឬបុគ្គល ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុត្រូវ
 លះចិវយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន ចិវចាសនេះ

ដោយមេតិ ធិស្សត្ថិយេន អាមត្ថំ ទុក្ខដស្ស ។
 អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញំ បុរណាចិវំ រជាមេតិ
 អាគោដាមេតិ ដោយមេតិ ធិស្សត្ថិយេន អាមត្ថំ ទិដ្ឋ
 ទុក្ខដាមំ ។ អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញំ បុរ-
 ណាចិវំ អាគោដាមេតិ ធិស្សត្ថិយេន ចាចិត្តិយំ ។
 អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញំ បុរណាចិវំ អាគោ-
 ដាមេតិ ដោយមេតិ ធិស្សត្ថិយេន អាមត្ថំ ទុក្ខដស្ស ។
 អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញំ បុរណាចិវំ អាគោ-
 ដាមេតិ រជាមេតិ ធិស្សត្ថិយេន អាមត្ថំ ទុក្ខដស្ស ។
 អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញំ បុរណាចិវំ អាគោដា-
 មេតិ ដោយមេតិ រជាមេតិ ធិស្សត្ថិយេន អាមត្ថំ ទិដ្ឋ
 ទុក្ខដាមំ ។ អញ្ញាតិកាយ វេមតិកោ ។ មេ ។ អញ្ញា-
 តិកាយ ញាតិកសញ្ញំ ។ មេ ។ អញ្ញាស្ស បុរណាចិវំ
 ដោយមេតិ អាមត្ថំ ទុក្ខដស្ស ។ ធិសីននប្បច្ចត្តរណំ
 ដោយមេតិ អាមត្ថំ ទុក្ខដស្ស ។ វិកតោ ទិបសម្បត្តាយ

ឲ្យលាង ខ្ញុំចិវំចោសំ ត្រូវអាមត្ថំទុក្ខដ ធិនធិស្សត្ថិយ ។
 ខាងភិក្ខុនិមន្តមនជាញាតិ ភិក្ខុដ៏ធំច្បាស់ថាមនមនញាតិ ហើយប្រិ
 ឲ្យជ្រលក់ ឲ្យបោក ឲ្យលាង ខ្ញុំចិវំចោសំ ត្រូវអាមត្ថំទុក្ខដពីរ
 ធិនធិស្សត្ថិយ ។ ខាងភិក្ខុនិមន្តមនជាញាតិ ភិក្ខុដ៏ធំច្បាស់ថា
 មនមនញាតិ ហើយប្រិឲ្យបោក ខ្ញុំចិវំចោសំ ត្រូវធិស្សត្ថិយ
 បាចិត្តិយ ។ ខាងភិក្ខុនិមន្តមនជាញាតិ ភិក្ខុដ៏ធំច្បាស់ថាមនមនញាតិ
 ហើយប្រិឲ្យបោក ឲ្យលាង ខ្ញុំចិវំចោសំ ត្រូវអាមត្ថំទុក្ខដ
 ធិនធិស្សត្ថិយ ។ ខាងភិក្ខុនិមន្តមនជាញាតិ ភិក្ខុដ៏ធំច្បាស់
 ថាមនមនញាតិ ហើយប្រិឲ្យបោក ឲ្យជ្រលក់ ខ្ញុំចិវំចោសំ ត្រូវ
 អាមត្ថំទុក្ខដ ធិនធិស្សត្ថិយ ។ ខាងភិក្ខុនិមន្តមនជាញាតិ
 ភិក្ខុដ៏ធំច្បាស់ថាមនមនញាតិ ហើយប្រិឲ្យបោក ឲ្យលាង
 ឲ្យជ្រលក់ ខ្ញុំចិវំចោសំ ត្រូវអាមត្ថំទុក្ខដពីរ ធិនធិស្សត្ថិយ ។
 ខាងភិក្ខុនិមន្តមនជាញាតិ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ។ មេ ។ ខាង
 ភិក្ខុនិមន្តមនជាញាតិ ភិក្ខុដ៏ធំច្បាស់ថាមនមនញាតិ ។ មេ ។
 ហើយប្រិឲ្យលាង ខ្ញុំចិវំចោសំរបស់ភិក្ខុឯទៀត ត្រូវអាមត្ថំទុក្ខដ ។
 ភិក្ខុប្រិ (ខាងភិក្ខុនិមន្តមនជាញាតិ) ឲ្យលាងសម្លាប់ធិសីននៈធិនៈត្រឡប់
 កម្រាល ត្រូវអាមត្ថំទុក្ខដ ។ ភិក្ខុប្រិខាងភិក្ខុនិមន្តមនជាញាតិ មនមនញា

សិល្បៈវិទ្យា វិស័យ ធម្មសិទ្ធិ ធម្មសិទ្ធិ ធម្មសិទ្ធិ

នោះហើយ អាចធ្វើ ឲ្យបានស្រួល ។ ប្រាជ្ញាកាយ អន្តរាគមន៍
កសាង អាចធ្វើ ឲ្យបានស្រួល ។ ប្រាជ្ញាកាយ វេទនាការ
អាចធ្វើ ឲ្យបានស្រួល ។ ប្រាជ្ញាកាយ ប្រាជ្ញាកសាង
អាចធ្វើ ។

(២៨) អាចធ្វើ ប្រាជ្ញាកាយ នោះឆ្លើយ អន្តរាគមន៍
ឲ្យបាន យោង អន្តរាគមន៍ យោង អន្តរាគមន៍ យោង
ពីរ ២២២ អន្តរាគមន៍ យោង យោង យោង យោង
សាមណេយ្យ ធម្មសិទ្ធិ អាចធ្វើ ឲ្យបានស្រួល ។

ធម្មសិទ្ធិ ធម្មសិទ្ធិ ។

សិល្បៈវិទ្យា វិស័យ ធម្មសិទ្ធិ ធម្មសិទ្ធិ ធម្មសិទ្ធិ

ឲ្យបាន (ត្រូវតាមគំនិត) ។ ធម្មសិទ្ធិ ធម្មសិទ្ធិ ធម្មសិទ្ធិ
ធម្មសិទ្ធិ (ត្រូវតាមគំនិត) ។ ធម្មសិទ្ធិ ធម្មសិទ្ធិ ធម្មសិទ្ធិ
ត្រូវតាមគំនិត ។ ធម្មសិទ្ធិ ធម្មសិទ្ធិ ធម្មសិទ្ធិ
ត្រូវតាមគំនិត ។ ធម្មសិទ្ធិ ធម្មសិទ្ធិ ធម្មសិទ្ធិ
ត្រូវតាមគំនិត ។

(២៩) តាមគំនិត (មិនមានដល់គំនិត ៨ យ៉ាង) គឺ ធម្មសិទ្ធិ
ដែលជាគំនិតរបស់គំនិត គំនិតលាងចីវររបស់គំនិត ហើយស្រាប់តែមាន
ធម្មសិទ្ធិ ៩ ដែលមិនមែនជាគំនិត មកយកចីវរគំនិត ៩ ដែល
ទៅលាង ១ ធម្មសិទ្ធិ ៩ ដែលមិនមែនជាគំនិត មកយកចីវរគំនិត ៩ ដែល
យកមកលាង ៩ មិនបាច់ប្រើ ១ គំនិតប្រើធម្មសិទ្ធិ ៩ ដែល
មិនបាច់ប្រើប្រាស់ ១ គំនិតប្រើធម្មសិទ្ធិ ៩ ដែលមិនមែនជាគំនិត
ក្រៅពីចីវរ ១ គំនិតប្រើធម្មសិទ្ធិ ៩ ដែលមិនមែនជាគំនិត ១ គំនិតប្រើសាមណេយ្យ
ឲ្យបានចីវរ ១ គំនិត ១ គំនិតមិនប្រើ ១ ។

សិល្បៈវិទ្យា ២៩ ។

បញ្ចូលសំភារៈទំ

(២២) តេជ សមយេន តុឡោ ភគវា វាជនហោ វិហាតិ
 វេជ្ជវេន កាលទ្ធកតិវាបេ ។ តេជ ចោ បទ សមយេន
 ឧប្បលវណ្ណា ភិក្ខុនី សាវត្ថិយំ វិហាតិ អន្ធរេ ។
 វាជេចា ឧប្បលវណ្ណា ភិក្ខុនី បុព្វណ្ណសមយំ និវាសេត្វា
 បព្ពជីវនាធាយ សាវត្ថុ មិណ្ហាយ ចាវិសិ សាវត្ថិយំ
 មិណ្ហាយ ចវិត្វា បន្ទាភត្ថំ មិណ្ហាចាតប្បជីត្តន្តា យេន
 អន្ធរំ តេជុបសង្កមំ និវាវិហារាយ ។ អន្ធរំ អដ្ឋោតា-
 ហោត្វា អញ្ញាតាស្មី វុត្តប្បុរេល និវាវិហារំ និសីទំ ។ តេជ
 ចោ បទ សមយេន យោវា កតតក្ខា តាវំ វជិត្វា
 មំសំ តេហត្វា អន្ធរំ បរិសីសុ ។ អន្ធរា ចោ
 ចោតាមណីតោ ឧប្បលវណ្ណា ភិក្ខុនី អញ្ញាតាស្មី វុត្ត-
 ប្បុរេល និវាវិហារំ និសីទំ ។ និស្វានស្ស វេននហោ-
 សិ សវេ មេ បុត្តភាតិកា(១) បស្សៈស្សន្តិ វិហាប-
 យៈស្សន្តិ វេចំ ភិក្ខុនិទ្ធំ អញ្ញាន មត្តេន អតមាសំ ។

• င. ဖ. ပုညကံ က

សិក្ខាបទទី ៥

(៤៦) សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាពច្រើនឆ្នាំនៅក្នុង
រាជ្យនៃកលទុក្ខនិក័បស្ថាន ទៀបត្រីក្រុងផ្រះ ។ គ្រានោះឯង នាងឧប្ប-
លវណ្ណាភិក្ខុនីនៅក្នុងអន្លូង ទៀបត្រីសាវត្ថី ។ វេលានោះឯង នាងឧប្ប-
លវណ្ណាភិក្ខុនី លុះពេលព្រឹកឡើង ក៏ដានស្បៀកដណ្តប់រួចនាំយកបាត
នឹងចីវរបួលទៅឯត្រីសាវត្ថីដើម្បីបិណ្ឌបាត លុះដើរទៅបិណ្ឌបាតក្នុង
ត្រីសាវត្ថី រួចត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាតក្នុងកាលជាខាងក្រោយនៃកត្ត-
ហើយក៏ចូលសំដៅទៅក្នុងអន្លូង (ត្រីនីត) ដើម្បីសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ
លុះចូលទៅដល់ព្រៃឆ្នួរនេះហើយ ក៏អង្គុយសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃទៀបគល់
ឈើនីមួយ ។ សម័យនោះឯង មានពួកបារម្ភករ្យ័នូវបារម្ភ បាន
សម្លាប់មេភាទ អោយកសាច់រួចនាំយកចូលទៅកាន់ព្រៃអន្លូង ។ ឯមេ
បារម្ភនោះបានត្រឡប់មកវិញទៅឃើញនាងឧប្បលវណ្ណាភិក្ខុនី កំពុងអង្គុយ
សម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃទៀបគល់ឈើនីមួយ ។ លុះឃើញហើយបារម្ភនោះក៏
មានសេចក្តីត្រិះរិះថា បើប្រសិនណាពួកបារម្ភនោះក៏ចង់បង្ខំបង្ខូនឃើញ
នាងភិក្ខុនីនេះហើយ មុនជាងនឹងបៀតបៀននាងភិក្ខុនីនេះមិនខាន (លុះគិត
យ៉ាងនេះហើយ) មេបារម្ភក៏នាំពួកបារម្ភនោះដើរទៅកាន់ផ្លូវវិវាទិញ

អដថោ សោ លោកាមណីកោ មំសេ បុត្តោ វរមំសាធិ
 គហេត្វា បណ្ណេន បុដ្ឋំ^(១) តទ្ធិត្វា ឧប្បលវណ្ណាយ
 ភិក្ខុនិយា អវិទូរេ កុត្តោ អាសត្តេត្វា យោ បស្សតិ
 សមណោ ភំ ព្រាហ្មណោ ភំ និច្ចយេវ ហាត្ថតំ វត្ថា
 បញ្ញាមិ ។ អស្សោសំ វោ ឧប្បលវណ្ណា ភិក្ខុនិ
 សមាធិត្វា វុដ្ឋហិត្វា ឥស្ស លោកាមណីកស្ស វមំ
 ភំចំ ភាសមាណស្ស ។ អដថោ ឧប្បលវណ្ណា ភិក្ខុនិ
 តំ មំសំ គហេត្វា ឧបស្សយំ អគមាសិ ។ អដថោ
 ឧប្បលវណ្ណា ភិក្ខុនិ ឥស្សា វត្ថុយា អចូយេន តំ
 មំសំ សម្មាទេត្វា ឧត្តរាសង្កេន កណ្ឌីកំ តទ្ធិត្វា
 វេហាសំ អត្តត្ថត្វា វេជ្ជវេន បច្ចុដ្ឋាសំ ។

[៤៧] តេន វោ មន សមយេន កគរា តាមំ
 មំណ្ហាយ បរិដ្ឋោ ហោតិ ។ អាយស្មា ឧទាយិ
 ឧហិយកោ ហោតិ វិហារចាលោ ។ អដថោ ឧប្ប
 លវណ្ណា ភិក្ខុនិ យេនាយស្មា ឧទាយិ តេធមសង្កមំ
 ឧបសង្កមំត្វា អាយស្មន្តំ ឧទាយិ ឯតទរោច កាហំ ករុ
 កគរាតិ ។ បរិដ្ឋា កតិធំ កគរា តាមំ មំណ្ហាយាតិ ។

១ ឧ. ម. បណ្ណបុដ្ឋំ ។

វេលាវនាឯនំ មេចោវនាវនាគាលមេដុំសាចំគច់អនុចោស្រចោហើយ កំយក
 សាច់យានីល្អ ខ្ទប់ទឹកស្អិតរលាយកៅក្បូរទឹកដើមឈើដ៏ឆាន់ប្បុល
 វណ្ណាភិក្ខុនិ ហើយកោលថា នរណាមួយ ទោះបីជាសមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍
 ក្តី បានឃើញដុំសាច់ដែលអញទុកឲ្យនេះហើយ ចូរនាំយកទៅចុះ រួច
 ហើយក៏ចេញដើរទៅ ។ ឆាន់ប្បុលវណ្ណាភិក្ខុនិ ចេញពីសមាធិហើយ
 បានឮសំដីនេះរបស់មេចោវដែលកំពុងកោលវនា ។ សំដាប់វនា
 ឆាន់ប្បុលវណ្ណាភិក្ខុនិក៏បានយកសាច់វនាទៅឯកន្លែងនៅរបស់ខ្លួន ។
 វេលាវនាឯនំ ឆាន់ប្បុលវណ្ណាភិក្ខុនិ លុះកន្លងពិធីវនាទៅហើយ
 ឆាន់ក៏ចាត់ចែងយកសាច់វនាមកវេចជាបន្លែងដោយបីគា រួចហើយក៏
 ហោះទៅឯអាគារ ទៅចុះក្នុងវត្តវេជ្ជវេន ។

[៤៨] សម័យវនាឯនំ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់យាង
 ចូលទៅកាន់ស្រុកដើម្បីបិណ្ឌបាត ។ តាយិភិក្ខុដ៏មានអាយុជាអ្នក
 ទៅចាំក្បែរវត្ត ។ សំដាប់វនា ឆាន់ប្បុលវណ្ណាភិក្ខុនិ បានចូល
 ទៅរក តាយិភិក្ខុដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏សួរទៅ
 តាយិភិក្ខុដ៏មានអាយុថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់យាងទៅណា ។ តាយិព្រាហ្មណ៍ ម្ចាស់ប្អូនស្រី
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់យាងចូលទៅបិណ្ឌបាតឯស្រុកហើយ ។

សំ កន្ត មំសំ កតវតោ នេហិតិ ។ សន្តប្បតោ
 ភេតិ^(១) កតិធំ កតវំ មំសេន សាច មេ ភំ អន្តរាសកំ
 ននេយ្យសំ វិវេហម្បិ^(២) សន្តប្បតោ កវេយ្យំ អន្តរាស-
 កេនាតិ ។ មយំ ទោ កន្ត មាតុកាមា នាម កិច្ចលាកា
 ភពត្ថ មេ អន្តិមំ បក្ខមំ ចិវំ នាហំ និស្សមិតិ ។
 សេយ្យថាមំ កតិធំ មុនិសោ ហត្ថំ នត្វា កក្កេ វិស្ស-
 ដ្ឋេយ្យ^(៣) វិវេហ ទោ ភំ កតិធំ កតវតោ មំសំ នត្វា
 មយ្ហំ^(៤) អន្តរាសកំ វិស្សដ្ឋេហិតិ^(៥) ។ អថទោ ឧប្បល-
 វណ្ណា កិក្ខុធំ អាយស្មតា ឧទាយនា និប្បិជ្ជិយមាថា
 អន្តរាសកំ នត្វា ឧបស្សយំ អគមាសំ ។ កិក្ខុនិយោ
 ឧប្បលវណ្ណាយ កិក្ខុនិយោ បត្តិវិវំ បដិវត្តន្តាតិយោ
 ឧប្បលវណ្ណំ កិក្ខុធំ ឯកនកេតំ កកមាត្ថេ អយ្យ
 អន្តរាសកោតិ ។ ឧប្បលវណ្ណា កិក្ខុធំ កិក្ខុនិយោ
 ឯកមត្ថំ អារាមេសិ ។ កិក្ខុនិយោ ឧជ្ឈាយន្តិ ទិយន្តិ

១ ឧ. ប. ពយ. កច្ឆត្តោន្តរេ បទ ន ទិស្សតិ ។ ២ និព្វាហំបិដិ ពាថេ ។
 ៣ ឧ. ប. សន្តេយ្យ ។ ៤ ឧ. ប. មយំ ។ ៥ ឧ. ប. ន លន្តិសីតិ ។

នាទិឧប្បលវណ្ណាកិក្ខុធំ និយាយថា បតិគ្រលោកម្ចាស់ដំបំរើន សូម
 លោកម្ចាស់មត្តាថ្វាយសាច់នេះដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគឲ្យបានផង ។
 ។ ទាយិមនិយាយថា ម្ចាស់ប្អូនស្រី នាងឲ្យព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ផ្អែក
 ដោយសាច់ (យ៉ាងណា) ប្រសិនបើនាងឲ្យស្បង់ដល់តាត្វា ក៏ឈ្មោះថា
 នាងឲ្យផ្អែកដោយស្បង់យ៉ាងនោះដែរ ។ នាងឧប្បលវណ្ណាកិក្ខុធំបញ្ជាក់
 បតិគ្រលោកម្ចាស់ដំបំរើន យើងខ្ញុំជាមាតុគ្រាម មានលាភបានដោយកម្រ
 ណាស់ ។ មួយទៀតចិវំរបស់ខ្ញុំនេះ ជាចិវំនៃចេត ជាទិចិវំ ខ្ញុំមិន
 ប្រគេនលោកម្ចាស់ទេ ។ ។ ទាយិមនិយាយថា ម្ចាស់ប្អូនស្រី ដូចជាបុរស
 ដែលឲ្យដំរី(ទោគ) គូរលេវឡូមន្តិមផង យ៉ាងណាទិញ ម្ចាស់ប្អូនស្រី
 បើនាងថ្វាយសាច់ដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ ចូលរស្សន៍របស់នាង
 ដល់តាត្វា ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ គ្រានោះ នាងឧប្បលវណ្ណាកិក្ខុធំ កាលបើ
 ។ ទាយិមនិយាយកាយុចេវកទទួលសូម ក៏ប្រគេនស្បង់ហើយគ្រឡប់ទៅឯលំ
 រេវរបស់ខ្លួនវិញ ។ តួកនាងកិក្ខុធំកាលទទួលយកបាត្រនិងចិវំពីនាងឧប្ប-
 លវណ្ណាកិក្ខុធំ ក៏សួរនាងឧប្បលវណ្ណាកិក្ខុធំថា បតិគ្រនាងជាម្ចាស់ ស្បង់
 របស់នាងក៏នៅឯណា ។ នាងឧប្បលវណ្ណាកិក្ខុធំក៏បាត់ប្រាប់សេចក្តីខ្លួន
 ដល់នាងកិក្ខុធំទាំងឡាយ ។ នាងកិក្ខុធំទាំងឡាយក៏លើកទោស ក៏ប្រជ្រុល

វិចារេន្ទ្រី កង់ ហិ ឆាម អាយ្យា ឧទាយំ កិក្ខុនិយា
 ហត្ថតោ^(១) ជីវំ បដិក្កហោស្សនិ កិក្ខុលាភោ មាតុតា-
 មាតិ ។ អដទោ តា កិក្ខុនិយោ កិក្ខុនំ ឯតមន្តំ
 អារោចេស្មំ ។ យេ តេ កិក្ខុ អប្បិទ្គា ។ បេ ។ តេ
 ឧដ្ឋាយន្តិ ជីយន្តិ វិចារេន្ទ្រី កង់ ហិ ឆាម អាយ្យា
 ឧទាយំ កិក្ខុនិយោ ហត្ថតោ^(២) ជីវំ បដិក្កហោស្សនិ ។
 អដទោ តេ កិក្ខុ អត្ថតោ ឯតមន្តំ អារោចេស្មំ
 ។ បេ ។ សន្តំ កំរ តំ ឧទាយំ កិក្ខុនិយោ ហត្ថតោ^(៣)
 ជីវំ បដិក្កហោស្សនិ ។ សន្តំ កតាវតិ ។ ញាតិកា
 តេ ឧទាយំ អញ្ញាតិកាវតិ ។ អញ្ញាតិកា កតាវតិ ។
 អញ្ញាតកោ មោយបុរិស អញ្ញាតិកាយ ឯ ជាធាតិ បដិវ្យប់
 វា អប្បជីវ្យប់ វា សន្តំ វា អសន្តំ វា តត្ថ ឆាម
 តំ មោយបុរិស អញ្ញាតិកាយ កិក្ខុនិយោ ហត្ថតោ
 ជីវំ បដិក្កហោស្សនិ ឆេតំ មោយបុរិស អប្បសន្នាឯ

១-២-៣ ១, ២ ហេតុអស្ស ២ ហេតិ ។

បន្តបន្តបន្ត ។ លោកម្ចាស់ ។ តាយិ មិនសមបើនឹងទទួលយកចំពោះវិធាន
 កិក្ខុនិយោ ។ ហត្ថតោមស្សន្តតោលាភោជាយកម្រ ។ ត្រាតោ
 តាតិក្ខុនិយោនោះក៏ប្រាប់សេចក្តីនេះដល់កិក្ខុនិយោ ។ ពួកកិក្ខុ
 ដែលបានប្រាប់តិច ។ បេ ។ ពួកកិក្ខុនិយោនោះក៏លើកទោស គំរេងៗ
 បន្តបន្តបន្ត ។ តាយិ ឯមានកាយមិនគួរបើនឹងទទួលយកចំពោះវិធានកិក្ខុ-
 និយោ ។ ទើបកិក្ខុនិយោនោះ គ្រាបទូលសេចក្តីនេះដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ជាម្ចាស់ ។ បេ ។ ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្ចាស់ ។ តាយិ បានឮថា អ្នកឯងបាន
 ទទួលចំពោះវិធានកិក្ខុនិយោ មែនឬ ។ តាយិកិក្ខុគ្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះ
 មេត្តាប្រោស មែន ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្ចាស់ ។ តាយិ
 តាតិក្ខុនិយោនោះត្រូវជាញាតិទី១ឬអ្នកឯងឬមិនមែនជាញាតិទេ ។ តាយិគ្រាប
 ទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស (តាតិក្ខុនិយោ) មិនមែនជាញាតិទេ ។
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់មោយបុរិស បុរិសដែលមិនមែន
 ជាញាតិ មិនស្គាល់អំពើគួរ ឬមិនគួរ ល្អិតល្អន់ ឬមិនល្អិតល្អន់ របស់ស្រី
 ដែលមិនមែនជាញាតិ(នោះ)ទេ ម្ចាស់មោយបុរិស អ្នកឯង ហេតុអ្វីក៏
 ទទួលយកចំពោះវិធានកិក្ខុនិយោដែលមិនមែនជាញាតិ (ជួរចុះ) ម្ចាស់មោយ-
 បុរិស អំពើដែលអ្នកឯងធ្វើនេះ ទី១បានដឹកនាំមនុស្សដែលមិនចាត់ព្រះថ្វា

ក ឧសានាយ បមណ្ឌនំ ក កិល្យានាកាយ ។ មេ ។
 ឯវត្ថុ បទ កិល្យាន ឥត សិក្ខាបទំ ឧត្តរសយ្យាច យោ
 បទ កិល្យ អន្តរាតិកាយ កិល្យនិយោ បាតុតោ ចរិ
 បដិគ្គណ្ឌយ្យ ធិស្សន្តិយំ បាចិត្តិយន្តំ ។ ឯវត្ថុនំ
 កករតា កិល្យនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ ។

[៤៨] តេន ចោ បទ សមយេន កិល្យ កុក្កុច្ចា-
 យន្តា កិល្យនំ ចារិវដ្តកចរិ^(១) ឧប្បជីក្កណ្ឌនិ ។
 កិល្យនិយោ ឧដ្ឋាយន្តិ ជ័យន្តិ វិចារេន្តិ កតំ ហំ បាម
 អយ្យា អន្តរាតិ ចារិវដ្តកចរិ^(២) ឧប្បជីក្កណ្ឌិស្សន្តិ^(៣) ។
 អស្សោសុំ ចោ កិល្យ តាសំ កិល្យនំ ឧដ្ឋាយន្តិ
 ជ័យន្តិ វិចារេន្តិ ។ អដិចោ តេ កិល្យ កករតា
 ឯវត្ថុ អាហារេសុំ ។ អដិចោ កករ ឯវត្ថុ ធិនា
 ឯវត្ថុ បករណេ ធម្មំ កតំ កក្កា កិល្យ អាមន្តសិ
 អនុជានាចិ កិល្យេ បញ្ញន្តំ ចារិវដ្តកំ^(៤) បដិគ្គណ្ឌតុ
 កិល្យស្ស កិល្យនិយោ សិក្ខាបទាយ សាមណេស្ស

១-២ ឧ. ម. ចារិវដ្តកចរិ ។ ៣ ឧ. ឧ បដិគ្គណ្ឌស្សន្តិ ។ ឧ. ឧប្បជីក្កណ្ឌស្សន្តិ ។
 ៤ ឧ. ម. ចារិវដ្តកំ ។ ចារិវដ្តកចរិ ធម្មំ បាម ។

ឱបាមព្រះថ្លាឡើង ឬមនុស្សដែលព្រះថ្លាហើយ ឱកាន់តែព្រះថ្លាឡើង
 ក៏ទេ ។ មេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវសម្រែងឡើង
 នូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ ទទួលយកចរិវដ្តកចរិវដ្តនាត
 ភិក្ខុនិយោមិនមែនជាញាតិ (ភិក្ខុនោះ) ត្រូវធិស្សន្តិយបាចិត្តិយ ។ សិក្ខា-
 បទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បានបញ្ញត្តហើយ ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 យ៉ាងនេះ ។

[៤៨] សមីយនោះឯង មានពួកភិក្ខុសិរិយ មិនហានទទួល
 យកចរិវដ្តកចរិវដ្តត្រូវការថ្នាក់សម្រេចរបស់នាតភិក្ខុទាំងឡាយ ។ នាតភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ក៏លើកទោស ក៏រៀប បន្ទះបង្ហាត់ថា លោកម្ចាស់
 ទាំងឡាយ មិនគួរចើងមិនទទួលយកចរិវដ្តកចរិវដ្តត្រូវការថ្នាក់សម្រេចរបស់យើង
 នោះ ។ កាលពួកនាតភិក្ខុទាំងនោះ កំពុងលើកទោស ក៏រៀប
 បន្ទះបង្ហាត់ ភិក្ខុទាំងឡាយក៏បានឮច្បាស់ ។ វេលានោះ ភិក្ខុទាំងនោះ
 បានក្របមូលសេចក្តីខ្លះ ដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះនិពាននេះ
 មហេសីនេះ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ជ្រើសរើសថា ហើយត្រាស់
 ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកក្នុងវេលានោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កថាឥត
 អនុញ្ញាត ដើម្បីឱ្យអ្នកទាំងឡាយទទួលយកចរិវដ្តកចរិវដ្តត្រូវការថ្នាក់សម្រេច
 របស់សហជន្មកុស្តល ៥ ពួកគឺ ភិក្ខុ ភិក្ខុនី សិក្ខុមាតា សាមណេស

សាច់ឈាម អនុជាតិ កិត្តុវេ សេសំ បញ្ចុដ្ឋិ
 ចារិក្ខតំ^(១) បដិក្ខហេតុំ វិវត្ត បទ កិត្តុវេ សេសំ
 សំគូបនំ ឧដ្ឋិសេយ្យរូប យោ បទ កិត្តុ អញ្ញាតិកាយ
 កិត្តុជ័យា ហត្ថនោ ចិវំ បដិក្ខណ្ឌយ្យ អញ្ញតិ ចារិ-
 ក្ខតា^(២) ជិស្សត្តិយំ ចាតិក្ខិយត្ថំ ។

(២៩) យោ ចតាតិ យោ យាធិសោ ។ យេ ។
 កិត្តតិ ។ យេ ។ អយំ សេស្មំ អនុ អនិច្ចតោ
 កិត្តតិ ។ អញ្ញាតីតា យាម យាតិសោ វា មិនិសោ
 វា យាវ សុត្តន្តា ចិតាមហាយុតា អសម្ពុត្តា ។
 កិត្តតិ យាម ឧគតោសង្ខេ ឧប្បសម្ពុត្តា ។ ចីវរំ យាម
 ឆន្ទំ ចីវរំ អញ្ញាតំ ចីវរំ វិគប្បន្តបតំ បច្ឆិមំ(៣) ។
 អញ្ញាតិ យាវដ្ឋកាតិ វេយ្យា យាវដ្ឋតំ ។ បដិក្កណ្ឌតិ
 យាយោតេ ធុត្តនំ បដិលាភេន ចំស្សន្តិយំ ហោតិ
 ចំស្សន្តិកតំ សង្ឃស្ស វា កណ្ឌស្ស វា បុត្តលស្ស វា ។
 វេរុ បន កិត្តវេ ចំស្សន្តិកតំ ។ យេ ។ សនំ មេ កន្តេ

១ ឧ.ប. បាវិស្តក ។ បាវិស្តកបិរត្ថិម បាវិស្តក ។ ២ ឧ.ប. បាវិស្តក ។ បាវិស្តក បាវិស្តក ។
៣ ឧ. បាវិស្តក បាវិស្តក ។

សាមណេរី បាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាភក្តអនុញ្ញាតឱ្យអ្នកទាំងឡាយ
ទទួលយកចីវរដែលត្រូវការថ្លាស់ប្តូរគ្នាទំនិញកសាមាធម្មិកទាំង៥ នេះ បាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយត្រូវសម្រែងឡើងវិញសិទ្ធិបទនេះ យ៉ាងនេះថា
ភិក្ខុណាមួយ ទទួលយកចីវរអំពីដៃនាងភិក្ខុមី ដែលមិនមែនជាញាតិ
(ភិក្ខុនោះ)ត្រូវទិស្សង្គ័យបាចិត្តិយ រៀបរយនៃតថាសម្មាសម្ពុទ្ធ ។

(២៩) ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ (ត្រង់បេយ្យាលតាំងពីរ មាន
អចិន្ធិយុគនិងបឋមបុរាណិកសិក្ខាបទច្បាប់ហើយ) ។ មានភិក្ខុនីដែលក៏មាន
ជាប់ទង់នូវដំបូលណែនាំនាភិក្ខុ ចំណែកនាភិក្ខុ ជលបដល់គូ
ខែដំបូងនាគតិយ ៧ ហៅជាមិនមែនជាញាតិ ។ ស្រីដែលបាន
បសម្បទាអំពីសំណាក់គោតសាសន៍ ហៅថាមានភិក្ខុនី ។ បណ្តាចំរើ
តាំង ៦ ចំរើណាមួយ ដែលតូចចង្អុលគ្នាភិក្ខុនីនិក្ខេបៗបាន ហៅថា
ចំរើ ។ ពាក្យថា វៀរលេងតែផ្លាស់ប្តូរគ្នា សេចក្តីថា លើកលែង
តែចំរើដែលផ្លាស់ប្តូរគ្នា ។ ភិក្ខុទទួលយកចំរើ ត្រូវតាមភិក្ខុក្នុងក្តី
ប្រយោគដែលទទួល ចំរើនោះ ជាខិត្យស្តី ក្នុងឈ្មោះដែលបានឆក
ភិក្ខុត្រូវលះចំរើនោះដល់ជំនុំសង្ឃ ឬគណៈ ឬបុគ្គល ខ្មោចភិក្ខុតាំងឡាយ
ភិក្ខុត្រូវលះចំរើយ៉ាងនេះ ។ ចេ ។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន

ចំរើ អញ្ញាតិកាយ តិក្កុនិយា ហត្ថតោ បដិក្កហិតំ
 អញ្ញាតិ ចារិដ្ឋកា វិស្សត្តិយំ ឥមាហំ សង្ឃស្ស
 វិស្សន្ទាមិតំ ។ មេ ។ ធនេយ្យតិ ។ មេ ។ ធនេយ្យន្តិ
 ។ ប ។ អាយស្មតោ ធម្មិតំ ។

[៥០] អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញា ហត្ថតោ^(១)
 ចំរើ បដិក្កណាតិ អញ្ញាតិ ចារិដ្ឋកា វិស្សត្តិយំ ចា-
 តិក្កិយំ ។ អញ្ញាតិកាយ វេមតិកោ ហត្ថតោ^(២) ចំរើ
 បដិក្កណាតិ អញ្ញាតិ ចារិដ្ឋកា វិស្សត្តិយំ ចាតិក្កិយំ ។
 អញ្ញាតិកាយ ញាតិកសញ្ញា ហត្ថតោ^(៣) ចំរើ ប-
 ដិក្កណាតិ អញ្ញាតិ ចារិដ្ឋកា វិស្សត្តិយំ ចាតិក្កិយំ ។

[៥១] ឯកតោ ឧបសម្បត្តាយ ហត្ថតោ ចំរើ ប-
 ដិក្កណាតិ អញ្ញាតិ ចារិដ្ឋកា អាយត្តិ ធុត្តជស្ស ។
 ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញា អាយត្តិ ធុត្តជស្ស ។
 ញាតិកាយ វេមតិកោ អាយត្តិ ធុត្តជស្ស ។ ញាតិកាយ
 ញាតិកសញ្ញា អាយត្តិ ។

១-២-៣ ឧ. ម. វិចិត្រសុ ៤ ហោតិ ។

ចំរើនេះដែលខ្ញុំបានទទួលយកអំពីវេទនាភិក្ខុនី ដែលមិនមែនជាញាតិ
 ជាទិស្សត្តិយហើយ វៀរលែងតែថ្វាស់ប្តូរគ្នា ឥឡូវខ្ញុំសូមលះចំរើនេះដល់
 ដំនុស្ស ។ (ត្រង់ចេញរាល់ទាំងចំ មានអង្គប្បាយត្រង់សិក្សាបទទី១
 ក្នុងវគ្គជាមួយគ្នានេះប្តូរហើយ) ។

[៥០] នាងភិក្ខុនីមិនមែនជាញាតិ កំណត់ច្បាស់ថាមិនមែនជា
 ញាតិ ទទួលយកចំរើអំពីវេទនាភិក្ខុនី ត្រូវទិស្សត្តិយបាចិត្តិយ វៀរលែងតែថ្វាស់
 ប្តូរគ្នា ។ នាងភិក្ខុនីមិនមែនជាញាតិ ក៏ក្នុងសេចក្តីសង្ស័យ ទទួល
 យកចំរើអំពីវេទនាភិក្ខុនី ត្រូវទិស្សត្តិយបាចិត្តិយ វៀរលែងតែថ្វាស់ប្តូរគ្នា ។ នាង
 ភិក្ខុនីមិនមែនជាញាតិ ក៏ក្នុងសំគាល់ថាជាញាតិ ទទួលចំរើអំពីវេទនាភិក្ខុនី
 ត្រូវទិស្សត្តិយបាចិត្តិយ វៀរលែងតែថ្វាស់ប្តូរគ្នា ។

[៥១] ក៏ក្នុងទទួលយកចំរើអំពីវេទនាភិក្ខុនីដែលបានឧបសម្បត្តិអំពី
 សំណាត់ឯកតោសង្ឃ (គឺអំពីចំណែកនាងភិក្ខុនីសង្ឃតែម្នាក់) ត្រូវ
 អាយត្តិក្កត្តជ វៀរលែងតែថ្វាស់ប្តូរគ្នា ។ នាងភិក្ខុនីជាញាតិ ក៏ក្នុង
 សំគាល់ថាមិនមែនជាញាតិ ត្រូវអាយត្តិក្កត្តជ ។ នាងភិក្ខុនីជាញាតិ
 ក៏ក្នុងសេចក្តីសង្ស័យ ត្រូវអាយត្តិក្កត្តជ ។ នាងភិក្ខុនីជាញាតិ ក៏ក្នុង
 សំគាល់ថាជាញាតិ មិនត្រូវអាយត្តិក្កត្តជ ។

និស្សត្តិយកណ្ណោ បិវរវន្តស្ស ចក្ខុនសិប្បាចស្ស អនាចន្តវត

[៨២] អនាចន្តិ ព្យាភិកាយ ទារិវន្តតំ បរិវត្តេ វ
វិបុលំ វិបុលេ វ បរិវត្តំ ភិក្ខុ វិស្សាសំ តណ្ហាភិ
ការតាលីតំ តណ្ហាភិ បិវ វេនតា អញ្ញំ បរិវត្តាវ
តណ្ហាភិ សិក្ខាមាបាយ សាមណេរិយា ឧត្តត្ថកស្ស
អាទិកម្មិកស្សាភិ ។

ចក្ខុនសិប្បាចំ និម្មិតំ ។

និស្សត្តិយកណ្ណោ បិវរវន្ត សិប្បាចទី ៥ វិវេកិយនិម្មិតវិភាចន្តិ

[៨២] ភាចន្តិមិនមានផលភិក្ខុ គងសិក្ខាបទនេះមាន ៨ យ៉ាង គឺ
ភិក្ខុទទួលយកចីវរតំពីវេទានភិក្ខុនិវេសជាញាតិ ១ ភិក្ខុទទួលយកចីវរ
ដោយការផ្លាស់ប្តូរគ្នា ១ ភិក្ខុទទួលយកចីវរមានដៃម្នីច្រើន ដោយចីវរ
មានដៃម្នីច ឬភិក្ខុទទួលយកចីវរមានដៃម្នីច ដោយចីវរមានដៃម្នី
ច្រើន ១ ភិក្ខុយកចីវរដោយសេចក្តីស្ម័គ្រស្មាល គឺយកដោយភាវីសេចក្តី
ទុកចិត្តគ្នា ១ ភិក្ខុយកចីវរដោយសេចក្តីគ្នា ១ ភិក្ខុទទួលយកត្រៀមចីវរព្រោះ
ឯងៗកេចសេចសិក្ខាមាតានិវេសាមណេរី លើកលែងតែចីវរចញ្ច ១ ភិក្ខុឆត ១
ភិក្ខុដើមញាតិ ១ ។

សិប្បាចទី ៥ ចប់ ។

ឆ្លង់សិក្ខាបទ

[៥៣] តេជ សមយេន តុដ្ឋោ ភគវ សាវត្ថុយំ
វិហារនិ ជេតវនេ អនាថមិណ្ឌិកស្ស អារមេ ។ តេជ
ទោ ចជ សមយេន អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ
ចដ្ឋោ យោតិ ធម្មំ កាដំ កាតុំ ។ អជទោ អញ្ញតរោ
សេដ្ឋិបុត្តោ យេនាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ
តេជុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ ឧបនន្តំ សក្យ-
បុត្តំ អភិវនេត្វា ឯកមន្តំ ឯសីនិ ។ ឯកមន្តំ ឯសីន្តំ
ទោ នំ សេដ្ឋិបុត្តំ អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ
ធម្មិយា កាថាយ សន្តស្សសិ សមាធិបេសិ សមុត្តោជេសិ
សម្មហំសេសិ ។ អជទោ សោ សេដ្ឋិបុត្តោ អាយស្មតា
ឧបនន្តជ សក្យបុត្តោ ធម្មិយា កាថាយ សន្តស្សតោ
សមាធិតោ សមុត្តេជិតោ សម្មហំសិតោ អាយស្មន្តំ
ឧបនន្តំ សក្យបុត្តំ ឯកនរោច វិទេយ្យាថ កន្ត យេន
អត្តោ បដិពលា មយំ អយ្យស្ស ធាតុំ យនិធិ

សិក្ខាបទទី ៦

[៥៤] សមីយនោ ព្រសម្ពុទ្ធវិហារនិ ភគវត្ថុ
ជេតវនេ បេសំអនាថមិណ្ឌិកសេដ្ឋិ ជិតត្រិសាវត្ថុ ។ តំសមីយនោឯនំ ភិក្ខុ
ឈ្មោះឧបនន្តវិហារនាយុជាសក្យបុត្ត ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការសំដែងនិមិត្ត
គ្រានោះ កូនសេដ្ឋិម្នាក់មាននាមនិវត្តាត្រមិមប្រាកដ ចូលទៅឯកន្លែង
ដែលឧបនន្តភិក្ខុវិហារនាយុជាសក្យបុត្តលោកនិវត្តនៅ លុះចូលទៅដល់
ហើយក៏ថ្វាយបង្គំព្រះឧបនន្តវិហារនាយុជាសក្យបុត្ត ហើយអង្គុយក្នុងទី
សមគួរ ។ ឧបនន្តភិក្ខុវិហារនាយុជាសក្យបុត្តបានឮនិវត្តាត្រមិម
នោះដែលអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ឲ្យឃើញច្បាស់លាស់ ឲ្យកាន់យកល្អ
ឲ្យកើតសេចក្តីច្រើនច្រើនឡើង ឲ្យរីករាយស្រួល ដោយឆម្នឹកថា ។
គ្រានោះ សេដ្ឋិបុត្តនោះ កាលបើព្រះឧបនន្តវិហារនាយុជាសក្យបុត្ត
ឲ្យឃើញច្បាស់លាស់ ឲ្យកាន់យកល្អ ឲ្យគ្នាហោះឡើងព្រម ឲ្យរីក
រាយស្រួល ដោយឆម្នឹកថាហើយ ក៏បានបរវារណាពាក្យនៃនិវត្តឧបនន្ត
ភិក្ខុវិហារនាយុជាសក្យបុត្តថា ចតិគ្រិលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន លោកម្ចាស់
ត្រូវការដោយចម្លើយណា ដែលយើងខ្ញុំអាចប្រគេនដល់លោកម្ចាស់បាន

សេ ថ ច្នៃ អាវុសា ធាតុកាមាសិ ឥតោ ឯកំ
 សាជកំ ធម៌តិ ។ អត្ថាគំ ទោ កន្ត កុលបុត្តានំ
 កំស្មំ វិយ ឯកសាជកំ កន្តំ អាគមេជ កន្ត យាវ យរិ
 កច្ឆាមិ យរិ កតា ឥតោ វា ឯកំ សាជកំ បហិណ្ឌស្សមិ
 ឥតោ វា សុន្ទរកន្តំ ។ កំ បទ តយា អាវុសា
 អធាតុកាមេន បរិវត្តេ យំ ត្វ បរិវត្តា ន ធម៌តិ ។
 អថទោ សោ សេដ្ឋិបុត្តោ អាយស្មតា ឧបនន្តេន
 សក្យបុត្តេន និប្បិជ្ឈិយមាណោ ឯកំ សាជកំ ធាតុ
 អកមាសំ ។ មនុស្សា តំ សេដ្ឋិបុត្តំ បស្សិត្វា ឯតនកេតុំ
 កំស្ម ត្វំ អយ្យិ^(១) ឯកសាជកោ អាគច្ចសីតិ ។
 អថទោ សោ សេដ្ឋិបុត្តោ តេសំ មនុស្សានំ ឯតមត្តំ
 អារោចេសំ ។ មនុស្សា ឧដ្ឋាយន្តំ ជ័យន្តំ វិចារេន្តំ
 មហាច្ឆា ឥមេ សមណា សក្យបុត្តិយា អសន្តដ្ឋា

១ ឧ. ច. អយ្យា ។

នៃអ្នកដ៏មានអាយុ ចើងអ្នកបង្កើនប្រភេទគាត្យ ចូរអ្នកប្រភេទសាជកមួយ អំពី
 សាជកអស់នេះចុះ ។ សេដ្ឋិបុត្តនិយាយថា បតិទ្រណេកម្ចាស់ដ៏ចំរើន
 យើងខ្ញុំជាគុលបុត្ត មានសាជកកមួយដ៏រស់រវើកដូចជាមិនសម ទាន
 ប្រោស លោកម្ចាស់សូមបង្ខំចិត្តសិន ទំកំខ្ញុំទៅផ្ទះ ខ្ញុំទៅដល់ផ្ទះហើយ នឹង
 បញ្ជូនសាជកមួយ អំពីសាជកដែលខ្ញុំកំពុងប្រកស្រែនេះ ឬសាជកដែលល្អ
 គ្រាន់បើជាសាជកអស់នេះ មកប្រភេទលោកម្ចាស់ ។ បទន្ទភក្តនិយាយ
 ថា នៃអ្នកដ៏មានអាយុ គាត្យមានប្រយោជន៍អ្វី ដោយអ្នកដែលមិនចង់
 ប្រភេទសាជកហើយបក់ណា (ព្រោះ) អ្នកបក់ណាខ្លះបង្ខំយល់ហើយ
 មិនឱ្យបង្ខំយល់នោះ ។ សេដ្ឋិបុត្តនោះ កាលដែលបទន្ទភក្តដ៏មានអាយុ
 ជាសក្យបុត្តបង្ខំបង្ខំ (ញយៗ) ក៏ប្រភេទសម្ភវសាជកមួយហើយ
 ទៅក្នុងកាលនោះឯង ។ មនុស្សទាំងឡាយឃើញសេដ្ឋិបុត្តនោះហើយ
 បាននិយាយពាក្យនេះថា អ្នកម្ចាស់ ព្រោះហេតុអ្វីបានជាអ្នកមានសាជក
 នៃមួយដើមកង្វះចុះ ។ គ្រានោះ សេដ្ឋិបុត្តបានប្រាប់ដំណើរនោះ
 ដល់មនុស្សទាំងឡាយនោះ ។ មនុស្សទាំងឡាយក៏លើកទោស
 គំរាមឱ្យ បន្តិចបន្តួចថា សមណៈទាំងឡាយដ៏ក្នុងច្រកច្រក
 ជាសក្យបុត្តនេះបានប្រាថ្នាច្រើន ឥតមានសម្ភាស សមណៈពួកនេះ

ឈម្មេ(១) សុគភ ធម្មនិមន្តនាយ(២) កាតុ កាតុ ហិ
 ធាម សេដ្ឋីបុត្តន ធម្មនិមន្តនាយ កាយិមាធាយ
 សាដកំ កណ្តិស្សន្តិកំ(៣) ។ អស្សោសុំ ទោ ភិក្ខុ តេសំ
 មនុស្សនំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ជ័យន្តានំ វិចារេន្តានំ ។
 យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិដ្ឋា សន្តដ្ឋា ។ បេ ។ តេ ឧជ្ឈាយន្តិ
 ជ័យន្តិ វិចារេន្តិ កាតុ ហិ ធាម អាយស្មា ឧប-
 ទន្នោ សក្សបុត្តោ សេដ្ឋីបុត្តំ ចិវំ វិញ្ញាបេស្សតិ ។
 អថទោ តេ ភិក្ខុ ភគវតោ ឯតមត្តំ អាហោសុំ ។
 សច្ចំ កាតុ ភ្នំ ឧបទន្ធិ សេដ្ឋីបុត្តំ ចិវំ វិញ្ញាបេស្សតិ ។
 សច្ចំ ភគវតិ ។ ញាតតោ តេ ឧបទន្ធិ អញ្ញាតតោតិ ។
 អញ្ញាតតោ ភគវតិ ។ អញ្ញាតតោ មោយបុរិស
 អញ្ញាតតស្ស ទ ជាតាតិ បដិវ្យប់ ។ អប្បដិវ្យប់ វា
 សន្តំ វា អសន្តំ វា តត្ថ ធាម ភ្នំ មោយបុរិស
 អញ្ញាតតំ សេដ្ឋីបុត្តំ ចិវំ វិញ្ញាបេស្សសិ ទេតំ
 មោយបុរិស អប្បសន្ធានំ វា បសាធាយ បសន្ធានំ
 វា ភិយេកាភាយ ។ បេ ។ ឯវត្ថុ បទ ភិក្ខុវេ

១ ឧ. ម. ឈម្មេ ។ ២ ឧ. ធម្មនិមន្តនាមិ ។ ៣ ឧ. តាហស្សន្តិកំ ។

គេមិននិយមន័យនៃមន្តវេទនាធម៌បុរាណទេ កាលបើសេដ្ឋីបុត្តនិមន្តនាយធម៌
 មិនសមចំចើននឹងទទួលយកសាដកសោះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានពួកគាត់
 មនុស្សទាំងនោះមកលើកទោស តែងជ្រើស បន្តបន្តិចប្រើប្រាស់ ។ ពួកភិក្ខុណា
 ដែលមានប្រាជ្ញាគឺថា ជាអ្នកសម្រេច ។ បេ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏លើកទោស
 តែងជ្រើស បន្តបន្តិចប្រើប្រាស់ ព្រះបទនុដ្ឋាននាយុជាសក្សបុត្តនិមន្តនាយចំ
 នឹងសុចិវំតើសេដ្ឋីបុត្តសោះ ។ ទើបភិក្ខុទាំងអស់នោះ ក៏ក្រាបទូល
 ដំណើរនេះដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ទ្រង់ត្រាស់សួរថា នៃបទនុ
 ពួកអ្នកសុចិវំតើសេដ្ឋីបុត្ត មែនឬ ។ ព្រះបទនុទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ ដំណើរនោះតែមែន ។ ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា នៃបទនុ តើក្រៅ
 ជាញាតិរបស់អ្នកឬមិនមែនជាញាតិទេ ។ ព្រះបទនុទូលថា បពិត្រព្រះដ៏
 មានព្រះភាគ គេមិនមែនជាញាតិទេ ។ ទ្រង់ត្រាស់ថា នៃមោយបុរិស
 មនុស្សមិនមែនជាញាតិ មិនដឹងការគួរឬមិនគួរ ល្អិតល្អន់ឬមិនល្អិតល្អន់របស់
 មនុស្សដែលមិនមែនជាញាតិនឹងគ្នា (នោះ) ទេ នៃមោយបុរិស មិន
 គួរបើអ្នកនឹងសុចិវំតើសេដ្ឋីបុត្តដែលមិនមែនជាញាតិ (ឬបោះ) សោះ
 នៃមោយបុរិស ក៏ព្រំដែលអ្នកនឹងធ្វើនេះមិនមែនជាទ្រព្យច្រើន ដល់មនុស្ស
 ដែលនៅមិនទាន់ជ្រេថ្នាំទេ មិនមែនជាមនុស្សដែលជ្រេថ្នាំហើយ ឲ្យរើសរើស
 តែជ្រេថ្នាំឡើយទេ ។ បេ ។ គ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ

ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យេ យោ បទ កិក្ខុ អត្តា-
 តកំ តហបតី វា តហបតានំ វា ធិវំ វិញ្ញាបេយ្យ
 ចិស្សត្តិយំ ចាចិត្តិយន្តំ ។ ឯវត្ថុនំ ភគវតា កិក្ខុនំ
 សិក្ខាបទំ ចញ្ញត្តំ ហោតិ ។

[៨២] តេជ ទោ បទ សមយេន សម្ពហុលា
 កិក្ខុ សាគេតា សាវត្ថំ អន្តាទមក្កបដិបទ្ធា ហោន្តិ ។
 អន្តរាមក្កេ ចោវា ជិត្តមិត្តា តេ កិក្ខុ អន្តរុស្ស ។
 អថទោ តេ កិក្ខុ ភគវតា បដិគ្គត្តំ អញ្ញាតកំ តហ-
 បតី វា តហបតានំ វា ធិវំ វិញ្ញាបេយ្យន្តិ ត្បត្តិបាយន្តា
 ន វិញ្ញាបេសុំ យេនាទត្តា វ សាវត្ថំ តន្តា កិក្ខុ អតិវា-
 ធន្តិ ។ កិក្ខុ ឯវត្ថុហំសុ សុទ្ធក ទោ ឥមេ អាវុសា
 អាជីវតា យេ ឥមេ កិក្ខុ អតិវាធន្តិកំ ។ តេ ឯវត្ថុហំសុ
 ន មយំ អាវុសា អាជីវតា កិក្ខុ មយន្តិ ។ កិក្ខុ
 អាយស្មន្តំ ឧចាលី ឯវត្ថុហំសុ ឥន្ទ អាវុសា ឧចាលី
 ឥមេ អនុយុញ្ញហិតំ ។ អថទោ តេ កិក្ខុ អាយស្មតា
 ឧចាលីនា អនុយុញ្ញយេនា ឯវត្ថុហំសុ អាវុសា ឧចាលី ។

• ឯវត្ថុហំសុ អយមត្ថោ ន វិស្សតិ ។

អប្បិសំដែនសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា កិក្ខុណាមួយ សុំចិវ ចំពោះ
 តហបតីក្ខំ តហបតាចីក្ខំ ដែលមិនមែនជាញាតិ (កិក្ខុនោះ) ត្រូវចិស្សត្តិយ
 ចាចិត្តិយ ។ សិក្ខាបទនេះត្រូវដោះព្រះកាត ទ្រង់ចញ្ញត្តិដល់កិក្ខុ
 ទាំងឡាយយ៉ាងនេះហើយ ។

[៨២] សម័យនោះឯង ពួកកិក្ខុជាច្រើនចេញទំព័រក្រុងសាគេត
 ដើរតាមផ្លូវឆ្ងាយទៅកាន់ក្រុងសាគី ។ ពួកចោរចេញមកដណ្តើម (យក
 បាត្រនិងចិវ) របស់កិក្ខុទាំងនោះក៏កាត់កណ្តាលផ្លូវ ។ លំដាប់នោះ
 កិក្ខុអម្បាលនោះឆ្លៀសក្នុងចិត្តថា ការសុំចិវចំពោះតហបតីក្ខំ តហបតា-
 ចីក្ខំ ដែលមិនមែនជាញាតិ ត្រូវដោះព្រះកាតទ្រង់ចាយហើយ ហើយ
 មិនហ៊ានសុំចិវ ក៏ដើរទាំងពាក្យទាំងទៅកាន់ក្រុងសាគីហើយថ្វាយបង្គំ
 កិក្ខុទាំងឡាយ ។ កិក្ខុទាំងឡាយក៏ពោលពាក្យយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំអាវុសា
 ទាំងឡាយ កាត់កណ្តាលនេះឈ្នួ ចេះសំរេចកិក្ខុទាំងឡាយដែរ ។ កិក្ខុ
 អាត្រាទាំងនោះនិយាយថា ម្ចាស់អាវុសា យើងមិនមែនជាអាជីវករទេ
 យើងជាកិក្ខុដែរ ។ ពួកកិក្ខុក៏និយាយពាក្យនេះទៀតទៀតដល់ដីមាន
 កាយៗថា ខ្ញុំទៀតដីមានកាយ និមន្តលោកសាស្ត្រិកស្មុបមុខស្មុគក្រាត
 អស់នេះហើយ ។ កិក្ខុអាត្រាទាំងឡាយនោះ លុះត្រឡប់ដីមាន
 កាយសាស្ត្រិកស្មុ ក៏បាទប្រាប់ដំណើរខ្មែរ (ដោយសព្វគ្រប់) ។

អដថោ អាយស្មា ធូលី តេ ភិក្ខុ អនុប្បត្តិវា
 ភិក្ខុ ឯតទេវេន ភិក្ខុ សមេ អារុសោ នេថ តេសំ^(១)
 ចិវវន្តិ ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បត្តិ ។ បេ ។ តេ
 ឧដ្ឋាយន្តិ ជ័យន្តិ វិហារេន្តិ កាដំ ហិ ឆាម ភិក្ខុ
 ឧត្តា អាគន្ធិស្សន្តិ ឧត្ត ឆាម ភិក្ខោន វា បណ្ណេន វា
 បដិច្ចានេត្វា អាគន្ធាន្តិ ។ អដថោ តេ ភិក្ខុ កតវេនា
 ឯតទេវេន អារុសេស្មំ ។ អដថោ កតវេ ឯតទេវេ
 ឯតទេវេ បកេណេន ធម្មំ តេសំ កេត្វា ភិក្ខុ អាយន្តេសំ
 អនុឆាឆាមិ ភិក្ខុវេ អន្តិច្ឆចិវស្ស វា ធម្មចិវស្ស វា
 អត្តាភតំ កហាបតិ វា កហាបតាដំ វា ចិវវេ វិញ្ញាបេត្តំ
 យំ អារាសំ បមមំ ឧបកត្តតិ សេថ តត្ថ ហោតិ សង្ឃស្ស
 វិហារចិវវេ វា ឧត្តាភតំ វា កុម្មត្តាភតំ វា ភិសិច្ឆិ
 វា តំ កហេត្វា ចារុបិត្តំ តត្ថា^(២) ចោ^(៣) លកិក្ខា

១ ខ. ច. ធម្មំ ។ ក-ច. ខ. ធម្មេនេសុ ឧ ហេតុ ។

ព្រះបាលីដ៏មានភាយ លុបបាតសង្កេតស្លឹកក្នុង (អាគ្រាស) ទាំង
 គោរមហើយ ក៏ពោលពាក្យនេះនឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់អាគ្រាស
 ទាំងឡាយ អ្នកទាំងនេះជាភិក្ខុហើយ លោកទាំងឡាយចូរទ្រទ្រង់
 ដល់ភិក្ខុ (អាគ្រាស) ទាំងនោះផងចុះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយលាវដល់
 មានប្រាថ្នាដ៏តិច ។ បេ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏លើកទោស ក៏រៀប ចំនុះ
 ចង្អុលថា ភិក្ខុទាំងឡាយមិនសមបីបើនឹងមានខ្លួនអាគ្រាសដើរមកសោះ
 គួរតែភិក្ខុទាំងនោះចិវវន្ត (ពន្យាយ) ដោយស្មៅ ឬស្លឹកឈើហើយ
 សំរមកទៅអេះ ។ ចៀបភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ក្រាបទូលដំណើរខ្លួន
 ដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរនេះ ព្រះដ៏
 មានព្រះភាគក៏ទ្រង់សំដែងធម្មកថា ហើយទ្រង់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុដែលចោទដំណើរមកចិវវ
 ទៅភ្នំ ដែលមានចិវវបាតភ្នំ សុំចិវវចំពោះកហាបតិ ឬកហាបតាដំ ដែល
 មិនមែនជាញាតិបាទ ភិក្ខុ (ដែលមានចិវវអន្តកាយ) នោះ ចូលដល់តាវស
 ណាមុន បើចិវវក្នុងភ្នំភ្នំ សម្បត្តិព្រាហ្មណ៍ត្រក្តី សម្បត្តិព្រាហ្មណ៍ដ៏ត្រក្តី
 ព្រាហ្មណ៍ភ្នំ បេសំសន្សំមានក្នុងភាវសាធារណៈ ឱ្យយកសម្បត្តិទាំងនោះ
 ស្លៀកដណ្តប់ដោយគិតថា អញបាទសម្បត្តិទាំងនោះ (ស្លៀកដណ្តប់សិន)

តំណាងស្មារតី ឆោ ចេ យោតិ សឡិស្ស វិហារចីវរ
 វា ឧត្តរត្ថរណំ វា ឧប្បត្តរណំ វា ភិស្មច្ឆរិ វា តិណោន
 វា មណ្ឌោន វា បដិច្ចាទេត្វា អាតន្តរំ ធន ត្រូវ ធនេន
 អាតន្តរំ យោ អាតច្ឆេយ្យ អាមត្តំ ឧត្តរស្ស ។ ឯវត្ថុ
 បទ ភិក្ខុវេ សមំ សិក្ខាបទំ ឧត្តរសេយ្យាទំ យោ បទ
 ភិក្ខុ អត្តាភតំ តហមតិ វា តហមតានំ វា ចីវរ
 វិញ្ញាបេយ្យ អញ្ញត្រិ សមយោ ធិស្សត្តិយំ មាចិត្តិយំ ។
 តត្ថាយំ សមយោ អដ្ឋង្គចីវរា វា យោតិ ភិក្ខុ ធម្មចីវរា
 វា អយំ តត្ថ សមយោតិ ។

[៥៥] យោចជាតិ យោ យោធិសោ ។ មេ ។
 ភិក្ខុតិ ។ មេ ។ អយំ សមស្មំ អន្តរ អធិប្បតោ ភិក្ខុតិ ។
 អត្តាភតោ ឆាម មាតតោ វា ចិត្តតោ វា យាវ
 សត្តមា មិតាបហយុតា អសម្ពតោ ។ តហមតិ ឆាម
 យោ តោចិ អតាវ អដ្ឋរសតិ ។ តហមតានិ ឆាម
 យោ តានិ អតាវ អដ្ឋរសតិ ។ ចីវរ ឆាម ធម្ម

ហើយនឹងទុកវិញ បើចិត្តក្នុងវត្ថុក្តី សម្ពត់សម្រាប់ត្រាលវត្ថុក្តី សម្ពត់
 សម្រាប់ត្រាលវត្ថុក្តី ប្រែមកក្នុង របស់សិក្សាមិនមានទេ ភិក្ខុនោះ
 ត្រូវបិទបាំង (ពន់កាយ) ដោយស្មៅឬស្មៅក្រណាមួយសំបក មិនត្រូវ
 ដើរមកទាំងភាគឡើយ ភិក្ខុឯណាមក (ទាំងភាគ) ភិក្ខុនោះ ត្រូវ
 កាត់ទុក្ខដ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវសម្របសម្រួល
 នេះយ៉ាងនេះ ភិក្ខុណាមួយ សុំចិញ្ចឹមកោតហមតិ ឬគហបតី ដែល
 មិនមែនជាញាតិ (ភិក្ខុនោះ) ត្រូវនិស្សន្ទិយបាចិត្តយ រៀនរាល់តែមាន
 សម័យ ។ ឯសម័យក្នុងសិក្សានោះ គឺភិក្ខុមានចិវរដែលហៅថា ឆ្នាំម
 យកាវ ឬភិក្ខុមានចិវរខ្លួន នេះជាសម័យក្នុងសិក្សានោះ ។

[៥៥] ត្រីភក្កជា ភិក្ខុណាមួយ (ត្រីភក្កបេយ្យាទំ ទាំងពីរ មាន
 អធិប្បាយដូចសេចក្តីក្នុងបទដ្ឋកសិក្សា) ។ ឆន្ទវេលាឥតមានជាប់
 ទងឆន្ទ អំពីចំណែកទាំងមាតាភ្នំ អំពីចំណែកទាំងបិតាភ្នំ ដកបដល់គូ
 នៃដីដូនដីទាំង ហៅថាមិនមែនជាញាតិ ។ បុរសណាមួយ
 នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ (បុរសនោះ) ហៅថាគហបតិ (ប្រុសមេផ្ទះ) ។
 ស្រីណាមួយនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ (ស្រីនោះ) ហៅថាគហបតី
 (ស្រីមេផ្ទះ) ។ ដែលហៅថាចិវរ (នោះ) គឺបណ្តាចិវរទាំង ៦ យ៉ាង

ចិវវេទ្យ អញ្ញាតា ចិវវេទ្យ វិញ្ញាប្បទ្ធម្មតំ បដិច្ចំ^(១) ។ អញ្ញាត្រ
 សមយាតិ វេទេត្តា សមយំ ។ អដ្ឋង្គចិវវេទ ឆាម
 ភិក្ខុស្ស ចិវវេទ អដ្ឋង្គ ហោតិ វាជ្ជហិ វា ចោរេហិ វា
 ធុត្តេហិ វា យេហិ គេហិច្ចំ វា អដ្ឋង្គ ហោតិ ។
 ធម្មចិវវេទ ឆាម ភិក្ខុស្ស ចិវវេទ អត្ថនា វា ធម្ម
 ហោតិ ឧទគេន វា វុទ្ធិ ហោតិ ឧទ្ធកេហិ វា ឧបចិកាហិ
 វា ទាយេតំ ហោតិ បរិភោគដណ្ឌំ វា ហោតិ ។ អញ្ញាត្រ
 សមយា វិញ្ញាមេតិ បយោគេ ធុត្តដំ បដិលាភេន ចិស្ស
 ត្តិយំ ហោតិ ចិស្សដ្ឋិតតំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា
 បុគ្គលស្ស វា ។ វេទេត្តា បទ ភិក្ខុវេ ចិស្សដ្ឋិតតំ ។ បេ ។
 ឥទំ មេ កន្តេ ចិវវេទ អញ្ញាតតំ គហមតិកំ អញ្ញាត្រ
 សមយា វិញ្ញាមតិ ចិស្សត្តិយំ ឥទាហំ សង្ឃស្ស
 ចិស្សដ្ឋាមតិ ។ បេ ។ ននេយ្យាតិ ។ បេ ។ ននេយ្យាតិ
 ។ បេ ។ អាយស្មតោ ធម្មតិ ។

១. វិញ្ញាប្បទ្ធម្មតំ ។

តាមវេទចិវវេទាម្បាយកំដោយ ដែលមានខ្លះហើយនិក្ខមណាស់(គឺមួយ
 វិស្សប្បាទ ។ តាមថា វៀរវេទនៃមានសម័យ គឺលើកនូវសម័យចេញ ។
 ចិវវេទសំភក្កិដែលស្តេចទាំងឡាយរំបយកទៅក្តី ចោរទាំងឡាយដណ្តើម
 យកទៅក្តី អ្នកលេងទាំងឡាយដណ្តើមយកទៅក្តី អ្នកណាមួយដណ្តើម
 យកទៅក្តី(ភិក្ខុនោះ)ហៅថា មានចិវវេទដណ្តើមយកហើយ ។ ចិវវេទសំ
 ភក្កិដែលភិក្ខុនោះក្តី ដែលទឹកបន្ទាត់ទៅក្តី ដែលគណៈកាត់ប្តូរស្តេចការ
 កាត់ក្តី ដែលចាស់ត្រាច្របៀសក្តី(ភិក្ខុនោះ)ហៅថា មានចិវវេទ
 ហើយ ។ ឥតមានសម័យទេ ភិក្ខុសុំ(ចិវវេទ)ត្រូវតែបង្កើតក្នុងច្រយោគ
 ដែលសុំ ចិវវេទ (នោះ)ជាចិស្សត្តិយក្នុងនោះដែលបានមក ភិក្ខុត្រូវលះចិវវេ
 នោះដល់សង្ឃ ឬគណៈ ឬបុគ្គល ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុត្រូវលះចិវវេ
 យាងនេះ ។ បេ ។ ថា មតិគ្រូត្រូវសង្ឃដ៏ចំរើន ចិវវេទនៃសុំចំនោះ
 គហមតិមិនមែនជាញាតិដោយឥតមានសម័យទេ ជាចិស្សត្តិយហើយ
 ខ្ញុំសូមលះចិវវេទដល់សង្ឃ ។ (គ្រង់បេយ្យាលទាំងបី មានអធិប្បាយក្នុង
 សំព្វាបរិវារោ ១ ក្នុងវគ្គជាមួយគ្នានៃរូបហើយ) ។

[៥៦] អញ្ញាតកេ អញ្ញាតកសញ្ញំ អញ្ញាត្រិ ស-
 សមយា ចិវំ វិញ្ញាបេតិ ធិស្សត្ថិយំ ចាចត្ថិយំ ។
 អញ្ញាតកេ វេមតិកេ អញ្ញាត្រិ សមយា ចិវំ វិញ្ញាបេតិ
 ធិស្សត្ថិយំ ចាចត្ថិយំ ។ អញ្ញាតកេ អញ្ញាតកសញ្ញំ
 អញ្ញាត្រិ សមយា ចិវំ វិញ្ញាបេតិ ធិស្សត្ថិយំ ចាចត្ថិយំ ។
 ញាតកេ អញ្ញាតកសញ្ញំ អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស ។
 ញាតកេ វេមតិកេ អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស ។ ញាតកេ
 អញ្ញាតកសញ្ញំ អាបត្តិ ។

[៥៧] អនាបត្តិ សមយេ ញាតកាធំ ចវំវិកាធំ
 អញ្ញាស្សត្ថាយ អត្ថោ ធនេ ទុក្ខត្ថកស្ស អាត្ម-
 កម្មត្ថកស្សតិ ។

ធម្មសិក្ខាធម៌ វិជ្ជា ។

[៥៦] ឥតបតិមិនមែនញាតិ ភិក្ខុដ៏ជំនួសថា មិនមែនញាតិ
 ហើយសុំចិវ ដោយឥតមានសម័យទេ ត្រូវនិស្សត្ថិយបាចិត្តិយ ។ ឥតបតិ
 មិនមែនជាញាតិ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ហើយសុំចិវ ដោយឥត
 មានសម័យទេ ត្រូវនិស្សត្ថិយបាចិត្តិយ ។ ឥតបតិមិនមែនញាតិ
 ភិក្ខុដ៏ជំនួសថាមិនមែនញាតិ សុំចិវ ដោយឥតមានសម័យទេ ត្រូវ
 និស្សត្ថិយបាចិត្តិយ ។ ឥតបតិជាញាតិ ភិក្ខុសំគាល់ថាមិនមែនញាតិ
 ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។ ឥតបតិជាញាតិ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រូវ
 អាបត្តិទុក្ខដ ។ ឥតបតិជាញាតិ ភិក្ខុដ៏ជំនួសថាជាញាតិ មិនមាន
 អាបត្តិឡើយ ។

[៥៧] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុកាលសុំចិវក្នុងសម័យគួរ ក្នុង
 សំណាក់ជនចាំជំនួយជាញាតិ ក្នុងសំណាក់ជនចាំជំនួយដែលបរា-
 ណាហើយ សុំឲ្យអ្នកដទៃ (ដូរ) ដោយទ្រព្យខ្លួន ដល់ភិក្ខុគួរ ដល់ភិក្ខុ
 ជាអាទិកម្មិកៈ ។

សត្វមន្តិកាបទី

(៥៨) តេជ សមយេន តុន្តា ភកា សាវត្ថិយំ វិហារ-

តិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាកមេ ។ តេជ ទោ មន

សមយេន ធម្មតិយា ភិក្ខុ អច្ឆិទ្ធិចិវកេ ភិក្ខុ ឧបសង្ក-

មីទា ឯវ វនេន្តិ កតាតា អារុសោ អនុញ្ញាតំ អច្ឆិទ្ធិចិវស្ស

វា ធម្មចិវស្ស វា អញ្ញាតតំ កមាចតំ វា កហមតាតំ

វា ជីវំ វិញ្ញាបេតុំ វិញ្ញាបេថ អារុសោ ចិវន្តិ ។ អសំ

អារុសោ លទ្ធិ អម្ពេហិ ចិវន្តិ ។ មយំ អារុសោ

អាយស្មន្តាឯ អត្តាយ វិញ្ញាបេមាតំ ។ វិញ្ញាបេថ

អារុសោតិ ។ អថទោ ធម្មតិយា ភិក្ខុ អញ្ញាតតេ

កហមតិកេ ឧបសង្កមីទា ឯតនកេតុំ អច្ឆិទ្ធិចិវកា

អារុសោ ភិក្ខុ អាកតា នេថ នេសំ ចិវន្តិ តហុំ

ចិវំ វិញ្ញាបេសុំ ។ តេជ ទោ មន សមយេន

សិក្ខាបទទី ៧

(៥៨) សម័យនោះ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជំមានព្រះភាគ គង់គង់

ត្រូវជេតវន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថិ ។ សម័យនោះឯង

ធម្មតិយភិក្ខុទាំងឡាយ (ភិក្ខុមានពួក៦) ចូលទៅរកពួកភិក្ខុដែលមាន

ចិវចោដណ្តើមយកទៅ ហើយនិយាយយោងនេះថា ម្ចាស់អារុសោ ព្រះ

ជំមានព្រះភាគទ្រង់អនុញ្ញាតដល់ភិក្ខុមានចិវ ដែលចោដណ្តើមយកទៅភ្នំ

ដែលមានចិវវេទនាសទៅភ្នំ ឲ្យសុំចិវនឹងតហបតិ ឬនឹងតហបតានិ

ដែលមិនមែនជាញាតិបាន ម្ចាស់អារុសោ អ្នកទាំងឡាយ ឲ្យសុំចិវទៅ ។

ពួកភិក្ខុដែលចោដណ្តើមយកចិវនោះឆ្លើយថា ល្លោយអារុសោ យើង

បានចិវហើយ ។ ពួកធម្មតិយភិក្ខុនិយាយថា ម្ចាស់អារុសោ យើង

នឹងសុំចិវឲ្យរលាកជំមានអាយុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះឆ្លើយថា

ម្ចាស់អារុសោ អ្នកទាំងឡាយ ឲ្យសុំចុះ ។ គ្រានោះ ពួកធម្មតិយ-

ភិក្ខុចូលទៅរកពួកតហបតិដែលមិនមែនជាញាតិ ហើយទានពោលពាក្យ

នេះថា ម្ចាស់អារុសោ ភិក្ខុទាំងឡាយដែលមានចិវចោដណ្តើមយកទៅ

ឥឡូវនេះរលាកនិមន្តមក អ្នកទាំងឡាយ ឲ្យប្រកាន់ចិវដែលរលាកទាំង

នោះផងចុះ ហើយភិក្ខុចិវមានចំនួនច្រើន ។ កំណត់សម័យនោះឯង

អញ្ញត្ថកោ បុរិសោ សភាយំ ចិសំនោ អញ្ញត្ថកំ បុរិសំ
 ឯតទកោ អន្តិមំវិវាទោ អយ្យំ អាគតា ទេសំ
 មយា ចិវំ ធិន្ទន្តំ ។ សោមិ ឯវាមាមា មយាមិ ធិន្ទន្តំ ។ អ-
 មកេមិ ឯវាមាមា មយាមិ ធិន្ទន្តំ ។ តេ ឧជ្ឈាយន្តំ ទិយន្តំ
 វិចារេន្តំ កេមិ ហិ ធាម សមណា សក្យបុត្តិយា
 ន មត្តំ ជាធិត្វា តហំ ចិវំ វិញ្ញាបេស្សន្តំ ទុស្សន្តំ វិ
 សមណា សក្យបុត្តិយា កេវិស្សន្តំ មត្តាហិកសាលំ
 វិ^(១) មសាមស្សន្តិកំ ។ អស្សន្តំ ទោ កិក្ខុ តេសំ
 មទុស្សន្តំ ឧជ្ឈាយន្តំ ទិយន្តំ វិចារេន្តំ ។
 យេ តេ កិក្ខុ អប្បិចារ សទ្ធា ។ បេ ។ តេ ឧជ្ឈាយន្តំ
 ទិយន្តំ វិចារេន្តំ កេមិ ហិ ធាម ធម្មតិយា កិក្ខុ
 ន មត្តំ ជាធិត្វា តហំ ចិវំ វិញ្ញាបេស្សន្តិកំ ។ អដិទោ
 តេ កិក្ខុ កកវោ ឯតមត្តំ កកវោ ទេសំ ។ សច្ចំ កិក្ខុ
 តុម្កេ កិក្ខុវេ ន មត្តំ ជាធិត្វា តហំ ចិវំ វិញ្ញាបេសាតិ ។
 សច្ចំ កកវាតិ ។ វិចារិ តុន្តោ កកវា កេមិ ហិ

• ១ កត្តិមិ ធម្មតេ វិស្សន្តិយំ វិ អាមណោ មសាមស្សន្តិកំ ធម្មោ វិស្សន្តិ ។

មានបុរសម្នាក់ឥឡូវក្នុងពេលសម្រាប់ប្រជុំ បានពោលពាក្យនេះនឹងបុរស
 ម្នាក់ថា លោកម្ចាស់ទាំងឡាយដែលបានចិវិវាទជាដំណើរយកទៅ តំរូវ
 លោកនិមន្តមក ខ្ញុំបានប្រគល់ចិវិវាទដល់លោកម្ចាស់ទាំងឡាយហើយ ។ បុរស
 នោះឯងពោលយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំក៏បានប្រគល់ចិវិវាទ ។ បុរសឯទៀតនិយាយ
 យ៉ាងនេះថា ខ្ញុំក៏បានប្រគល់ចិវិវាទ ។ ដូចជាទាំងឡាយអម្បាលនោះពោល
 ទោស គំរេងៗ ចន្ទបង្ហាត់ថា ពួកសមណៈជាគូនាចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យ-
 បុត្ត មិនសមមើលនឹងមិនដឹងប្រមាណហើយសុំចិវិវាទនាំគ្នាច្រើន (យ៉ាងនេះ
 សោះ) ពួកសមណៈជាគូនាចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យបុត្តនឹងឆ្លើយឆ្លាស់ម្តងម្កងថា
 នឹងតាំងកងផ្សារលក់សម្ភារ (ទេវតា) ។ ពួកភិក្ខុបានឮពាក្យមនុស្ស
 ទាំងឡាយពោលទោស គំរេងៗ ចន្ទបង្ហាត់ហើយ ។ ពួកភិក្ខុណា
 មានប្រាជ្ញាតិច ជាអ្នកសម្លាស ។ បេ ។ ភិក្ខុអម្បាលនោះ កំពោលទោស
 គំរេងៗ ចន្ទបង្ហាត់ថា ពួកភិក្ខុឥឡូវមិនសមមើលនឹងមិនដឹងប្រមាណ
 ហើយសុំចិវិវាទនាំគ្នាច្រើន (យ៉ាងនេះ) សោះ ។ ភិក្ខុទាំង
 នោះ ក៏ត្រាចចូលដំណើរនេះដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះគង្គត្រាស់
 សួរថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកអ្នកទាំងឡាយមិនដឹងប្រមាណហើយ
 សុំចិវិវាទនាំគ្នាច្រើន មែនឬ ។ បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 សេចក្តីនោះ ពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ ជ្រើសតាំងថា

នាម ឧទ្ទេសោ មោយបុរិសា ទ មន្តំ ជាតំត្វា តហំ
 ចីវរេវា វិញ្ញាបេស្សន ធនំ មោយបុរិសា អប្បសន្នាធំ
 វា ចសាធាយ មសន្នាធំ វា ភិយ្យោភាវាយ ។ បេ ។
 ឯវត្ថុ ចន ភិក្ខុវេ ឥមំ សំក្កាបនំ ឧទ្ទិសេយ្យថ
 តញ្ចោ អញ្ញាតតោ តហបតិ វា តហបតាមិ វា តហុហិ
 ចីវរេហិ អភិបាដ្ឋំ ចវារេយ្យ សន្តត្តន្តបរមន្តេន ភិក្ខុនា
 តតោ ចីវរំ សាធិតត្ថំ តតោ ថេ ឧត្តរំ សាធិយេយ្យ
 និស្សន្ទិយំ ចាចិត្តិយន្តំ ។

[៨៨] តញ្ចោនិ អន្តិទ្ធិចីវរតំ ភិក្ខុ ។ អញ្ញាតតោ
 នាម មាតិកោ វា បិទិត្តោ វា យាវ សន្តត្តនា បិទាមហាយុតា
 អសម្ពុទ្ធោ ។ តហបតិ នាម យោ កោចិ អតារំ
 អដ្ឋាវសតិ ។ តហបតាមិ នាម យា កោចិ អតារំ
 អដ្ឋាវសតិ ។ តហុហិ ចីវរេហិតិ តហុតេហិ ចីវរេហិ ។

១ ធនំ ធនតេ ធននំ បិកាទីតិ និស្សន្ទិ ។

ម្ចាស់មោយបុរេសាតំឡាយ អ្នកទាំងឡាយ មិនសមរម័នមិនផ្អែ
 ប្រមាណសុចរិតមានចំនួនច្រើន នៃមោយបុរេសាតំឡាយ អំពើនេះ
 មិនមែនទាំងឡាយកើតសេចក្តីជ្រះថ្លា ផលផុតទាំងឡាយដែលមិន
 បានជ្រះថ្លាហើយ ឬមិនមែនទាំងឡាយកើតសេចក្តីជ្រះថ្លា ផលផុត
 ទាំងឡាយ ដែលជ្រះថ្លាហើយទេ ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្រេចផលនៃសំក្កាបនេះ យ៉ាងនេះថា បើគហបតិក្តី
 គហបតាមីក្តី បរិវេណផលភិក្ខុនោះ ដើម្បីឲ្យកាន់យកតាមត្រូវការ
 ដោយចីវរច្រើន ភិក្ខុនោះគប្បីត្រេកអរចំពោះចីវរនោះ តែត្រឹមអន្តរ
 វាសក ទំនិញស្តុកស្តុក បើភិក្ខុត្រេកអរឲ្យលើសជាតិកំណត់នោះ ត្រូវ
 និស្សន្ទិយទុច្ចតិយ ។

[៨៩] ត្រង់ពាក្យថា ផលភិក្ខុនោះ គឺភិក្ខុមានចីវរដែលបោះ
 ដណ្តើមយកទៅ ។ ផលដែលមិនជាប់អំពើចំណែកមាតាភ្នំ អំពើចំណែក
 បិតាភ្នំ ផលផលនោះដ៏ដូចដ៏ដាច់គ្នាទៅ ។ ហៅថាមិនមែនញាតិ ។
 មនុស្សប្រសិទ្ធភាពមួយនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មនុស្សប្រសិទ្ធភាពហៅថា គហ-
 បតិ ។ មនុស្សប្រសិទ្ធភាពមួយនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មនុស្សប្រសិទ្ធភាពហៅថា
 គហបតាមី ។ ពាក្យថា ចីវរច្រើន គឺចីវរមានប្រមាណច្រើន ។

អភិបាដ្ឋិ បរិបយ្យតិ យាវតតំ វេទសិ តាវតតំ តណ្ហា-
 ហិតំ ។ សន្តត្តាបរមន្តំ ភិក្ខុនា តតោ ចិវំ សាទិត-
 ព្វន្តំ សេ វិសំ ទដ្ឋានំ មោទ្គំ ទ្វេ សាទិតព្វានំ ទ្វេ
 ទដ្ឋានំ ឯតំ សាទិតព្វំ ឯតំ ទដ្ឋំ ទ^(១) សាទិតព្វំ ។
 តតោ ទេ ធុត្តំ សាទិយេយ្យតិ តធុត្តំ វិញ្ញាបេតិ បរិយាកេ
 ធុត្តនំ ។ បដិលាកេន ជិស្សត្តិយំ លោតិ ជិស្សន្តិកព្វំ
 សង្ឃស្ស វា តណស្ស វា បុគ្គលស្ស វា ។ ឯវត្ថុ
 បទ ភិក្ខុវេ ជិស្សន្តិកព្វំ ។ បេ ។ ឥទំ មេ កន្តេ
 ចិវំ អញ្ញាតតំ កហមតិកំ^(២) តធុត្តំ វិញ្ញាបេតិ ជិស្សត្តិយំ
 ឥមាហំ សង្ឃស្ស ជិស្សន្តិកម័តិ ។ បេ ។ ធនេយ្យតិ
 ។ បេ ។ ធនេយ្យន្តិ ។ បេ ។ អាយស្មតោ ធម្មិតិ ។

១ ឧ. ម. ៩ ពិព្វំ ។ ២ ឥតោ បរិ ឧ. ម. ពោធិកេសុ ឧបសគ្គមិព្វានំ ពោធិ វិស្សតិ ។

តាក្យថា តាមកបរិលោ គីត្រហស្ថតោលថា លោកម្ចាស់ត្រូវការចិវ
 ប្តីធានចូរទទួលយកប្តី ឈ្មោះចុះ ។ តាក្យថា ភិក្ខុនោះធម្មត្រកអន្តិចិវ
 ចំពោះចិវដែលគេចាមកនោះ កំណត់ត្រឹមអន្តរាសកន្តិកសន្តិ គឺថា
 បើចិវចាំបរិវាសទៅហើយ ភិក្ខុធម្មត្រកអត្រឹមតែចិវតិរ (បើ) ចិវ
 តិវិវាសទៅ ភិក្ខុធម្មត្រកអត្រឹមតែចិវមួយ (ចើ) ចិវវិវាសទៅតែមួយ
 ភិក្ខុកុំធម្មត្រកអ (ទី៣ចិវនៃចើ) ត ឡើយ ។ តាក្យថា បើភិក្ខុត្រកអ
 ឲ្យលើសជាតិកំណត់នោះ គឺភិក្ខុសុំចិវលើសជាតិកំណត់នោះ ត្រូវកា-
 បត្តិទុកដក្ខន្តិបរិយោគដែលសុំ ។ ចិវដែលទុនមកជាជិស្សត្តិយ
 ភិក្ខុត្រូវលះបង់ចិវនោះដល់សង្ឃ ឬគណៈ ឬបុគ្គល ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ចាំបង្គាប់ ចិវនោះ ភិក្ខុធម្មត្រកអយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ បតិគ្រិះសង្ឃ
 ជីវិមិម ចិវនេះ ខ្ញុំសូមពិភាមិមិនមែនជាញាតិឲ្យលើសពីកំណត់នោះ
 ជាជិស្សត្តិយ ខ្ញុំសូមលះបង់ចិវនេះដល់សង្ឃ ។ បេ ។ ធម្មិឲ្យ ។ បេ ។
 ធម្មិឲ្យ ។ បេ ។ ខ្ញុំឲ្យដល់លោកដ៏មានអាយុ ។

និស្សន្ទិយកណ្ត វិវាទស្ស សន្តមសិទ្ធិវិស្ស គតាបង្គំជា

[៦០] អញ្ញាតតេ អញ្ញាតតេសញ្ញី តទុត្តរំ ចិវំ
វិញ្ញាបេតិ និស្សន្ទិយំ ចាចិត្តិយំ ។ អញ្ញាតតេ វេមតិកោ
តទុត្តរំ ចិវំ វិញ្ញាបេតិ និស្សន្ទិយំ ចាចិត្តិយំ ។
អញ្ញាតតេ ញាតតេសញ្ញី តទុត្តរំ ចិវំ វិញ្ញាបេតិ
និស្សន្ទិយំ ចាចិត្តិយំ ។ ញាតតេ អញ្ញាតតេសញ្ញី
អាមត្តិ ទុត្តរំស្ស ។ ញាតតេ វេមតិកោ អាមត្តិ
ទុត្តរំស្ស ។ ញាតតេ ញាតតេសញ្ញី អជាមត្តិ ។

[៦១] អជាមត្តិ សេសតំ អាហវិស្សាមីតិ ហរោ
តទ្ធិតំ សេសតំ ឧត្តរំ ហោត្តតំ ធម្មំ ឈ អធិន្ទការណា
ធម្មំ ឈ ធម្មការណា ធម្មំ ញាតតោ បរិវាតំ
អន្តរោ ធម្មំ ទុត្តរំស្ស អាទិត្តិកស្សាតិ ។

សន្តមសិទ្ធិវិស្ស ។

និស្សន្ទិយកណ្ត វិវាទស្ស សន្តមសិទ្ធិវិស្ស គតាបង្គំជា

[៦០] គហបតិមិនមែនជាញាតិ ភិក្ខុសំគាល់ជាមិនមែនជាញាតិ
ហើយសូមចិវឱ្យលើសពីកំណត់នោះ ត្រូវនិស្សន្ទិយបាចិត្តិយ ។
គហបតិមិនមែនជាញាតិ ភិក្ខុមានសេចក្តីសន្សំយ ហើយសូមចិវឱ្យ
លើសពីកំណត់នោះ ត្រូវនិស្សន្ទិយបាចិត្តិយ ។ គហបតិមិនមែនជាញាតិ
ភិក្ខុសំគាល់ជាញាតិ ហើយសូមចិវឱ្យលើសពីកំណត់នោះ ត្រូវ
និស្សន្ទិយបាចិត្តិយ ។ គហបតិជាញាតិ ភិក្ខុសំគាល់ជាមិនមែនជាញាតិ
ត្រូវអាមត្តិទុត្តរំ ។ គហបតិជាញាតិ ភិក្ខុមានសេចក្តីសន្សំយ ត្រូវ
អាមត្តិទុត្តរំ ។ គហបតិជាញាតិ ភិក្ខុសំគាល់ជាញាតិ មិនត្រូវអាមត្តិ ។

[៦១] អាមត្តិមិនមាន ផលភិក្ខុដែលនាំចិវៈចៅដោយគិតថា
អញ្ញាតិចិវៈដែលសល់មក ផលភិក្ខុដែលទាយកប្រភេទដោយពាក្យថា
ចិវៈដែលសល់ចូរមានផលរោគចុះ ផលភិក្ខុដែលទាយកប្រភេទ
ដោយឥតមានហេតុគឺចៅដោយកថា ផលភិក្ខុដែលទាយកប្រភេទ
ដោយឥតមានហេតុគឺចិវៈបាត់ ផលភិក្ខុត្រូវអនុវត្តចិវៈរបស់ញាតិ
ព័ន្ធភាយ ផលភិក្ខុត្រូវអនុវត្តចិវៈរបស់ដល់ដែលគេបករណាឱ្យ ផលភិក្ខុ
ត្រូវអនុវត្តចិវៈដែលបានដោយទ្រព្យរបស់ខ្លួន ផលភិក្ខុគួរ ផលភិក្ខុជា
ភាវីដើមបញ្ញត្តិ ។

សិទ្ធិវិស្ស ឈ ។

អដ្ឋមសិក្ខាបទំ

(២២) ភេទ សមយេន តុត្ថោ អគតំ សាវត្ថិយំ
វិហរតិ ជេនវេន អបាធិប័ណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ ភេទ ទោ
បន សមយេន អញ្ញតរោ បុរិសោ បជាបតិ ឯតនកោច
អយ្យំ ឧបនន្តំ ចីវរេន អប្បាទេស្សមីតិ ។ អស្សោសំ
ទោ អញ្ញតរោ បិណ្ឌាចារិកោតោ កិក្ខុ ភស្ស បុរិសស្ស
សមំ វាចំ ភាសនាទស្ស ។ អថទោ សោ កិក្ខុ យេនា-
យស្មា ឧបនន្តោ សត្យបុត្តោ តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមំត្វា
អាយស្មន្តំ ឧបនន្តំ សត្យបុត្តំ ឯតនកោច មហាបុត្តា-
សំ ត្វំ អារុសោ ឧបនន្ត អមុតស្មំ ឧត្តាសេ អញ្ញតរោ
បុរិសោ បជាបតិ ឯតនកោច អយ្យំ ឧបនន្តំ ចីវរេន
អប្បាទេស្សមីតិ ។ អន្តារុសោ មំ សោ ឧបជ្ជាកោតិ ។
អថទោ អាយស្មា ឧបនន្តោ សត្យបុត្តោ យេន សោ
បុរិសោ តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមំត្វា តំ បុរិសំ ឯតនកោច
សន្តំ តិវ មំ ត្វំ អារុសោ ចីវរេន អប្បាទេតុត្ថាមាសីតិ ។

សិក្ខាបទទី ៨

(២២) សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ ឆន្ទ៍ក្នុងវត្តព្រះជេន-
ពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបត្រីសាវត្ថី ។ ឆន្ទ៍សម័យនោះ
បុរសម្នាក់ បាននិយាយពាក្យនេះនឹងប្រពន្ធថា អញនឹងឱ្យលោកម្ចាស់
បទន្ទូស្យៀកដណ្តប់ចិវៈ ។ កាលដែលបុរសនោះកំពុងនិយាយពាក្យយ៉ាង
នេះ គិតថាអ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាត ១អង្គបានឮ (ពាក្យនោះច្បាស់) ។ ទើប
គិតនោះចូលទៅក្រែងបទន្ទូដ៏មានអាយុជាសក្យបុត្ត កុះចូលទៅដល់
ហើយ ក៏និយាយពាក្យនេះនឹងព្រះបទន្ទូដ៏មានអាយុជាសក្យបុត្តថា ម្ចាស់
អារុសោបទន្ទូ លោកជាអ្នកមានបុណ្យច្រើន(ព្រោះ)ក្នុងទីភាសនាលោះ
នាបុរសម្នាក់ និយាយពាក្យនេះនឹងប្រពន្ធថា អញនឹងឱ្យលោកម្ចាស់
បទន្ទូស្យៀកដណ្តប់ចិវៈ ។ ព្រះបទន្ទូនិយាយថា ម្ចាស់អារុសោ បុរស
នោះជាបេត្តកន្លំ ។ ព្រះបទន្ទូដ៏មានអាយុជាសក្យបុត្ត ចូលទៅរកបុរស
នោះ លុះចូលទៅដល់ហើយបាននិយាយពាក្យនេះនឹងបុរសនោះថា ម្ចាស់
អ្នកដ៏មានអាយុ ឮថាអ្នកមានប្រាជ្ញានឹងឱ្យអាក្មេងស្យៀកដណ្តប់ចិវៈ មែនឬ ។

អរិ មយ្យោ ឯវំ ហោតិ អយ្យេ ឧបទន្ធី ចំពេន អត្ថា-
 នេស្សាមិភិ ។ សចេ ចោ មំ ចំ អារុសា ជំពេន
 អត្ថានេតុតាហោសិ ឯវំរូបន ចំពេន អត្ថានេហិ ក្សាហំ
 តេន អត្ថន្ទាមិ កាស្សាមិ យាហំ ន បរិគុណ្ឌស្ស-
 មិភិ ។ អថតោ សោ បុរិសា ឧដ្ឋាយតិ ទិយតិ
 វិចារេនិ មហិច្ឆា សមេ សមណា សក្យបុត្តិយា
 អសន្តិដ្ឋា ឈិមេ សុត្តា ចំពេន អត្ថានេតុ កតំ
 ហិ ឆាម អយ្យោ ឧបទន្ធី បយា បុត្វេ អប្បវាតោ
 ឧបសង្កមិច្ឆា ចំពេ វិកហ្មំ អាបជ្ជិស្សតិភិ ។ អស្សាសុ
 ចោ ភិក្ខុ កស្ស បុរិសស្ស ឧដ្ឋាយន្តស្ស ទិយន្តស្ស
 វិចារេន្តស្ស ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា សន្តិដ្ឋា
 ។ បេ ។ តេ ឧដ្ឋាយន្តិ ទិយន្តិ វិចារេន្តិ កតំ ហិ
 ឆាម អាយស្មា ឧបទន្ធី សក្យបុត្តោ បុត្វេ អប្បវាតោ
 កហាបតិកំ ឧបសង្កមិច្ឆា ចំពេ វិកហ្មំ អាបជ្ជិស្សតិភិ ។
 អថតោ តេ ភិក្ខុ កកាតា ឯតមន្តិ អាហោសុ ។
 សច្ចំ កកំ ចំ ឧបទន្ធី បុត្វេ អប្បវាតោ កហាបតិកំ

១ ឧ. ឧ. មយ្យ ។ មេ មយ្យ ធីតិ ទីសុចំ ពិចារេន្ត បុត្វេតោ ។

បុរសានានិយាយថា មែន លោកម្ចាស់ ខ្ញុំគិតយ៉ាងនេះថា អញនឹងឱ្យ
 លោកម្ចាស់បទន្ធីស្លៀកដណ្តប់ចិវរ ។ ព្រះបទន្ធីនិយាយថា ម្ចាស់
 កកាតា បើអ្នកមានប្រាជ្ញាឱ្យអញស្លៀកដណ្តប់ចិវរ ចូរឱ្យអញស្លៀក
 ដណ្តប់ចិវរបែបយ៉ាងនេះចុះ (ព្រោះថា) បើអញមិនប្រើប្រាស់ខ្លួនចិវរណា
 កាតានឹងធ្វើខ្លួនឱ្យជាអ្នកស្លៀកដណ្តប់ខ្លួនចិវរនោះ ដូចម្តេចបាន ។ ឯបុរស
 នោះកំពោលរោស ក៏ជឿល បន្តបង្គាប់ថា ពួកសមណៈជាកូនចៅ
 ព្រះពុទ្ធជាសក្យបុត្តអស់នេះ មានសេចក្តីប្រាជ្ញាច្រើន មិនមានសន្តោស
 ពួកសមណៈអស់នេះទាយកមិននិយមនឹងឱ្យស្លៀកដណ្តប់ចិវរទេ មិនសម
 បើលោកម្ចាស់បទន្ធីដែលអញមិនទាន់បរិណាមុន ហើយមកកំណត់
 ចិវរ (យ៉ាងនេះ) ឡើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានឮពាក្យបុរសនោះក៏ពុំ
 កោលរោស ក៏ជឿល បន្តបង្គាប់ហើយ ។ ពួកភិក្ខុទាំងឡាយណា
 មានប្រាជ្ញាគឺថា ជាអ្នកសន្តោស ។ បេ ។ ភិក្ខុអម្បាលនោះកំពោល
 រោស ក៏ជឿល បន្តបង្គាប់ថា មិនសមបើ ព្រះបទន្ធីមិនអាយុ
 ជាសក្យបុត្ត គេមិនទាន់បរិណាមុន ហើយចូលទៅកេតហបតិ ហើយ
 កំណត់ចិវរ (យ៉ាងនេះ) ទេ ។ ត្រាងោះ ភិក្ខុអម្បាលនោះ ក្រាបចូល
 សេចក្តីនៃសេចក្តីព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្ចាស់
 បទន្ធី ឮជាអ្នកដឹង គេមិនទាន់បរិណាមុន ហើយចូលទៅកេតហបតិ

ឧបសង្កម្ភា ចីវរ វិគប្បំ អាបជ្ជសីតិ ។ សង្ខំ
 ភក្កវតិ ។ ញាតតោ នេ ឧបទន្ធិ អញ្ញាតតោតិ ។
 អញ្ញាតតោ ភក្កវតិ ។ អញ្ញាតតោ មោយបុរិស
 អញ្ញាតតស្ស ឧ ជាបាតិ បជ្ជរូបំ វា អប្បជ្ជរូបំ
 វា សង្ខំ វា អសង្ខំ វា តត្ថ ជាម^(១) ត្វំ មោយបុរិស
 បុព្វេ អប្បវាវិតា អញ្ញាតតំ គហបតិកំ ឧបសង្កម្ភា
 ចីវរ វិគប្បំ អាបជ្ជស្សសំ នេតំ មោយបុរិស អប្បសង្ខាបំ
 វា មសាទាយ បសង្ខាបំ វា ភិយ្យោភាវយ ។ បេ ។
 ឯវត្ថុ បទ ភិក្ខុវេ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យា-
 មំ ភិក្ខុំ បទេវ ឧទ្ទិស្ស អញ្ញាតតស្ស គហបតិស្ស
 វា គហបតាធិយា វា ចីវរេតាបទំ^(២) ឧបត្ថាបំ ហោតិ
 ឥមិទា ចីវរេតាបទេន ចីវរំ ចេតាបេត្វា ឥត្ថន្ទាមំ
 ភិក្ខុំ ចីវរេន អដ្ឋានេស្សាមីតិ ។ តត្ថ ចេ សោ ភិក្ខុ

• កត្តិចំ បោត្តេ ភក្កិ ឆាម ត្វំ មោយបុរិសាតិ ទិស្សតិ ។ ២ ចីវរំ ចេតាបេត្វំ បរិវេត្តិ
 ឯនេន ចីវរចូលឆាតិ បរិវេតាបទំ ។ យវាទិតា សុញ្ញេន ឆាតមោតិ ធម្មិយំ វុត្ថំ ។ គណ្ណ
 យេកុញ្ញេន បរិវេតាបទំ ចប្បិ ។ តំ បរាណំ ។ ហោតិ ត្រេកាស្ស ពរណាភវិតោ ។

ហើយកំណត់ចំវា មែនឬ ។ ព្រះបទនុក្រាបចូលថា បត់ត្រព្រះដ៏មាន
 ព្រះភោគ ការនោះតែមែន ។ ម្ចាស់បទនុ គ្រហស្ថនោះជាញាតិ
 របស់អ្នក ឬមិនមែនជាញាតិទេ ។ បត់ត្រព្រះដ៏មានព្រះភោគ
 គ្រហស្ថនោះ មិនមែនជាញាតិទេ ។ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់មោយបុរស
 ជនមិនមែនជាញាតិមែនមិនដឹងការសមគួរក្តី មិនសមគួរក្តី ការល្អិតល្អន់
 មិនល្អិតល្អន់ របស់ជនដែលមិនមែនជាញាតិទេ ម្ចាស់មោយបុរស
 អ្នកឯងដែលគេមិនបានបរាណមុន ហើយចូលទៅក្នុងគហបតិ មិនមែនជា
 ញាតិហើយកំណត់ចំវាដូចម្តេចបាន ម្ចាស់មោយបុរសអំពើនេះ មិនមែន
 ជាឱ្យកើតសេចក្តីជ្រះថ្លាដល់ជនទាំងឡាយដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ឬមិន
 មែនជាឱ្យកើតកើតសេចក្តីជ្រះថ្លា ដល់ជនទាំងឡាយ ដែលជ្រះថ្លា
 ហើយទេ ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ភក្កសំវែងឡើង
 នូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា ដើម្បីចំវាដែលគហបតិក្តី គហបតាទីក្តី មិន
 មែនជាញាតិចំពោះភិក្ខុហើយទាំងឡាយ ត្រូវនឹងទិញចំវាដោយដើម្បីចំវា
 នេះ ហើយនឹងឱ្យភិក្ខុឈ្មោះនេះ ស្ងៀកដណ្តប់ចំវា ។ បើភិក្ខុនោះ

ឬទ្ធ អប្បករិតា ឧបសង្កម្ភិតា បិរវត្ត វិភង្គ អាមន្តេយ្យ
សាទុ វត មំ អាយស្មា ឥមំនា បិរវតេតាបនេន ឯវុបំ
វ ឯវុបំ វ បិរវ ចេតាបេតា អដ្ឋានេហិទិ តស្សាលា-
កម្មតំ ឧបាទាយ វិស្សន្តិយំ កាចិត្តិយន្តំ ។

[៦៣] កិក្ខុំ បនេវ ឧទ្ទិស្សានំ កិក្ខុស្សន្ទាយ
កិក្ខុំ អារម្មណំ កិក្ខុំ កិក្ខុំ អដ្ឋានេតុតាមោ ។
អញ្ញាតកោ ឆាម មាតិកោ វ មិតិកោ វ យាវ
សត្តមា មិវាមហាយុតា អសម្ពន្ធោ ។ គហបតិ ឆាម
យោ កោចិ អការំ អដ្ឋាវសតិ ។ គហបតិ ឆាម
យា កោចិ អការំ អដ្ឋាវសតិ ។ បិរវតេតាបនំ ឆាម
ហិរញ្ញំ វ សុវណ្ណំ វ មណី វ មុត្តា វ មសារតល្លំ
វ ផលំកោ វ មដកោ វ សុត្តំ វ តប្បាសោ
វ^(១) ។ ឥមំនា បិរវតេតាបនេនាតិ បទ្កបដ្ឋិកេន ។
ចេតាបេតាតិ បរិវដ្តេតា^(២) ។ អដ្ឋានេស្សាមិតំ ឧស្សាមិ ។
តត្រ ចេ សោ កិក្ខុតិ យំ កិក្ខុំ ឧទ្ទិស្ស បិរវតេតាបនំ

១ ១ ២ បិរវតេតាបនំ នាម ហិរញ្ញំ វ សុវណ្ណំ វ មុត្តា វ មណី វ យាវ វ ផលំ វ មដកោ វ សុត្តំ វ តប្បាសោ វ ។ ២ ១, ២, ៣, បិរវត្ត ។

វេលេនេមិទបាឧបករណាចុទ ហើយចូលទៅក្នុងទីនោះ ព្រោះអាស្រ័យ
សេចក្តីចង់បានបិរវត្ត ហើយកំណត់បិរវតេតាបនេនាតិ ល្អហើយអ្នក
ដឹងនាយុ អ្នកចូរទិញបិរវតេតាបនេនាតិ ។ ដោយដឹងបិរវតេតា
ហើយឲ្យគាត់ស្យូតដល់ចុះ កិក្ខុនោះ ត្រូវវិស្សន្តិយបាចិត្តិយ ។

[៦៣] ត្រង់ពាក្យថា ចំពោះកិក្ខុ គឺដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កិក្ខុ ធ្វើ
កិក្ខុឲ្យជាអារម្មណ៍ មានប្រាជ្ញាឲ្យកិក្ខុស្យូតដល់ចំពោះ ។ ផងដែរ
មិនជាប់អំពីចំណែកខាងមាតាភ្នំ អំពីចំណែកខាងបិតាភ្នំ ជកបដល់ត្រូវខ
ដីដូចជាកាតិ ៧ ហៅថា មិនមែនជាញាតិ ។ បុរសណាមួយនៅគ្រប់
គ្រងផ្ទះ បុរសនោះហៅថា គហបតិ ។ ស្រីណាមួយនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ
ស្រីនោះហៅថា គហបតិនី ។ ប្រាក្ខី មាសភ្នំ កែវមណីភ្នំ កែវ
មុត្តាភ្នំ កែវមិតិភ្នំ កែវផលំភ្នំ សម្ពត្តិសុត្តាភ្នំ អម្បានភ្នំ កប្បាសភ្នំ
ហៅថាដើម្បីបិរវត្ត ។ ពាក្យថា ដោយដឹងបិរវតេតា គឺដោយ
ដឹងបិរវតេតាបនេនាតិ ។ ពាក្យថា ទិញ គឺប្រទាន ។
ពាក្យថា អញ្ញាតិឲ្យស្យូតដល់ គឺថា អញ្ញាតិប្រទាន ។
ពាក្យថា បើកិក្ខុនោះ គឺដើម្បីបិរវតេតាបនេនាតិដល់កិក្ខុនោះ ។

ឧបក្ខដំ ហោតិ សោ ភិក្ខុ ។ ឬទ្ធ អប្បវាទោតិ
 ឬទ្ធ អវាត្តា ហោតិ តិណិសេន តេ កន្តេ ចិវារេ អន្តោ
 តិណិសំ តេ ចិវំ ខេតាមេស្សមីតិ^(១) ។ ឧបសង្កម្ពិទ្ធាតិ
 យវំ កុត្តា យត្ថ កត្ថចំ ឧបសង្កម្ពិទ្ធា ។ ចិវេ វិកច្ចំ
 អាបដ្ឋេយ្យាតិ អាយតំ វា ហោតុ វិក្ខតំ វា អប្បតំ វា
 សង្ខំ វា ។ សមីទា ចិវាខេតាមេនោតិ បច្ចុប្បន្នេន ។
 ឯវរូបំ វា ឯវរូបំ វាតិ អាយតំ វា វិក្ខតំ វា អប្បតំ វា
 សង្ខំ វា ។ ខេតាមេត្វាតិ បដិដ្ឋេត្វា ។ អន្តោនេហិទិ
 នដ្ឋេហិ ។ កល្យាណកម្យតំ ឧបាទាយាតិ សាទុត្តិកោ
 មហាត្សត្តិកោ ។ កស្ស វេនេន អាយតំ វា វិក្ខតំ វា
 អប្បតំ វា សង្ខំ វា ខេតាមេតិ បរយាតេ ទុក្ខដំ
 បដិលាភេន ចិស្សត្តិយំ ហោតិ ចិស្សជ្ជិតតំ សង្ឃស្ស
 វា គណស្ស វា បុគ្គលស្ស វា ។ ឯវត្ថុ បន តិក្ខុវេ
 ចិស្សជ្ជិតតំ ។ បេ ។ សំ មេ កន្តេ ចិវំ ឬទ្ធ អប្បវាទោ^(២)
 អញ្ញាតតំ កហបតិកំ ឧបសង្កម្ពិទ្ធា ចិវេ វិកច្ចំ អាបន្នំ
 ចិស្សត្តិយំ កមាហំ សង្ឃស្ស ចិស្សជ្ជាមិទិ ។ បេ ។ ឧ-
 ទេយ្យាតំ ។ បេ ។ ឧទេយ្យន្តំ ។ បេ ។ អាយស្មតោ នធិតិ ។

១ ឧ. ឧ. ខេតាមមីតិ ។ ២ កត្ថចំ ចេតនេន ឧប្បវាទត្តិ ទិស្សតិ អយម្បន វាហោ
 អប្បវាទោតិ យតិធា ។

ភិក្ខុនោឯង ។ តាក្យថា គេមិនបានបរិវេណមុន គឺគេមិនទាន់ចំណាយ
 មុនថា បព៌ត្រិលោកដំបំរើន លោកត្រូវការដោយចំរើនដូចម្តេច ខ្ញុំនឹង
 ជំរុញចំរើនដូចម្តេចប្រឆេនលោក ។ តាក្យថា ចូលទៅ គឺទៅកាន់ផ្ទះ (គេ)
 ឬចូលទៅកេតក្កន៍ទីណាមួយ ។ តាក្យថា កំណត់ចិវេ គឺចិវេវេនត្តិ
 ដំក្តី សាច់ដំក្តី សាច់មីដំក្តី ។ តាក្យថា ដោយដំរើម្តងចិវេនេះ
 គឺដោយដំរើម្តងចិវេនេះកំណត់ចំរើនចំនេះ ។ តាក្យថា បែបយ៉ាងនេះក្តី ។
 គឺចិវេវេនត្តិ ដំក្តី មានសាច់ដំក្តី មានសាច់មីដំក្តី ។ តាក្យថា ជំរុញ
 គឺប្តូរគោ ។ តាក្យថា ចូរឱ្យស្លៀកដណ្តាប់ គឺប្តូរឱ្យ ។ តាក្យថា ព្រោះ
 កាស្រីយសេចក្តីចង់បានចិវេល្អ គឺជាអ្នកត្រូវការចិវេល្អ ជាអ្នកត្រូវការចិវេ
 មានដំរើម្តងចិវេ ។ ទាយកជំរុញចិវេវេនត្តិ ដំក្តី មានសាច់ដំក្តី មានសាច់
 មីដំក្តី តាមសំដីភិក្ខុនោះ ភិក្ខុនោះត្រូវតែបង្ខំខ្លួនដក្ខន៍ប្រយោគដែលច្រើ
 ចិវេនោះជាចិស្សត្តិយ ក្នុងវេនដែលបានមក ភិក្ខុត្រូវលះដល់សង្ឃ
 ឬគណៈ ឬបុគ្គល ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចិវេភិក្ខុត្រូវលះយ៉ាងនេះ
 ។ បេ ។ បព៌ត្រិលោកដំបំរើន ចិវេខ្ញុំនេះគេមិនបានបរិវេណមុន
 ខ្ញុំចូលទៅកេតកហបតិកន៍មែនជាញាតិ ហើយកំណត់ចិវេ ជាចិស្សត្តិយ
 ខ្ញុំសូមលះចិវេនេះដល់សង្ឃ ។ បេ ។ សង្ឃភក្តី ។ បេ ។
 ភិក្ខុទាំងឡាយភក្តី ។ បេ ។ ខ្ញុំជំរុញចិវេដល់លោកគឺមានភាយ ។

[៦៤] អញ្ញាតតេ អញ្ញាតតសញ្ញា បុត្រ អប្បវរិកោ
 គហបតីកំ ឧបសង្កម្ភិកា ជីវេ វិតេ ឬ អាបជ្ជនំ ជំស្សត្តិ-
 យំ ចាចិត្តិយំ ។ អញ្ញាតតេ វេមតិកោ បុត្រ អប្បវរិកោ
 គហបតីកំ ឧបសង្កម្ភិកា ជីវេ វិតេ ឬ អាបជ្ជនំ
 ជំស្សត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។ អញ្ញាតតេ ញាតតសញ្ញា បុត្រ
 អប្បវរិកោ គហបតីកំ ឧបសង្កម្ភិកា ជីវេ វិតេ ឬ
 អាបជ្ជនំ ជំស្សត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។ ញាតតេ អញ្ញាត-
 តសញ្ញា អាបត្តិ ធុត្តជស្ស ។ ញាតតេ វេមតិកោ
 អាបត្តិ ធុត្តជស្ស ។ ញាតតេ ញាតតសញ្ញា អាបត្តិ ។

[៦៥] អនាបត្តិ ញាតតាមំ បវរិកាមំ អញ្ញាប្បនាយ
 អន្តោ ចរេ មហាភ្នំ ចេតាមេតុតាមស្ស អប្បភ្នំ
 ចេតាមេតិ ឧបត្តកស្ស អាជិតម្មិតស្សាតិ ។

អនុបសិទ្ធិបទទី ៨ ។

[៦៦] គហបតីមិនមែនញាតិ ភិក្ខុសំគាល់ថាមិនមែនញាតិ គេមិន
 បានបរិណាមុន ចូលទៅរកគហបតិ ហើយកំណត់ជីវេ ត្រូវនិស្សត្តិយ
 បាចិត្តិយ ។ គហបតីមិនមែនញាតិ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ គេមិន
 បានបរិណាមុន ចូលទៅរកគហបតិ ហើយកំណត់ជីវេ ត្រូវនិស្សត្តិយ
 បាចិត្តិយ ។ គហបតីមិនមែនញាតិ ភិក្ខុសំគាល់ថាជាញាតិ គេមិន
 បានបរិណាមុន ចូលទៅរកគហបតិ ហើយកំណត់ជីវេ ត្រូវនិស្សត្តិយ
 បាចិត្តិយ ។ គហបតិជាញាតិ ភិក្ខុសំគាល់ថាមិនមែនញាតិ ត្រូវ
 រកបតិធុត្តជ ។ គហបតិជាញាតិ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រូវរកបតិ
 ធុត្តជ ។ គហបតិជាញាតិ ភិក្ខុសំគាល់ថាជាញាតិ មិនត្រូវរកបតិ ។

[៦៧] កាបត្តិមិនមានផលភិក្ខុដែលកំណត់ជីវេ ភិក្ខុសំណាកផលជា
 ញាតិ ផលដែលបានបរិណាហើយ ផលភិក្ខុដែលកំណត់ជីវេដើម្បី
 ប្រយោជន៍ភិក្ខុផ្ទៃ ផលភិក្ខុដែលកំណត់ជីវេដោយច្រព្យរបស់ខ្លួន ផល
 ភិក្ខុដែលទាយកមានប្រាជ្ញាជំនាញច្រើនមានផលម្ល៉េះច្រើនប្រភេទ ច្រើនញាតិ
 មានផលម្តងច្រើន ផលភិក្ខុតូច ផលភិក្ខុជាទាស់ដើមញាតិ ។

សិរីសីហនុបទី

[៦៦] តេជ សមយេន តុន្តោ ភគវា សាវត្ថិយំ
វិហារតិ ជេតវនេ អនាគមិល្លាតិសង្ឃ អាណមេ ។ តេជ
ចោ បទ សមយេន អញ្ញាតវេ បុរិសោ អញ្ញាតំ បុរិសំ
ឯតនភោជ អយ្យំ ឧបទន្ធី ចីវរេន អន្តរទេស្សនមីតិ ។
សោមិ ឯវាហា អហម្យំ អយ្យំ ឧបទន្ធី ចីវរេន អន្តរ-
ទេស្សនមីតិ ។ អស្សោសំ ចោ អញ្ញាតវេ ចំណូលា-
តោ ភិក្ខុ តេសំ បុរិសាចំ ភមំ គតាសលាមំ ។
អដទោ សោ ភិក្ខុ យេនាយស្មា ឧបទន្ធា សក្យបុត្តោ
តេជ្ជបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ ឧបទន្ធី សក្យ-
បុត្តំ ឯតនភោជ បរាសុញ្ញាតិ ធំ អាវុសា ឧបទន្ធី
អបុគ្គស្មំ ឧតារសេ អញ្ញាតវេ បុរិសោ អញ្ញាតំ បុរិសំ
ឯតនភោជ អយ្យំ ឧបទន្ធី ចីវរេន អន្តរទេស្សនមីតិ សោមិ
ឯវាហា អហម្យំ អយ្យំ ឧបទន្ធី ចីវរេន អន្តរទេស្សនមីតិ ។
អន្តារុសោ មំ តេ ឧបដ្ឋានាតិ ។ អដទោ អាយស្មា ឧ-
បទន្ធា សក្យបុត្តោ យេន តេ បុរិសា តេជ្ជបសង្កមិ

សិរីសីហនុបទី ៨

[៦៦] សម័យនោ ព្រះពុទ្ធជីវិតោ ជាតិ ទ្រង់តង់ក្នុងក្រុងព្រះជេតពន
បេសំភោជមិល្លាតសេន្ទី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ ភិក្ខុសម័យនោឯនី បុរស
ម្នាក់ បាននិយាយពាក្យនេះទ្រង់បុរសម្នាក់ថា ខ្ញុំនឹងឲ្យព្រះបទន្ធីជាម្ចាស់
ស្ងៀកដណ្តប់ចីវរ ។ ឯបុរសនោះបានដោយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឯងក៏នឹងឲ្យព្រះ
បទន្ធីជាម្ចាស់ស្ងៀកដណ្តប់ចីវរដែរ ។ ភិក្ខុ ១ ប្រជាអ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាន
បានពូតពាក្យចេញមាត់ ខែបុរសទាំងឡាយនោះ ។ ភិក្ខុនោះក៏ចូល
ទៅក្រែងបទន្ធីជីវិតោយុវាសក្យបុត្ត ក្រុះចូលទៅដល់ហើយ បាន
និយាយពាក្យនេះទ្រង់ព្រះបទន្ធីជីវិតោយុវាសក្យបុត្តថា ម្ចាស់តាវុសោ
បទន្ធី លោកជាអ្នកមានបុណ្យច្រើន (ព្រោះ) ក្នុងនកាសង្ខេបនោះ
មានបុរសម្នាក់ បាននិយាយពាក្យនេះទ្រង់បុរសម្នាក់ថា ខ្ញុំនឹងឲ្យព្រះ
បទន្ធីជាម្ចាស់ស្ងៀកដណ្តប់ចីវរ ឯបុរសនោះ ក៏និយាយយ៉ាងនេះថា
ខ្ញុំឯងក៏នឹងឲ្យព្រះបទន្ធីជាម្ចាស់ស្ងៀកដណ្តប់ចីវរដែរ ។ ព្រះបទន្ធីបាន
និយាយថា ម្ចាស់តាវុសោ បុរសទាំងនោះជាបុគ្គលក្រសែ ។
លំដាប់នោះ ព្រះបទន្ធីជីវិតោយុវាសក្យបុត្តចូលទៅក្រែងបុរសទាំងនោះ

ឧបសម្ព័ន្ធមិត្តា នេ បុរិស ឯកសារេច សង្ខ កិរ
 មំ ឥន្ទ្រ អាវុសា បិរេហិ អដ្ឋានេតុកាមគ្គាតិ ។
 អបិ នយ្យេ^(១) ឯវំ យោតិ អយ្យំ ឧបទន្ធិ បិរេហិ
 អដ្ឋានេសុត្តមាតិ ។ សចេ ទោ មំ ឥន្ទ្រ អាវុសា
 បិរេហិ អដ្ឋានេតុកាមគ្គ ឯវុបេន បិរេន អដ្ឋា-
 នេវ ត្យាហំ តេហិ អដ្ឋានាបិ ករិស្សាមិ យា-
 នាវា ន បរិកុញ្ញស្សមីតិ ។ អថេតោ នេ បុរិសា
 ឧដ្ឋាយន្តំ ទិយន្តំ វិចារេន្តំ វេហិ ឥតេ សមណា
 សក្យបុត្តិយោ អសន្តុដ្ឋា នយិមេ សុត្តន បិរេហិ
 អដ្ឋានេតុ កាតំ ហិ នាម អយ្យេ ឧបទន្ធា អម្ពេហិ
 បុព្វេ អយ្យវិកាតា ឧបសម្ព័ន្ធមិត្តា បិរេ វិកាប្បំ អាបន្តិស្ស-
 តិតិ ។ អស្សេស្សំ ទោ កិក្ខុ តេសំ បុរិសាធំ
 ឧដ្ឋាយន្តំ ទិយន្តំ វិចារេន្តំ ។ យេ នេ
 កិក្ខុ អប្បជ្ជា ។ បេ ។ នេ ឧដ្ឋាយន្តំ ទិយន្តំ
 វិចារេន្តំ កាតំ ហិ នាម អាយស្មា ឧបទន្ធា សក្យ-
 បុត្តោ បុព្វេ អយ្យវិកាតា កលាមតិសោ ឧបសម្ព័ន្ធមិត្តា

១ នោ អយ្យ ឥតិ ចក្ខុវិទ្យា ។

បុរេច្ចលាទៅដល់ហើយ បាននិយាយពាក្យនេះនឹងបុរសទាំងនោះថា អ្នក
 អាវុសា ក្នុងអ្នកទាំងឡាយចង់ឲ្យអាត្មាស្ងៀកដណ្តប់ចិត្ត មែនឬ ។
 បុរសទាំងនោះឆ្លើយថា មែនលោកអ្នកស្រី យើងទាំងឡាយបាននឹកយំនឹក
 នេះថា យើងខ្ញុំចង់ឲ្យព្រះបទន្ធាជាម្ចាស់ស្ងៀកដណ្តប់ចិត្តទាំងឡាយ ។
 ព្រះបទន្ធានិយាយថា អ្នកអាវុសា បើអ្នកទាំងឡាយចង់ឲ្យអាត្មា
 ស្ងៀកដណ្តប់ចិត្តទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរឲ្យអាត្មាស្ងៀកដណ្តប់
 ដោយចិត្តវិចារេន្តនេះចុះ បើអាត្មាមិនត្រូវច្រើនចិត្តទាំងឡាយ
 ណា អាត្មានឹងស្ងៀកដណ្តប់ចិត្តទាំងឡាយនោះ ដូច្នេះម្តេចបាន ។
 ត្រាោះ បុរសទាំងនោះ ពោលទោ.ប គំរេជ្រិល ចន្ទៈចង្ហាប់ថា
 សមណៈទាំងឡាយ ជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យបុត្តនេះមានប្រាថ្នាច្រើន
 មិនមានសម្ពោស សមណៈទាំងនេះគេមិនងាយនឹងប្រទានចិត្តទៅ
 មិនសមហើបព្រះបទន្ធាជាម្ចាស់ដែលយើងទាំងឡាយ មិនបានចរាណា
 ជាមុន ហើយចូលមកកំណត់ចិត្តសោះ ។ កិក្ខុទាំងឡាយបាន
 ឮពាក្យបុរសទាំងនោះក៏ពុទ្ធពោលទោស គំរេជ្រិល ចន្ទៈចង្ហាប់ ។
 កិក្ខុទាំងឡាយណាមានប្រាថ្នាគឺ ។ បេ ។ កិក្ខុទាំងឡាយនោះពោល
 ទោស គំរេជ្រិល ចន្ទៈចង្ហាប់ថា មិនសមហើបព្រះបទន្ធាមិនមានកាយ
 ជាសក្យបុត្ត ដែលគេឥតបានចរាណាមុន ហើយចូលទៅកេសបាបតិ

ចំពោះ វិសេស្យ អាមជ្ជិស្សតិ ។ អដោ តេ ភិក្ខុ
 កុរុតោ វត្ថុមន្តំ អាហារេស្យ ។ សង្ខំ ភិក្ខុ តំ
 ឧបទទ្ធិ ឬត្ថេ អប្បករិតោ គហបតីតោ ឧបសង្កំ-
 មិត្តា ចំពោះ វិសេស្យ អាមជ្ជិស្សតិ ។ សង្ខំ កកាតិ ។
 ព្យាតកា តេ ឧបទទ្ធិ អត្តាតតោតិ ។ អត្តាតតោ
 កកាតិ ។ អត្តាតតោ មោឃបុរិស អត្តាត-
 តោនំ ឧ ជាតាតិ បដិវដ្តំ ។ អប្បដិវដ្តំ វា សង្ខំ
 វា អសង្ខំ វា តត្ថ ឈាម តំ មោឃបុរិស ឬត្ថេ
 អប្បករិតោ អត្តាតតោ គហបតីតោ ឧបសង្កំមិត្តា
 ចំពោះ វិសេស្យ អាមជ្ជិស្សតិ ទេតំ មោឃបុរិស
 អប្បសង្ខានំ វា បសាធាយ បសង្ខានំ វា ភិយ្យោកា-
 ភិយ ។ បេ ។ វិវាទំ បទ ភិក្ខុវេ ឥតំ សិក្ខាបទំ
 ឧទ្ទិសេយ្យាម ភិក្ខុំ បទេវ ឧទ្ទិស្ស ឧក្ខំ អត្តាតតោនំ
 គហបតីនំ វា គហបតីនំ វា បទ្វេកចិវចេតាបថា
 ឧបទុដា ហោន្តិ ឥមេហិ បយំ បទ្វេកចិវចេតា-
 បទេហិ បទ្វេកចិវចេតិ ទេតាបេត្វា ឥត្តន្ទានំ ភិក្ខុំ

ហើយកំណត់ចំពោះសាវ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏ក្រាបចូលដំណើរខ្ញុំ ចំពោះ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្ចាស់ ឧបទទ្ធិ
 ព្រះអង្គឯងគេមិនបានបរិភោគជាមុន ហើយចូលទៅកេតបាចតិ កំណត់
 ចំពោះ មែនឬ ។ បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ សេចក្តីនោះពិតមែន ។
 ម្ចាស់ ឧបទទ្ធិ ដទៃទាំងឡាយនោះជាញាតិ ឬមិនមែនជាញាតិទេ ។
 បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដទៃទាំងនោះមិនមែនជាញាតិទេ ។ ម្ចាស់
 មោឃបុរិស ដទៃដែលមិនមែនជាញាតិ រមែងមិនដឹងការសមគួរ ឬមិន
 សមគួរ ការល្អិតល្អ ឬមិនល្អិតល្អ របស់ដទៃទាំងឡាយមិនមែនជាញាតិទេ
 ម្ចាស់មោឃបុរិស អ្នកឯងគេមិនបានបរិភោគជាមុន ហើយចូលទៅកេ
 តបាចតិមិនមែនជាញាតិ កំណត់ចំពោះដូចម្តេចបាន ម្ចាស់មោឃបុរិស
 តំពើនេះ មិនមែនជាទីកើតសេចក្តីជ្រះថ្លា ដល់ដទៃទាំងឡាយមិនទាន់
 ជ្រះថ្លាទេ ឬមិនមែនជាទីកើតសេចក្តីជ្រះថ្លាដល់ដទៃទាំងឡាយ
 ដែលជ្រះថ្លាហើយទេ ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
 គប្បីសម្រេចទ្រង់ខ្ញុំសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ដំបូងចិវចេតា
 ដែលគហបតីភ្នំ គហបតីភ្នំ មិនមែនជាញាតិទាំងនោះទាក់ចំពោះ
 ភិក្ខុ ទទួល ហើយដកលំដុកថា យើងទាំងឡាយនឹងទិញចិវចេតាទាំងឡាយ
 មួយម្នាក់ដោយដំបូងចិវចេតាទាំងនេះ ហើយនឹងទិញភិក្ខុវេនោះ

ចិវេន្ទ អត្ថានុស្សាវរីតំ ។ តត្រ ចេ សោ ភិក្ខុ ធុត្វ
 អប្បវរិតោ ឧបសង្កម្ភំ តត្រ វេតាប្បំ នាម វេទ្យ
 សាទុ វេត ឧ អាយស្សនោ វេតេហិ ចន្ទេត្តចិវេន្ទតាប
 ធម៌ ឯកុចំ វ ឯកុចំ វ ចិវេន្ទ ចេតាថេត្វា អត្ថានុ
 ធម៌ វ សត្វា ឯតេតាតិ កល្យាណតាប្បតិ ធម៌
 តាយ ឧប្បន្នំ យំ ចាចិត្តយន្តំ ។

[២៣] ភិក្ខុ បទេ ឧប្បន្នាតិ ភិក្ខុ ធុត្វាយ ភិក្ខុ
 អប្បវរិតោ ភិក្ខុ អត្ថានុស្សាវរីតំ ។ ឧប្បន្នំ
 ឧប្បន្នំ ។ អត្ថានុស្សាវរីតំ ចាចិត្តោ វ ចិវេន្ទ វ
 យាវ សត្តោ ចិវេន្ទតាប្បតិ អសម្ពុត្តា ។ តតាប្បតិ
 តាប យេ តេតិ អតាវ អត្ថានុស្សាវរីតំ ។ តតាប្បតិ
 តាប(១) យា តាចិត្ត អតាវ អត្ថានុស្សាវរីតំ ។ ចិវេន្ទតាប្បតិ
 តាប ហិក្ខុ វ សុត្តោ វ មណី វ ឧត្តា វ មសា
 តត្វា វ ឆលីតា វ បដេតា វ សុត្តា វ កល្យាណ វ(២) ។

១ ១. ម. តាប្បតិយោ តាប ។ ២ ១. ម. ចិវេន្ទតាប តាប ហិក្ខុ វ
 សុត្តោ វ ឧត្តា វ មណី វ បដេតា វ តាប វ តាប វ សុត្តា វ
 កល្យាណ វ ។

ស្យោកដណ្តប់ចិវេន្ទតាប ។ ចេតិក្កុនោ ឆវេន្ទតាប វេន្ទតាប
 ហើយចូលទៅក្នុងចំនោម ព្រះអាស្រ័យសចក្តិចិវេន្ទតាប ហើយ
 កំណត់ចិវេន្ទតាប ព្រះអាស្រ័យ អ្នកដ៏មានអាយុពេញវ័យ
 អ្នកពុទ្ធិ ចូលរួមជាមួយគ្នា ទំនៀមទម្លាប់បែបយ៉ាងនេះផង ។ ដោយ
 ដ៏ម្លប់ចិវេន្ទតាប ជ្រុងតាប ហើយទ្វីបតាប ស្យោកដណ្តប់ចុះ ភិក្ខុនោ
 ក្រិវេន្ទតាប ចាចិត្តយ ។

[២៤] តត្រតាប ចំនោមភិក្ខុចូល គឺដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ភិក្ខុ
 ធ្វើកុស្តភាព មានប្រាជ្ញាចិត្តភិក្ខុស្យោកដណ្តប់ ។ តាប តាប
 តាប គឺដងតាប ។ ដងតាប មិនបានដងតាប វេន្ទតាប
 តាប តាប វេន្ទតាប ដងតាប ដងតាប ដងតាប ដងតាប
 ហៅថា មិនមែនតាប ។ ប្រសព្វតាប ឯណាមួយនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ
 ប្រសព្វតាប ហៅថា តាប ។ ស្រីតាប ឯណាមួយនៅ
 គ្រប់គ្រងផ្ទះ ស្រីតាប ហៅថា តាប ។ ប្រាជ្ញា តាប
 ក្រិវេន្ទតាប ក្រិវេន្ទតាប ក្រិវេន្ទតាប ក្រិវេន្ទតាប ក្រិវេន្ទតាប ក្រិវេន្ទតាប
 ដងតាប សម្ពុត្តសត្វតាប អម្បានតាប តាប ហៅថា ដ៏ម្លប់ចិវេន្ទ ។

ឥមេហំ ចិវេតាបនេហិតំ បច្ចុបដ្ឋិតេហិ ។ ចេតាបេតាតិ
 បរិវេន្តតា ។ អប្បាទេស្សាមាតិ ធម្មាទ ។ តត្រ
 ចេ សោ ភិក្ខុតិ យំ ភិក្ខុំ ទទ្ទិស្ស ចិវេតាបនេ
 ទុបត្ថាហិ ហោតិ សោ ភិក្ខុ ។ ឬត្វេ អប្បវិកោតិ
 ឬត្វេ អវុត្តា ហោតិ តីរិយសេន តេ ភន្តេ ចិវេន
 អត្តោ តិរិយសំ តេ ចិវំ ចេតាបេស្សាមាតិ^(១) ។ ធម្ម-
 សន្តិមិត្តាតិ យរិ ភត្តា យត្ថ ភត្តចំ ទុបសន្តិមិត្តា ។
 ចិវេ វិកេម្យំ អាបដ្ឋេយ្យាតិ វាយតំ វិ ហោតុ
 វិត្ថតំ វិ អប្បិតំ វិ សល្លំ វិ ។ ឥមេហំ ចិវេចេ-
 តាបនេហិតំ បច្ចុបដ្ឋិតេហិ ។ ឯវុចំ វិ ឯវុចំ វិតិ
 វាយតំ វិ វិត្ថតំ វិ អប្បិតំ វិ សល្លំ វិ ។
 ចេតាបេតាតិ បរិវេន្តតា ។ អប្បាទេហិតិ ធម្មេន ។
 ឧកោ វ សន្តា ឯតេនាតិ ធម្មេន ឯតេន ។ កល្យាណ-
 កម្យតំ ទុទាហាយាតិ សាទុត្តិកោ មហាឡត្តិកោ ។

១ ឧ. ម. ចេតាបេតាតិ ។

ពាក្យថា ដោយដៃម្នាក់ចាំទ្បាយនេះ គឺដោយដៃម្នាក់ដែលដកសំ
 ក្នុងទីចំពោះមុខ ។ ពាក្យថា ចំញ គឺដូរ ។ ពាក្យថា គង់ឱ្យស្ងៀក
 ដណ្តប់ គឺនឹងឱ្យ ។ ពាក្យថា បើកក្បាលនោះ គឺដៃម្នាក់ដែលចាយក
 ចំពោះក្បាលណា ហើយដកយំទុក គឺក្បាលនោះឯង ។ ពាក្យថា គេមិន
 បានចរណេមុន គឺវាយកមិនបាននិយាយមុនថា ទានប្រាស លោក
 ម្ចាស់ត្រូវការចិវៃបេដ្ឋចម្លេច ។ យើងចាំទ្បាយនឹងទីចំពោះមុខ
 ម្លេចច្រកនេះលោកម្ចាស់ ។ ពាក្យថា ចូរទៅ គឺទៅកាន់ផ្ទះចូលទៅ
 កេរក្នុងទីណាមួយ ។ ពាក្យថា កំណត់ចិវេ គឺចិវៃវេន្តិ ចិត្តិ មាន
 សាច់ជិត្តិ មានសាច់មិត្តិ ។ ពាក្យថា ដោយដៃម្នាក់ចាំទ្បាយនេះ
 គឺដៃម្នាក់ដែលដកសំក្នុងទីចំពោះមុខ ។ ពាក្យថា បែប
 យ៉ាងនេះផង ។ គឺចិវៃវេន្តិ ចិត្តិ មានសាច់ជិត្តិ មានសាច់មិត្តិ ។
 ពាក្យថា ចំញ គឺដូរ ។ ពាក្យថា ចូរឱ្យស្ងៀកដណ្តប់ គឺចូរ
 ប្រគល់ឱ្យ ។ ពាក្យថា អ្នកចាំទ្បាយចូរម្តងមួយគ្នា គឺអ្នកចាំទ្បាយ
 ចូរម្តងម្តង ។ ពាក្យថា ព្រោះការស្រឡាត់ដូចនឹងបានចិវៃល្អ គឺភិក្ខុ
 មានសេចក្តីត្រូវការដោយចិវៃស្អាត ត្រូវការដោយចិវៃមានដៃម្នាក់ចិវៃ ។

តស្ស វិចារេន អាយតំ វា វិគ្គតំ វា អប្បនំ វា
 សន្តំ វា វេតាបេន្តំ បាយាតេ ធុត្តនំ បដិណកេន
 និស្សន្ទិយំ យោតិ និស្សន្ទិយំ សង្ឃស្ស វា តណាស្ស
 វា បុគ្គលស្ស វា ។ ឯវេទ បទ ភិក្ខុវេ និស្សន្ទិយំ
 ។ បេ ។ ឥនំ មេ កន្តេ ចំវា បុព្វេ អប្បវាតា អញ្ញាត-
 កេ តហបតិកេ ឧបសង្កម្ពិតា ចិវវេ វិកប្បំ អាចន្តំ និស្ស-
 ន្ទិយំ ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សន្ទិយំ មីតិ ។ បេ ។ ននេយ្យតិ
 ។ បេ ។ ននេយ្យន្តំ ។ បេ ។ អាយស្មតា ធុត្តនំ ។

(៦៨) អញ្ញាតកេ អញ្ញាតកសញ្ញំ បុព្វេ អប្ប-
 វាតា តហបតិកេ ឧបសង្កម្ពិតា ចិវវេ វិកប្បំ
 អាចន្តំ និស្សន្ទិយំ ចាចិត្តិយំ ។ អញ្ញាតកេ វេទតិកា
 បុព្វេ អប្បវាតា តហបតិកេ ឧបសង្កម្ពិតា ចិវវេ
 វិកប្បំ អាចន្តំ និស្សន្ទិយំ ចាចិត្តិយំ ។ អញ្ញាតកេ
 ញាតកសញ្ញំ បុព្វេ អប្បវាតា តហបតិកេ ឧប-
 សង្កម្ពិតា ចិវវេ វិកប្បំ អាចន្តំ និស្សន្ទិយំ ចាចិត្តិយំ ។

អាយកតំនិទ្យាយចិត្តិយំវិវេទិតំ ធុត្តំ ទានសាចំជិត្តំ មានសាចំល្អិត្តំ
 កាមភាគុភិក្ខុនោះ ភិក្ខុនោះ ត្រូវទុក្ខដក្ខន្តិប្រយោគដែលប្រើ ចិវវេនោះ
 ជាទិស្សន្ទិយក្នុងខណៈដែលបានមក ភិក្ខុត្រូវលេងដល់សង្ឃភិក្ខុ ដល់គណៈភិក្ខុ
 ដល់បុគ្គលភិក្ខុ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតំនិទ្យាយ ចិវវេនោះភិក្ខុត្រូវលេងយ៉ាងនេះ ។ បេ ។
 បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន ចិវវេនេះគេមិនបានបករណ៍ជាមុន ខ្ញុំចូលទៅកេ
 តហបតិមិនមែនជាញាតិ ហើយកំណត់ចិវវេ ជាទិស្សន្ទិយ ខ្ញុំសូមលះចិវវេ
 នេះដល់សង្ឃ ។ បេ ។ សង្ឃគប្បីឲ្យ ។ បេ ។ លោកដ៏មានអាយុ
 តំនិទ្យាយគប្បីឲ្យ ។ បេ ។ ខ្ញុំឲ្យដល់លោកដ៏មានអាយុ ។

(៦៨) តហបតិមិនមែនជាញាតិ ភិក្ខុសំគាល់ជាមិនមែនជាញាតិ
 គេមិនបានបករណ៍មុន ចូលទៅកេតហបតិតំនិទ្យាយ ហើយកំណត់ចិវវេ
 ត្រូវទិស្សន្ទិយបាចិត្តិយ ។ តហបតិមិនមែនជាញាតិ ភិក្ខុមានសេចក្តី
 សង្ស័យ គេមិនបានបករណ៍មុន ចូលទៅកេតហបតិតំនិទ្យាយ ហើយ
 កំណត់ចិវវេ ត្រូវទិស្សន្ទិយបាចិត្តិយ ។ តហបតិមិនមែនជាញាតិ
 ភិក្ខុសំគាល់ជាញាតិ គេមិនបានបករណ៍មុន ហើយចូលទៅកេ
 តហបតិតំនិទ្យាយ ហើយកំណត់ចិវវេ ត្រូវទិស្សន្ទិយបាចិត្តិយ ។

ញាតកេ អញ្ញាតកសញ្ញី អាបត្តិ ទុត្តជស្ស ។
 ញាតកេ វេមនំគោ អាបត្តិ ទុត្តជស្ស ។ ញាតកេ
 ញាតកសញ្ញី អាបត្តិ ។

[៦៤] អាបត្តិ ញាតកានំ បរិវាទំ អញ្ញា-
 ស្សត្ថាយ អត្ថោ ធម្មេ បរាស្សំ ចេតិយេតុកានានំ
 អច្យត្សំ ចេតិយេតុ ឧទ្ទត្តកស្ស អាទិកត្តកស្សាភិ ។

សេសិត្តចំ ឧទ្ទិទំ ។

ភហបតិជាញាតិ ភិក្ខុសំគាល់ជាមិនមែនជាញាតិ ត្រូវអាបត្តិទុត្តជ ។
 ភហបតិជាញាតិ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុត្តជ ។ ភហបតិ
 ជាញាតិ ភិក្ខុសំគាល់ជាញាតិ មិនជាអាបត្តិ ។

[៦៥] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលកំណត់ពីវារក្សសំណាក់ផងជា
 ញាតិទាំងឡាយ ដល់ភិក្ខុដែលផងបានបរិវេណហើយ ដល់ភិក្ខុដែលកំ-
 ណត់ពីវារដើម្បីភិក្ខុផង ដល់ភិក្ខុដែលកំណត់ពីវារដោយទ្រព្យរបស់ខ្លួន
 ដល់ភិក្ខុដែលញាតិទាយកមានប្រាជ្ញាទិញពីវារមានដើម្បីច្រើន ទ្រព្យទិញពីវារ
 មានដើម្បីតិចវិញ ដល់ភិក្ខុឆក ដល់ភិក្ខុជាបាសិនីមេបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាធម៌ ៩ ចង ។

ទស្សនវិស័យ

[៧០] តើន សមយេន តុត្តោ កកា សាវត្ថិយំ វិហារតិ
ដេតវេន អនាថបិណ្ឌិតស្ស អាការេ ។ តើន ទោ
បន សមយេន អាយស្មតោ ឧបនន្ទស្ស សក្យបុត្តស្ស
ឧបដ្ឋានោ មហាមត្តោ អាយស្មតោ ឧបនន្ទស្ស សក្យ-
បុត្តស្ស ទូតេន ចីវរេតាបនំ ចារោសំ ឥមំ ចីវរេតា-
បនេន ចីវំ ចេតាចេត្វា អយ្យំ ឧបនន្ទំ ចីវរេន
អន្តរេហិតំ ។ អនេទោ សោ ទូតោ យេនាយស្មា
ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ គេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
អាយស្មន្តំ ឧបនន្ទំ សក្យបុត្តំ ឯតនេវេន ឥនំ ទោ
កន្តោ អាយស្មន្តំ ឧទ្ទិស្ស ចីវរេតាបនំ អាកតំ បដិក្ក-
ណ្ឌកុ អាយស្មា ចីវរេតាបនន្តំ ។ ឯវំ កុត្តោ អា-
យស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ តំ ទូតំ ឯតនេវេន
ន ទោ មយំ អាកុសោ ចីវរេតាបនំ បដិក្កណ្ឌម
ចីវត្វា ទោ មយំ បដិក្កណ្ឌម កាលេន កម្យ័យន្តំ ។
ឯវំ កុត្តោ សោ ទូតោ អាយស្មន្តំ ឧបនន្ទំ សក្យបុត្តំ

សិក្ខាបទទី ១០

[៧១] សមីយនោ ព្រះពុទ្ធដំមានដោយ ទ្រង់គង់ក្នុងវត្តព្រះជេត-
ពន បេសំអនាថបិណ្ឌិតសេន្ទី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ សមីយនោឯតំ
ពហាគ្យធិតំ បដិក្កណ្ឌសំព្រះបនន្ទដំមានអាយុជាសក្យបុត្ត បញ្ចូន
ដំបូចិវរេតាដោយបម្រើ ដើម្បីព្រះបនន្ទដំមានអាយុជាសក្យបុត្តដោយ
ពាក្យថា អ្នកចូរចិត្តចិវរេតាដោយដំបូចិវរេន ហើយចូរឲ្យព្រះបនន្ទ
ជាម្ចាស់ស្បៀកដណ្តប់ចិវរេត្វះ ។ ឯបម្រើនោះក៏ចូលទៅក្រុងបនន្ទ
ដំមានអាយុជាសក្យបុត្ត លុះចូលទៅដល់ហើយបាននិយាយពាក្យនេះ
នឹងព្រះបនន្ទដំមានអាយុជាសក្យបុត្តថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ដំបូ-
ចិវរេនន្តំតាមកចំពោះលោកដំមានអាយុ សូមលោកដំមានអាយុទទួល
យកដំបូចិវរេតា(នេះ)ចុះ ។ កាលបើបម្រើនោះនិយាយយ៉ាងនេះហើយ
ព្រះបនន្ទសក្យបុត្តដំមានអាយុ បានគោលពាក្យនេះនឹងបម្រើនោះថា
ចូលកាវុសា យើងទទួលដំបូចិវរេតាបានទេ យើងទទួលបានតែចិវរេ-
តាសម្បត្តិដោយកាលក្ខត ។ កាលបើព្រះបនន្ទសក្យបុត្តដំមានអាយុ
គោលយ៉ាងនេះហើយ បម្រើនោះបានគោលពាក្យនេះនឹងព្រះបនន្ទ

ឯកទណ្ឌ អត្ថិ ចងាយស្មើតោ កោចិ វេយ្យាវុត្តក-
 រោតិ ។ តេន ទោ បទ សមយេន អញ្ញាតោ ឧបាសកោ
 អារាមំ អតមាសំ កេនចិទេវ កាណីយេន ។ អដទោ
 អាយស្មា ឧបទន្ទោ សក្យបុត្តោ តំ ទូតំ ឯកទណ្ឌ
 ឯសោ ទោ អារាសោ ឧបាសកោ ភិក្ខុនំ វេយ្យា-
 វុត្តករោតិ ។ អដទោ សោ ទូតោ តំ ឧបាសកំ សញ្ញា-
 បេត្តា យេនាយស្មា ឧបទន្ទោ សក្យបុត្តោ តេនុបសង្កម្មិ
 ឧបសង្កម្មិត្វា អាយស្មន្តំ ឧបទន្តំ សក្យបុត្តំ ឯកទណ្ឌ
 យំ ទោ កន្តោ អាយស្មា វេយ្យាវុត្តកំ និម្មិតំ សញ្ញត្តោ
 សោ មយា ឧបសង្កម្មតុ អាយស្មា កាលេន ចិវិវេន
 តំ អញ្ញាទេស្សន្តិនី^(១) ។ តេន ទោ បទ សមយេន អា-
 យស្មា ឧបទន្ទោ សក្យបុត្តោ តំ ឧបាសកំ ន តំញិ
 អវចាសំ ។ ទុតិយម្បិ ទោ សោ មហាមត្តោ អាយស្មតោ
 ឧបទន្តស្ស សក្យបុត្តស្ស សង្កិកេ ទូតំ ចារហាសំ

១ តិកោ បរិ ឧបសិយយោត្តក តេន វោ បទ សមយេន សោ មហាមត្តោ អាយស្មតោ
 ឧបទន្តស្ស សក្យបុត្តស្ស សង្កិកេ ទូតំ ចារហាសំ បរិវត្តក អយ្យក តំ ចិវិវ ឥត្តាម មយំ អយ្យន
 តំ ចិវិវ បរិវត្តន្តំ ចាលំ បញ្ញាយនិ ។ សព្វត្ថ បទ ន ទិស្សតិ ។

សក្យបុត្តដ៏មានកាយុថា អាការមួយថាវេយ្យាវុត្តក^(១)របស់លោកដ៏មាន
 កាយុ មានវេយ្យ ។ សម័យនោះ ឧបាសកម្នាក់បានទៅកាន់ពាក្យ
 ដោយមានគំនិតមួយ ។ គ្រានោះ ព្រះបទន្តសក្យបុត្តដ៏មានកាយុ
 បានកាលពាក្យនេះនឹងបម្រើនោះថា ច្បាលកុសោ ឧបាសកនេះឯង
 ថាវេយ្យាវុត្តករបស់ភិក្ខុតំនិទ្យាយ ។ ឯបម្រើនោះក៏ឆ្ងល់ឧបាសក
 នោះ ហើយចូលទៅព្រះបទន្តសក្យបុត្តដ៏មានកាយុ លុះចូលទៅ
 ដល់ហើយ បាននិយាយពាក្យនេះនឹងព្រះបទន្តសក្យបុត្តដ៏មានកាយុថា
 បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន វេយ្យាវុត្តកវេលាលោកដ៏មានកាយុចង្អុលប្រាប់
 នោះ ខ្ញុំបានឆ្ងល់ច្រើនហើយ សូមលោកដ៏មានកាយុចូលទៅករតចុះ
 វេយ្យាវុត្តកនោះនឹងចូលលោកម្ចាស់ស្ងៀកដណ្តប់ចិវិ ដោយកាលដ៏គួរ ។
 សម័យនោះឯង ព្រះបទន្តសក្យបុត្តដ៏មានកាយុ មិនបាននិយាយ
 ពាក្យអ្វីមួយនឹងឧបាសកឡើយ ។ អាត្មាគួរនោះបញ្ចូលបម្រើទៅ
 ក្នុងសំណាក់ព្រះបទន្តសក្យបុត្តដ៏មានកាយុ អស់ពីរដំបូរដងចា

១ អ្នកទទួលបានការខ្វល់ខ្វាយបម្រើ ។

សក្យបុត្តន ជំនឿឱ្យយោគោ អាយស្មតោ ឧបទទ្ធស្ស
 សក្យបុត្តស្ស ចិវំ ទេវតាបេត្វា បញ្ចា អគមាសិ ។
 មនុស្សា តំ ឧបាសកំ វុត្តនោវេទំ កិស្ស ភ្នំ អយ្យ^(១)
 បញ្ចា អាគតោ បញ្ចាសំ ជំនោសីតំ ។ អន្តោ គោ
 ឧបាសកោ តេសំ មនុស្សានំ វុត្តនោវេទំ អាគតេសំ ។
 មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តំ ជ័យន្តំ វិចារេន្តំ មហំប្លា ឥមេ
 សមណា សក្យបុត្តយា អសន្តុដ្ឋា នយិមេសំ សុត្តរំ
 វេយ្យាវុច្ចំ កាតុំ កាតំ ហំ ឆាម អាយស្មា ឧបទទ្ធស្ស
 សក្យបុត្តោ ឧបាសកេន អន្តុល្លោ កន្ត អាគមេហិគំ
 វុត្តនោវេទំ ឆាមេស្សតីតិ ។ អស្សោសុំ ទោ កិក្ខុ
 តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ជ័យន្តានំ វិចារេន្តានំ ។
 យេ តេ កិក្ខុ អប្បិច្ឆា ។ មេ ។ តេ ឧជ្ឈាយន្តំ ជ័យន្តំ
 វិចារេន្តំ កាតុំ ហំ ឆាម អាយស្មា ឧបទទ្ធស្ស សក្យបុត្តោ
 ឧបាសកេន អន្តុល្លោ កន្ត អាគមេហិគំ វុត្តនោវេទំ
 ឆាមេស្សតីតិ^(២) ។ វេចោ តេ កិក្ខុ កកវតោ
 វុត្តនោវេទំ អាគតេសុំ ។ សន្តំ កកវ ភ្នំ ឧបទទ្ធស្ស

• ១ ម. អយ្យា ។ ២ ឧ. ឧ. តាមិស្សតីតិ ។

កិច្ចប្រាថ្នាវិប្រឆេនមនុស្សបុត្តជំនាន់កាយ ហើយបានទៅដល់
 (និមន្តនោះ) ជាទានក្រាយគេ ។ មនុស្សទាំងឡាយ បានពោលពាក្យ
 នេះនឹងទទួលបាននោះ អ្នកជាម្ចាស់ អ្នកមកក្នុងកាលជាទានក្រាយគេ
 ព្រោះហេតុអ្វី យើងឈ្នះអ្នកហាសិបកហាបណៈហើយ ។ ទើបទទួលបាន
 ទោព្រាច់ដំណើរនេះដល់មនុស្សទាំងអស់នោះ ។ មនុស្សទាំងឡាយ
 ក៏ពោលទោស គំរេងៗ បន្តបង្ហាត់ថា សមណៈទាំងឡាយជាតូចទៅ
 ព្រោះពួកជាសក្យបុត្តអម្បាលនេះ មានសេចក្តីប្រាថ្នាធំ ឥតមានសន្តោស
 មិនដឹងអ្នកណាខឹងធ្វើការទ្រង់ទ្រាយចម្រើ ដល់សមណៈអម្បាលនេះទេ
 ព្រះមនុស្សបុត្តជំនាន់កាយ កាលបើទទួលបាននោះ លោកម្ចាស់
 សូមលោកម្ចាស់បង្កើនក្នុងវិថីនេះមួយវិថីសិន មិនគួរបើមិនព្រមបង្កើនចំ
 សោះ ។ កិច្ចទាំងឡាយ បានឮពាក្យមនុស្សទាំងឡាយពោលទោស
 គំរេងៗបន្តបង្ហាត់ហើយ ។ កិច្ចទាំងឡាយណាមានប្រាជ្ញាវិចិត្រ ។ មេ ។
 កិច្ចទាំងឡាយនោះ ក៏ពោលទោស គំរេងៗ បន្តបង្ហាត់ថា
 ព្រះមនុស្សបុត្តជំនាន់កាយ កាលបើទទួលបាននោះ លោក
 ម្ចាស់ សូមលោកម្ចាស់បង្កើនក្នុងវិថីនេះមួយវិថីសិន មិនគួរបើមិនព្រមបង្កើន
 ឲ្យសោះ ។ គ្រានោះ កិច្ចទាំងនោះក្រាបទូលដំណើរនេះចំពោះព្រះដ៏
 មានព្រះភាគ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្ចាស់មនុស្ស ឮថា

ឧបាសកេន អន្តរាស្រ័យ កន្លែង អាគមេហ៍តិ វុទ្ធិមាណ
 ឆានមេស័តិ ។ សន្តិ ភក្ខវតិ ។ វិវាហំ តុន្តា ភក្ខវ
 កតំ ហំ ជាម ត្វំ មោយបុរិស ឧបាសកេន អន្តរាស្រ័យ
 កន្លែង អាគមេហ៍តិ វុទ្ធិមាណ ឆានមេស្សសិ ទេតំ
 មោយបុរិស អប្បសន្នាធំ វា ចសាឆាយ បសន្នាធំ
 វា កិយ្យោភាវយ ។ មេ ។ ឯវត្ថុ បទ កិច្ចបវ ឥមំ
 សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យម កិច្ចំ មនេវ ឧទិស្ស វាជា
 វា វាជគោត្តោ វា ព្រាហ្មណោ វា ករាមតិគោ វា
 ធូតេន ចិវាចតាបទំ បហំណាយ្យ ឥមំនា ចិវាចតាបទេន
 ចិវំ ចេតាមេត្វា ឥត្តន្នាធំ កិច្ចំ ចិវាច អន្តរាស្រ័យ ។
 សោ ទេ ធូតោ តំ កិច្ចំ ឧបសន្នមិត្វា ឯវំ វាឆយ្យ
 ឥទំ ទោ កន្លែង អាយស្សន្តំ ឧទិស្ស ចិវាចតាបទំ
 អាភតំ បដិក្កណាតុ អាយស្សា ចិវាចតាបទន្តំ ។
 តេន កិច្ចុចា សោ ធូតោ ឯវំស្ស វិចទិយោ ន
 ទោ មយំ អាវុសោ ចិវាចតាបទំ បដិក្កណាម ចិវាត្វា
 ទោ មយំ បដិក្កណាម កាលេន តាប្បយន្តំ ។
 សោ ទេ ធូតោ តំ កិច្ចំ ឯវំ វាឆយ្យ អត្ថិ

អ្នកឯងកាលៈទានកាលថា លោកម្ចាស់ សូមលោកម្ចាស់បង្គំក្នុង
 ថ្ងៃនេះមួយថ្ងៃសិន មិនត្រូវបង្គំចាំ មែនឬ ។ ព្រះបទនុក្រាបទូលថា
 បពិត្រព្រះអមាត្រព្រះភាគ ការនោះគិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធអមាត្រជាត
 ទ្រង់ក៏រៀបថា ម្ចាស់មោយបុរិស អ្នកឯងកាលដែលទានកាលថា
 លោកម្ចាស់ សូមលោកបង្គំក្នុងថ្ងៃនេះមួយថ្ងៃសិន មិនសមរម្យមិនបង្គំទ្រង់
 គោរព ម្ចាស់មោយបុរិស អំពីដែលអ្នកធ្វើនេះ មិនមែនទាំងឡាយគេសេចក្តី
 ជ្រះថ្លាដល់ជនទាំងឡាយ ដែលមិនទាំងជ្រះថ្លាទេ ឬមិនមែនទាំងឡាយគេ
 តែគេសេចក្តីជ្រះថ្លាដល់ជនទាំងឡាយ ដែលជ្រះថ្លាហើយទេ ។ មេ ។
 ម្ចាស់កុំចាំទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយត្រូវសំដែងឡើងទូលស្តាបទនេះយ៉ាង
 នេះថា ស្តេចក្តី រាជអាមាត្យក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី ករាមតិក្តី បញ្ចូន
 ដើម្បីចិវាចដោយបម្រើចំពោះកិច្ច ទម្រង់ អ្នកឯងចូរទិញចិវាចដោយដើម្បី
 ចិវានេះ ហើយចូរឲ្យកិច្ចឈ្នាននេះស្រៀកដល់ចិវាចចុះ ។ បើបម្រើនោះ
 ចូលទៅកក់កុនោះ ហើយពោលយ៉ាងនេះថា លោកម្ចាស់ ដើម្បីចិវានេះ
 ខ្ញុំនាំមកចំពោះលោកអមាត្រកាយ លោកអមាត្រកាយសូមទទួលយកដើម្បី
 ចិវាចចុះ ។ កុំនោះត្រូវនិយាយពាក្យយ៉ាងនេះនឹងបម្រើនោះថា ម្ចាស់
 តាវុសា យើងទទួលយកដើម្បីចិវាចមិនទាន់ទេ យើងទទួលយកតែចិវា
 សមគ្គដោយកាលដ៏គួរ ។ បើបម្រើនោះពោលនឹងកិច្ចនោះយ៉ាងនេះថា

បទាយស្មតោ កោចិ វេយ្យាវច្ឆករោតិ ។ ចីវត្ថុកោធន
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវា វេយ្យាវច្ឆករោ ចិទ្ធិសីតោ អាណិកោ
 វ ឧបាសកោ វ ឯសោ ចោ អាវុសោ ភិក្ខុវេ
 វេយ្យាវច្ឆករោតិ ។ សោ ចេ ទូតោ ភិ វេយ្យាវច្ឆករ
 សញ្ញាមេត្វា ភិ ភិក្ខុវេ ឧបសង្កមិត្វា ឯវ វិទេយ្យ យំ
 ចោ កន្តោ អាយស្មា វេយ្យាវច្ឆករ ចិទ្ធិសី សញ្ញាតោ
 សោ ឆយា ឧបសង្កមិត្វ អាយស្មា កាលេន ចីវរេន
 ភំ អប្បាទេស្សតីតិ ។ ចីវត្ថុកោធន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវា វេយ្យា-
 វច្ឆករោ ឧបសង្កមិត្វា ទ្វិភិក្ខុភ្នំ^(១) ចោទេតោ សាវតោ
 អត្តោ មេ អាវុសោ ចីវរោតិ ។ ទ្វិភិក្ខុភ្នំ ចោទេយមាតោ
 សាវយមាតោ^(២) ភំ ចីវំ អភិចិច្ឆាទេយ្យ ឥន្ទេតំ កុសលំ
 ចោ ចេ អភិចិច្ឆាទេយ្យ ចតុក្កុតំ បញ្ចកុតំ ចក្កុតុបរមំ^(៣)

• ទ្វិភិក្ខុភ្នំចិច្ចវិទ្យា ។ ២ យេកុយ្យេន ពោធិយមាតោ សាវយមាតោចិច្ចវិទ្យា ។ តំ យុទ្ធិតំ ។
 ៣ ហិ ឥមេ ចាវា កម្មវិទា ។ កេ ចេ កម្មវិទា សិយំ វេយ្យាវច្ឆករោតិ ចទំ អភិចិច្ឆាទេយ្យចិ
 ចេ កត្តា សិយា ។ ឯវ សន្តោ ចាសិយា ឧបាសកវេយ្យ ។ កតោ ចំ ហិ ភិក្ខុសោ កភិចិច្ឆា-
 ទេយ្យចិ បទេសុ កត្តា ។ កត្តាវិករណិយម្បំ កត្តាវិទេ វិញ្ញាត ។ វិបាសោ ឧបាសកំ ។
 ៤ ឧត្តរុបរមន្តិចិ ចិច្ចវិទ្យា ។

អុកលាមួយជាវេយ្យាវច្ឆករ របស់លោកដ៏មានអាយុ មានវេយ្យ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុចំណង់ឡាយ ភិក្ខុអ្នកត្រូវការចីវរ ឈប់ចង្អុលវេយ្យាវច្ឆករ
 ភិក្ខុមេត្ត ឬទុកសកថា ម្ចាស់អាវុសោ អ្នកនេះឯងជាវេយ្យាវច្ឆករ
 របស់ភិក្ខុចំណង់ឡាយ ។ បើបម្រើនោះឲ្យលំអៀងវេយ្យាវច្ឆករនោះហើយ
 ក៏ចូលទៅក្នុងភិក្ខុនោះ ហើយពោលយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន
 លោកដ៏មានអាយុចង្អុលឲ្យវេយ្យាវច្ឆករលោក វេយ្យាវច្ឆករនោះខ្ញុំត្រូវ
 កុកលាបាទឲ្យលំអៀង សូមលោកដ៏មានអាយុចូលទៅកេ (គេ) ចុះ
 គេចំណង់លោកម្ចាស់ស្លៀកវេស្តបំបិទដោយកាលដ៏គួរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចំណង់
 ឡាយ ភិក្ខុអ្នកត្រូវការចីវរ ឈប់ចូលទៅក្នុងភិក្ខុ ជាសំភៀន្ទៈវេយ្យាវច្ឆករ
 បើយកថា ម្ចាស់អាវុសោ កត្តាត្រូវការចីវរ ។ កាលបើភិក្ខុទៅក្នុងភិក្ខុ
 ទៅជាសំភៀន្ទៈអស់ពីហិលិក ក៏ញ៉ាំងចីវរនោះឲ្យសម្រេចបាទ ការនេះ
 ជាភាស្ត បើញ៉ាំងចីវរនោះឲ្យសម្រេចបាទទេ ភិក្ខុឈប់ទៅឈរ
 ស្ងៀមចំពោះមុខចូលលើក ប្រាស្រ័ត ប្រាមួយលើក យ៉ាងច្រើន

តុល្លាភូតេន ឧទ្ទិស្ស ហត្ថំ ធម្មត្ថុតំ បញ្ចក្កតំ ធម្មត្ថុ-
 បរមំ តុល្លាភូតោ ឧទ្ទិស្ស ភិក្ខុមាណោ តំ ចីវរំ អភិធិត្ថា-
 ធម្មេ ឥវេតំ កុសលំ នោ ធរ អភិធិត្ថាធម្មេ តតោ
 ធរ ឧត្តរំ វាយមមាណោ តំ ចីវរំ អភិធិត្ថាធម្មេ ជិស្សភិ-
 យំ ចាចិត្តយំ នោ ធរ អភិធិត្ថាធម្មេ យតស្ស
 ចីវរេតាបដំ អាភតំ តត្ថ សាមំ វា តទ្ធា ធូតោ វា
 ចាហេតតោ យំ នោ តុម្ពេ អាយស្មន្តោ ភិក្ខុំ ឧទ្ទិស្ស
 ចីវរេតាបដំ បហិណ្ឌុតំ ធរ តត្ថ កុសលោ កត្តា
 អត្ថំ អនុភោតិ យេញ្ចន្តាយស្មន្តោ សតំ នា វោ សតំ
 វិស្សាភិ^(១) ។ អយំ តត្ថ សាមីចិតំ ។

[៨០] ភិក្ខុំ បរេវ ឧទ្ទិស្សាភិ ភិក្ខុស្សន្តាយ
 ភិក្ខុំ អាម្ពណំ កាវត្វា ភិក្ខុំ អប្បាធម្មតាមោ ។
 វាជា ឆាម យោ កោចិ វង្គំ កាមតិ ។ វាជាកោត្តោ
 ឆាម យោ កោចិ វញ្ញោ កត្តវេតនាមោ^(២) ។ ព្រាហ្មណោ
 ឆាម ជាតិយោ ព្រាហ្មណោ ។ កហាបតិកោ ឆាម
 វិបេត្តា វាជានំ វាជាកាត្តំ ព្រាហ្មណំ អវសេសោ
 កហាបតិកោ ឆាម ។ ចីវរេតាបដំ ឆាម ហិរញ្ញំ វា

១ វិស្សាភិច្ចិ ចង្ក្រំ ។ ២ សព្វត្ថ វាជាកាមាណំ វិស្សាភិ ។

កាលបើភិក្ខុឈរស្ងៀមទៅចំពោះមុខបួនលើក ប្រាំលើក ប្រាំមួយលើក
 យ៉ាងច្រើន ញ៉ាំងចីវរនោះឱ្យសម្រេចបាន កាលនេះជាភាស្ត បើធ្វើ
 ចីវរនោះឱ្យសម្រេចបានទេ ហើយភិក្ខុនោះចេះតែព្យាយាមឱ្យសេស
 អំពីកំណត់នោះទាល់តែបានចីវរនោះមក ភិក្ខុនោះ ត្រូវនិស្សន្តិយជាចិត្តយ
 បើភិក្ខុញ៉ាំងចីវរនោះឱ្យសម្រេចបានទេ ចម្រើននាំដៃម្ខាងមកដើម្បី
 ភិក្ខុនោះ អំពីសំណាគ់អ្នកណា ភិក្ខុក៏ច្រើនទៀត ឬប្រើប្រាស់ទៅ
 ក្នុងសំណាគ់អ្នកនោះថា ម្ចាស់អ្នកដ៏មានអាយុចាំវិទ្យាយ អ្នកចាំវិទ្យាយ
 បញ្ជូនដៃម្ខាងមក ទៅចំពោះភិក្ខុម្នេង ដៃម្ខាងទៀត មិនសម្រេច
 ច្រយោងដ៏បន្តិចបន្តួចដល់ភិក្ខុនោះទេ អ្នកដ៏មានអាយុច្រើនទៀតចាប់
 ខ្លួនវិញចុះ ច្រឡំរបស់អ្នកចាំវិទ្យាយច្រើនទៀតនាស កាលនេះជាសាមីចិត្ត
 (សេចក្តីប្រព្រឹត្តិ) ក្នុងសំព្វបទនោះ ។

[៨១] ត្រង់នាព្យថា ចំពោះភិក្ខុ ១ រួច សេចក្តីថា ដើម្បីច្រយោង
 ដល់ភិក្ខុធ្វើភិក្ខុឱ្យជាភាស្តណ៍ មានប្រាថ្នាឱ្យភិក្ខុស្ងៀមដល់ចីវរ ។
 អ្នកណាមួយសោយរាជសម្បត្តិ អ្នកនោះឈ្មោះថា ស្តេច ។ អ្នកណាមួយ
 គួរទទួលបានធន៍ច្រើនរៀបរាប់ស្តេច អ្នកនោះឈ្មោះថា រាជមាហា ។
 ជនជាត្រាហ្មណ៍ដោយដាច់ ឈ្មោះថា ព្រាហ្មណ៍ ។ ដែលចៅជា
 គយបទ្ធិ គឺជនដែលសេស រៀបរាប់ស្តេច រាជមាហាឱ្យនិព្វានព្រាហ្មណ៍ចេញ

សុវណ្ណំ វា មណី វា ឫត្តា វា មសារាគល្លំ ឧ-
 សំគោ វា^(១) ។ ឥមំថា ចីវរេតាបរេនាតំ បទុបដ្ឋិ-
 ភេន ។ ចេតាបេត្វាតិ បរិវេត្តា ។ អត្ថាធម៌ាទិ
 ធម្មេហិ ។ សោ ចេ ធូតោ តំ កិក្ខុំ ឧបសង្កមិត្វា
 ឯវំ វេយ្យេ ឥទំ ទោ ករុន្ត អាយស្មន្តំ ឧទ្ទិស្ស
 ចីវរេតាបនំ អាគតំ បដិក្កុល្លាតុ អាយស្មា ចីវរេតា-
 បន្តំ ។ ភេន កិក្ខុតា សោ ធូតោ ឯវមស្ស វេទិយោ
 ន ទោ មយំ អាវុសោ ចីវរេតាបនំ បដិក្កុល្លាម ចីវក្ខ
 ទោ មយំ បដិក្កុល្លាម គាលេន តាច្យ័យន្តំ ។ សោ
 ចេ ធូតោ តំ កិក្ខុំ ឯវំ វេយ្យេ អត្ថិ បណាយស្មតោ
 គោនំ វេយ្យាវុត្តករេតិ ។ ចីវត្ថិគេន កិក្ខុវេ កិក្ខុតា
 វេយ្យាវុត្តករេ ឯទ្ធិសិគតោ អាវាមិគោ វា ឧទាសគោ
 វា ឯសោ ទោ អាវុសោ កិក្ខុនំ វេយ្យាវុត្តករេតិ ។ ន
 វត្ថុតោ តស្ស ធម៌ាទិ វា សោ វា ឯត្ថិមិស្សតិ សោ វា
 បរិវេត្តិស្សតិ^(២) សោ វា ចេតាបេស្សតិ ។ សោ ចេ ធូតោ
 តំ វេយ្យាវុត្តករំ សត្តាបេត្វា តំ កិក្ខុំ ឧបសង្កមិត្វា

១ ឧ. ម. ចីវរេតាបនំ នាម ហំត្ថំ វា សុវណ្ណំ វា ឫត្តា វា មណី វា ។ ២ សទ្ធក
 បរិវេត្តិស្សតិ វិស្សតិ ។

ហៅថា ធម្មាបនំ ។ (ប្រាក្ខំ មាសក្ខំ កែវមណីក្ខំ កែវមុត្តក្ខំ កែវមគិក្ខុ
 កែវសលិក្ខំ ហៅថាវិជ្ជុបិវ ។ ភាគ្យថា ហើយដើម្បីចិវរេនា ឥដ្ឋិមុចិវរេស
 គេដកល់ទុកចំពោះ ។ ភាគ្យថា ទិញ ឥដ្ឋ ។ ភាគ្យថា ឲ្យស្បៀកដណ្តប់
 ឥឲ្យ ។ ថាបើបម្រើនោះចូលទៅកេតិក្ខុនោះ ហើយនិយាយយ៉ាងនេះថា
 លោកម្ចាស់ដើម្បីចិវរេនាទ្ធិទាំងមកចំពោះលោកដ៏មានអាយុ ។ លោកដ៏មាន
 អាយុចូលចូលយកដើម្បីចិវរេនា ។ កិក្ខុនោះឥឡូវនិយាយយ៉ាងនេះឥតបម្រើ
 នោះថា ម្ចាស់អាវុសោ យើងទទួលយកដើម្បីចិវរេនាទ្ធិ យើងទទួល
 បានតែចិវរេសមគ្គុរោយកាលដ៏គួរ ។ បើបម្រើនោះនិយាយឥតកិក្ខុនោះ
 យ៉ាងនេះថា អ្នកណាមួយជាវេយ្យាវុត្តករ របស់លោកដ៏មានអាយុ មាន
 វេយ្យ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ កិក្ខុអ្នកត្រូវការចិវរេនាប្រើប្រាស់វេយ្យាវុត្តករ
 ឥញ្ញាមវត្ថុ ឬឧបាសក (ប្រាប់គេ)ថា ម្ចាស់អាវុសោ បុគ្គលនេះ
 ឯង ជាវេយ្យាវុត្តកររបស់កិក្ខុទាំងឡាយ ។ មិនឥឡូវនោះឥតបម្រើនោះ
 ថា អ្នកចូលទ្វារដល់បុគ្គលនោះក្តី ថា បុគ្គលនោះឥតទុកដាក់ក្តី ថា
 បុគ្គលនោះឥតដូក្តី ថា បុគ្គលនោះឥតទិញក្តី ។ បើបម្រើនោះឲ្យលំ
 វេយ្យាវុត្តករនោះ ហើយចូលទៅកេតិក្ខុនោះ ហើយនិយាយយ៉ាងនេះថា

ហោធិនា ឧ ហាតត្ថំ ។ តតោ ឆេ ឡត្តំ វិយមមាធា
 តំ ចំវំ អភិវិទ្យាធិនំ បរយោគេ ឡត្តំ ឯ បដិសេធា
 ឯស្សត្ថិយំ ហោតិ ឯស្សត្ថិយំ សង្ឃស្ស វា គលាស្ស
 វា បុគ្គលស្ស វា ។ ឯវត្ថុ បដិ ភិក្ខុវេ ឯស្សត្ថិ-
 តត្ថំ ។ បេ ។ ឥតំ មេ កត្តំ ចំវំ អភិវេក្ខន្តត្ថំ
 ហោធិនាយ អភិវេក្ខន្តត្ថំ ហោធិន អភិវិទ្យាធិនំ
 ឯស្សត្ថិយំ ឥមាហំ សង្ឃស្ស ឯស្សត្ថិយំ ។ បេ ។
 ធម្មតិ ។ បេ ។ ធម្មតិ ។ បេ ។ អាយស្សតោ
 ធម្មតិ ។ ហោ ឆេ អភិវិទ្យាធម្មតិ យតស្ស ចំវិ-
 វេកាបដំ អាកតំ តត្ថំ សាមំ វា កត្តត្ថំ ធូតោ
 វា ហោតត្ថោ យំ ហោ តុម្ពេ អាយស្សតោ ភិក្ខុ
 ឡត្តិស្ស ចំវិវេកាបដំ បដិសេធា ឯ តំ តស្ស
 ភិក្ខុនោ កត្ថំ អត្ថំ អនុកោតិ យុត្តាធិស្សតោ
 សតំ មា វា សតំ វិទស្សតិ ។ អយំ តត្ថ
 សាមិច្ឆិ អយំ តត្ថ អនុធម្មតា ។

[៧៦] អភិវេក្ខន្តត្ថំ ហោធិនាយ អភិវេក្ខន្តត្ថំ
 ហោធិនា^(១) អភិវេក្ខន្តត្ថំ អភិវិទ្យាធិនំ ឯស្សត្ថិយំ

១ សព្វ ហោធិនា ឡត្តិ ។

មិនប្រើប្រាស់(១) ។ កាលបើភិក្ខុព្យាយាមឱ្យលើសពីកំណត់នោះ
 ឱ្យចំវិវេកានុបាទ ត្រូវបញ្ចប់ក្នុងប្រយោគដែលព្យាយាម ចំវិ-
 វេកានុបាទមកជាឯស្សត្ថិយ ចំវិវេកានុបាទត្រូវបានដល់សង្ឃត្ថិ ដល់គណៈត្ថិ
 ដល់បុគ្គលត្ថិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចំវិវេកានុបាទយ៉ាងនេះ ។ បេ ។
 បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន ចំវិវេកានុបាទដោយទារលើសពី ព-
 ជ័ន ដោយឈរលើសពី៦ជ័ន ជាឯស្សត្ថិយ ឱ្យសូមលះចំវិវេកាដល់សង្ឃ
 ។ បេ ។ សង្ឃសប្បិទ្ធ ។ បេ ។ លោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយសប្បិទ្ធ ។ បេ ។
 ឱ្យលោកដ៏មានអាយុ ។ បើភិក្ខុចំវិវេកានុបាទមិនបានទេ ថ្ងៃចំវិ-
 វេកានុបាទមក ដើម្បីភិក្ខុនោះអំពីសំណាក់បុគ្គលណា ភិក្ខុសប្បិទ្ធក្នុង
 សំណាក់បុគ្គលនោះខ្លួនឯងក្តី ប្រើប្រាស់ទៅក្តី ដោយពាក្យថា ម្ចាស់អ្នក
 ដ៏មានអាយុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយបញ្ជូនដល់ចំវិវេកា ទៅចំវេកានុបាទ
 ដល់ចំវិវេកានុបាទមិនប្រើប្រាស់ផ្ទាល់បន្តិចបន្តួចដល់ភិក្ខុនោះទេ អ្នកដ៏មាន
 អាយុទាំងឡាយ ចូរត្រឡប់ទៅយករបស់ខ្លួនចុះ ឱ្យរបស់អ្នកទាំងឡាយ
 ចូរកុំឱ្យវិវាស ។ ពាក្យថា ' ការនេះជាសាមិច្ឆិកម្មក្នុងសិក្ខាបទនោះ
 គឺថាការនេះ ជាសភាពដ៏សមគួរតាមធម៌ក្នុងសិក្ខាបទនោះ ។

[៧៦] ភិក្ខុព្យាយាមលើសពី៦ជ័ន ឈរលើសពី៦ជ័ន មានសេចក្តី
 សំគាល់ថាលើសមុខ (ហើយ) ឱ្យចំវិវេកានុបាទ ត្រូវឯស្សត្ថិយ

ចាចិត្តិយំ ។ អតិបក្កតិក្កត្តំ ចោទនាយ អតិបក្កតិក្កត្តំ
 ហឺនេ វេមតិកោ អតិបក្កតិក្កត្តំ និស្សន្ទ្យយំ ចាចិត្តិយំ ។
 អតិបក្កតិក្កត្តំ ចោទនាយ អតិបក្កតិក្កត្តំ ហឺនេ ឧទ-
 កសញ្ញី^(១) អតិបក្កតិក្កត្តំ និស្សន្ទ្យយំ ចាចិត្តិយំ ។ ឧទក-
 តិក្កត្តំ ចោទនាយ ឧទកតិក្កត្តំ ហឺនេ អតិបក្កសញ្ញី
 អាបត្តិ ធុត្តាជស្ស ។ ឧទកតិក្កត្តំ ចោទនាយ ឧទក-
 តិក្កត្តំ ហឺនេ វេមតិកោ អាបត្តិ ធុត្តាជស្ស ។ ឧទ-
 កតិក្កត្តំ ចោទនាយ ឧទកតិក្កត្តំ ហឺនេ ឧទកសញ្ញី
 អនាមិក្ខាន ។

[៧៣] អនាមិក្ខាន តិក្កត្តំ ចោទនាយ តិក្កត្តំ ហឺនេ
 ឧទកតិក្កត្តំ ចោទនាយ ឧទកតិក្កត្តំ ហឺនេ
 អនាមិក្ខាន វេមតិកោ ចោទនាយ វេមតិកោ^(២)
 ឧទកសញ្ញី អាបត្តិ ធុត្តាជស្ស ។

សម្ភាសន្តវគ្គ និស្សន្ទ្យ ។

វិហរវិទ្យា^(៣) បរិយាយ ។

១ ឧទកសញ្ញីតិ ។ ២ វេមតិកោ បរិយាយ ពហុវគ្គសម្ភាសន្ត ។ ៣ ១, ២
 វិហរវិទ្យា ។

ចាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុទារវេសតិក្កត្តំ ឈរវេសតិក្កត្តំ មានសេចក្តី
 សន្សំ ហើយឲ្យចិវនោះសម្រេចបាន ត្រូវនិស្សន្ទ្យយចាចិត្តិយ ។
 ភិក្ខុទារវេសតិក្កត្តំ ឈរវេសតិក្កត្តំ មានសេចក្តីសំគាល់ថាខ្លះ
 ហើយឲ្យចិវនោះសម្រេចបាន ត្រូវនិស្សន្ទ្យយចាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុទារវេសតិ-
 ក្កត្តំ ឈរវេសតិក្កត្តំ មានសេចក្តីសំគាល់ថាវេស ត្រូវអាបត្តិទុក្ខ ។
 ភិក្ខុទារវេសតិក្កត្តំ ឈរវេសតិក្កត្តំ មានសេចក្តីសន្សំ ត្រូវអាបត្តិ
 ទុក្ខ ។ ភិក្ខុទារវេសតិក្កត្តំ ឈរវេសតិក្កត្តំ មានសេចក្តីសំគាល់
 ថាថយ ជាអនាមិក្ខាន ។

[៧៤] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុញ្ញាតិចិវន្យសម្រេចដោយទារ-
 (ត្រឹម) ក្នុង ឈរ(ត្រឹម) ៦ ដង ដល់ភិក្ខុញ្ញាតិចិវន្យសម្រេចដោយ
 ទារខ្លះក្នុង ឈរខ្លះក្នុង ដល់ភិក្ខុដែលមិនបានក្នុងទារ វេយ្យា-
 ក្កោវគ្រូ(៦) ដល់ភិក្ខុដែលមិនបានសំគាល់ទារ ដល់ភិក្ខុក្នុង
 ដល់ភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ។

សម្ភាសន្តវគ្គ ១១ ចប់ ។

វិហរវិទ្យា ១ ចប់ ។

ត.ស្សន្ទានំ

ន.សេ.គរត្ថំ ពា.សា.ច ចោកមង្គ បដិគ្គហោ
 អញ្ញាតតតញ្ច ឧដ្ឋិស្ស ឧភង្គំ ទូតកេន ជាតិ ។

* គ្នានំ^(១) និច្ចវិវត្តនាវៈ ជួបច្នៃតិ

សម្គត់អតិរកចិវដែលភិក្ខុបានមកហើយ មិនបានវិកប្បអធិដ្ឋាន ក្នុងវេលា
 ដែលអស់អំណាចតានិសង្ស្រកមិនហើយ ទុកឱ្យកន្លងដប់រាត្រី ១ ក្នុងវេលា
 ដែលអស់អំណាចតានិសង្ស្រកមិនហើយ ភិក្ខុនៅប្រាសចាកវិគ្គចិវឱ្យ
 កន្លងមួយរាត្រី ១ ភិក្ខុទុកអកាលចិវឱ្យហួសពីមួយរ័ង ១ ភិក្ខុប្រើនាងភិក្ខុនី
 មិនមែនជាញាតិឱ្យលាងចិវចោស ១ ភិក្ខុទទួលចិវពីដៃនាងភិក្ខុនីមិនមែន
 ជាញាតិ ១ ភិក្ខុសូមចិវពីគ្រហស្ថមិនមែនជាញាតិ ១ ភិក្ខុសូមចិវហួសពី
 អន្តរាសក (ស្បង់) នីតិអន្តរាសន្ត (ចីតា) ១ ភិក្ខុទៅនិយាយនឹងគ្រហស្ថ
 ដែលមិនមែនជាញាតិ មិនបានបករណា ដែលគេបម្រើនីតិប្រគេនចិវ
 ឱ្យគេប្រគេនចិវឱ្យល្អ ១ ភិក្ខុទៅនិយាយនឹងគ្រហស្ថច្រើនរូប មិនមែន
 ជាញាតិមិនមែនជនដែលបានបករណា ឱ្យគេរួមរួមថ្ងៃជាមួយគ្នា ដើម្បី
 ចិញ្ចចិវឱ្យល្អ ១ ភិក្ខុទៅគំនិតទៅដឹងអំពីវេយ្យាករណ៍ហួសពីបីដង នឹងឈរ
 ហួសពីប្រាំមួយដង ១ ។

១ ពាក្យរួមជាគ្រឿងក្បាលសេចក្តីដែលពោលហើយមិនឱ្យសេចក្តីនោះវិសាលភាពខ្លះៗ
 (យាននិងបណ្ឌិត) ។

កោសិយវិជ្ជាស្ស បរិមេសិក្ខាបទំ

[៧២] តេន សមយេន តុន្តោ ភគវា អាឡវិយេ
វិហារតិ អត្តាឡវេ ចេតិយេ ។ តេន ខេ បដ សមយេន
ធម្មតិយា ភិក្ខុ កោសិយការកេ ឧបសង្កម្ពិទ្ធា ឯវ
វិនិច្ឆ័ ឧហូ អាវុសោ កោសការកេ បចេ អម្ពាភំបិ
ធស្សដ មយំបិ វស្កាម កោសិយមិស្សកំ សទ្ធានំ
កាតុន្តំ ។ តេ ឧជ្ឈាយន្តំ ទិយន្តំ វិចារេន្តំ កដ
ហំ នាម សមណា សក្យបុត្តិយា អម្ពេ ឧបសង្កម្ពិទ្ធា
ឯវ វក្កន្តំ ឧហូ អាវុសោ កោសការកេ បចេ
អម្ពាភំបិ ធស្សដ មយំបិ វស្កាម កោសិយមិស្សកំ
សទ្ធានំ កាតុន្តំ អម្ពាភំបិ អលាភា អម្ពាភំបិ
ឧល្លង្គំ យេ មយំ អាជីវស្ស ហេតុ បុត្តនាវស្ស
ការណា ឧហូ ឧន្តកេ ចាលោ សង្កាតំ អាចា-
នេនាតិ ។ អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុ តេសំ ឧជ្ឈា-
យន្តាចំ ទិយន្តាចំ វិចារេន្តាចំ ។ យេ តេ ភិក្ខុ
អប្បិទ្ធា ។ បេ ។ តេ ឧជ្ឈាយន្តំ ទិយន្តំ វិចារេន្តំ

កោសិយវិជ្ជា សិក្ខាបទទី ១

[៧២] សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភោគ ជ្រើសរើសក្នុងអត្តា-
ឡវេនិយ ទៀចត្រីភាឡវី ។ ក៏ក្នុងសម័យនោះឯង ពួកឧត្តមភិក្ខុ
ចូលទៅកេត្តាជនអ្នកធ្វើសូត្រ ហើយនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកដ៏មាន
កាយុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្វាគានទាំងឡាយច្បុះច្រិន និង
ច្បុះយើងខ្លះ យើងក៏ចង់ធ្វើសន្តិគលាយដោយសូត្រដែរ ។ ដូចអ្នកធ្វើសូត្រ
ទាំងឡាយនោះពោលទោស ក៏ដៀល បន្តបង្ហាត់ថា សមណៈទាំង
ឡាយជាគូនទៅព្រះពុទ្ធជាសក្យបុត្ត មិនសមចើងចូលទៅកេយើង
ហើយនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកដ៏មានកាយុទាំងឡាយ អ្នកទាំង-
ឡាយចូរស្វាគានច្បុះច្រិន និងច្បុះយើងខ្លះ យើងចង់ធ្វើសន្តិគលាយ
ដោយសូត្រដែរ ពួកយើង ណាធ្វើសត្វមានជីវិតគួច ។ ជាច្រើនឲ្យដល់
ឲ្យសេចក្តីវិនាស ព្រោះហេតុសេចក្តីចង់ផឹកខ្លួននិងកូនច្រណន់ ពួក
យើងទាំងនោះ ឈ្មោះថាមិនមានលក្ខណ៍ ឈ្មោះថាបានទ្រព្យដោយ
អាក្រក់ផង ។ ក៏ក្នុងទាំងឡាយទុក្ខពាក្យជនអម្បាលនោះពោលទោស
ក៏ដៀល បន្តបង្ហាត់ហើយ ។ ក៏ក្នុងទាំងឡាយណាមានប្រាថ្នាភិច
។ បេ ។ ក៏ក្នុងទាំងឡាយនោះពោលទោស ក៏ដៀល បន្តបង្ហាត់ថា

កង ហំ ឆាម ធូត្តិយា កិត្តុ កោសិយ កា-
 រកា ឧបសង្កម្ពិទ្ធា ឃី វត្ថុន្តំ តហ្វ អាវុសា
 កោសការកា បចដ អម្ពាតិបិ ធន្យដ មយេបិ
 ឥច្ឆាម កោសិយមិស្សកំ សន្តតំ កាត្ថន្តំ ។
 អដទោ តេ កិត្តុ កកវតោ ឯតមន្តំ អាណេសុំ ។
 សច្ចំ តិវ តុម្ពេ កិត្តុវេ កោសិយការកា ឧប-
 សង្កម្ពិទ្ធា ឃី វត្ថុន្តំ តហ្វ អាវុសា កោសការកា
 បចដ អម្ពាតិបិ ធន្យដ មយេបិ ឥច្ឆាម កោសិ-
 យមិស្សកំ សន្តតំ កាត្ថន្តំ ។ សច្ចំ កកវតិ ។
 វិកហំ តុន្នោ កកវ កង ហំ ឆាម តុម្ពេ មោយបុរិ-
 សា កោសិយការកា ឧបសង្កម្ពិទ្ធា ឃី វត្ថុន្តំ
 តហ្វ អាវុសា កោសការកា បចដ អម្ពាតិបិ
 ធន្យដ មយេបិ ឥច្ឆាម កោសិយមិស្សកំ សន្តតំ
 កាត្ថន្តំ ធនំ មោយបុរិសា អប្បសន្នាធំ ក បសាធាយ
 បសន្នាធំ ក កិយ្យោកាវយ ។ បេ ។ ឃីវត្ថុ បទ កិត្តុវេ

ក្នុងធូត្តិយកិត្តុ មិនសមបើមិនចូលទៅក្នុងអ្នកធ្វើសូត្រ ហើយនិយាយ
 យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកដ៏មានអាយុ អ្នកទាំងឡាយចូរស្វាគានឱ្យច្រើន
 នឹងឱ្យយើងខ្លះ យើងចង់ធ្វើសន្តតលាយដោយសូត្រដែរ ។ កិត្តុទាំងឡាយ
 នោះស្រាប់ចូលដំណើរនេះដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គត្រាស់សួរ
 ថា ម្ចាស់កិត្តុទាំងឡាយ ឮថាអ្នកទាំងឡាយចូលទៅក្នុងអ្នកធ្វើសូត្រ
 ហើយនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
 ចូរស្វាគានឱ្យច្រើន នឹងឱ្យយើងខ្លះ យើងចង់ធ្វើសន្តតលាយដោយ
 សូត្រដែរ ពិតមែនឬ ។ បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដំណើរនោះពិត
 មែន ។ ព្រះពុទ្ធដ៏មានជាតិទ្រង់និយាយថា ម្ចាស់មោយបុរសទាំងឡាយ
 អ្នកទាំងឡាយ មិនសមបើមិនចូលទៅក្នុងអ្នកធ្វើសូត្រ ហើយនិយាយ
 យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្វាគាន
 ឱ្យច្រើន នឹងឱ្យយើងខ្លះ យើងចង់ធ្វើសន្តតលាយដោយសូត្រដែរ ម្ចាស់
 មោយបុរសទាំងឡាយ អំពើដែលអ្នកធ្វើនេះ មិនមែននាំឱ្យជ្រះថ្លាដល់ផន
 ដែលមិនចាត់ជ្រះថ្លាហើយផង មិនមែននាំឱ្យនឹងកែតែជ្រះថ្លាដល់ផនដែល
 ជ្រះថ្លាហើយផង ។ បេ ។ ម្ចាស់កិត្តុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ

ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យោ យោ មន ភិក្ខុ
កោសិយមិស្សតំ សន្តតំ កាកាបេយ្យ ធិស្សន្តិយំ
ចាចិត្តិយន្តិ ។

[៧៥] យោ បថាតិ យោ យាធិសោ ។ មេ ។
ភិក្ខុតិ ។ មេ ។ អយំ ឥមស្មំ អន្តេ អធិប្បនោ
ភិក្ខុតិ ។ សន្តតំ ឆាម សន្តតិកា កតំ ហោតំ
អវយមំ ។ កាកាបេយ្យតិ ឯកេមមំ កោសិយសុនា
មិស្សតិ កកោតិ វា កាកាបេតិ វា បយោតេ ធុត្តដំ
ចដណតេន ធិស្សន្តិយំ ហោតិ ធិស្សន្តិកតំ សង្ឃស្ស
វា កណស្ស វា បុគ្គលស្ស វា ។ ឯវត្ថុ មន
ភិក្ខុវេ ធិស្សន្តិកតំ ។ មេ ។ ឥនំ មេ កន្តេ កោ-
សិយមិស្សតំ សន្តតំ កាកាបេតិ ធិស្សន្តិយំ ឥមាហំ
សង្ឃស្ស ធិស្សន្តិមីតិ ។ មេ ។ ឆាយេយ្យតិ ។ មេ ។
ឆាយេយ្យន្តិ ។ មេ ។ អាយស្មតោ ឧទ្ទិតំ ។

ភប្បិសំដែនឡើងសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ ឱ្យគេធ្វើ
សន្តតលាយដោយស្ម័គ្រ សន្តតនោះជាធិស្សន្តិយ^(១) ភិក្ខុនោះត្រូវ
អាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[៧៦] ព្រឹត្តិកាព្យា ភិក្ខុណាមួយ មានអធិប្បាយក្នុងសិក្ខាបទទី ១
ក្នុងបាតនៃកណ្ឌប្បដិសេធិយ ។ គ្រឿងកម្រាលដែលមិនបានរក្សាឱ្យ
គេស្តាប់សម្រេចតែម្តង ហៅថា សន្តត ។ ពាក្យថា ឱ្យគេធ្វើ គឺភិក្ខុណាយ
ដោយសារស្ម័គ្រ សូម្បីមួយសារសរសេរឱ្យខ្លួនឯងក្តី ប្រើគេឱ្យធ្វើក្តី
ត្រូវអាបត្តិក្នុងក្នុងប្រយោគដែលធ្វើ សន្តតដែលបានមកជាធិស្សន្តិយ ភិក្ខុ
ត្រូវលះដល់សង្ឃកំប៉ាន គណៈកំប៉ាន បុគ្គលកំប៉ាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
សន្តតនោះភិក្ខុត្រូវលះយ៉ាងនេះ ។ មេ ។ ចព៌ត្រព្រះសង្ឃដ៏ចំរើន សន្តត
លាយដោយស្ម័គ្រនេះ ខ្ញុំឱ្យគេធ្វើ ជាធិស្សន្តិយ ខ្ញុំសូមលះសន្តតនេះដល់
សង្ឃ ។ មេ ។ សង្ឃភប្បិឱ្យ ។ មេ ។ លោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយភប្បិឱ្យ
។ មេ ។ ខ្ញុំឱ្យដល់លោកដ៏មានអាយុ ។

១ ព្រឹត្តិកាព្យា ធិស្សន្តិយំ បាចិត្តិយំ ប្រែជាទំនាស់នៃយ ដ៏ប្រើប្រាស់សិក្ខាបទទាំងអស់
ក្នុងចំណោមនាយ ដូចសិក្ខាបទក្នុងកោសិយវគ្គនេះមួយនៃយ តាមនៃយក្នុងអង្គបា ។

[៧៦] អត្តនា វិញ្ញាណតំ អត្តនា បរិយោសារមេតិ
 និស្សត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។ អត្តនា វិញ្ញាណតំ បរេហំ
 បរិយោសារមេតិ និស្សត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។ បរេហំ
 វិញ្ញាណតំ អត្តនា បរិយោសារមេតិ និស្សត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។
 បរេហំ វិញ្ញាណតំ បរេហំ បរិយោសារមេតិ និស្សត្តិយំ
 ចាចិត្តិយំ ។ អញ្ញាស្សត្តាយ កកោតិ វា កាការមេតិ
 វា អាមត្តិ ទុក្ខេស្ស ។ អញ្ញោន កតំ បដិលកិត្តា
 បរិក្ខេត្តាតិ អាមត្តិ ទុក្ខេស្ស ។

[៧៧] អនាមត្តិ វិការំ វា កុម្មត្តារណំ វា សា-
 ណំចាការំ វា ភិសំ វា តិម្លាហនំ វា កកោតិ
 ទុក្ខត្តកស្ស អាជិកខ្ចេត្តស្សាតិ ។

បរិច្ចេកបទំ ធម្មំ ។

[៧៦] សន្តិកក្កុដ្ឋខន្ធនិមិត្តោនំស្រេច ភិក្ខុឲ្យសាម្រេចដោយខ្លួន
 ឯង សន្តិកោនោជាតិស្សត្តិយំ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ សន្តិកដែល
 ភិក្ខុធ្វើខ្លួនឯងមិនទាន់ស្រេច ឲ្យអ្នកដទៃសាម្រេច សន្តិកោនោជាតិស្សត្តិយ
 ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ សន្តិកដែលអ្នកដទៃធ្វើមិនទាន់ស្រេច ភិក្ខុឲ្យ
 សាម្រេចដោយខ្លួនឯង សន្តិកោនោជាតិស្សត្តិយ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។
 សន្តិកដែលអ្នកដទៃធ្វើមិនទាន់ស្រេច ភិក្ខុឲ្យអ្នកដទៃសាម្រេច សន្តិកោនោ-
 ជាតិស្សត្តិយ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុធ្វើខ្លួនឯងក្តី ប្រើគេឲ្យធ្វើក្តី
 ដើម្បីអ្នកដទៃ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។ ភិក្ខុបានសន្តិកដែលអ្នកដទៃធ្វើ
 ហើយច្រើនប្រាស ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។

[៧៧] កាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលធ្វើសម្បត្តិវិភាគក្តី សម្បត្តិកម្រាល
 លើទីដែលគេម្ចាស់បត្តិ ដាំទឹកក្តី តូកក្តី ឆ្នើយក្តី ដល់ភិក្ខុទុក
 ដល់ភិក្ខុជាទាត់ដើមបញ្ចក្តី ។

សិក្ខាបទទី ៤ ចប់ ។

ទុតិយសិក្ខាបទ

(៧៨) តេន សមយេន ពុទ្ធា ភគវា វេសាលីយំ
វិហារំ មហារាជ គុដាតាសាលាយំ ។ តេន ទោ មន
សមយេន ឆត្វត្ថិយា ភិក្ខុ សុទ្ធកាឡកានំ ឯធូក-
លោមាធំ សន្តតំ កាវាមេន្តំ ។ មនុស្សា វិហារាចារិកំ
អាហំល្លាត្តា មស្សិត្វា ឧជ្ឈាយន្តំ មីយន្តំ វិចារេន្តំ កតំ
ហំ នាម នមេ សមណា សក្យបុត្តិយា សុទ្ធកាឡកា-
នំ ឯធូកលោមាធំ សន្តតំ កាវាមេស្សន្តំ សេយ្យថាបិ
តំហំ កាមកោតិមោតិ ។ អស្សាសុំ ទោ ភិក្ខុ តេសំ
មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ មីយន្តានំ វិចារេន្តានំ ។
យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិទ្ធា ។ បេ ។ តេ ឧជ្ឈាយន្តំ
មីយន្តំ វិចារេន្តំ កតំ ហំ នាម ឆត្វត្ថិយា ភិក្ខុ
សុទ្ធកាឡកានំ ឯធូកលោមាធំ សន្តតំ កាវា-
មេស្សន្តិតិ ។ អថេទោ តេ ភិក្ខុ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អាហេ-
ចេសុំ ។ សន្តំ តិវា តុម្ហេ ភិក្ខុវេ សុទ្ធកាឡកានំ ឯធូ-
កលោមាធំ សន្តតំ កាវាមេថាតិ ។ សន្តំ ភគវតិ ។

សិក្ខាបទទី ២

(៧៨) សមិយនោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ គង់ក្នុងកុដាតា-
សាលា ក្នុងមហារាជ ទៀបគ្រីវេសាលី ។ ក៏ក្នុងសម័យនោះឯង ពួក
ឆត្វត្ថិយភិក្ខុឲ្យគេធ្វើសន្តតដោយរោមបៀមឆ្មៅស្មុំ ។ មនុស្សទាំងឡាយ
ដែលនៅកាន់ចារិកវិហារ ឃើញហើយគោលចោស គំរងៀល បន្ទុះបង្ហាប់
ថា ពួកសមណៈទាំងនេះជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យបុត្ត មិនសមបើទីវិទ្យុគ
ធ្វើសន្តតដោយរោមបៀមឆ្មៅស្មុំ ដូចជាពួកគ្រិហស្ថ ជាអ្នកចាំភាគកាម
សោះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយទាន់ពូជាក្សត្រមនុស្សគោលចោស គំរងៀល
បន្ទុះបង្ហាប់ហើយ ។ ពួកភិក្ខុណាមានប្រាជ្ញាភិច ។ បេ ។ ភិក្ខុអម្បាល
នោះគោលចោស គំរងៀល បន្ទុះបង្ហាប់ថា ពួកឆត្វត្ថិយភិក្ខុ មិនសមបើទីវិ
ឲ្យគេធ្វើសន្តតដោយរោមបៀមឆ្មៅស្មុំសោះ ។ ភិក្ខុអម្បាលនោះក្រាប
ទូលដំណើរនេះដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះគង្គត្រាស់សួរថា ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ពូជអ្នកទាំងឡាយឲ្យគេធ្វើសន្តតដោយរោមបៀមឆ្មៅស្មុំ
ភិក្ខុមេធុ ។ ពួកឆត្វត្ថិយភិក្ខុក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ

វិសាមី តុល្យា ភក្តា កាត់ ប៉ា ឆាប តុល្យា មោ-
 យមុត្តា សុទ្ធតាឡតាត់ ឯឡតា ឯឡតា សុទ្ធតា
 តាភមេស្សន្ត ទេត មោយមុត្តា អញ្ញបន្ទាត់ ក
 មសាឆាយ មសន្ទាត់ ក កំយោតាភាយ ។ បេ ។ ឯវត្ថុ
 មន កំត្រុត ឥត សិក្ខាមន ឧត្តិសេយ្យាត យោ
 មន កំត្រុត សុទ្ធតាឡតាត់ ឯឡតា ឯឡតា សុទ្ធតា
 តាភមេស្សន្ត ឯស្សត្ថិយ ចាត់ត្ថិយ ។

(៧៩) យោ មនាតិ យោ យាធិសោ ។ បេ ។
 កំត្រុត ។ បេ ។ អយំ ឥមស្មំ អត្ថេ អធិប្បោតា
 កំត្រុត ។ តាឡត់ ឆាប ឬ តាឡតាត់ ជាតិយា
 តាឡត់ ក រដេតតាឡត់ ក ។ សុទ្ធតា ឆាប
 សុទ្ធតា តាត់ យោតិ អភយិច ។ តាភមេស្សន្ត
 តាភមេត ក តាភមេត ក មយោតេ ឧត្តម មជ្ជ-
 លាភេត ឯស្សត្ថិយ យោតិ ឯស្សត្ថិយ ឯស្សត្ថិយ ក
 តណស្ស ក មុត្តលស្ស ក ។ ឯវត្ថុ មន កំត្រុត
 ឯស្សត្ថិយ ។ បេ ។ ឥត បេ កន្តេ សុទ្ធតាឡតាត់

តិវាម ។ ព្រះក្នុងដំបូងជាតិទ្រង់តែងតែ ម្ចាស់មោយមុត្តា
 ឡាយ អ្នកតាំងឡាយ មិនសមាចរឯងឲ្យគេធ្វើសន្តតដោយរកម្រើមនៅ
 សុទ្ធតា ម្ចាស់មោយមុត្តាតាំងឡាយ កំពតដែលអ្នករាល់គ្នាធ្វើនេះ មិនមែន
 តាំងឲ្យជ្រកដល់ផលដែលមិនទាន់ជ្រកហើយផង មិនមែនតាំងឲ្យរំលឹកតែ
 ជ្រកដល់ផលដែលជ្រកហើយផង ។ បេ ។ ម្ចាស់អ្នកតាំងឡាយ
 អ្នកតាំងឡាយគប្បីសំដែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា កំត្រុតមួយ
 ឲ្យគេធ្វើសន្តតដោយរកម្រើមនៅសុទ្ធ សន្តតនោះជាឯស្សត្ថិយ កំត្រុត
 តាមភ្នំបាច់ភ្នំ ។

(៨០) ត្រង់ពាក្យថា កំត្រុតមួយ នាមអធិប្បាយក្នុងសិក្ខាបទទី១
 នៃប្រាជ្ញកណ្តាចហើយ ។ ដែលហៅថារកម្រើមនៅ (នោះសំដៅ
 យក) រកម្រើមនៅតាំងពីយ៉ាង តិរកម្រើមនៅពីកំណើត រកម្រើម
 នៅពីគ្រឿងដែលកំ ។ គ្រឿងដែលដែលគេមិនគ្រាន់ ត្រង់តែគេ
 ស្លាប់ ហើយធ្វើឲ្យសម្រេច ហៅថា សន្តត ។ ពាក្យថា ឲ្យគេធ្វើ
 កំត្រុតឬឬឯងក្តី ឲ្យគេធ្វើក្តី ត្រូវតាមភ្នំបាច់ក្នុងប្រយោគដែលធ្វើ សន្តត
 ដែលបាត់មកជាឯស្សត្ថិយ កំត្រុតដែលដែលសន្សំកំបាត់ ផលវណ្ណៈកំបាត់
 ផលបុគ្គលកំបាត់ ។ ម្ចាស់អ្នកតាំងឡាយ កំត្រុតដែលយ៉ាងនេះ ។ បេ ។
 បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចំរើន សន្តតនេះ ឲ្យគេធ្វើដោយរកម្រើមនៅសុទ្ធ

ដង្ហុកលោមាធំ សង្កត់ កាកបិទំ ចិស្សត្តិយំ ឥសាហំ
សង្កស្ស ចិស្សត្តិយំ ។ បេ ។ ធម្មេយ្យាតិ ។ បេ ។
ធម្មេយ្យត្ថំ ។ បេ ។ អាយស្មនោ ធម្មតិ ។

[៨០] អត្តោ វិប្បកតំ អត្តោ បរិយោសាមេតិ
ចិស្សត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។ អត្តោ វិប្បកតំ បរេហំ បរិ-
យោសាមេតិ ចិស្សត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។ បរេហំ វិប្បកតំ
អត្តោ បរិយោសាមេតិ ចិស្សត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។
បរេហំ វិប្បកតំ បរេហំ បរិយោសាមេតិ ចិស្សត្តិយំ
ចាចិត្តិយំ ។ អញ្ញស្សត្ថាយ កាភេតិ កំ កាកបេតិ កំ
អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស ។ អញ្ញន កតំ បដិលភិក្ខុ
បរិកុញ្ញតិ អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស ។

[៨១] អបាបត្តិ វិសាធំ កំ កុម្មត្តរណំ កំ សា-
ណិបាតារំ កំ ភិសំ កំ តិម្កោហាធំ កំ កកោតិ
ទុក្ខត្តកស្ស អាទិកម្ពត្តកស្សាតិ ។

ជាតិស្សត្តិយ ភ្នំសូមលះសន្តិភាពដល់សង្ឃ ។ បេ ។ សង្ឃត្រាច្យ ។ បេ ។
លោកដ៏មានកាយុបាត់ទ្បាយត្រាច្យ ។ បេ ។ ភ្នំទ្បដល់លោកដ៏មានកាយុ ។

[៨០] សន្តិភាពដល់ភិក្ខុធ្វើខ្លួនឯងមិនទាន់ស្រេច ឲ្យសម្រេចដោយ
ខ្លួនឯង សន្តិភាពជាតិស្សត្តិយ ភិក្ខុត្រាច្យបាចិត្តិយ ។ សន្តិភាពដល់
ភិក្ខុធ្វើខ្លួនឯងមិនទាន់ស្រេច ឲ្យអ្នកដទៃសម្រេច សន្តិភាពជាតិស្សត្តិយ
ភិក្ខុត្រាច្យបាចិត្តិយ ។ សន្តិភាពដល់អ្នកដទៃធ្វើមិនទាន់ស្រេច ភិក្ខុឲ្យ
សម្រេចដោយខ្លួនឯង សន្តិភាពជាតិស្សត្តិយ ភិក្ខុត្រាច្យបាចិត្តិយ ។
សន្តិភាពដល់អ្នកដទៃធ្វើមិនទាន់ស្រេច ភិក្ខុឲ្យអ្នកដទៃសម្រេច សន្តិភាព
ជាតិស្សត្តិយ ភិក្ខុនោះត្រាច្យបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុធ្វើសន្តិភាពខ្លួនឯងក្តី
ប្រើឲ្យធ្វើក្តី ដើម្បីប្រយោជន៍បុគ្គលដទៃ ត្រាច្យបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុបាន
សន្តិភាពដល់បុគ្គលដទៃធ្វើ ហើយប្រើប្រាស់ ត្រាច្យបាចិត្តិយ ។

[៨១] អាបត្តិមិនទាន់ដល់ភិក្ខុធ្វើសម្បត្តិភាពក្តី គ្រឿងកម្រាល
ជែនដីក្តី រន្ធដីក្តី ពូកក្តី ឆ្នើយក្តី ដល់ភិក្ខុគ្រួសារ ដល់ភិក្ខុជាតិដើមបញ្ញាភិក្ខុ ។

តន្ត្រីយសិក្ខាបទី

[៥៦] តេជ សមយេន គុណោ ភគវា សាវត្ថុយំ
 វិហារតិ ជេតវេន អបាធិតំល្អិតស្ស អារាមេ ។
 តេជ ទោ បន សមយេន ធម្មត្ថិយា ភិក្ខុ ភគវតា
 បន្តិក្ខតំ សុទ្ធតាធុកានំ ឯធុកលោមាធំ សន្តតំ
 កាការេបុត្តិ^(១) ដោតំយេវ ឱនាតំ អន្តេ អាធិយិទ្ធា
 ភគវេ សុទ្ធតាធុកានំ ឯធុកលោមាធំ សន្តតំ
 កាការេបុត្តិ ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិថា ។ បេ ។ តេ
 ឱជ្ឈាយន្តំ ទិយន្តំ វិហារេបុត្តិ កងំ ហំ បាអ ធម្មត្ថិយា
 ភិក្ខុ ដោតំយេវ ឱនាតំ អន្តេ អាធិយិទ្ធា ភគវេ សុទ្ធតា
 ធុកានំ ឯធុកលោមាធំ សន្តតំ កាការេបុត្តិ ។
 អនេទោ តេ ភិក្ខុ ភគវតោ ឯធុកតំ អារាមេសុំ ។ សច្ចំ
 តេវ គុម្ពេ ភិក្ខុវេ ដោតំយេវ ឱនាតំ អន្តេ អាធិយិទ្ធា
 ភគវេ សុទ្ធតាធុកានំ ឯធុកលោមាធំ សន្តតំ
 កាការេបដាតិ ។ សច្ចំ ភគវតិ ។ វិគវហិ ពុណ្ណោ ភគវា

១ និកោ បិ ១. ឧ. ពោធិ៍សេនុ តេជ បាធិ ហោតិ ។

សិក្ខាបទទី ៣

(៥៦) សម័យានោ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធមីមានបុត្តាសិវ ព្រះអង្គនង្គកុស្ត
 ព្រះជេតពន បេសំអបាធិបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ចៀបក្រីសាវត្ថុ ។ កំត្រាតោឯង
 ពួកធម្មត្ថិយភិក្ខុគំគាថា ព្រះដំមានព្រះភាគទ្រង់យាត់ហាមមិនឱ្យកុំប្រើ
 គេឱ្យធ្វើសន្តិកដោយកេមចៀមទៅសុខ កំតាគ្នាប្រើគេធ្វើសន្តិកដោយ
 កេមចៀមទៅសុខដូច្នោះ តែឈាយកេមចៀមសប្បិចគ្រងដោយ ។ ភិក្ខុ
 តាំងឱ្យយណា អ្នកមានប្រាថ្នាគឺច ។ បេ ។ ភិក្ខុតាំងឱ្យយនោះ
 រោលរោស តិះដៀល បន្ទុះបង្ហាប់ថា ពួកធម្មត្ថិយភិក្ខុមិនសមរម្យ
 ទ័ន្ធចេឱ្យគេធ្វើសន្តិកដោយកេមចៀមទៅសុខដូច្នោះ ហើយយកកេម
 ចៀមសឈាយបន្តិចគ្រងដោយប៉ុណ្ណោះទេ ។ ត្រាតោ ភិក្ខុតាំងឱ្យយ
 នោះត្រាបទូលសេចក្តីទុះ ចំពោះព្រះដំមានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គ
 មានព្រះបទូលសួរថា ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឱ្យយ ពួកពួកអ្នកប្រើគេធ្វើ
 សន្តិកដោយកេមចៀមទៅសុខដូច្នោះ ហើយឈាយកេមចៀមសប្បិច
 គ្រងដោយ ពិតមែនឬ ។ ពួកធម្មត្ថិយភិក្ខុត្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដំមាន
 ព្រះភាគ ពិតមែន ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធមីមានព្រះភាគទ្រង់តិះដៀលថា

កាន់ បរិ ធាន តុម្ពេ ហោយបុរិសា ដោតក៏យេវ ឱនាត់
 អន្តេ អាទិយិត្វា គថេវ សុទ្ធកាឡកាន់ ឯឡក-
 លោមាន់ សន្តត់ កាកាបេស្សជ ធន់ ហោយបុរិសា
 អប្បសន្តាន់ វា បសាធាយ បសន្តាន់ វា គិយ្យកាវាយ
 ។ បេ ។ ឯវត្ថុ បទ កិក្ខុវេ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឱទ្ធិសេយ្យា-
 ថ ឯវំ បទ កិក្ខុវា សន្តត់ កាកាយនាធន ទ្វេ កាកា
 សុទ្ធកាឡកាន់ ឯឡកលោមាន់ អាធាត្វា តតិយំ
 ឱនាតាន់ ចតុត្ថំ កោចវិយានំ ។ អនាធា ថេ កិក្ខុ
 ទ្វេ កាកា សុទ្ធកាឡកាន់ ឯឡកលោមាន់ តតិយំ
 ឱនាតាន់ ចតុត្ថំ កោចវិយានំ ឯវំ សន្តត់ កាកា-
 បេយ្យ ធិស្សត្តិយំ ចាធិត្តិយន្តិ ។

(៨៣) ឯវំ ធាន កាលំ ឧបាធាយ វុទ្ធិតិ ។
 សន្តត់ ធាន សន្តវិត្វា កតំ ហោតំ អវាយមំ ។
 កាកាយនាធនាតិ កាកោន្តោ វា កាកាបេន្តោ វា ។
 ទ្វេ កាកា សុទ្ធកាឡកាន់ ឯឡកលោមាន់ អា-
 ធាត្វាតិ ធាយិត្វា ទ្វេ តុលា សុទ្ធកាឡកាន់ ឯឡ-
 កលោមាន់ អាធាត្វា ។ តតិយំ ឧនាតានន្តិ តុលំ

ម្នាលបុរសសោស្ត្រ ហេតុដូចម្តេច បានជាអ្នកអ្នកឱ្យគេធ្វើសន្តត់ដោយ
 រោមចៀមនៅស្រុច្ចុញ្ចៈ ហើយហោយរោមចៀមសប្បត្តិគង់ដោយដូច្នេះ
 ម្នាលបុរសសោស្ត្រ អំពើនេះ មិនមែនទាំងឱ្យកើតសេចក្តីជ្រះថ្លាដល់អ្នក
 ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ឬទាំងអ្នកដែលជ្រះថ្លាហើយឱ្យកើតក្តៅជ្រះថ្លាឡើង
 ទេ ។ បេ ។ ម្នាលអ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្រេចឡើងនូវសិប្ប-
 ចរនេះយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុកាលឱ្យគេធ្វើសន្តត្តិ គប្បីកាន់យករោមចៀម
 នៅស្រុច្ចុញ្ចៈ រោមចៀមសកាធិបិ (១ ភាគ) រោមចៀមព្រហមកាធិ
 ប្បូន (១ ភាគ) ។ បើភិក្ខុឱ្យគេធ្វើសន្តត្តិ មិនកាន់យករោមចៀមនៅស្រុច្ចុ-
 ញ្ចៈ រោមចៀមសកាធិបិ រោមចៀមព្រហមកាធិប្បូន ទេ សន្តតនោះ
 ជាឧស្សន្តិយ ភិក្ខុនោះត្រូវអាចត្តិបាចិត្តិយ ។

(៨៣) សន្តតដែលធ្វើជាដំបូង ហៅថា សន្តតថ្មី ។ គ្រឿងគម្រោល
 ដែលមិនទាន់គ្រប គេស្តាប់សម្រេចតែម្តង ហៅថា សន្តត ។ គង់ពាក្យ
 ថា កាលឱ្យគេធ្វើ ក៏ធ្វើឯងក្តី ប្រើឱ្យគេធ្វើក្តី ។ ពាក្យថា គប្បីកាន់
 យករោមចៀមនៅស្រុច្ចុញ្ចៈនោះ គឺភិក្ខុត្រូវប្តូររោមចៀមនៅស្រុច្ចុញ្ចៈ
 ដំបូង ហើយសម្រាប់យក ។ ពាក្យថា រោមចៀមសកាធិបិនោះ

ឱនាតានំ ។ ធម្មត្ថំ កោចរិយានំ តុលំ កោចរិយានំ ។
 អនាធា ទេ ភិក្ខុ ទេ ភាគេ សុទ្ធិតាធម្មតានំ ឯធម្មក-
 លោមាធិ តតិយំ ឱនាតានំ ធម្មត្ថំ កោចរិយានំ អនាធិ-
 យំត្វា តុលំ ឱនាតានំ តុលំ កោចរិយានំ ឈំ សទ្ធិតំ
 ករោតិ វា កាវាមេតិ វា មាយោតេ ទុក្ខំ បដិលាភេន
 ធិស្សតិយំ យោតិ ធិស្សន្តិភំ សង្ឃស្ស វា កណ្ឌស្ស
 វា បុគ្គលស្ស វា ។ ឯវេញ បទ ភិក្ខុវេ ធិស្សន្តិភំ
 ។ បេ ។ ឥធិ មេ ករុន្ត សន្តតំ អនាធិយំត្វា តុលំ
 ឱនាតានំ តុលំ កោចរិយានំ កាវាមិតំ ធិស្សតិយំ
 ឥមាហំ សង្ឃស្ស ធិស្សន្តាមិតំ ។ បេ ។ ធរេយ្យតិ
 ។ បេ ។ ធរេយ្យន្តិ ។ បេ ។ អាយស្មតោ ធម្មតិ ។

[៨៤] អត្តនា វិប្បកាតំ អត្តនា បរិយោសារេតិ
 ធិស្សតិយំ ចាចិត្តិយំ ។ អត្តនា វិប្បកាតំ បរេហំ បរិយោ-
 សារេតិ ធិស្សតិយំ ចាចិត្តិយំ ។ បរេហំ វិប្បកាតំ អត្តនា
 បរិយោសារេតិ ធិស្សតិយំ ចាចិត្តិយំ ។ បរេហំ វិប្បកាតំ

និរោច្យមសម្មយជញ្ជីនំ ។ ពាក្យថា រោមចៀមក្រហមកាតទ័ប្បនោរោ
 និរោច្យមក្រហមម្មយជញ្ជីនំ ។ ពាក្យថា បើភិក្ខុឱ្យគេធ្វើសន្តតិយំ មិន
 កាន់យករោមចៀមទៅសុទ្ធិភាគ រោមចៀមសកាតទិបី រោមចៀម
 ក្រហមកាតទ័ប្បន គឺថាភិក្ខុធ្វើឯងក្តី ប្រើឱ្យគេធ្វើក្តី ឱ្យសន្តតិយំ មិនលាយ
 រោមចៀមសម្មយជញ្ជីនំ រោមចៀមក្រហមម្មយជញ្ជីនំ ។ ត្រូវកាចក្តីទុកដ
 ក្តីប្រយោគដែលធ្វើ វេលាបានមក សន្តតនោះជាធិស្សន្តិយ ភិក្ខុត្រូវលះ
 ដល់សង្ឃ ឬគណៈ ឬបុគ្គល ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យយកក្តីសម្បទាដល់នោះ
 ថា ។ បេ ។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សន្តតនេះ ខ្ញុំឱ្យគេធ្វើមិនបានលាយ
 ដោយរោមចៀមសម្មយជញ្ជីនំ រោមចៀមក្រហមម្មយជញ្ជីនំ ជាធិស្សន្តិយ
 ខ្ញុំសូមលះសន្តតនេះដល់សង្ឃ ។ បេ ។ សង្ឃធម្មវិទូ ។ បេ ។ លោក
 ដ៏មានអាយុចាំឱ្យយកប្បវិទូ ។ បេ ។ ខ្ញុំឱ្យដល់លោកដ៏មានអាយុ ។

[៨៥] ភិក្ខុធ្វើសន្តតដោយខ្លួនឯងមិនចាត់ស្រេច (ត្រាត្រាយ)
 ឱ្យសម្រេចដោយខ្លួនឯង សន្តតនោះជាធិស្សន្តិយ ភិក្ខុត្រូវកាចក្តីបា-
 ចិត្តិយ ។ ភិក្ខុធ្វើសន្តតដោយខ្លួនឯងមិនចាត់ស្រេច ឱ្យអ្នកដទៃសម្រេច
 សន្តតនោះជាធិស្សន្តិយ ភិក្ខុត្រូវកាចក្តីបាចិត្តិយ ។ អ្នកដទៃធ្វើសន្តត
 មិនចាត់ស្រេច ភិក្ខុឱ្យសម្រេចដោយខ្លួនឯង សន្តតនោះជាធិស្សន្តិយ
 ភិក្ខុត្រូវកាចក្តីបាចិត្តិយ ។ អ្នកដទៃធ្វើសន្តតមិនចាត់ស្រេច ភិក្ខុឱ្យអ្នកដទៃ

បរេហំ បរិយោសារេតិ វិស្សន្ទ្រយំ តាចិគ្គយំ ។
អញ្ញាស្សត្ថាយ តតោតិ វា កាហមេតិ វា អាបត្តិ
ទុក្ខដស្ស ។ អញ្ញោន តតិ បដិលក្ខិត្តា បរិកុញ្ញតិ
អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស ។

[៨៨] អបាបត្តិ តុលំ ទិណតានំ តុលំ តោចរិយានំ
អាទិយេត្ថា តតោតិ តហុតរំ ទិណតានំ តហុតរំ តោចរិយានំ
អាទិយេត្ថា តតោតិ សុទ្ធំ ទិណតានំ សុទ្ធំ តោចរិយានំ
អាទិយេត្ថា តតោតិ វិតានំ វា កុម្មត្ថាណំ វា សាណិចា-
តារំ វា តិសិ វា តិស្តោហានំ វា តតោតិ ទុម្ពត្តតស្ស
អាទិកម្មត្តតស្សាតិ ។

គតិយសិប្បាប្ប វិទ្យា ។

សុត្រេ វស្មន្តេនោវាវិស្សន្ទ្រយំ ភិក្ខុត្រៃហបត្តិបាទិក្ខយំ ។ ភិក្ខុប្បិច្ឆិក្ខុ
ទ្យត្តកវិទេត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អ្នកវិទ្យា ត្រៃហបត្តិបាទ ។ ភិក្ខុបាទ
វស្មន្តដែលអ្នកវិទ្យាគេច្នាំហើយយកមកប្រើប្រាស់ គឺត្រៃហបត្តិបាទ ។

[៨៩] តាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុធ្វើសន្តិកយករោមចៀមសម្បយដកើន
(១ ភាគ) រោមចៀមត្រៃហមម្បយដកើន (១ ភាគ) មិនមានដល់ភិក្ខុធ្វើសន្តិក
យករោមចៀមសច្រើន យករោមចៀមត្រៃហច្រើនជាងកំណត់នោះ មិន
មានដល់ភិក្ខុធ្វើសន្តិកយករោមចៀមសសុទ្ធ ត្រៃហមសុទ្ធ មិនមានដល់
ភិក្ខុយករោមចៀមធ្វើជាចំភានក្តី ជាគម្រាលផ្ទះដែលគេបូកលាបក្តី ជា
ទាំងប៉ាវក្តី ជាត្នូកក្តី ជារង្វាយក្តី មិនមានដល់ភិក្ខុគួត មិនមានដល់ភិក្ខុ
ជាទាសិដើមចញ្ញក្តី ។

សិប្បាប្ប ៣០០ ។

បញ្ចក្ខណ៍កាបទី

(៨៦) គេន សមយេន គុដ្ឋោ ភគវ សាវត្ថុយំ
វិហារតិ ជេតវាន អនាថបិណ្ឌិតស្ស អារាមេ ។ គេន
ទោ បន សមយេន កំក្ខ អនុវស្សំ សន្តតំ កាវារេស្សន្តិ ។
តេ យាចនតហុលា វិញ្ញត្តិតហុលា វិហារន្តិ ឯឡកលោ-
មាធិ ទេម ឯឡកលោមេហំ អត្ថោតិ ។ មនុស្សា
ឧដ្ឋាយន្តិ ទិយន្តិ វិជារេន្តិ កមំ ហិ ឆាម សមណា
សក្យមុត្តិយា អនុវស្សំ សន្តតំ កាវារេស្សន្តិ យាចន-
តហុលា វិញ្ញត្តិតហុលា វិហារស្សន្តិ ឯឡកលោមាធិ
ទេម ឯឡកលោមេហំ អត្ថោតិ អម្ពាតំ បន សក្ក
កតាធិ សន្តតាធិ បញ្ចបំ នបិ វស្សាធិ ហោន្តិ យេសំ
ចោ ឆារកា ឧបាធន្តិបំ ឧម្ពិហន្តិបំ ឧទ្ធកេហិបំ ទដ្ឋន្តិ
ឥមេ បន សមណា សក្យមុត្តិយា អនុវស្សំ សន្តតំ
កាវារេស្សន្តិ យាចនតហុលា វិញ្ញត្តិតហុលា វិហា-
រស្សន្តិ ឯឡកលោមាធិ ទេម ឯឡកលោមេហំ
អត្ថោតិ ។ អស្សោសុំ ទោ កំក្ខ តេសំ មនុស្សាធិ

សិក្ខាបទទី ៤

(៨៦) សម័យនោះ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធមានព្រះភាគ ជ្រុងនឹងក្នុងវត្តព្រះ
ជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិតសេដ្ឋី ទៀបគ្រងសាវត្ថុ ។ គឺគ្រានោះឯង
កំពុងទិញយូឡាមេធាវីសន្តតកល់ថ្នាំ ។ កំពុងនោះទៅជាអ្នកអង្គរច្រើន
ជាអ្នកសូមច្រើនដោយពាក្យថា អាត្មាត្រូវការដោយរោមចៀម អ្នក
ចាំទិញយូឡាមេធាវីមដល់អាត្មា ។ មនុស្សចាំទិញយោលទោស
ក៏ដើរល មនុស្សបង្គាប់ថា ពួកសមណៈជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យបុគ្គ មិន
គួរបើនឱ្យគេធ្វើសន្តតកល់ថ្នាំយ៉ាងនេះ ពួកសមណៈជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជា
សក្យបុគ្គ ជាអ្នកអង្គរច្រើន ជាអ្នកសូមច្រើនដោយពាក្យថា អាត្មាត្រូវការ
ដោយរោមចៀម អ្នកចាំទិញយូឡាមេធាវីមដល់អាត្មា កំពុងយើងធ្វើ
សន្តតម្តងប្រើបាន៥ ឆ្នាំខ្លះ ៦ ឆ្នាំខ្លះ ក្មេងរបស់យើងចាំទិញយូឡាមេធាវី
នោះដាក់ខ្លះ កណ្តុរកាវីខ្លះ (ក៏គង់ប្រើបានយូរដល់ត្រឹមនោះ) ចំណែកពួក
សមណៈជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យបុគ្គចាំនេះ ឱ្យគេធ្វើសន្តតកល់ ។ ថ្នាំ
សមណៈជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យបុគ្គនេះ ជាអ្នកអង្គរច្រើន ជាអ្នកសូម
ច្រើនដោយពាក្យថា អាត្មាត្រូវការដោយរោមចៀម អ្នកចាំទិញយូ
ឡាមេធាវីមដល់អាត្មា ។ កំពុងទិញយូឡាមេធាវីមនុស្សចាំនោះ

ឧដ្ឋាយន្តានំ ទីយន្តានំ វិហារេន្តានំ ។ យេ ភេ កិក្ខុ
 អប្បិច្ឆា ។ យេ ។ ភេ ឧដ្ឋាយន្តំ ទីយន្តំ វិហារេន្តំ កាដ
 ហិ ឆាម កិក្ខុ អនុវស្សំ សទ្ធាតំ កាវាបេស្សន្តំ
 យាចទតហុលា វិញ្ញត្តិទតហុលា វិហារិស្សន្តំ ឯឡក-
 លោមាធិ ទេដ ឯឡកលោមេហិ អត្ថោតិ ។ អដទោ
 ភេ កិក្ខុ ភកវតា ឯតមត្ថំ អាហារេសុំ ។ សទ្ធា កិក-
 ភិក្ខុដេ កិក្ខុ អនុវស្សំ សទ្ធាតំ កាវាបេន្តំ យាចទ-
 តហុលា វិញ្ញត្តិទតហុលា វិហារន្តំ ឯឡកលោមាធិ ទេដ
 ឯឡកលោមេហិ អត្ថោតិ ។ សទ្ធា ភកវតិ ។ វិកា-
 ហិ តុដ្ឋោ ភកវ កាដ ហិ ឆាម ភេ កិក្ខុវេ មោយ-
 មុវសា អនុវស្សំ សទ្ធាតំ កាវាបេស្សន្តំ យាចទតហុលា
 វិញ្ញត្តិទតហុលា វិហារិស្សន្តំ ឯឡកលោមាធិ ទេដ ឯឡ-
 កលោមេហិ អត្ថោតិ ទេតំ កិក្ខុវេ អប្បសន្នានំ វា
 ចសាធាយ ចសន្នានំ វា កិយេកាវាយ ។ យេ ។
 ឯវត្ថុ បទ កិក្ខុវេ វិមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាប

កាលោភោស ភិវេជ្យិល បន្តបន្តិបំហើយ ។ ភិក្ខុតាំងឡាយណា
 អ្នកមានប្រាជ្ញាគឺថា ។ យេ ។ ភិក្ខុតាំងឡាយនោះកាលោភោស ភិវេជ្យិល
 បន្តបន្តិបំហើយ ភិក្ខុតាំងឡាយមិនគួរបើនិទ្យតេជ្ជសន្តិភាវន្តាឡើយ
 ពួកភិក្ខុតាំងនេះជាអ្នកអន្តរច្រើន ជាអ្នកសូមច្រើនដោយភាគរូប ភាគ
 ត្រីការដោយរោមចៀម អ្នកតាំងឡាយចូរឲ្យរោមចៀមដល់ភាគ ។
 គ្រានោះ ភិក្ខុតាំងនោះត្រាបចូលដំណើរនេះដល់ព្រះដំរាងព្រះភាគ ។
 ព្រះដំរាងព្រះភាគត្រាស់សួរថា ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ត្បាញភិក្ខុតាំងឡាយ
 ឲ្យតេជ្ជសន្តិភាវន្តា ភិក្ខុតាំងឡាយជាអ្នកអន្តរច្រើន ជាអ្នកសូមច្រើន
 ដោយភាគរូប ភាគត្រីការដោយរោមចៀម អ្នកតាំងឡាយចូរឲ្យរោម
 ចៀមដល់ភាគដូច្នេះ ពិតមែនឬ ។ ភិក្ខុតាំងឡាយត្រាបចូលថា បពិត្រ
 ព្រះដំរាងព្រះភាគ ដំណើរនោះពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធដំរាងព្រះភាគច្រើន
 ភិវេជ្យិលថា ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ឯបុរសសោរស្ងួនតាំងនោះមិនគួរបើនិទ្យ
 តេជ្ជសន្តិភាវន្តាឡើយ ជាអ្នកអន្តរច្រើន ជាអ្នកសូមច្រើនដោយ
 ភាគរូប ភាគត្រីការដោយរោមចៀម អ្នកតាំងឡាយចូរឲ្យរោមចៀម
 ដល់ភាគដូច្នេះ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ អំពើនេះមិនមែននាំឲ្យភក្ត
 សេចក្តីជ្រះថ្លាដល់អ្នកដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ឬនាំអ្នកដែលជ្រះថ្លាហើយ
 ឲ្យវិនិច្ឆ័យជ្រះថ្លាឡើងទេ ។ យេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ អ្នកតាំងឡាយ

(៨៧) សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូបមានជម្ងឺឈឺ នៅក្នុងនគរកោសល្យ ។ ពួកញាតិបាទាច្រើនម្រិះព្រមទាំងសំណាក់ភិក្ខុនោះ ដោយពាក្យថា សូមលោកជីវិតរឹងមាំមុខមក យើងខ្ញុំចាំឱ្យយេនឺបានទំនុកបម្រុង ។ ភិក្ខុចាំឱ្យយេនឺបាននិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្មាលអាវុសា លោកចូរទៅប៉ុះ ពួកញាតិទាំងឡាយទាំងលោក ។ ភិក្ខុនោះនិយាយគបយ៉ាងនេះថា អាវុសាព្រះជីមានព្រះភាគទ្រង់បញ្ជាត្តសិទ្ធិបាបរហើយថា ភិក្ខុឱ្យគេធ្វើសន្តិសុខឱ្យប្រើប្រាស់ឱ្យដល់៦ ឆ្នាំ ក៏ខ្លួនខ្ញុំមានជម្ងឺ មិនអាចនឹងនាំយកសន្តិភាពទៅបាន ខ្លួនខ្ញុំលះសន្តិភាពចេញហើយមិនសប្បាយទេ (ហេតុនេះ) ខ្ញុំមិនទៅទេ ។ ភិក្ខុចាំឱ្យយេនឺស្រាបទូលដំណើរនេះដល់ព្រះជីមានព្រះភាគ ។ ព្រោះនិទាននេះ ព្រោះដំណើរនេះ ព្រះជីមានព្រះភាគទ្រង់ធ្វើធម៌កថាហើយទ្រង់ហៅភិក្ខុចាំឱ្យយេនឺឯងនោះថា ខ្មាលភិក្ខុចាំឱ្យយេនឺ

អនុជានាមិ ភិក្ខុវេ តិលានស្ស ភិក្ខុវេ សន្តតសម្មតិ
 នាតុំ វេស្ស បទ ភិក្ខុវេ នាតត្វា តេន តិលានេន
 ភិក្ខុវេ សង្ឃំ ឧបសង្កម្ភត្វា ឯកសំ ឧត្តរាសង្កំ
 កាវត្វា វស្សនំ ភិក្ខុវេ នាតេ វត្ថុត្វា ឧត្តរាជិកំ ឯសិវត្ថុត្វា
 អញ្ញុលី បក្កហេត្វា វេស្សស្ស វេនិយោ អហំ កន្ត
 តិលានោ ន សក្កោមិ សន្តតំ អាទាយ បក្កមិកុំ
 សោហំ កន្ត សង្ឃំ សន្តតសម្មតិ យាចតិ ។
 ធុតិយម្យំ យាចិតត្វា តតិយម្យំ យាចិតត្វា ។ ឡត្ថេន
 ភិក្ខុវេ បដិគាលេន សង្ឃោ ព្រាហ្មតត្វា សុណាតុ
 មេ កន្ត សង្ឃោ អយំ វត្ថុត្វាមេ ភិក្ខុ តិលានោ
 ន សក្កោមិ សន្តតំ អាទាយ បក្កមិកុំ ។ សោ
 សង្ឃំ សន្តតសម្មតិ យាចតិ ។ យនិ សង្ឃស្ស
 បក្កកល្យំ សង្ឃោ វត្ថុត្វាមស្ស ភិក្ខុវេ សន្តតសម្មតិ
 ធុនេយ្យ ។ វេសា ញត្ថំ ។ សុណាតុ មេ កន្ត សង្ឃោ
 អយំ វត្ថុត្វាមេ ភិក្ខុ តិលានោ ន សក្កោមិ សន្តតំ អា-
 ទាយ បក្កមិកុំ ។ សោ សង្ឃំ សន្តតសម្មតិ យាចតិ ។

ភព៌ភគអនុញ្ញាតឲ្យសង្ឃឲ្យសន្តតសម្មតិដល់ភិក្ខុឈឺ ឆ្ងាលភិក្ខុពុំឲ្យឈ
 សង្ឃឲ្យឲ្យដោយសន្តតសម្មតិយ៉ាងនេះ ភិក្ខុឈឺនោះឲ្យចូលទៅកេសង្ឃ
 ត្រង់ចំរើនស្មាមាត់ហើយថ្វាយចង្អុលថាភិក្ខុចាស់ពុំឲ្យឈ ហើយ
 អន្តិយព្រាហ្មវត្ថុនិកាយពោលយ៉ាងនេះឲ្យសង្ឃថា បពិត្រព្រះសង្ឃ
 ដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះករុណាមានជម្ងឺ មិនអាចម័ន្ធនាំយកសន្តតទៅផងបានទេ
 បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះករុណានោះសូមសន្តតសម្មតិខ្ញុំសង្ឃ ។
 ភិក្ខុឈឺនោះឲ្យសូមសម្មតិអស់ពីរដងផង ឲ្យសូមសម្មតិអស់ពីរដង
 ផងផង ។ ភិក្ខុអ្នកគ្មានសេចក្តីអាចឲ្យញ៉ាំងសង្ឃឲ្យដឹងថា បពិត្រព្រះសង្ឃ
 ដ៏ចំរើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ ភិក្ខុនេះឈ្មោះនេះមានជម្ងឺ មិនអាចកាន់យក
 សន្តតទៅផងបានទេ ។ ភិក្ខុនោះសូមសន្តតសម្មតិខ្ញុំសង្ឃ ។ បើការសន្តត
 សន្តតនេះមានកាលដ៏សមគួរដល់សង្ឃហើយ សង្ឃឲ្យឲ្យសន្តតសម្មតិ
 ដល់ភិក្ខុឈ្មោះនេះ ។ នេះជាព័ត៌មានសាធារណៈសង្ឃដឹង ។ បពិត្រព្រះសង្ឃ
 ដ៏ចំរើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ ភិក្ខុនេះឈ្មោះនេះមានជម្ងឺ មិនអាចកាន់
 យកសន្តតទៅផងបាន ។ ភិក្ខុឈឺនោះសូមសន្តតសម្មតិខ្ញុំសង្ឃ ។

សង្ខារ ឥន្ទ្រាមស្ស ភិក្ខុនោ សន្តតសម្មតំ ធម៌ ។
 យស្សយស្សតោ មមតំ ឥន្ទ្រាមស្ស ភិក្ខុនោ សន្តត-
 សម្មតិយា នាចំ សោ ឧណ្ហាស្ស យស្ស មត្តមតំ សោ
 ភាសេយ្យ ។ ធិន្ទា សង្ខារ ឥន្ទ្រាមស្ស ភិក្ខុនោ
 សន្តតសម្មតំ ។ មមតំ សម្មស្ស តស្មា ឧណ្ហា ។
 ឯវមតំ ឆាយាមីតំ ។ ឯវត្ថា បទ ភិក្ខុនេ ឥមំ
 សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យេន ឯវ បទ ភិក្ខុនោ សន្តតំ
 តាកាមេត្វា ធាតុស្សនំ ឆាយាមីតំ ។ ឧបទ ចេ ធម៌
 វស្សនំ តំ សន្តតំ វិស្សដ្ឋេត្វា វា អវិស្សដ្ឋេត្វា វា
 អត្ថំ ឯវ សន្តតំ តាកាមេយ្យ អត្ថន្ត្រ ឥន្ទ្រសម្មតិយា
 ធិស្សតិយំ ឆាចិត្តិយន្តំ ។

[៨៨] ឯវ តាម កាលំ ឧទាឆាយ វុច្ចតិ ។ សន្តតំ
 ឆាយ សន្តតំតា តតំ យោតិ អវយេមំ ។ តាកាមេត្វាតិ
 តតំតា វា តាកាមេត្វា វា ។ ធាតុស្សនំ ឆាយាមីតំ
 ធាតុស្សនមតា ឆាយាមីតំ ។ ឧបទ ចេ ធម៌ វស្សនន្ត្រ
 ឧបទធាតុស្សនំ ។ តំ សន្តតំ វិស្សដ្ឋេត្វា វាតិ

សន្ធិន្ទ្រការសន្តតិសន្តតិសន្តតិសន្តតិសន្តតិ ។ ការសន្តតិសន្តតិសន្តតិសន្តតិ
 ភិក្ខុនោមេន គ្រូសេវាលោកដ៏មានអាយុអន្តរា លោកដ៏មានអាយុ
 អន្តរាគរូប្យស្យមេន (បើ) មិនគ្រូសេវាលោកដ៏មានអាយុអន្តរា លោក
 ដ៏មានអាយុអន្តរាគរូប្យស្យមេន ។ សន្ធិន្ទ្រការសន្តតិសន្តតិ
 ដល់ភិក្ខុនោមេនហើយ ។ ការសន្តតិសន្តតិសន្តតិសន្តតិសន្តតិ ហេតុនោះ
 សន្ធិន្ទ្រស្យមេន ។ ខ្ញុំចាំទុកទៀតនេះដោយពាក្យស្យមេននេះ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុនោមេន អ្នកចាំទុកទៀត គប្បីស្រាវជ្រាវទៀតស្រាវជ្រាវនេះ
 យ៉ាងនេះ៖ ភិក្ខុនោគរូប្យសន្តតិសន្តតិសន្តតិសន្តតិសន្តតិ ។ បើមិន
 ទាន់ដល់៦ឆ្នាំទេ លះចោលសន្តតិសន្តតិ មិនលះចោលក្តី ហើយឲ្យគេ
 ធ្វើសន្តតិសន្តតិសន្តតិសន្តតិសន្តតិ រៀនរាល់តែភិក្ខុនោមេន (អតីតសន្ធិ) សន្តតិសន្តតិ
 ជាធិស្សន្តិយ ភិក្ខុនោគរូប្យសន្តតិសន្តតិសន្តតិសន្តតិសន្តតិ ។

[៨៩] សន្តតិសន្តតិសន្តតិសន្តតិសន្តតិ ហៅថា សន្តតិសន្តតិ ។ គ្រឿង
 គម្រោលដែលគេត្រាន់តែស្មោះមិនបាច់ក្បាល ហៅថា សន្តតិ ។ គ្រឿង
 ពាក្យថា ឲ្យគេធ្វើនោះ គឺធ្វើធម៌ ឬឲ្យគេធ្វើ ។ ពាក្យថា គប្បីស្រាវជ្រាវ
 ឲ្យអស់៦ឆ្នាំ គឺគប្បីស្រាវជ្រាវយ៉ាងច្រើនត្រឹម៦ឆ្នាំ ។ ពាក្យថា បើមិន
 ទាន់ដល់៦ឆ្នាំទេ គឺមិនដល់៦ឆ្នាំទេ ។ ពាក្យថា លះចោលសន្តតិសន្តតិ

អញ្ញាសំ ធម្មា ។ អវស្សន្ត្រា វតិ ទ កស្សនិ ធម្មា ។
 អញ្ញត្រ វត្ថុសម្មតំយាទិ បរេត្វា វត្ថុសម្មតំ ។
 អញ្ញំ វវ សន្មតំ ករោតិ វ កាវាបេតិ វ បយោកេ
 ឧត្តរំ បដិសាកេន វិស្សន្ត្រយំ យោតិ វិស្សន្ត្រតត្ថំ
 សង្ខស្ស វ កណ្ហស្ស វ បុគ្គលស្ស វ ។ វវេត្វា បទ
 វត្ថុវេ វិស្សន្ត្រតត្ថំ ។ បេ ។ វវ វេ កន្តេ សន្មតំ ឧត្ត-
 កាធម្មស្សនិ កាវាបេតិ អញ្ញត្រ វត្ថុសម្មតំយា វិស្ស-
 ត្ថយំ វវេតាហំ សង្ខស្ស វិស្សន្ត្រាមីតិ ។ បេ ។ ឧទេយ្យាតិ
 ។ បេ ។ ឧទេយ្យន្តំ ។ បេ ។ អាយស្សតោ ឧត្តរំ ។

(៨៨) អត្ថនា វិប្បកាតំ អត្ថនា បរិយោសាបេតិ
 វិស្សន្ត្រយំ ចាចិត្តយំ ។ អត្ថនា វិប្បកាតំ បរេហំ
 បរិយោសាបេតិ វិស្សន្ត្រយំ ចាចិត្តយំ ។ បរេហំ វិប្បកាតំ
 អត្ថនា បរិយោសាបេតិ វិស្សន្ត្រយំ ចាចិត្តយំ ។
 បរេហំ វិប្បកាតំ បរេហំ បរិយោសាបេតិ វិស្សន្ត្រយំ
 ចាចិត្តយំ ។

វិប្បាចិត្តសន្មតតោវេហ្មកដវៃ ។ ពាក្យថា មិនលះចោលក្តី គឺ
 មិនបានច្បាស់ល្អិតល្អន់អ្វីមួយ ។ ពាក្យថា វៀរលែងតែភក្តីដែលបាន
 សម្មតិ (អំពីសង្ខ) គឺលើកលែងឱ្យភក្តីដែលបានសម្មតិ (អំពីសង្ខ) ។
 (កាលប្រើប្រាស់សន្មតចាស់មិនទាន់ត្រូវប៉ងប៉ង) ភក្តីភ្លេងភក្តី ឱ្យគេធ្វើភក្តី
 ឱ្យសន្មតដទៃទៀត (ត្រូវកាបភក្តីទុកដកដង្ហែមេត្តាដែលធ្វើ សន្មតនោះជា
 វិស្សន្ត្រយកល្យាដែលបានមកភក្តីត្រូវលះដល់សង្ខ ឬកាលប្រើប្រាស់
 ច្បាប់ភក្តីភក្តីទៀត ភក្តីភក្តីលះយ៉ាងនេះថា ។ បេ ។ បតិក្រិព្វសង្ខ
 វិប្បាចិត្ត សន្មតនេះឱ្យគេធ្វើប្តី (តែប្តីប្រើប្រាស់សន្មតចាស់) មិនទាន់
 ដល់ប៉ងប៉ងទៅឡើយ (សន្មតថ្មី) ជាវិស្សន្ត្រយ ព្រោះគ្មានភក្តីសម្មតិ
 ឱ្យសម្រួលឱ្យសន្មតនេះដល់សង្ខ ។ បេ ។ សង្ខតប្បិទ្ធ ។ បេ ។ លោក
 ដ៏មានអាយុទាំងឡាយគប្បីឱ្យ ។ បេ ។ ឱ្យដល់លោកដ៏មានអាយុ ។

(៨៩) ភក្តីធ្វើសន្មតដោយខ្លួនឯងមិនទាន់ហើយ (ត្រាត្រាយ)
 រើបង្កើតដោយខ្លួនឯង (ត្រូវវិស្សន្ត្រយបាចិត្តយ ។ ភក្តីធ្វើសន្មត
 ដោយខ្លួនឯងមិនទាន់ហើយ ឱ្យអ្នកដទៃធ្វើបង្កើត គឺត្រូវវិស្សន្ត្រយ
 បាចិត្តយ ។ អ្នកដទៃធ្វើមិនទាន់ហើយ ភក្តីធ្វើបង្កើតដោយខ្លួនឯង
 គឺត្រូវវិស្សន្ត្រយបាចិត្តយ ។ អ្នកដទៃធ្វើមិនទាន់ហើយ ភក្តីឱ្យអ្នក
 ដទៃធ្វើបង្កើត គឺត្រូវវិស្សន្ត្រយបាចិត្តយ ។

[៩០] អនាមត្តិ ធាតុស្សនំ កកោតិ អតិរេក-
 ធាតុស្សនំ កកោតិ អញ្ញស្សនាយ កកោតិ វា
 កាកាមេតិ វា អញ្ញេន កតំ បដិលកិត្យ បរិកុញ្ញតិ
 វិនាមំ វា កុម្មត្ថរណំ វា សាណិមាគារំ វា កិសី
 វា តិម្កោហានំ វា កកោតិ កិត្យសម្មតិយា ឧម្មត្ថកស្ស
 អាទិកម្មកស្សនំ ។

ធម្មសិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសំ ។

[៩០] ភាបត្តិមិនមានផលកិត្យប្រើប្រាស់សន្តិកថាសំដៅ ៦ ឆ្នាំ
 ហើយធ្វើសន្តិកថ្មីទៀត មិនមានផលកិត្យប្រើប្រាស់សន្តិកថាសំដៅសតិ ៦
 ឆ្នាំ ហើយធ្វើសន្តិកថ្មី មិនមានផលកិត្យធ្វើដោយខ្លួនឯង ឬឱ្យអ្នកដទៃធ្វើ
 ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អ្នកដទៃ មិនមានផលកិត្យបានសន្តិកថាដែលអ្នកដទៃធ្វើ
 យកមកប្រើប្រាស់ មិនមានផលកិត្យយកសន្តិកថាធ្វើជាពិភានក្តី ជាគម្រោល
 ផ្លូវដែលគេចូកលាបក្តី ជាខោន៍ជាន់ក្តី ជាតួកក្តី ជារង្វាយក្តី មិនមានផល
 កិត្យដែលបានសម្មតិ មិនមានផលកិត្យធូត មិនមានផលកិត្យជាទាន
 ដើមបញ្ញក្តី ។

សិក្ខាបទំ ៤ ចប់ ។

បញ្ចមសំណួរទី

(៨០) គេន សមយេន តុត្រា កកក សាវត្ថិយ៍
វិហារតិ ជេតវន អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាហមេ ។ អថទោ
កកក កិក្ខុ អាមន្តេសិ ឥច្ឆាមហំ កិក្ខុវេ តេមាសំ
បដិសល្លិយេតុំ ធម្មំ គេនចិ ឧបសង្កម្ពិតតោ អញ្ញត្រិ
ឯកេន បិណ្ឌាចាតធិហារកេនាតិ ។ ឯវំ កន្តេតិ ទោ
តេ កិក្ខុ កកកតោ បដិស្សណ៍តា ចាស្សន កោចិ
កកកន្តំ ឧបសង្កម្ពិតិ អញ្ញត្រិ ឯកេន បិណ្ឌាចាតធិ-
ហារកេន ។ គេន ទោ បន សមយេន សាវត្ថិយ៍
សង្ឃន កកកតា កកតា ហោតិ ឥច្ឆតាវុសោ កកក
តេមាសំ បដិសល្លិយេតុំ ធម្មំ កកក គេនចិ ឧបសង្ក-
ម្ពិតតោ អញ្ញត្រិ ឯកេន បិណ្ឌាចាតធិហារកេន យោ
កកកន្តំ ឧបសង្កម្ពិតិ^(១) ចាចិក្ខិយំ ទេសាមេតតោតិ ។

(៨២) អថទោ អាយស្សា ឧបសេនោ វត្តន្តបុត្តោ
សមរិសោ យេន កកក តេនុបសង្កម្ពិតិ ឧបសង្កម្ពិតា

១ ដោ ចំ ខ. ឃ. យេនុតេន សោតិ ឃាយ វិស្សតំ ។

សំណួរទី ៥

(៨១) សមយេនោះ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដ៏មានព្រះភោគ ទ្រង់គង់ក្នុងវត្ត
ជេតពន លេសអនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបគ្រឿងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង
ព្រះដ៏មានព្រះភោគគ្រាស់ហៅកិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ
គឺជាគត្រាថ្នាដ៏ម្សិទ្ធិនិស្សិតសម្បជានបីខែ អ្នកណាមួយកុំធម្មចូល
ទៅកកជាគត លើកលែងតែកិក្ខុ ទ្រូប ដែលជាអ្នកនាំយកនូវបិណ្ឌបាត
ទៅឲ្យ ។ កិក្ខុទាំងនោះចូលព្រះពុទ្ធដ៏គាថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ កិក្ខុ
ដ៏មួយមិនបានចូលមករកព្រះដ៏មានព្រះភោគ ក្នុងទីនេះជាប្រាកដ លើក
លែងតែកិក្ខុ ទ្រូប ដែលជាអ្នកនាំយកបិណ្ឌបាតទៅថ្វាយ ។ ក៏វេលានោះ
ឯង សង្ឃអង្គគ្រឿងសាវត្ថីបានប្តេជ្ញាគាថា ម្ចាស់សាវត្ថី ព្រះដ៏មានព្រះ
ភោគ ប្រាថ្នាដ៏ម្សិទ្ធិនិសម្រាកព្រះអង្គនៅទានបីខែ កិក្ខុណាមួយកុំធម្ម
ចូលទៅគាល់ព្រះអង្គ លើកលែងតែកិក្ខុ ទ្រូប ដែលជាអ្នកនាំយកបិណ្ឌបាត
ទៅថ្វាយនោះ កិក្ខុណាចូលទៅគាល់ព្រះអង្គ កិក្ខុដទៃត្រឡប់កុំនោះស-
ង្កេតកាបត្តិបាចិត្តិយចេញ ។

(៨២) គ្រានោះ កិក្ខុឧបសេនវត្តន្តបុត្រដ៏មានតម្លៃព្រមដោយ
ប៉ាសឡ បានចូលទៅគាល់សម្តេចព្រះដ៏មានព្រះភោគ ត្រង់ទីដែល

កតវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ ឯសិទិ ។ អាចិស្ថិ
 ទោ បទេតំ តុច្ឆានំ កតវន្តានំ អាគន្ធកោមិ កិក្ខុហិ
 សន្និ បដិសម្មោធិតុ ។ អដទោ កតវា អាយស្មន្តំ
 ឧបសេនំ វន្តន្តបុត្តំ ឯគនរោច^(១) កត្វិ វេ ឧបសេន
 ទមន្តិយំ កត្វិ យាបនិយំ កត្វិកុ អប្បកិលមដេន
 អន្ធានំ អាគនាតិ ។ ទមន្តិយំ កតវា យាបនិយំ
 កតវា អប្បកិលមដេន ច មយំ កន្តេ អន្ធានំ
 អាគនាតិ ។ គេន ទោ បទ សមយេន អាយ-
 ស្មតោ ឧបសេនស្ស វន្តន្តបុត្តស្ស សន្និវិហារិកោ
 កិក្ខុ កតវតោ អវិទូរេ ឯសិទ្ធា ហោតិ ។ អដទោ
 កតវា តំ កិក្ខុ ឯគនរោច មនាទានំ តេ កិក្ខុ
 បំសុត្វលានិទិ ។ ច ទោ មេ កន្តេ មនាទានំ
 បំសុត្វលានិទិ ។ តិស្ស បទ ភំ កិក្ខុ បំសុត្វ-
 លិកោតិ ។ ឧបជ្ឈាយោ មេ កន្តេ បំសុត្វលិកោ

១ ឧ. ម. ក. ឯគមន្តំ ឯសិទ្ធិ ទោ អាយស្មន្តំ ឧបសេនំ វន្តន្តបុត្តំ កតវា ឯគនរោច ។

ព្រះអង្គអង្គនៅ លុះចូលទៅដល់ហើយបានថ្វាយបង្គំសាលព្រះអង្គក្នុងទី-
 សមគួរ ។ សេចក្តីស្រឡាញ់រកតំបន់យកទៅថ្វាយពួកភាគនុកកិត្តនេះ
 ជាភិក្ខុដែលព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយ ទ្រង់ប្រព្រឹត្តសន្យាទុកមក
 ហើយ ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សួរពាក្យនេះនឹងប-
 សេនភិក្ខុវន្តន្តបុត្តដ៏មានកាយថា ម្ចាស់បសេន អ្នករាល់គ្នាល្មមធន់ត្រា
 បានដែរឬ អ្នករាល់គ្នាល្មមប្រព្រឹត្តទៅបានស្រួលដែរឬ អ្នករាល់គ្នាដើរត្រូវ
 ឆ្ងាយមកមិនលំបាកទេឬ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ យើងខ្ញុំទាំងឡាយល្មមធន់ត្រាបាន បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 យើងខ្ញុំទាំងឡាយល្មមប្រព្រឹត្តទៅបានស្រួល ម្យ៉ាងទៀត បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំទាំងឡាយដើរត្រូវឆ្ងាយមកមិនបានលំបាកទេ ។ ក៏សម័យ
 នោះនឹង ភិក្ខុជាសិទ្ធិវិហារិករបស់បសេនវន្តន្តបុត្តដ៏មានកាយ អង្គុយជិត
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សួរ
 ភិក្ខុនោះយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ភិក្ខុ បំសុត្វលទាំងឡាយជាទីគាប់ចិត្តរបស់អ្នក
 ដែរឬ ។ ភិក្ខុនោះក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បំសុត្វលទាំងឡាយ
 មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គទេ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់សួរថា
 ម្ចាស់ភិក្ខុ ក៏អ្នកប្រព្រឹត្តបំសុត្វល(នោះ) ដើម្បីអ្វី ។ ភិក្ខុនោះក្រាបទូលថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន (ព្រោះ) បដ្ឋកាយរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គប្រព្រឹត្តបំសុត្វល

ឯវិ អហំ មំ បំសុត្វលំកោតិ ។ អថោ កកក
 អាយស្មន្តំ ឧបសេធំ វត្ថុន្តបុត្តំ ឯកនិកោ ធាសាធិកា
 ចោ ត្បាយំ ឧបសេធំ បរិសា កាចំ ត្វំ ឧបសេធំ
 ចរិសំ វិនេសិកំ ។ យោ មំ កន្ត្ថេ ឧបសម្ប-
 តំ យោចតិ តមហំ^(១) ឯវិ វនាមិ អហំ ចោ
 អារុសោ អារត្តកោ បិណ្ឌចាតិកោ បំសុត្វលំកោ
 សេ ត្វំ មំ អារត្តកោ ករិស្សសំ បិណ្ឌចាតិកោ
 បំសុត្វលំកោ ឯវិ អហំ តំ ឧបសម្បនេស្សមិគ
 សេ មេ បដិស្សណាតិ ឧបសម្បនេមិ យោ ចេ
 មេ បដិស្សណាតិ ច ឧបសម្បនេមិ យោ មំ
 ចិស្សយំ យោចតិ តមហំ^(២) ឯវិ វនាមិ អហំ ចោ
 អារុសោ អារត្តកោ បិណ្ឌចាតិកោ បំសុត្វលំកោ
 សេ ត្វំ មំ អារត្តកោ ករិស្សសំ បិណ្ឌចាតិកោ
 បំសុត្វលំកោ ឯវិ អហំ នេ ចិស្សយំ ឧស្សមិគ
 សេ មេ បដិស្សណាតិ ចិស្សយំ នេមិ យោ ចេ
 មេ បដិស្សណាតិ ច នេមិ^(៣) ឯវិ ចោ អហំ កន្ត្ថេ

១ ឧ. អហំ ។ ២ ឧ. ម. អហំ ។ ៣ ឧ. ច. នេមិ ។

ខំត្រអង្គកំត្រប្រព្រឹត្តបំសុត្វលយ៉ាងនោះដែរ ។ ត្រានោះ ព្រះមហា
 ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សួរភិក្ខុឧបសេនវន្តបុត្រមីមានកាយ យ៉ាងនេះថា
 ម្ចាស់ឧបសេន ចុះសព្វរបស់អ្នកនេះប្រកបជាយោសចក្ខុជ្រះថ្លា ម្ចាស់
 ឧបសេន អ្នកខ្លាចបរិសុទ្ធជ្រាបច្រើន ។ ឧបសេនភិក្ខុមីមានកាយត្រាប
 ច្បាស់ថា ចត្តិត្រអង្គដ៏ចំរើន កុលបុត្រណាមកសួរឧបសម្បទានិងខ្ញុំ
 ព្រះអង្គ ។ វេទន៍ប្រាប់កុលបុត្រនោះយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អារុសោ ខ្ញុំជា
 អ្នកប្រព្រឹត្តនៅព្រៃ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាត ជាអ្នកប្រព្រឹត្តបំសុត្វល
 បើអ្នកនឹងជាអ្នកប្រព្រឹត្តនៅព្រៃ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាត ជាអ្នកប្រព្រឹត្ត
 បំសុត្វលដែរ ខ្ញុំនឹងឲ្យអ្នកបាទឧបសម្បទា បើអ្នកណាទទួលស្តាប់ខ្ញុំព្រះ
 អង្គនឹងឲ្យអ្នកនោះបាទឧបសម្បទា បើអ្នកណាមិនទទួលស្តាប់ខ្ញុំព្រះអង្គ
 ទេ ខ្ញុំព្រះអង្គមិនឲ្យអ្នកនោះបាទឧបសម្បទាទេ អ្នកណាសូមខិតស្ស័យនឹង
 ខ្ញុំព្រះអង្គ ។ នឹងប្រាប់អ្នកនោះយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អារុសោ ខ្ញុំជាអ្នក
 ប្រព្រឹត្តនៅព្រៃ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាត ជាអ្នកប្រព្រឹត្តបំសុត្វល
 បើអ្នកនឹងនឹងជាអ្នកប្រព្រឹត្តនៅព្រៃ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាត ជាអ្នក
 ប្រព្រឹត្តបំសុត្វលដែរ ខ្ញុំនឹងឲ្យខិតស្ស័យដល់អ្នក បើអ្នកណាទទួលស្តាប់
 ខ្ញុំព្រះអង្គ ។ នឹងឲ្យខិតស្ស័យដល់អ្នកនោះ បើមិនទទួលស្តាប់ខ្ញុំព្រះអង្គទេ
 ខ្ញុំព្រះអង្គមិនឲ្យខិតស្ស័យដល់អ្នកនោះទេ ចត្តិត្រអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ

បរិសំ វិទេមីតិ ។ សាធុ សាធុ ឧបសេន សាធុ ទោ
 ត្វំ ឧបសេន បរិសំ វិទេសំ ជាបាសិ ចន ត្វំ ឧបសេន
 សាវត្ថុយ៍^(១) សង្ឃស្ស កតិកន្តំ ។ ន ទោ អហំ
 កន្តំ ជាបាមិ សាវត្ថុយ៍ សង្ឃស្ស កតិកន្តំ ។
 សាវត្ថុយ៍ ទោ ឧបសេន សង្ឃន កតិកា កតា
 ឌីច្ឆតាវសោ ភគវំ តេមាសំ បដិសល្លយំតុំ ន
 ភគវំ កេនចំ ឧបសង្កម៌តញ្ច អញ្ញត្រិ ឯកេន
 ចំណូចាតធិហារកេន យោ កករន្តំ ឧបសង្កម៌ត
 ចាចំត្ថុយ៍ ទេសាបេតញ្ចតំ ។ ចញ្ញាយិស្សតិ កន្តំ
 សាវត្ថុយ៍ សង្ឃា សកាយ កតិកាយ ន មយំ
 អប្បញ្ញតំ ចញ្ញាបេស្សាម ចញ្ញតំ វំ ន សមុច្ឆិទ្ធ-
 ស្សាម យថាចញ្ញត្ថេសុ សំត្វាបទេសុ សមាធាយ
 វត្ថុស្សាមាតិ ។ សាធុ សាធុ ឧបសេន ន
 អប្បញ្ញតំ ចញ្ញាបេតត្វំ ចញ្ញតំ វំ ន សមុច្ឆិទ្ធិតត្វំ

១. ឧ. សាវត្ថុយ៍ ។

វិទេសំ វិទេមីតិ ។ សាធុ សាធុ ឧបសេន សាធុ ទោ
 ត្វំ ឧបសេន បរិសំ វិទេសំ ជាបាសិ ចន ត្វំ ឧបសេន
 សាវត្ថុយ៍^(១) សង្ឃស្ស កតិកន្តំ ។ ន ទោ អហំ
 កន្តំ ជាបាមិ សាវត្ថុយ៍ សង្ឃស្ស កតិកន្តំ ។
 សាវត្ថុយ៍ ទោ ឧបសេន សង្ឃន កតិកា កតា
 ឌីច្ឆតាវសោ ភគវំ តេមាសំ បដិសល្លយំតុំ ន
 ភគវំ កេនចំ ឧបសង្កម៌តញ្ច អញ្ញត្រិ ឯកេន
 ចំណូចាតធិហារកេន យោ កករន្តំ ឧបសង្កម៌ត
 ចាចំត្ថុយ៍ ទេសាបេតញ្ចតំ ។ ចញ្ញាយិស្សតិ កន្តំ
 សាវត្ថុយ៍ សង្ឃា សកាយ កតិកាយ ន មយំ
 អប្បញ្ញតំ ចញ្ញាបេស្សាម ចញ្ញតំ វំ ន សមុច្ឆិទ្ធ-
 ស្សាម យថាចញ្ញត្ថេសុ សំត្វាបទេសុ សមាធាយ
 វត្ថុស្សាមាតិ ។ សាធុ សាធុ ឧបសេន ន
 អប្បញ្ញតំ ចញ្ញាបេតត្វំ ចញ្ញតំ វំ ន សមុច្ឆិទ្ធិតត្វំ

បថាបញ្ញត្តេសុ សិក្ខាបទេសុ សមាធាយ វត្ថុតត្ថំ
អនុជាធាមិ ឧបសេន យេ តេ ភិក្ខុ អារាហ្មតា
បិណ្ឌាចារិកា បំសុត្វលិកា យថាសុទ្ធំ មំ ឧស្ស-
នាយ ឧបសង្កម្ពុតិ ។ តេន ទោ បទ សមយេន
សម្ពហុលា ភិក្ខុ ធម៌វិញ្ញាណោជ្ឈនោ បំភា ហោន្តិ
មយំ អាយស្មន្តំ ឧបសេនំ វន្តនម្ពត្ថំ ចាវិត្តិយំ
ធម្មោបស្សនាតិ ។ អថទោ អាយស្មា ឧបសេនោ
វន្តនម្ពត្ថោ សមវសោ ឧដ្ឋាយាសនា កកវន្តំ អភិក-
ខេត្វា បទក្កិលំ កត្វា បញ្ញាមិ ។ អថទោ តេ
ភិក្ខុ អាយស្មន្តំ ឧបសេនំ វន្តនម្ពត្ថំ ឯអនកេត្ថំ
ជាតាសិ ត្ថំ អារុសោ ឧបសេន ភាវិត្តិយំ សង្ឃស្ស
កតិកន្តិ ។ កកវមិ មំ អារុសោ ឯវនាហ ជាតាសិ
ចទ ត្ថំ ឧបសេន ភាវិត្តិយំ សង្ឃស្ស កតិកន្តិ
ន ទោ អហំ កន្ត ជាធាមិ ភាវិត្តិយំ សង្ឃស្ស
កតិកន្តិ ភាវិត្តិយំ ទោ ឧបសេន សាធម្មេន កតិកា
កតា វច្ឆកាសោ កកវ តេមាសំ បដិសល្លិយិត្ថំ
ន កកវ តេនចិ ឧបសង្កម្ពតោ អញ្ញត្រិ ឯកេន

ត្រិប្រតិក្កតានំយកតាមសិក្ខាបទី៨សត្វាគតបទសញ្ញកុទ្ធកោយ ។ ប- ១
សេន កថាគន្ធអនុញ្ញាតវិភិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តនៅព្រៃ ឬកប្រព្រឹត្តចំណូល
នំនិប្រព្រឹត្តចំសុក្ខនាចូលទៅកេតថាគតតាមសប្បាយទុរ ។ កំត្រានោះឯង
កុំប្រើឧប្បាយនៅជិតគ្នាទៅទៀតព្រោះនិយាយគ្នាថា យើងទាំង
ខ្លួន ត្រូវឲ្យលោកឧបសេនវន្តនម្ពត្ថនឹងមានអាយុស្រីវេសិកាចក្កបាចិត្តិយ
ចេញ ។ វេលានោះ ឧបសេនកុំកុវន្តនម្ពត្ថនឹងមានអាយុព្រមទាំងបរិសទ្យ
ក្រោមចេញចាកសេនៈ ហើយថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគធ្វើបទស្សនា
ហើយចៀសចេញទៅ ។ កុំទាំងនោះបាននិយាយនាក្បែរនេះនឹងឧប-
សេនវន្តនម្ពត្ថនឹងមានអាយុក្នុងវេលានោះថា អារុសោឧបសេន អ្នកដ៏
សេចក្តីប្តេជ្ញា ចេសសង្ឃក្នុងត្រីសាវត្ថីដែរ ។ ឧបសេនកុំកុវន្តបាននិយាយ
តបថា អារុសោ ព្រះដ៏មានព្រះភាគកុំបានត្រាស់សួរខ្ញុំយ៉ាងនេះថា
ម្ចាស់ឧបសេន អ្នកបានដឹងសេចក្តីប្តេជ្ញាចេសសង្ឃក្នុងត្រីសាវត្ថីទេ ខ្ញុំ
ទូលតបថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនបានដឹងសេចក្តីប្តេជ្ញា
ចេសសង្ឃក្នុងត្រីសាវត្ថីទេ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ឧប-
សេន សេចក្តីប្តេជ្ញាសង្ឃបានធ្វើហើយក្នុងត្រីសាវត្ថីថា ម្ចាស់អារុសោ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ប្រាប់នឹងសង្ឃសម្រាកព្រះអង្គនៅកសប្បិទ កុំ
ណាមួយកុំប្តូរចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លើកលែងតែភិក្ខុទ្រព្យ

បដិសេធាតិធិបាវកោ យោ កតត្ថំ ឧបសង្កមមិ
 វាចិត្តំ យំ ធម្មាបេតតោតិ បញ្ញាយំស្ម័តិ កន្លែ
 សាវត្ថំ យំ សង្ខារ សកាយ កតតាយ ធម៌ យំ
 អប្បញ្ញត្តំ បញ្ញាបេស្សន បញ្ញត្តំ វា ធម៌ សមុច្ឆិដ្ឋំ ស្សន
 យថាបញ្ញត្តេសុ សិក្ខាបទេសុ សមាទាយ វត្ថុស្សា-
 មាតិ អនុញ្ញាតាសោ កតតា យេ តេ ភិក្ខុ
 អាត្មណា បដិសេធាតិកា បដិសុត្វលំកា យថាសុខំ
 មំ ធម្មនាយ ឧបសង្កមម្ពុតិ ។ អថេតា តេ ភិក្ខុ
 សុត្ថំ ទោ អាយស្មំ ឧបសេនោ វត្ថុន្តបុត្តោ មាមា
 ធម៌ អប្បញ្ញត្តំ បញ្ញាបេតតំ បញ្ញត្តំ វា ធម៌ សមុច្ឆិដ្ឋំ
 តតំ យថាបញ្ញត្តេសុ សិក្ខាបទេសុ សមាទាយ
 វត្ថុស្សាមាតិ ។

[៧៣] អស្សោស្មំ ទោ ភិក្ខុ អនុញ្ញាតា តេ
 កតតា យេ តេ ភិក្ខុ អាត្មណា បដិសេធាតិកា បដិសុ-
 ត្វលំកា យថាសុខំ មំ ធម្មនាយ ឧបសង្កមម្ពុតិ ។

អ្នកនាំយកបដិសេធាតិកាទៅក្នុងយថាសុខំ ក៏គួរណាចូលទៅក្នុងព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ ក៏គួរតែត្រូវទុកក្នុងនាមសំដែងកាបត្តិបាចិត្តិយបេញ ខ្ញុំចូលតប
 ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សង្ឃក្នុងគ្រឹះសាវត្ថុបានបញ្ញត្តនាមយសេចក្តី
 ប្តេជ្ញាបេស្សន ខ្ញុំព្រះអង្គចាំឱ្យយ ឆឹងមិនបញ្ញត្តនូវហេតុដែលព្រះ
 អង្គមិនទាន់បានបញ្ញត្ត ម្យ៉ាងទៀត ឆឹងមិនដកនូវពុទ្ធបញ្ញត្តិដែលព្រះអង្គ
 បានបញ្ញត្តទុកស្របហើយ ឆឹងប្រព្រឹត្តកាន់យកតាមសិក្ខាបទដែលព្រះ
 អង្គទ្រង់បញ្ញត្តទុកមកហើយ ម្ចាស់ពុទ្ធសាសនា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
 អនុញ្ញាតហើយថា ក៏គួរចាំឱ្យយណាជាអ្នកប្រព្រឹត្តនៅវិប្រៃ ជាអ្នក
 ប្រព្រឹត្តបដិសេធាតិ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តបដិសុត្វល ក៏គួរចាំឱ្យយនោះចូលមករក
 កថាគតតាមសប្បាយចុះ គ្រានោះ ក៏គួរចាំនិទានទានពោលថា មេសេន-
 ក៏គួរ វត្ថុន្តបុត្តនៃដ៏មានកាយ បោះពោលពាក្យពិភាមន ក៏គួរមិនត្រូវបញ្ញត្ត
 នូវសំគាប់ទៅដែលព្រះអង្គមិនទាន់បានបញ្ញត្ត ម្យ៉ាងទៀត មិនត្រូវដកនូវ
 សិក្ខាបទដែលព្រះអង្គទ្រង់បញ្ញត្តទុកមកហើយ ត្រូវប្រព្រឹត្តកាន់យកតាម
 សិក្ខាបទដែលព្រះអង្គទ្រង់បញ្ញត្តទុកមកហើយ ។

[៧៤] ក៏គួរចាំឱ្យយបានទូ (ដំណឹង) ថា ពុទ្ធព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់អនុញ្ញាតឱ្យក៏គួរអ្នកប្រព្រឹត្តនៅវិប្រៃ អ្នកប្រព្រឹត្តបដិសេធាតិ
 អ្នកប្រព្រឹត្តបដិសុត្វល ចូលទៅរកកថាគតតាមសប្បាយចុះ ។

ភេ ភក្កវន្តំ ធម្មបទ្គយេ^(១) វិហាយន្តំ^(២) សន្តតានំ
 ធម្មវិជ្ជា អារត្តកន្តំ វិណ្ឌនាតិកន្តំ បំសុត្វាសិកន្តំ
 សតានិយេសុ ។ អថទោ ភក្កវ អន្តរាសេហិ
 កិក្ខុហិ សន្តិ សេនាសននាវិកំ វាហំធម្មត្ថោ
 អន្តរាស សន្តតានំ វាហំ វាហំ^(៣) ធម្មវិជ្ជានំ
 បស្សន្តានំ^(៤) កិក្ខុ អារត្តសិ កកស្សិមានំ ពិក្ខុវេ
 សន្តតានំ វាហំ វាហំ ធម្មវិជ្ជានំតិ ។ អថទោ
 វេ កិក្ខុ ភក្កវតោ ឯតមន្តំ អារតេស្សំ ។ អ-
 ថទោ ភក្កវ ឯតស្សំ ធីតានេ ឯតស្សំ បត្តារណ
 ធម្មំ កតំ កត្វា កិក្ខុ អារត្តសិ វេនហិ
 កិក្ខុវេ កិក្ខុនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញាវេស្សនិ ធម្ម
 អន្តរាប បដិច្ច សង្ឃសុដ្ឋតាយ សង្ឃជាសុតាយ
 ធម្មត្ថំ ធម្មត្ថំ ធីត្តហាយ វេសលានំ កិក្ខុនំ
 វាសុវិហារាយ ធីដ្ឋធម្មតានំ អានាវនំ សំរាយ
 សម្បាយតានំ អានាវនំ បដិយាតាយ អម្បសន្តានំ

១ ១. ធម្មវិជ្ជា ។ ២ ១. ធម្មវិជ្ជា ។ ៣ ១. ធម្ម. វាហំ វាហំ ។ ៤ ១. ធម្ម. បស្សន្តានំ ។

ភក្កវន្តំនោះគោលប្រាថ្នាដឹងឃើញព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទើបលះចោលនូវ
 សន្តិកតាំងឡាយ ហើយសមាទានការព្រឹក្សាធម្មត្ថំ បំណុលធម្មត្ថំ ធម្មត្ថំ
 បំណុលធម្មត្ថំ ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់យាងទៅកាន់
 ចារិកសេនាសនៈ ព្រមជាយកភក្កវន្តំឡាយច្រើនប្រ បានទតព្រះទេត្រ
 ឃើញនូវសន្តិកតាំងឡាយ ដែលពួកភិក្ខុចោលរត់រាយក្នុងទីនោះ ។ លុះ
 ទតឃើញហើយទើបព្រាស់ហៅភក្កវន្តំឡាយមកថា ឆ្ងល់ភក្កវន្តំឡាយ
 ហេតុអ្វី ពួកអ្នកចំលះចោលសន្តិកតាំងឡាយនេះក្នុងទីនោះ ។ ទើបភក្ក
 វន្តំនោះក្រាបទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគតាមដំណើរនេះ ។ ព្រោះនិទាននេះ
 ព្រោះដំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទើបទ្រង់ធ្វើម្នាក់ថា ហើយព្រាស់
 ហៅភក្កវន្តំឡាយថា ឆ្ងល់ភក្កវន្តំឡាយ បើដូច្នោះគឺជាគតិដ៏ចម្បង
 សំព្វបទដល់ភក្កវន្តំឡាយ ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ដល់យាន
 គឺ ដើម្បីសេចក្តីប្រព្រឹត្តដល់សង្ឃ ១ ដើម្បីសេចក្តីសម្បាយដល់សង្ឃ ១
 ដើម្បីនិវេសន៍សន្តិកតាំងឡាយអ្នកមានធម៌និកកាត្រ ១ ដើម្បី
 នៅសម្បាយនៃភក្កវន្តំឡាយអ្នកមានសីលជាច្រើនឡាន ១ ដើម្បីយាង
 ហាបនូវកាលវិភាគឡាយជាបច្ចុប្បន្ន ១ ដើម្បីយាងហាបនូវកាលវិភាគ
 ឡាយដែលនឹងមានទៅទាត់មុន ១ ដើម្បីសេចក្តីព្រះថ្វានបុគ្គលភក្កវន្តំឡាយ

មហាធាយ ធម្មសន្នាដំ កិល្យោត្តារាយ សទ្ធម្មដ្ឋតិយា
 វិជយានុត្តហាយ ឯវត្ថុ បទ កិក្ខុវេ វេទំ សិក្ខាបទំ
 ឧត្តិសេយ្យេន ធិសីទទសន្តតំ បទ កិក្ខុវេ តារាយ-
 មាទទ បុរាណសន្តតស្ស សាមន្តា សុតតវិនិច្ឆ័
 អាណាតត្វា ទុព្វដ្ឋាតារណាយ ។ អធានា ចេ កិក្ខុ
 បុរាណសន្តតស្ស សាមន្តា សុតតវិនិច្ឆ័ ឈំ ធិសី-
 ទទសន្តតំ តារាមេយ្យ ធិស្សតិយំ ចាចិត្តិយន្តំ ។

[៩៤] ធិសីទទំ ធាម សទសំ វុទ្ធិ ។ សន្តតំ
 ធាម សន្តតិក្ខា តតំ ចោតិ អវយំបំ ។ តារាយ-
 មាទទាតិ តារោត្តា វា តារាមេត្តោ វា ។ បុរាណ-
 សន្តតំ ធាម សតី ធិវត្ថុ បិ សតី ចារុតិ បិ ។
 សាមន្តា សុតតវិនិច្ឆ័ អាណាតត្វា ទុព្វដ្ឋាតារណាយាតិ
 វិភាវាយ វុទ្ធិ វា ចនុស្សំ វា ធិវត្ថុត្វា ឯតទេស
 វា សន្តតិក្ខុំ វិជដេត្វា វា សន្តតិក្ខុំ ។ អធានា

អ្នកទំនាស់ជ្រៅ ១ ដើម្បីញ៉ាំងបុគ្គលអ្នកជ្រៅហើយឲ្យវិនិច្ឆ័យជ្រៅ
 ឡើង ១ ដើម្បីកាំងនៅនៃព្រះសទ្ធម្ម ១ ដើម្បីសេចក្តីគុដ្ឋាគ្រាដល់ព្រះ
 វិទ្យា ១ ម្ចាស់ភ័ក្ត្រចាំងឡាយ អ្នកចាំងឡាយគប្បីសំដែងឡើងនូវសិក្ខាបទ
 នេះយ៉ាងនេះថា កិក្ខុកាលឲ្យគេធ្វើសន្តតសម្រាប់ប្រាប់អង្គុយ គប្បីយក
 សន្តតចាស់ ១ ចំពោះព្រះសុតតដោយដុំវិញ (មកផ្សំលាយនឹងសន្តតថ្មី)
 ដើម្បីធ្វើសន្តតថ្មីនោះឲ្យទូចណាស់ ។ បើកិក្ខុឲ្យគេធ្វើនឹងសន្តតថ្មី
 មិនយកសន្តតចាស់ ១ ចំពោះព្រះសុតតដោយដុំវិញ (មកផ្សំលាយនឹង
 សន្តតថ្មីទេ) សន្តតនោះជាដ៏ស្ងួត កិក្ខុត្រូវតែបង្កបង្កើតវិញ ។

[៩៥] ដែលហៅថា ធិសីទទនោះ គឺគម្រោលដែលប្រកបដោយ
 ដោយ ។ ដែលហៅថា សន្តតនោះ គឺគម្រោលដែលគ្រាន់តែស្លាប់មិន
 បានឡើយ ។ ត្រង់ពាក្យថា ឲ្យគេធ្វើ គឺធ្វើដង្ហែឲ្យគេធ្វើ ។ សន្តតសម្ប
 ស្បែកម្តង សម្បឺដណ្តប់ម្តង^១ ហៅថាសន្តតចាស់ ។ ពាក្យថា គប្ប
 យកសន្តតចាស់ ១ ចំពោះព្រះសុតតដោយដុំវិញ (មកលាយនឹងសន្តតថ្មី)
 ដើម្បីធ្វើសន្តតថ្មីនោះឲ្យទូចណាស់ គឺថា កិក្ខុត្រូវតែ (សន្តតចាស់)
 ជាដ៏មូលក្តី ជាប្លង់ជ្រុងក្តី ហើយយកមកលាយគ្រោលលាយចុះក្នុងវិញ្ញាណ
 ឬសិក្ខាហើយលាតគ្រោលក្តី ដើម្បីធ្វើឲ្យជាលស់រាប់ខ្លួន ។ ពាក្យថា

១ អង្គិកថា ពន្យល់ថា អង្គុយម្តង ដេកម្តង ។

[៤២] អតាមន្តិ បុរាណសន្តតស្ស សាមន្តា សុត-
 តវិន្តិ អាទិយេត្វា គរោតិ អលតតោ ដោតតវ
 អាទិយេត្វា គរោតិ អលតតោ អអាទិយេត្វា គរោតិ
 អញ្ញោ តតិ បដិលភិត្វា បរិគុញ្ញតិ វិតាចំ វា
 កុដ្ឋត្ថរណំ វា សាណិបាតារំ វា ភិសំ វា តំម្ពោហនំ
 វា គរោតិ ឧដ្ឋត្ថតស្ស អាទិកម្មិតស្សាតិ ។

ចក្ខុមន្តរាជំ វិនិច្ឆ័យំ ។

[៤២] កាបត្តិមិនមានផលភិក្ខុធ្វើសន្តិកថ្វីយកសន្តិកថាស់ ១ ចំអាច
 ព្រស្មេតដោយជុំវិញមកលាយ មិនមានផលភិក្ខុកាលកសន្តិកថាស់មិន
 បាន ១ ចំអាចធ្វើឈ័យកែចង្អុល មិនមានផលភិក្ខុកាលកសន្តិកថាស់ចង្អុល
 មិនបានធ្វើមិនបានឈ័យ មិនមានផលភិក្ខុបានសន្តិកថាដែលអ្នកដទៃធ្វើយក
 មកប្រើប្រាស់ មិនមានផលភិក្ខុធ្វើជាវិការនក្ខី ដាក់ម្រាលផ្ទៃដែលគេ
 បូកលាចក្តី ជារាំងបាំងក្តី ជាពូកក្តី ជាឆ្នើយក្តី មិនមានផលភិក្ខុក្នុង
 មិនមានផលភិក្ខុជាខាងដើមបញ្ញាតិ ។

សិប្បាទវំ ៨ ចចំ ។

ឆ្នាំសិក្សាបទី

(៨៨) តេជ សមយេន តុន្តា ភគវ សាវត្ថិយ៍
 វិហារតិ ជេតវេន អនាថបិណ្ឌកស្ស អាហមេ ។ តេជ
 ទោ ចន សមយេន អញ្ញាភស្ស ភិក្ខុនោ កោស-
 លេសុ ជនចនេសុ សាវត្ថី កច្ឆន្តស្ស អន្តរាមត្តេ
 ឯឡុកកលោមាធិ ឧប្បជ្ឈីសុ ។ អថទោ សោ ភិក្ខុ
 តាធិ ឯឡុកកលោមាធិ ឧត្តរាសន្តេន ភណ្ឌិតំ តន្ត្រិកា
 អនាសំ ។ មនុស្សា តំ ភិក្ខុំ បស្សិត្វា ឧប្បល្មោសុំ
 តិក្ខុតេន តេ ភន្តេ តីតាធិ តិក្ខុតោ ឧទយោ
 ភវិស្សតីតិ ។ សោ ភិក្ខុ តេហំ មនុស្សហំ ឧប្បល្មា-
 យមាថោ មន្តំ អហោសំ ។ អថទោ សោ ភិក្ខុ
 សាវត្ថី តន្តា តាធិ ឯឡុកកលោមាធិ បិកតោ ។
 អាស្សត្ថិ ។ ភិក្ខុ តំ ភិក្ខុំ ឯវមាហំសុ^(១) តិស្ស
 ត្វំ អាវុសោ ឥមាធិ ឯឡុកកលោមាធិ បិកតោ ។
 អាស្សត្ថសីតិ ។ តថា ហំ បដាហំ អាវុសោ ឥនេសំ

សិក្សាបទី ៦

(៨៩) សម័យនោះ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធមានព្រះភាគ ច្រើនក្នុងវត្តជេត-
 ពន របស់អនាថបិណ្ឌកសេដ្ឋី ដ៏តម្រូវសាវត្ថី ។ គឺគ្រានោះឯង កាលភិក្ខុ
 មួយច្រើនទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថី ក្នុងកោសលជនបទ ក៏បានរកមេច្រមុះច្រើន
 ក្នុងពាក់កណ្តាលថ្ងៃ (ដោយតាមកប្រភេទ) ។ ភិក្ខុនោះក៏ចង់រថ
 រកមេច្រមុះច្រើនទៀត ឲ្យយន្តោរជាបង្កើតដោយឧត្តរាសន្ត៍ (ចំពុះ) ហើយទៅ ។
 មនុស្សចាំទ្បាយឃើញភិក្ខុនោះហើយនាំគ្នាខំយាយចំអកថា ព្រះករុណា
 រកមេច្រមុះព្រះករុណា ទិញមកថ្លៃថ្នូរខ្លះ ខ្លះបានចំណេញថ្នូរខ្លះ ។
 កាលមនុស្សចាំទ្បាយនោះ ខំយាយចំអកដូច្នោះហើយ ភិក្ខុនោះក៏មាន
 សេចក្តីអៀនខ្មាស ។ លុះភិក្ខុនោះទៅដល់ក្រុងសាវត្ថី ក៏ឈរចំណាក់
 រកមេច្រមុះច្រើននោះ ។ ភិក្ខុចាំទ្បាយបានខំយាយខ្លះភិក្ខុនោះយកនេះថា
 ម្ចាស់អាវុសោ អ្នកឈរចំណាក់ចាស់ទូរកមេច្រមុះច្រើននេះដើម្បីអ្វី ។
 ភិក្ខុនោះខំយាយគបថា អាវុសោ ព្រោះហេតុតែរកមេច្រមុះច្រើន
 នេះ បានជាមនុស្សចាំទ្បាយនាំគ្នាខំយាយចំអកថា ហេតុនេះឯង

ឯឡុកលោមាធិ ការណា មនុស្សហិ ឧប្បន្និកោតិ ។
 ត្រូវឆ្លាតា មន ភ្នំ អាវុសា សមាធិ ឯឡុកលោមាធិ
 អាហារសីតិ ។ អតិរេកតិយោជនំ អាវុសាតិ ។ យេ
 តេ ភិក្ខុ អប្បិទ្ធា ។ មេ ។ តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ទិយន្តិ
 វិទាចេន្តិ តតំ ហំ ឆាម ភិក្ខុ អតិរេកតិយោជនំ
 ឯឡុកលោមាធិ អាហារិស្សតិ ។ អដទោ តេ
 ភិក្ខុ គតវត្ថោ ឯតមភ្នំ អាហារេស្សំ ។ សវន្តំ តតិ
 ភ្នំ ភិក្ខុ អតិរេកតិយោជនំ ឯឡុកលោមាធិ អា-
 ហារសីតិ ។ សវន្តំ គតវត្ថំ ។ វិគាហិ តុន្នោ គតវ-
 តតំ ហំ ឆាម ភ្នំ មោយបុរិស អតិរេកតិយោជនំ
 ឯឡុកលោមាធិ អាហារិស្សសិ ទេតំ មោយបុរិស
 អប្បសន្នាធំ វា មសាឆាយ មសន្នាធំ វា ភិយ្យោ-
 ភាវយ ។ មេ ។ ឯវត្ស មន ភិក្ខុវេ សមំ សិក្ខាបធំ
 ឧត្តិសយ្យេ ភិក្ខុតោ បទេវ អន្ធានមក្ខម្យដិបទ្ធស្ស
 ឯឡុកលោមាធិ ឧប្បន្និយ្យំ អាត្មន្តមាទេន ភិក្ខុតោ
 បដិក្កហោតញ្ចំ បដិក្កហោត្វា តិយោជនបរមំ សមាគ្វា

(ទៀបភ្នំ ឆាត់ចោលពេញ) ។ ភិក្ខុពុំទាន់ឡើយនោះស្លាប់ ម្ចាស់អាវុសាតិ
 លោកនាំយករោមចៀមពុំទាន់នេះមកគិតចិញ្ចឹមចម្ងាយប៉ុន្មាន ។ ភិក្ខុនោះឆ្លើយ
 ថា អាវុសា ភ្នំនាំរោមចៀមពុំទាន់នេះមកអស់ចម្ងាយជាងបីយោជន៍ ។ ភិក្ខុ
 ពុំទាន់ឡើយណាម្នាក់សេចក្តីប្រាថ្នាគិត ។ មេ ។ ភិក្ខុពុំទាន់ឡើយនោះពាល
 ទោស គំរង្សិល បន្តបន្តិចថា ភិក្ខុមិនសមរម្យនឹងនាំយករោមចៀមមក
 ឆ្ងាយជាងបីយោជន៍ដូច្នេះឡើយ ។ គ្រានោះ ភិក្ខុពុំទាន់នោះក៏ក្រាបទូលដ-
 ណ្ឌិទ្រង់ដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់សួរថា ម្ចាស់
 ភិក្ខុ ពូជអ្នកឯងនាំយករោមចៀមមកឆ្ងាយជាងបីយោជន៍ ពិតមែនឬ ។
 ភិក្ខុនោះក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដ៏ណែនាំនោះពិតមែន ។
 ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គំរង្សិលថា ម្ចាស់មោយបុរិស ហេតុអ្វី
 ម្តេចបានជាអ្នកឯងនាំយករោមចៀមមកកាន់ចម្ងាយដូចជាងបីយោជន៍ដូច្នេះ
 ម្ចាស់មោយបុរិស អំពើដែលអ្នកធ្វើនេះ មិនមែននាំឱ្យកើតសេចក្តីជ្រះថ្លា
 ដល់ជនពុំទាន់ឡើយដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ មិនមែនញ៉ាំងអ្នកដែលជ្រះថ្លា
 ហើយឱ្យដើរកែត្រជ្រះថ្លាឡើងទៀតទេ ។ មេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពុំទាន់ឡើយ អ្នក
 ពុំទាន់ឡើយគប្បីសម្រេចឡើងម្តងស្តាប់កុហកនេះយោងនេះថា រោមចៀមពុំ
 ទាន់ឡើយកើតឡើងដល់ភិក្ខុអ្នកដើរឮឆ្ងាយ កាលបើភិក្ខុប្រាថ្នា គប្បីទទួល
 យកបាន លុះទទួលហើយ បើមិនមានអ្នកនាំយកទៅឱ្យទេ គប្បីនាំយកទៅ

ហារេតត្វាធិ អសន្តេ ហារេតេ តតោ ចេ ឧត្តរំ
 ហារេយ្យ អសន្តេបិ ហារេតេ និស្សន្ទ័យំ ចាធិត្តិយន្តិ ។
 (៧៨) កិក្កុលោ បរេវ អន្ធានមគ្គប្បដិបទ្ធស្យានិ
 បដិ តទ្ធន្តស្ស ។ ឋល្យកាលោទាធិ ឧប្បជ្ឈេយ្យន្តិ
 ឧប្បជ្ឈេយ្យំ សង្ខតោ វា គណតោ វា ញាតតោ
 វា មិត្តតោ វា បំសុត្តលតោ វា អត្តតោ វា ជនេន ។
 អាគត្តធានេនាតិ វត្ថុមាជេន បដិគ្គហេតត្វាធិ ។
 បដិគ្គហេត្វា តិយោជនបរមំ សហគ្គា ហារេតត្វាធិតិ
 តិយោជនបរមតា សហគ្គា ហារេតត្វាធិ ។ អសន្តេ
 ហារេតតិ ធម្ម អញ្ញោ តោធិ ហារេតោ ហោតិ
 វត្ថុ វា បុរិសោ វា គហដ្ឋោ វា បព្វជិតោ វា ។
 តតោ ចេ ឧត្តរំ ហារេយ្យ អសន្តេបិ ហារេតតិ
 បដិមំ ចាធិ តិយោជនំ អតិក្កាមេតិ អាបត្តិ ធុត្ត-
 ដស្ស ធុតិយំ ចាធិ អតិក្កាមេតិ និស្សន្ទ័យាធិ ហោន្តិ^(១)
 អន្តោតិយោជនេ បិតោ តហិតិយោជនំ ចាតេតិ
 និស្សន្ទ័យាធិ ហោន្តិ^(២) អញ្ញស្ស យានេ វា គណ្ណោ ច

១-២ និស្សន្ទ័យំ ធម្មនិក្ខ័យន្តិ សព្វន្ត អាគតំ ។

ដោយវេទនាធិការនៃចម្បងផ្លូវយ៉ាងនេះច្រើនត្រឹមបរិយោជនំ កាលបើមិនមាន
 អ្នកនាំយកទៅឱ្យទេ ក៏កុំនាំយកទៅទៀតទេ ដោយខ្លួនឯងលើសពីកំណត់
 នោះទេ ពេទ្យាទៀតនោះជាទិស្សន្តិយ ក៏កុំនាំទៅត្រូវតាមគ្រូបង្គាប់ឱ្យ ។
 (៧៨) ត្រង់ពាក្យថា កិក្កុលោ បរេវ អន្ធានមគ្គប្បដិបទ្ធស្យានិ ។
 ពាក្យថា ពេទ្យាទៀតនាំឱ្យយកកើតឡើង គឺថា ពេទ្យាទៀតនាំឱ្យយកកើត
 ឡើងអំពីសង្ខត្តិ អំពីគណៈក្តិ អំពីញាតក្តិ អំពីមិត្តក្តិ អំពីបុគ្គលក្តិ ដោយ
 ទ្រព្យរបស់ខ្លួនក្តិ ។ ពាក្យថា កាលបើកិក្កុលោ គឺថា កាលបើកិក្កុលោបាន
 ត្រូវទទួលយកបាន ។ ពាក្យថា លុះទទួលយកយ៉ាង ឧប្បន្ទទៅដោយវេទនា
 ឯងកាន់ចម្បងផ្លូវយ៉ាងនេះច្រើនត្រឹមបរិយោជនំ គឺថា ក៏កុំឧប្បន្ទទៅដោយវេទនា
 ខ្លួនឯងត្រឹមបរិយោជនំយ៉ាងនេះច្រើន ។ ពាក្យថា បើមិនមានអ្នកនាំយកទៅឱ្យ
 គឺគ្មានអ្នកដឹកនាំមួយ ស្រីក្តិ ប្រុសក្តិ គ្រូស្តក្តិ បព្វជិតក្តិ នាំយកទៅឱ្យ ។
 ពាក្យថា កាលបើមិនមានអ្នកនាំយកទៅឱ្យទេ ក៏កុំនាំយកទៅទៀតទេ ដោយខ្លួនឯងលើសពីកំណត់នោះទេ គឺថា ក៏កុំឈានដុំហិរិទិ ១ ឱ្យ
 លើសពីបរិយោជនំទៅ ត្រូវតាមគ្រូបង្គាប់ ឈានដុំហិរិទិ ២ ឱ្យលើសទៅ
 ពេទ្យាទៀតនោះជាទិស្សន្តិយ កាលក៏កុំបិតនៅក្នុងក្នុងបរិយោជនំ
 តែចោលពេទ្យាទៀតទៀតទៀតនោះក្រៅបរិយោជនំ ពេទ្យាទៀតនោះ
 ក៏ជាទិស្សន្តិយ ក៏កុំដាក់ចុះនៅពេទ្យាទៀតម្នាក់យានក្តិ ក្នុងបន្ទប់ក្តិឱ្យអ្នកដឹក

អដ្ឋង្គស្ស ចត្តបិក្ខា តិយោជនំ អតិក្កាមេតិ
 ជិស្សត្តិយានិ ហោត្តំ ជិស្សន្តិកត្វានិ សង្ឃស្ស វា
 គណស្ស វា មុត្តលស្ស វា ។ ឯវត្ថុ បទ វិក្ការេ
 ជិស្សន្តិកត្វានិ ។ បេ ។ ឥមាជិ មេ កន្លែ ឯឡកាលោមាជិ
 តិយោជនំ អតិក្កាមេតិ ជិស្សត្តិយានិ ឥមាជាហំ
 សង្ឃស្ស ជិស្សន្តិកត្វានិ ។ បេ ។ ធម្មេយ្យតិ ។ បេ ។
 ធម្មេយ្យន្តិ ។ បេ ។ អាយស្មតោ នម្មិតិ ។

[៨៨] អតិក្កាមេតិ តិយោជនំ អតិក្កាមេតិ តិយោ-
 ជនំ^(១) អតិក្កាមេតិ ជិស្សត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។ អតិក្កា-
 មេតិ តិយោជនំ វេមតិកោ តិយោជនំ អតិក្កាមេតិ
 ជិស្សត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។ អតិក្កាមេតិ តិយោជនំ ឡនក-
 សញ្ញា តិយោជនំ អតិក្កាមេតិ ជិស្សត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។
 ឡនកតិយោជនំ អតិក្កាមេតិ ភាចត្តិ ធុត្តជស្ស ។
 ឡនកតិយោជនំ វេមតិកោ ភាចត្តិ ធុត្តជស្ស ។
 ឡនកតិយោជនំ ឡនកសញ្ញា អនាចត្តិ ។

១ ឧ.គ. បេដ្ឋកេសុ ភយំ ធម្មេ ។ ហេតិ ។

គេមិនដឹង ទុកទុកបីយោជន៍ទៅ ពេញទៅនោះ គឺជាជិស្សត្តិយ វិក្កុ
 ឧប្បិសេសសង្ឃ ឬគណៈ ឬបុគ្គល។ ម្ចាស់វិក្កុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
 ឧប្បិសេសនោះ ។ បេ ។ ចតិគ្រិន្រសង្ឃដ៏ចំរើន ពេញទៅ
 ទាំងឡាយនេះ ខ្ញុំបាននាំមកឱ្យលើសអំពីបីយោជន៍ទៅហើយជាជិស្សត្តិយ
 ខ្ញុំសូមលះឡោវពេញទាំងឡាយនេះដល់សង្ឃ ។ បេ ។ សង្ឃឧប្បិសេស
 ។ បេ ។ លោកដ៏មានកាយទាំងឡាយឧប្បិសេស ។ បេ ។ ខ្ញុំឱ្យដល់លោក
 ដ៏មានកាយ ។

[៨៩] ទិលើសអំពីបីយោជន៍ វិក្កុសំគាល់ថា លើសមែន ហើយនាំ
 ពេញទៅឱ្យលើសអំពីបីយោជន៍ទៅ ពេញទៅនោះជាជិស្សត្តិយ វិក្កុ
 នោះត្រូវគេបង្ខំបាចិត្តិយ ។ ទិលើសអំពីបីយោជន៍ វិក្កុសង្ឃិយហើយនាំ
 ពេញទៅឱ្យលើសអំពីបីយោជន៍ ពេញទៅនោះជាជិស្សត្តិយ វិក្កុនោះ
 ត្រូវគេបង្ខំបាចិត្តិយ ។ ទិលើសអំពីបីយោជន៍ វិក្កុសំគាល់ថាមិនទាន់
 លើស ហើយនាំពេញទៅឱ្យលើសអំពីបីយោជន៍ទៅ ពេញទៅនោះជា
 ជិស្សត្តិយ វិក្កុនោះត្រូវគេបង្ខំបាចិត្តិយ ។ ទិលើសអំពីបីយោជន៍ វិក្កុសំគាល់
 ថា លើស ត្រូវគេបង្ខំទុក្ខជ ។ ទិលើសអំពីបីយោជន៍ វិក្កុសង្ឃិយត្រូវគេបង្ខំ
 ទុក្ខជ ។ ទិលើសអំពីបីយោជន៍ វិក្កុសំគាល់ថាខ្វះមែន មិនត្រូវគេបង្ខំ ។

ស្បៀងកណ្តាល កោសិយវត្តស្បៀង ធួនសិក្ខាបទស្បៀង អនាបត្តិ

(១១១) អនាបត្តិ តិយោជនំ ហរតិ ឧទកតិ-
យោជនំ ហរតិ តិយោជនំ ហរតិ ធម្មាហរតិ ធម្មា
តិយោជនំ វិសាធិប្បាយោ តត្វា តតោ ធម៌ ហរតិ
អត្ថិ ធម៌លក្ខណ៍ ហរតិ ធម៌ស្បៀង ធម៌លក្ខណ៍ ហរតិ
អត្ថិ ហរតិ តតកណ្តាលំ ហរតិ ឧទ្ទត្តកស្បៀង
អាទិកម្មកស្បៀង ។

ធួនសិក្ខាបទ៖ និដ្ឋិត ។

ស្បៀងកណ្តាល កោសិយវត្ត សិក្ខាបទ ៦ វិសាធិប្បាយោ

(១១២) ភាវក្ខិមិទមានផលកិក្ខុនាំយកទៅប្រើប្រាស់ យោជនំ
មិទមានផលកិក្ខុនាំយកទៅប្រើប្រាស់ យោជនំ មិទមានផលកិក្ខុនាំយកទៅ
ក្តី នាំត្រឡប់មកក្តី ត្រឹមប្រើប្រាស់ មិទមានផលកិក្ខុប្រើប្រាស់ ដើម្បីដឹងទៅ តែ
ត្រូវទៅកាន់ទីមានចម្ងាយឬប្រើប្រាស់ ហើយនាំយកទៅប្រើប្រាស់ កាន់ទី
ដទៃទៀតទីនោះ^(១) មិទមានផលកិក្ខុត្រឡប់ទៅប្រើប្រាស់ដែលបានប្រើប្រាស់
យកទៅប្រើប្រាស់ មិទមានផលកិក្ខុត្រឡប់ទៅប្រើប្រាស់ដែល
បានប្រើប្រាស់ យោជនំ ហើយនាំយកទៅ មិទមានផលកិក្ខុឱ្យអ្នកដទៃនាំ
យកទៅ មិទមានផលកិក្ខុនាំយកទៅប្រើប្រាស់ដែលធ្វើហើយ (ធ្វើសម្រេចជាសម្បត្តិ
កម្មលទ្ធិ^(២) ព្រឹទ្ធិសម្បត្តិជាដើម) មិទមានផលកិក្ខុត្រឡប់ មិទមានផលកិក្ខុជា
វាទិយបញ្ញា ។

សិក្ខាបទ ៦ ចប់ ។

១ ភិក្ខុនាំយកទៅប្រើប្រាស់ទីនោះមានចម្ងាយបី យោជនំ ហើយទីនោះច្រកចង្កោយ
ភិក្ខុមានអត្ថបទដឹងច្បាស់ជាដើម ឬដោយសញ្ញាមានច្បាស់ជាដើមក្នុងទីនោះ ហើយនាំយកទៅ
ប្រើប្រាស់ទីនោះ ទៅកាន់ទីដទៃ ១ ចំណង់ត្រឹមតែបី ១ យោជនំ ពីចំណង់ ដល់ចំណង់
ពីចំណង់ ។

សត្តមសិក្ខាបទ

[១០១] តេជ សមយេន តុន្តោ កកវា សក្កោសុ
វិហរតិ កមិលវត្ថុស្មី ឯត្រាជារមេ ។ តេជ ទោ
មន សមយេន ធម្មត្ថិយា កំត្វ កំត្វធិហំ ឯធូ-
កាលោមាធិ ជោវមេន្ទិមិ រជាមេន្ទិមិ វិជជាមេន្ទិមិ ។
កំត្វធិយោ ឯធូកាលោមាធិ ជោវន្ទិយោ រជន្ទិយោ
វិជជន្ទិយោ វិញន្ទិ ធូម្ពេសំ បរមុច្ឆំ អធិសីលំ
អធិចិត្តំ អធិប្បត្តំ ។ អជទោ មហាបជាមតិ
តោតមិ យេន កកវា តេជសស្គមិ ធម្មសស្គមិគា
កកវន្ទំ អតិវាធម្មា ឯតមន្ទំ អដ្ឋាសិ ។ ឯតមន្ទំ
មុតំ ទោ មហាបជាមតិ តោតមិ កកវា ឯតជរោព
តត្ថិ តោតមិ កំត្វធិយោ អប្បមត្តា អាតាចិធិយោ
បហិតត្តា វិហរន្ទិតំ ។ តុន្តោ កន្ទេ កំត្វធិឯ
អប្បមាធា អយ្យា ធម្មត្ថិយា^(១) កំត្វធិហំ ឯធូកា-
លោមាធិ ជោវមេន្ទិមិ រជាមេន្ទិមិ វិជជាមេន្ទិមិ

១ ធម្មា បរ សព្វត្ថំ ភិក្ខុតិ យាវា វិស្សតិ ។ តេជ អធិសីលេន ធម្មត្ថិ ។

សិក្ខាបទទី ៧

[១០២] សម័យនោះ សម្តេចព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជ៏ទ្រង់យស ទ្រង់នង់
ក្នុងនាមត្រាជារមេ ដ៏ចក្រិកចិលកស្កុ ក្នុងសក្កជនបទ ។ ត្រាជារមេ
និង ពួកកំត្វព្យគ្គិយាច្រើននាក់ក្នុងទាំងឡាយឲ្យលាងរួះ ឲ្យជ្រលក់រួះ
ឲ្យសឹក ឬគ្រាជារមេ ឲ្យរោមចៀមទាំងឡាយ ។ កំត្វនិងទាំងឡាយ
កាល (ធ្វើកិច្ច) លាង ជ្រលក់ សឹក ឲ្យរោមចៀម (ដូច្នោះ) រើប
លះចោលឲ្យការៀមស្ម័គ្របាលី អដ្ឋកថា ទំនិសិលសិក្ខា អធិចិត្ត
សិក្ខា អធិបញ្ញាសិក្ខា ។ ត្រាជារមេ មានមហាបជាមតិគោតមិក្នុងចូល
ទៅកាលសម្តេចព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅហើយថ្វាយបង្គំព្រះដ៏
មានព្រះភាគ ហើយបានបិកក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
មានបន្ទូលនឹងនាងមហាបជាមតិគោតមិ ដែលកំពុងបិកនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ
យ៉ាងនេះថា ខែព្រះនាងគោតមិ នាងកំត្វនិងទាំងឡាយជាអ្នកមិនប្រមាទ ជា
អ្នកមានព្យាយាមផ្អែកកំដៅបាប ជាអ្នកមានចិត្តបញ្ចូលទៅកាន់ព្រំនិរ្យាន
ដែរឬទេ ។ ព្រះនាងមហាបជាមតិគោតមិចូលថា ចតិក្រព្រះអង្គ ពួក
នាងកំត្វនិងមិនប្រមាទឯណាបាន លោកម្ចាស់ធម្មត្ថិយាទាំងឡាយច្រើន
នាងកំត្វនិងឲ្យលាងរួះ ឲ្យជ្រលក់រួះ ឲ្យសឹករួះ ឲ្យរោមចៀមទាំងឡាយ

កិក្ខុនិយោ ឯឡកុណោមាទិ ជោវន្តិយោ វជន្តិយោ
 វិជេន្តិយោ វិក្ខុន្តិ ឧទ្ទេសំ បរិបុច្ឆំ អនិសិលំ
 អនិច្ចតំ អនិប្បត្តាទិ ។ អដោ កកវា មហាប-
 ជាបតិ កោតមំ ធម្មិយា កថាយ សន្តស្សសំ ស-
 មាទេសំ សធុត្តេជេសំ សម្បហំសេសំ ។ អនោ
 មហាបជាបតិ កោតមំ កកវតា ធម្មិយា កថាយ
 សន្តស្សតា សមាទម័តា សធុត្តជេតា សម្បហំសីតា
 កកវន្តំ អភិវនេត្វា បទន្តុលំ កត្វា បញ្ញាមំ ។
 អដោ កកវា ឯតស្មី ជិដាទេ ឯតស្មី បតវលា
 កិក្ខុសង្ឃំ សន្និទាតាបេត្វា ធម្មន្តិយេ កិក្ខុ បដិបុច្ឆំ
 សន្តំ កិក្ខុ គុម្ពេ កិក្ខុវេ កិក្ខុវិហំ ឯឡកុណោមាទិ
 ជោវាបេជិមិ រជាបេជិមិ វិជេជាបេជិមិ ។ សន្តំ
 កកវតិ ។ ញាតិកាយោ គុម្ពាភំ កិក្ខុវេ អញ្ញាតិ-
 កាយោតិ ។ អញ្ញាតិកាយោ កកវតិ ។ អញ្ញាតិ-
 កា មោយបុរិសា អញ្ញាតិកាទំ ធម្មិយា បដិបុច្ឆំ វ

កាលបើភិក្ខុទីតាំងឡាយមានវេលា លាង ជ្រលក់ សិត ឡូកមាច្យៀមទាំង
 ឡាយ (ផ្ទះច្រាបហើយ) ទើបលះចោលការរៀនសូត្របាលី អង្គកថា ទំនៀង
 អនិសិលសិក្ខា អនិច្ចតសិក្ខា អនិប្បត្តាសិក្ខា ។ រំលឹកដំបូងនោះ ព្រមទាំង
 ព្រះភាគទ្រង់ពន្យល់ព្រះនាងមហាបជាបតិគោតមីឱ្យឃើញ ឱ្យកាន់យក
 ឱ្យក្លាហាន ឱ្យរីករាយ ដោយធម៌កថា ។ គ្រានោះ ព្រះនាងមហាបជា-
 បតិគោតមី កាលបើព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពន្យល់ឱ្យឃើញ ឱ្យកាន់យក
 ឱ្យក្លាហាន ឱ្យរីករាយ ដោយធម៌កថាហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ហើយថ្វីប្រទក្សិណចៀសចេញទៅ ។ ព្រោះនិទាននេះ ព្រោះដំណើរនេះ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ឱ្យប្រជុំនូវភិក្ខុសង្ឃ ហើយត្រាស់សួរបញ្ជាក់ពួក
 ភិក្ខុឲ្យឆ្លើយថា នៃភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកអ្នកទាំងឡាយប្រើពួកនាងភិក្ខុ
 ឱ្យលាងខ្លះ ឱ្យជ្រលក់ខ្លះ ឱ្យសិតខ្លះ ឱ្យរោមចៀមទាំងឡាយ ពិតមែន
 ឬទេ ។ ពួកភិក្ខុឆ្លើយឡើងថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រាស ការនោះ
 ពិតមែន ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ត្រាស់សួរថា នៃភិក្ខុទាំងឡាយ
 ពួកនាងភិក្ខុទាំងនោះ ជាញាតិរបស់អ្នកទាំងឡាយ ឬមិនមែន ជាញាតិ
 ទេ ។ ពួកភិក្ខុឆ្លើយឡើងថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រាស ភិក្ខុទាំងនោះ
 មិនមែនជាញាតិទេ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា នែមោយបុរសទាំង
 ឡាយ ជនទាំងឡាយដែលមិនមែនជាញាតិ វេទន៍មិនដឹងឱ្យរោមចៀមសម្លេង

អប្បន្ទ្របំ វា ចាសានិកំ វា អប្បសានិកំ វា ភក្ខ
 បាម គុម្ភេ មោឃបុរិសា អញ្ញាតិកាហំ ភិក្ខុនីហំ
 ឯឡុក្កលោមាធិ ជោកមេស្សនិយមិ រជាមេស្សនិយមិ
 វិជជាមេស្សនិយមិ នេតំ មោឃបុរិសា អប្បសន្នាធំ វា
 មសាធាយ មសន្នាធំ វា ភិយ្យោកាវាយ ។ បេ ។
 ឯវត្ថុ បទ ភិក្ខុវេ ឥមំ សិក្ខាមធំ ឧដ្ឋិសេយ្យាធិ
 យោ បទ ភិក្ខុ អញ្ញាតិកាយ ភិក្ខុនីយា ឯឡុក្ក-
 លោមាធិ ជោកមេយ្យ វា រជាមេយ្យ វា វិជជាមេយ្យ
 វា និស្សត្តិយំ ចាចិត្តិយន្តំ ។

[១០២] យោ បទាតិ យោ យាធិសោ ។ បេ ។
 ភិក្ខុតិ ។ បេ ។ អយំ ឥមស្មំ អត្ថេ អធិប្បតោ
 ភិក្ខុតិ ។ អញ្ញាតិកា បាម មាតិកោ វា បិទិកោ វា
 យាវ សត្តហា បិទាមហាយុកា អសម្ពុទ្ធា ។ ភិក្ខុនី បាម
 ឧកតោសង្ឃេ ឧបសម្ពុទ្ធា ។ ជោកតិ អាណាមេតិ
 អាបត្តិ ឧត្តរេស្ស ជោតាធិ និស្សត្តិយាធិ ហោត្តិ ។

ឬមិនសមគួរ នឹងក្នុងជាច្រើនថ្ងៃ ឬមិនជាច្រើនថ្ងៃនៃស្រ្តីទាំងឡាយដែល
 មិនមែនជាញាតិទេ នៃមោឃបុរិសទាំងឡាយ កាលបើអំពើដែលប្រកប
 ដោយគោសយានីនេះ ក្នុងក្រុងកំហុសប្រើកិត្តិទាំងឡាយដែលមិនមែន
 ជាញាតិឱ្យលាងខ្លះ ឱ្យជ្រលក់ខ្លះ ឱ្យសឹកខ្លះ នូវកេមាចៀមទាំងឡាយ
 នៃមោឃបុរិសទាំងឡាយ អំពើដែលអ្នកធ្វើនេះ មិនមែនជាឱ្យកើត
 សេចក្តីជ្រះថ្លាដល់បុគ្គលដែលមិនបានជ្រះថ្លាទេ ឬមួយនាំបុគ្គលដែល
 ជ្រះថ្លាហើយឱ្យវិនិច្ឆ័យនៃជ្រះថ្លាឡើងក៏ទេ ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 អ្នកទាំងឡាយគប្បីសំដែងឱ្យឆ្លើយស្តីក្នុងនេះហើយនេះថា ភិក្ខុណាមួយ
 ប្រើនាងភិក្ខុមិនមែនជាញាតិឱ្យលាងក្តី ឱ្យជ្រលក់ក្តី ឱ្យសឹកឬគ្រោះក្តី
 នូវកេមាចៀមទាំងឡាយ កេមាចៀមនោះជាទិស្សត្តិយ ភិក្ខុនោះត្រូវតាមក្តី
 ចាចិត្តិយ ។

[១០២] ត្រង់នាក្បែរ ភិក្ខុណាមួយ មានអធិប្បាយក្នុងសិក្ខាបទ
 ទី ១ នៃបាវចនាភក្កៈច្រើនហើយ ។ ភិក្ខុនីដែលមិនជាប្រសាច់ញាតិអំពី
 ចំណែកនាងហត្ថក្តី អំពីចំណែកនាងបិកាត្តិ ដកបំពេញនៃដីដូនដីនាង
 តំបែរក ឈ្មោះថា មិនមែនជាញាតិ ។ ស្រីបាទមេសម្បទាក្នុងគោ-
 សន្ទិកា ឈ្មោះថា នាងភិក្ខុនី ។ ភិក្ខុបង្កាប់ថា នាងចូលរាង
 ផ្សេងត្រូវតាមក្តីទុក្ខដ កេមាចៀមដែលលាងហើយនោះ ជាទិស្សត្តិយ ។

១ បាទធម៌សង្ឃកិច្ចនៃសាសនា ត្រង់ក្នុងសង្ឃមួយចំណែក ភិក្ខុនិសង្ឃមួយចំណែក ។

រំដាតិ អាណាបេតិ អាបត្តិ ធុត្តាដស្ស រត្តាជិ ជិស្សត្តិ-
 យាជិ ហោត្តិ ។ វិជដេហំតិ អាណាបេតិ អាបត្តិ
 ធុត្តាដស្ស វិជដិទាជិ ជិស្សត្តិយាជិ ហោត្តិ ជិស្សត្តិ-
 ត្វាជិ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា បុគ្គលស្ស វា ។
 ឯវត្ថុ បទ ភិក្ខុវេ ជិស្សត្តិក្វាជិ ។ បេ ។ ឥនាជិ
 មេ កត្តេ ឯធុត្តកលោមាជិ អញ្ញាតិកាយ ភិក្ខុជិយា
 ជោវាមិទាជិ ជិស្សត្តិយាជិ ឥនាបាហំ សង្ឃស្ស
 ជិស្សត្តាមិទិ ។ បេ ។ ធនេយ្យាតិ ។ បេ ។ ធនេយ្យត្តិ
 ។ បេ ។ អាយស្មតោ ធម្មតិ ។

[១០៣] អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញា ឯធុត្តក-
 លោមាជិ ជោវាបេតិ ជិស្សត្តិយំ ចាជិទិយំ ។ អញ្ញា-
 តិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញា ឯធុត្តកលោមាជិ ជោវាបេតិ
 រោជាបេតិ ជិស្សត្តិយេន អាបត្តិ ធុត្តាដស្ស ។ អញ្ញាតិ-
 កាយ អញ្ញាតិកសញ្ញា ឯធុត្តកលោមាជិ ជោវាបេតិ
 វិជដាបេតិ ជិស្សត្តិយេន អាបត្តិ ធុត្តាដស្ស ។ អញ្ញាតិ-
 កាយ អញ្ញាតិកសញ្ញា ឯធុត្តកលោមាជិ ជោវាបេតិ

ភិក្ខុបង្គំថា ខាងច្បាប់ដែលកំដៅច្បុះ ត្រូវតាមភ្នំទុក្ខដ រោមចៀមដែល
 ដែលកំដៅហើយនោះ ជាជិស្សត្តិយ ។ ភិក្ខុបង្គំថា ខាងច្បាប់សីត ឬត្រដោះ
 ច្បុះ ត្រូវតាមភ្នំទុក្ខដ រោមចៀមដែលសីតឬត្រដោះហើយ ជាជិស្សត្តិយ
 រោមចៀមដែលជាជិស្សត្តិយនោះ ភិក្ខុបង្គំលះដល់សង្ឃ ឬគណៈ ឬបុគ្គល
 ភិក្ខុន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយឆប្បិយៈយ៉ាងនេះ ។ បេ ។
 បតិក្រិត្រសង្ឃវិជិវេន រោមចៀមទាំងនេះ ខ្ញុំបាទប្រើទានភិក្ខុមិនមែន
 ជាញាតិ ឲ្យលាងហើយ ជាជិស្សត្តិយ ខ្ញុំសូមលះរោមចៀមទាំងនេះដល់
 សង្ឃ ។ បេ ។ សង្ឃឆប្បិទ្យ ។ បេ ។ លោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ
 ឆប្បិទ្យ ។ បេ ។ ខ្ញុំឲ្យដល់លោកដ៏មានអាយុ ។

[១០៤] ភិក្ខុមិនមែនញាតិ ភិក្ខុសំគាល់ថាមិនមែនជាញាតិ
 ហើយប្រើឲ្យលាងឲ្យរោមចៀមទាំងឡាយ រោមចៀមនោះ ជាជិស្សត្តិយ
 ភិក្ខុនោះ ត្រូវតាមភ្នំទុក្ខដ ។ ភិក្ខុមិនមែនជាញាតិ ភិក្ខុសំគាល់ថា
 មិនមែនជាញាតិ ហើយប្រើឲ្យលាង ឲ្យដែលកំដៅរោមចៀមទាំងឡាយ
 ត្រូវតាមភ្នំទុក្ខដនឹងជិស្សត្តិយបាច់ភ្លយ ។ ភិក្ខុមិនមែនជាញាតិ ភិក្ខុ
 សំគាល់ថាមិនមែនជាញាតិ ហើយប្រើឲ្យលាង ឲ្យសីត ឲ្យរោមចៀម
 ទាំងឡាយ ត្រូវតាមភ្នំទុក្ខដនឹងជិស្សត្តិយបាច់ភ្លយ ។ ភិក្ខុមិនមែនជាញាតិ
 ភិក្ខុសំគាល់ថាមិនមែនជាញាតិ ហើយប្រើឲ្យលាង ឲ្យដែលកំដៅ ឲ្យសីត

វិស្សន្តិយេន អាមត្តំ ទិដ្ឋំ ទុក្ខជាតំ ។ អញ្ញាតិកាយ
 វេមតិកោ ។ យេ ។ អញ្ញាតិកាយ ញាតិកសញ្ញី ។ យេ ។
 អញ្ញាស្ស វិជ្ជកុណោមាជំ ជោវិបេតិ អាមត្តំ ទុក្ខ-
 ជស្ស ។ វិកតតោ ឧបសម្បន្ទាយ ជោវិបេតិ អាមត្តំ
 ទុក្ខជស្ស ។ ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញី អាមត្តំ
 ទុក្ខជស្ស ។ ញាតិកាយ វេមតិកោ អាមត្តំ ទុក្ខ-
 ជស្ស ។ ញាតិកាយ ញាតិកសញ្ញី អនាថនិក ។

[១០៤] អនាថនិក ញាតិកាយ ជោវនិយា អញ្ញា
 តិកា ទុតិយា យោជំ អវុត្តា ជោវតិ អបិកុត្ត
 កតកណ្តំ ជោវិបេតិ សិក្ខុនាមាយ សាមណេវយា
 ឧប្បត្តកស្ស វាទិកម្មតកស្សាតិ ។

សង្គមសិក្ខាបទ ខ្ញុំផ្គត់ ។

ចូរពេញច្រើនទាំងឡាយ (ត្រូវតាមតួក្នុងព័រទី៧វិស្សន្តិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុ
 មិនមែនជាញាតិ ភិក្ខុសង្ឃិយ ។ យេ ។ ភិក្ខុមិនមែនជាញាតិ ភិក្ខុសំគាល់
 ថាជាញាតិ ។ យេ ។ ភិក្ខុប្រិភិក្ខុមិនទ្វេស្វយោមចៀបភិក្ខុដទៃ (ត្រូវតាមតួ
 ទុក្ខជ ។ ភិក្ខុប្រិភិក្ខុមិនដែលបានឧបសម្បទាអំពីឯកោសន្តិទ្វេស្វយោម (ត្រូវ
 តាមតួទុក្ខជ ។ ភិក្ខុមិនជាញាតិ ភិក្ខុសំគាល់ថាមិនមែនជាញាតិ (ត្រូវតាមតួ
 ទុក្ខជ ។ ភិក្ខុមិនជាញាតិ ភិក្ខុសង្ឃិយ (ត្រូវតាមតួទុក្ខជ ។ ភិក្ខុមិនជាញាតិ
 ភិក្ខុសំគាល់ថាជាញាតិ មិនត្រូវតាមតួអ្វីឡើយ ។

[១០៥] តាមតួមិនមានដល់ភិក្ខុដែលទ្វេស្វយោមជាញាតិលាងពេញច្រើន
 (ស្រាប់តែមានភិក្ខុមិនទ្វេស្វយោមមិនមែនជាញាតិ (មកកាន់យកពេញច្រើនមកពីដៃ
 ភិក្ខុនិរោទិយោសាសន្តិ) មិនមានដល់ភិក្ខុដែលមិនប្រិ (ស្រាប់តែភិក្ខុមិន
 មែនជាញាតិ យកពេញច្រើនទៅលាងទ្វេស្វយោម មិនមានដល់ភិក្ខុដែលប្រិភិក្ខុ
 មិនមែនជាញាតិទ្វេស្វយោមកណ្តុដទៃ ដែលធ្វើហើយនៅមិនទាន់ប្រិទ្រសំ
 មិនមានដល់ភិក្ខុដែលប្រិទានសិក្ខុមាតាទ្វេស្វយោម មិនមានដល់ភិក្ខុដែល
 ប្រិទានសាមណេវិទ្វេស្វយោម (នូវពេញច្រើនទាំងឡាយ) មិនមានដល់ភិក្ខុ
 តួ មិនមានដល់ភិក្ខុដើមញាតិ ។

សិក្ខាបទទី ៧ រង ។

អធិប្បសិក្ខាបទី

[១០៩] តេន សមយេន តុន្តោ ភគវា វាជនោ
វិលាតិ វេជ្ជវេន កលទ្ធកតិវាបេ ។ តេន ចោ បន
សមយេន អាយស្មា ឧបនន្តោ សក្យបុត្តោ អញ្ញាត-
ស្ស កុលស្ស កុល្យបតោ ហោតិ និព្វតត្ថកោ ។
យំ វស្មំ កុលេ ឧប្បជ្ជនំ វាជនីយំ វា កោជនីយំ វា
តតោ អាយស្មតោ ឧបនន្តស្ស សក្យបុត្តស្ស បដិវិសោ
វេរិកោ ហោតិ^(១) ។ តេន ចោ បន សមយេន សាយំ
វស្មំ កុលេ មំសំ ឧប្បជ្ជំ ហោតិ ។ តតោ អាយស្ម-
តោ ឧបនន្តស្ស សក្យបុត្តស្ស បដិវិសោ វេរិកោ
ហោតិ ។ វស្មំ កុលស្ស វាសោ ត្ថ័យា បច្ចុស-
សមយំ បច្ចុដ្ឋាយ វេននំ មំសំ វេ វេថាតិ ។
អជេចា សោ បុរិសោ បដិវាចតំ វាជនវេន អយ្យស្ស
បដិវិសំ វាសនស្ស វេហំ អញ្ញំ វេតាវេតា អយ្យស្ស
ឧស្សរាតិ ។ អជេចា អាយស្មា ឧបនន្តោ សក្យ-
បុត្តោ បុត្តស្មាសមយំ និវាសនា បត្តិវិវាទាយ

១. វ. វ. វេរិយុតិ ។

សិក្ខាបទី ៨

[១១០] សម័យនោ សាប្បចព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជីវានបុត្តាសិ ច្រើនន័
ក្នុងភាពមរណ៍ កលទ្ធកតិវាបេន និក្រិក្រិក្រិក្រិ ។ ព្រោះនេះ
ឧបនន្តក៏ដឹងនាយ ជាសក្យបុត្តជាដីកុនរបស់ត្រកូលមួយ ជាអ្នកទទួល
កត្តជានិច្ច ។ វាជនីយក្ខំ កោជនីយក្ខំ ឯណាមួយ គេតែងឱ្យក្នុង
ត្រកូលនោះ ត្រកូលនោះតាំងបែបចំណែកគំរូនោះទុកឱ្យឧបនន្តក៏ទុក
សក្យបុត្ត ។ គឺវេលានោះឯង ត្រកូលនោះទុកសាច់ខកក្នុងវេលាពេល ។
ត្រកូលនោះ បានបែបចំណែកសាច់នោះទុកប្រភេទឧបនន្តសក្យបុត្តដ៏មាន
កាយ ។ ក្នុងក្នុងនៃត្រកូលនោះគ្រាន់តែបែបបែបនៃស្រែនយំការសាច់ថា
ឱ្យសាច់បក្សី ។ បុរសប្តីនោះ ទើបនិយាយទំនងប្រទានយ៉ាងនេះថា
នាងចូរឱ្យចំណែកសាច់របស់វោកទ្វាស់ផលក្នុងនេះទៅ យើងនាំទំព្រ
សាច់ដទៃប្រភេទលាក់វិញ ។ វេលានោះ ឧបនន្តសក្យបុត្តដ៏មាន
កាយ ស្ងៀមស្ងៀមប្រដាប់ដោយបាត្រចិវ ក្នុងសម័យព្រឹកព្រហាម

យេន តំ កុសំ តេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិ ឬ បញ្ចន្ត
 អាសនេ និសីទិ ។ អថេន គោ បុរិសោ យេន-
 យស្មា ឧបនន្តោ សក្យបុត្តោ តេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិ-
 មិ ឬ អាយស្មន្តំ ឧបនន្តំ សក្យបុត្តំ អភិវនេត្វា
 ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទន្តោ ចោ គោ
 បុរិសោ អាយស្មន្តំ ឧបនន្តំ សក្យបុត្តំ ឯកមនេន
 ហិយេន ចោ កន្តេ សាយំ មំគំ ឧប្បន្តំ គនោ
 អយ្យស្ស បដិវិសោ មរិកោ មយំ កន្តេ នាមនោ
 វត្តិយា មច្ចុសសមយំ បច្ចុដ្ឋាយ រោធនំ មំគំ មេ
 ធម្មាតិ អយ្យស្ស បដិវិសោ នាមនស្ស និដ្ឋា កាលា-
 បណេន កន្តេ តី អាហរិយត្វតិ ។ បរិច្ឆន្តោ មេ
 អាវុសោ តត្ថាបណេន ។ អាម កន្តេ បរិច្ឆន្តោតិ ។
 តញ្ញោ មេ អាវុសោ តត្ថាបណំ ធម្មាតិ ។ អថេន
 គោ បុរិសោ អាយស្មនោ ឧបនន្តស្ស សក្យបុត្តស្ស
 តត្ថាបណំ ធម្មា ឧដ្ឋាយតិ ទិយតិ វិចារេតិ យ-
 វេវ មយំ រូបិយំ បដិក្កន្ធាម ឯកមរិម សមណ

ហើយដើរចូលទៅកាន់ត្រកូលនោះ លុះទៅដល់ហើយ បានអង្គុយលើ
 កាសនាដែលគេដាក់តែងចម្រុះ ។ ឬស្រេនោះទើបចូលទៅក្រេបខ្លួន
 សក្យបុត្តដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានថ្វាយបង្គំ បន្តសក្យបុត្ត
 ដ៏មានអាយុ ហើយអង្គុយក្នុងដំសមគួរ ។ កាលបុរសនោះអង្គុយក្នុង
 ដំសមគួរហើយ បាននិយាយនឹងបន្តសក្យបុត្តដ៏មានអាយុយ៉ាងនេះថា
 ព្រះករុណា ខ្ញុំករុណាបានសាច់ក្នុងពេលល្ងាចម្សិលមិញ ខ្ញុំបានបែង
 ចំណែកសាច់នោះទុកប្រគេនលោកម្ចាស់ បរិព្រលោកម្ចាស់ ក្មេងតូចនេះ
 ភ្ញាក់ពីស្រែមិញនឹងស្រែកយំទៅថា ឲ្យសាច់មកខ្ញុំ ខ្ញុំករុណាបានយក
 សាច់ចំណែករបស់លោកម្ចាស់ឲ្យក្មេងតូចទៅហើយ ព្រះករុណា លោក
 ម្ចាស់នឹងឲ្យខ្ញុំទិញអ្វីមកដោយកហាបណៈនេះ) ។ បន្តដ៏មានអាយុ
 សួរថា អាវុសោ អ្នកបរិច្ឆាសកហាបណៈដល់ភក្ខាចុះ ។ ឬស្រេនោះ នបថា
 ព្រះករុណាលោកម្ចាស់ ខ្ញុំករុណាបរិច្ឆាសដល់លោកម្ចាស់ ។ បន្តនឹក
 និយាយថា អាវុសោ អ្នកប្រគេនកហាបណៈនោះដល់ភក្ខាចុះ ។ ឬស្រ-
 នោះទើបប្រគេនកហាបណៈទៅបន្តសក្យបុត្តដ៏មានអាយុ ហើយពាល
 ទោស គំរេងៗ ចម្លាក់បន្ទាប់ថា យើងទាំងឡាយទទួលរូបិយ^(១)បាន

១ រូបិយ បានដល់ មានថ្លាត់ ។

សក្យបុត្តិយា រូបិយំ បដិគ្គណ្ហត្ថិតិ ។ អស្សោសុំ ទោ
 ភិក្ខុ កស្យ បុរិសស្ស ឧជ្ឈាយន្តស្ស ជិយន្តស្ស
 វិទាចេន្តស្ស ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិទ្ធា ។ បេ ។ តេ
 ឧជ្ឈាយន្តំ ជិយន្តំ វិទាចេន្តំ កតំ ហិ ឆាប អាយស្មា
 ឧបនេន្តា សក្យបុត្តិយា រូបិយំ បដិគ្គណ្ហស្មិតិ ។
 អថេចា តេ ភិក្ខុ កក្កវតា ឯតមន្តំ អាណេសុំ ។
 សន្តំ កក្កវ ភ្នំ ឧបនេន្ត រូបិយំ បដិគ្គណ្ហស្មិតិ^(១) ។
 សន្តំ កក្កវតិ ។ វិក្កហិ ឧប្បោ កក្កវ កតំ ហិ ឆាប
 ភ្នំ មោយបុរិស រូបិយំ បដិគ្គណ្ហស្មិតិ ធនំ មោយ-
 បុរិស អប្បសន្នាតំ វា បសាទាយ បសន្នាតំ វា
 ភិយេន្តាភាយ ។ បេ ។ ឯវត្ថុ បទ ភិក្ខុវេ ឥមំ
 សិក្ខាបទំ ឧត្តសេយ្យេន យោ បទ ភិក្ខុ ជាតុប-
 រេនតិ^(២) ឧត្តស្តោយ្យ វា ឧត្តស្តោយេយ្យ វា ឧបទិក្ខត្តិ
 វា សាទិយេយ្យ វិស្សត្តិយំ ចាចិត្តិយន្តិ ។

១ សព្វគ្គ បដិគ្គណ្ហស្មិតិ ឧស្សតិ ។ ២ ជាតុបរេនតិ ឆាយោ ។

យ៉ាងណា ពួកសមណសក្យបុត្តអម្បាលនេះ ក៏ទទួលរូបិយបាត់យ៉ាង
 នោះដែរ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ បានឮបុរសនោះកាលទោស គំរង្សិល
 ចាត្រាបបន្ទាបហើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណាជាអ្នកប្រាជ្ញតិច ។ បេ ។
 ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ វេទនាភាវណា គំរង្សិល បន្តបង្ហាត់ថា ហេតុ
 តូចម្តងក៏បន្តសក្យបុត្តដ៏មានឈាមក្រហមទទួលយករូបិយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ
 គាត់គ្រាបទូលដំណើរនេះ បំពានព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគត្រាស់ថា នែបទន្ធ ឮថាអ្នកទទួលរូបិយ ពិតមែនឬទេ ។
 បទន្ធភិក្ខុ គ្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមត្តាប្រោស ការនោះពិតមែន ។
 ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគទៀតទ្រង់គំរង្សិលថា នែមោយបុរស អ្នកឯងមិន
 សមបើនឹងទទួលរូបិយទេ នែមោយបុរស គំរើវិសេសអ្នកធ្វើនេះ មិន
 មែនជាឱ្យជ្រះថ្លាដល់បុគ្គលដែលមិនបានជ្រះថ្លានោះទេ ឬធ្វើបុគ្គលដែល
 ជ្រះថ្លាហើយឱ្យរំពឹងតែជ្រះថ្លាឡើងទេ ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 អ្នកទាំងឡាយគប្បីសម្រេចចិត្តស្មោះបទនេះយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ
 ទទួលខ្លួនឯងក្តី ប្រើភេទទទួលក្តី ឮវាសប្រាក់ឬមួយគ្រែកអន្ទរមាស
 ប្រាក់ដែលគេទុកដាក់ឱ្យ មាសប្រាក់នោះ ជាទិស្សត្តិយ ភិក្ខុនោះ ត្រូវ
 តាមភ្នំបាចិត្តិយ ។

[១០៦] យោ បដាតិ យោ យាទិសោ ។ មេ ។
 ភិក្ខុតំ ។ វេ ។ អយំ ឥមស្មី អន្តោ អនិច្ចេតោ ភិក្ខុ-
 តំ ។ ជាត្វតំ តាម សត្វវិល្លា វិល្លា ។ ជេតំ តាម
 តាមបណ្តោ លោហាមាសតោ ឆារុមាសតោ ឥន្ទ-
 មាសតោ យេ វេហា កង្ខតំ ។ ឥន្ទវិល្លាយ្យាតិ សយំ
 កង្ខតិ ឯស្សត្តិយំ ហោតិ^(១) ។ ឥន្ទវិល្លាយ្យាតិ
 អញ្ញំ ឥន្ទវិល្លាយ្យាតិ ឯស្សត្តិយំ ហោតិ^(២) ។ ឧបដិក្ខតំ
 វា សាទិយេយ្យាតិ ឥទំ អយ្យស្ស ហោតិ ឧបដិក្ខតំ
 វា សាទិយេតិ ឯស្សត្តិយំ ហោតិ ។ សង្ឃបដ្ឋេ ឯស្ស-
 ត្ថិតំ ។ ឯស្ស បទ ភិក្ខុវេ ឯស្សត្ថិតំ ។ តេន
 ភិក្ខុតា សង្ឃំ ឧបសង្កមិត្វា ឯស្ស ឥន្ទវិល្លាយ្យាតិ
 វិល្លាយ្យាតិ ភិក្ខុតំ តាម វិល្លាយ្យាតិ ឥន្ទវិល្លាយ្យាតិ ឯស្ស-
 ត្ថិតំ អញ្ញំ បត្តហេតុ ឯស្ស វិល្លាយ្យាតិ អញ្ញំ
 អញ្ញំ បត្តហេតុ ឯស្ស វិល្លាយ្យាតិ អញ្ញំ បត្តហេតុ ឯស្ស វិល្លាយ្យាតិ

១.២ និស្សត្តិយំ បាតិក្ខតំ សព្វំ អានតំ ។

[១០៦] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានអតីតបុព្វកុស្តសិក្ខាបទ
 ៥ ១ ខែបាទដ៏អកណ្តាចហើយ ។ (លោហាមាសតោឆារុមាសតោឥន្ទមាសតោ យេ វេហា កង្ខតំ)
 បីដូចជាពណ៌នៃគ្រឹះសាស្ត្រ ឈ្មោះថា មាស ។ កាលបណ្តើរ មាសក
 ដែលធ្វើដោយដំណើរនេះ មាសកធ្វើដោយឈើក្តី មាសកធ្វើដោយដំណើរ
 រមែងដល់ទៅក្នុងពេល (គេចាយវាយបោក) ហៅថា ប្រាក់ ។ ពាក្យថា ឧបស
 ដោយឧបស គឺកាន់យកដោយឧបស មាសប្រាក់ដែលកាន់យកដោយ
 ឧបសនោះជាឯស្សត្តិយ ។ ពាក្យថា ប្រើគេឲ្យឧបស គឺប្រាក់អ្នកដទៃ
 ឲ្យកាន់យក មាសប្រាក់នោះជាឯស្សត្តិយ ។ ពាក្យថា ប្រើគេអន្តរមាស
 ប្រាក់ដែលគេទុកដាក់ឲ្យនោះ សេចក្តីថា ភិក្ខុគ្រូអន្តរមាសប្រាក់ដែល
 គេទុកដាក់ឲ្យដោយរំលង មាសប្រាក់នេះ ចូលទៅក្នុងសាស្ត្រាស្ត្រ
 មាសប្រាក់នោះជាឯស្សត្តិយ ។ មាសប្រាក់នោះភិក្ខុប្រើក្នុងកណ្តាល
 ខែសិវ្វ ។ មាសភិក្ខុប្រើខែសិវ្វ ភិក្ខុប្រើខែសិវ្វនេះ ។ ភិក្ខុនោះត្រូវចូល
 ទៅក្នុងសិវ្វហើយធ្វើត្រួតសង្កេតនូវស្នាម ថ្វាយចង្កុលខាងភិក្ខុបាត
 បាតខ្សោយ ហើយអង្គុយច្របោងផ្តងអញ្ញំរោងយ៉ាងនេះនឹងសិវ្វថា
 ចត្តត្រៃសិវ្វដំបង ខ្ញុំបាទឧបសប្បវចន រូបនេះនឹងត្រូវលះចង

ឯវត្ថុ បទ កិច្ចាវ សម្មន្តិកតោ ។ បឋមំ កិច្ចា យា-
 ចិកតោ ។ យាចិត្តា ឲ្យឆ្កេន កិច្ចាថា បដិច្ចាលេខ
 សង្ខេប ញាបេតតោ សុណាតុ មេ កន្ត្ត សង្ខេប
 យនិ សង្ខស្ស បត្តកាលំ សង្ខេប ឥត្តន្ទាមំ កិច្ចា
 រូបិយធន្តកំ សម្មន្តិយ ។ ឯសា ញត្តិ ។ សុណាតុ
 មេ កន្ត្ត សង្ខេប សង្ខេប ឥត្តន្ទាមំ កិច្ចា រូបិយ-
 ធន្តកំ សម្មន្តិ ។ យស្សាយស្សតោ ទមតិ ឥត្តន្ទា-
 មស្ស កិច្ចាថា រូបិយធន្តកស្ស សម្មតិ សោ តុល្លាស្ស
 យស្ស ធន្តមតិ សោ កាសេយ្យ ។ សម្មតោ
 សង្ខេប ឥត្តន្ទាមោ កិច្ចា រូបិយធន្តកោ ។ ទមតិ
 សង្ខស្ស តស្មា តុល្លា ។ ឯវមតំ តាយាមីតិ ។
 តេន សម្មតេន កិច្ចាថា អនិមិត្តំ តត្វា ចាតេតត្វំ ។
 សេន ឯមិត្តំ តត្វា ចាតេតិ អាមត្តំ ធុត្តាឯស្ស ។

[១០៩] រូបិយ រូបិយសញ្ញំ រូបិយំ បដិវត្តន្តានតិ
 ឯស្សត្តំយំ ចាចិត្តំយំ ។ រូបិយ វេមតិកោ រូបិយំ

ម្នាលភិក្ខុចាំឲ្យយ ភិក្ខុធម្មសន្មតភិក្ខុជាអ្នកចោលរូបិយយ៉ាងនេះ ។ ភិក្ខុ
 អកត្តាសត្រូវអន្តរក្ខេប (អ្នកចោលរូបិយ) ជាមុន ។ ភិក្ខុអកត្តាសារីរោចលុះ
 អន្តរក្ខេបហើយត្រូវត្រៀមសង្ខេប បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សង្ឃចូរស្តាប់ខ្ញុំ
 បើសម្មតិកម្មនេះមានកាលដ៏សមគួរដល់សង្ឃហើយ សង្ឃធម្មសន្មតិកិច្ច
 ឈ្មោះនេះឲ្យជាអ្នកចោលរូបិយ ។ នេះជាកតាវដល់ប្រកាសឲ្យសង្ឃ
 ជ្រាប ។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សង្ឃចូរស្តាប់ខ្ញុំ សង្ឃសន្មតិកិច្ច
 ឈ្មោះនេះ ឲ្យជាអ្នកចោលរូបិយ ។ ការសន្មតិកិច្ចឈ្មោះនេះឲ្យជាអ្នក
 ចោលរូបិយគួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា សូមលោកដ៏មានអាយុ
 អង្គនោះស្ងៀមនៅ មិនគួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មាន
 អាយុអង្គនោះធម្មតាចោលឡើយ ។ ភិក្ខុឈ្មោះនេះសង្ឃបានសន្មតិកិច្ចជា
 អ្នកចោលរូបិយហើយ ។ ការសន្មតិកិច្ចដល់សង្ឃ ហេតុនោះទើបសង្ឃ
 ស្ងៀមនៅ ។ ខ្ញុំសូមចាំទុកឲ្យកម្មនេះដោយភាពស្ងៀមនៅយ៉ាងនេះ ។
 ភិក្ខុដែលសង្ឃសន្មតិកិច្ចហើយនោះ មិនត្រូវកំណត់ទីហើយទើបចោលរូបិយ
 នោះទេ ។ បើភិក្ខុនោះកំណត់ទីហើយទើបចម្លាក់ចោល ត្រូវតាមត្ថិក្ខុក្នុង ។

[១១០] រូបិយ ភិក្ខុសំភាវំថា រូបិយមន ហើយទទួលរូបិយ
 រូបិយនោះជាវិនិច្ឆ័យ ភិក្ខុនោះត្រូវតាមត្ថិក្ខុចិត្តិយ ។ រូបិយ ភិក្ខុសង្ឃិយ

បដិក្កណ្ឌតំ វិស្សត្តិយំ ចាចិក្កិយំ ។ រូបិយេ អរូបិយេ-
 សញ្ញំ រូបិយំ បដិក្កណ្ឌតំ វិស្សត្តិយំ ចាចិក្កិយំ ។
 អរូបិយេ រូបិយសញ្ញំ អាបត្តំ ធុត្តាជស្ស ។ អរូបិយេ
 វេមតិកោ អាបត្តំ ធុត្តាជស្ស ។ អរូបិយេ អរូបិយ-
 សញ្ញំ អនាបត្តំ ។

(១០៨) អនាបត្តំ អដ្ឋារមេ វា អដ្ឋារសេវេ វា
 ឧត្តហេត្វា វា ឧត្តហារេត្វា វា វិក្កិបតិ យស្ស
 ភវិស្សតិ សោ ហវិស្សតិវិ ឧត្តត្តតស្ស អាចិក្ក-
 ម្មតស្សតិ ។

អដ្ឋមសិក្ខាទំ វិជ្ជិវ ។

ហើយទទួលទ្រព្យ រូបិយនោះជាវិស្សត្តិយ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិបា-
 ចិក្កិយ ។ រូបិយ ភិក្ខុសំគាល់ថាមិនមែនរូបិយ ហើយទទួលទ្រព្យ
 រូបិយនោះជាវិស្សត្តិយ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិបាចិក្កិយ ។ របស់មិនមែន
 រូបិយ ភិក្ខុសំគាល់ថាវាមិនមែន ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។ របស់មិនមែនរូបិយ
 ភិក្ខុសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។ របស់មិនមែនរូបិយ ភិក្ខុសំគាល់ថា
 មិនមែនរូបិយ មិនត្រូវអាបត្តិ ។

(១០៨) អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលសេស ដោយខ្លួនឯងឬ
 ប្រើគេឱ្យសេសកន្លះរូបិយដែលបានចុះ ក្នុងអាបត្តិ ក្នុងលំដាប់របស់
 ខ្លួនក្តីដោយគិតថា រូបិយនេះរបស់អ្នកណា អ្នកនោះមិននាំយកទៅចុះ
 ដល់ភិក្ខុ ដល់ភិក្ខុជាខាងដើមចក្ខុក្តី ។

សិក្ខាបទទំ ៤០៨ ។

ឆ័រមសំព្វបទ

[១០៨] តេជ សមយេន តុដ្ឋោ ភគវា សាវត្ថិយំ
វិហារតិ ជេតវនេ អបាធិបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេជ
ទោ បទ សមយេន ធម្មត្ថិយា ភិក្ខុ ធានប្បការកំ
រូបិយសំរោហារំ សមាបដ្ឋន្តិ ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ
ទ័យន្តិ វិចារេន្តិ កងំ ហិ ធាម សមណា សក្យ-
បុត្តិយា ធានប្បការកំ រូបិយសំរោហារំ សមាបដ្ឋិស្សន្តិ
សេយ្យថាបិ ភិហិ កាមភោតិទោតិ ។ អស្សោសុ
ទោ ភិក្ខុ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ទ័យន្តានំ
វិចារេន្តានំ ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិថា ។ បេ ។ តេ
ឧជ្ឈាយន្តិ ទ័យន្តិ វិចារេន្តិ កងំ ហិ ធាម ធម្មត្ថិយា
ភិក្ខុ ធានប្បការកំ រូបិយសំរោហារំ សមាបដ្ឋិស្សន្តិ-
កំ ។ អថទោ តេ ភិក្ខុ ភគវតោ ឯតមន្តំ អារាមេសុំ ។
សច្ចំ កេវ គុប្បេ ភិក្ខុវេ ធានប្បការកំ រូបិយសំ-
រោហារំ សមាបដ្ឋថាតិ ។ សច្ចំ ភគវតិ ។ វិករហិ
តុដ្ឋោ ភគវា កងំ ហិ ធាម គុប្បេ មោឃបុរិសា

សំព្វបទទី ៩

[១០៩] សមីយេនា ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជីវិតិយស ច្រើនគង្គករណម
ជេតវនេ ជាបេសំអបាធិបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិត្រិកសាវត្ថី ។ ព្រះនារេន្ត
ពួកភិក្ខុធម្មត្ថិយប្រព្រឹត្តទុក្ខដូរដោយរូបិយមានប្រការផ្សេងៗ ។ មនុស្ស
ទាំងឡាយពោលទោស គំរេជ្រិល បន្តបង្គាប់ថា ពួកសមណៈជាគួរថា
ព្រះពុទ្ធជាសក្យបុត្ត មិនសមរើសប្រព្រឹត្តទុក្ខដូរដោយរូបិយមានប្រការ
ផ្សេងៗ ដូចជាពួកគ្រិហស្ថអ្នកបរិភោគនូវកាមទេ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានពូ
មនុស្សទាំងនោះពោលទោស គំរេជ្រិល បន្តបង្គាប់ហើយ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ
ណាបានសេចក្តីប្រាថ្នាភិច ។ បេ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះរើសពោល
ទោស គំរេជ្រិល បន្តបង្គាប់ថា ពួកភិក្ខុធម្មត្ថិយមិនសមរើសប្រព្រឹត្តទុក្ខ
ដូរដោយរូបិយមានប្រការផ្សេងៗទេ ។ ទើបភិក្ខុទាំងនោះនាំគ្នាក្រាបទូល
តំរើក្តីដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គមានបទូលសួរថា អាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ពូជាពួកអ្នកប្រព្រឹត្តទុក្ខដូរដោយរូបិយមានប្រការផ្សេងៗ
ពិតមែនឬទេ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមគ្គាប្រាស
ការនោះពិតមែន ។ សម្តេចព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជីវិតិយសទ្រង់គំរេជ្រិល
ថា ឲ្យមោឃបុរិសាទាំងឡាយ ពួកអ្នកមិនសមរើសប្រព្រឹត្តទុក្ខដូរ

នាងប្បការកំ រូបិយសំរោហាវ សមាបដ្ឋិស្សន្ត ទេតិ
 មោឃបុរិសា អប្បសន្នានំ វា មសានាយ មសន្នានំ
 វា កិល្យោតាវាយ ។ មេ ។ ឯវេញ មន កិក្ខុវេ សមំ
 សិក្ខាបទំ ឧដ្ឋិសេយ្យន យោ មន កំត្តុ នាងប្ប-
 ការកំ រូបិយសំរោហាវ សមាបដ្ឋិស្សន្ត ធិស្សន្តិយំ
 ចានិវត្តិយន្តិ ។

[១១១] យោ មនាតិ យោ យាធិសោ ។ មេ ។
 កំត្តុតិ ។ មេ ។ អយំ សមស្មំ អន្តេ អនិប្បតោ
 កំត្តុតិ ។ នាងប្បការកំ នាម កតំបិ អកតំបិ
 កតាកតំបិ ។ កតំ ធាម សិស្សបតំ ភិក្ខុបតំ
 ហត្ថបតំ ចាត្របតំ កដ្ឋបតំ ។ អកតំ ធាម
 យនតំ វុច្ឆតិ ។ កតាកតំ ធាម តណ្ហាយំ ។
 រូបិយំ ធាម សន្តវណ្ណា កតាវាចនោ លោមាមា-
 សកោ ធាវាសកោ ជនុមាសកោ យេ វោហាវ
 កត្តន្តិ ។ សមាបដ្ឋិស្សន្តិ កតោន កតំ មេតាមេតិ

ដោយរូបិយមានប្រការផ្សេងៗ ដូច្នោះទេ នៃទោយបុរសទាំងឡាយ អំពី
 ដែលអ្នកធ្វើនេះ មិនមែនទាំងឡាយដែលទុកបុគ្គលដែលមិនទាន់ជ្រៅ
 នោះទេ ឬមួយទាំងអស់អ្នកដែលជ្រៅហើយ ឲ្យនិរតិគឺជ្រៅទៀតមិន
 បានទេ ។ មេ ។ ខ្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយធម្មសិវន៍ឡើងនូវ
 សិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា កិក្ខុណាមួយប្រព្រឹត្តទិញដូរដោយរូបិយ មាន
 ប្រការផ្សេងៗ តែដែលទិញមកទោះជាធិស្សន្តិយ ក៏កុះទោះត្រូវតាមក្តី
 បាចិក្ខិយ ។

[១១២] ត្រង់ពាក្យថា កិក្ខុណាមួយ មានអធិប្បាយគ្នាសិក្ខាបទទី១
 នៃបាតដឹកកណ្តាលហើយ ។ មាសប្រាក់ដែលធ្វើសំរេចជាប្រហើយក្តី មិន
 ទាន់បានធ្វើជាប្រាក់ ធ្វើខ្លះមិនបានធ្វើខ្លះក្តី ហៅថា រូបិយមានប្រការផ្សេងៗ
 រូបិយដែលគេធ្វើសម្រាប់ចាក់លើក្បាលក្តី ចាក់ពូជក្តី ចាក់នឹងដីក្តី ចាក់
 នឹងដីក្តី ចាក់នឹងចង្កៀងក្តី ហៅថា រូបិយធ្វើសំរេចហើយ ។ រូបិយដែល
 នៅជាដុំ ហៅថា រូបិយគេមិនទាន់ធ្វើសំរេច ។ រូបិយដែលធ្វើសំរេច
 ជាប្រាក់មិនទាន់ធ្វើសំរេចជាប្រាក់ទាំងពីរយ៉ាងនេះ ហៅថា រូបិយគេបាន
 ធ្វើខ្លះមិនបានធ្វើខ្លះ ។ មាសក្តី ឥហាមណៈក្តី មាសកធ្វើដោយដាតិ
 រោមាហៈក្តី មាសកធ្វើដោយឈើក្តី មាសកធ្វើដោយដីក្តីនៅចាយពុយបាន
 ហៅថា រូបិយ ។ ពាក្យថា ប្រព្រឹត្ត សេចក្តីថា កិក្ខុទិញដូរនូវរូបិយ

ឧប្បត្តិយ ហោតិ^(១) ។ កកតេន អកតំ ចេតាបេតិ
 ឧប្បត្តិយ ហោតិ^(២) ។ កកតេន កកតាតតំ ចេតាបេតិ
 ឧប្បត្តិយ ហោតិ^(៣) ។ អកកតេន កតំ ចេតាបេតិ
 ឧប្បត្តិយ ហោតិ^(៤) ។ អកកតេន អកតំ ចេតាបេតិ
 ឧប្បត្តិយ ហោតិ^(៥) ។ អកកតេន កកតាតតំ ចេតា-
 បេតិ ឧប្បត្តិយ ហោតិ^(៦) ។ កកតាកកតេន កតំ
 ចេតាបេតិ ឧប្បត្តិយ ហោតិ^(៧) ។ កកតាកកតេន អកតំ
 ចេតាបេតិ ឧប្បត្តិយ ហោតិ^(៨) ។ កកតាកកតេន
 កកតាតតំ ចេតាបេតិ ឧប្បត្តិយ ហោតិ^(៩) ។
 សង្ខមាជ្ឈ ឧប្បត្តិកតំ ។ ឯកា បន កិក្ខុវ

ដែលធ្វើសំរេចហើយ ដោយប្រើយដែលធ្វើសំរេចហើយ ប្រើយនោះជា
 ឧប្បត្តិយ ។ ក៏កុំច្បាប់ប្រើយដែលមិនទាន់ធ្វើសំរេចហើយ ដោយ
 ប្រើយដែលធ្វើសំរេចហើយ ប្រើយនោះជាឧប្បត្តិយ ។ ក៏កុំច្បាប់ប្រើ
 ប្រើយដែលធ្វើសំរេចហើយខ្លះ មិនទាន់ធ្វើសំរេចហើយខ្លះ ដោយប្រើយដែល
 ធ្វើសំរេចហើយ ប្រើយនោះជាឧប្បត្តិយ ។ ក៏កុំច្បាប់ប្រើយដែលធ្វើ
 សំរេចហើយ ដោយប្រើយដែលមិនទាន់ធ្វើសំរេចហើយ ប្រើយនោះជា
 ឧប្បត្តិយ ។ ក៏កុំច្បាប់ប្រើយដែលមិនទាន់ធ្វើសំរេចហើយ ដោយប្រើយ
 ដែលមិនទាន់ធ្វើសំរេចហើយ ប្រើយនោះជាឧប្បត្តិយ ។ ក៏កុំច្បាប់ប្រើ
 ប្រើយដែលធ្វើសំរេចហើយខ្លះ មិនទាន់ធ្វើសំរេចខ្លះ ដោយប្រើយដែលមិន
 ទាន់ធ្វើសំរេចហើយ ប្រើយនោះជាឧប្បត្តិយ ។ ក៏កុំច្បាប់ប្រើយដែល
 ធ្វើសំរេចហើយ ដោយប្រើយដែលធ្វើសំរេចហើយខ្លះ មិនទាន់ធ្វើ
 សំរេចហើយខ្លះ ប្រើយនោះជាឧប្បត្តិយ ។ ក៏កុំច្បាប់ប្រើយដែលមិន
 ទាន់ធ្វើសំរេច ដោយប្រើយដែលធ្វើសំរេចហើយខ្លះ មិនទាន់ធ្វើសំរេច
 ខ្លះ ប្រើយនោះជាឧប្បត្តិយ ។ ក៏កុំច្បាប់ប្រើយដែលធ្វើសំរេចហើយខ្លះ
 មិនទាន់ធ្វើសំរេចហើយខ្លះ ដោយប្រើយដែលធ្វើសំរេចហើយខ្លះ មិនទាន់
 ធ្វើសំរេចហើយខ្លះ ប្រើយនោះជាឧប្បត្តិយ ។ ប្រើយដែលជាឧប្បត្តិយ
 នោះ ក៏កុំច្បាប់ប្រើយកណ្តាលនៃសង្ខ ។ ម្ចាស់កុំចាត់ច្បាប់

ធម្មតំ បញ្ចហន្ត្រេហំ សមន្តាគតោ កិក្ខុ រូបិយធម្មតោ
 សម្មន្តិកតោ យោ ន ធម្មាគតំ កច្ចេយ្យ ន គោសាគតំ
 កច្ចេយ្យ ន គោហាគតំ កច្ចេយ្យ ន កយាគតំ
 កច្ចេយ្យ ធម្មតាធម្មតត្ថា ជាធម្មេយ្យ ។ ឯវត្ថុ បទ
 កិក្ខុវេ សម្មន្តិកតោ ។ បឋមំ កិក្ខុ យាចិត្តតោ ។
 យាចិត្តា ព្យត្តេន កិក្ខុតា បដិគលេន សង្ខេប
 ញ្ញាបេតតោ សុណាតុ មេ កន្តេ សង្ខេប យនិ
 សង្ឃស្ស បត្តកលំ សង្ខេប ឥត្តន្តរំ កិក្ខុ រូបិយ-
 ធម្មតំ សម្មន្តេយ្យ ។ ឯសា ញត្តិ ។ សុណាតុ មេ
 កន្តេ សង្ខេប សង្ខេប ឥត្តន្តរំ កិក្ខុ រូបិយធម្មតំ
 សម្មន្តិក ។ យស្សយស្សតោ ទមតិ ឥត្តន្តរាស្ស
 កិក្ខុតោ រូបិយធម្មតាស្ស សម្មតិ សោ គុណ្ឌស្ស
 យស្ស នក្ខមតិ សោ កាសេយ្យ ។ សម្មតោ
 សង្ខេប ឥត្តន្តរោ កិក្ខុ រូបិយធម្មតោ ។ ទមតិ
 សង្ឃស្ស តស្មា គុណ្ឌ ។ ឯវមេតំ ចារយាមិតំ ។

យោគមិទ្ធិចារយេ កិក្ខុបាំងឡាយធម្មសន្មតិកុ (មួយរូប) ដែលប្រកប
 ដោយអង្គ៤ ឲ្យជាអ្នកចោលនូវរូបិយ គឺកិក្ខុមិនដល់នូវធម្មតាគតិ១ មិនដល់
 នូវវាសាគតិ១ មិនដល់នូវមហាគតិ១ មិនដល់នូវកយាគតិ១ ដឹងនូវរូបិយ
 ដែលខ្លួនបានចោលខ័ន់មិនទាន់ចោល ១ ។ ចោលកិក្ខុបាំងឡាយ កិក្ខុធម្ម
 សន្មតយ៉ាងនេះ ។ កិក្ខុអ្នកទ្វាសត្រូវអង្វរកិក្ខុ (ជាអ្នកចោលនូវរូបិយ)
 ជាមុន ។ កិក្ខុអ្នកទ្វាសអង្គកាចលុះអង្គរួចហើយ ត្រូវប្រកាសសន្សំឲ្យដឹង
 ដោយពាក្យថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សង្ឃចូរស្តាប់ខ្ញុំ បើសម្មតិកម្មនេះ
 មានកាលដឹងដល់សង្ឃហើយសោត សង្ឃធម្មសន្មតកិក្ខុឈ្មោះនេះឲ្យជា
 អ្នកចោលនូវរូបិយ ។ នេះជាវិធានដែលប្រកាសឲ្យសង្ឃជ្រាប ។ បពិត្រព្រះ
 សង្ឃដ៏ចម្រើន សង្ឃចូរស្តាប់ខ្ញុំ សង្ឃសន្មតនូវកិក្ខុឈ្មោះនេះ ឲ្យជាអ្នក
 ចោលនូវរូបិយ ។ ការសន្មតិកិក្ខុឈ្មោះនេះឲ្យជាអ្នកចោលនូវរូបិយ គួរ
 ដល់វាលកដ៏មានអាយុអង្គណា សូមវាលកដ៏មានអាយុអង្គនោះស្រៀមទៅ
 មិនគួរដល់វាលកដ៏មានអាយុអង្គណា វាលកដ៏មានអាយុអង្គនោះ ធម្ម
 ពោលឡើង ។ កិក្ខុឈ្មោះនេះសង្ឃបានសន្មតឲ្យជាអ្នកចោលនូវរូបិយ
 ហើយ ។ សម្មតិកម្មនេះគួរដល់សង្ឃ ចោតនោះសង្ឃច្រើនស្រៀម
 ទៅ ។ ខ្ញុំសូមចាំទុកនូវសម្មតិកម្មនេះ ដោយពាក្យស្រៀមទៅយ៉ាងនេះ ។

គេន សម្មាសម្ពុទ្ធ កិច្ចាទា អនិមិត្តំ កត្វា ចាតេត្ថំ ។
 សចេ និមិត្តំ កត្វា ចាតេត្ថំ អាបត្តិ ធុត្តន្តស្ស ។

[១១១] រូបិយេ រូបិយសញ្ញា រូបិយំ ទេតាបេតិ
 និស្សន្ទិយំ ចាចិត្តិយំ ។ រូបិយេ វេមតិកោ រូបិយំ
 ទេតាបេតិ និស្សន្ទិយំ ចាចិត្តិយំ ។ រូបិយេ អរូបិយ-
 សញ្ញា រូបិយំ ទេតាបេតិ និស្សន្ទិយំ ចាចិត្តិយំ ។
 អរូបិយេ រូបិយសញ្ញា រូបិយំ ទេតាបេតិ និស្សន្ទិយំ
 ចាចិត្តិយំ ។ អរូបិយេ វេមតិកោ រូបិយំ ទេតាបេតិ
 និស្សន្ទិយំ ចាចិត្តិយំ ។ អរូបិយេ អរូបិយសញ្ញា
 រូបិយំ ទេតាបេតិ និស្សន្ទិយំ ចាចិត្តិយំ ។ អរូបិយេ
 រូបិយសញ្ញា អាបត្តិ ធុត្តន្តស្ស ។ អរូបិយេ វេមតិកោ
 អាបត្តិ ធុត្តន្តស្ស ។ អរូបិយេ អរូបិយសញ្ញា អនាបត្តិ ។

[១១២] អនាបត្តិ ធុត្តន្តស្ស អាជីកម្មិតស្សាតិ ។

កិច្ចាទាសម្មាសម្ពុទ្ធនា កុំប្បវិកណតំចំហើយចាលនូវរូបិយនោះ ។
 បើកិច្ចនោះកំណត់ចំហើយចាល ត្រូវអាបត្តិទុក្ខផ្លូវ ។

[១១១] រូបិយេ និកុស្តសំគាល់ថា រូបិយមន ហើយទិញដូរនូវរូបិយ
 រូបិយនោះជា និស្សន្ទិយ កិច្ចនោះត្រូវអាបត្តិទុក្ខចិត្តិយ ។ រូបិយេ កិច្ចសង្ស័យ
 ហើយទិញដូរនូវរូបិយ រូបិយនោះជា និស្សន្ទិយ កិច្ចនោះត្រូវអាបត្តិ
 ទុក្ខចិត្តិយ ។ រូបិយេ កិច្ចសំគាល់ថា មិនមែនរូបិយ ហើយទិញដូរនូវរូបិយ
 រូបិយនោះជា និស្សន្ទិយ កិច្ចនោះត្រូវអាបត្តិទុក្ខចិត្តិយ ។ មិនមែនរូបិយ
 កិច្ចសំគាល់ថា រូបិយ ហើយទិញដូរនូវរូបិយ រូបិយនោះជា និស្សន្ទិយ
 កិច្ចនោះត្រូវអាបត្តិទុក្ខចិត្តិយ ។ មិនមែនរូបិយ កិច្ចសង្ស័យ ហើយទិញ
 ដូរនូវរូបិយ រូបិយនោះជា និស្សន្ទិយ កិច្ចនោះត្រូវអាបត្តិទុក្ខចិត្តិយ ។ មិន
 មែនរូបិយ កិច្ចសំគាល់ថា មិនមែនរូបិយ ហើយទិញដូរនូវរូបិយ រូបិយនោះ
 ជា និស្សន្ទិយ កិច្ចនោះត្រូវអាបត្តិទុក្ខចិត្តិយ ។ មិនមែនរូបិយ កិច្ចសំគាល់
 ថា រូបិយ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខផ្លូវ ។ មិនមែនរូបិយ កិច្ចមានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រូវ
 អាបត្តិទុក្ខផ្លូវ ។ មិនមែនរូបិយ កិច្ចសំគាល់ថា មិនមែនរូបិយ មិនត្រូវ
 អាបត្តិ ។

[១១២] អាបត្តិមិនមានផលកិច្ចត្រូវ ឆ្លងកិច្ចជាខាងដើមបញ្ញត្តិ ។

ទស្សនវិស័យ

[១១៣] តេជ សមយោន តុន្តា ពត៌ ភាវត្ថុយំ
វិហារិ ជេតវន អនាថមិណ្ឌិតស្ស អាណមេ ។ តេជ
ទោ ជន សមយោន អាយស្មា ឧបនន្តោ សត្យ
បុត្តោ បន្តោ ហោតិ ចិវកម្ពំ តាតុំ ។ សោ
បដបិលោតីតានំ សង្ខដំ បរិគ្គា បុរុត្តំ សុបរិកម្ម
តតំ ភត្តា ចារុមំ ។ អដទោ អញ្ញាតោ បរិញ្ញាជតោ
មហាញ្ញំ បដំ ចារុមិគ្គា យេនាយស្មា ឧបនន្តោ
សត្យបុត្តោ តេជសង្ខមិ ឧបសង្ខមិគ្គា អាយស្មដ្ឋំ
ឧបនន្តំ សត្យបុត្តំ ឯតនរោច សុទ្ធក ទោ ត្យាយំ
អាវុសោ សង្ខដំ^(១) ទេហិ មេ បដេនាតិ ។ ជាតាយិ
អាវុសាតិ ។ អាមាវុសោ ជាតមិគិ ។ ចាត្ថាវុសាតិ
អនាសំ ។ អដទោ សោ បរិញ្ញាជតោ តំ សង្ខដំ
ចារុមិគ្គា បរិញ្ញាជកាវាមំ អនាសំ ។ បរិញ្ញាជកា
តំ បរិញ្ញាជកំ ឯតនរោច សុទ្ធក ទោ ត្យាយំ អាវុសោ

១ ឧ. សង្ខដំ ។

សិក្ខាបទទី ១០

[១១៤] សម័យោន ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធវិទានយស ជ្រីវត្ថុក្នុងភាគ
ជេតវន របស់អនាថមិណ្ឌិតសេដ្ឋីជិតត្រីសាត្ថី ។ ព្រះនាងឯង ព្រះប
ទន្ធវិទានកាយុជាបុត្រនៃសក្យ ប្រសប់ធ្វើចិវកម្ម ។ បទន្ធកិតុនាមក
កំណត់សម្ពត់ចាស់ ។ ទៅធ្វើជាសង្ខដំ ធ្វើកិច្ចជ្រើសរើសកំណត់បុគ្គល
យកមកដណ្តប់ ។ ព្រះនាងឯង បរិញ្ញាជកម្នាក់ដណ្តប់សម្ពត់វិទានដ៏ម្លូ
ច្រើនហើយចូលទៅក៏បទន្ធសក្យបុត្រវិទានកាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ
បាននិយាយនឹងបទន្ធសក្យបុត្រវិទានកាយុយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសា
សង្ខដំរបស់លោកនេះល្អមែន លោកចូលម្តងនឹងសម្ពត់របស់យើងចុះ ។
បទន្ធកិតុនិយាយតបថា ម្ចាស់អាវុសា អ្នកចូលដឹងចុះ (អ្នកមើលសិន) ។
បរិញ្ញាជកនិយាយថា អើ អាវុសា យើងដឹង ។ បទន្ធកិតុបានឱ្យ
សង្ខដំនោះដោយកំចាត់ បើ អាវុសា ។ បរិញ្ញាជកនោះទើបដណ្តប់
ខ្លួនសង្ខដំនោះ ហើយបានទៅកាន់ភាគរបស់បរិញ្ញាជក ។ បរិញ្ញាជក
ទាំងឡាយបាននិយាយពាក្យនេះនឹងបរិញ្ញាជកនោះថា ម្ចាស់អាវុសា

សង្ឃដ៏ កុសោ ឆយា លាភាតិ ។ តេន មេ
 អាវុសោ បដេន បរិវត្តនាតិ^(១) ។ កតិហិមិ ក្បាយ
 អាវុសោ សង្ឃដ៏ កវិស្សតិ សោ យេវ តេ បដោ
 វរោតិ ។ អដថោ សោ បរិក្ខាជតោ សត្វំ ចោ
 បរិក្ខាជតា អាហំសុ កតិហិមិ ក្បាយ សង្ឃដ៏
 កវិស្សតិ សោ យេវ មេ បដោ វរោតិ យេនាយស្មា
 ឧបទល្ហោ សក្យវុត្តា តេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិទា វា-
 យស្មន្តំ ឧបទល្ហំ សក្យបុត្តំ ឯអនោច បាដ្ឋ តេ
 អាវុសោ សង្ឃដ៏ ទេហិ មេ បដន្តិ ។ ទនុ ត្វំ
 អាវុសោ មយា វុត្តា ជានាហិ អាវុសាតិ នាហំ
 ទស្សនីតិ ។ អដថោ សោ បរិក្ខាជតោ ឧដ្ឋាយតិ
 ច័យតិ វិទាចេតិ កតិហិមិ^(២) ឯ កតិហិស្ស វិប្បដិសារិស្ស
 ទេតិ^(៣) តី ទន បក្ខដិសោ បក្ខដិសស្ស ទ ទស្សនីតិ ។
 អស្សោសុំ ចោ កិក្ខុ ឆស្ស បរិក្ខាជតស្ស ឧដ្ឋា-
 យន្តស្ស ច័យន្តស្ស វិទាចេតស្ស ។ យេ តេ កិក្ខុ

១ សព្វន្ត បរិវត្តនាតិ វិស្សតិ ។ ២ កតិហិមិ កតិហិស្សតិ ឯន្ត ទន្តំ តាមព្រ
 ជំណាតោ ។ កតិហិមិ តាម កតិហិស្សតិ ត្រូវ ហោតិ ពព្វស្តា ។ ៣ ទ ម. ទន្តំ ។

សង្ឃដ៏របស់អ្នកទេព្វវិមន អ្នកបានមកដល់ចំណា ។ បរិក្ខាជតនោះឆប
 ជា ហាលអាវុសោ យើងបានប្តូរដោយសម្គាល់របស់យើងនោះមក ។ ពួក
 បរិក្ខាជតស្តាប់ ហាលអាវុសោ សង្ឃដ៏របស់អ្នកនេះទំនងទៅបាន
 ប៉ុន្មានថ្ងៃ ឯសម្គាល់របស់អ្នកពីមុននោះប្រសើរជាង ។ បរិក្ខាជតនោះច្រើន
 គិតថា បរិក្ខាជតវាទិទ្បាយបានពេលខ្លះពាក្យនោះ ជាពាក្យពិតវិមន
 សង្ឃដ៏របស់អញនេះទំនងទៅបានប៉ុន្មានថ្ងៃ សម្គាល់របស់អញនោះឯង
 ប្រសើរ ច្រើនចូលទៅក្នុងបទនុសក្យបុគ្គលមានអាយុ លុះចូលទៅដល់
 ហើយក៏និយាយពាក្យនេះទំនងបទនុសក្យបុគ្គលជាសក្យបុគ្គល ឆ្លើយចុះ
 អ្នកនិយាយសង្ឃដ៏របស់អ្នកទៅវិញចុះ ចូរឲ្យសម្គាល់មកយើងវិញ ។ បទនុ
 ភិក្ខុបាននិយាយថា ហាលអាវុសោ យើងបានប្រាប់អ្នកហើយថា អ្នកចូរ
 ដឹង (ចូរមើលសិន) ដូច្នេះ មិនមែនទេ យើងមិនឲ្យទេ ។ ឯបរិក្ខាជត
 នោះក៏ពោលពោស គំរាជ្យល បន្តបង្ហាត់ហើយ សូម្បីគ្រប់ស្តីក៏មែន
 ឲ្យឲ្យវត្តនោះដល់គ្រហស្ថ ដែលមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយដែរ ចុះហេតុអ្វី
 បក្ខដិសក្រឡាតិក៏មិនឲ្យដល់បក្ខដិសដូចគ្នា ។ ក៏កុំពឹងទ្បាយបានក្នុងបរិក្ខាជត
 នោះពោលពោស គំរាជ្យល បន្តបង្ហាត់ហើយ ។ ក៏កុំពឹងទ្បាយណា

អប្បិដ្ឋា ។ មេ ។ តេ ឧដ្ឋាយន្តិ ទិយន្តិ វិហារេន្តិ
 កន្លំ ហំ ឆាម អាយស្មា ឧបទន្ធា សក្យបុត្តោ
 បរិច្ចាជកេន សន្និ កាយវិក្កយំ សមាបន្និស្សន្តិ ។
 អធិចោ តេ ភិក្ខុ កកាតោ ឯតមន្តំ អាគោចេសំ ។
 សន្និ កាយ វិ ឧបទន្ធា បរិច្ចាជកេន សន្និ កាយវិក្កយំ
 សមាបន្និស្សន្តិ ។ សន្និ កកាតិ ។ វិហារំ ឧដ្ឋា
 កកា កកិ ហំ ឆាម វិ មោឃបុរិស បរិច្ចាជកេន
 សន្និ កាយវិក្កយំ សមាបន្និស្សន្តិ ធម៌ មោឃបុរិស
 មជ្ឈិមន្ទានំ ។ បសាទាយ បសន្ទានំ វា ភិយ្យា-
 រាជិយ ។ មេ ។ ឯវេន្ទ បទ ភិក្ខុ ។ វេន្ទ សិក្ខាបទំ
 ឧដ្ឋិបយ្យាទ យោ បទ ភិក្ខុ ឆានប្បការាតំ កាយ-
 វិក្កយំ សមាបន្នេយ្យ និស្សន្និយំ ចាចិភិយន្តិ ។

[១១៤] យោ បទានិ យោ យានិសោ ។ មេ ។
 ភិក្ខុនិ ។ មេ ។ អយំ កមស្មំ អន្តេ អធិប្បតោ
 ភិក្ខុនិ ។ ឆានប្បការាតំ ឆាម វិវាចិស្វាចាត-
 សេនាសនកិណ្ឌប្បត្ថយកេសន្តិបត្តារា អន្តមសោ

មានសេចក្តីប្រាថ្នាគឺ ។ មេ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះគឺជាពលករ
 តំរៀល ចន្ទបង្កើតថា បទន្ធាសក្យបុត្តដ៏មានឈ្មោះ មិនគួរនឹងប្រព្រឹត្ត
 ចិត្តផ្សារបស់មួយអង្គដោយបរិច្ចាជក ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏នាំគ្នាប្រាបចូល
 ដំណើរនេះដល់ព្រះវិហារព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា បទន្ធា
 ពួកអ្នកនឹងប្រព្រឹត្តចិត្តផ្សារបស់មួយអង្គដោយបរិច្ចាជក ពិតមែនឬ ។
 បទន្ធាភិក្ខុប្រាបចូលថា សូមទ្រង់ព្រះមគ្គាប្រាស ការនោះពិតមែន ។
 សម្តេចព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគទ្រង់តំរៀលថា នែមោឃបុរស អ្នកនឹង
 មិនគួរនឹងប្រព្រឹត្តចិត្តផ្សារបស់មួយអង្គដោយបរិច្ចាជក នែមោឃបុរស
 អំពើដែលអ្នកធ្វើនេះ មិនមែននាំឱ្យជ័យជំនះ ដល់បុគ្គលដែលមិនខានជ័យ
 ថ្វីទេ ឬមួយនាំបុគ្គលដែលជ័យជំនះ ឱ្យរើកែវជ័យឱ្យនឹងមិនបាន
 ទេ ។ មេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយតប្បីសំដែងឡើងនេះ
 សិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយប្រព្រឹត្តចិត្តផ្សារបស់មានប្រការ
 ផ្សេងៗ របស់នោះជាទិស្សន្តិយ ភិក្ខុនោះត្រូវតែបាត់បង់ចិត្តិយ ។

[១១៥] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានអធិប្បាយក្នុងសិក្ខាបទ
 ទី ១ នៃប្រាជ្ញកក្កុល្យោចេហើយ ។ បរិក្ខារទាំងឡាយ គឺចិវិវិណ្ឌបុគ្គ
 សុចាសនៈនិងគិណ្ឌប្បត្ថយកេសន្តិបត្តារាទាំងឡាយ ដោយហោចេវ

និស្សន្ទិយកណ្តាល កោសិយវន្តស្ស ទសមសិក្ខាបទស្ស អនាបត្តិវា

ចាចិត្តិយំ ។ កកយវិក្កយេ នកកយវិក្កយសញ្ញំ និស្ស-
ត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។ នកកយវិក្កយេ កកយវិក្កយសញ្ញំ
អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស ។ នកកយវិក្កយេ វេមតំភោ អាបត្តិ
ទុក្ខដស្ស ។ នកកយវិក្កយេ នកកយវិក្កយសញ្ញំ
អនាបត្តិ ។

[១១៦] អនាបត្តិ អក្សំ ឬច្ចតិ កាប្បិយការកស្ស
អាចិត្តតិ ឥនំ អម្ពាតំ អត្ថិ អម្ពាតត្ថា ឥមីទា ច
ឥមីទា ច អន្តោតិ កណ្តាតិ ឧម្ពត្តកស្ស អាទិកក្ខិ-
កស្សតិ ។

ទសមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ។

កោសិយវន្តា ទុតិយោ ។

និស្សន្ទិយកណ្តាល កោសិយវន្ត សិក្ខាបទំ ១០ ភាវេសមិទ្ធក្រិយាបត្តិ

ដែលខ្លួនចំញូរ ទ្រព្យនោះជាឱស្សន្តិយ ភិក្ខុនោះត្រូវតាបត្តិជាចិត្តិយ ។
ទ្រព្យដែលខ្លួនចំញូរ ភិក្ខុសំគាល់ជាមិនមែនទ្រព្យចំញូរវិញ ទ្រព្យ
នោះជាឱស្សន្តិយ ភិក្ខុនោះត្រូវតាបត្តិជាចិត្តិយ ។ ទ្រព្យដែលខ្លួនមិនបាន
ចំញូរ ភិក្ខុសំគាល់ជាទ្រព្យចំញូរវិញ ត្រូវតាបត្តិទុក្ខដ ។ ភិក្ខុសង្ឃឹម
ក្នុងទ្រព្យដែលខ្លួនមិនបានចំញូរ ត្រូវតាបត្តិទុក្ខដ ។ ទ្រព្យដែលខ្លួនមិន
បានចំញូរ ភិក្ខុសំគាល់ជាទ្រព្យមិនបានចំញូរ មិនត្រូវតាបត្តិ ។

[១១៦] តាបត្តិមិនបាន ដល់ភិក្ខុដែលត្រាស់អស្សាដក្ខន្ធ ដល់ភិក្ខុ
ដែលប្រាប់ដល់កម្សិយការក ដល់ភិក្ខុដែលគោលថា ទ្រព្យនេះរបស់
យើងមែន យើងត្រូវការដោយទ្រព្យនេះផងនេះផង ដល់ភិក្ខុឆ្លង ដល់ភិក្ខុ
ជាភាវេដ្ឋីមហាភិក្ខុ ។

សិក្ខាបទំ ១០ បថំ ។

កោសិយវន្ត ២ បថំ ។

តស្សន្ទានំ

កោសំយា សុទ្ធកុកាតា ធម្មស្សនំ និសីទំ
ទ្វេ ច លោមាធិ ឧត្តស្មោ ឧភោ ធានប្បការកាតំ ។

បំនួននៃសិក្ខាបទក្នុងកោសិយវគ្គនោះ គឺ

ភិក្ខុធ្វើសន្តិការដោយកេមចៀមលាយស្ម័គ្រ ១ ភិក្ខុធ្វើសន្តិក
ដោយកេមចៀមនៅសុទ្ធ ១ ភិក្ខុធ្វើសន្តិកត្រូវយកកេមចៀម
នៅពីកោតមកលាយ ១ ភិក្ខុធ្វើសន្តិកថ្មីហើយត្រូវប្រើប្រាស់
ឲ្យបាន ៦ ឆ្នាំ ១ ភិក្ខុធ្វើសន្តិកសម្រាប់ត្រាច់អង្គុយត្រូវកាត់
យកសន្តិកចាស់មកលាយ ១ ភិក្ខុភាន់យកកេមចៀមដែល
តើនាឡើងដាក់កណ្តាលផ្លូវ បានវគ្គត្រឹមបីយោជន៍ ១ ភិក្ខុ
ប្រើថាងភិក្ខុធិឲ្យលាងដែលគំនក់កេមចៀម ១ ភិក្ខុទទួល
ប្លិយ ១ ភិក្ខុលក់ទិញដោយប្លិយ ១ ភិក្ខុលក់ទិញថ្នាំសំបូរ
ដោយកប្បយវត្ថុ ១ ។

បញ្ជីគុណ្យ បឋមសិក្ខាបទ

[១១៩] តេជ សមយេន តុត្ថោ ភក្កា សាវត្ថិយំ
វិហារតិ ជេតវនេ អនាថមិណ្ឌិតស្ស អារមេ ។ តេជ
ទោ បទ សមយេន ធម្មត្ថិយា កិក្ខុ ពហុ បត្តេ
សង្ខិយំ ករោន្តិ ។ មនុស្សា វិហារទាវតំ អា-
ហិណ្ឌុត្ថា បស្សិតា ឧជ្ឈាយន្តិ វិយន្តិ វិចារេន្តិ កាដំ
ហិ ឆាម សមណា សក្យបុត្តិយា ពហុ បត្តេ សង្ខិ-
យំ ករិស្សន្តិ បត្តវណិដ្ឋំ វា សមណា សក្យបុត្តិយា
ករិស្សន្តិ អាមត្តិកាបណំ វា បសាវស្សន្តិទិ ។ អស្សា-
ស្សំ ទោ កិក្ខុ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ វិយន្តានំ
វិចារេន្តានំ ។ យេ តេ កិក្ខុ អប្បិច្ឆា ។ យេ ។ តេ
ឧជ្ឈាយន្តិ វិយន្តិ វិចារេន្តិ កាដំ ហិ ឆាម ធម្មត្ថិយា
កិក្ខុ អតិរេកបត្តំ ឆាវស្សន្តិទិ ។ អថទោ តេ កិក្ខុ
កតវតោ ឯតមត្តំ អារោទេស្សំ ។ សច្ចំ កិក តុត្ថោ
កិក្ខុវ អតិរេកបត្តំ ឆាវថាទិ ។ សច្ចំ ភក្កាទិ ។

បញ្ជីគុណ្យ សិក្ខាបទទី ១

[១១៧] សមីយនោ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានយស ជ្រុងសាម្រែច
ក៏យាបច្បងត្រូវជេតវន ជាយសអនាថមិណ្ឌិតសេដ្ឋី ដ៏ត្រឡាត់ ។
សមីយនោឯង ពួកធម្មត្ថិយភិក្ខុសន្យុត្តាត្រចុកជាច្រើន ។ មនុស្សទាំង
ឡាយដើរទៅវិហារបោនឃើញ ទាំងគោលទោស កិរេជ្រិល បន្ត
បង្គាប់ថា ពួកសមណៈជាកូនចៅរបស់ព្រះពុទ្ធជាសក្យបុត្ត មិនសមបើ
នឹងសន្យុត្តាត្រចុកជាច្រើន ។ សមណៈទាំងឡាយជាកូនចៅរបស់ព្រះពុទ្ធ
ជាសក្យបុត្តនឹងធ្វើនូវជំនួញបាត្រ ឬនឹងទាំងឡាយក៏កាត់ដំ ។ ភិក្ខុ
ទាំងឡាយបានពួកក្សមនុស្សទាំងឡាយនោះ គោលទោស កិរេជ្រិល
បន្តបង្គាប់ (ដូច្នោះ) ។ ពួកភិក្ខុណាដែលមានសេចក្តីបាថាភិច
។ យេ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏គោលទោស កិរេជ្រិល បន្តបង្គាប់ថា ពួកធម្មត្ថិយ-
ភិក្ខុមិនសមបើនឹងប្រើប្រាស់អតិរេកបាត្រ^១ ឡើយ ។ ឈ្មោះនោះ ភិក្ខុទាំង
នោះក៏ក្រាបទូលរៀននូវចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ។ ព្រះគង្គ
ត្រាស់សួរថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកអ្នកទាំងឡាយប្រើប្រាស់អតិរេក-
បាត្រ ពិតមែនឬ ។ ពួកធម្មត្ថិយភិក្ខុទូលរបថា សូមជ្រងព្រះមេត្តាប្រាស
។ បាត្រដែលលើស ដ៏បាត្រដែលមិនបានក៏ប្រើ មិនបានអង្គា ។

វិចយោ ឧបាសា ភក្កា កថំ ហិ ធាម តុម្ពេ មោយ-
 បុរិសា អតិរេកបត្តំ ធារេស្សជ ធនំ មោយបុរិសា
 អប្បសន្ធានំ វា បសាធាយ បសន្ធានំ វា កិយ្យ-
 កាវយ ។ មេ ។ ឯវត្ថុ បទ កំគូម ឥមំ សិក្ខាបទំ
 ឧទ្ទិសេយ្យជ យោ បទ កំគូ អតិរេកបត្តំ ធារេយ្យ
 ជិស្សត្តិយំ ចាចិត្តិយន្តំ ។ ឯវត្ថុ កក្កតា កំគូ
 សិក្ខាបទំ បញ្ចត្តំ យោតិ ។

[១១៨] តេជ ចោ ថទ សមយេន អាយស្មតោ
 អាទទ្ធស្ស អតិរេកបត្តំ ឧប្បន្នោ យោតិ ។ អាយស្មា
 ច អាទន្នោ តំ បត្តំ អាយស្មតោ សាវិបុត្តស្ស ធាតុ-
 កាមោ យោតិ ។ អាយស្មា ច សាវិបុត្តោ សាគេតេ
 វិហារតិ ។ អថាទោ អាយស្មតោ អាទទ្ធស្ស ឯវត្ថុបាសំ
 កក្កតា សិក្ខាបទំ បញ្ចត្តំ ច អតិរេកបត្តំ ធារេ-
 តទ្វេតិ អយត្ថ មេ អតិរេកបត្តំ ឧប្បន្នោ អ-
 ហព្វិមំ បត្តំ អាយស្មតោ សាវិបុត្តស្ស ធាតុកាមោ
 អាយស្មា ច សាវិបុត្តោ សាគេតេ វិហារតិ កថំ
 នុ ចោ មយា ឧដិបដ្ឋិតត្ថន្តំ ។ អថាទោ អាយស្មា

កាមនាវតិមេ ។ ព្រះពុទ្ធដ៏ទ្រង់សន្សំយេស ត្រាស់តែងៀល
 ថា ម្ចាស់មោយបុរសទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយមិនគួរទំនិច្ច្រាស់
 អតិរេកបត្តិទេ ម្ចាស់មោយបុរស អំពើនេះមិនមែនទាំងឡាយជ្រះថ្លាដល់
 ពួកផនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា ឬទាំងឡាយជ្រះថ្លាត្រិវល្លិ ដល់ពួកផនដែល
 ទានសេចក្តីជ្រះថ្លាច្រើនហើយទេ ។ មេ ។ ម្ចាស់កំគូទាំងឡាយ
 អ្នកទាំងឡាយគប្បីសំដែងឡើងទូរសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា កំគូណាមួយ
 ទ្រង់ទូរអតិរេកបត្តិ អតិរេកបត្តិទោះជាមិនស្មន្តិយ កំគូទោះត្រូវ
 អាបត្តិបាចិត្តិយ ។ សិក្ខាបទនេះព្រះដ៏មានព្រះភាគបញ្ចត្តដល់កំគូ
 ទាំងឡាយដោយប្រការដូច្នេះ ។

[១១៩] សម្ពយនានេនី អតិរេកបត្តិក៏គួរឡើងដល់ព្រះអាទទ្ធ
 ដ៏មានអាយុ ឯព្រះអាទទ្ធដ៏មានអាយុប្រាថ្នាដ៏និម្រេនបាត្រនោះដល់ព្រះ
 សាវិបុត្តដ៏មានអាយុ ។ ចំណែកព្រះសាវិបុត្តដ៏មានអាយុទៅក្រុង
 សាគេត ។ គ្រានោះ ព្រះអាទទ្ធដ៏មានអាយុ ក៏មានបរិតក្តថា សិក្ខាបទ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បញ្ចត្តច្រើនហើយថា អតិរេកបត្តិកំគូមិនគប្បីទ្រ-
 ង់ទី ក៏អតិរេកបត្តិទោះអតិរេកបត្តិដល់អញ ហើយគេព្យាបាលនិម្រេន
 បាត្រនោះដល់ព្រះសាវិបុត្តដ៏មានអាយុ ឯព្រះសាវិបុត្តដ៏មានអាយុគង់នៅ
 ក្រុងសាគេត (កំគូនោះ) ទូរគេព្យាបាលប្រតិបត្តិដូចម្តេចហ្ន ។ ទណៈនោះ

អាចន្តោ កកាតា ឯតមត្ថំ អាហោសេសំ ។ ក៏ដំរី
 បនាទន្ធុ សាវ័យុត្តោ អាចន្តិស្សតិវិ ។ យ៉ាង វា កកា
 ផ្គំសំ ឧសមំ ភិវិ ។ មដទោ កកា ឯតស្មី ឯនាទេ
 ឯតស្មី បកាណោ ធម្មំ កតំ កកា កិក្ខុ អាមន្តេសិ
 អនុជាធាមំ កិក្ខុវេ ឧសាហាបាមំ អតិរេកបត្តំ ធារេត្ថំ
 ឯត្ថា បទ កិក្ខុវេ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ
 ឧសាហាបាមំ អតិរេកបត្តោ ធារេត្ថោ តំ អតិក្កាម-
 យតោ ធម្មន្តិយំ ចាចិត្តិយន្តិ ។

[១១៧] ឧសាហាបាមន្តិ ឧសាហាបាមតា ធារេ-
 តតោ ។ អតិរេកបត្តោ ធាម អនុជិត្តោ អវិកច្ចតោ ។
 បត្តោ ធាម ទ្វេ បត្តា អយោបត្តោ មត្តិកាបត្តោ ។
 ឧយោ បត្តស្ស វណ្ណា ឧត្តរោ បត្តោ មជ្ឈិមោ បត្តោ
 ខុមតោ បត្តោ ។ ឧត្តរោ ធាម បត្តោ អន្តរាប្បតោ-
 ធនំ កណ្តាតិ ចតុត្ថានំ ទាននិយំ^(១) តទ្ធិបិយំ គ្យត្ថានំ ។

១ ១. ម. វាវ ។

កានន្តិមាតកាយុបាទក្រាបទូលរឿងទុំរំពោះព្រះជំនាន់ព្រះភាគ ។
 ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្ចាស់កានន្ត ប៉ុន្មានថ្ងៃទៀត សាវ័យុត្តន៍មក ។
 ព្រះកានន្តក្រាបទូលថា បត់ត្រព្រះជំនាន់ព្រះភាគ ប្រពៃបាលថា ៨ ថ្ងៃ
 ឬ ១០ ថ្ងៃទៀត ទើបលោកឧបន្តមក ។ ព្រោះទីពាន់នេះ ដំណើរនេះ
 ព្រះជំនាន់ព្រះភាគទ្រង់ធ្វើម្តងថា ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមក ទើប
 ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុ ទ្រង់ទូរ
 អភិរេកបាត្របាន១០ ថ្ងៃទាំងឡាយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
 គប្បីសំដែងឡើងទៅសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា អភិរេកបាត្រ ភិក្ខុទ្រង់ទូរ
 បានត្រឹមកំណត់១០ ថ្ងៃ កន្លងហួសអត់ដោះទៅ អភិរេកបាត្រនោះជា
 ឧស្សន្តិយ គឺអ្នកត្រូវកាប់ក្តីបាចិត្តិយ ។

[១១៨] ត្រង់ពាក្យថា ត្រឹមកំណត់១០ ថ្ងៃនោះ ភិក្ខុគប្បីរក្សា
 ទុកបានត្រឹម១០ ថ្ងៃយ៉ាងច្រើន ។ បាត្រដែលភិក្ខុមិនបានអត់យ៉ាង មិន
 បានរឹតប្បហៅថាអភិរេកបាត្រ ។ ដែលហៅថាបាត្រនោះមានពីរយ៉ាង
 គឺបាត្រវេទ បាត្រវិទ ។ ខាងវេទបាត្រមាន ៣ យ៉ាង គឺបាត្រយ៉ាងវិទ
 បាត្រយ៉ាងកណ្តាល បាត្រយ៉ាងតូច ។ បាត្រចំណុះបាយនៃអង្គរកន្លះ
 កាត្រ (គឺឯនាទ្វីបគត) ចំណុះរាងទ័យស្ទើរណែកបាយជាតំបែប
 នឹងចំណុះបូបឬមស្សម្ភន៍នឹងបាយនោះ ហៅថាបាត្រយ៉ាងធំ ។

ឧទ្ទិសោ ឆាម បន្តោ ឆាឡិកោនំ កណ្តាតិ ចតុត្ថានំ
 ចានធិយំ ឧទ្ទិសយំ ព្យាញំ ។ ឧទ្ទិសោ ឆាម បន្តោ
 បន្តោនំ កណ្តាតិ ចតុត្ថានំ ចានធិយំ ឧទ្ទិសយំ
 ព្យាញំ ។ កតោ ឧត្តរដ្ឋោ អបន្តោ ឧទ្ទិសោ អបន្តោ ។

[១២០] កំ អតិក្កាមយោ ធិស្សតិយោ ហោតិ^(១)
 ឯតាធសេ អុណុត្តមនេ ធិស្សតិយោ ហោតិ ធិស្សន្តិ-
 តោ ឧត្តរដ្ឋោ កំ កណ្តាស្ស កំ កណ្តាស្ស កំ ចុត្តរស្ស កំ ។
 ឯវេត្ថ បទ កំត្ថវ ធិស្សន្តិកោ ។

[១២១] តេន កំត្ថវា សង្ឃំ ឧបសង្កម្ពិកា
 ឯវេត្ថ ឧត្តរដ្ឋោ កំត្ថវា ឧត្តរដ្ឋោ កំត្ថវំ ចានេ
 វុទ្ធិកា ឧត្តរដ្ឋោ ធិសីធិកា អញ្ញលំ បត្តហោតា
 ឯវេត្ថស្ស វេទនិយោ អយំ មេ កន្តេ បន្តោ ឧ-
 សាហាតិក្កដ្ឋោ ធិស្សតិយោ ឥមាហំ សង្ឃស្ស
 ធិស្សន្តិមិតំ ។ ធិស្សន្តិកា អាបត្តិ ធនេសតកា ។
 ព្យាញំ កំត្ថវា បដិគលេន អាបត្តិ បដិគ្គហោតកា ។

១ ឯតោ ព័ សុត្តន្ត ឥតិសកោ វិស្សតិ ។ លោ អតិបោតិ វេទិតោ ។ តស្ស អតិ-
 បោតា បដិគលេនស្វាហេ វុទ្ធិយេន វេទិតោ ។

បាត្រចំណុះបាយនៃអង្គទេវតាទ្យំបគពៈ ចំណុះខាងឆ្វេងស្ទើរណែនបាយ
 ជាគំរប់ ឆ្វេងចំណុះម្លប់ល្មមសមគួរដល់បាយនោះ ហៅថា បាត្រយ៉ាង
 កណ្តាល ។ បាត្រចំណុះបាយនៃអង្គទេវតា កំត្ថវាខាងឆ្វេងចំណុះ
 ខាងឆ្វេងស្ទើរណែនបាយជាគំរប់ ឆ្វេងចំណុះម្លប់ល្មមសមគួរដល់បាយ
 នោះ ហៅថាបាត្រយ៉ាងក្នុង ។ បាត្រដែលធម្មសម្បត្តិច្ចស្ថានជាតិ
 ប្រធាននោះ មិនហៅថាបាត្រទេ ។

[១២២] កាលកំត្ថវាបាត្រទ្រព្យធម្មសម្បត្តិកំណត់នោះទៅ បាត្រ
 នោះជាធិស្សតិយ គឺជាធិស្សតិយក្នុងពេលអុណាទី១១ នេះឡើងហើយ
 កំត្ថវាដែលបង្កើនសង្ឃ ឬអណៈ ឬចុត្តរ ។ ម្ចាស់កំត្ថវាទាំងឡាយ
 កំត្ថវាប្រែប្រួលបង្កើនបាត្រយ៉ាងនេះឯង ។

[១២៣] កំត្ថវានេះប្រែប្រួលទៅកេសស្ស ហើយធ្វើចិត្តទៀងស្មារតី
 ហើយថ្វាយបង្គំបាត្រកំត្ថវាទាំងឡាយដែលជាចាស់ច្រើនហើយអង្គុយច្រហោង
 ប្រធានអញ្ញលំ ហើយត្រូវពេលពាក្យយ៉ាងនេះឯងសង្ឃថា បតិក្រិពៈ
 សង្ឃដ៏ចំរើន បាត្ររបស់ខ្ញុំនេះធម្មសម្បត្តិទេវតា ថ្ងៃជាធិស្សតិយ ខ្ញុំសូម
 លាបង្កើនបាត្រនេះដល់សង្ឃ ។ កំត្ថវានេះប្រែប្រួលហើយ ត្រូវសំដែងអាបត្តិ
 ចេញ ។ កំត្ថវាដែលគ្មានប្រតិពលគប្បីទទួលជំងឺអាបត្តិ (របស់កំត្ថវានោះ) ។

វិស្សន្តបន្តោ ឆាតតោ^(១) សុណាតុ មេ គន្ធី សង្កោ
អយំ បន្តោ ឥត្ថន្តាមស្ស កិក្ខុនោ វិស្សន្តិយោ សង្កស្ស
វិស្សន្តោ ។ យនិ សង្កស្ស បត្តតល្បំ សង្កោ
ឥមំ បត្តំ ឥត្ថន្តាមស្ស កិក្ខុនោ ធនេយ្យាតិ ។

(១៤២) តេន កិក្ខុនោ សង្កហុលេ កិក្ខុ ឧបសង្ក្គំ
មិត្តា ឯតំសំ ឧត្តរាសង្កំ តាវត្ថា វុឡ្យងំ កិក្ខុងំ
តាធនេ វុឡ្យងំ ឧត្តរាសង្កំ ឯសីមិត្តា អញ្ចលំ បត្តលោត្ថា
ឯវមស្ស វុឡ្យងំ អយំ មេ គន្ធី បន្តោ ឧសាហា-
តិក្ខន្តោ វិស្សន្តិយោ ឥហាហំ អាយស្សន្តាងំ វិស្សន្តោ-
មិត្តិ ។ វិស្សន្តិក្ខោ អាបត្តិ ធនេសតត្ថា ។ ត្បត្តន
កិក្ខុនោ បដិគលេន អាបត្តិ បដិគ្គលោតត្ថា ។ វិស្សន្ត-
បន្តោ ឆាតតោ សុណាតុ មេ អាយស្សន្តា អយំ បន្តោ^(២)
ឥត្ថន្តាមស្ស កិក្ខុនោ វិស្សន្តិយោ អាយស្សន្តាងំ
វិស្សន្តោ ។ យនាយស្សន្តាងំ បត្តតល្បំ អាយស្សន្តា
ឥមំ បត្តំ ឥត្ថន្តាមស្ស កិក្ខុនោ ធនេយ្យន្តិ ។

១ វិស្សន្តិបន្តោ ឆាតតោ ។ ឯវត្ថុ ចេ កិក្ខុ ។ ឆាតតោ សុណាតុ មេ គន្ធី សង្កោ
អយំ បន្តោ ឧសាហាតិក្ខន្តាងំ កត្តងំ បន្តោ វិស្សន្តិ ។ ២ បន្តោ ឧសា-
ហាតិក្ខន្តាងំ វិស្សន្តិ ។

បាត្រវេសន្តិកុន្តាឈរលេចហើយ សង្កត្រវិទ្យ (ដល់លោកជាម្ចាស់ដើម
វិញ) ដោយគោលពាក្យប្រកាសសង្ខេបថា បតិគ្រិលាសង្កត្រវិទ្យ
សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ បាត្រនេះជាបេសកកុណ្ឌនេះ ជាវិស្សន្តិយ
លោកបានលេចហើយដល់សង្ឃ ។ បើកម្មនេះមានកាលដ៏សមគួរដល់
សង្ឃហើយ សង្ឃគប្បីឱ្យបាត្រនេះដល់ភិក្ខុណ្ឌនេះវិញ ។

(១៤២) ភិក្ខុអង្គនោះគប្បីចូលទៅកណ្តកក្កដា ហើយធ្វើចំពោះ
ត្រៀមស្នាមមាត់ ហើយថ្វាយបង្គំបាតភិក្ខុចាស់ទាំងឡាយ ហើយអង្គុយច្រ-
ហោតប្រណម្យអញ្ចលំ ហើយត្រូវគោលពាក្យយ៉ាងនេះនិងនិរតភិក្ខុថា
បតិគ្រិលាកត្រាសង្កត្រវិទ្យ បាត្របេសកកុណ្ឌនេះឱ្យស្តាប់ខ្ញុំ ជា
វិស្សន្តិយ ខ្ញុំសូមលេចបាត្រនេះដល់លោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុ
នោះលុះលេចហើយ ត្រូវសំដែងតាមគ្នាចេញ ។ ភិក្ខុអង្គនោះសម្រិតពល
គប្បីទទួលដ៏ឆាប់រហ័ស (បេសកកុណ្ឌ) ។ បាត្រវេសន្តិកុន្តាឈរលេចហើយ
និរតភិក្ខុត្រវិទ្យ (ដល់លោកវិញ) ដោយគោលពាក្យយ៉ាងនេះថា សូម
លោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយស្តាប់ខ្ញុំ បាត្រនេះជាបេសកកុណ្ឌនេះ
ជាវិស្សន្តិយ លោកបានលេចហើយដល់លោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ ។
បើកម្មនេះមានកាលដ៏សមគួរដល់លោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ លោក
ដ៏មានអាយុទាំងឡាយ គប្បីឱ្យបាត្រនេះដល់ភិក្ខុណ្ឌនេះវិញ ។

[១២៣] តេជ ភិក្ខុនា វេតនំ ភិក្ខុំ ឧបសង្កម្មត្វា
 វេតនំសំ ឧត្តរាសង្កម្មំ តវិត្វា ឧត្តរាវេតនំ វេសិទិត្វា អញ្ចា-
 សំ បត្តយេត្វា វេសស្ស វេសិយោ អយំ មេ អាវុសា
 បត្តោ ឧសាហាតិក្កន្តោ វិស្សត្តិយោ ឥមាហំ អាយ-
 ស្មតោ វិស្សត្តិមិតិ ។ វិស្សត្តិមិត្វា អាបត្តិ ធម្មេតទ្វា ។
 តេជ ភិក្ខុនា អាបត្តិ បដិគ្គយេត្វា ។ វិស្សត្តិមិត្វា
 ឆាតទ្វា ឥមំ បត្តំ អាយស្មតោ ធម្មិតិ ។

[១២៤] ឧសាហាតិក្កន្តោ អតិក្កន្តសញ្ញំ វិស្សត្តិយំ
 ចាចិត្តិយំ ។ ឧសាហាតិក្កន្តោ វេសតិកោ វិស្សត្តិយំ
 ចាចិត្តិយំ ។ ឧសាហាតិក្កន្តោ អធិក្កន្តសញ្ញំ វិស្ស-
 ត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។ អធិដ្ឋិតេ អធិដ្ឋិតសញ្ញំ
 វិស្សត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។ អវិក្កប្បិតេ វិក្កប្បិតសញ្ញំ
 វិស្សត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។ អវិសដ្ឋិតេ វិសដ្ឋិតសញ្ញំ

[១២៥] ភិក្ខុនារក្សត្ថុលពៅកេភិក្ខុមួយអង្គ ហើយធ្វើចិញ្ចឹម
 ស្មតា ហើយអង្គុយច្រហោងប្រណម្យអញ្ចាសំ ហើយត្រូវពាលពាក្យ
 យ៉ាងនេះ ឆ្លងភិក្ខុមួយអង្គថា ម្ចាស់អ្នកដ៏មានអាយុ បាត្ររបស់ខ្ញុំនេះ
 កន្លងហួស ១០ ថ្ងៃ ជាទិស្សត្តិយ ខ្ញុំសូមលះបង់បាត្រនេះ ដល់លោកដ៏មាន
 អាយុ ។ លុះភិក្ខុនោះលះបង់ហើយត្រូវសំដែងអបក្ខិចេញ ។ ភិក្ខុមួយ
 អង្គនោះត្រូវទទួលដ៏អបក្ខិ (របស់ភិក្ខុនោះ) ។ បាត្រដែលភិក្ខុនោះ
 លះបង់ហើយត្រូវបុគ្គលនោះឱ្យវិញដោយពោលថា ខ្ញុំឱ្យបាត្រនេះដល់
 លោកដ៏មានអាយុវិញ ។

[១២៦] បាត្រដែលកន្លងហួស ១០ ថ្ងៃហើយ ភិក្ខុសំគាល់ថាកន្លង
 ហើយមែន បាត្រនោះជាទិស្សត្តិយ ភិក្ខុត្រូវអបក្ខិបាចិត្តិយ ។ បាត្រដែល
 កន្លងហួស ១០ ថ្ងៃ តែភិក្ខុមានសេចក្តីសន្សំយ បាត្រនោះជាទិស្សត្តិយ ភិក្ខុ
 ត្រូវអបក្ខិបាចិត្តិយ ។ បាត្រដែលកន្លងហួស ១០ ថ្ងៃហើយ តែភិក្ខុសំគាល់
 ថាមិនទាន់កន្លង បាត្រនោះជាទិស្សត្តិយ ភិក្ខុត្រូវអបក្ខិបាចិត្តិយ ។ បាត្រ
 ដែលមិនទាន់កន្លង ភិក្ខុសំគាល់ថាទាន់អធិដ្ឋានហើយ បាត្រនោះជា
 ទិស្សត្តិយ ភិក្ខុត្រូវអបក្ខិបាចិត្តិយ ។ បាត្រដែលមិនទាន់កន្លងវិញ ភិក្ខុសំ-
 គាល់ថាទាន់វិក្កប្បហើយ បាត្រនោះជាទិស្សត្តិយ ភិក្ខុត្រូវអបក្ខិបាចិត្តិយ ។
 បាត្រដែលមិនទាន់កន្លងលះបង់ ភិក្ខុសំគាល់ថាទាន់លះបង់ហើយ

និស្សន្ទិយំ ចាចិវ្តិយំ ។ អវិលុត្តំ វិលុត្តសញ្ញំ និស្សន្ទិយំ
 ចាចិវ្តិយំ ។ អវិលុត្តំ វិលុត្តសញ្ញំ និស្សន្ទិយំ ចាចិវ្តិយំ ។
 អវិលុត្តំ វិលុត្តសញ្ញំ និស្សន្ទិយំ ចាចិវ្តិយំ ។ អវិលុត្តំ
 វិលុត្តសញ្ញំ និស្សន្ទិយំ ចាចិវ្តិយំ ។

[១២៥] និស្សន្ទិយំ បន្តិ អវិលុត្តំ បរិក្ខត្តិ
 អាបត្តិ ធុត្តន្តសញ្ញំ ។ អសាបា ធុត្តន្តសញ្ញំ អតិក្ខត្តន្តសញ្ញំ
 អាបត្តិ ធុត្តន្តសញ្ញំ ។ អសាបា ធុត្តន្តសញ្ញំ អតិក្ខត្តន្តសញ្ញំ
 អាបត្តិ ធុត្តន្តសញ្ញំ ។ អសាបា ធុត្តន្តសញ្ញំ អតិក្ខត្តន្តសញ្ញំ
 សញ្ញំ អនាបត្តិ ។

[១២៦] អនាបត្តិ អន្តរាសាសនំ អនិរដ្ឋតិ
 វិគរេយ្យតិ វិសរដ្ឋតិ វិស្សាសំ វិស្សាសំ វិស្សាសំ អចិវ្តិ-
 ត្វា គត្តាវិទ្យា វិស្សាសំ គត្តាវិទ្យា វិស្សាសំ វិស្សាសំ
 អាមិត្តភ័យ្យក ស្សាសំ ។

បាត្រនាគោនិស្សន្ទិយំ ភិក្ខុត្រៃកាបត្តិបាចិវ្តិយំ ។ បាត្រដែលមិនខាន់
 បាត្រ ភិក្ខុសំគាល់ថាបាត្រហើយ បាត្រនាគោនិស្សន្ទិយំ ភិក្ខុត្រៃកាបត្តិ
 បាចិវ្តិយំ ។ បាត្រដែលមិនខាន់ខូចទេ តែភិក្ខុសំគាល់ថាខូចហើយ បាត្រ
 នាគោនិស្សន្ទិយំ ភិក្ខុត្រៃកាបត្តិបាចិវ្តិយំ ។ បាត្រដែលមិនខាន់
 ខែក ភិក្ខុសំគាល់ថាខែកហើយ បាត្រនាគោនិស្សន្ទិយំ ភិក្ខុត្រៃកាបត្តិ
 បាចិវ្តិយំ ។ បាត្រដែលបោរមិនខាន់ជាល្អិម ភិក្ខុសំគាល់ថាបោរជាល្អិម
 យកទៅហើយ បាត្រនាគោនិស្សន្ទិយំ ភិក្ខុត្រៃកាបត្តិបាចិវ្តិយំ ។

[១២៧] ភិក្ខុមិនលបេនបាត្រដែលនាគោនិស្សន្ទិយំ ហើយប្រើប្រាស់
 (បាត្រនាគោ) ត្រៃកាបត្តិបាចិវ្តិយំ ។ បាត្រដែលមិនខាន់កន្លងហួស ១០ ថ្ងៃ ភិក្ខុ
 សំគាល់ថាកន្លងហើយ ត្រៃកាបត្តិបាចិវ្តិយំ ។ បាត្រដែលមិនខាន់កន្លងហួស
 ១០ ថ្ងៃ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រៃកាបត្តិបាចិវ្តិយំ ។ បាត្រដែលមិនខាន់
 កន្លងហួស ១០ ថ្ងៃ ភិក្ខុសំគាល់ថាមិនខាន់កន្លង ជាអនាបត្តិ ។

[១២៨] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលបានអធិដ្ឋាន បានវិកប្ប បាន
 លបេនទ្វិវ្យាទៅ ដល់ភិក្ខុដែលបានបាត្របាតិវិនាសខែកទៅ បោរ
 ជាល្អិមយកទៅ ភិក្ខុដទៃកាន់យកដោយវិស្សាលៈ ក្នុងរាង ១០ ថ្ងៃ
 ដល់ភិក្ខុគេ ដល់ភិក្ខុជាទាំងដើមបញ្ចក្ខំ ។

[១២៧] តេន ទោ បន សមយេន ធាតុយា
 ភិក្ខុ ធិស្សដ្ឋបត្តំ ន ទេត្តិ ។ ភិក្ខុ កក្កតា ឯតមត្ថំ
 អាភេទសុំ ។ ន ភិក្ខុវេ ធិស្សដ្ឋបត្តោ ន ពាក្យោ
 យោ ន ធម្មេយ្យ អាចត្តិ ទុក្ខដស្សតិ ។

ឃើញសំព័ន្ធទាំង ទីដ្ឋិត ។

[១២៧] សម័យនោះឯង ពួកធាតុយាភិក្ខុ មិនបានឲ្យឲ្យបាត្រ
 ដែលភិក្ខុលះបង់ហើយទៅម្ចាស់បាត្រវិញ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានត្រាច
 ទូលរឿងនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគម្ចាស់ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បាត្រដែលលះបង់ហើយ ភិក្ខុមិនឲ្យវិញមិន
 គួរទេ ភិក្ខុណាមិនឲ្យវិញ ភិក្ខុនោះត្រូវអាចត្តិទុក្ខដ ។

សំព័ន្ធទី ១ ចប់ ។

ទុតិយសំក្កាបទំ

[១៦៥] តេន សមយេន តុន្នោ ភគវ សក្កោសុ
វិហាតិ កមិលវត្ថុស្មំ ឯត្រៃតាវាមេ ។ តេន ចោ បន
សមយេន អញ្ញាវេន ឧត្តម្បតាវេន ភិក្ខុ បដិវត្តា
ហោន្តំ យេសំ អយ្យានំ បត្តេន អន្តោ អហំ បត្តេនាតិ។
តេន ចោ បន សមយេន ភិក្ខុ ន បត្តំ ជាតិទ្វា
តព្វ បត្តេ វិញ្ញាបេន្តំ ។ យេសំ ខុន្ទតោ បត្តា តេ
មហាន្តេ បត្តេ វិញ្ញាបេន្តំ ។ យេសំ មហាន្តា បត្តា
តេ ខុន្ទតោ បត្តេ វិញ្ញាបេន្តំ ។ អដាចា សោ
កុម្មតាវេ ភិក្ខុនំ តព្វ បត្តេ ឧរោត្តោ ន
សក្កោតិ អញ្ញំ វិញ្ញាយិតំ កណ្តំ តាវុំ អត្តនាបំ
ន យាមេតិ បុត្តនាវាប័ស្ស កមិលមន្តំ ។ មនុស្សា
ឧដ្ឋាយន្តំ ទិយន្តំ វិហារេន្តំ តទំ ហិ នាម
សមណា សក្យបុត្តិយោ ន មត្តំ ជាតិទ្វា តព្វ
បត្តេ វិញ្ញាបេស្សន្តំ មយំ នេមេសំ តព្វ បត្តេ
ករោត្តោ ន សក្កោតិ អញ្ញំ វិញ្ញាយិតំ កណ្តំ

សិក្ខាបទទី ២

[១៦៨] សមីយេនាវេ ព្រះពុទ្ធជីវិត្រិយស កាលសំរេតវិយា-
បដក្កនិវិទិត្រាតាវេ ជិតក្រិកបិលវត្ថុ ចាវេនសក្កុៈ ។ សមីយេនាវេន
ស្កន្ធជាតិម្នាក់បរវេនាភិក្ខុចាំនិទ្យាយោយោក្យថា លោកម្ចាស់ចាំនិ
ទ្យាយណាមានសេចក្តីត្រូវការដោយបាត្រ ខ្ញុំព្រះករុណានឹងប្រគេន
បាត្រដល់លោកម្ចាស់អង្គនោះ ។ វេននោះឯង ភិក្ខុចាំនិទ្យាយមិនដឹង
ប្រមាណ សូមបាត្រចាំនិទ្យាយជាច្រើន ។ ពួកភិក្ខុណាមានបាត្រតូចៗ
ភិក្ខុចាំនិទ្ធានក៏សូមបាត្រធំៗ ។ ពួកភិក្ខុណាដែលមានបាត្រធំៗ ភិក្ខុ
ចាំនិទ្ធានក៏សូមបាត្រតូចៗ ។ គ្រានោះឯង ស្កន្ធជាតិនោះរាល់ធ្វើបាត្រជា
ច្រើនប្រគេនពួកភិក្ខុ ក៏មិនអាចដើម្បីនឹងធ្វើការផលសម្រាប់ចំណាយឯទៀត
បាន សូម្បីនឹងរកចំព្រឹកមន្តក៏មិនបាន ក្នុងនឹងប្រគេនចាំនិទ្យាយរបស់ស្កន្ធ
ជាតិនោះសាតក៏ត្រូវយល់បាត ។ មនុស្សចាំនិទ្យាយក៏ពាលទោស
គឺដៀល បន្ទុះបង្ហាប់ថា គួរធ្វើដៃ ពួកសមណៈជាកូនចៅរបស់ព្រះពុទ្ធ
ជាសក្យបុត្តមិនដឹងប្រមាណហើយសូមបាត្រជាច្រើន ស្កន្ធជាតិនេះរាល់
តែធ្វើបាត្រជាច្រើនប្រគេនភិក្ខុចាំនិទ្ធាន ក៏មិនអាចដើម្បីនឹងធ្វើការផល
សម្រាប់ចំណាយឯទៀតបាន សូម្បីនឹងរកចំព្រឹកមន្តក៏មិនបាន

[១២៩] តេន ទោ បទ សមយេន អញ្ញាតស្ស
 ភិក្ខុនោ បន្តោ ភិក្ខោ ហោតិ ។ អថទោ សោ ភិក្ខុ
 ភគវតា បដិក្ខុតំ បតំ វិញ្ញាបេតុន្តំ កុក្កុទ្ធាយន្តោ
 ន វិញ្ញាបេតិ ហត្ថេសុ ចំណូរាយ ចាតិ ។ មនុស្ស
 ឧជ្ឈាយន្តំ ទីយន្តំ វិចារេន្តំ កថំ ហិ ទាម សម-
 ណា សក្យបុត្តិយា ហត្ថេសុ ចំណូរាយ ចាស្សន្តិ
 សេយ្យថាមិ គំគុយាតិ ។ អស្សោសុំ ទោ ភិក្ខុ តេសំ
 មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ទីយន្តានំ វិចារេន្តានំ ។
 អថទោ តេ ភិក្ខុ ភគវតា ឯតមន្តំ អាភេ-
 យេសុំ ។ អថទោ ភគវ ឯតស្មី ជីវានេ ឯតស្មី
 បគារណោ នម្ពំ កថំ កត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ អនុ-
 ជាធាមិ ភិក្ខុវេ នន្ទបត្តស្ស វា ភិក្ខុបត្តស្ស វា បតំ
 វិញ្ញាបេតុន្តំ ។

[១៣០] តេន ទោ បទ សមយេន ចតុត្ថិយា
 ភិក្ខុ ភគវតា អនុញ្ញាតំ នន្ទបត្តស្ស វា ភិក្ខុបត្តស្ស
 វា បតំ វិញ្ញាបេតុន្តំ តេ អប្បមត្តកេនមិ ភិក្ខុនេន
 អប្បមត្តកេនមិ ចិន្ទេន អប្បមត្តកេនមិ ទណ្ឌេន

[១២៩] សមីយោនាឯន ភិក្ខុទ្ធរូបមានបាត្របក ។ ឯភិក្ខុនោ
 សមីយថា ការសូមបាត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ហាមហើយ មិនហ៊ាន
 សូមបាត្រ គឺប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាតដោយ២១១ ។ មនុស្សទាំងឡាយ
 ក៏គោលរោស និងជៀល បន្តបន្ទាប់ថា ពួកសមណៈជាពូនចៅរបស់ព្រះ
 ពុទ្ធជាសក្យបុត្ត មិនសមបីបើទីនេះទៅបិណ្ឌបាតដោយ២១១ ដូច
 ជាពួកត្រិយៈសាវៈ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានស្តាប់ច្បាស់នូវពាក្យដែលមនុស្ស
 ទាំងឡាយនោះគោលរោស និងជៀល បន្តបន្ទាប់(ដូច្នោះ) ។ ទើបភិក្ខុ
 ទាំងនោះក្រាបទូលរៀននូវចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ។ ព្រោះ
 ទីនោះនេះ ដំណើរនេះ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ធ្វើធម្មិកថា ត្រាស់
 ហៅពួកភិក្ខុមក ហើយទ្រង់អនុញ្ញាតថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អថភក
 អនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុដែលមានបាត្របក ឬមានបាត្របក ត្រូវសូមបាត្របក
 ។

[១៣០] សមីយោនាឯន ពួកចតុត្ថិយភិក្ខុដ៏ជាព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 បានទ្រង់អនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុដែលមានបាត្របក ឬមានបាត្របក ឬសូម
 បាត្របកដូច្នេះ សូម្បីមានបាត្របក ឬចុះ ឬកាច់ ឬស្នាមប្រែ

អប្បមត្តកេនិវេទនកេន ឯ មត្តំ ជាតិក្ខា ពហុ
 បន្តេ វិញ្ញាបេន្តិ^(១) ។ អថេវា សោ កុម្មុកាហ
 ភិក្ខុនំ តថេវ ពហុ បន្តេ កកោន្តោ ឯ សន្តោតិ
 អញ្ញំ វិញ្ញាយិកំ កណ្តំ កាតុំ អត្តនាមិ ឯ យាបេតិ
 បុត្តនាហមិស្ស កាលមន្តិ ។ មនុស្សា តថេវ
 ឧជ្ឈាយន្តំ ជ័យន្តំ វិចារេន្តំ កាតុំ ហិ នាម សមណា
 សក្យបុត្តិយា ឯ មត្តំ ជាតិក្ខា ពហុ បន្តេ វិញ្ញា-
 បេស្សន្តិ អយំ ឥមេសំ ពហុ បន្តេ កកោន្តោ ឯ
 សន្តោតិ អញ្ញំ វិញ្ញាយិកំ កណ្តំ កាតុំ អត្តនាមិ
 ឯ យាបេតិ បុត្តនាហមិស្ស កាលមន្តិ ។ អស្សេសុ
 មោ ភិក្ខុ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ
 ជ័យន្តានំ វិចារេន្តានំ ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា
 ។ មេ ។ តេ ឧជ្ឈាយន្តំ ជ័យន្តំ វិចារេន្តំ កាតុំ ហិ
 នាម នព្វត្ថយា ភិក្ខុ អប្បមត្តកេនមិ កំន្នេន អប្ប-
 មត្តកេនមិ កំន្នេន អប្បមត្តកេនមិ ឧណ្ហេន អប្ប-
 មត្តកេនមិ វិលំទំតកេន ឯ មត្តំ ជាតិក្ខា ពហុ បន្តេ

១ ឧ. ម. ព. អប្បមត្តកេនមិ កំន្នេន អប្បមត្តកេនមិ ឧណ្ហេន វិលំទំតកេនមិ ពហុ បន្តេ
 វិញ្ញាបេន្តិ ។

គ្រាន់តែបន្តិចបន្តួច ក៏គ្មានជីវិតប្រមាណ លេវតសូមបាត្រាដេញច្រាន ។
 គ្រានោះ សូមឆ្លាំនិទានរវល់ធ្វើបាត្រាដេញច្រានប្រឆន្តកុំចាំនិទាយដូច
 កាលជាងមុន ក៏មិនអាចនឹងធ្វើភាជន៍សម្រាប់ចំណាយបាន ក៏ដូច សូម
 រកចំណុចវិវិតក្នុងកម្មកើត ក្នុងជីវិតប្រឆន្តកុំចាំនិទាយ របស់ស្គមឆ្លាំនិ
 នោះក៏ជ្រួយលំបាក ។ បុគ្គលចាំនិទាយពោលគោស គឺជៀស
 បន្ទុកបង្ខំបង្ខំ ដូចកាលជាងមុននោះ លោកអ្នកបានជាសមណៈចាំនិទាយ
 ជាតូចទៅរបស់ប្រាជ្ញាសក្យបុត្ត មិនជីវិតប្រមាណ សូមបាត្រាដេញច្រាន
 ច្រើន ស្មុគ្រនិទាន រវល់តែធ្វើបាត្រាដេញច្រានប្រឆន្តកុំចាំនិទាន ក៏មិន
 អាចដើម្បីនឹងធ្វើភាជន៍សម្រាប់ចំណាយបាន សូមឆ្លាំនិរកចំណុច
 វិវិតក្នុងកម្មកើត ក្នុងជីវិតប្រឆន្តកុំចាំនិទាយ របស់ស្គមឆ្លាំនិទានសោត
 ក៏ជ្រួយលំបាក ។ ភិក្ខុចាំនិទាយ បានឮពាក្យដែលពួកមនុស្ស
 ចាំនិទានពោលគោស គឺជៀស បន្ទុកបង្ខំបង្ខំ (ដូច្នោះ) ។ ពួកភិក្ខុណា
 ដែលមានសុចត្តិប្រាជ្ញាសិទ្ធិ ។ មេ ។ ពួកភិក្ខុចាំនិទាយនោះក៏ពោល
 គោស គឺជៀស បន្ទុកបង្ខំបង្ខំ លោកអ្នក បានជាពួកឧត្តមភិក្ខុ
 មានបាត្រាបែក ឬប្លុក ឬកាត់ ឬស្មាមាប្រះ គ្រាន់តែបន្តិចបន្តួចមិន
 ជីវិតប្រមាណ លេវតសូមបាត្រាដេញច្រាន ។ ទើបភិក្ខុចាំនិទាន

វិញ្ញាបេស្សន្តិក ។ អដថា តេ ភិក្ខុ ភគវតោ
 ឯតមន្តំ អាហារេសុំ ។ សច្ចំ ភិក្ខុ តុម្កេ ភិក្ខុវេ អប្ប-
 មត្តកេនបិ ភិក្ខុន អប្បមត្តកេនបិ ជិក្ខុន អប្បមត្ត-
 កេនបិ ទណ្ឌន អប្បមត្តកេនបិ វិលិចិត្តកេន ឧ-
 មន្តំ ជាធិត្វា តហ្វ បន្តេ វិញ្ញាបេស្សន្តិ ។ សច្ចំ ភគវតី ។
 វិការហិ តុម្កោ ភគវ កងំ ហិ ជាធិ តុម្កេ មោយ បុរិសា
 អប្បមត្តកេនបិ ភិក្ខុន អប្បមត្តកេនបិ ជិក្ខុន អប្ប-
 មត្តកេនបិ ទណ្ឌន អប្បមត្តកេនបិ វិលិចិត្តកេន
 ឧ មន្តំ ជាធិត្វា តហ្វ បន្តេ វិញ្ញាបេស្សន្តិ ធនំ មោ-
 យ បុរិសា អប្បសង្ខាធំ វា បសាធាយ បសង្ខាធំ វា
 ភិយ្យោភាវាយ ។ បេ ។ ឯវត្ថុ បន ភិក្ខុវេ ឥមំ សំត្វាបធំ
 ឧត្តិសេយ្យាថ យោ បន ភិក្ខុ ឧបបត្តា តទ្ធាន បត្តន
 អត្តំ ធនំ បត្តំ ថេតាថយ្យ វិស្សន្តិយំ ចាធិត្តយំ ។
 តេន ភិក្ខុនា សោ បន្តោ ភិក្ខុបរិសាយ វិស្សន្តិកា ត្វា ។
 យោ ច តស្សា ភិក្ខុបរិសាយ បត្តបរិយន្តោ សោ ច

ក្រាមទូលឡើងនូវចំណេះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គក្រាស់សូរថា
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកអ្នកទាំងឡាយមានបាត្របែក ឬចុះ ឬថាច
 ឬស្លាមប្រើគ្រាន់តែបង្គិចបង្គួច គឺមិនដឹងប្រមាណ ចេះតែសូមបាត្រគេ
 ជាច្រើន ពុំតមែនទេ ។ ពួកព្រាហ្មណ៍ភិក្ខុក្រាមទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមគ្គា
 ប្រោស ការនោះពុំតមែន ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់តិះ
 ថ្វើលថា ម្ចាស់មោឃបុរសទាំងឡាយ ហេតុអ្វី បានជាអ្នកទាំងឡាយមាន
 បាត្របែកតែបង្គិចបង្គួចចុះ ចុះតែបង្គិចបង្គួចចុះ ដាច់តែបង្គិចបង្គួចចុះ ស្លាម
 ប្រើតែបង្គិចបង្គួចចុះ គឺមិនដឹងប្រមាណហើយទាំងស្រុងបាត្រជាច្រើន
 ម្ចាស់មោឃបុរសទាំងឡាយ កម្មវេលាអ្នកថ្ងៃនេះ មិនមែនទាំងឡាយដេញដល់
 ជនទាំងឡាយដែលមិនទាន់ដេញ ឬមិនបានទាំងឡាយដេញដល់ជន
 ទាំងឡាយដែលដេញហើយក៏ទេ ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នក
 ទាំងឡាយនឃ្លីសំដែងឡើងនូវសំត្វាបទនេះយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ
 មានបាត្រមិនខាន់មានចំណងគ្រប់ៗគ្នា ឲ្យគេរកបាត្រច្រើន (បាត្រ
 នោះ) ជាតិស្បែកឬ ភិក្ខុត្រូវរកបង្គិចបង្គួច ។ ភិក្ខុនោះត្រូវលះចង់បាត្រ
 នោះក្នុងភិក្ខុបរិសទ្ធ ។ បាត្រណាជាទីបំផុតរបស់ភិក្ខុចរិយសព្វនោះ

តស្ស ភិក្ខុនោ បទានត្វោ អយេន្ត ភិក្ខុ បត្តោ យាវ
គេនេនាយេ ធារតត្វោតិ ។ អយំ គន្ធិ សាមីចីតិ ។

[១៣១] យោ បទានិ យោ យាធិសោ ។ មេ ។
ភិក្ខុតិ ។ មេ ។ អយំ សមស្មី អន្តេ អធិប្បតោ ភិក្ខុតិ ។
ឧបបត្តាតត្វោ ធាម បត្តោ អតត្វោ វា ឧបបត្តាតត្វោ
វា ត្ថិតត្វោ វា តិច្ឆាតត្វោ វា ឧត្តត្វោ វា ។
អតត្វោតត្វោ ធាម បត្តោ យស្ស ទ្ធព្ពលា វាធិ ន
យោតិ ។ តត្វោតត្វោ ធាម បត្តោ យស្ស ទ្ធព្ពលា
វាធិ យោតិ ។ ធាម បត្តោ វិញ្ញាតិ ឧបាធាយ
វុត្តតិ ។ ធាម បត្តោ វិញ្ញាបេតិ បយោគេ ធុត្តដំ
បដិលាភេន ចិស្សតិយោ យោតិ សង្ឃមជ្ឈេ ចិស្សតិ-
តត្វោ ។ សាត្វោហៅ អធិដ្ឋិតបត្តំ កហោតា សង្ឃបតិវត្តំ ។
ន លាមកោ បត្តោ អធិដ្ឋិតតត្វោ មហាឡំ បត្តំ កហោ-
ស្សាមីតិ ។ សេ លាមកំ បត្តំ អធិដ្ឋិតិ មហាឡំ បត្តំ
កហោស្សាមីតិ អបត្តិ ធុត្តដស្ស ។ វាវត្ថុ បន ភិក្ខុវេ
ចិស្សតិ តត្វោ ។

បាត្រានោភិក្ខុវេលបាទសម្មត ក្រែប្រគល់បាត្រានោ ច្បងល់ភិក្ខុនោះ
ដោយពាក្យថា ម្ចាស់ភិក្ខុ នេះបាត្ររបស់លោក ឥឡូវប្រើប្រាស់ត្រា
ត្រែបែក ។ នេះជាសាមីចិត្ត (ភិក្ខុប្រើត) ក្នុងការលេបបាត្រនោះ ។

[១៣១] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីផ្តុំច្បងនឹង
សំគាល់ទី១ នៃបាត្រដ៏កណ្ត ។ បាត្រដែលគ្មានចំណង ឬមានចំណង
តែមួយអង្វើ ឬពីរអង្វើ បីអង្វើ ឬបួនអង្វើ ហៅថាបាត្រមានចំណងមិនទាន់
ដល់៨អង្វើ ។ បាត្រដែលមានស្នាមប្រែបែកមិនទាន់ដល់ពីរដាច់ ហៅ
ថាបាត្រមិនទាន់មានឧកាសនៃចំណង ។ បាត្រដែលមានស្នាមប្រែបែក
ប្រមាណដល់ពីរដាច់ ហៅថាបាត្រមានឧកាសនៃចំណង (មួយអង្វើ) ។
ដែលហៅថាបាត្រថ្មី សំដៅយកការសូមបាត្រជាច្រើន ។ ពាក្យថា ឱ
អោក សេចក្តីថា ភិក្ខុសូមបាត្រត្រូវតាមត្រូវក្នុងការប្រយោគ បាត្រនោះ
ជាចិស្សតិយក្នុងទីនោះដែលបាទមក ភិក្ខុត្រូវលេបបាត្រកណ្តាលសង្ឃ ។
ភិក្ខុទាំងឡាយត្រូវយកបាត្រដែលភិក្ខុបានអធិដ្ឋិតហើយប្រើប្រាស់ ភិក្ខុមិន
ត្រូវអធិដ្ឋិតបាត្រណាមួយទៀតដោយគិតថា អញនឹងយកបាត្រថ្មីច្រើន ។
បើភិក្ខុអធិដ្ឋិតបាត្រណាមួយដោយគិតថា អញនឹងយកបាត្រថ្មីច្រើន
ត្រូវតាមត្រូវក្នុង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុត្រូវលេបបាត្រយ៉ាងនេះ ។

និស្សន្ទិយកណ្តុ ចត្តវគ្គស្ស ទុតិយសិក្ខាបទស្ស ចត្តវគ្គហិក្ខុសម្មា

[១៣២] តេន ភិក្ខុនា សង្ឃំ ទុបសង្កមិត្តា
ឯកសំ ទុត្តរសង្កំ តត្ថិត្តា វិជ្ជាវនំ ភិក្ខុវនំ ពានេ
វន្តិត្តា ទុក្កាវនំ ឯសីវនិត្តា អញ្ចាលំ បត្តហេតុនា វិវេកស្ស
វេទនិយោ អយំ មេ កន្តេ បត្តោ ទុនបញ្ចតន្តរេន
បត្តេន វេតាបិតោ និស្សន្ទិយោ វិសាហំ សង្ឃស្ស
និស្សន្ទិយមិត្តំ ។ និស្សន្ទិត្តា អាបន្តំ ទេសេនត្តា ។
ព្យត្តេន ភិក្ខុនា បដិច្ចលេន អាបន្តំ បុដិក្កហេតុនា ។
បញ្ចហន្តិហំ សមន្តាគតោ ភិក្ខុ បត្តត្តាហាមកោ
សម្មន្ទិកញោ យោ ន ធម្មាគតី កន្តេយ្យ ន ធម្មាគតី
កន្តេយ្យ ន ធម្មាគតី កន្តេយ្យ ន ធម្មាគតី កន្តេយ្យ
កហិតាគហិតញ្ច ជានេយ្យ ។ វិវេកំ បទ ភិក្ខុវេ
សម្មន្ទិកញោ ។ បដិច្ចំ ភិក្ខុ យាចិតញោ ។ យាចិត្តា
ព្យត្តេន ភិក្ខុនា បដិច្ចលេន សង្ឃំ ញាបេតញោ
សុណាគុ មេ កន្តេ សង្ឃំ យនំ សង្ឃស្ស បត្តត្តា
សង្ឃំ វិជ្ជាវនំ ភិក្ខុវនំ បត្តត្តាហាមកំ សម្មន្ទេយ្យ ។
វិសា ញត្តិ ។ សុណាគុ មេ កន្តេ សង្ឃំ សង្ឃំ

និស្សន្ទិយកណ្តុ ចត្តវគ្គ សិក្ខាបទ ២ ការសន្មតិកិច្ចឱកាសប្រកលំបាត្រ

[១៣២] ភិក្ខុនាត្រូវចូលទៅក្នុងសង្ឃ ធ្វើចិត្តច្រៀងស្មោះមាត់
ហើយសំរេចទានភិក្ខុចាស់ទាំងឡាយ ហើយអង្គុយប្រែហោតិប្រណម្យ
អញ្ចាលំ ហើយពោលទំនិសង្ឃយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន
បាត្រ(ផ្ទៃ)របស់ខ្ញុំនេះ គឺខ្ញុំមានបាត្រ(ចាស់) មិនទាន់ទាន់ចំណង
គ្រប់ៗគ្នា ខ្ញុំឱ្យគេទាញចេញ បាត្រនេះជាចំណងសង្ឃឹម ខ្ញុំសូមលះបង់
បាត្រនេះដល់សង្ឃ ។ លុះភិក្ខុលះបង់បាត្ររួចហើយ ត្រូវសំដែងកាបត្តិ
ចេញ ។ ភិក្ខុអ្នកឈ្លានសង្កត់អាចត្រូវទទួលកាបត្តិ ។ សង្ឃត្រូវសន្មតភិក្ខុ
ដែលប្រកបដោយអង្គ ៨ ឱ្យជាអ្នកប្រគល់បាត្រ គឺភិក្ខុណាមួយដែលមិន
ទាន់ប្រព្រឹត្តទៅដោយឆ្លោធិ៍ ១ ចោសាធិ ១ មោហាធិ ១ កយា-
ធិ ១ ដ៏ធំឱ្យបាត្រដែលគេបានទទួលមិនទាន់បានទទួល ១ ។ ឈ្លាន
ភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ឃត្រូវសន្មតយ៉ាងនេះ ។ ភិក្ខុឈ្លានសង្ឃត្រូវឱ្យភិក្ខុ
(នោះ) ជាមុន ។ លុះភិក្ខុឈ្លានសង្ឃត្រូវបានអង្គរួចហើយ គេឱ្យប្រកាស
ឱ្យសង្ឃដឹងថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ បើកម្ម
នេះមានកាលដ៏សមគួរដល់សង្ឃហើយ សង្ឃគប្បីសន្មតភិក្ខុឈ្លាននេះ
ឱ្យជាអ្នកប្រគល់បាត្រ ។ នេះគឺជាប្រកាសសង្ឃឱ្យដឹង ។ បពិត្រ
ព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ ព្រះសង្ឃសន្មតភិក្ខុឈ្លាននេះ

ឥត្តន្ទាមំ កិក្ខុំ បត្តត្ថា ហាបកំ សម្មន្ទតិ ។ យស្សាយ-
 ឃ្មតោ ទមតិ ឥត្តន្ទាមស្ស កិក្ខុំនោ បត្តត្ថាហាបកាស្ស
 សម្មតិ សោ តុណ្ហាស្ស យស្ស នក្ខមតិ សោ កាសេយ្យ ។
 សម្មតោ សង្ខេទ ឥត្តន្ទាមោ កិក្ខុំ បត្តត្ថាហាបកោ ។
 ទមតិ សង្ខេទស្ស តស្មា តុណ្ហំ ។ ឯវមេតំ ជារយាមិតិ ។
 តេន សម្មតេន កិក្ខុំនោ បត្តោ កាហោតត្ថោ ។ ថេរោ
 វត្តត្ថោ កណ្ហាតុ កន្តំ ថេរោ បត្តន្តំ ។ សវេ ថេរោ
 កណ្ហាតិ ថេរស្ស បត្តោ ធុតិយស្ស កាហោតត្ថោ ន ច
 តស្ស អនុទ្ទយតាយ ន កហោតត្ថោ យោ ន កណ្ហាយ្យ
 អាបត្តិ ធុត្តន្តស្ស ។ អបត្តតស្ស ន កាហោតត្ថោ ។
 ឯតេនេវ ទុទាយេន យាវ សង្ខេទតោ កាហោតត្ថោ ។
 យោ ន តស្ស កិក្ខុបរិសាយ បត្តបរិយោ ។ សោ ន
 តស្ស កិក្ខុនោ បតាតត្ថោ អយន្តំ កិក្ខុ បត្តោ យាវ
 កេននាយ ចាវតត្ថោតិ ។ តេន កិក្ខុនោ សោ
 បត្តោ ន អនេសេ ធិក្កំបតត្ថោ ន អភោតេន

ឲ្យជាអ្នកប្រគល់បាត ។ ការសន្មត់កិក្ខុឈ្មោះនេះ ឲ្យជាអ្នកប្រគល់
 បាត សមគួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះ
 ត្រូវស្យៀម មិនសមគួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មានអាយុ
 អង្គនោះត្រូវពាលឡើង ។ សង្ខេទសន្មត់កិក្ខុឈ្មោះនេះឲ្យជាអ្នក
 ប្រគល់បាតហើយ ។ ការសន្មត់នេះសមគួរដល់សង្ខេទ ហេតុនោះបាន
 ជាព្រះសង្ខេទស្យៀមនៅ ។ ខ្ញុំសូមចុះអនុវត្តរឿងនេះ ដោយកិរិយា
 ស្យៀមនៅយ៉ាងនេះ ។ កិក្ខុដែលសង្ខេទសន្មតហើយនោះ ត្រូវប្រ-
 គល់បាត (ឲ្យព្រះថេរ) ។ កិក្ខុនោះត្រូវប្រាប់ព្រះថេរថា ចតិត្រ-
 លោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សូមព្រះថេរទទួលយកបាតនេះ ។ បើព្រះថេរ
 ទទួល (បាតនោះ) កិក្ខុនោះត្រូវយកបាតរបស់ព្រះថេរប្រគល់ឲ្យកិក្ខុ
 ទីពីរ ព្រះថេរមិនត្រូវទទួលយកបាតនោះទេ ដោយសេចក្តីគាល័ត
 កិក្ខុនោះ កិក្ខុណាមួយមិនទទួល កិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិក្នុង ។ កិក្ខុនោះមិន
 ត្រូវប្រគល់បាតដល់កិក្ខុដែលគ្មានបាតទេ ។ កិក្ខុនោះត្រូវប្រគល់បាត
 ដោយរបាយនេះ ត្រាវត្រល់កិក្ខុទីបីសង្ខេទ ។ បាតនាមួយដែលជា
 ទីបំផុតរបស់កិក្ខុបរិសុទ្ធនោះ កិក្ខុដែលសង្ខេទសន្មតនោះត្រូវប្រគល់
 បាតឲ្យនៅកិក្ខុនោះដោយតាមរូប ខែកិក្ខុ បាតរបស់លោកនេះ លោក
 ចូរប្រើប្រាស់ត្រាតែបែក ។ កិក្ខុនោះមិនត្រូវចុះបាតនោះក្នុងទីមិនគួរ

បរិកុញ្ញតត្វោ ន វិសន្នេតត្វោ តតាយំ បត្តោ នស្សយ្យ
 វា វិនស្សយ្យ វា វិន្នេយ្យ វាតិ សទេ អនេសេ វា
 ចិត្តបតិ អភោគេន វា បរិកុញ្ញតិ វិសន្នេតិ វា អាបត្តិ
 តត្ថេនស្ស ។ អបេ តត្ថ សាមីចិតំ អយំ តត្ថ អនុជជ្ជតា ។

[១.៣.៣] អតន្តនេន បត្តេន អតន្តនំ បត្តំ ទេតាបេតិ
 និស្សត្តិយំ វាចិត្តិយំ ។ អតន្តនេន បត្តេន ឯកតន្តនំ
 បត្តំ ទេតាបេតិ និស្សត្តិយំ វាចិត្តិយំ ។ អតន្តនេន
 បត្តេន ដូតន្តនំ បត្តំ ទេតាបេតិ និស្សត្តិយំ វាចិត្តិយំ ។
 អតន្តនេន បត្តេន តតន្តនំ បត្តំ ទេតាបេតិ និស្សត្តិយំ
 វាចិត្តិយំ ។ អតន្តនេន បត្តេន ចតុតន្តនំ បត្តំ
 ទេតាបេតិ និស្សត្តិយំ វាចិត្តិយំ ។ ឯកតន្តនេន បត្តេន
 អតន្តនំ បត្តំ ទេតាបេតិ និស្សត្តិយំ វាចិត្តិយំ ។
 ឯកតន្តនេន បត្តេន ឯកតន្តនំ បត្តំ ទេតាបេ-
 តិ និស្សត្តិយំ វាចិត្តិយំ ។ ឯកតន្តនេន បត្តេន
 ដូតន្តនំ បត្តំ ទេតាបេតិ និស្សត្តិយំ វាចិត្តិយំ ។

មិនត្រូវប្រើប្រាស់បាត្រនោះ ដោយការប្រើប្រាស់មិនសមគួរ មិនត្រូវ
 ចោលបាត្រនោះឡើយ ដោយពាក្យថា បាត្រនេះអប្រិយណាស់បាត់ទៅ
 ចុះ ខូចទៅចុះ ឬបែកទៅចុះ បើកិក្ខុទុកដាក់ក្នុងទីមិនគួរក្តី ប្រើប្រាស់ដោយ
 ការប្រើប្រាស់មិនសមគួរក្តី លះបង់ចោលទៅក្តី ត្រូវកាបត្តិទុក្ខផ្ត ។ ពាក្យថា
 នេះជាសាមីចិត្ត (ឆ្លើយប្រពៃ) គួរការលះបង់បាត្រនោះ គឺថាពាក្យ
 នេះជាពាក្យសមគួរតាមធម៌ក្នុងរឿងលះបង់បាត្រនោះ ។

[១.៣.៣] កិក្ខុមានបាត្រមិនទាន់ទានចំណង (បើ) សុំបាត្រគ្មាន
 ចំណង ត្រូវនិស្សត្តិយបាចិត្តិយ ។ កិក្ខុមានបាត្រមិនទាន់ទានចំណង (បើ)
 សុំបាត្រមានចំណងតែមួយអង្វើ ត្រូវនិស្សត្តិយបាចិត្តិយ ។ កិក្ខុមានបាត្រ
 មិនទាន់ទានចំណង (បើ) សុំបាត្រមានចំណងតែពីរអង្វើ ត្រូវនិស្សត្តិយ
 បាចិត្តិយ ។ កិក្ខុមានបាត្រមិនទាន់ទានចំណង (បើ) សុំបាត្រមានចំណង
 បីអង្វើ ត្រូវនិស្សត្តិយបាចិត្តិយ ។ កិក្ខុមានបាត្រមិនទាន់ទានចំណង (បើ)
 សុំបាត្រមានចំណងបួនអង្វើ ត្រូវនិស្សត្តិយបាចិត្តិយ ។ កិក្ខុមានបាត្រមាន
 ចំណងតែមួយអង្វើ (បើ) សុំបាត្រគ្មានចំណង ត្រូវនិស្សត្តិយបាចិត្តិយ ។
 កិក្ខុមានបាត្រមានចំណងតែមួយអង្វើ (បើ) សុំបាត្រមានចំណងតែមួយអង្វើ
 ត្រូវនិស្សត្តិយបាចិត្តិយ ។ កិក្ខុមានបាត្រមានចំណងតែមួយអង្វើ (បើ)
 សុំបាត្រមានចំណងពីរអង្វើ ត្រូវនិស្សត្តិយបាចិត្តិយ ។ កិក្ខុមានបាត្រមាន

ចក្រព្វន្តនេន បក្កេន ឯកតន្តនំ បត្តំ វេតាបេតិ
 ឯស្សត្តិយំ វាចិត្តិយំ ។ ចក្រព្វន្តនេន បក្កេន ត្វិតន្តនំ
 បត្តំ វេតាបេតិ ឯស្សត្តិយំ វាចិត្តិយំ ។ ចក្រព្វន្តនេន
 បក្កេន តំតន្តនំ បត្តំ វេតាបេតិ ឯស្សត្តិយំ វាចិត្តិយំ ។
 ចក្រព្វន្តនេន បក្កេន ចក្រព្វន្តនំ បត្តំ វេតាបេតិ
 ឯស្សត្តិយំ វាចិត្តិយំ ។

[១៣២] អត្ថទ្ធលោកាសំ បត្តំ... ឯកត្ថទ្ធលោកាសំ បត្តំ.. ទ្ធិត្ថទ្ធលោកាសំ បត្តំ... ត្ថ-
ត្ថទ្ធលោកាសំ បត្តំ... ចតុត្ថទ្ធលោកាសំ បត្តំ ចេតាបេតិ
និស្សត្តិយំ ពាចិត្តិយំ ។ ឯកត្ថទ្ធលោកាសំ បត្តំ... ឯកត្ថទ្ធលោកាសំ បត្តំ... ទ្ធិត្ថទ្ធលោកាសំ បត្តំ... ត្ថត្ថទ្ធលោកាសំ បត្តំ... ចតុត្ថទ្ធលោកាសំ បត្តំ ចេតាបេតិ និស្សត្តិយំ ពាចិត្តិយំ ។ ទ្ធិត្ថទ្ធលោកាសំ បត្តំ... អត្ថទ្ធលោកាសំ បត្តំ... ឯកត្ថទ្ធលោកាសំ បត្តំ... ទ្ធិត្ថទ្ធលោកាសំ បត្តំ... ត្ថត្ថទ្ធលោកាសំ បត្តំ...

ភិក្ខុមានបាត្រមានចំណងបួនអាត្ម័ (បើ) សុំបាត្រមានចំណងតែមួយអាត្ម័
ត្រូវនិស្សន្ទិយបាច់ភ្លយ ។ ភិក្ខុមានបាត្រមានចំណងបួនអាត្ម័ (បើ) សុំបាត្រ
មានចំណងពីរអាត្ម័ ត្រូវនិស្សន្ទិយបាច់ភ្លយ ។ ភិក្ខុមានបាត្រមានចំណង
បួនអាត្ម័ (បើ) សុំបាត្រមានចំណងបីអាត្ម័ ត្រូវនិស្សន្ទិយបាច់ភ្លយ ។
ភិក្ខុមានបាត្រមានចំណងបួនអាត្ម័ (បើ) សុំបាត្រមានចំណងបួនអាត្ម័ ត្រូវ
និស្សន្ទិយបាច់ភ្លយ ។

[១៧២] ភិក្ខុមានបាត្រមានចំណង (បើ) សុំបាត្រមានឧទកាស
នៃចំណង... (បើ) សុំបាត្រមានឧទកាសនៃចំណងតែមួយអង្វើ... (បើ)
សុំបាត្រមានឧទកាសនៃចំណងពីរអង្វើ .. (បើ) សុំបាត្រមានឧទកាសនៃ
ចំណងបីអង្វើ... (បើ) សុំបាត្រមានឧទកាសនៃចំណងបួនអង្វើ ត្រូវ
និស្សត្តិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុមានបាត្រមានចំណងតែមួយអង្វើ (បើ)
សុំបាត្រមានឧទកាសនៃចំណង... (បើ) សុំបាត្រមានឧទកាសនៃចំណង
តែមួយអង្វើ... (បើ) សុំបាត្រមានឧទកាសនៃចំណងពីរអង្វើ... (បើ) សុំ
បាត្រមានឧទកាសនៃចំណងបីអង្វើ... (បើ) សុំបាត្រមានឧទកាសនៃចំណង
បួនអង្វើ ត្រូវនិស្សត្តិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុមានបាត្រមានចំណងពីរអង្វើ
(បើ) សុំបាត្រមានឧទកាសនៃចំណង .. (បើ) សុំបាត្រមានឧទកាសនៃ
ចំណងតែមួយអង្វើ... (បើ) សុំបាត្រមានឧទកាសនៃចំណងពីរអង្វើ ..

ចតុត្ថង្គនោកាសំ បត្តំ ទេតាបេតិ និស្សត្តិយំ ចាចិត្តិ-
 យំ ។ តិពទ្ធនោ បត្តេន អតទ្ធនោកាសំ បត្តំ... ឯកតទ្ធនោ-
 កាសំ បត្តំ... ទ្ធិតទ្ធនោកាសំ បត្តំ... តិពទ្ធនោកា-
 សំ បត្តំ... ចតុត្ថង្គនោកាសំ បត្តំ ទេតាបេតិ និស្សត្តិយំ
 ចាចិត្តិយំ ។ ចតុត្ថង្គនោ បត្តេន អតទ្ធនោកាសំ
 បត្តំ... ឯកតទ្ធនោកាសំ បត្តំ... ទ្ធិតទ្ធនោកាសំ
 បត្តំ... តិពទ្ធនោកាសំ បត្តំ... ចតុត្ថង្គនោកាសំ បត្តំ
 ទេតាបេតិ និស្សត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។

[១៣៥] អតទ្ធនោកាសេន បត្តេន អតទ្ធនំ បត្តំ...
 ឯកតទ្ធនំ បត្តំ... ទ្ធិតទ្ធនំ បត្តំ... តិពទ្ធនំ បត្តំ... ច-
 តុត្ថង្គនំ បត្តំ ទេតាបេតិ និស្សត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។ ឯក-
 តទ្ធនោកាសេន បត្តេន អតទ្ធនំ បត្តំ... ឯកតទ្ធនំ
 បត្តំ... ទ្ធិតទ្ធនំ បត្តំ... តិពទ្ធនំ បត្តំ... ចតុត្ថង្គនំ បត្តំ
 ទេតាបេតិ និស្សត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។ ទ្ធិតទ្ធនោកាសេន

(បើ) សុំបាត្រមានឧកាសនៃចំណងបីអន្លើ... (បើ) សុំបាត្រមានឧកាសនៃ
 ចំណងបួនអន្លើ ត្រូវនិស្សត្តិយជាចិត្តិយ ។ ក៏ក្នុងបាត្រមានចំណងបី
 អន្លើ (បើ) សុំបាត្រមានឧកាសនៃចំណង... (បើ) សុំបាត្រមានឧកាស
 នៃចំណងតែមួយអន្លើ... (បើ) សុំបាត្រមានឧកាសនៃចំណងពីរអន្លើ...
 (បើ) សុំបាត្រមានឧកាសនៃចំណងបីអន្លើ... (បើ) សុំបាត្រមានឧកាស
 នៃចំណងបួនអន្លើ ត្រូវនិស្សត្តិយជាចិត្តិយ ។ ក៏ក្នុងបាត្រមានចំណង
 បួនអន្លើ (បើ) សុំបាត្រមានឧកាសនៃចំណង... (បើ) សុំបាត្រមាន
 ឧកាសនៃចំណងតែមួយអន្លើ... (បើ) សុំបាត្រមានឧកាសនៃចំណងពីរ
 អន្លើ... (បើ) សុំបាត្រមានឧកាសនៃចំណងបីអន្លើ... (បើ) សុំបាត្រមាន
 ឧកាសនៃចំណងបួនអន្លើ ត្រូវនិស្សត្តិយជាចិត្តិយ ។

[១៣៥] ក៏ក្នុងបាត្រមានឧកាសនៃចំណង (បើ) សុំបាត្រ
 អតចំណង... បាត្រមានចំណងតែមួយអន្លើ... បាត្រមានចំណងពីរអន្លើ...
 បាត្រមានចំណងបីអន្លើ... (បើ) សុំបាត្រមានចំណងបួនអន្លើ ត្រូវនិស្សត្តិយ
 ជាចិត្តិយ ។ ក៏ក្នុងបាត្រមានឧកាសនៃចំណងតែមួយអន្លើ (បើ)
 សុំបាត្រមានចំណង... បាត្រមានចំណងតែមួយអន្លើ... បាត្រមានចំណងពីរ
 អន្លើ... បាត្រមានចំណងបីអន្លើ... (បើ) សុំបាត្រមានចំណងបួនអន្លើ
 ត្រូវនិស្សត្តិយជាចិត្តិយ ។ ក៏ក្នុងបាត្រមានឧកាសនៃចំណងពីរអន្លើ

[illegible]

(១៣៥) អតទ្ធានោកាស្យេ បត្តេ អតទ្ធានោកាស្យេ
 បត្តំ... ឯកតទ្ធានោកាស្យេ បត្តំ... ទ្ធិតទ្ធានោកាស្យេ បត្តំ...
 តិតទ្ធានោកាស្យេ បត្តំ... ចតុតទ្ធានោកាស្យេ បត្តំ ចេតា-
 បេតិ ជិស្សត្ថិយំ ចាចិត្តិយំ ។ ឯកតទ្ធានោកាស្យេ បត្តេ អតទ្ធានោកាស្យេ បត្តំ... ឯកតទ្ធានោកាស្យេ បត្តំ...
 ទ្ធិតទ្ធានោកាស្យេ បត្តំ... តិតទ្ធានោកាស្យេ បត្តំ... ចតុតទ្ធា-
 នោកាស្យេ បត្តំ ចេតាបេតិ ជិស្សត្ថិយំ ចាចិត្តិយំ ។

(បើ) សុំបាត្រផតចំណង... បាត្រមានចំណងតែមួយអង្គ... បាត្រមាន
ចំណងពីរអង្គ... បាត្រមានចំណងបីអង្គ... (បើ) សុំបាត្រមានចំណងបួន
អង្គ ត្រូវឱ្យស្បូន្តិយបាចិត្តិយ ។ ក៏ក្នុងបាត្រមានឧទាសនៃចំណង
បីអង្គ (បើ) សុំបាត្រផតចំណង... បាត្រមានចំណងតែមួយអង្គ... បាត្រ
មានចំណងពីរអង្គ... បាត្រមានចំណងបីអង្គ... (បើ) សុំបាត្រមានចំណង
បួនអង្គ ត្រូវឱ្យស្បូន្តិយបាចិត្តិយ ។ ក៏ក្នុងបាត្រមានឧទាសនៃចំណង
បួនអង្គ (បើ) សុំបាត្រផតចំណង... បាត្រមានចំណងតែមួយអង្គ...
បាត្រមានចំណងពីរអង្គ... បាត្រមានចំណងបីអង្គ... (បើ) សុំបាត្រ
មានចំណងបួនអង្គ ត្រូវឱ្យស្បូន្តិយបាចិត្តិយ ។

[១២៦] ភិក្ខុមានបាត្រឥតឧកាសនៃចំណង (បើ) សុំបាត្រឥតឧកាសនៃចំណង... បាត្រមានឧកាសនៃចំណងតែមួយអង្វើ... បាត្រមានឧកាសនៃចំណងពីរអង្វើ... បាត្រមានឧកាសនៃចំណងបីអង្វើ... (បើ) សុំបាត្រមានឧកាសនៃចំណងបួនអង្វើ ត្រូវនិស្សត្តិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុមានបាត្រមានឧកាសនៃចំណងតែមួយអង្វើ (បើ) សុំបាត្រឥតឧកាសនៃចំណង... បាត្រមានឧកាសនៃចំណងតែមួយអង្វើ... បាត្រមានឧកាសនៃចំណងពីរអង្វើ... បាត្រមានឧកាសនៃចំណងបីអង្វើ... (បើ) សុំបាត្រមានឧកាសនៃចំណងបួនអង្វើ ត្រូវនិស្សត្តិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុមានបាត្រ

ដូច្នេះនោះកាលសេដ បន្តិច អត់ដូចនោះកាលសំ បន្តិច...
 ឯកត្តនោះកាលសំ បន្តិច... ដូច្នេះនោះកាលសំ បន្តិច...
 តែត្តនោះកាលសំ បន្តិច... ចតុត្តនោះកាលសំ បន្តិច...
 ចេតនាបេតិ ជិស្សត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។ តែត្តនោះកាលសេដ
 បន្តិច អត់ដូចនោះកាលសំ បន្តិច... ឯកត្តនោះកាលសំ
 បន្តិច... ដូច្នេះនោះកាលសំ បន្តិច... តែត្តនោះកាលសំ បន្តិច...
 ចតុត្តនោះកាលសំ បន្តិច... ចេតនាបេតិ ជិស្សត្តិយំ
 ចាចិត្តិយំ ។ ចតុត្តនោះកាលសេដ បន្តិច អត់ដូច
 នោះកាលសំ បន្តិច... ឯកត្តនោះកាលសំ បន្តិច... ដូច្នេះ
 នោះកាលសំ បន្តិច... តែត្តនោះកាលសំ បន្តិច... ចតុត្តនោះ
 កាលសំ បន្តិច... ចេតនាបេតិ ជិស្សត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។

[១៣៩] អនាបត្តិ ឈឺបត្តស្ស ក៏ធូបត្តស្ស
 ញាតកាចំ បរិវាតាចំ អញ្ញស្សន្ទាយ អត្តនោ ធនេន
 ឧបត្តកស្ស អាទិត្យភ្នំកស្សន្តិ ។

ទុតិយសិក្ខាបទ ទីដំបូង ។

មានទោសនៃចំណងពីរអន្លើ (បើ) សុំបាត្រឥតឥទ្ធិកាលនៃចំណង... បាត្រ
 មានទោសនៃចំណងមួយអន្លើ... បាត្រមានទោសនៃចំណងពីរអន្លើ...
 បាត្រមានទោសនៃចំណងបីអន្លើ... (បើ) សុំបាត្រមានទោសនៃចំណង
 បួនអន្លើ ត្រូវស្សន្ទិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុមានបាត្រមានទោសនៃចំណងបី
 អន្លើ(បើ) សុំបាត្រឥតឥទ្ធិកាលនៃចំណង... បាត្រមានទោសនៃចំណងកែ
 មួយអន្លើ... បាត្រមានទោសនៃចំណងពីរអន្លើ... បាត្រមានទោសនៃ
 ចំណងបីអន្លើ... (បើ) សុំបាត្រមានទោសនៃចំណងបួនអន្លើ ត្រូវ
 ស្សន្ទិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុមានបាត្រមានទោសនៃចំណងបួនអន្លើ (បើ) សុំ
 បាត្រឥតឥទ្ធិកាលនៃចំណង... បាត្រមានទោសនៃចំណងតែមួយអន្លើ...
 បាត្រមានទោសនៃចំណងពីរអន្លើ... បាត្រមានទោសនៃចំណងបីអន្លើ...
 (បើ) សុំបាត្រមានទោសនៃចំណងបួនអន្លើ ត្រូវស្សន្ទិយបាចិត្តិយ ។

[១៣៧] តាមភ្នំមិនត្រូវដល់ភិក្ខុដែលមានបាត្របាត់ ដល់ភិក្ខុមាន
 បាត្របែក ដល់ភិក្ខុសុំបាត្រអតីតសំណា កំណុកញាតិ ដល់ភិក្ខុសុំបាត្រអតីតសំ
 ណា កំណុកដទៃដែលបរិវេណា ដល់ភិក្ខុសុំបាត្រដើម្បីឱ្យអ្នកដទៃ ដល់ភិក្ខុបាន
 បាត្របកដោយទ្រព្យរបស់ខ្លួន ដល់ភិក្ខុត្រូវ ដល់ភិក្ខុជាខាងដើមបញ្ញាតិ ។

តតិយសិក្ខាបទ

[១៣៨] តេន សមយេន តុន្នោ គតកំ សាវន្តិយំ
វិហាតំ ជេតវេន អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាណមេ ។ តេន
ទោ ចន សមយេន អាយស្មា បិណ្ឌិកន្នោ កដកហោ
បញ្ចវំ សោធាមេតិ លេណំ^(១) តត្ថកាមោ ។ អដទោ
កដា មាគោ សេចិយោ តិម្ពិសារោ យេនាយស្មា
បិណ្ឌិកន្នោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ
បិណ្ឌិកន្នំ អគិវំនេត្វា ឯកមន្តំ ចិសិទិ ។ ឯកមន្តំ
ចិសិទ្ធោ ទោ កដា មាគោ សេចិយោ តិម្ពិសារោ
អាយស្មន្តំ បិណ្ឌិកន្នំ ឯកមន្តំ តំ កន្តេ ថេរោ
កាណមេតិ ។ បញ្ចវំ មហារាជ សោធាមេតិ លេណំ
តត្ថកាមោតិ ។ អត្ថោ កន្តេ អយ្យស្ស អាណមិកេ-
នាតិ ។ ន ទោ មហារាជ កកវតា អាណមិកោ

១ លេខ្លឹម បាយៈ ។

សិក្ខាបទទី ៣

[១៣៩] សមយោនា ព្រះក្នុងដ៏ទ្រង់យស កាលគង់ក្នុង
វិហារជេតពន ដែលជាលេសអនាថបិណ្ឌិកមហាសេដ្ឋី ក្សេត្រិក្រិសាវត្ថុ ។
ត្រាតោរេន បិណ្ឌិកន្នោត្ថេដ៏មានអាយុប្រាជ្ញានឹងធ្វើទីជ្រកកោន ទើបឱ្យគេ
ជម្រសំអាតញកក្នុងក្សេត្រិក្រិកដ៏គ្រិះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះបាទតិម្ពិសារ
សេនិយរាជ^(១) ជាជំនុំជ្រកក្នុងផែនមគ្គៈ ទ្រង់យាងចូលទៅរកបិណ្ឌិកន្នោត្ថេដ៏មាន
អាយុ លុះព្រះរាជដំណើរទៅដល់ហើយ ក៏បង្គំបិណ្ឌិកន្នោត្ថេដ៏មានអាយុ
ហើយគង់នៅក្នុងទីសមគួរ ។ ព្រះបាទតិម្ពិសារសេនិយរាជជាជំនុំជ្រកក្នុងផែន
មគ្គៈ ទ្រង់គង់នៅក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបមានព្រះរាជទង្វារនឹងបិណ្ឌិ-
កន្នោត្ថេដ៏មានអាយុថា លោកម្ចាស់ លោកឱ្យគេធ្វើអ្វី ។ បិណ្ឌិកន្នោត្ថេ
ថ្វាយព្រះពរថា បពិត្រមហារាជ អាត្មាភាពចង់ធ្វើកន្លែងជ្រកកោន
បានជាឱ្យគេជម្រសំអាតញកក្នុង ។ ទ្រង់ក៏សួរថា លោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន
លោកម្ចាស់ត្រូវការអាណមិកជន ។ (មនុស្សវិជ្ជាគ្រូអាណម) ឬទេ ។
ត្រាថ្វាយព្រះពរថា បពិត្រមហារាជ អាណមិកជនព្រះដ៏ទ្រង់ព្រះភាគ

១ ស្លេចជាដំណើរសេនាបាលីន គង់សំដៅសេចក្តីថា ព្រះបាទតិម្ពិសារទ្រង់ជាមហាក្សត្រិយ៍
សីល ជាដ៏មានគុណសព្វទេវតាធម៌ថា សេចិយោ មាគោ កដា ។

អនុញ្ញាតោតិ ។ ខេត្តហិ កន្ត្រ កក្កដ្ឋំ បដិបុត្តិកា មម
 អាហារេយ្យាតាតិ ។ វិវរំ មហាវតាតិ ។ ខេត្ត អាយស្មា
 បិលីន្តរុញ្ញា កញ្ញា មាតុស្ស វេសិយស្ស តិម្ពិសា-
 វស្ស បច្ចុស្សសិ ។ អថខេត្ត អាយស្មា បិលីន្តរុញ្ញា
 កដាធំ មាតុធំ វេសិយធំ តិម្ពិសាវ ធម្មិយា កដាយ
 សន្តស្សសិ សមាធម្មសិ សមុត្តរុជសិ សម្បហំសេ-
 សិ ។ អថខេត្ត កដា មាតុធំ វេសិយធំ តិម្ពិសារា
 អាយស្មកា បិលីន្តរុញ្ញា ធម្មិយា កដាយ សន្តស្សតោ
 សមាធម្មតោ សមុត្តរុជតោ សម្បហំសិកោ ឧដ្ឋាយា-
 សនា អាយស្មន្តំ បិលីន្តរុញ្ញំ អភិវរុត្តា បដិកុលំ
 កុត្តា បញ្ញាមិ ។ អថខេត្ត អាយស្មា បិលីន្តរុញ្ញា
 កក្កដា សន្តតោ ធម្មំ មាហេសិ កដា កន្ត្រ មាតុធំ
 វេសិយធំ តិម្ពិសារា អាហមិកំ ធាតុកាមោ កដំ
 ធុ ខេត្ត កន្ត្រ បដិបុត្តិកា ។ អថខេត្ត កក្កដា វេសិយ
 តិម្ពិសា ឧដ្ឋាយា បក្ករាណ កិក្ខុសង្ឃំ សន្តិភាតាបេត្តា
 ធម្មំ កដំ កក្កដា កិក្ខុ អាមន្តសិ អនុជាតាមិ កិក្ខុវ
 អាហមិកន្ត្រ ។ ធុតិយម្យ ខេត្ត កដា មាតុធំ វេសិយធំ

មិនទាន់ទ្រង់អនុញ្ញាតទៅឡើយទេ ។ ទ្រង់ត្រាស់ថា លោកម្ចាស់
 បើដូច្នោះ លោកម្ចាស់អនុលស្សត្រង់ទ្រង់ត្រែភាគ ហើយសម្រក
 ប្រាប់ញាតិ បិលីន្តរុញ្ញាអ្នកដ៏មានអាយុក៏ទទួលព្រះបាទតិម្ពិ-
 សារសេនិយកដាច់ក្នុងដៃមកចុះថា ថ្វាយព្រះពរមហាក្សត្រ ។ ឧបាសិកា
 ឯង បិលីន្តរុញ្ញាអ្នកដ៏មានអាយុបានធានាល្អព្រះបាទតិម្ពិសារសេនិយកដាច់
 ក្នុងដៃមកចុះឲ្យទ្រង់ឃើញច្បាស់ ឲ្យទ្រង់សមាទាន ឲ្យទ្រង់ត្រៀម
 ទ្រង់រីករាយដោយធម៌កថា ព្រះបាទតិម្ពិសារសេនិយកដាច់ក្នុងដៃមក
 ចុះដែលបិលីន្តរុញ្ញាអ្នកដ៏មានអាយុបានឲ្យទ្រង់ឃើញថាស្តង់ឲ្យទ្រង់សមា-
 ទានឲ្យទ្រង់ត្រៀម ឲ្យទ្រង់រីករាយ ដោយធម៌កថាហើយ ទ្រង់ក៏ត្រាត
 ចាកអាសនៈបង្គំបិលីន្តរុញ្ញាអ្នកដ៏មានអាយុ ហើយទ្រង់ធ្វើប្រគល់ឈាត្រា
 ចេញទៅ ។ សំដាប់នោះ បិលីន្តរុញ្ញាអ្នកដ៏មានអាយុប្រើប្រាស់ទៅកាន់
 សំណាក់ព្រះដ៏មានព្រះភាគម្ចាស់ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះបាទតិម្ពិ-
 សារសេនិយកដាច់ក្នុងដៃមកចុះទ្រង់ចង់ប្រទានភាគម្នាក់ឲ្យ បពិត្រ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ឯព្រះអង្គរូបដ៏បង្កើតដូចម្តេច ។ ព្រះបាទនោះ ដំណើរ
 នេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគម្ចាស់ឲ្យប្រជុំកិក្ខុសង្ឃហើយទ្រង់សំដែងធម៌កថា
 ត្រាស់ហៅកិក្ខុទាំងឡាយដោយព្រះពុទ្ធដ៏តាម ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយគាត់
 គតអនុញ្ញាតអាហមិកដ៏ ។ ព្រះបាទតិម្ពិសារសេនិយកដាច់ក្នុងដៃមកចុះ

តិម្កិសារោ យេនាយស្នា បិលីន្ទវត្ថុ តេនុបសង្កម្ព
 ឧបសង្កម្ពត្ថា អាយស្មន្តំ បិលីន្ទវត្ថុ អភិវាទេត្ថា ឯតមន្តំ
 ឯសិទិ ។ ឯតមន្តំ ឯសិទ្ធា ទោ រាជា មាគនោ
 សេនិយោ តិម្កិសារោ អាយស្មន្តំ បិលីន្ទវត្ថុ ឯតមន្តំ
 អនុញ្ញាតោ កន្ថេ កតវតា រាហមិគោតិ ។ ឯវំ មហា-
 រាជាតិ ។ តេនេហំ កន្ថេ អយ្យស្ស អារាមិកំ នម្មិតំ ។
 អដិទោ រាជា មាគនោ សេនិយោ តិម្កិសារោ អាយស្មនោ
 បិលីន្ទវត្ថុស្ស អារាមិកំ បដិស្សណ៍ត្ថា វិស្សត្ថា ចិបន-
 សតំ បដិលភិត្ថា អញ្ញាតំ សព្វត្ថតំ មហាមត្តំ អាមន្តេ-
 សី យោ មយា កណោ អយ្យស្ស អារាមិកោ បដិស្ស-
 រោ និទ្ទោ សោ អារាមិកោតិ ។ យោ នៅ អយ្យស្ស
 អារាមិកោ និទ្ទោតិ ។ តីវរិវំ ទុ ទោ កណោ វតោ
 វត្តិ^(១) ហោតិ ។ អដិទោ សោ មហាមត្តា វត្តិយោ
 កណោត្ថា^(២) រាជាធំ មាគនំ សេនិយំ តិម្កិសារំ ឯតមន្តំ

១. ឧ. ប. ឃំ ១ ៤ ៥. ៥ វិចារោត្តា ។

ទ្រង់យាងចូលទៅរកបិលីន្ទវត្ថុដ៏មានអាយុជាតំបំពុល លុះយាងចូល
 ទៅហើយ ទើបទ្រង់បង្ខំបិលីន្ទវត្ថុដ៏មានអាយុហើយឆ្លងទៅក្នុងវិសមគ្គ
 មួយ ។ លុះព្រះបាទតិម្កិសារសេនិយរាជជាធំក្នុងវង្សមនុស្សស្រស់
 ហើយមានព្រះបន្ទូលនឹងបិលីន្ទវត្ថុដ៏មានអាយុថា បតិគ្រលោកម្ចាស់
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ទ្រង់អនុញ្ញាតភាគមិកជនហើយឬ ។ បិលីន្ទ-
 វត្ថុត្រូវថ្វាយព្រះពរថា បតិគ្រមហារាជ ព្រះអង្គបានអនុញ្ញាតហើយ ។
 ទ្រង់ត្រាស់ថា បតិគ្រលោកដ៏ចំរើន បើដូច្នោះញាតិប្រគេនភាគមិកជន
 ម្នាក់ដល់លោកម្ចាស់ ។ គ្រានោះ ព្រះបាទតិម្កិសារសេនិយរាជជាធំក្នុង
 វង្សមនុស្សទ្រង់ក្តៅថា ប្រគេនភាគមិកជន ដល់បិលីន្ទវត្ថុដ៏មានអាយុ
 ហើយក៏ភ្លេចព្រះស្មារតី យូរចង្អុលទៅទ្រង់លើកយើងវិញ ទើបទ្រង់ត្រាស់
 ហៅមហាភាមាគ្យម្នាក់ជាអ្នកសម្រេចរាជការជំនុំជំនះថា ខែមហាភាមាគ្យ
 ភាគមិកជនណាដែលយើងបម្រើនឹងច្រកនលោកម្ចាស់ ភាគមិកជននោះ
 យើងបានប្រគេនលោកហើយឬ ។ មហាភាមាគ្យក្រាបចូលថា បតិគ្រព្រះ
 សម្មតិទេព ភាគមិកជនទ្រង់មិនទាន់ប្រគេនដល់លោកម្ចាស់នៅឡើយទេ។
 ស្តេចត្រាស់សួរថា ខែមហាភាមាគ្យ រាប់ពីព្រឹត្តិទេវទៅបានប៉ុន្មានព្រឹត្តិ
 ហើយ ។ លំដាប់នោះ មហាភាមាគ្យនោះបានរាប់ព្រឹត្តិសព្វគ្រប់
 ហើយ ក្រាបចូលព្រះបាទតិម្កិសារសេនិយរាជជាធំក្នុងវង្សមនុស្សដូច្នេះថា

បញ្ច ទេវ វត្តសតានិច្ច ។ តេជោ កណ្ត អយ្យស្ស
 បញ្ច អារាមិកសតានិ ទេវតិកា ។ ឯវ ទេវតិ
 ទោ សោ មហាមគ្គោ វត្តោ មាគនស្ស សេនិយស្ស
 តិដ្ឋិសារស្ស បដិស្សនិកា អាយស្សោ បិណ្ឌុវត្ថស្ស
 បញ្ច អារាមិកសតានិ អនាសិ(២) ។ តាជ័យេត្តោ
 តាមោ ចិវិសិ ។ អារាមិកតាមកោតិចិ ចំ អាយស្ស
 បិណ្ឌុវត្ថតាមកោតិចិ(៣) ចំ អាយស្ស ។

[១៣៩] តេជោ ទោ បទ សមយេន អាយស្សា
 បិណ្ឌុវត្ថោ តស្មី តាមកោ កុលុបកោ ហោតិ ។
 អថទោ អាយស្សា បិណ្ឌុវត្ថោ បុព្វសមយេ ជិវា-
 សេត្វា បក្កិច្ចវាមាធាយ បិណ្ឌុវត្ថតាមកំ បិណ្ឌុ-
 យ ចាវិសិ ។ តេជោ ទោ បទ សមយេន តស្មី
 តាមកោ ឧស្សវោ ហោតិ ។ ធារតា អលង្កតា
 មាលាតិកា តីរិដ្ឋិ ។ អថទោ អាយស្សា បិណ្ឌុវត្ថោ
 បិណ្ឌុវត្ថតាមកោ សមធានំ បិណ្ឌុយ ធរមាថោ យេន
 អញ្ញាស្ស អារាមិកស្ស ចិវិសនំ តេជុបសន្តិមិ

១ ឧ. ទេវតិ ។ ២ ឧ. ម ធរតិ ។ ៣ ឧ. បិណ្ឌុវត្ថតាមកោតិ ។

បតិក្រិត្រសម្មតិទេវ បាទ ៥០០ កត្រិហិយ ។ ស្តេចត្រាស់ថា
 វេទមហាអមាគ្ស បើដូច្នោះអ្នកចូលប្រគេនពាក្យមិកដន ៥០០ នាក់ទៅលោក
 ច្បាប់ចុះ ។ មហាអមាគ្សនោះទទួលព្រះរាជឱ្យព្រះបាទភិម្ពិសារសេនិយ
 ករណីជំនុំជម្រះនេះថា សូមទ្រង់មេត្តាប្រោសយ៉ាងហ្មត់ហ្មាយ ។ បាទ
 ប្រគេនពាក្យមិកដន៥០០នាក់ដល់បិណ្ឌុវត្ថតាមកោតិចិ ។ ចំនោះបាន
 ជាស្រុកមួយផ្សេងដោយឡែក ។ ដនទាំងឡាយហៅស្រុកនោះថា
 ពាក្យមិកត្រាមចុះ ហៅថា បិណ្ឌុវត្ថត្រាមចុះ ។

[១៣៩] សមយេននាងនិ បិណ្ឌុវត្ថត្រាមកោតិចិ មានអាយុជាដ៏កុនក្នុងស្រុក
 នោះ ។ ត្រាមនោះ បិណ្ឌុវត្ថត្រាមកោតិចិ មានអាយុស្លឹកស្លាងប្រដាប់ដោយបាត្រ
 និវត្តិវិច្ឆេទទៅបិណ្ឌុវត្ថតាមកោតិចិ បិណ្ឌុវត្ថតាម ឆានលាត្រិកត្រិហិម ។
 សមយេននាងនិ មានវិស្សន័យមហាស្រុកក្នុងស្រុកនោះ ។ ពួកក្មេងៗបាន
 ប្រដាប់តាក់តែងដោយផ្កាកម្រងលេងមហាស្រុក ។ លំដាប់នោះបិ-
 ណ្ឌុវត្ថត្រាមកោតិចិ មានអាយុកំពុងត្រឡប់ទៅបិណ្ឌុវត្ថតាមកោតិចិ បិណ្ឌុ-
 វត្ថត្រាម បាទចូលទៅកាន់លំដាប់សំអាតមិកដន ឆ្នាំកុលុបកោហើយ

ឧបសង្កម្ពិក្ខា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទំ ។ ភេទ ទោ
 បទ សមយេន ឧស្សា អាភមិត្តិយោ ជីតា អញ្ញោ ធារ-
 តោ អលង្កិតេ មាលាតិតេ បស្សិត្វា រោទតិ មាលំ មេ-
 ទេម អលង្ការំ មេ ទេមាតិ ។ អថទោ អាយស្មា
 បិណ្ឌុវច្ឆោ តំ អាភមិត្តិយំ ឯតរោច តិស្សយំ
 ធារិតា រោទតិ ។ អយំ កន្តេ ធារិតា អញ្ញោ ធារតោ
 អលង្កិតេ មាលាតិតេ បស្សិត្វា រោទតិ មាលំ មេ-
 ទេម អលង្ការំ មេ ទេមាតិ តុតោ អង្គាតំ
 ទុត្តនាទំ មាលា តុតោ អលង្ការោតិ ។ អថទោ
 អាយស្មា បិណ្ឌុវច្ឆោ អញ្ញតំ តិណ្ឌូបតំ តហោត្វា
 តំ អាភមិត្តិយំ ឯតរោច ហិទ្ធិមំ តិណ្ឌូបតំ ឧស្សា
 ធារិតាយ សីសេ បដិមុត្តាហិតិ^(១) ។ អថទោ សា
 អាភមិត្តិយំ តំ តិណ្ឌូបតំ តហោត្វា ឧស្សា ធារិតាយ
 សីសេ បដិមុត្តា ។ សា អហោសិ សុវណ្ណមាលា អតិវុចា
 ឧស្សនិយា មាលាធិតា ។ ធីតុ តាធិសា អញ្ញាបិ
 អន្តេបុរេ សុវណ្ណមាលា ។ មទុស្សា អញ្ញា មាតធស្ស

១ ឧ. ម. បដិមុត្តាហិតិ ។

ទើបអន្តរាយសីតាសនៈដែលគេរៀបចំប្រគេន ។ សម័យនោះឯង ជីតា
 របស់ស្រីរក្សាភាពមនោរម្យឲ្យបានទៀត ។ ប្រដាប់ពាក់កែងដោយផ្កា
 កម្រិតហើយក៏យំស្តាប់ មែចូរឲ្យផ្កាកម្រិតមកខ្ញុំ មែចូរឲ្យគ្រឿងប្រដាប់
 មកខ្ញុំ ។ គ្រានោះ បិណ្ឌុវច្ឆាគួរដំណាស់ បាននិយាយពាក្យនេះ
 ទំនៀងស្រីរក្សាភាពមនោរម្យ ទាន់ពិការនេះទៅ ។ ស្រីរក្សាភាពម-
 នូលថាលោកគ្នាសំ ទាន់ពិការនេះឲ្យបានទៀត ។ ប្រដាប់ពាក់កែង
 ដោយផ្កាកម្រិត បានដោយពាក្យថា មែចូរឲ្យផ្កាកម្រិតមកខ្ញុំ មែចូរឲ្យ
 គ្រឿងប្រដាប់មកខ្ញុំ យើងខ្ញុំជាអ្នកគ្រប់គ្រងបានផ្កាកម្រិតមកពីលា
 ទំនៀងបានគ្រឿងប្រដាប់មកពីលា ។ ។ ឈ្មោះនោះ បិណ្ឌុវច្ឆាគួរដំណាស់
 អយុបាច់ឲ្យលេស្មី ។ ហើយនិយាយពាក្យនេះទំនៀងស្រីរក្សាភាពមនោ-
 រម្យ ថា ហ៎! ទាន់ច្បាប់ពាក់កែងលេស្មីនេះលើក្បាលរបស់ក្មេងស្រីនោះចុះ ។
 ពេលនោះ ស្រីរក្សាភាពមនោរម្យ យកកង្វល់ស្មៅនោះចំពាក់លើក្បាល
 របស់ទាន់ពិការនោះ ។ កង្វល់ស្មៅនោះក៏ក្លាយជាផ្កាកម្រិតមាស
 ល្អល្អះមុខគួរពិភពលោកមើលថាជាស្រស់ស្រាយ ។ កម្រិតមាស
 បែបនោះ សូម្បីក្នុងព្រះរាជវាំងស្តេចក៏រកគ្មានដែរ ។ មនុស្សទាំង
 ខ្លះទៅក្រាបទូលព្រះបាទព្រះមុនីសារសេននិយាជន៍ក្នុងវាំងមុនគេ ថា

សេនិយស្ស តិម្ពិសារស្ស អាពេចេសុំ អមុតស្ស ទេវ
 អាភមិតស្ស យវ សុវណ្ណាលា អភិវុទា ធម្មតិយា
 ចាសាធិការ ឧត្តិ តាធិសា ទេវស្សាថំ អន្តេបុរ
 សុវណ្ណាលា កុកោ តស្ស ធុត្តតស្ស ធិស្ស័សយំ ចោរិ-
 តាយ អាភតាតិ ។ អថចោ កដា មាគដោ សេនិយោ
 តិម្ពិសារោ តំ អាភមិតតុលំ តន្តាមេសំ ។ ធុតិយម្បិ
 ចោ អាយស្មា បិលិទ្ធកុដ្ឋា មុទ្ធស្តាសមយំ ធិវិសេត្វា
 មត្តិវិវាទនាយ បិលិទ្ធកុដ្ឋាមតំ បិល្លាមយ ចាវិសិ
 បិលិទ្ធកុដ្ឋាមតោ សមនាធិ បិល្លាមយ ចាមាតោ យេន
 តស្ស អាភមិតស្ស ធិវិសយំ តេនុបសង្កមិ ធុបសង្កមិទ្ធា
 មជ្ជិវិស្សុតោ មុទ្ធិ តាមា វិទំ អាភមិតតុលំ តត្ថិ ។
 ឯតិស្សា កុដ្ឋ សុវណ្ណាលាយ តាវណា វញ្ញ តន្តា-
 មិត្តិ ។ អថចោ អាយស្មា បិលិទ្ធកុដ្ឋា យេន វញ្ញា
 មាតតស្ស សេនិយស្ស តិម្ពិសារស្ស ធិវិសយំ តេនុប-
 សង្កមិ ធុបសង្កមិទ្ធា មញ្ញត្តោ អាសយេ ធិសីធិ ។ អថចោ
 កដា មាគដោ សេនិយោ តិម្ពិសារោ យេនាយស្មា

បតិទ្រិសម្មតិទេព កម្រិតសាស្ត្រក្នុងផ្ទះ របស់ភាគមិត្តដទៃនោះឈ្នួល
 មុខគួរតែតំលាមកលើលំដាប់របស់គ្រូស្រឡាញ់ សូម្បីក្នុងព្រះរាជវាំងរបស់
 ព្រះអង្គក៏ដូចជាមិត្តសាស្ត្រច្បាប់ដែរ មនុស្សទ្រង់ទុកគោរពខ្លួន
 កម្រិតសាស្ត្រមកពីលោក ច្បាប់ដាក់លើច្បាប់របស់គេ ដាក់ប្រាកដ ។
 គ្រានោះព្រះបាទតិម្ពិសារសេនិយរាជជាជំនួយផែនមន្ត្រី ទ្រង់ទិញរាជបុរស
 ទៅកោះពួកត្រកូលភាគមិត្តដទៃនោះមក ។ វេលាព្រឹក ព្រហម
 បិលិទ្ធកុដ្ឋាដើរមកកាយ ស្លៀកស្បង់ប្រដាប់ដោយបាត្រ ឆ័ន្ទិវិវចូលទៅ
 បំណុលកាតាបិលិទ្ធកុដ្ឋាតាមដំណើរដំណើរ កាលដើរទៅបំណុលកាត ក្នុង
 បិលិទ្ធកុដ្ឋាតាមដំណើរដំណើរ ។ ទៅ ទើបចូលទៅតាមលំដាប់របស់ភាគមិត្ត
 នោះលុះចូលទៅដល់ហើយ សូត្រដទៃដែលជាជំនួយស្នាលថា ត្រកូល
 ភាគមិត្តដទៃនោះទៅលោកទៅ ។ ពួកដទៃតែងថា លោកម្ចាស់ស្តេចទ្ប
 រាជបុរស មកចាប់ចងយកទៅហើយ ព្រោះហេតុតែកម្រិតសាស្ត្រនោះ
 ឯង ។ លំដាប់នោះ បិលិទ្ធកុដ្ឋាដើរមកកាយក៏ចូលទៅកាន់ព្រះរាជវាំង
 វេលាដល់ព្រះបាទតិម្ពិសារសេនិយរាជជាជំនួយផែនមន្ត្រី លុះទៅដល់
 ហើយក៏លើកសាច់ដែលគេដាក់ក្នុងប្រភេទ ។ គ្រានោះព្រះបាទ
 តិម្ពិសារសេនិយរាជជាជំនួយផែនមន្ត្រី ទ្រង់យាងចូលទៅក្របីបិលិទ្ធកុដ្ឋា

ចំលើង្គវត្ថុ តេជុបសង្កម្ព ឱបសង្កម្ពត្ថុ អាយស្មន្ត
 ចំលើង្គវត្ថុ អតិវាទេត្ថា ឯតាមន្ត ធិសិទ្ធ ។ ឯតាមន្ត
 ធិសិទ្ធ ទោ វាជានំ មាគនំ សេនិយំ តិម្ពិសារំ អាយស្មា
 ចំលើង្គវត្ថុ ឯតាមន្ត តេស្ស មហាភព អាវាមិកកុលំ
 វាជានិមន្តិ ។ តេស្ស កន្តេ អាវាមិកកុស្ស យេវ សុវណ្ណមា-
 លា អភិវុទា ធិស្សនិយា ចាសាធិកា ធិត្ថំ តាធិសា
 អត្ថាតំ អន្តរា យេវ សុវណ្ណមាលា កុតោ តេស្ស ធិត្ថនកុស្ស
 ធិស្សនិយា តោវិកាយ អាវតាតំ ។ អថទោ អាយស្មា
 ចំលើង្គវត្ថុ វត្ថុ មាគនកុស្ស សេនិយស្ស តិម្ពិសារស្ស
 ចាសាធិ សុវណ្ណត្ថំ អធិមុទ្ធិ ។ សោ អយោសិ សត្វ-
 សោវណ្ណមយោ ។ ឥទំ ចន តេ មហាភព តាវតាប្បំ
 សុវណ្ណំ កុតោតំ ។ អត្ថាតំ កន្តេ អយ្យស្សេវសោ(១)
 ឥទ្ធាធុកាវេតិ តំ អាវាមិកកុលំ មុត្តារមេសិ ។

១ ឱ.ម អយ្យស្ស ។

ដំនានកាយ លុះដល់ហើយក៏ថ្វាយបង្គំបំរើខ្ញុំចូរត្រូវដំនានកាយហើយគង់
 ទៅក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះបាទតិម្ពិសារសេនិយកដង្ហែងមគ្គ
 ទ្រង់គង់ស្រួលបូល្មះហើយ ទើបបំរើខ្ញុំចូរត្រូវដំនានកាយថ្វាយព្រះពរថា
 ចតិក្រមហាភព យោគុក្ខិបាទជាព្រះអង្គឲ្យរាជបុរសទៅចាត់ត្រកូលភាព
 មកជនបង្កំ ។ ព្រះបាទតិម្ពិសារត្រាស់ថា លោកម្ចាស់ តាដូររបស់
 ភាពមកជនបង្កំ មានកម្រិតមាសល្អល្អ មុខគួរតែតំលៃបើបើបើជា
 របស់មានដ៏វៃ សូម្បីក្នុងភំងរបស់ញាមកិមិមមានកម្រិតមាសច្រើនដែរ
 គួរឲ្យតម្កល់នោះ ទ័ងបាទកម្រិតមាសមកពីលា ច្បាស់ជាវិល្លុចយក
 របស់នោះហើយ ។ វណ្ណនោះ ចំលើង្គវត្ថុត្រូវដំនានកាយក៏អធិប្បាទ
 ប្រាសទរបស់ព្រះបាទតិម្ពិសារសេនិយកដង្ហែងមគ្គ ឲ្យក្លាយ
 ជាមាសាទ ។ ប្រាសទទាំងនោះក៏ក្លាយទៅជាមាសទាំងអស់ ។
 ចំលើង្គវត្ថុថ្វាយព្រះពរថា ចតិក្រមហាភព មាសនេះច្រើនដល់ម្ល៉េះ
 ព្រះអង្គបាទមកពីលា ។ ស្តេចត្រាស់ថាខ្ញុំមិនដឹងទេ លោកម្ចាស់
 របស់ទាំងនេះប្រើហេតុជាសម្រេចដោយឥទ្ធានុភាព(១) របស់លោកម្ចាស់
 ទេដឹង ហើយត្រាស់ឲ្យដោះលែងត្រកូលភាពមកជនបង្កំនោះទៅ ។

១ ឱស្សន្តិយកណ្តាលបន្តវគ្គសិក្ខាបទទី ៣ ធិតា

[១៧១] មនុស្ស អយ្យេន កិរ ចំលីន្តវត្ត ១ សា-
 ជីកាយ បរិសាយ ឧត្តរមនុស្សនង្គ្រ ឥន្ទ្រចានិហារិយ៍^(១)
 ឧស្ស័តន្ត្រ អត្តបទា អភិប្បសន្នា អាយស្មនោ ចំ-
 លីន្តវត្តស្ស បញ្ច កេសដ្ឋានិ អភិហវស្ស សេយ្យដ៏ធំ
 សម្បី ឈរីន៍ កេលី មន្ទ្រ ដាលីន៍ ។ មគ្គនិយាមិចាយ-
 ស្ស ចំលីន្តវត្ត លាភី ហោតិ បញ្ចន្ទ កេសដ្ឋានំ លន្ទ្រ
 លន្ទ្រ បរិសាយ វិសន្តេតិ ។ បរិសា ចស្ស ហោតិ
 តាហ្មលីតា លន្ទ្រ លន្ទ្រ កោលន្តេមិ យដេមិ ប្បត្វា
 មជ្ជិសាមេតិ បរិស្សន្តវត្តនិ ឥវិកាយោមិ ប្បត្វា កត-
 តាធម្ម លន្តេតិ ។ តាមិ ធិលីន្តវត្តនិ ឥន្ទ្រន្ទ្រ ។
 ឧត្តរមនិ វិហារនិ ធិតិវត្តវត្តន្តា ហោតិ ។ មនុស្ស
 វិហារចរិតំ អាហ្មល្លាដ្ឋា មស្សត្វា ឧដ្ឋាយន្ទ្រ ទិយន្ទ្រ
 វិហារន្ទ្រ អន្តោកោដ្ឋាតាវិកា ឥមេ សាមណា សក្យ-
 បុត្តិយា សេយ្យដាមិ ភជា មាគតោ សេនិយោ
 តិម្ពិសារោតិ ។ អស្សាសុំ ទោ ភិក្ខុ កេសំ មនុស្សនំ

១ ឥន្ទ្រចានិហារិយន្ទ្រ អម្ពានំ មនំ ។

[១៧២] មនុស្សចំនុច្យាយព្វនំលីន្តវត្ត ចំលីន្តវត្តនោជាមាស
 បានសំរេងវត្តបាដិហារិយៈ (វត្តបុព្វដ៏អស្ចារ្យចំរៀង) ជាមនុស្សធម៌
 ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ដល់ចំលីន្តវត្តចំនុច្យាយព្វនំ ហើយក៏មានចិត្តក្រៃលែង
 ថ្វាតាយកុន្តកេសដ្ឋៈ ៥ យាវីមកបូជាចំលីន្តវត្តនោដ៏មានកាយ កេសដ្ឋៈ
 ៥ ទានេតិ សច្ច៍(ទឹកដោះកៅ) ឧវិនិកៈ(ទឹកដោះកៅ) កេលៈ(ច្រើន)
 មន្ទ្រ(ទឹកយ៉ូ) ដាលីន៍(ទឹកដោះកៅ) ។ ចំលីន្តវត្តនោដ៏មាន
 កាយភីន្តបានកេសដ្ឋៈ ៥ ហើយវេទនីចែករបស់ដែលលោកបានមក ។ ទៅ
 ដល់បរិស័ទ្ធ (សិស្សរបស់លោក) ដោយប្រគ្រឹ ។ ចំលីន្តវត្តរបស់
 លោកនោះភីន្តបានកេសដ្ឋៈ ៥ ទានេតិច្រើនរឿយ ។ បានដាក់ទុករបស់
 ដែលបានមក ។ ក្នុងថ្វាវេទនី ក្នុងក្របដី ខ្ពង់ខ្ពស់សម្រាប់ត្រង់ទឹក
 ៥ ទុកក្នុងថ្វាវេទនី ត្រាតែពេញហើយព្យាបាលបន្តិចដេរដេរ ។
 កេសដ្ឋៈ ៥ ទានេតិសមលេចហើយពេញតាមពេញ ។ វិហារចំនុច្យាយ
 ភីន្តជាសកាសពេញដោយសក្កកណ្តុរចំនុច្យាយ ។ មនុស្សចំនុច្យាយ
 កាលដើរទៅកាន់វិហារចំនុច្យាយឃើញហើយទើបគោលទោស គំរេងៗ
 ចុះចង្ហប់ថា សមណៈពួកនេះក៏ក្មេងទៅព្រះក្នុងសក្យបុត្រមានកណ្តុរ
 ដ៏កល់ទុកក្នុងយ៉ាង ដូចជាព្រះបាទពិម្ពិសារសនិយកដាច់ក្នុងថ្ងៃមគ្គ
 វេរ ។ ភីន្តចំនុច្យាយបានឮពួកមនុស្សចំនុច្យាយនោះគោលទោស គំរេងៗ

ឧដ្ឋាយន្តានំ ចិយន្តានំ វិចារេន្តានំ ។ យេ ភេ ភិក្ខុ
 អប្បថា ។ បេ ។ ភេ ឧដ្ឋាយន្តិ ចិយន្តិ វិចារេន្តិ កេ ឯ
 ហំ នាម ភិក្ខុ វរុចាយ ពាហុល្លាយ ចេតេស្សន្តិភិ ។
 អឯចោ ភេ ភិក្ខុ កករតោ វគមន្តំ អាហេចសុ ។
 សច្ចំ តេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វរុចាយ ពាហុល្លាយ
 ចេតេន្តិភិ ។ សច្ចំ កករតំ ។ វិករហំ តុន្នោ កករ
 កេ ឯ ហំ នាម ភេ ភិក្ខុវេ មោយបុរិសា វរុចាយ
 ពាហុល្លាយ ចេតេស្សន្តិ ទេតំ ភិក្ខុវេ អប្បសន្នានំ វ
 បសាធាយ បសន្នានំ វ កំយ្យោភារយ ។ បេ ។ វរុចា
 បទ ភិក្ខុវេ វងំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាជ យាជិ
 ទោ បទ តានំ តំណាចានំ ភិក្ខុនំ បដិសាយជំយាជិ
 ភេសន្នានំ សេយ្យដីនំ សប្បំ នវជិតំ តេលំ មនុ
 ដាលិតំ ។ តានំ បដិក្កហិតា សត្តាហមរមំ សន្និជំ
 ការកំ បរិកុញ្ញតព្វាជិ តំ អតិក្កាមយតោ និស្សត្តិយំ
 ចាជិតិយន្តិ ។

បទុបេត្តិយំហើយ ។ ពួកភិក្ខុណាដ៏អ្នកមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។ បេ ។
 ពួកភិក្ខុទាំងនោះគឺជាលោកសា ក៏រៀន បន្តបង្ហាត់ថា មិនសម
 បើពួកភិក្ខុមកព្យាយាមដើម្បីសេចក្តីល្អាក្រៃច្រើនមានសភាពដូច្នេះឡើយ ។
 ទើបពួកភិក្ខុទាំងនោះនាំសេចក្តីនេះទៅក្រាបទូលដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ជាម្ចាស់ ។ ព្រះគង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកពួកភិក្ខុ
 ព្យាយាមដើម្បីសេចក្តីល្អាក្រៃច្រើនមានសភាពដូច្នេះ ពិតមែនឬ ។ ពួក
 ភិក្ខុក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ការនោះពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធ
 ដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ទ្រង់ក៏រៀនថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មិនសមបើ
 បើពួកនាយបុរសទាំងនោះ មកព្យាយាមដើម្បីសេចក្តីល្អាក្រៃច្រើនមានស-
 ភាពដូច្នេះឡើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អំពើដែលអ្នកបានធ្វើមកនេះមិនមែន
 ទាំងឡាយក៏ជ្រេថ្លាដល់ដទៃទាំងឡាយដែលមិនទាន់ជ្រេថ្លា ឬថែមសេចក្តីជ្រេ
 ថ្លាដល់ដទៃទាំងឡាយដែលជ្រេថ្លាហើយ ឲ្យវិនិកក្រៃជ្រេថ្លាឡើងទៅទៀត
 ទេ ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយអប្បសិវដ៏ឡើងឬ
 សំព្វបទនេះយ៉ាងនេះថា ភេសដ្ឋៈណាមួយ ដែលពួកភិក្ខុមានដើម្បីប្ប
 ធានំបាន ភេសដ្ឋៈនេះគឺ ទឹកដោះរាវ ទឹកដោះរាច់ ប្រេង ទឹកឃ្មុំ ទឹកអំពៅ ។
 ភិក្ខុទទួលភេសដ្ឋៈទាំងនោះហើយ គួរទុកធានំបានយ៉ាងយូរត្រឹម ៧ ថ្ងៃ
 បើភិក្ខុទុកឲ្យកខ្វក់កណ្ត់នោះទៅ ក្រាបចក្កនិស្សត្តិយបាចិត្តិយ ។

[១៤១] យោនិ ចោ បទ តានិ តិលាតានិ ភិក្ខុវង់
 បដិសាយនិយានំ ភេសដ្ឋានិកំ សច្ចំ ធាម ភោសច្ចំ
 វា អនិកាសច្ចំ វា មហាសសច្ចំ វា ។ យេសំ មំសំ
 កម្មតិ តេសំ សច្ចំ ។ វេទនំ ធាម តេសំយេវ
 វេទនំ ។ តេសំ ធាម តិលតេសំ សាសនតេសំ
 មនុស្សតេសំ ឯស្សតេសំ វសាតេសំ ។ មនុ ធាម
 មគ្គិកាមនុ ។ ដាលំតំ ធាម ឧប្បត្តិ ធិត្ថតំ ។ តានិ
 បដិក្កហេត្វា សត្តាហាចរមំ សង្ខិដិការតំ បរិក្កត្តា-
 តត្វានិកំ សត្តាហាចរមតា បរិក្កត្តាតត្វានិ ។ តំ អតិក្កា-
 មយតោ ធិស្សត្តិយំ ហោតិ^១ អដ្ឋមេ អរុណ្យក្កមនេ
 ធិស្សត្តិយំ ហោតិ ធិស្សត្តិកត្វំ សង្ឃស្ស វា កណ្តស្ស វា
 បុត្តលស្ស វា ។ ឯវត្ស បទ ភិក្ខុវង់ ធិស្សត្តិកត្វំ ។ បេ ។
 វេទនំ មេ កន្ថេ ភេសដ្ឋំ សត្តាហាតិក្កន្តំ ធិស្សត្តិយំ
 ឥតាហំ សង្ឃស្ស ធិស្សត្តិមីតំ ។ បេ ។ ឧទេយ្យាតិ
 ។ បេ ។ ឧទេយ្យន្តិ ។ បេ ។ អាយស្មតោ ធម្មិកិ ។

១ និទោ បរិ សត្តន្ត ឥតិសត្តោ ទិស្សតិ ។ សោ អតិមកោតិ វេទិតយោ ។ ធម្ម អតិ-
 មហតា បរិមហាវេទិតិយោ ។ ឧទេយ្យេ វេទិតត្វា ។

[១៤១] ត្រីតិកាព្យា ភេសដ្ឋៈធាមយវិសេស្តកតិកុមានបដិស្ស
 ធានំបទ វិ សច្ចំ^១ យេសំតោក្ខំ សច្ចំបេសំវេទិត្តំ សច្ចំបេសំក្រិច្ចិត្តំ
 ឈ្មោរោសច្ចំ(វិកេដោរោ)។ សាចំបេសំសត្វចំវិទ្យាយលាវិសេសម
 គួរដល់ពុទ្ធភ្នក សច្ចំបេសំសត្វចំវិទ្យាយនោះ ក៏សមគួរដែរ ។ វិសេ
 យោវថា វិកេដោរោចំ វិកេដោរោចំបេសំសត្វចំវិទ្យាយនោះ ។ ច្រើនល្អ
 ច្រើនវិស្ណុ ច្រើនស្រី ច្រើនល្អនិវ្វាន ច្រើនធ្វើពិភ្ញាញរោ ឈ្មោរោ
 ច្រើន ។ វិកេដោរោក៏គឺមេយុវជន ឈ្មោរោ វិកេយុវ ។ វិកេ
 កើតពីជើងដំរៅ ឈ្មោរោ វិកេដំរៅ ។ ពាក្យថា កិក្ខុទទួលភេសដ្ឋៈ
 នោះហើយគួរទុកធានំបទយ៉ាងយូរត្រឹម៧ថ្ងៃ មានអចិន្ត្រៃយ៍ថា ភេសដ្ឋៈ
 ចំវិទ្យាយនោះប្រើទុកធានំបទយ៉ាងយូរត្រឹម ៧ថ្ងៃ ។ បើទុកឲ្យកន្លងកំណត់
 នោះរោ ភេសដ្ឋៈនោះជាធិស្សត្តិយ គឺថា ជាធិស្សត្តិយក្នុងកាលអរុណា
 ទ្យនិក្ខន្តិវិថ្ង ៨ ភេសដ្ឋៈបេសំធិស្សត្តិយ កិក្ខុត្រូវលេបដល់សង្ឃ
 កំបាទ ឧណៈកំបាទ បុត្តលកំបាទ ។ ម្ចាស់កិក្ខុចំវិទ្យាយ កិក្ខុត្រូវលេបដល់
 យ៉ាងនេះ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចំរើន ភេសដ្ឋៈបេសំវ្ថុនេះកន្លង
 ហួស ៧ថ្ងៃហើយ ជាធិស្សត្តិយក្ខ វ្ថុសូមលេបដល់ភេសដ្ឋៈនេះដល់សង្ឃ ។
 សេចក្តីកត់ត្រានេះ វាមានសេចក្តីផ្តុំគ្នាទាំងស្រុងច្បាស់ ១ វិទ្យាបិដក ។

១ វិកេដោរោបេសំតោ ពោះ ឥតិដោដើម ហៅថា សច្ចំ ។

[១៤២] សត្តាហាតិក្កន្ធន្ត អតិក្កន្ធន្តសញ្ញា ចិស្សត្ថិយំ
 ចាចិត្តិយំ ។ សត្តាហាតិក្កន្ធន្ត វេសតិកោ ចិស្សត្ថិយំ
 ចាចិត្តិយំ ។ សត្តាហាតិក្កន្ធន្ត អនតិក្កន្ធន្តសញ្ញា ចិស្សត្ថិយំ
 ចាចិត្តិយំ ។ អនចិដ្ឋតេ អនចិដ្ឋតសញ្ញា ចិស្សត្ថិយំ
 ចាចិត្តិយំ ។ អវិសដ្ឋតេ វិស្សដ្ឋតសញ្ញា ចិស្សត្ថិយំ
 ចាចិត្តិយំ ។ អនន្នេ ទដ្ឋសញ្ញា ចិស្សត្ថិយំ ចាចិត្តិយំ ។
 អវិនន្នេ វិនន្នសញ្ញា ចិស្សត្ថិយំ ចាចិត្តិយំ ។ អនន្នេ
 ទដ្ឋសញ្ញា ចិស្សត្ថិយំ ចាចិត្តិយំ ។ អវិលុត្តេ វិលុត្តសញ្ញា
 ចិស្សត្ថិយំ ចាចិត្តិយំ ។

[១៤៣] ចិស្សដ្ឋំ បដិលភិក្ខុ ឧ កាយិកេន
 បរិភោគេន បរិភ័ក្កត្ថំ ឧ អដ្ឋោហរិកត្ថំ ។ បដិចេ វ

[១៤៤] កាលភេសជ្ជៈកន្លងហួស វេទ្យទៅហើយ ភិក្ខុសំគាល់ថា
 កន្លងហើយ ត្រូវអាបក្កិមិស្សន្តិយបាចិត្តិយ ។ កាលភេសជ្ជៈកន្លង វេទ្យ
 ហួសទៅហើយ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រូវអាបក្កិមិស្សន្តិយបាចិត្តិយ ។
 កាលភេសជ្ជៈកន្លងហួស វេទ្យទៅហើយ ភិក្ខុសំគាល់ថាមិនទាន់កន្លង
 ត្រូវអាបក្កិមិស្សន្តិយបាចិត្តិយ ។ (ភេសជ្ជៈនោះ) ភិក្ខុមិនទាន់បានតាំងចិត្ត
 ទុកទេ ភិក្ខុសំគាល់ថាបានតាំងចិត្តទុកហើយ ត្រូវអាបក្កិមិស្សន្តិយ
 បាចិត្តិយ ។ ភេសជ្ជៈមិនទាន់បានលឃើងទេ តែភិក្ខុសំគាល់ថាបានលឃើង
 ហើយ ត្រូវអាបក្កិមិស្សន្តិយបាចិត្តិយ ។ ភេសជ្ជៈមិនទាន់ទាន់ទៅទេ
 ភិក្ខុសំគាល់ថាទាន់ទៅហើយ ត្រូវអាបក្កិមិស្សន្តិយបាចិត្តិយ ។ ភេសជ្ជៈ
 មិនទាន់ទាន់សរសេរទេ តែភិក្ខុសំគាល់ថាទាន់សរសេរហើយ ត្រូវអាបក្កិមិស្សន្តិយ
 បាចិត្តិយ ។ ភេសជ្ជៈភ្លើងមិនទាន់ឆេះទេ តែភិក្ខុសំគាល់ថាភ្លើងឆេះហើយ
 ត្រូវអាបក្កិមិស្សន្តិយបាចិត្តិយ ។ ភេសជ្ជៈចោរមិនទាន់លួចយកទៅទេ តែ
 ភិក្ខុសំគាល់ថាចោរលួចយកទៅហើយ ត្រូវអាបក្កិមិស្សន្តិយបាចិត្តិយ ។

[១៤៥] ភិក្ខុត្រឡប់ទៅកាន់ភេសជ្ជៈដែលខ្លួនលឃើងហើយ មិនត្រូវយក
 មកបរិភោគ ច្រើនប្រាសដោយកាយ មិនត្រូវយកមកឆាន់ ។ (ភេសជ្ជៈនោះ)

កាឡាណ្ណ វា ឧបទេសតំ ។ អន្ធាន ភិក្ខុចា កាយិ-
 កេន បរិកោកេន បរិកុញ្ញតំ ១ អន្ធាហារិកតំ ។
 សត្តាហានតិក្កន្តេ អតិក្កន្តសញ្ញា អាបត្តិ ធុក្កដស្ស ។
 សត្តាហានតិក្កន្តេ វេមតិកោ អាបត្តិ ធុក្កដស្ស ។
 សត្តាហានតិក្កន្តេ អនតិក្កន្តសញ្ញា អបាបត្តិ ។

[១២២] អបាបត្តិ អន្តោសត្តាហំ អនិដ្ឋេតិ វិស-
 ដ្ឋេតិ ទស្សតិ វិទស្សតិ ទយ្យតិ អន្តិដ្ឋេតា កល្យាណី^(១)
 វិស្សាសំ កល្យាណី^(២) អនុបសម្មន្នស្ស ទត្តេន វន្តេន
 មុត្តេន អនបេក្ខោ ទត្តា បដិលភិក្ខា បរិកុញ្ញតិ ធម្មត្ត-
 កស្ស អាទិកម្ម្មកស្សតិ ។

អធិយសំពារមំ ឥដ្ឋំ ។

១.២ ឧ. ឃ. ឥណ្ឌូ ។

ភិក្ខុធម្មបរិច្ឆេទទទួលទៅក្នុងប្រទេសក្នុងវត្តមានណាមួយ^(១) ។ ភិក្ខុដទៃធម្ម-
 បរិភោគាច្រើនសំដៅយកយកទទួល តែមិនត្រូវយកមកឆាន់ ។ កេសដ្ឋៈ
 មិនទាន់កន្លង ៧ ថ្ងៃ^(២) ភិក្ខុសំគាល់ថា កន្លងហើយ ត្រូវអាបត្តិកុក្កដ ។ ភិក្ខុ
 ទានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងកេសដ្ឋៈដែលមិនទាន់កន្លង ៧ ថ្ងៃ ត្រូវអាបត្តិកុក្កដ ។
 កេសដ្ឋៈមិនទាន់កន្លង ៧ ថ្ងៃ ភិក្ខុសំគាល់ថាមិនទាន់កន្លង មិនត្រូវ
 អាបត្តិឡើយ ។

[១២២] អាបត្តិមិនមានផលភិក្ខុដែលគាំដឹកកុក្កដា^(២) (ក្តី) លះបង់
 ចោល(ក្តី) ឬកេសដ្ឋៈដែលភិក្ខុដែលមានកេសដ្ឋៈបាត់ទៅ(ក្តី) វិនាសទៅ(ក្តី)
 ភ្លើងឆេះ(ក្តី) ចោលឬយកទៅ(ក្តី) គេយកទៅដោយសេចក្តីស្ម័គ្រចិត្ត
 (ក្តី) ដល់ភិក្ខុដែលបរិភោគលះបង់ដាច់ស្រឡះអតិកាយឱ្យអនុបសម្មន្ន
 ហើយទទួលយកមកបរិភោគវិញ ក្នុងករណីថ្ងៃ ដល់ភិក្ខុច្បាប់រឹត ដល់ភិក្ខុ
 ជាទានិកដ៏មហាភិក្ខុ ។

សំព្វបទ ៣ បទ ។

១ យកទៅណាមួយក្នុងវត្តទាំងឡាយមានឡើងជាដើម សម្រាប់លាមកមានលាមកដ្ឋានជាដើម ។
 ២ គឺរោង ៧ ថ្ងៃ ភិក្ខុផ្សេងកេសដ្ឋៈនោះឱ្យទៅដាច់សំដីទ្រព្យាធិបតីបំផ្លាញ គឺធ្វើជាថ្នាំលាប
 ក្បាល លាបដំបៅ លាបប្រែកជាដើម ។

បត្តសិក្ខាបទ

[១៤៥] តេន សមយេន តុន្តោ ភគវា សាវត្ថិយំ
វិហាភិ ជេតវេន អបាជបិណ្ឌកស្ស អាណមេ ។ តេន
ទោ បន សមយេន ភគវតា ភិក្ខុនំ វស្ស័កសាដិកា
អនុញ្ញាតា ហោតិ ។ ធម្មត្ថិយា ភិក្ខុ ភគវតា
វស្ស័កសាដិកា អនុញ្ញាតាភិ បដិកក្ខេវ វស្ស័កសាដិ-
កាចិវ បរិយេសន្តិ បដិកក្ខេវ កត្វា ជិវសេន្តិ
ដិណ្ឌាយ វស្ស័កសាដិកាយ ធន្តា កាយំ ឧវស្សា-
បេន្តិ ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា ។ យេ ។ តេ
ឧដ្ឋាយន្តិ មិយន្តិ វិហារេន្តិ តាមំ ហិ បាម ធម្មត្ថិយា
ភិក្ខុ បដិកក្ខេវ វស្ស័កសាដិកាចិវ បរិយេសិស្សន្តិ
បដិកក្ខេវ កត្វា ជិវសេស្សន្តិ ដិណ្ឌាយ វស្ស័ក-
សាដិកាយ ធន្តា កាយំ ឧវស្សាបេស្សន្តិភិ ។ អដេទោ
តេ ភិក្ខុ ភគវតា ឯតមត្តំ អាណេសំ ។ សច្ចំ តិវ
តុម្ពេ ភិក្ខុវេ បដិកក្ខេវ វស្ស័កសាដិកាចិវ បរិយេសថ

សិក្ខាបទទី៤

[១៤៥] សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធជំទ្រង់យស កាលទ្រង់
គង់នៅក្នុងរាជវាំងមហាវិហារ ជាយសអនាមិច្ឆិកមហាសេដ្ឋី ទៀប
ក្រុងសាវត្ថី ។ ពេលនោះឯង ព្រះទ្រង់យសជាម្ចាស់ទ្រង់អនុញ្ញាតវស្ស័-
កសាដិក (សម្ពត្តិភិក្ខុភិក្ខុ) ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយហើយ ។ ពួកភិក្ខុ
ឮគ្និយបានដំណឹងថា ព្រះទ្រង់យសជាម្ចាស់ទ្រង់អនុញ្ញាតវស្ស័កសាដិក
ហើយ ក៏នាំគ្នាស្វែងរកចិវ សម្រាប់ភិក្ខុទាំងឡាយមុនគេ ហើយ
ធ្វើប្រើប្រាស់ក៏មុនគេដែរ កាលសម្ពត្តិភិក្ខុភិក្ខុ ចាស់ទួចទាតហើយ
(ធម្មត្ថិយភិក្ខុ) ក៏ភិក្ខុទាំងឡាយខ្លួនខ្លួន ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណា
ទានសេចក្តីប្រាថ្នាចង់ ។ យេ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏ពាលទោស ក៏ប្រើប្រាស់
បន្ទុះបង្ហាប់ថា ពួកភិក្ខុធម្មត្ថិយៈមិនសមបើបើនឹងប្រញាប់ស្វែងរកចិវ
សម្រាប់ភិក្ខុទាំងឡាយ ហើយប្រញាប់ធ្វើប្រើប្រាស់សោះ កាលសម្ពត្តិ
វស្ស័កសាដិកចាស់ទួចទាតហើយ ក៏ត្រឡប់ភិក្ខុទាំងឡាយខ្លួនខ្លួន
ទៅវិញ ។ ត្រាថ្នោះ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ក៏នាំសេចក្តីខ្លះគ្រាប
ទូលចំពោះព្រះទ្រង់ជាត ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់សួរថា ខែភិក្ខុទាំង
ឡាយ គេជាពួកអ្នកឯងប្រញាប់ស្វែងរកចិវសម្រាប់ភិក្ខុទាំងឡាយមុនគេ

បដិកក្ខេវ កក្ខា ឯកសេស ជំនួយ វស្សាកសាដិកា-
 យ ឧត្តា កាយ ឱវស្សាមេដាតិ ។ សង្ខ ភគវតិ ។
 វិកាហំ ពុទ្ធា ភគវ កដំ ហំ ធាម តុម្ហ មោយបុរិសា
 បដិកក្ខេវ វស្សាកសាដិកាចិវំ បរិយេសិស្សដ បដិ-
 កក្ខេវ កក្ខា ឯកសេស្សដ ជំនួយ វស្សាកសាដិ-
 កាយ ឧត្តា កាយ ឱវស្សាមេស្សដ ធនំ មោយ-
 បុរិសា អប្បសន្នាធំ វា បសាធាយ បសន្នាធំ វា
 ភិយេកកាយ ។ បេ ។ វេត្យ បទ ភិក្ខុវេ វេ
 សិក្ខាបទ ឧដ្ឋិសេយ្យដ មាសោ សេសោ ភិក្ខុនន្តិ
 ភិក្ខុនា វស្សាកសាដិកាចិវំ បរិយេសិតតំ អប្បមាសោ
 សេសោ ភិក្ខុនន្តិ កក្ខា ឯកសេសតំ ។ ឱវេ ធន
 មាសោ សេសោ ភិក្ខុនន្តិ វស្សាកសាដិកាចិវំ បរិយេ-
 សេយ្យ ឱវេអប្បមាសោ សេសោ ភិក្ខុនន្តិ កក្ខា
 ឯកសេយ្យ ជិស្សត្តិយំ ទាចិត្តិយន្តិ ។

បញ្ជាបំប្រើប្រាស់មុនគេ លុះសម្ពត្តិស្យាដិក ចាស់ខ្លះហើយ
 ត្រូវបំប្រែប្រួលទៀតដោយខ្លួនទេវតាវិញ ពិតមែន ។ ឧទ្ទិសភិក្ខុ
 ក្រាបខ្លួនថា សូមទ្រង់ព្រាមគ្នាប្រាស ការនាគិតមែន ។ ព្រះសម្ពុ
 ដ៏មានជោគជាទ្រង់ទ្រង់ដឹងដឹងថា ម្ចាស់ពួកមោយបុរស បំប្រែប្រួល
 ពួកអ្នកឯង បញ្ជាបំប្រែប្រួលសម្រាប់នូវទ្រង់មុនគេ បញ្ជាបំប្រើ
 ប្រើប្រាស់មុនគេ លុះសម្ពត្តិស្យាដិកចាស់ត្រា ត្រូវបំប្រែប្រួល
 នូវទ្រង់ទ្រង់ដោយខ្លួនទេវតា ម្ចាស់មោយបុរសចាំឱ្យយកចិត្តទុកដាក់
 ចាំឱ្យកើតសេចក្តីជ្រះថ្លាដល់ជនទាំងឡាយដែលមិនបានជ្រះថ្លា ឬទាំង
 ចាំឱ្យយកចិត្តទុកដាក់ ឱ្យដឹងតែជ្រះថ្លាឡើងក៏ទេ ។ បេ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុចាំឱ្យយក អ្នកចាំឱ្យយកប្រសើរដល់ឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាង
 នេះថា ភិក្ខុកំណត់ដឹងថាវេទមួយជាទាន់ចុងនៃភិក្ខុវេទ^(១) គប្បីស្វែងរក
 សាដិកចិវ សម្រាប់នូវទ្រង់ ភិក្ខុកំណត់ដឹងថាទៅកន្លះទៅជាទាន់ចុង
 នៃភិក្ខុវេទៀត គប្បីធ្វើឱ្យស្របហើយប្រើប្រាស់ចុះ ។ បើមិនទាន់
 ដល់វេទមួយជាទាន់ចុងនៃភិក្ខុវេទ ភិក្ខុស្វែងរកសាដិកចិវសម្រាប់នូវទ្រង់
 ទ្រង់មិនទាន់ដល់កន្លះទៅជាទាន់ចុងនៃភិក្ខុវេទ ភិក្ខុធ្វើឱ្យស្រប
 ហើយប្រើប្រាស់ ត្រូវក្រាបបង្គំទិស្សត្តិយបាចិត្តិយ ។

១ ពាក្យនេះ បានទៅដល់ដំបូងពេញបូរណ៍នៃអារាហ្ម ហៅថា វេទមួយជាទាន់
 ចុងនៃភិក្ខុវេទ ពាក្យនេះ ពិតតែអារាហ្មទៅដល់ដំបូងពេញបូរណ៍នៃ ហៅថា កន្លះទៅជាទាន់ចុងនៃភិក្ខុវេទ។

[១៤៦] មាសោ សេសោ គិម្ពាទន្តិ គិក្កុតា
 វស្សុកសាដិកតិវំ បរិយេសិតខន្តិ យេ មទុស្សា បុរាណ
 វស្សុកសាដិកតិវំ ទេន្តិ តេ ឧបសង្កម្ពត្វា ឯវេស្ស
 វចនីយោ កាលោ វស្សុកសាដិកាយ សមយោ វស្សុ
 កសាដិកាយ អញ្ញាចិ មទុស្សា វស្សុកសាដិកតិវំ
 ទេន្តិទិ ។ ១ វត្តនា ទេន មេ វស្សុកសាដិកតិវំ
 អាហារេ មេ វស្សុកសាដិកតិវំ បរិវេន្តេន(១) មេ
 វស្សុកសាដិកតិវំ បេតាមេន មេ វស្សុកសាដិក-
 តិវំន្តិ ។ អន្តរមាសោ សេសោ គិម្ពាទន្តិ កត្វា
 ចិកសេតខន្តិ អន្តរមាសេ សេសេ គិម្ពាទេ កត្វា
 ចិកសេតតំ ។ ឱវេន ទេ មាសោ សេសោ
 គិម្ពាទន្តិ អតិរេកមាសេ សេសេ គិម្ពាទេ វស្សុក-
 សាដិកតិវំ បរិយេសតិ ចិស្សតិយំ ហោតិ(២) ។
 ឱវេនន្តរមាសោ សេសោ គិម្ពាទន្តិ អតិរេកន្តរមាសេ
 សេសេ គិម្ពាទេ កត្វា ចិកសេតិ ចិស្សតិយំ ហោតិ

១ លទ្ធក ចរិវេន្តេន និស្សតិ ។ ២ លទ្ធក និស្សតិយំ ចាចិវិយ្យំ និស្សតិ ។

(១៤៦) [គង់ពាក្យថា គិក្កុតំណក់ដឹងថា ខែមួយជាខាងចុង
 នៃគិម្ពាដូរ ត្រូវស្វែងរកសាដិកចិវេសប្រាប់នូវទំហំក្បែរ មានកងច្បាយ
 ថា អំពីដើមមកមុនស្សទាំងឡាយណា ធ្លាប់ប្រគេនសាដិកចិវេសប្រាប់
 នូវទំហំក្បែរ ពួកគេក៏ប្រើចូលទៅក្នុងមុនស្សទាំងឡាយនោះហើយពោល
 យ៉ាងនេះថា ពេលនេះជាពេលនៃវស្សុកសាដិក ពេលនេះជាសម័យនៃ
 វស្សុកសាដិក សូម្បីពួកមុនស្សទៀតគេក៏ដឹងប្រគេនសាដិកចិវេសប្រាប់
 នូវទំហំក្បែរដែរ ។ ពួកគេក៏មិនត្រូវនិយាយថា អ្នកទាំងឡាយចូល
 សាដិកចិវេសប្រាប់នូវទំហំក្បែរដល់អាត្មា ចូរនាំយកសាដិកចិវេសប្រាប់
 នូវទំហំក្បែរមកឲ្យអាត្មា ចូរផ្ទុះចូរសាដិកចិវេសប្រាប់នូវទំហំក្បែរឲ្យអាត្មា
 ចូរចិញ្ចសាដិកចិវេសប្រាប់នូវទំហំក្បែរឲ្យអាត្មា ។ ពាក្យថា គិក្កុតំណក់ដឹង
 ថា ទៅកន្លែងខែជាខាងចុងគិម្ពាដូរទៀត គប្បីធ្វើឲ្យស្រពេញហើយប្រើប្រាស់
 ចុះ គិក្កុតប្រើធ្វើឲ្យស្រពេញហើយប្រើប្រាស់ក្នុងកន្លែងខែជាខាងចុងគិម្ពាដូរ ។
 ពាក្យថា បើមិនទាន់ដល់ខែ ១ ជាខាងចុងនៃគិម្ពាដូរទេ គឺថ្ងៃមុនពីមួយ
 ខែជាខាងចុងគិម្ពាដូរ គិតស្វែងរកសាដិកចិវេសប្រាប់នូវទំហំក្បែរ ចិវេ
 នោះជាវិស្សន្តិយ ។ ពាក្យថា មិនទាន់ដល់កន្លែងខែជាខាងចុងគិម្ពាដូរ
 ទេ គឺថ្ងៃមុនពីកន្លែងខែជាខាងចុងគិម្ពាដូរ គិតធ្វើស្រពេញហើយប្រើប្រាស់

ចិស្សជ្ជិតតំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា បុគ្គលស្ស
 វា ។ ឯវេញ បទ គិត្តាវ ចិស្សជ្ជិតតំ ។ មេ ។ ឥធ
 មេ កន្តេ វស្សិតសាដិកចីវ អតិរក្ខណសេ សេសេ
 តិម្ហានេ បរិយេដ្ឋំ អតិរក្ខណសេ សេសេ តិម្ហានេ
 កត្វា ធិវត្ថុ^(១) ចិស្សត្ថិយំ ឥមាហំ សង្ឃស្ស ចិស្សជ្ជា-
 មិត្ត ។ មេ ។ ននយ្យតិ ។ មេ ។ ននយ្យន្តិ ។ មេ ។
 អាយស្មនោ នម្មិត ។

[១២៨] អតិរក្ខណសេ សេសេ តិម្ហានេ អតិរក្ខ-
 ណស្តី វស្សិតសាដិកចីវ បរិយេសតិ ចិស្សត្ថិយំ ចាចិត្តិ-
 យំ ។ អតិរក្ខណសេ សេសេ តិម្ហានេ វេមតិកោ
 វស្សិតសាដិកចីវ បរិយេសតិ ចិស្សត្ថិយំ ចាចិត្តិយំ ។
 អតិរក្ខណសេ សេសេ តិម្ហានេ ឧទកស្តី វស្ស-
 ិតសាដិកចីវ បរិយេសតិ ចិស្សត្ថិយំ ចាចិត្តិយំ ។
 អតិរក្ខណសេ សេសេ តិម្ហានេ អតិរក្ខស្តី
 កត្វា ធិវសេតិ ចិស្សត្ថិយំ ចាចិត្តិយំ ។ អតិរ-
 ក្ខណសេ សេសេ តិម្ហានេ វេមតិកោ កត្វា ធិវ-
 សេតិ ចិស្សត្ថិយំ ចាចិត្តិយំ ។ អតិរក្ខណសេ

សម្ពត្ថានោះជាចិស្សត្ថិយ ភិក្ខុត្រូវលះបង់ឱ្យស្រឡះដល់សង្ឃក៏បាន គណៈ
 ក៏បាន បុគ្គលក៏បាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុសប្បិលះបង់យ៉ាងនេះ
 ។ មេ ។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចំរើន វស្សិតសាដិកចីវលើសម្បត្តិ ខ្ញុំស្វែង
 រកបានមកក្នុងកាលមុនពីមួយខែជាទានចុងឆ្នាំម្តេច ធ្វើស្រែចំហើយច្រើ
 ប្រាស់ក្នុងកាលមុនពីកន្លះខែជាទានចុងឆ្នាំម្តេច សម្ពត្ថានោះជាចិស្សត្ថិយ
 ខ្ញុំសូមលះបង់ឱ្យវស្សិតសាដិកចីវនេះដល់សង្ឃ ។ មេ ។ ពាក្យគត់នេះ
 ទៅមានសេចក្តីដូចគ្នាទាំងសំភាបទី ១ ទី ២ ទី ៣ ។

[១២៩] ទានចុងឆ្នាំម្តេចនៅលើសម្បត្តិខ្មែរ ភិក្ខុសំគាល់ថា លើស
 មែន ហើយស្វែងរកសាដិកចីវសម្រាប់ភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវអាចភិក្ខុចិស្សត្ថិយ
 បាចិត្តិយ ។ ទានចុងឆ្នាំម្តេចនៅលើសម្បត្តិខ្មែរ តែភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ
 ហើយស្វែងរកវស្សិតសាដិកចីវ ត្រូវអាចភិក្ខុចិស្សត្ថិយបាចិត្តិយ ។ ទានចុង
 ឆ្នាំម្តេចនៅលើសម្បត្តិខ្មែរ ភិក្ខុសំគាល់ថាទៅខ្វះ ហើយស្វែងរកវស្សិត-
 សាដិកចីវ ត្រូវអាចភិក្ខុចិស្សត្ថិយបាចិត្តិយ ។ ទានចុងឆ្នាំម្តេចនៅលើស
 កន្លះខែទៀត ភិក្ខុសំគាល់ថា លើសមែន ហើយធ្វើឱ្យស្រឡះច្រើប្រាស់
 ត្រូវអាចភិក្ខុចិស្សត្ថិយបាចិត្តិយ ។ ទានចុងឆ្នាំម្តេចនៅលើសកន្លះខែទៀត
 ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ហើយធ្វើឱ្យស្រឡះច្រើប្រាស់ ត្រូវអាចភិ-
 ក្ខុចិស្សត្ថិយបាចិត្តិយ ។ ទានចុងឆ្នាំម្តេចនៅលើសកន្លះខែទៀត

សេសេ តិម្លានេ ឧទកេសញ្ញំ កត្វា ចិវសេតិ ចិស្ស-
 ត្ថយំ មាធិត្ថយំ ។ សតិយា វស្សិតាសាដិកាយ
 នក្កោ កាយំ ឧវស្សាបេតិ អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស ។
 ឧទកេសាសេ សេសេ តិម្លានេ អតិវេកេសញ្ញំ អាបត្តិ
 ទុក្ខដស្ស ។ ឧទកេសាសេ សេសេ តិម្លានេ វេម-
 តិកោ អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស ។ ឧទកេសាសេ សេសេ
 តិម្លានេ ឧទកេសញ្ញំ អមាបត្តិ ។ ឧទកេស្សមាសេ
 សេសេ តិម្លានេ អតិវេកេសញ្ញំ អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស ។
 ឧទកេស្សមាសេ សេសេ តិម្លានេ វេមតិកោ អាបត្តិ
 ទុក្ខដស្ស ។ ឧទកេស្សមាសេ សេសេ តិម្លានេ ឧទកេ-
 សញ្ញំ អមាបត្តិ ។

[១៤៨] អមាបត្តិ មាសោ សេសោ តិម្លានន្តិ
 វស្សិតាសាដិកាធិវំ បរិយេសតិ អន្ត្រមាសោ សេសោ
 តិម្លានន្តិ កត្វា ចិវសេតិ ឧទកេសាសោ សេសោ
 តិម្លានន្តិ វស្សិតាសាដិកាធិវំ បរិយេសតិ ឧទកេស្ស-
 មាសោ សេសោ តិម្លានន្តិ កត្វា ចិវសេតិ បរិយេជ្ឈាយ

ភិក្ខុសំគាល់ថាទៅខ្លះ ហើយធ្វើឲ្យស្រចៃប្រើប្រាស់ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខនិស្សន្ទិយ
 បាចិត្តិយ ។ ស្សិតាសាដិកាធិវំរបស់ភិក្ខុមាន តែភិក្ខុស្រាតធិត្ថកត្យៀន
 ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។ ខាងចុងគម្ពីរដូច្នេះទៅខ្លះមិនដល់មួយទេ ភិក្ខុសំគាល់ថា
 លើសទៅវិញ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។ ខាងចុងគម្ពីរដូច្នេះទៅខ្លះមិនដល់មួយទេ
 ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។ ខាងចុងគម្ពីរដូច្នេះទៅខ្លះមិន
 ដល់មួយទេ ភិក្ខុសំគាល់ថាទៅខ្លះមិនដល់មួយទេមែន មិនត្រូវអាបត្តិ ។
 ខាងចុងគម្ពីរដូច្នេះទៅខ្លះមិនដល់កន្លះទេ ភិក្ខុសំគាល់ថាលើសទៅវិញ ត្រូវ
 អាបត្តិទុក្ខដ ។ ខាងចុងគម្ពីរដូច្នេះទៅខ្លះមិនដល់កន្លះទេ ភិក្ខុមានសេច-
 ក្តីសង្ស័យ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។ ខាងចុងគម្ពីរដូច្នេះទៅខ្លះមិនដល់កន្លះទេ
 ភិក្ខុសំគាល់ថាមិនដល់កន្លះទេមែន មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ ។

[១៤៨] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលដឹងថា ខាងចុងគម្ពីរដូច្នេះទៅ
 សល់មួយទេ ហើយស្សិតាសាដិកាធិវំសម្រាប់ធិត្ថកត្យៀន ដល់ភិក្ខុ
 ដែលដឹងថា ខាងចុងគម្ពីរដូច្នេះទៅសល់កន្លះទេមិន ហើយធ្វើឲ្យស្រចៃប្រើ
 ប្រាស់ ដល់ភិក្ខុដែលដឹងថា ខាងចុងគម្ពីរដូច្នេះទៅខ្លះមិនដល់មួយ
 ទេ ហើយស្សិតាសាដិកាធិវំសម្រាប់ធិត្ថកត្យៀន ដល់ភិក្ខុដែល
 ដឹងថាខាងចុងគម្ពីរដូច្នេះទៅខ្លះមិនដល់កន្លះទេ ហើយធ្វើឲ្យស្រចៃប្រើប្រាស់

វស្សុតសាដិកាយ វស្សុ ឧត្តរ្យាយតិ ជំនាតាយ វស្សុ-
 តសាដិកាយ វស្សុ ឧត្តរ្យាយតិ ជំនាតាយ ជំនាតិកត្ថំ
 សមយេ ជំនាសេតត្ថំ អន្តិទ្ធិវស្សុ ទន្ធិវស្សុ អាច-
 តាសុ ឧត្តរ្យាយតិ អាចតាម្មិតាស្សាតិ ។

បុគ្គលស្ថាបនា ជំនាតិ ។

ដល់ភិក្ខុដែលស្វាគរស្សិតសាដិកជីវាបានស្របច្បាប់ (ស្រាប់តែដឹងថា
 ខាងក្រោយថា) គេលើកទម្ងន់ជាខាងដើមនៃស្បូនដូរ (ឆ្នាំមានទ
 អធិកមាស) ដល់ភិក្ខុដែលស្សិតស្សិតសាដិកនោះហើយ (ទើបដឹងថា)
 គេលើកទម្ងន់ជាខាងដើមនៃស្បូនដូរដល់ភិក្ខុដែលសាដិកស្សិតសាដិក
 ហើយដក្កល់ទុក ដល់ភិក្ខុដែលប្រើប្រាស់វស្សុតសាដិកក្នុងកាលដំបូរ
 ដល់ភិក្ខុមានចំរើន^(១)ដែលចោរដណ្តើមយកទៅ ដល់ភិក្ខុមានចំរើន^(២)
 ដល់ភិក្ខុដែលមានសេចក្តីអន្តរាយ^(៣) ដល់ភិក្ខុឆ្លង ដល់ភិក្ខុជាខាងដើម
 បញ្ញត្តិ ។

សំណួរទី ២ ចប់ ។

១ ពាក្យថា ចំរើននេះសំដៅយកវស្សុតសាដិកជីវា បើយោងដល់កិច្ចសម្របច្បាប់សំរាប់កុ
 នោះទៅ ហើយកិច្ចនោះត្រូវទុកជាដោយខ្លួនខ្លួន មិនត្រូវអាចផ្លាស់ប្តូរ ប្រែប្រួលស្របតាមទំនា
 ញ្យា ។ ២ បើភិក្ខុមានចំរើនទេ ត្រូវតែវស្សុតសាដិកជីវាដែលបានទៅនោះ តំណស្លៀកក្តី តំណ
 ស្បែករក្សា ឬវស្សុតសាដិក ក្នុងសម័យព្រឹកព្រឹកឆ្នាំឆ្នួត មិនត្រូវអាចផ្លាស់ប្តូរឱ្យបានឡើយ
 បើភិក្ខុមានវស្សុតសាដិកជីវាបានវិញ ហើយស្រាត់ទំនា មិនត្រូវអាចផ្លាស់ប្តូរឡើយ ។ ៣ បើ
 ភិក្ខុស្លៀកសម្លាប់វស្សុតសាដិកមានជម្ងឺឬជំងឺដទៃ ហើយមានចោរមកដណ្តើមយកទៅ ភិក្ខុ
 ស្រាត់ទំនា មិនត្រូវអាចផ្លាស់ប្តូរទេ ។ ឬដទៃទៀត ពួកចោរលួចយកសម្លាប់ដទៃ ត្រូវតែវស្សុ-
 សាដិកជីវាដែលភិក្ខុមិនទាន់បានស្លៀកហើយ បើភិក្ខុស្លៀកសម្លាប់វស្សុតសាដិក ក្នុងសម័យព្រឹ
 កព្រឹកឆ្នាំឆ្នួត មិនត្រូវផ្លាស់ប្តូរឡើយទេ ។

បញ្ចមសិក្ខាបទ

[១២៩] តេជ សមយេន ទុដ្ឋោ កកវា សាវត្ថិយំ
វិហរតិ ជេតវេន អនាថមិណ្ឌុកស្ស អាហមេ ។ តេជ
ចោ បទ សមយេន អាយស្មា ឧបទដ្ឋោ សក្យបុត្តោ
កាតុនោ សន្និវិហរតិ ភិក្ខុំ ឯតនេវេន ឯហារុសោ
ជនបទទាវតិ បក្កមិស្សាមាតិ ។ ឆាហំ កន្តេ ក-
មិស្សាមិ ធុត្ថលទីវេន្ត្រិ ។ ឯហារុសោ អបាទ្នេ ចំវិ
ទស្សមីតិ ឧស្ស ចំវិ អនាសិ ។ អស្សាសិ ចោ សោ
ភិក្ខុ កកវា តេជ ជនបទទាវតិ បក្កមិស្សាមាតិ ។
អធិចោ ឧស្ស ភិក្ខុនោ ឯតនេហោសិ ទនាឆាហំ អ-
យស្មតា ឧបទដ្ឋេន សក្យបុត្តេន សន្និ ជនបទទាវតិ
បក្កមិស្សាមិ កកវតា សន្និ ជនបទទាវតិ បក្ក-
មិស្សាមីតិ ។ អធិចោ អាយស្មា ឧបទដ្ឋោ សក្យបុត្តោ
តិ ភិក្ខុំ ឯតនេវេន ឯហំនាទិ អារុសោ ជនបទទា-
វតិ បក្កមិស្សាមាតិ ។ ឆាហំ កន្តេ ឧសា សន្និ

សិក្ខាបទទី ៥

[១២៩] សមយេនោះ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ កាលអង្គភក្តិវត្ត
ជេតវេន ជាយសអនាថមិណ្ឌុកមហាសេដ្ឋី ទៀបគ្រឿងសាវត្ថិ ។ ព្រោះនោះ
ឯង បទន្ទសក្យបុត្រដ៏មានកាយ បាននិយាយភាគៗនេះនឹងភិក្ខុដែលជា
សន្និវិហារករបស់ព្រះដេវជាបង្កា ឯអារុសោ អ្នកចូរមកយើងនឹងចៀស
ទៅកាន់ចារិកក្នុងជនបទ ។ ភិក្ខុនោះឆ្លើយថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន
ខ្ញុំកុណាទៅមិនបានទេ (ដ្បិត) ខ្ញុំកុណាមានចិវិចារសំគ្រាគ្រោះហើយ ។
បទន្ទភិក្ខុនិយាយថា មកចុះកុសោ ខ្ញុំនឹងឲ្យចិវិលោក ហើយបានឲ្យ
ចិវិទៅភិក្ខុនោះ ។ ភិក្ខុនោះបានឮថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគម្ចាស់នឹង
ទ្រង់ត្រូវដំណើរទៅកាន់ចារិកក្នុងជនបទ ។ ទើបភិក្ខុនោះត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា
ឥឡូវនេះ អញមិនចៀសទៅកាន់ចារិកក្នុងជនបទ ជាមួយនឹងបទន្ទ
សក្យបុត្រដ៏មានកាយទេ អញមុខជាមិនទៅកាន់ចារិកក្នុងជនបទជាមួយ
នឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគវិញ ។ លំដាប់នោះ បទន្ទសក្យបុត្រដ៏មាន
កាយនិយាយភាគៗនេះនឹងភិក្ខុនោះថា ឥឡូវនេះ កុសោលោកចូរមក
យើងនឹងនាំគ្នាទៅកាន់ចារិកក្នុងជនបទ ។ ភិក្ខុនោះឆ្លើយថា បពិត្រ
លោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំកុណាមិនទៅកាន់ចារិកក្នុងជនបទជាមួយនឹងលោកទេ

ជនបទចារិក បញ្ញាបិស្សាបិ កតវត្ថា សង្ខំ ជនបទចារិក បញ្ញាបិស្សាបិ ។ យំបិ ត្យាហំ អាវុសោ ធិរំ អ-
 ធាសំ មយោ សង្ខំ ជនបទចារិក បញ្ញាបិស្សាបិ ត្យាហំ ត្យាហំ
 អនត្តមោ ធិរំ អដ្ឋង្គិ ។ អដ្ឋង្គោ សោ ភិក្ខុ ភិក្ខុន្តំ
 ឯតមត្ថំ អាហារេសិ ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិទ្ធ ។ យេ ។
 តេ ឧដ្ឋាយន្តិ វិទ្យាចន្តិ តតំ ហំ ធាម អាយស្មា
 ឧបទោ សត្យបុត្តោ ភិក្ខុស្ស សាមំ ធិរំ ឧត្តា
 ត្យាហំ អនត្តមោ អដ្ឋង្គិស្សតិ ។ អដ្ឋង្គោ តេ
 ភិក្ខុ កតវត្ថា ឯតមត្ថំ អាហារេសិ ។ សង្ខំ តតំ ត្ថំ
 ឧបទោ ភិក្ខុស្ស សាមំ ធិរំ ឧត្តា ត្យាហំ អនត្តមោ
 អដ្ឋង្គិស្សតិ^(១) ។ សង្ខំ កតវត្ថា ។ វិទ្យាចន្តិ តតំ
 តតំ ហំ ធាម ត្ថំ មោយបុរស ភិក្ខុស្ស សាមំ ធិរំ
 ឧត្តា ត្យាហំ អនត្តមោ អដ្ឋង្គិស្សតិ ទេតំ មោយបុ-
 រស អប្បសន្នាទំ កំ បសាទាយ បសន្នាទំ កំ
 ភិយ្យោតាវាយ ។ យេ ។ វិវត្តា បទ ភិក្ខុវេ សមំ

១ ១. ឧ. អដ្ឋង្គិ ។

ខ្ញុំកុណាមុខជាដឹងទៅកាន់ចិត្តក្នុងដួង ជាមួយនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 វិញ ។ បទន្តទាំងអស់ចិត្តហើយពោលថា កាវុសោ ខ្ញុំបានឱ្យចំវិញ្ញាណផល
 លោក (ព្រះ) លោកជាដឹងទៅកាន់ចិត្តជាមួយនឹងខ្ញុំ (ជាដូច្នោះហើយ)
 ក៏ដណ្តើមយកចិត្តមកវិញ ។ ត្រាោះ ភិក្ខុនោះប្រាប់សេចក្តីខ្លះដល់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ។ ពួកភិក្ខុណាមានសេចក្តីប្រាថ្នាចិត្ត ។ យេ ។ ទើបភិក្ខុទាំង
 នោះគោលទោស ក៏ជៀល បន្ទុះបង្ហាត់ថា មិនទំនិសោះ បទន្តសក្យ-
 បុត្រដ៏មានអាយុឱ្យចំវិញ្ញាណក្នុងដួងហើយ ត្រឡប់ជាទាំងអស់ចិត្ត
 ដណ្តើមយកមកវិញ ។ លំដាប់នោះ ភិក្ខុទាំងនោះនាំសេចក្តីខ្លះក្រាបទូល
 ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ក្រាស់សួរថា ម្ចាស់
 បទន្ត ឮថាអ្នកឯងបានឱ្យចំវិញ្ញាណក្នុងដួងហើយ ត្រឡប់ក្រាប
 ទាំងអស់ចិត្តដណ្តើមយកចិត្តមកវិញ មែនឬ ។ បទន្តសក្យបុត្រក្រាបទូល
 ថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ការនោះពិតមែន ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់យស
 ជាម្ចាស់ទ្រង់ក៏ជៀលថា ម្ចាស់អាយុបុរស មិនសមបីអ្នកឯងបានឱ្យ
 ចំវិញ្ញាណក្នុងដួងហើយ ត្រឡប់ក្រាបទាំងអស់ចិត្តដណ្តើមយកចិត្ត
 មកវិញនោះ ម្ចាស់អាយុបុរស អំពើដែលអ្នកធ្វើនេះ មិនមែននាំ
 ឱ្យជ្រះថ្លាដល់ដទៃទាំងឡាយដែលមិនចង់ជ្រះថ្លា ឬនាំឱ្យដទៃទាំងឡាយ
 ដែលជ្រះថ្លាហើយឱ្យរើសតែជ្រះថ្លាឡើងទេ ។ យេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ

សិក្ខាបទទី ១ ឧប្បន្និយកណ្តា យោ មន កិក្ខុ កិក្ខុស្ស
សាមំ ចិវំ ធនា កុបិភោ អនត្តមោ អច្ឆិទ្ធម្យ ក
អច្ឆិទ្ធាមេយ្យ ក ចិស្សត្ថិយំ មាចិត្តិយន្តំ ។

[១៨០] យោ មនាតិ យោ យាទិសោ ។ មេ ។
កិក្ខុតិ ។ មេ ។ អយំ ឥមស្មំ អន្តេ អនិប្បតោ
កិក្ខុតិ ។ កិក្ខុស្សតិ អញ្ញាស្ស កិក្ខុស្ស ។ សាមន្តិ
សយំ ធនា ។ ចិវំ ធាម ធន្តំ ចិវំ ធនំ អញ្ញតំ
ចិវំ វិកេច្ឆនុបតំ មច្ឆិមំ ។ កុបិភោ អនត្តមោតិ
អនតិកោ អាហាតចិត្តោ ទិលជាតោ ។ អច្ឆិទ្ធម្យតិ
សយំ អច្ឆិទ្ធតិ ចិស្សត្ថិយំ យោតិ^១ ។ អច្ឆិទ្ធាមេយ្យតិ
អញ្ញំ អណ្តាមេតិ អាមត្តិ ធុត្តាជស្ស ។ សតី អណ្តា
តហុកំបិ អច្ឆិទ្ធតិ ចិស្សត្ថិយំ យោតិ ចិស្សន្តិកត្ថំ
សង្ឃស្ស ក កណ្តស្ស ក ឫត្តលស្ស ក ។ វេញ
មន កិក្ខុមេ ចិស្សន្តិកត្ថំ ។ មេ ។ ឥទំ មេ កន្តេ ចិវំ

១ សព្វគ្គ ចិស្សត្ថិយំ ធាតុត្ថិយន្តំ ទំស្សតិ ។

អ្នកទាំងឡាយត្រូវស្រីដង្ហែរឡើងខ្លួនស៊ីតាបទនេះយ៉ាងនេះថា កិក្ខុណាមួយ
ឲ្យចិវំដល់កិក្ខុ (ឃ៍១) ដោយខ្លួនឯងហើយ ទំងន់អន់ចិត្តដណ្តើមយក (ចិវំ)
មកវិញក្តី ប្រើឲ្យគេដណ្តើមយកមកវិញក្តី កិក្ខុនោះត្រូវអាចក្តីចិស្សត្ថិយ
បាចិត្តិយ ។

[១៨០] ត្រង់ពាក្យថា កិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីធម៌ច្បាស់ក្នុង
សិក្ខាបទទី ១ នៃបារាជិកកណ្តាច្បាស់ហើយ ។ ពាក្យថា ដល់កិក្ខុ គឺដល់
កិក្ខុឃ៍១ ។ ពាក្យថា ខ្លួនឯង គឺបានឲ្យទៅខ្លួនឯង ។ ដែលហៅថា
ចិវំនោះ បានដល់ចិវំ ៦ យ៉ាង ចិវំណាមួយ យ៉ាងក្នុងបំផុតល្មម
សម្រេចកិច្ចកែប្រែបាន ។ ពាក្យថា ទំងន់អន់ចិត្ត គឺមិនត្រឹមត្រូវ មានចិត្ត
ក្លលក្តៅ ឆ្អើល ។ ពាក្យថា ដណ្តើមយកមកវិញ គឺដណ្តើមយកមក
ដោយខ្លួនឯងវិញ ចិវំនោះជាចិស្សត្ថិយ ។ ពាក្យថា ប្រើឲ្យគេដណ្តើម
យកមកវិញ គឺកិក្ខុបង្គាប់អ្នកឃ៍២ (ឲ្យដណ្តើមយកមកវិញ) ត្រូវអាចក្តី
ខ្ពង់ ។ កិក្ខុបង្គាប់ទៅឯម្ខាងទេ អ្នកទំលូបបង្គាប់ទៅដណ្តើមយកច្រើនដង
ចិវំទាំងនោះជាចិស្សត្ថិយ កិក្ខុត្រូវលះបង់ដល់សន្ធិក៏បាន ឯណៈគឺបាន
បុគ្គលក៏បាន ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ កិក្ខុត្រូវលះបង់យ៉ាងនេះ ។ មេ ។
ថា ចត្តិត្រៃសន្ធិដ៏ចំរើន ចិវំរបស់ខ្ញុំនេះ ខ្ញុំបានឲ្យទៅកិក្ខុ (ឃ៍១)

កិក្ខុស្ស សាមំ ធាតុ អច្ឆិទ្ធំ ធិស្សត្ថិយំ វិហារំ
 សង្ឃស្ស ធិស្សន្ទាមិទិ ។ បេ ។ ធម្មេយ្យតិ ។ វេ ។
 ធម្មេយ្យន្តិ ។ បេ ។ អាយស្មតោ ធម្មតិ ។

[១៨១] ឧបសម្ពន្ធ ឧបសម្ពន្ធសញ្ញំ សាមំ ចីវរំ
 ធាតុ កុប្បតោ អនត្តមនោ អច្ឆិទ្ធតិ វា អច្ឆិទ្ធាបេតិ វា
 ធិស្សត្ថិយំ ចាចិត្តិយំ ។ ឧបសម្ពន្ធ វេទនតោ សាមំ
 ចីវរំ ធាតុ កុប្បតោ អនត្តមនោ អច្ឆិទ្ធតិ វា អច្ឆិទ្ធាបេតិ
 វា ធិស្សត្ថិយំ ចាចិត្តិយំ ។ ឧបសម្ពន្ធ អនុបសម្ពន្ធ-
 សញ្ញំ សាមំ ចីវរំ ធាតុ កុប្បតោ អនត្តមនោ អច្ឆិទ្ធតិ
 វា អច្ឆិទ្ធាបេតិ វា ធិស្សត្ថិយំ ចាចិត្តិយំ ។ អញ្ញំ
 បរិក្ការំ ធាតុ កុប្បតោ អនត្តមនោ អច្ឆិទ្ធតិ វា
 អច្ឆិទ្ធាបេតិ វា អាយត្តំ ធុត្តជស្ស ។ អនុបសម្ពន្ធស្ស
 ចីវរំ វា អញ្ញំ វា បរិក្ការំ ធាតុ កុប្បតោ អនត្តមនោ
 អច្ឆិទ្ធតិ វា អច្ឆិទ្ធាបេតិ វា អាយត្តំ ធុត្តជស្ស ។

ដោយខ្លួនឯងហើយ ធ្វើត្រឡប់ជាស្ត្រីមួយកមកវិញ ជាធិស្សត្ថិយ ធ្វើស្នូម
 លះបង់ចិវរានេះដល់សង្ឃ ។ ពាក្យគំនិតនេះទៅមានសេចក្តីដូចគ្នាទាំង
 សំគាល់ទី ១ ក្នុងចិវរេត្ត ។

[១៨១] កិក្ខុសំគាល់បុគ្គលដែលជាឧបសម្ពន្ធ^(១)ជាឧបសម្ពន្ធពិត
 មែន ហើយឲ្យចិវរទៅដោយខ្លួនឯង ក៏ត្រឡប់ក្រោធនឹងអង្គចិត្ត ដរាបមួយ
 យកវិញក្តី ប្រើឲ្យអ្នកដទៃដរាបមួយកមកវិញក្តី ត្រូវកាបក្តីធិស្សត្ថិយ
 បាចិត្តិយ ។ កិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងបុគ្គលដែលជាឧបសម្ពន្ធ ហើយ
 ឲ្យចិវរទៅដោយខ្លួនឯង ក៏ត្រឡប់ជាគ្រាធនឹងអង្គចិត្ត ដរាបមួយកមកខ្លួន
 ឯងវិញក្តី ប្រើឲ្យអ្នកដទៃដរាបមួយកមកវិញក្តី ត្រូវកាបក្តីធិស្សត្ថិយបាចិត្តិយ ។
 កិក្ខុសំគាល់បុគ្គលដែលជាឧបសម្ពន្ធជាអនុបសម្ពន្ធ^(២)ទៅវិញហើយឲ្យចិ-
 វរទៅដោយខ្លួនឯង ក៏ត្រឡប់ក្រោធនឹងអង្គចិត្ត ដរាបមួយកមកខ្លួនឯងវិញ
 ក្តី ប្រើឲ្យអ្នកដទៃដរាបមួយកមកវិញក្តី ត្រូវកាបក្តីធិស្សត្ថិយបាចិត្តិយ ។
 កិក្ខុឲ្យបរិក្ការដទៃហើយ ត្រឡប់ក្រោធនឹងអង្គចិត្ត ដរាបមួយកមកខ្លួនឯង
 វិញក្តី ប្រើឲ្យអ្នកដទៃដរាបមួយកមកវិញក្តី ត្រូវកាបក្តីឧក្កដ ។ កិក្ខុឲ្យចិវរក្តី
 បរិក្ការដទៃក្តី ទៅអនុបសម្ពន្ធ ហើយក្រោធនឹងអង្គចិត្ត ដរាបមួយកមក
 ខ្លួនឯងវិញក្តី ប្រើឲ្យអ្នកដទៃដរាបមួយកមកវិញក្តី ត្រូវកាបក្តីឧក្កដ ។

១ អ្នកដែលបានឧបសម្ពន្ធជាធិស្សត្ថិយ ដោយស្រីមន្ត្រីហើយ ហៅថា ឧបសម្ពន្ធ ។ ២ ព្រម
 ដល់បុគ្គលព្រាជ័យ មានសាមាណេរជាដើម ។

អនុបសម្បទ្ធ ឧបសម្បទ្ធសញ្ញី អាបត្តិ ទុក្ខជស្ស ។
 អនុបសម្បទ្ធ បេមតិកោ អាបត្តិ ទុក្ខជស្ស ។ អនុ-
 បសម្បទ្ធ អនុបសម្បទ្ធសញ្ញី អាបត្តិ ទុក្ខជស្ស ។

[១៥២] អនាបត្តិ សោ វ នេតិ កស្ស វ វិស្សា-
 សន្តោ កល្យាណិ ឧប្បត្តកាស្ស អាទិកាប្បកាស្សាតិ ។

បញ្ចមសិក្ខាបទំ និម្មិតំ ។

ភិក្ខុសំគាល់អនុបសម្បទ្ធជាជាឧបសម្បទ្ធទៅវិញ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខជ ។
 ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងបុគ្គលដែលជាអនុបសម្បទ្ធ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខជ ។
 ភិក្ខុសំគាល់អនុបសម្បទ្ធជា អនុបសម្បទ្ធពិតមែន ត្រូវអាបត្តិទុក្ខជ ។

[១៥២] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលភិក្ខុអ្នកទទួលបម្រើនោះគឺឲ្យ
 ត្រឡប់មកវិញ ឬភិក្ខុដែលមានសេចក្តីសង្ស័យស្ទាល់នឹងភិក្ខុអ្នកទទួលបម្រើ
 នោះហើយកាន់យកមកវិញ ដល់ភិក្ខុដែលខ្លួនចង់ ដល់ភិក្ខុដែលជាទាស
 ដើមបញ្ចក្ខន្ធ ។

សិក្ខាបទទី ៥ បិ ។

ធម្មសិក្ខាបទី

[១៨៣] តេជ សមយេន តុន្នោ កគវា ភជគហោ
 វិហារតិ វេន្យវេន កលទ្គកតិវាមេ ។ តេជ ចោ បន
 សមយេន ធចត្តិយា ភិក្ខុ ចីវកាសមយេ តហំ
 សុត្តំ វិញ្ញាបេសុំ ។ កតេមិ ចីវរ តហុ សុត្តំ
 អវសិដ្ឋំ ហោតិ ។ អថោ ធចត្តិយាចំ ភិក្ខុចំ
 ឯតទយោសិ ហន្ត មយំ អារុសោ អញ្ញិមិ សុត្តំ
 វិញ្ញាបេត្វា តទ្គវាយេហំ ចីវំ វាយាបេមាតិ ។ អថោ
 ធចត្តិយោ ភិក្ខុ អញ្ញិមិ សុត្តំ វិញ្ញាបេត្វា តទ្គវាយេហំ
 ចីវំ វាយាបេសុំ ។ វិគេមិ ចីវរ តហុ សុត្តំ អវសិដ្ឋំ
 ហោតិ ទុតិយម្យំ ចោ ធចត្តិយា ភិក្ខុ អញ្ញិមិ សុត្តំ
 វិញ្ញាបេត្វា តទ្គវាយេហំ ចីវំ វាយាបេសុំ ។ វិគេមិ
 ចីវរ តហុ សុត្តំ អវសិដ្ឋំ ហោតិ ។ តតិយម្យំ
 ចោ ធចត្តិយោ ភិក្ខុ អញ្ញិមិ សុត្តំ វិញ្ញាបេត្វា តទ្គវាយេហំ
 ចីវំ វាយាបេសុំ ។ មទុស្សា ឧដ្ឋាយន្តិ មិយន្តិ
 វិចារេន្តិ កតំ ហំ ឆាម សមណា សក្កប្បត្តិយា

សិក្ខាបទទី ៦

[១៨៣] សម័យនោះ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជ៏ទ្រង់យល់ កាលគង់ក្នុងវិហារ
 វេន្យវេនជាភលទ្គកតិវាមេ ក្បែរក្រុងរាជគ្រិះ ។ គ្រានោះឯង ពួក
 ធូត្តិយភិក្ខុបានសូមអម្បោះមកជាច្រើន ក្នុងសម័យថ្មីចីវរកម្ម ។ លុះធ្វើ
 ចីវរសម្រេចហើយ មានអម្បោះសេសសល់ជាច្រើន ។ ទើបពួកធូត្តិយ
 ភិក្ខុបានផ្គុំគ្នាផ្ទុះថា ម្ចាស់អារុសោ បើម្ចាស់ មានកេត្តិយោនិវេន
 សូមអម្បោះដទៃ មកថែមទៀត ហើយឲ្យពួកជាងដម្បញ្ញត្តាញចីវរ ។
 លំដាប់នោះ ពួកធូត្តិយភិក្ខុទៅសូមអម្បោះដទៃមក ហើយកំឡាំង
 ដម្បញ្ញត្តាញចីវរ ។ កាលត្បាញចីវររួចហើយ អម្បោះនៅសេសសល់
 ជាច្រើន ពួកធូត្តិយភិក្ខុក៏ទៅសូមអម្បោះដទៃ ។ មកថែមទៀត ហើយ
 ឲ្យពួកជាងដម្បញ្ញត្តាញចីវរជាតំប៉េប៉េផង ។ កាលដម្បញ្ញត្តាញចីវរហើយ
 អម្បោះនៅសល់ជាច្រើន ។ ពួកធូត្តិយភិក្ខុទៅសូមអម្បោះដទៃ ។ មក
 ថែមទៀត ហើយឲ្យពួកជាងដម្បញ្ញត្តាញចីវរជាតំប៉េប៉េផង ។ មនុស្ស
 ជាងឡាយពោលទោស គំរង្សៀល បន្តបង្ហាត់ថា ពួកសមណៈពា
 ក្នុងពេលព្រៃក្បែរជាសក្កប្បត្តិ មិនសមទំនិលទៅសូមអម្បោះមកដោយខ្លួនឯង

សាមី សុត្តន្ត វិញ្ញាបនបត្រ តន្ត្រីកាយេហិ ចីវរំ វាយាបេស្ស-
 ត្តិ ។ អស្សេស្សំ ទោ ភិក្ខុ តេសំ មនុស្សានំ
 ឧជ្ឈាយន្តានំ ចិយន្តានំ វិហារេន្តានំ ។ យេ តេ
 ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា ។ បេ ។ តេ ឧជ្ឈាយន្តំ ចិយន្តំ វិហារេន្តំ
 កាសំ ហិ ធាម ធម្មតិយា ភិក្ខុ សាមី សុត្តន្ត
 វិញ្ញាបនបត្រ តន្ត្រីកាយេហិ ចីវរំ វាយាបេស្សត្តិ ។
 អថទោ តេ ភិក្ខុ ភក្ខវត្ថោ ឯតមន្តំ អាហារេស្សំ ។
 សច្ចំ តិវរំ ឧត្តមំ ភិក្ខុវេ សាមី សុត្តន្ត វិញ្ញាបនបត្រ
 តន្ត្រីកាយេហិ ចីវរំ វាយាបេស្សតិ ។ សច្ចំ ភក្ខវតិ ។
 វិគាហំ ឡាទ្ធា កតិកា កាសំ ហិ ធាម ឧត្តមំ មោឃបុរិសា
 សាមី សុត្តន្ត វិញ្ញាបនបត្រ តន្ត្រីកាយេហិ ចីវរំ វាយាបេស្សតិ
 ទេតំ មោឃបុរិសា អប្បសន្ធានំ វា បសាទាយ
 បសន្ធានំ វា ភិយ្យោភាវិយ ។ បេ ។ ឯវត្ស បទ
 ភិក្ខុវេ ឆមំ សិក្ខាបទំ ឧត្តិសេយ្យាវ យោ បទ
 ភិក្ខុ សាមី សុត្តន្ត វិញ្ញាបនបត្រ តន្ត្រីកាយេហិ ចីវរំ
 វាយាបេស្ស ធិស្សតិយំ ចាចិត្តិយន្តំ ។

ហើយឲ្យពួកជាងដម្បាញត្បាញចិវេស្វរសារ ។ កំពុងច្បាយបាចពួក
 មនុស្សទាំងនោះពាលទោស និងជ្រើស បន្តបង្ហាត់(ដូច្នេះ)ហើយ ។
 កំពុងច្បាយឯកាមាសេចក្តីប្រាប់កំច ។ បេ ។ កំពុងនោះកំពាល
 ទោស និងជ្រើស បន្តបង្ហាត់ ពួកពួកគ្នាភិក្ខុបិទសមបើមិនទៅស្វប
 អម្បះមកដោយខ្លួនឯង ហើយឲ្យពួកជាងដម្បាញត្បាញចិវេស្វរ(ដូច្នេះ)
 សារ ។ ចើបកំពុងនោះនាំសេចក្តីនេះក្រាបចូលចំពោះព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគជាម្ចាស់ ។ ព្រះគង្គត្រាស់សួរថា ម្ចាស់កំពុងច្បាយ ឮថាពួកអ្នក
 ឯងទៅសូមអម្បះមកនឹងខ្លួនឯង ហើយឲ្យពួកជាងដម្បាញត្បាញចិវេស្វរ
 ភិក្ខុមែនឬ ។ ពួកពួកគ្នាភិក្ខុក្រាបចូលថា សូមឲ្យដ៏ព្រះបង្គំប្រាស ការ
 នោះភិក្ខុមែន ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ(ទ្រង់និងជ្រើស)ថា ម្ចាស់
 មោឃបុរស ពួកអ្នកឯង មិនសមបើទៅសូមអម្បះមកនឹងខ្លួនឯង
 ហើយឲ្យពួកជាងដម្បាញត្បាញចិវេស្វរ(ដូច្នេះ)សារ ម្ចាស់មោឃបុរស
 អំពើដែលអ្នកធ្វើមកនេះ មិននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ផលចំណូលដែលមិនទាន់
 ជ្រះថ្លា នឹងមិននាំពួកដល់ជ្រះថ្លាហើយឲ្យនឹកតែជ្រះថ្លាឡើងទេ
 ។ បេ ។ ម្ចាស់កំពុងច្បាយ អ្នកទាំងច្បាយត្រូវសំដែងឡើងខ្ញុំសិក្ខាប-
 ទនេះយ៉ាងនេះថា កំពុងឯកាមយសូមអម្បះមកដោយខ្លួនឯង ហើយឲ្យពួក
 ជាងដម្បាញត្បាញចិវេស្វរ ភិក្ខុនោះត្រូវកាបក្តីនិស្សត្តិយបាចិត្តិយ ។

(១៨៤) យោ បដាតិ យោ យាទិសោ ។ បេ ។
 ភិក្ខុតិ ។ បេ ។ អយំ ឥមស្មំ អត្ថ អនិច្ចេតោ ភិក្ខុ-
 តិ ។ សាមន្តិ សយំ វិញ្ញាបេត្វា ។ សុត្តំ ឆាប ឆ
 សុត្តានិ ចោចំ ឆាប្បសំគំ តោសេយ្យំ កម្ពុលំ
 សាលំ កម្ពុ ។ ឆន្ទវាយេហិ តិ មេសតាវកេហិ វិហា-
 បេតិ បយោតេ ឆុត្តានិ ។ ចដិណាតេន ធិស្សត្តិយំ
 យោតិ ធិស្សត្តិកតំ សង្ឃស្ស វា ឆណស្ស វា ឆុត្ត-
 លស្ស វា ។ ឯវត្ថុ មន ឆិក្ខុវេ ធិស្សត្តិកតំ ។ បេ ។
 ឥធ មេ ឆន្ទេ ធិវំ សាមំ សុត្តំ វិញ្ញាបេត្វា ឆន្ទវាយេហិ
 វាយាបិតំ ធិស្សត្តិយំ ឥវាហំ សង្ឃស្ស ធិស្សត្តិកតិ
 ។ បេ ។ ឆន្ទយ្យតិ ។ បេ ។ ឆន្ទយ្យតិ ។ បេ ។
 អាយស្មតោ ធិម្ពតិ ។

(១៨៥) វាយាបិតេ វាយាបិកសញ្ញំ ធិស្សត្តិយំ
 ចាតិកតិយំ ។ វាយាបិតេ មេតិកោ ធិស្សត្តិយំ

(១៨៤) ត្រីវិភាគ្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នាទាំង
 សិក្ខាបទ ទី ១ នៃបាវនាភិក្ខុនោះ ។ ពាក្យថា ដោយខ្លួនឯង
 ធិស្សបក្ខខ្លួនឯង ។ ដែលហៅថា អម្បះ បានដល់អម្បះ៦យ៉ាង គឺ
 អម្បះដែលកើតពីសម្បកាល ១ អម្បះដែលកើតពីកប្បកាល ១ ស្ម័គ្រ ១
 អម្បះដែលកើតពីវេទនាសត្វ ១ អម្បះដែលកើតពីវិញ្ញាណ ១ អម្បះកើត
 ពីភក្ត្រ (គឺយករបស់ខាងដើមទាំង ៥ មកធ្វើជាអម្បះ) ១ ។ ពាក្យថា
 ឲ្យពួកជាតិដម្បញ្ញក្សត្រ គឺប្រែពួកជាតិដម្បញ្ញក្សត្រ ត្រូវតាមក្តី
 ឲ្យពួកជាតិដម្បញ្ញក្សត្រ ។ ចំពោះ ជាតិស្សត្តិយក្នុងនិរណៈដែលបានមក
 ក៏ក្នុងប្បិលរបស់សង្ឃក៏បាន ភិក្ខុនិក្ខាន បុគ្គលក៏បាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ព័ន្ធភ្យាយ ភិក្ខុប្បិលរបស់យ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ថា បពិត្រត្រៃសង្ឃ
 ដ៏ចំរើន ចំពោះប្បិលនេះ ខ្ញុំបានសូមអម្បះបកដោយខ្លួនឯង ហើយឲ្យពួក
 ជាតិដម្បញ្ញក្សត្រ ចំពោះជាតិស្សត្តិយ ខ្ញុំសូមលះបង់ចំពោះនេះដល់
 សង្ឃ ។ ពាក្យនេះនេះទៅមានសេចក្តីដូចគ្នាទាំងសិក្ខាបទទី ១ នៃចំរើន ។

(១៨៥) ភិក្ខុសំគាល់ចំពោះដែលឲ្យគេឲ្យពួកហើយថា ឲ្យគេ
 ឲ្យពួកហើយពិតមែន ត្រូវតាមក្តីធិស្សត្តិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុមាន
 សេចក្តីសង្ឃឹមក្នុងចំពោះដែលឲ្យគេឲ្យពួកហើយ ត្រូវតាមក្តីធិស្សត្តិយ

សិល្បៈវិទ្យា បុគ្គលិក ធម្មសិក្ខាបទស្ស អត្ថបទ

បាចិត្តិយំ ។ វាយាបិតេ អវាយាបិតសញ្ញំ ទិស្សត្តិយំ
បាចិត្តិយំ ។ អវាយាបិតេ វាយាបិតសញ្ញំ អាមត្តិ
ទុក្ខំ ធម្ម ។ អវាយាបិតេ វេយ្យាករណំ អាមត្តិ ទុក្ខំ ធម្ម ។
អវាយាបិតេ អវាយាបិតសញ្ញំ អបាចិត្តិ ។

[១៩៦] អបាចិត្តិ ចិត្តំ សង្ខតំ អាធមោតេ កា-
យតទ្ធិនេ អសតទ្ធិតេ បត្តត្ថវិកាយ បរិស្សាទនេ
ក្លាតកាដំ បរិវត្តនំ អញ្ញស្សនាយ អត្ថនោ ធនេន
ឧប្បត្តកស្ស អាទិកាម្មកស្សតិ ។

ធម្មសិក្ខាបទ ទំព័រ ១

សិល្បៈវិទ្យា បុគ្គលិក ធម្មសិក្ខាបទស្ស អត្ថបទ

បាចិត្តិយ ។ វិក្កុសំគាល់ចិត្តិយដែលឲ្យគេឲ្យឃើញថា មិនមែនចិត្តិ
ដែលឲ្យគេឲ្យឃើញទេ ត្រូវតាមត្ថិកិស្សន្តិយបាចិត្តិយ ។ វិក្កុសំគាល់ចិត្តិ
ដែលមិនមែនឲ្យគេឲ្យឃើញ ចិត្តិយដែលឲ្យគេឲ្យឃើញ ត្រូវតាមត្ថិ
ទុក្ខដ ។ មិនមែនចិត្តិយដែលឲ្យគេឲ្យឃើញទេ តែវិក្កុសំគាល់សេចក្តីសង្ស័យ
ត្រូវតាមត្ថិទុក្ខដ ។ វិក្កុសំគាល់ចិត្តិយដែលមិនមែនឲ្យគេឲ្យឃើញ មិនមែន
ចិត្តិយដែលឲ្យគេឲ្យឃើញទេ មិនត្រូវតាមត្ថិទុក្ខដ ។

[១៩៦] អាមត្តិមិនមានដល់វិក្កុសំគាល់ដែលសូមអម្បូរមកដើម្បីដើរចិត្ត
ដើម្បីធ្វើសម្បត្តិការយោគ ដើម្បីធ្វើត្រួតពិនិត្យ ដើម្បីធ្វើយោគបាត្រ
ដើម្បីធ្វើស្ថានបាត្រ ដើម្បីធ្វើសម្បត្តិគ្រឿងទឹក ដល់វិក្កុសំគាល់ដែលសូមអម្បូរ
អំពីពួកញាតិ ដល់វិក្កុសំគាល់ដែលសូមអម្បូរអំពីពួកជនដែលបានបរិភោគ
ដល់វិក្កុសំគាល់ដែលសូមអម្បូរដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់វិក្កុសំគាល់ ដល់វិក្កុសំគាល់
បានមកដោយច្របូបសំខ្លួន ដល់វិក្កុសំគាល់ដែលខូចបរិភោគ ដល់វិក្កុសំគាល់ជាទាំងដើម
បញ្ចក្ខំ ។

សិល្បៈវិទ្យា បុគ្គលិក ១០០ ។

សត្វមន្តិកាបទី

[១៩៧] តេជ សមយេន តុនោ ភគវ សាវត្ថិយំ
វិហារិ ដេតវន អនាថមិណ្ឌុកស្ស អារមេ ។ តេជ
ចោ បទ សមយេន អញ្ញតរេ បុរិសា បវសំ
គច្ឆន្តោ បជាបតំ ឯតនកេច សុត្តំ ជារយំត្វា អមុ-
កស្ស តន្តវាយស្ស ទេហំ ជីវំ វាយាមេត្វា ជិត្តិ-
ចាហំ^(១) អាគតោ អយ្យំ ឧបនន្តំ ជីវនេ អច្ឆានេស្សា-
មីតិ ។ អស្សោសិ ចោ អញ្ញតរេ មិណ្ឌុចារិកេ
កិក្ខុ តស្ស បុរិសស្ស នមំ វាចំ កាសនានស្ស ។
អជេចា សោ កិក្ខុ យេនាយស្មា ឧបនន្តោ សក្យបុត្តា
តេជបស្មន្តមិ ឧបស្មន្តមិត្វា អាយស្មន្តំ ឧបនន្តំ សក្យ-
បុត្តំ ឯតនកេច មហាបុត្តោសិ ត្វំ អារុសោ ឧបនន្ត
អមុកស្មី ឱតាសេ អញ្ញតរេ បុរិសា បវសំ គច្ឆន្តោ
បជាបតំ ឯតនកេច សុត្តំ ជារយំត្វា អមុកស្ស តន្តវា-
យស្ស ទេហំ ជីវំ វាយាមេត្វា ជិត្តិចាហំ អាគតោ
អយ្យំ ឧបនន្តំ ជីវនេ អច្ឆានេស្សាមីតិ ។ អត្តារុសោ

សិក្ខាបទទី ៧

[១៩៨] សម័យនោ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជីវិតោ កាលទ្រង់គង់
នៅក្នុងពេល ជាបេសកកម្មបំណុលមហាសេដ្ឋី ទៀបត្រង់សាវត្ថី ។
ព្រះនាងឯង មានបុរសម្នាក់ កាលពេញទៅកាន់ទិវសស្វាទ បាន
និយាយពាក្យនេះនឹងប្រពន្ធថា ចូរទាន់ជូនអម្បូរយកទៅឲ្យជាងផ្សាញ
ឯណោះ ហើយប្រាប់ឲ្យគេឲ្យដឹងទៅទុកទៅ ថាអញត្រឡប់មកវិញ
នឹងប្រគេនប្តី (នោះ) ឲ្យព្រះបន្ទូលជាម្ចាស់គ្រង ។ ក៏កុម្មុយរូបជា
អ្នកកាន់បំណុលវិកត្ត បានឮពាក្យដ៏ឈឺបុរសនោះនិយាយហើយ ។
ដើម្បីកុំឲ្យនោះចូលទៅរកបន្ទូលសក្យបុត្រជីវិតោយុ លុះដល់ហើយបាន
និយាយពាក្យនេះនឹងបន្ទូលសក្យបុត្រជីវិតោយុថា ម្ចាស់គាត់សាប-
នន្ត លោកជាអ្នកមានបុណ្យធំ ព្រះបុរសម្នាក់នៅទីឯណោះ កាល
ពេលពេញទៅកាន់ទិវសស្វាទ បាននិយាយនឹងប្រពន្ធគាត់ថា ចូរទាន់
ជូនអម្បូរ(សម្រាប់ឲ្យដឹង) ហើយយកទៅឲ្យជាងផ្សាញឯណោះ
ឲ្យគេឲ្យដឹងទៅទុកទៅ (អញ) ចាំអញត្រឡប់មកវិញនឹងប្រគេនប្តីឲ្យព្រះ
បន្ទូលជាម្ចាស់គ្រង ។ បន្ទូលជីវិតោយុឮយថា ម្ចាស់គាត់សា

មិ សោ ឧបដ្ឋានោតិ ។ សោមិ ទោ តន្ត្រកាយោ
 អាយស្មតោ ឧបទទ្ធស្ស សក្យបុត្តស្ស ឧបដ្ឋានោ
 ហោតិ ។ អថទោ អាយស្មា ឧបទទ្ធនោ សក្យបុត្តោ
 យេន សោ តន្ត្រកាយោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 តំ តន្ត្រកាយំ ឯតនកេច ឥទំ ទោ អារុសោ ជីវំ បំ
 ឧទ្ទិស្ស វិយតិ អាយតញ្ច ករោហិ វិគ្គតញ្ច អប្បតញ្ច
 សុវិតញ្ច សុប្បវយិតញ្ច សុវិលចិតញ្ច សុវិតត្ថិតញ្ច
 ករោហិតិ ។ ឯតេ ទោ មេ កន្តេ សុត្តំ ជារយិត្វា
 អទំសុ ឥមិទា សុត្តេន ជីវំ វិចារហិតិ ន កន្តេ
 សត្តា អាយតំ វិ វិគ្គតំ វិ អប្បតំ វិ តាតុ
 សត្តា ច ទោ កន្តេ សុវិតញ្ច សុប្បវយិតញ្ច
 សុវិលចិតញ្ច សុវិតត្ថិតញ្ច តាតុទ្ធិ ។ ឥឡ្ហ តំ អារុសោ
 អាយតញ្ច ករោហិ វិគ្គតញ្ច អប្បតញ្ច ម តេន
 សុត្តេន បដិទទ្ធិ កវិស្សតិទិ ។ អថទោ សោ តន្ត្រ-
 កាយោ យថាអាកតំ សុត្តំ តន្តេ ឧបទទ្ធនោ យេន
 សា ឥត្ថិ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តំ ឥត្ថិ
 ឯតនកេច សុត្តេន អយេ អត្តោតិ ។ ទទុ តំ

ការនោះពិនិត្យហើយ ត្រូវប្រសារនោះជាញឹកញយបង្កការបង្កំ ។
 ឯពាក់ផ្សេងៗនោះជាញឹកញយបង្កការបង្កំ បទនុស្សចុះត្រង់មានអាយុ
 មែន ។ លំដាប់នោះ បទនុស្សចុះត្រង់មានអាយុ ចូលទៅក្នុង
 ជាន់ផ្សេងៗនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយបាននិយាយពាក្យនេះនឹងពាក់
 ផ្សេងៗនោះថា ខ្លួនអ្នកដ៏មានអាយុ ចំរើនអត្តភូត្តាញចំពោះអត្ត
 ភូត្តាញធ្វើឲ្យវែង ឲ្យទូលាយ ឲ្យវែងឆ្ងាយ ឲ្យវែងឆ្ងាយ វិគ្គតញ្ច
 ឲ្យតំ ក្នុងឲ្យល្អ ស្ថិតឲ្យល្អ ។ ពាក់ផ្សេងៗដូច្នេះថា បពិត្រ
 លោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន គេប្តឹងអម្បាលពាក់នេះមកឲ្យខ្ញុំកុណាថា អ្នកឯង
 ចូរត្រឡប់ទៅដោយអម្បាលនេះ បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំកុណា
 មិនអាចធ្វើឲ្យវែង ឲ្យទូលាយ ឲ្យវែងឆ្ងាយបានទេ បពិត្រលោកម្ចាស់
 ប៉ុន្តែខ្ញុំកុណាអាចត្រឡប់ឲ្យវែង វិគ្គតញ្ចឲ្យតំ ក្នុងឲ្យល្អ ស្ថិត
 ឲ្យល្អបាន ។ បទនុស្សដ៏មានអាយុចោលថា ល្អិតយុទ្ធ ខ្លួនអ្នក
 ដ៏មានអាយុ អ្នកចូរធ្វើឲ្យវែង ឲ្យទូលាយ ឲ្យវែងឆ្ងាយចុះ អម្បាលនោះ
 ចំនួន១១ ។ លំដាប់នោះ ពាក់ផ្សេងៗនោះបញ្ចូលអម្បាលដែលបានមក
 ពាក់ប៉ុន្មានទៅក្នុងផ្សេងៗអស់ហើយ រើបច្ចុប្បន្នស្រីនោះ លុះចូល
 ទៅដល់ហើយបាននិយាយពាក្យនេះនឹងស្រីនោះថា នែនាងដ៏ចម្រើន ឥឡូវ
 ត្រូវការអម្បាល (ថែមទៀត) ។ នាងនោះត្រឡប់ស្នាក់ នែអ្នក

អយ្យ^(១) មយា វុត្តា ឥទិមា សុត្តេ ចិវំ វិហាហិតំ ។
 សទ្ធាហំ អយ្យ តយា វុត្តា ឥទិមា សុត្តេ ចិវំ
 វិហាហិតំ អមិច មំ អយ្យ ឧបទន្ទោ ឯវនាហា ឥដ្ឋំ គំ
 អវុសោ អាយតេ តារាហំ វត្ថុតន្តា អប្បិទន្តា
 ន តេន សុត្តេ បដិទន្ធិ ភវិស្សតីតិ ។ អថទោ
 សា ឥត្ថិ យន្តុកញ្ញោ សុត្តំ បមមំ អនាសំ តត្ថតំ
 បត្តា អនាសំ ។ អស្សាសំ ទោ អាយស្មា ឧបទន្ទោ
 សត្យបុត្តោ សោ តតិ បុរិសោ បវាសនោ អាគតោតិ ។
 អថទោ អាយស្មា ឧបទន្ទោ សត្យបុត្តោ យេន តស្ស
 បុរិសស្ស ចិវំសាចំ តេបុពស្ថម្ភំ ឧបស្ថម្ភមិត្តា បញ្ញត្តេ
 អាសនេ ចិសីទិ ។ អថទោ សោ បុរិសោ យេនាយស្មា
 ឧបទន្ទោ សត្យបុត្តោ តេបុពស្ថម្ភំ ឧបស្ថម្ភមិត្តា
 អាយស្មន្តំ ឧបទន្តំ សត្យបុត្តំ អភិវាទេនា ឯតបន្តំ
 ចិសីទិ ។ ឯតបន្តំ ចិសីទន្ទោ ទោ សោ បុរិសោ
 បដាចតិ ឯតទតេន វាយាបិតិ^(២) ចិវន្តិ ។ អាម
 អយ្យ វាយាបិតិ^(៣) ចិវន្តិ ។ អាហា អយ្យ ឧបទន្តំ

១ ឧ. ឧ. ឧ. ឧ. ។ ២. ឧ. ឧ. ឧ. ។

ខ្ញុំបានប្រាប់អ្នកហើយថា អ្នកចូរគ្រូត្រូវដឹងដោយអម្បាល្ហាច្បាស់ទៀតនោះ ។
 ជាធម្មតាត្រូវដឹងថា នៃនាងដំបង នាងបានប្រាប់ខ្ញុំថា អ្នកចូរគ្រូត្រូវ
 ដឹងដោយអម្បាល្ហាច្បាស់ក៏ពិតមែនហើយ តែព្រះបទន្ទុកជាម្ចាស់លោក
 និយាយយ៉ាងនេះនឹងខ្ញុំថា ក្លាយចុះ ម្ចាស់អ្នកដ៏មានអាយុ អ្នកចូរគ្រូ
 ឲ្យវែង ឲ្យចូលាយ ឲ្យវែងទល្គ អម្បាល្ហាច្បាស់នោះមិនខ្វះទេ ។ ស្រីនោះក៏ឲ្យ
 អម្បាល្ហាច្បាស់នាងធម្មតាត្រូវដឹងនោះ ត្រូវហេតុអម្បាល្ហាច្បាស់នាងធម្មតា
 ជាមុនដែរ ។ ឯបទន្ទុកស្រីគ្រូដ៏មានអាយុបានចំណង់ថា បុរសនោះ
 ត្រូវបំបែកចិត្តសង្គារះហើយ ។ បទន្ទុកស្រីគ្រូដ៏មានអាយុចូល
 ទៅកាន់លំនៅរបស់បុរសនោះ លុះចូលទៅហើយក៏អធិប្បាយលើកលែង
 ដែលគេចាត់ចែងស្រាប់ ។ ឯបុរសនោះក៏ចូលទៅក្នុងបទន្ទុកស្រីគ្រូ
 ដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយថ្វាយបង្គំបទន្ទុកស្រីគ្រូដ៏មានអាយុ
 ហើយអធិប្បាយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះបុរសនោះអធិប្បាយស្រួលចូលហើយ
 ក៏និយាយពាក្យនេះនឹងប្រពន្ធថា នាងដឹងបានឲ្យជាធម្មតាត្រូវដឹងរួច
 ហើយឬ ។ ប្រពន្ធត្រូវដឹងថា ចំនេះ អ្នកជាម្ចាស់ ខ្ញុំបានឲ្យគ្រូត្រូវដឹងរួច
 ហើយ ។ ប្តីពារកថា ចូរនាងយកមក ព្រមទាំងប្រពន្ធថាឲ្យព្រះបទន្ទុក

អាចជួសជុល^(១) ។ សង្ខ ភក្ខវាតិ ។ ឆ្មារតតោ ទេ ឧបសង្ខ
 អញ្ញាតតោតិ ។ អញ្ញាតតោ ភក្ខវាតិ ។ អញ្ញាតតោ
 មោឃបុរិស អញ្ញាតតស្ស ទ ជាធាតុ បង្កើត វា
 អប្បជ្ឈំ វា សង្ខ វា អសង្ខ វា តត្ថ ឆាប វា
 មោឃបុរិស បុព្វ អប្បវាតោ អញ្ញាតតស្ស តហាបតិ-
 តស្ស តន្តវាយេ ឧបសង្ខមិត្តា ចីវរវិភាស្ស អាចជួសជុល
 ទេតំ មោឃបុរិស អប្បសង្ខាមំ វា បសានាយ បសង្ខាមំ
 វា កិល្បោភាវាយ ។ មេ ។ ឯវត្ថា មទ កិត្តុវ ឥមំ
 សិក្ខាបដំ ឧប្បសេយ្យាដ កិត្តុំ បទេវ ឧប្បស្ស អញ្ញាត-
 តោ តហាបតិ វា តហាបតាមិ វា តន្តវាយេវា ចីវរ
 វាយាមេយ្យ ។ តត្ថ ទេ សោ កិត្តុ បុព្វ អប្បវាតោ
 តន្តវាយេ ឧបសង្ខមិត្តា ចីវរ វិភាស្ស អាចជួសជុល

១ ឧ. ម. អាចជួស ។

ជំនឿបទ ។ ឧបនន្តត្រាបទូលថា សូមឱ្យនិព្វានបេត្តាប្រាស ការ
 ទោរព័ន្ធមែន ។ ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា នៃឧបនន្ត បុរសទោរជា
 ញាតិរបស់អង្គ ឬមិនមែនជាញាតិទេ ។ ឧបនន្តត្រាបទូលថា
 បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ បុរសទោរមិនមែនជាញាតិទេ ។
 ម្ចាស់មោឃបុរស បុគ្គលមិនមែនជាញាតិកែវមិនទទួលដំនើរការសមគួរ
 ទំនិមិទសមគួរ ការល្អិតល្អន់ ទំនិមិទល្អិតល្អ បេសបុគ្គលដែលមិនមែនជា
 ញាតិទេ នៃមោឃបុរស ក្នុងរឿងចីវរទោះ (បើ) ម្ចាស់ចីវរគេមិនបានបកា-
 ណាមកពីដើមទេ អ្នកឯងមិនសមរម្យនឹងហ៊ានចូលទៅកេត្តជាងដ៏ជ្រួញ
 របស់គហបតីដែលមិនមែនជាញាតិ ហើយដល់ខ្ញុំក៏ឃាត់ណាស់ក្នុងចីវរ
 (និរត្តទំនងប្រាសចូលស្រាបាត់ចូលសោះ) នៃមោឃបុរស អំពើដែល
 អ្នកឯងធ្វើមកទេ មិនមែននាំឱ្យជ្រះថ្លាដល់ជនទាំងឡាយដែលមិនទាន់
 ជ្រះថ្លា ទំនិមិទមែននាំឱ្យដល់ជ្រះថ្លាស្រាប់ហើយ ច្បាប់នៃតែ
 ជ្រះថ្លាឡើងទេ ។ មេ ។ ម្ចាស់កិត្តុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បី
 សំដែងឡើងខ្ញុំសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា គហបតី (គឺបុរសជាម្ចាស់ផ្ទះ) ក្តី
 គហបតានី(គឺស្រីជាម្ចាស់ផ្ទះ) ក្តី ដែលមិនមែនជាញាតិ ឱ្យទាត់ជ្រួញ
 ច្បាញពីចំពោះកិត្តុណាមួយ ។ បើកិត្តុទោះ ដែលអ្នកម្ចាស់ចីវរគេមិន
 បានបកាណាមកពីមុនក្នុងរឿងចីវរទោះ វាចហ៊ានចូលទៅកេត្តជាងដ៏ជ្រួញ

នឹង ទោ អារុសោ ជីវំ បំ ទុដ្ឋិស្ស វីរយតិ អាមេតត្វា
 តរោថ វិភូតត្វា អប្បិទត្វា សុវិតត្វា សុឃ្យវាយិតត្វា
 សុវិលេខិតត្វា សុវិទ្ធិតត្វា តរោថ អប្បវធាប
 មយឡិ អាយស្មន្តានំ កំត្វា មន្តំ អនុបទដ្ឋេយ្យានាតិ ។
 ឯវត្វា សោ វិត្វា វិទ្វា តិវិទ្វា មន្តំ អនុបទដ្ឋេយ្យា ។
 អន្តមសោ បិណ្ឌបាតមន្តឃ្លី បិស្សន្តិយំ វាជិត្តិយន្តិ ។

[១៨៨] ភិក្ខុ បរោ ទុដ្ឋិស្សនិ ភិក្ខុស្សត្វាយ
 ភិក្ខុ អារម្មណំ តត្វា ភិក្ខុ អត្ថានេតុកកមោ ។
 អត្ថានតតោ ធាម វាតតោ វា បិទតោ វា យោ
 សត្តមា បិទាមយេតា អនេម្បាឡា ។ តហមទិ
 ធាម យោ កោចិ វតាវិ អជ្ឈាវសតិ ។ តហមភាទិ
 ធាម យោ កោចិ អតាវិ អជ្ឈាវសតិ ។ តន្តវាយេវេតិ
 មេសកាមមា ។ ជីវំ ធាម ជន្តំ ជីវាទំ មត្វាទិ
 ជីវំ វិតម្បធុបតំ មជ្ឈិមំ ។ វិយាមេយ្យាតិ វិទាមេតិ ។

១ អនុបទដ្ឋេយ្យានំ ឃ្លានំ ។

ហើយដល់ខ្ញុំកិរិយាគំណត់ក្នុងចំរើ (គឺគេនាំចង់បានល្អឲ្យហួសហេតុ)
 គឺកាលថា ខែអ្នកដ៏មានឈ្មោះ ចំរើនេះឲ្យត្បាញបំពោះអាត្មា អ្នកចង់
 ល្អបាចឲ្យឲ្យដឹង ឲ្យចូលរាយ ឲ្យមានសាច់ញាតិ ឲ្យស្នេហា តែឲ្យ
 គង់ល្អ ចូរគ្រោះក្នុងហើយសិនឲ្យល្អ សំរេចអាត្មាថែមឆ្នាំនាំឲ្យអ្នកបង្គំ
 បង្គំ ។ គិតនោះលុះនិយាយយ៉ាងនេះហើយ ក៏ថែមឆ្នាំនាំបង្គំបង្គំឲ្យ
 ដោយហេតុទៅ ទុកជាគ្រាន់តែបង្គំបំរើបុណ្យបាន (ទ្រង់ត្រ) ក៏ត្រូវអាបត្តិ
 និស្សន្ទិយបាចិត្តិយ ។

[១៨៩] ព្រះភាគ្យថា បំពោះគិតុណាមួយ គឺដើម្បីជាប្រយោ-
 ជនដល់ភិក្ខុ គឺធ្វើកិច្ចការការប្រណី ហើយចង់ឲ្យភិក្ខុស្យាគីដណ្តប់ចំរើ ។
 គហបតិដែលមិនជាប់ចំរើ (ជាសាច់ញាតិ) ដ៏បំរើណាមួយមាតាភ្នំ
 បិតាភ្នំ រៀនពលដល់គូដ៏ដូចជាទី៧ ហៅថា ទិនវេនជាញាតិ ។
 បុគ្គលណាមួយដែលគ្រប់គ្រងគេហស្ថាន បុគ្គលនោះហៅថា គហបតិ ។
 ស្រីណាមួយដែលគ្រប់គ្រងគេហស្ថាន ស្រីនោះហៅថា គហមាតា ។
 ភាគ្យថា ជានិម្បាញ បានដល់ពួកអ្នកធ្វើការត្បាញ ។ បណ្តាចំរើ ៦
 យ៉ាង ចំរើយ៉ាងណាមួយយ៉ាងក្នុងបង្គំឲ្យអ្នកប្រកបចំរើក្នុងប្រាសាទ ហៅ
 ថា ចំរើ ។ ភាគ្យថា ឲ្យត្បាញ គឺជាឲ្យចាត់អប្បវេណ្ឌឲ្យត្រឡប់ស្រួត ។

តត្រ ចេ សោ កំត្វា យំ កំត្វំ ឧទ្ទិស្ស ចំវំ វិយតិ
 សោ កំត្វា ។ បុត្រ អប្បវាសិតំ បុត្រ អវុត្តា ហោតិ
 កំធិសេន តេ កន្ត ចំវេន អន្តា កំធិសំ តេ ចំវំ
 វិយាមេនីតិ ។ កន្តវាយេ ឧបសង្កមិត្វា យំ កន្ត
 យត្ថ កត្វិ ឧបសង្កមិត្វា ។ ចំវេ វិត្យ អាយន្ទេយ្យាតិ
 តំនំ ទោ អវុសា ចំវំ យំ ឧទ្ទិស្ស វិយតិ អាយតញ្ច
 ករោជ វិត្តតញ្ច អប្បតញ្ច សុវិតញ្ច សុប្បវាយិតញ្ច
 សុវិលទិតញ្ច សុវិត្តតញ្ច ករោជ អប្បវាយិត មយម្យ
 អាយស្មប្បាធំ កំត្វា មត្តំ អនុបន្ទេយ្យាមាតិ ។ ឯវា
 សោ កំត្វា វត្តា កំត្វា មត្តំ អនុបន្ទេយ្យ អន្តមសោ
 បិណ្ឌាចាតមត្តម្បតិ បិណ្ឌាចាតោ ឆាប យាតុបិ កត្តបិ
 ទាទង្គយំបិ ធុណ្ឌបិណ្ឌាបិ ធុណ្ឌកត្តបិ ធុណ្ឌសុត្តបិ
 អន្តមសោ ធុណ្ឌ កណ្ឌំ ។ តស្ស វេនេន អាយតំ
 វា វិត្តតំ វា អប្បតំ វា ករោជំ ចាយោតេ ធុណ្ឌំ ។

ពាក្យថា បើកុំនោះ សេចក្តីថា ម្ចាស់ចិវ្យក្សាញចិវ្យក្សាញចិវ្យក្សាញ
 សំដៅយកកុំនោះ ។ ពាក្យថា គេមិនបាទបរិណាមកតិមុន គឺមិនបាទ
 នំយាយតាទុកមកតិមុនថា បពិត្រលោកម្ចាស់ លោកត្រូវការចិវ្យក្សាញ
 ណា ខ្ញុំកុំលោភនឹងឲ្យជាងដម្បញ្ចញចិវ្យក្សាញប្រគេនលោក ។
 ពាក្យថា ចូលទៅរកជាងដម្បញ្ច គឺទៅផ្ទះជាងដម្បញ្ច ឬចូលទៅ
 រកគេក្នុងផ្ទះណាមួយ ។ ពាក្យថា ដល់នូវកិរិយាករណ៍ក្នុងចិវ្យ
 គឺនិយាយថា វិនិច្ឆ័យនិមិត្តភាព ចិវ្យក្សាញចិវ្យក្សាញចិវ្យក្សាញ
 ក្នុងចិវ្យក្សាញចិវ្យក្សាញ ឲ្យចូលយក ឲ្យសាច់ញឹក ធ្វើឲ្យស្មើស្ម័ង វិចឲ្យ
 តឹងល្អ ត្រដោនក្នុងចិវ្យក្សាញ ឲ្យសាច់ញឹក ស្រស់តាមដំណើរនៃវិចឲ្យ
 ឲ្យពួកអ្នកនិមិត្តភាពនេះ ។ ពាក្យថា កុំនោះ លុះនិយាយ
 យ៉ាងនេះហើយ ក៏បែរទៅនាំបង្គាប់បង្គាប់ឲ្យ ដោយហោចទៅក្នុងគ្រាន់នៃ
 ចង្កៀងបិណ្ឌបាត ដើម្បីយក បង្គាប់ បង្គាប់ បង្គាប់ បង្គាប់ បង្គាប់ បង្គាប់
 បង្គាប់ ដោយហោចទៅ សូម្បីដល់គិតសម្រាប់ចិត្តក្តី ឈឺស្លាប់ក្តី
 អម្បាលនឹងក្តី ក៏កុំសំដែងនឹងឲ្យស្តាប់ក្តី (ក៏ហៅថាបិណ្ឌបាតក្នុងសិក្ខាបទ
 នេះដែរ) ។ បើជាងដម្បញ្ចញចិវ្យក្សាញក្តី ឲ្យចូលយកក្តី ឲ្យមានសាច់
 ញឹកក្តី តាមពាក្យ(បង្គាប់)របស់កុំនោះ ត្រូវអាបត្តិក្នុងដំណើរប្រយោគ ។

ចដិលាកេន ធិស្សន្តិយំ ហេតុនិ ធិស្សន្តិកត្ថំ សង្ឃស្ស
 វា គណស្ស វា បុគ្គលស្ស វា ។ វេទនា បទ វិច្ឆារ
 ធិស្សន្តិកត្ថំ ។ បេ ។ វេទនា ខេ កន្តេ ចីវរំ បុព្វេ អប្បវា-
 វិកា អញ្ញាតកស្ស តហមតិកស្ស តទ្ធការយេ ឧប-
 សង្កម្ពត្តា ចីវរេ វិកេប្បំ អាមជ្ជំ ធិស្សន្តិយំ វេទាហំ
 សង្ឃស្ស ធិស្សន្តិមីតិ ។ បេ ។ ធនេយ្យតិ ។ បេ ។
 ធនេយ្យន្តិ ។ បេ ។ អាយស្មតោ ធិស្តិ ។

[១៩៩] អញ្ញាតកេ អញ្ញាតកសញ្ញំ បុព្វេ អប្ប-
 វាវតោ តហមតិកស្ស តទ្ធការយេ ឧបសង្កម្ពត្តា ចីវរេ
 វិកេប្បំ អាមជ្ជតិ ធិស្សន្តិយំ ចាចិទ្ធិយំ ។ អញ្ញាតកេ
 វេទនិកោ បុព្វេ អប្បវាវិកា តហមតិកស្ស តទ្ធការយេ
 ឧបសង្កម្ពត្តា ចីវរេ វិកេប្បំ អាមជ្ជតិ ធិស្សន្តិយំ ចា-
 ចិទ្ធិយំ ។ អញ្ញាតកេ ញាតកសញ្ញំ បុព្វេ អប្បវាវតោ

ចីវរោជាធិស្សន្តិយ កុដិវណៈវេសេបាមក ភិក្ខុត្រូវលះបង់ដល់សង្ឃ
 កំបាន គណៈកំបាន បុគ្គលកំបាន ។ ខ្លាចភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុត្រូវ
 លះបង់យ៉ាងនេះថា ។ បេ ។ បតិទ្រព្រះសង្ឃដ៏ចំរើន ចីវរបស់ខ្ញុំ
 កុណានេះ ខ្លាស់ចីវរមិនបានបករណាមកពីមុនទេ ខ្ញុំកុណាបានចូល
 ទៅកេត្តកដាងដម្បញ្ញរបស់គោតិដែលមិនមែនជាញាតិ ហើយផល
 នូវកិរិយាកំណត់ក្នុងចីវរ (គឺចង់បានល្អឬស្រហេតុ) ចីវរនេះជាធិស្សន្តិក
 ខ្ញុំកុណាសូមលះបង់ចីវរនេះដល់សង្ឃ ។ ពាក្យគក់ពីនេះទៅមានសេចក្តី
 ដូចគ្នាទាំងស្រុងបទ ១ ខែចីវរវត្តមានដើមនោះហើយ ។

[១៩៩] ភិក្ខុសំគាល់គហបតិមិនមែនជាញាតិ ថាមិនមែនជាញាតិ
 គិតមែន គេមិនបានបករណាមកពីមុនទេ ចូលទៅកេដាងដម្បញ្ញ
 របស់គហបតិ ហើយផលនូវកិរិយាកំណត់ក្នុងចីវរ (ត្រូវអាបត្តិធិស្សន្តិយ
 បាចិក្ខិយ ។ គហបតិមិនមែនជាញាតិ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ គេមិន
 បានបករណាមកពីមុន ចូលទៅកេដាងដម្បញ្ញរបស់គហបតិ ហើយផល
 នូវកិរិយាកំណត់ក្នុងចីវរ (ត្រូវអាបត្តិធិស្សន្តិយបាចិក្ខិយ ។ ភិក្ខុសំគាល់
 គហបតិដែលមិនមែនជាញាតិ ថាជាញាតិ គេមិនបានបករណាមកពីមុន

គមាបតិកាស្ស ភទ្ទកាយេ ឧបសម្ព័ន្ធមំគា ចំវេ វិកាប្បំ
 អាបដ្ឋតំ ធិស្សត្ថិយំ ចាចិត្តិយំ ។ ញាតតេ
 អញ្ញាតកសញ្ញី អាបត្តិ ឧត្តរជស្ស ។ ញាតតេ
 វេមតំតោ អាបត្តិ ឧត្តរជស្ស ។ ញាតតេ ញាតក-
 សញ្ញី អំបាបត្តិ ។

[១៦១] អំបាបត្តិ ញាតកាតំ វេរាវតាតំ អញ្ញាស្ស-
 កាយេ អត្ថនោ ធានេម មហាស្សំ វាយាបេតុកាមស្ស
 អប្បស្សំ វាយាបេតិ ឧត្តរកស្ស អាតិកាត្ថិកស្សត្ថំ ។

លទ្ធផលប្រយោជន៍ ផ្សេងៗ ។

បូលទៅកេត្តកង្វាន់ដ៏ម្យាញាបស់គមាបតិ ហើយដល់ទូរិយាភិណ្ឌកុន្តិ
 ចំវេ ត្រូវអាបត្តិស្សត្ថិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុសំគាល់គមាបតិដែលជាញាតិ
 ជាមិនមែនជាញាតិ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសន្ស័យនឹងគមាបតិ
 ដែលជាញាតិ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។ ភិក្ខុសំគាល់គមាបតិដែលជាញាតិ
 ជាញាតិគឺមិនមែន មិនត្រូវអាបត្តិអ្វីឡើយ ។

[១៦២] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលភិណ្ឌកុន្តិចំវេ កុន្តិសំណាក់នៃ
 ពួកគមាបតិដែលជាញាតិ ដល់ភិក្ខុដែលភិណ្ឌកុន្តិចំវេ កុន្តិសំណាក់នៃពួក
 គមាបតិដែលជាបរាណា ដល់ភិក្ខុដែលភិណ្ឌកុន្តិចំវេដ៏ឃ្លីជាប្រយោជន៍
 ដល់ភិក្ខុឯទៀត ដល់ភិក្ខុដែលធ្វើចំវេដោយទ្រព្យរបស់ខ្លួន ដល់ភិក្ខុដែល
 ម្ចាស់ចំវេគេចនឹងទ្រព្យប្រាថ្នាចំវេមានដ៏វិទ្យុច្ឆ័ន តែភិក្ខុទ្រព្យប្រាថ្នាចំវេមាន
 ដ៏វិទ្យុច្ឆ័នវិញ ដល់ភិក្ខុដែលទូចចំវេ ដល់ភិក្ខុដែលជាខាងដើមបញ្ញត្តិ ។

សំព្វបទ ៧ ចប់ ។

អង្គមហាបាយ

[០៦០] តេជ សមយេន តុន្តោ កកក សាវត្ថយំ
វិហារតិ ជេតវីនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាហមេ ។ តេជ
ចោ បន សមយេន អន្តាគរោ មហាមន្តោ បរិសំ
កុដ្ឋន្តោ ភិក្ខុនំ សន្តិគោ ទ្ធុនំ នាមោសំ អាគុដ្ឋន្ត
កុដ្ឋន្តា វស្សាវសិតំ ទស្សាប័តិ ។ ភិក្ខុ វស្ស
វត្តានំ កកវតា វស្សាវសិតំ អនុញាតន្តិ កុក្កន្តា
យន្តា នាគម័ស្ម ។ អថចោ សោ មហាមន្តោ
ទុដ្ឋាយតិ ទិយនិ វិចារេតិ កកំ ហិ នាម កុដ្ឋន្តា
មហា បរិសេ ទ្ធុនេ នាគម័ស្សន្តិ អហំ ហិ សេនាយ
កុដ្ឋាបិ ទុដ្ឋានំ ជីវិតំ ទុដ្ឋានំ មរណាន្តិ ។ អស្សោសុំ
ចោ ភិក្ខុ ឧស្ស មហាមគ្គស្ស ទុដ្ឋាយន្តស្ស ទិ-
យន្តស្ស វិចារេន្តស្ស ។ អថចោ តេ ភិក្ខុ កកវតា
ឯតមន្តំ អាហេនេសុំ ។ អថចោ កកក ឯស្សំ ជីវារេ
ឯតស្សំ បករណោ ធម្មំ តាមំ តត្វា ភិក្ខុ អាមាទ្តសំ

សំភារៈទី ៨

(១៦១) ឈប់យ៉ាងនោះ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដ៏បានព្រះភាគ ភាសាឥន្ទ្រ
 ក្នុងវិក្កុរេន្ទ្រវង្ស យេសំអនាថបិណ្ឌិតបរាសេដ្ឋី ទៀចក្រុងសាវត្ថុ ។
 ត្រាចានេន្ទ្រ មហាភាគាភូមិ កាលរេញទៅកាន់ទីឯកស្ថានជាទី
 ព្រាង្គប្រាស បានប្រើប្រាស់ទៅក្នុងសំណាត់ភិក្ខុតាំងឡាយដោយពាក្យថា
 លោកម្ចាស់តាំងឡាយចូរមិនមន្តមក ខ្ញុំនឹងថ្វាយសម្ពត្តិចំណាំស្បៀង ។ ឯពួក
 ភិក្ខុសង្ឃិយថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ទ្រង់អនុញ្ញាតសម្ពត្តិចំណាំ
 ស្បៀងសំព័ន្ធភិក្ខុវេលាបរិស្សាហើយ ទើបមិននាំគ្នាមក (ព្រាង្គប្រាស
 ទៅមិនទាន់ចេញស្បៀង) ។ ឈប់យ៉ាងនោះ មហាភាគាភូមិ ក៏ពាល
 ទោស និងដៀល មន្តរបង្គាប់ថា អញបានប្រើប្រាស់ទៅហើយ មិនសមបី
 បើលោកម្ចាស់តាំងឡាយមិនមិនមន្តមក ខ្លួនអញរេញទៅក្នុងកន្លែងទីតា ការ
 រស់នៅឬ ស្លាប់ទៅមិនដឹងទេ ។ ភិក្ខុតាំងឡាយបានឮ មហា
 ភាគាភូមិពាលទោស និងដៀល មន្តរបង្គាប់ហើយ ។ ទើបពួកភិក្ខុ
 តាំងនោះក្រាបទូលសេចក្តីនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ។ ព្រោះ
 នឹងនោះនេះ ចំណេះនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ទ្រង់សំដែងធម្មិតថា
 ហើយត្រាស់ហៅភិក្ខុតាំងឡាយក្នុងកាលនោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ

ភិក្ខុ អរោគច្ឆរិ បដិគ្គហោត្វា ចីវរកាលសមយំ អតិ-
 ក្កាមេន្ត្រិនំ ។ សច្ចំ ភគវតិ ។ វិគមហំ ឡោ ភគវ-
 កតំ ហិ នាម តេ ភិក្ខុវេ មោឃបុរិសា អរោគច្ឆរិ
 បដិគ្គហោត្វា ចីវរកាលសមយំ អតិក្កាមេន្ត្រិនំ នេតំ
 ភិក្ខុវេ អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ បស្សន្នានំ វា
 កិល្បេកាភយ ។ វេ ។ ឯវេញ បន ភិក្ខុវេ ឥមំ សំន្វាបនំ
 ឥន្ទ្រេយ្យន្តិ ឧសាហានាគតំ កត្តិកតេមាសិប្បន្តាមំ
 ភិក្ខុវេ បរេវ អរោគច្ឆរិ ឥប្បន្តេយ្យ អរោគំ មត្តា-
 មារេន ភិក្ខុវេ បដិគ្គហោត្វា បដិគ្គហោត្វា យាវចីវរកា-
 លសមយំ ឯក្ខន្ធិមិត្តំ តតោ វេ ឥន្ទរិ ឯក្ខន្ធិបេយ្យ
 ឯស្សត្តិយំ នាឯត្តិយន្តិ ។

ក្នុងពួកភិក្ខុទទួលអារក្ខច្ឆរិ ហើយបណ្តោយឱ្យកន្លងហួសចីវរកាលទៅ
 ក៏កម្រៃមួយ ។ ពួកភិក្ខុត្រាបខ្លួនជាសូម្បីនឹងមេត្តាប្រោសការនាពេលកម្រៃ ។
 ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះកាមច្រងំក៏ដើរលា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មិនសមច
 បើពួកអោយបុរសនោះ ទទួលអារក្ខច្ឆរិ ហើយបណ្តោយឱ្យកន្លងហួស
 ចីវរកាលទៅទ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អំពីដែលអ្នកទាំងឡាយធ្វើនេះ
 មិនមែននាំឱ្យជ្រះថ្លាផលដ៏ទាំងឡាយដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាផង មិននាំឱ្យ
 ផលដែលជ្រះថ្លាហើយឱ្យវិវិកតិជ្រះថ្លាឡើងផង ។ ថេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសំដែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា ថៃ្ង
 ពេញចូលពីថៃ្ងកត្តិក^(១)ដែលជាថៃ្ងទី ៣ ថៃ្ងសុក្រថៃ្ងសៅរ៍ខ្លះ ១០ ថៃ្ង^(២)
 ទៀតនឹងគ្រប់ (និថៃ្ង ៩ កើតនៃអស្សុជ) បើអារក្ខច្ឆរិកើតឡើងដល់
 ភិក្ខុ ។ សំគាល់ថាអារក្ខច្ឆរិរបស់ទទួលទុក លុះទទួលហើយគប្បីទុក
 ដាក់ដល់អស់សម័យចីវរកាល បើភិក្ខុទុកយូរឱ្យហួសកំណត់នោះទៅ
 ត្រូវកាចក្តិឱ្យស្ងួតយូរចិត្តិយ ។

១ ថៃ្ងពេញចូលពីថៃ្ងបឋមកត្តិក ដ៏ថៃ្ង ១៥ កើតនៃអស្សុជ ។ ២ ភិក្ខុត្រឹមថៃ្ង ៨ កើត
 នៃដល់ថៃ្ង ១៥ កើតនៃអស្សុជ ។ បើភិក្ខុមិនទាន់ប្រាសកម្រៃទេ ត្រូវទុកអារក្ខច្ឆរិរយៈពេលត្រឹម
 ១ ថៃ្ង ១០ ថៃ្ង បើបានប្រាសកម្រៃ ត្រូវទុកបាន ៨ ថៃ្ង ១០ ថៃ្ង ទុកឱ្យហួសអំពីកំណត់នោះទៅ
 ឱ្យត្រឹមតែ ១ ថៃ្ងកំណត់ឡើយ (អន្តិកា) ។

[១៦២] ធនាហារនាគតន្ត្រី ធនាហារនាគតាយ
 "លោក ។ កត្តាកតោសិប្បន្តាមន្តិ បរិវារា
 ត្តាកា វុច្ឆន្តិ ។ អច្ឆេតចិវី ជាម សេនាយ វា
 តោ ហោតិ បរិសំ វា កន្ទុកាមោ ហោតិ
 តោ វា ហោតិ តត្ថិដំ វា ហោតិ អស្សុត្ថស្ស
 សត្វា ឧប្បត្តា ហោតិ អប្បសន្នស្ស វា បសាតោ
 ប្បត្តា ហោតិ ។ សោ ចេ កិក្ខុដំ សន្តិកេ ឆ្លង
 វិណោយ្យ អាតច្ឆន្ទ កន្ទុកា វស្សាវិសិទ្ធំ ឧស្សា
 វា ។ ឯតំ អច្ឆេតចិវី ជាម ។ អច្ឆេតំ បញ្ញាតាធន
 តោ បដិគ្គហេតតំ បដិគ្គហេត្វា យាវិវិកាល
 មយំ ឯតុមិតត្ថន្តិ សញ្ញាណំ កត្វា ឯតុមិតតំ
 តំ អច្ឆេតចិវីន្តិ ។ វិវិកាលសមយោ ជាម
 ឧត្តេត កមិធន វស្សានស្ស បច្ឆិមា មាសោ អត្ថតេ

កាមរោ ។ ពុ មាសា ។ តតោ មេ ធុត្ថវ ចិត្តិយេយ្យាតិ
 ត្ថេត កាមរោ វស្សានស្ស បច្ឆិមំ ជិវសំ អតិក្កាមេតិ
 វិស្សត្តិយំ ហោតិ^(១) ។ អត្ថេត កាមរោ កាមិទុទ្ធារជិវស
 អតិក្កាមេតិ វិស្សត្តិយំ ហោតិ វិស្សត្តិកត្វំ សង្ឃស្ស
 វា គណស្ស វា មុត្តលស្ស វា ។ ឯវត្ថុ បទ តិក្ខុវេ
 វិស្សត្តិកត្វំ ។ មេ ។ វេ ។ កេត្ត អច្ឆេតតិវំ ចិវា
 តាលសមយំ អតិក្កាមេតិ វិស្សត្តិយំ វេហាវា សង្ឃស្ស
 វិ ។ មីតិ ។ មេ ។ ធម្មេយ្យាតិ ។ មេ ។ ធម្មេយ្យាតិ
 ។ មេ ។ អាយស្មរតា ធម្មតិ ។

[១៦៣] អច្ឆេតតិវំ អច្ឆេតតិវសញ្ញំ ចិវតា-
 លសមយំ អតិក្កាមេតិ វិស្សត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។
 អច្ឆេតតិវំ វេមតិកោ ចិវតាលសមយំ អតិក្កាមេតិ
 វិស្សត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។ អច្ឆេតតិវំ អច្ឆេតតិវសញ្ញំ
 ចិវតាលសមយំ អតិក្កាមេតិ វិស្សត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។
 អនិច្ចតេ អនិច្ចតសញ្ញំ... អវិកច្ចតេ វិកច្ចតសញ្ញំ...

១ សព្វធម្មតា ចាចិត្តិយន្តំ វិស្សតិ ។

បើបានក្រាលកប៉ែនត្រូវកំណត់យក៤ខែ ។ ពាក្យថា ជាបើកកុកដាក់
 ឲ្យហួសកំណត់នោះទៅ គឺជាបើមិនបានក្រាលកប៉ែន ក៏កុបរណ្តោយឲ្យ
 អច្ឆេតតិវកន្លងវិញនាធម្មតាវិស្សនាផ្លូវ គឺវិញពាក្យចូលក៏មិនកត់តទៅ
 អច្ឆេតតិវនោះជាវិស្សត្តិយ ។ បើកក្រាលកប៉ែនច្រើនហើយ រណ្តោយឲ្យ
 អច្ឆេតតិវកន្លងហួសវិញវេលាកំណត់នោះទៅ អច្ឆេតតិវនោះជាវិស្សត្តិយ
 ដែរ ក៏កុកត្រូវលេបដល់សង្ឃត៍បាន គណៈក៏បាន មុត្តលក៏បាន ។
 ម្ចាស់ក៏កុំបំភ័យឡើយ ក៏កុំបង្វិលបង្វែរយ៉ាងនេះថា ។ មេ ។ ចតិក្រិច្ច
 សង្ឃតិវេន អច្ឆេតតិវរបស់ខ្លះខ្លះ ខ្ញុំទុកឲ្យកន្លងសម័យចិវកាលទៅ
 ហើយ ចិវនេះជាវិស្សត្តិយ ខ្ញុំកុរណា សូមលះបង់អច្ឆេតតិវនេះ
 ដល់សង្ឃ ។ សេចក្តីកំណត់នេះទៅមានសេចក្តីដូចគ្នាទាំងសិក្ខាបទទី ១
 នៃចិវវត្ថុនាធម្មតាហើយ ។

[១៦៣] អច្ឆេតតិវត្ថេវមេ ក៏កុំសំគាល់ថាជាអច្ឆេតតិវ បើកកុក
 ឲ្យកន្លងសម័យចិវកាលទៅ ត្រូវវិស្សត្តិយបាចិត្តិយ ។ ក៏កុំមានសេចក្តី
 សង្ស័យក្នុងអច្ឆេតតិវ ហើយទុកឲ្យកន្លងសម័យចិវកាលទៅ ត្រូវវិស្ស-
 ត្តិយបាចិត្តិយ ។ អច្ឆេតតិវមេ ក៏កុំសំគាល់ថាមិនមែនជាអច្ឆេតតិវ ទុក
 ឲ្យកន្លងហួសសម័យចិវកាលទៅ ត្រូវវិស្សត្តិយបាចិត្តិយ ។ ក៏កុំសំគាល់
 អច្ឆេតតិវវេលាមិនបានអធិដ្ឋាន ថាបានអធិដ្ឋានហើយក្តី សំគាល់អច្ឆេតតិវ

អវិស្សជ្ជិតេ វិស្សជ្ជិតសញ្ញា... អនន្តេ ទដ្ឋសញ្ញា...
 អនន្តេ វិទដ្ឋសញ្ញា... អនន្តេ ទដ្ឋសញ្ញា... អវិស្សជ្ជិតេ
 វិស្សជ្ជិតសញ្ញា ចរិតកាលសមយំ អតិក្កាមេតិ ធិស្សត្ថិយំ
 ...ត្ថិយំ ។ ធិស្សត្ថិយំ ចរិតំ អធិស្សជ្ជិតា បរិក្កាមតិ
 អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស ។ អនន្តេកចរិតំ អនន្តេកចរិតសញ្ញា
 អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស ។ អនន្តេកចរិតំ វេមតិកោ អាបត្តិ
 ...ស្ស ។ អនន្តេកចរិតំ អនន្តេកចរិតសញ្ញា
 អនាបត្តិ ។

[១៦៤] អនាបត្តិ អន្តោសមយំ អធិដ្ឋេតិ វិកល្យតិ
 វិសដ្ឋេតិ ទស្សតិ វិទស្សតិ ទយ្យតិ អដ្ឋិទ្ធិតា កណ្ណាតិ^(១)
 វិស្សាសំ កណ្ណាតិ^(២) ទុដ្ឋត្ថកាស្ស អាទិកាម្មិតស្សាតិ ។

អដ្ឋិទ្ធិតា វិជ្ជិតំ ។

ដែលមិនបានវិភាគ ថាបានវិភាគហើយក្តី សំគាល់អន្តោចរិតដែល
 មិនបានលះបង់ថាបានលះបង់ហើយក្តី សំគាល់អន្តោចរិតដែលមិនបាត់
 ថាបាត់ទៅហើយក្តី សំគាល់អន្តោចរិតដែលមិនវិនាស ថាវិនាសហើយក្តី
 សំគាល់អន្តោចរិតដែលកើតមិនឆេះ ថាកើតឆេះហើយក្តី សំគាល់អន្តោចរិត
 ដែលចោលមិនបានច្រូង ថាចោលមិនយកទៅហើយក្តី ហើយទុកឲ្យកខ្វក់ហួស
 ចិត្តកាលទៅ ត្រូវអាបត្តិទិស្សន្តិយបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុមិនលះបង់ចរិតដែលជា
 ទិស្សន្តិយហើយប្រើប្រាស់ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។ ភិក្ខុសំគាល់សម្បត្តិដែលមិន
 មែនអន្តោចរិត ថាជាអន្តោចរិត ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសន្ស័យ
 ក្នុងសម្បត្តិដែលមិនមែនអន្តោចរិត ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។ ភិក្ខុសំគាល់សម្បត្តិ
 ដែលមិនមែនជាអន្តោចរិត ថាមិនមែនអន្តោចរិត មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ ។

[១៦៥] អាបត្តិមិនមានផលភិក្ខុដែលបានអធិដ្ឋេតិអន្តោចរិតទុក(ក្តី)
 វិភាគទុក(ក្តី) លះបង់ឲ្យគេ(ក្តី) ផលភិក្ខុដែលបានអន្តោចរិតបាត់ទៅ(ក្តី)
 វិនាសទៅ(ក្តី) កើតឆេះ(ក្តី) ចោលដណ្តឹងយកទៅ(ក្តី) សហធម្មិកកាន់យក
 ទៅដោយសេចក្តីស្មោះស្មាល(ក្តី) បានក្នុងសម័យចរិតកាល ផលភិក្ខុឆេះ
 ផលភិក្ខុបានដើមបញ្ចក្តិ ។

និមិត្តបទ

[១៦៥] គេន សមយេន តុដ្ឋោ កតកំ សាវត្ថិយំ
វិហារតិ ជេតវំនេ អនាជបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ គេន ខោ
បន សមយេន ភិក្ខុ វុត្តវស្ស អារាញ្ញកេសុ សេនាស-
នេសុ វិហារន្តំ ។ កត្តិកោចារកា ភិក្ខុ លទ្ធិណភាតិ
បរិចារេន្តំ ។ កតកំតោ ឯតមត្ថំ អារាមេសុ ។ អជេតោ
កតកំ ឯតស្មំ ជិពារេន ឯតស្មំ បកាណោ ធម្មំ កតំ កត្តា
ភិក្ខុ អាមាទ្តសិ អនុជាបាមិ ភិក្ខុវេ អារាញ្ញកេសុ សេ-
នាសនេសុ វិហារន្តំ តិណ្ឌំ ចីវរាជំ អញ្ញាតវំ ចីវំ អន្ត-
រយេវ ជិត្តិបិត្តំ ។ គេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុ
កតកំតោ អនុញ្ញាតំ អារាញ្ញកេសុ សេនាសនេសុ វិហា-
រន្តំ តិណ្ឌំ ចីវរាជំ អញ្ញាតវំ ចីវំ អន្តរយេវ ជិត្តិបិត្តំ ។
គេ^(១) តិណ្ឌំ ចីវរាជំ អញ្ញាតវំ ចីវំ អន្តរយេវ ជិត្តិបិត្តា
អតិរេកោចារត្ថំ វិហារសន្តំ ។ តានិ ចីវរាជំ ធម្មន្តិបិ

១ អារាញ្ញកេសុ សេនាសនេសុ វិហារន្តំ តិណ្ឌំ ចីវរាជំ ចេត្តិ វិស្សនំ ។

និមិត្តបទទី៨

[១៦៥] សមីយោនោ ព្រះពុទ្ធជំហនព្រះភោគកាលនន៍នៅក្នុង
វត្តជេតវន របស់វេនាជបិណ្ឌិកមហាសេដ្ឋី ជិត្តិកសាវត្ថិ ។ គ្រាគោះ
ឯន ភិក្ខុទាំងឡាយនៅចាំស្រាហ័យ ទៅនៅក្នុងសេនាសនៈដែល
ដាក់នៅក្នុងវិទ្រា ពួកចោរវេកត្តិក^(១) គិតគ្នាថា ពួកភិក្ខុមុនយាង(ច្រើន)
ហើយក៏នាំគ្នាមកប្រៀបប្រៀន ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីមុខចំពោះ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ។ ព្រោះនិទាននេះ ជំរេននេះ ទើប
ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ទ្រង់សំដែងធម្មកថា ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយ
មកហើយទ្រង់ត្រាស់ថា ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលកាស្រីយ៍
ទៅសេនាសនៈក្នុងវិទ្រា គឺជាគមនុញ្ញាតឱ្យទុក បណ្តាចីវរទាំង ៣
ចីវរណាមួយ ក្នុងចន្លោះផ្ទះបាទ ។ សមីយោនោឯង ភិក្ខុទាំងឡាយ
ដឹងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ទ្រង់អនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុដែលកាស្រីយ៍ទៅ
សេនាសនៈក្នុងវិទ្រាទុកដាក់ បណ្តាចីវរទាំង ៣ ចីវរណាមួយ ក្នុងចន្លោះផ្ទះ
បាទ ។ ពួកភិក្ខុនោះក៏បាទទុកដាក់ បណ្តាចីវរទាំង ៣ ចីវរណាមួយក្នុង
ចន្លោះផ្ទះហើយនៅប្រាសចាកហួស ៦ រាត្រី ។ ចីវរទាំងនោះបាត់ទៅខ្លះ

១ អញ្ញាត ប្រាប់ថា ពួកចោរដែលធ្វើលោភឱ្យឯកភូត ។

វិទ្យាស្ម័គ្គិយំ ធម្មស្ម័គ្គិយំ ឧទ្ធករហិមំ ទន្ធនំ ។ ភិក្ខុ
 ឧទ្ធករណា ហោត្តំ លូទចីវរា ។ ភិក្ខុ ឯវមាហំសុ
 កំស្ស ឧប្បេ អាវុសា ឧទ្ធករណា លូទចីវរាភិ ។ អដថោ
 តេ ភិក្ខុ ភិក្ខុនំ ឯតមន្តំ អាហោចេសុំ ។ យេ តេ
 ភិក្ខុ អប្បជ្ជា ។ យេ ។ តេ ឧទ្ធករយន្តំ ទិយន្តំ វិចារេន្តំ
 កងំ ហិ ឆាម ភិក្ខុ តិណ្ឌំ ចីវរា អញ្ញាតំ ចីវរំ
 អន្តរាយេ ចិត្តិមិត្តា អនិរគធាវន្តំ វិប្បវស្សន្តិ ។
 អដថោ តេ ភិក្ខុ កតវតោ ឯតមន្តំ អាហោចេសុំ ។
 សន្តំ កិរ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ តិណ្ឌំ ចីវរា អញ្ញាតំ
 ចីវរំ អន្តរាយេ ចិត្តិមិត្តា អនិរគធាវន្តំ វិប្បវស្សន្តិ ។
 សន្តំ កតវតិ ។ វិចារហិ ឧទ្ធករ កតវា កងំ ហិ
 ឆាម តេ ភិក្ខុវេ មោយបុរិសា តិណ្ឌំ ចីវរា អញ្ញាតំ
 ចីវរំ អន្តរាយេ ចិត្តិមិត្តា អនិរគធាវន្តំ វិប្បវស្សន្តិ
 ទេសំ ភិក្ខុវេ អប្បសន្នា ឯ វា បសាគាយ បសន្នា ឯ
 វា ភិយ្យកាវាយ ។ យេ ។ ឯវត្ថុ បទ ភិក្ខុវេ

ទូទាតទៅខ្លះ ភ្លើងនេះខ្លះ គណ្តារកាត់ខ្លះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយមានសម្បត្តិ
 គត្រង់មានចីវរសេវាភិក្ខុ ។ ភិក្ខុ (ឯទៀត) សូយោន៍នេះថា វិទ្យាសា
 ហេតុម្តេចបានជាអ្នកទាំងឡាយមានសម្បត្តិគត្រង់មានចីវរសេវាភិក្ខុ ។ ភិក្ខុ
 ទាំងនោះក៏ប្រាប់សេចក្តីខ្លះដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុក៏ក្តេហ្ម មានសេចក្តី
 ប្រាប់ដឹង ។ បេ ។ ភិក្ខុក៏នាំនោះក៏ពោលទោស ក៏ប្រើប្រាស់ ចន្ទបង្ហាបង់
 ចុះហេតុអ្វីបានជាភិក្ខុទាំងឡាយទុក បណ្តាចីវរទាំង ព្យា ចីវរណាមួយក្នុង
 ចន្ទះផ្ទះ (ភិក្ខុក៏មិនប្រកាន់ស្រេច) ហើយនៅប្រាសចាក (វិគ្គិយ) នោះហួស
 ៦ ភក្តិ ។ ឧទាហរណ៍នោះ ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលសេចក្តីខ្លះចំពោះព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគជាម្ចាស់ ។ ព្រះអង្គក្រាបសួរថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកវាពួក
 ភិក្ខុទុក បណ្តាចីវរទាំង ព្យា ចីវរណាមួយក្នុងចន្ទះផ្ទះ ហើយនៅប្រាសចាក
 ហួស៦ ភក្តិ គិតមែនឬ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តា
 ប្រោស ការនោះគិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធដ៏មានយសជាម្ចាស់ទ្រង់បាញ់សថ
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុអ្វី បានជាពួកមោឃបុរសទាំងនោះទុក បណ្តា
 ចីវរទាំង ព្យា ចីវរណាមួយក្នុងចន្ទះផ្ទះ ហើយនៅប្រាសចាកហួស៦ ភក្តិ
 នៅ វិទ្យាសា ភិក្ខុទាំងឡាយ អំពើដែលអ្នកទាំងឡាយធ្វើនេះ មិនមែននាំឲ្យជ័យ
 ថ្វីដល់ដទៃទាំងឡាយដែលមិនទាន់ជ័យថ្វីដល់ មិនមែននាំឲ្យជ័យដែលជ័យ
 ថ្វីហើយឲ្យរីករាលដាលជ័យថ្វីដល់ទៀតផង ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ

ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យោ ឧបាស្សំ ទោ បទ
 កត្តិកបុណ្ណមំ ។ យាធិ ទោ បទ ភានំ អាវាញកានំ
 សេនាសនានំ សាសន្ត្រសម្មតានំ សប្បដិកយាធិ តថា-
 រស្ម កិក្ខុ សេនាសនេស្ម វិហារេន្តោ អាគម្ព័ន្ធខានោ
 តិណ្ឌំ ចិវារំ អញ្ញតំ ចិវំ អន្តរាយេ ធិត្តិយេយ្យ ។
 សិយា ច ឥស្ស កិក្ខុនោ កោចិទេវ បច្ចុយោ តេន
 ចិវេន វិប្បវាសាយ នាត្ថបរាមន្តេន កិក្ខុនា តេន
 ចិវេន វិប្បវាសនំ ។ តតោ ច ឧត្តំ វិប្បវេសយ្យ
 អញ្ញត្រិ កិក្ខុសម្មតិយា ធិស្សតិយំ ចាធិត្តិយន្តិ ។

(១៦៦) ឧបាស្សំ ទោ បទានំ វុត្តវស្សនំ ។
 កត្តិកបុណ្ណមន្តិ កត្តិកនាគុណ្ឌសំធិ វុត្តតិ ។ យាធិ
 ទោ បទ ភានំ អាវាញកានំ សេនាសនានំ អាវាញកំ
 ចាម សេនាសនំ បញ្ចនុសតិកំ បច្ចិមំ ។ សាសន្ត្រ
 ចាម អាវាសេ អាវាមុបចាវ ចោរាធិ ចិវិដ្ឋាកាសោ
 ធិស្សតិ កុត្តាកាសោ ធិស្សតិ បិសោកាសោ ធិស្សតិ
 ធិសិដ្ឋាកាសោ ធិស្សតិ ធិបន្ទាកាសោ ធិស្សតិ ។

អ្នកតំឡាយធម្មសំវេទិក្សន៍ឡើយសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា កាលបើកិក្ខុ
 តំឡាយបំរើស្សន្តហើយ លុះដល់មកពេញបូណ៌មីនៃកត្តិក ។
 សេនាសនៈតំឡាយណាដែលតាំងនៅក្នុងព្រៃ ដែលគេសម្មតិថាជាទី
 មានសេចក្តីរន្ស៊ីស មានភ័យចំពោះមុខ កាលកិក្ខុនៅក្នុងសេនាសនៈតំឡាយ
 មានសភាពផ្ទុះឆ្ពោះ បើមានចំណង់ចង់ទុកចិវិធម្បិទុក បណ្តាចិវិ
 តំឡាយចិវិណាមួយក្នុងចន្លោះដុះ កែបើកិក្ខុនោះបានហេតុអ្វីមួយល្អមធ្យ
 នៅប្រាសចាកចិវិនោះបាន កិក្ខុនោះធម្មតាប្រាសចាកចិវិនោះយ៉ាងយូរ
 ត្រឹម ៦ ពត្រិ ។ បើនៅប្រាសចាកឲ្យហួសពីកំណត់នោះទៅ ត្រូវតាមន្ត្រី
 វិស្សន្តិយបាចិត្តិយ រៀបរៀងតែកិក្ខុដែលបានសេចក្តីសម្មតិអំពីសិក្ស ។

[១៦៦] ត្រង់ពាក្យថា បំរើស្សន្តហើយ គឺពេញស្សន្តហើយ ។
 ពាក្យថា ពេញបូណ៌មីនៃកត្តិក គឺថាព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់សំដៅ
 យកទី ៤ (វេទស្សនាដ្ឋ) ឆ្ពោះថា កត្តិក^(១) ។ ពាក្យថា សេនាសនៈ
 តំឡាយណាដែលតាំងនៅក្នុងព្រៃ គឺសេនាសនដែលតាំងនៅក្នុងព្រៃ
 មានចម្ងាយពីស្រុក ៥០០ ផ្ទៃកំណត់យ៉ាងដ៏តម្រូវ ។ ដែលហៅថា
 ទីមានសេចក្តីរន្ស៊ីសនោះ បានដល់ឧទាសដែលពួកពោរកស្រីយនៅ
 បរិភោគ ឈរ អង្គុយ ដេក មានប្រាសក្នុងភាពមន្ត្រីបទពារនៃពាក្យ ។

• មានន័យថា ហៅថា បច្ចិមកត្តិក ។

សម្បជ័គយំ ឆាម អាកថេ អាកម្មបថាម ចោរេហិ
 បទុស្សា ហតា ជិស្សន្តិ វិលុត្តា ជិស្សន្តិ អាកោជិតា
 ជិស្សន្តិ ។ តថាវុចសុ ភិក្ខុ សេនាសនេសុ វិហារន្តោតំ
 ឯវុចសុ ភិក្ខុ សេនាសនេសុ វិហារន្តោ ។ អាគម្ពមា-
 បោតិ ឥច្ឆាមាថា ។ តិល្លា ចីវរាចំ អញ្ញាវំ ចីវរន្តិ
 សង្ឃជំ វា ឧត្តរាសង្កំ វា អន្តរាសង្កំ វា ។ អន្តរាយរ
 ជិត្តិវេយ្យាតិ សមត្តា តោធរាមេ ជិត្តិវេយ្យា ។ សិយា
 ច តស្ស ភិក្ខុនោ កោតិវេ បច្ចយោ តេន ចីវរាច
 វិប្បវាសាយាតិ សិយា បច្ចយោ សិយា ករណីយំ ។
 ឆាត្តបរមន្តេន ភិក្ខុនោ តេន ចីវរាច វិប្បវាសិតត្ថន្តិ
 ឆាត្តបរមតា វិប្បវាសិតត្ថំ ។ អញ្ញាតិ ភិក្ខុសម្មតិយាតិ
 បរេត្វា ភិក្ខុសម្មតិ ។ តតោ ច ឧត្តរំ វិប្បវាសេយ្យាតិ
 សត្តមេ អរុណាត្តមនេ ជិស្សន្តិយំ ហោតិ ជិស្សន្តិតត្ថំ
 សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា ឧត្តលស្ស វា ។ ឯវុច-
 បទ ភិក្ខុវេ ជិស្សន្តិតត្ថំ ។ ចេ ។ វង មេ កន្ល ចីវរ

ដែលហៅថា វិមានគឺយថាពារមុខនោះ គឺក្នុងភាគម ឬ មហាវិទ្យាភាគម
 ប្រាកដថាមានពួកចោរសម្លាប់មនុស្សទាំងឡាយ ប្រាកដថាមានពួកចោរ
 ប្លន់ ប្រាកដថាមានពួកចោររាជ ។ ពាក្យថា កាលភក្តុនៅក្នុងសេនាសនៈ
 ទាំងឡាយមានសភាពដូច្នេះ គឺថាកាលភក្តុនៅក្នុងសេនាសនៈទាំងឡាយ
 មានសភាពយ៉ាងនេះ ។ ពាក្យថា បើមានចំណង់ គឺកាលប្រាថ្នា
 (នឹងទុកចីវរ) ។ ពាក្យថា បណ្តាចីវរទាំង ៣ ចីវរណាមួយ គឺភិក្ខុ
 ទុកសង្ឃជំ ឬឧត្តរាសង្កំ (ចីវរ) ឬអន្តរាសង្កំ (ស្បង់) ។ ពាក្យថា
 ឆប្បទុកក្នុងចន្លោះផ្ទះ គឺឆប្បទុកក្នុងស្រែកដាច់ឆាបរាជេយដ៏វិញបាន ។
 ពាក្យថា តែបើភិក្ខុនោះមានហេតុអ្វីមួយល្មមឲ្យនៅប្រាសចាកចីវរនោះ
 បានគឺមានហេតុមានកិច្ចដែលត្រូវធ្វើ ។ ពាក្យថា ភិក្ខុនោះឆប្បនៅប្រាស
 ចាកចីវរនោះយ៉ាងយូរត្រឹម ៦ រាត្រី គឺភិក្ខុឆប្បនៅប្រាសចាកត្រឹម៦
 រាត្រីយ៉ាងយូរ ។ ពាក្យថា វៀរវេលានៃភិក្ខុដែលបានសេចក្តីសម្មតិ
 អំពីសង្ឃ គឺលើកទុកភិក្ខុដែលបានសេចក្តីសម្មតិអំពីសង្ឃ ។ ពាក្យថា
 បើនៅប្រាសចាកឲ្យហួសពីតំណក់នោះទៅ មានអង្គប្បាយថា កាល
 អរុណាមឡើងក្នុងថ្ងៃ ៧ ចីវរនោះជាជិស្សន្តិយ ភិក្ខុម្ចាស់ចីវរត្រូវលេង
 ដល់សង្ឃក៏បាន អណ្តែតបាន បុគ្គលក៏បាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុម្ចាស់ចីវរត្រូវលេងយ៉ាងនេះ ។ ចេ ។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន

អតិរេកនាវត្ថុ វិប្បវត្ថុ អញ្ញត្រិ ភិក្ខុសម្មតិយា និស្សត្តិយំ
 ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមីតិ ។ បេ ។ ននេយ្យតិ
 ។ បេ ។ ននេយ្យន្តិ ។ ពេ ។ អាយស្មតោ នម្មីតិ ។

[១២៧] អតិរេកនាវត្ថុ អតិរេកសញ្ញា វិប្បវសតិ
 អញ្ញត្រិ ភិក្ខុសម្មតិយា និស្សត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។
 អតិរេកនាវត្ថុ វេសនីកោ វិប្បវសតិ អញ្ញត្រិ ភិក្ខុសម្ម-
 តិយា និស្សត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។ អតិរេកនាវត្ថុ ឡុនតសញ្ញា
 វិប្បវសតិ អញ្ញត្រិ ភិក្ខុសម្មតិយា និស្សត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។
 អប្បដ្ឋន្តេ ចដ្ឋន្តសញ្ញា... អវិស្សដ្ឋិតេ វិស្សដ្ឋិតសញ្ញា .
 អនន្ទេ នន្ទសញ្ញា.. អវិនន្ទេ វិនន្ទសញ្ញា... អនន្ទេ
 នន្ទសញ្ញា... អវិលុត្តេ វិលុត្តសញ្ញា វិប្បវសតិ អញ្ញត្រិ
 ភិក្ខុសម្មតិយា និស្សត្តិយំ ចាចិត្តិយំ ។ និស្សត្តិយំ ចីវរ

ចីវរបេសំប៉ុន្មានដែលប៉ុន្មានប្រាសហើយអស់កាលជាង៦០០ ឆ្នាំ ជាទិស្សត្តិយ
 ព្រោះមិនមានភិក្ខុសម្មតិ ប៉ុន្តែមុនបង្អស់ចីវរនេះដល់សង្ឃ ។ បេ ។ ពាក្យគ
 អំពីនេះទៅមានសេចក្តីដូចគ្នាទាំងស្រុងបទទី ១ នៃចីវរវង្សនាងដើមហើយ ។
 [១២៧] ចីវរកន្ទងហ្មសជាង ៦០០ ឆ្នាំ ភិក្ខុសំគាល់ថាហ្មសជាង
 ហើយនៅប្រាសចាកចោល ត្រូវនិស្សត្តិយបាចិត្តិយ វៀរវេលនៃ
 ភិក្ខុដែលបានសម្មតិអំពីសង្ឃ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ឃឹយក្នុងចីវរដែល
 កន្ទងហ្មស ៦០០ ឆ្នាំ ហើយនៅប្រាសចាកចោល ត្រូវនិស្សត្តិយបាចិត្តិយ
 វៀរវេលនៃភិក្ខុដែលបានសម្មតិអំពីសង្ឃ ។ ចីវរកន្ទងហ្មស ៦០០ ឆ្នាំ
 ភិក្ខុសំគាល់ថាទៅទៀត ហើយនៅប្រាសចាកចោល ត្រូវនិស្សត្តិយ
 បាចិត្តិយ វៀរវេលនៃភិក្ខុដែលបានសម្មតិអំពីសង្ឃ ។ ចីវរដែលភិក្ខុ
 មិនទាន់បានដកអធិដ្ឋាន ភិក្ខុសំគាល់ថាបានដកអធិដ្ឋានហើយ (ភ្លឺ)
 ចីវរដែលភិក្ខុមិនទាន់លះបង់ទេ សំគាល់ថាបានលះបង់ហើយ (ភ្លឺ) ចីវរ
 មិនទាន់ទេ ភិក្ខុសំគាល់ថាទាន់ទៅហើយ (ភ្លឺ) ចីវរមិនវិនាសទេ សំគាល់
 ថាវិនាសទៅហើយ (ភ្លឺ) ចីវរក្តើនមិនធរទេ ភិក្ខុសំគាល់ថាក្តើនធរហើយ
 (ភ្លឺ) ចីវរដែលចោរមិនបានឈ្នួយកទេ ភិក្ខុសំគាល់ថាចោរឈ្នួយកទៅ
 ហើយ (ភ្លឺ) បើនៅប្រាសចាក ត្រូវនិស្សត្តិយបាចិត្តិយវៀរវេលនៃ
 ភិក្ខុដែលបានសម្មតិអំពីសង្ឃ ។ ភិក្ខុមិនលះបង់ចីវរដែលជាទិស្សត្តិយ

អនិស្សន្និទ្ធា វិបកុញ្ចតិ អាមត្តំ ទុក្ខដស្ស ។ ឧទកតាវត្ថុ
 អតីរកសញ្ញា អាមត្តំ ទុក្ខដស្ស ។ ឧទកតាវត្ថុ
 វេសតីកោ អាមត្តំ ទុក្ខដស្ស ។ ឧទកតាវត្ថុ ឧទក-
 សញ្ញា អាមត្តំ ។

[១២៨] អុបាមត្តំ បាវត្ថំ វិបកុសតិ ឧទកតាវត្ថុ
 វិបកុសតិ បាវត្ថំ វិបកុសតិ ឬ ឧ កាមសីមំ ទុក្ខមិត្តា
 វសិត្តា មត្តមតិ អាត្មាបាវត្ថំ បទុន្ទរតិ វិស្សន្នេតិ
 ទស្សតិ វិទស្សតិ ទយ្ហតិ អច្ចិដ្ឋិតា កល្យាណតិ^(១) វិស្សាសំ
 កល្យាណតិ^(២) ភិក្ខុសម្មតិយា ទិម្ពត្តកស្ស អាទិកា-
 ម្មតិកស្សតិ ។

នវិសិប្បបទំ ឧដ្ឋិតំ ។

១-២ ឧ. ឧ. កល្យាណតិ ។

ហើយប្រើប្រាស់ ត្រូវតាមភ្នំទុក្ខដ ។ ចំណែកទាំងដប់ ៦ កត្រិ តែតក្ក
 សំគាល់ថា លើសហើយ ត្រូវតាមភ្នំទុក្ខដ ។ ចំណែកទាំងដប់ ៦ កត្រិ
 តែតក្កសង្ស័យ ត្រូវតាមភ្នំទុក្ខដ ។ ចំណែកទាំងដប់ ៦ កត្រិ
 ភិក្ខុសំគាល់ថា មិនទាន់ដល់ ៦ កត្រិ មិនត្រូវតាមភ្នំ ។

[១២៨] កបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលនៅប្រាសចាកពីវត្ត ៦
 កត្រិ ដល់ភិក្ខុដែលនៅប្រាសចាកចូរតិ ៦ កត្រិចុះមក ដល់ភិក្ខុដែល
 នៅប្រាសចាក ៦ កត្រិ ហើយត្រឡប់មកកាន់ដែននៃស្រុកនោះវិញឈប់
 នៅកន្លែងណាមួយ ហើយចៀសចេញទៅ ដល់ភិក្ខុដកអតិដ្ឋាន(ភ្នំ)
 លះបង់(ភ្នំ) ក្នុង ៦ កត្រិចុះមក ចំណែកទៅ(ភ្នំ) វិទាសទៅ(ភ្នំ)
 ភ្លើងរន្ធ(ភ្នំ) ចោរដណ្តើមយកទៅ(ភ្នំ) សហធម្មិកកាន់យកទៅដោយ
 ស្ម័គ្រស្មាល(ភ្នំ) ក្នុង ៦ កត្រិចុះមក ដល់ភិក្ខុដែលបានសម្មតិ(រំពើលឿ)
 ដល់ភិក្ខុត្រូវ ដល់ភិក្ខុដើមបញ្ចក្ខំ ។

សិក្ខាបទ ១២៨ ។

ទសមសិក្ខាបទ

[១៦៨] តេជ សមយេន តុន្តោ កតា សាវត្ថិយំ
វិហារនំ ជេតវនេ អនាចរិណ្ឌិតស្ស អាណមេ ។ តេជ ទោ
បន សមយេន សាវត្ថិយំ អញ្ញាសស្ស ឫតស្ស សង្ឃស្ស
សច្ចិវកត្ថំ បដិយត្ថំ ហោតិ ភោជេត្វា ចីវរេន អន្ទា
នេស្សាមាតិ ។ អដទោ ធញត្តិយា កិក្ខុ យេន សោ ឫតោ
តេនុចសង្កម្មសុ ទុបសង្កម្មិត្វា តំ បូតំ ឯតនកេច្ចំ
នេហាវុសោ អម្ពាតំ កមាធិ ចីវរាច្ឆិ ។ ន មយំ កន្តោ
នស្សាម អម្ពាតំ សង្ឃស្ស អនុស្សំ សច្ចិវកិត្វា
បញ្ញត្តាតិ ។ តហ អាវុសោ សង្ឃស្ស ឆាយកា តហ
សង្ឃស្ស កត្វា មយំ តុន្តោ ជិស្សាយ តុន្តោ សង្ឃស្សត្ថា
នីន វិហារម តុន្តោ ធរ អម្ពាតំ ន ធស្សជ អដ តោចហិ
អម្ពាតំ ធស្សតំ នេហាវុសោ អម្ពាតំ កមាធិ ចីវរាច្ឆិ ។
អដទោ សោ ឫតោ ធញត្តិយេហិ កិក្ខុ ហំ និប្បិទ្ធិយមាណោ

សិក្ខាបទទី ១០

[១៦៨] សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានយសជាម្ចាស់ កាលគង់នៅ
ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិតមហាសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គា
នោះឯង មានប្រជុំផុសមួយពួកក្នុងក្រុងសាវត្ថីពាក់វត្តនក្តីព្រមទាំងចិវ្រ
គេនដល់សង្ឃដោយសេចក្តីព្រមព្រៀងគ្នាថា ពួកយើងនឹងនិមន្តឲ្យសង្ឃ
តាន់ហើយប្រគេនចិវ្រឲ្យគង់ ។ លំដាប់នោះ ពួកភិក្ខុឆ្លើយចូលទៅ
កេប្រជុំផុសពួកនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយបាននិយាយពាក្យនេះនឹងប្រជុំ
ផុសពួកនោះថា ឲ្យអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ ពួកអ្នកឯងចូរប្រគេនចិវ្រទាំង
នេះមកពួកអាត្មាចុះ ។ ផុសពួកនោះនិយាយថា លោកម្ចាស់ ពួកខ្ញុំគុណា
មិនបានប្រគេនទេ ឯចង្អុលព្រមទាំងចិវ្រពួកខ្ញុំគុណា ធ្លាប់ចាត់ចែងមក
ប្រគេនដល់សង្ឃវត្តកល់ត្នាំ ។ ពួកឆ្លើយភិក្ខុឆ្លើយថា ឲ្យអាវុសា ពួកទា
យគរបស់សង្ឃក៏មានច្រើន ចង្អុលរបស់សង្ឃក៏មានច្រើន ពួកយើងតា
ស្រីយធីនពាក់នឹងអ្នកទាំងឡាយ ទើបទៅគង់ទីនេះបាន បើអ្នកទាំងឡាយ
មិនឲ្យមកពួកអាត្មា អ្នកណា ហ្ន៎គេនឹងឲ្យដល់ពួកអាត្មា ថ្វាលអ្នកដ៏មាន
អាយុទាំងឡាយ ពួកអ្នកចូរឲ្យចិវ្រទាំងនេះមកពួកអាត្មាចុះ ។ លំដាប់នោះ
ប្រជុំផុសពួកនោះ កាលបើពួកឆ្លើយភិក្ខុនិយាយដូច្នេះលោកម្ចាស់ទៅ

ទេតំ មោឃបុរិសា អប្បសន្នាធំ វា ចសាធាយ
 ចសន្នាធំ វា ភិយ្យោភាវិយ ។ បេ ។ ឯវត្ថុ បទ
 ភិក្ខុវេ ឥមំ សំគាល្យធំ ឧដ្ឋិសេយ្យាជ យោ បទ ភិក្ខុ
 ជាធំ សង្ឃីតំ លាភំ បរិណាតំ អត្តោ បរិណាមេយ្យ
 ចិស្សត្ថយំ ចាចិត្តយន្តិ ។

[១៧១] យោ បទាតិ យោ យាទិសោ ។ បេ ។ ភិក្ខុតិ
 ។ បេ ។ អយំ ឥមស្មី អត្តោ អនិយ្យោភោ ភិក្ខុតិ ។
 ជាតាតិ ចាម សាមំ វា ជាតាតិ អត្តោ វា តស្ស អាហោចេន្តិ
 សោ វា អាហោចេតិ ។ សង្ឃីតំ ចាម សង្ឃស្ស
 ទិដ្ឋិ ហោតិ បរិច្ចត្តំ ។ លាភោ ចាម ចិវិបិណ្ឌចាត-
 សេនាសទតំលាទប្បទ្គយកេសដ្ឋនរិក្ខាព អន្តមសោ
 ចុណ្ឌិបិណ្ឌមិ ទទ្គកដ្ឋមិ ទសិកស្សត្ថមិ ។ បរិណាតំ
 ចាម ទស្សន តកិស្សនាតិ វាទា ភិក្ខុ ហោតិ ។
 អត្តោ បរិណាមេតិ បយោភេ ទុក្ខដំ ។ បដិលាភេន
 ចិស្សត្ថយំ ហោតិ ចិស្សន្តិទ្បំ សង្ឃស្ស វា តណស្ស វា

នៃពួកមោឃបុរិសា ដំណើរនេះមិនទាន់ជ្រាបដល់ផែនការដែល
 មិនទាន់ជ្រាប ឬទាន់ពួកបទដែលជ្រាបហើយទ្រង់តែតែជ្រាបឡើងទេ
 ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុបទនិក្ខាយ អ្នកបទនិក្ខាយគប្បីសំដែងឡើងនូវ
 សំគាល្យនេះយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយកាលផង ហើយបាត្រានៅលាភ
 របស់សង្ឃ ដែលគេទំនងបាត្រានោះ (ដើម្បីសង្ឃ) មកដើម្បីទទួលវា
 ភិក្ខុនោះត្រូវនិស្សត្ថយចាចិត្តយ ។

(១៧០) ត្រីវិភាគៗថា ភិក្ខុណាមួយ មានអធិប្បាយក្នុង
 សំគាល្យបទប្រមាណដ៏គួរហើយ ។ ដែលហៅថា ផង (ក្នុងសំគាល្យនេះ)
 គឺដឹងខ្លួនឯងក្តី អ្នកដទៃមកប្រាប់ភិក្ខុនោះក្តី អ្នកម្ចាស់ទាននោះមកប្រាប់
 (ដល់ភិក្ខុនោះ) ក្តី ។ ដែលហៅថា របស់សង្ឃនោះ គឺទាយកបាទវេ
 ប្រគេនបរិច្ចាគដល់សង្ឃហើយ ។ ដែលហៅថា លាភនោះ បាទដល់
 បីវា ចិណ្ឌបាត សេនាសទៈនិងគ្រឿងបរិក្ខារ គឺថ្នាំជាបច្ច័យដល់មនុស្ស
 ដើម្បី ដោយហោចទៅ ដុំលែងអិចត្តិ លេខស្តង់ត្តិ អម្បែរលើជើងក្តី
 ក៏ហៅថា លាភដែរ ។ ដែលហៅថា បាត្រានោះ គឺម្ចាស់ទានបញ្ចេញ
 វាថា ពួកយើងនឹងទិញ ពួកយើងនឹងទិញ ។ ភិក្ខុបាត្រាន (លាភ)
 មកដើម្បីទទួល ត្រូវតែបង្កិតបង្កំប្រយោគ ។ លាភនោះជាទិស្សត្ថយ
 ក្នុងទណៈដែលបាទមក ភិក្ខុត្រូវលាបដល់សង្ឃក៏បាទ ទណៈក៏បាទ

ឫក្ខលស្ស វា ។ ឯវត្ថុ បទ ភិក្ខុវេ ជិស្សន្ទិកត្វ
 ។ បេ ។ ឥទ្ធ មេ កន្លែ ជាទ័ សង្ឃតំ លាតំ បរិណាតំ
 អត្តោ បរិណាមិតំ ជិស្សត្ថិយំ ឥហាបំ សង្ឃស្ស
 ជិស្សដ្ឋាមិតំ ។ បេ ។ ននេយ្យតិ ។ បេ ។ ននេយ្យន្ទិ
 ។ បេ ។ អាយស្មតោ នម្មតិ ។ បរិណាតេ បរិណាតសញ្ញ
 អត្តោ បរិណាមេតិ ជិស្សត្ថិយំ ចាចិត្តិយំ ។ បរិណាតេ
 វេមតិកោ អត្តោ បរិណាមេតិ អាបត្តំ ធុត្តដស្ស ។
 បរិណាតេ អបរិណាតសញ្ញ អត្តោ បរិណាមេតិ អបា-
 បត្តិ ។ សង្ឃស្ស បរិណាតំ អញ្ញសង្ឃស្ស វា ចេតិយស្ស
 វា បរិណាមេតិ អាបត្តំ ធុត្តដស្ស ។ ចេតិយស្ស
 បរិណាតំ អញ្ញចេតិយស្ស វា សង្ឃស្ស វា គណស្ស
 វា ឫក្ខលស្ស វា បរិណាមេតិ អាបត្តំ ធុត្តដស្ស ។
 ឫក្ខលស្ស បរិណាតំ អញ្ញឫក្ខលស្ស វា សង្ឃស្ស
 វា គណស្ស វា ចេតិយស្ស វា បរិណាមេតិ

បុគ្គលកំប៉ាន ។ ហាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុត្រូវលះបង់យ៉ាងនេះ ។ បេរ
មធ៌ត្រព្រះសង្ឃដ៏ចំរើន ខ្ញុំជឿថាណាកនេះទាយកបង្ហោទៅដើម្បីរបស់
សង្ឃហើយ ខ្ញុំត្រឡប់បង្ហោមកដើម្បីខ្លួនវិញ (ណាកនេះ) ជាឱស្សន្តួយ
ខ្ញុំសូមលះបង់ណាកនេះដល់សង្ឃ ។ បេរ ពាក្យនឹកពីនេះទៅមានសេចក្តីដូច
គ្នាទឹងសំអាបទ័ ១ ខែពីរវគ្គបានដើមហើយ ។ ភិក្ខុសំគាល់ក្នុងលាភដែល
ទាយកបានបង្ហោទៅហើយ ថាទាយកបានបង្ហោមកមែន ហើយបង្ហោមក
ដើម្បីខ្លួនវិញ ត្រូវឱស្សន្តួយបាចិត្តយ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងលាភ
ដែលទាយកបានបង្ហោទៅហើយ ត្រឡប់បង្ហោមកដើម្បីខ្លួនវិញ ត្រូវ
រាចត្តទុក្ខផ្ទះ ។ ភិក្ខុសំគាល់ក្នុងលាភដែលទាយកបានបង្ហោទៅហើយ ថា
មិនទាន់បង្ហោទៅទេ ត្រឡប់បង្ហោមកដើម្បីខ្លួន មិនត្រូវកាប់គ្គី ។ លាភ
ដែលទាយកបង្ហោទៅដើម្បីសង្ឃហើយ ភិក្ខុបង្ហោទៅដើម្បីសង្ឃដ៏ទៃក្តី
ដើម្បីចេតិយក្តី ត្រូវកាប់គ្គីទុក្ខផ្ទះ ។ លាភដែលទាយកបង្ហោទៅដើម្បី
ចេតិយហើយ ភិក្ខុត្រឡប់បង្ហោទៅដើម្បីចេតិយដ៏ទៃក្តី សង្ឃក្តី ឧណៈក្តី
បុគ្គលក្តី ត្រូវកាប់គ្គីទុក្ខផ្ទះ ។ លាភដែលទាយកបង្ហោទៅដើម្បីបុគ្គល
ភិក្ខុត្រឡប់បង្ហោទៅដើម្បីបុគ្គលដទៃក្តី សង្ឃក្តី ឧណៈក្តី ចេតិយក្តី

អាមត្តិ ធុត្តាដស្ស ។ អបរិណាតេ បរិណាតសញ្ញា អាមត្តិ
ធុត្តាដស្ស ។ អបរិណាតេ វេយ្យាករណ៍ អាមត្តិ ធុត្តាដស្ស ។
អបរិណាតេ អបរិណាតសញ្ញា អនាមត្តិ ។

[១៧១] អនាមត្តិ កត្ត ទេមាតិ បុដ្ឋិយមាតោ
យត្ថ ឥន្ទ្រាគំ ទេយ្យធម្មោ បរិកោតំ វា លកេយ្យ
ចន្ទិសង្ខារំ វា លកេយ្យ ជីវដ្ឋិតិកោ វា អស្ស យត្ថ
វា បទ ឥន្ទ្រាគំ ចិត្តំ បស្ថិតតំ វត្ថុ ទេវាតិ កណ្តិ
ឧម្មត្តកស្ស អាទិកម្មិតកស្សាតិ ។

សេចសិក្ខាបទំ វិច្ឆិតំ ។

វេទន្តោ ធម៌យោ ។

[ត្រាបត្តិក្កដ ។ ភិក្ខុសំគាល់ក្នុងលោកដែលទាយកមិនបានបង្ហាត់ទៅ
ថាបានបង្ហាត់ទៅហើយ [ត្រាបត្តិក្កដ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុង
លោកដែលទាយកមិនបានបង្ហាត់ទៅ [ត្រាបត្តិក្កដ ។ ភិក្ខុសំគាល់
ក្នុងលោកដែលទាយកមិនបានបង្ហាត់ទៅ ថាទាយកមិនបានបង្ហាត់ទៅ មិនត្រូវ
តាមភ្នែកឡើយ ។

[១៧២] តាមភ្នែកមិនមានដល់ភិក្ខុដែលទាយកទេស្មោះ ឃើញទាំង
ឡាយទាំងវេយ្យាករណ៍ក្នុងចំណា ហើយប្រាប់គេថា ទេយ្យធម៌របស់អ្នក
ទាំងឡាយគួរបាននូវការបរិកោតក្តី គួរបាននូវការជួសជុលក្តី គួរតាំងនៅ
អស់កាលដ៏យូរក្នុងចំណា ម្យ៉ាងទៀត បើចិត្តរបស់អ្នកទាំងឡាយជ្រះថ្លា
ក្នុងចំណា អ្នកទាំងឡាយចូរវេយ្យាករណ៍ក្នុងចំណាវាចុះ ដល់ភិក្ខុចូចចិត្ត
ដល់ភិក្ខុជាខាងដើមបញ្ញាក្តី ។

សិក្ខាបទទី ១០ ចប់ ។

ចន្ទវត្តទី ៣ ចប់ ។

តស្សន្តរំ

ទ្វេ ១ ពន្លាមី តេសដ្ឋំ វស្សុតោ ឆាធម្មត្ថាមំ
សាមំ វាយាបនាធូរោ វស្សុត្ថំ សធឿតោ ឆាតិ ។

[១៧២] ទុដ្ឋិដ្ឋា ទេ ពាយស្មន្តោ តីស វិស្សត្ថិយា
ចាចិត្តិយា ធម្មា ។ ឥត្តាយស្មន្តោ ធម្មាមិ កក្ខត្ត
បរិសុត្តា ទុតិយម្បំ ធម្មាមិ កក្ខត្ត បរិសុត្តា តតិយម្បំ
ធម្មាមិ កក្ខត្ត បរិសុត្តា បរិសុត្តោត្តាយស្មន្តោ តស្សិ
តុល្លា ឯវាបនំ ឆាយាមីតិ ។

និស្សត្ថិយកល្លំ និដ្ឋំ ។

ចំនួនសិក្ខាបទក្នុងបក្កវគ្គនោះ គឺ

សិក្ខាបទទី ១ ២ និងយាយអំពីបាតិកា សិក្ខាបទទី ៣ និងយាយ
អំពីថ្នាំ សិក្ខាបទទី ៤ និងយាយអំពីសម្ពត្តិភូមិភូមិភូមិ សិក្ខា-
បទទី ៥ និងយាយអំពីការច្រើន ។ សិក្ខាបទទី ៦ និងយាយ
អំពីការស្របអប្បបរមាធម៌ក្នុងនឹង សិក្ខាបទទី ៧ និងយាយ
អំពីការប្រើប្រាស់ធម៌ក្នុងនឹង សិក្ខាបទទី ៨ និងយាយអំពីអន្តរ-
កាល សិក្ខាបទទី ៩ និងយាយអំពីទីមានសេចក្តីស្រឡាត់
សិក្ខាបទទី ១០ និងយាយអំពីការបោះឆ្នោតលោកលេសសិទ្ធិ ។

[១៧២] បត់ត្រលោកដ៏មានអាយុចាំទ្រាយ កាចក្តិទិស្សត្ថិយ
កាចក្តិយចាំទ្រ ១ ខ្ញុំសំដែងឡើងហើយ ។ ខ្ញុំសូមសួរលោកដ៏មាន
អាយុចាំទ្រាយក្នុងអាយុចាំទ្រនោះ លោកចាំទ្រាយ បរិសុទ្ធហើយឬ
ខ្ញុំសួរដាន់បំពេញផង លោកចាំទ្រាយ បរិសុទ្ធហើយឬ ខ្ញុំសួរដា-
ន់បំពេញផង លោកចាំទ្រាយ បរិសុទ្ធហើយឬ លោកដ៏មានអាយុ
ចាំទ្រាយ សុទ្ធតែជាអ្នកបរិសុទ្ធក្នុងអាយុចាំទ្រនោះហើយ ហេតុនោះបាន
ជាស្រៀមនៅ ខ្ញុំបំពេញទ្រង់នេះ ដោយតិរិយាស្រៀមនៅយ៉ាងនេះ ។

និស្សត្ថិយកល្លំ ចប់ ។

បាបិត្តិយកណ្ត

ឥមេ ទោ មនាយស្មត្ថោ ទេ ទុក្ខំ ចាត់ត្តិយា

ធម្មា ធម្មេសំ អាគច្ឆន្តិ ។

មុណាវាទវគ្គស្ស បរិមសិក្ខាបទំ

[១៧៣] តេន សមយេន តុត្ថោ កកា សាវត្ថិយេ
វិហាតិ ផេតកេន អជាដិបិណ្ឌិកស្ស អាគមេ ។ តេន
ទោ មន សមយេន ហត្ថកោ សក្យបុត្តោ វាធិត្ថត្ថោ
យោតិ ។ សោ និគ្គិយេហំ សន្និ សល្លបន្តោ អវជាធិត្ថា
បដិជាធាតិ បដិជាធិត្ថា អវជាធាតិ អញ្ញោធន្តំ បដិចរតិ
សម្មជាធិត្ថា កាសតិ សម្ពេតិ កេត្តា វិសំវាធិតិ ។
តិគ្គិយា ឧដ្ឋាយន្តិ ទិយន្តិ វិចារេន្តិ កាដំ ហិ ជាប
ហត្ថកោ សក្យបុត្តោ អម្ពេហំ សន្និ សល្លបន្តោ
អវជាធិត្ថា បដិជាធិស្សតិ បដិជាធិត្ថា អវជាធិស្សតិ

បាបិត្តិយកណ្ត

ចកិត្រោហាគដ៍មានកាយុកាំងឡាយ កាបត្តិបាបិត្តិយ ៧២

តាំងនេះឯង តែងមកកាន់ទទួល ។

មុណាវាទវគ្គ បរិមសិក្ខាបទ

[១៧៣] សម័យនោះ ព្រះសព្វញ្ញកុដ្ឋជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគ
ព្រះអង្គនឹងទៅវត្តផេតកេន ចេសកនាដិបិណ្ឌិកសេន្និ ទៀបក្រុងសាវត្ថិ ។
សម័យនោះឯង ហត្ថកកិត្តជាសក្យបុត្រជាអ្នកហុចពាក្យសំដី ។ ហត្ថកកិត្ត
នោះចេរចាជាមួយទង់ភិរិយកាំងឡាយ គេចកែសំដី^(១) ហើយទទួលនឹង^(២)
ទទួលដឹងហើយត្រឡប់គេចកែសំដីវិញ បិទបាំងហេតុដរា ដោយហេតុ
ដរា គោលពាក្យកុហកដោយដឹងខ្លួន ធ្វើឲ្យសេចក្តីកំណត់ហើយគោល
ឲ្យទុសតិកំណត់នាវិញ ។ ភិរិយកាំងឡាយគោលទោស និងដៀល
ចង្កុបផ្លូវថា ទុកហេតុអ្វីបានជាហត្ថកកិត្ត ជាសក្យបុត្រគោលចេរចាជា
មួយចឹងយើងកាំងឡាយ គេចកែសំដីហើយទទួលនឹង ទទួលដឹងហើយ

១ និពាក្យណាដែលខ្លួននិយាយទៅហើយមានទោស ជាពាក្យទុសមិនល្អ ក៏បដិសេធនាពាក្យនោះជាមិនមែនជាពាក្យរបស់ខ្លួន ហៅថា គេចកែសំដី ។ ២ និពាក្យណាដែលខ្លួននិយាយទៅហើយជាពាក្យល្អព្រមត្រូវ ក៏យកថាជាពាក្យរបស់ខ្លួន នេះហៅថា ទទួលដឹង ។ ឆន្ទកថា ។

អញ្ជើញ បដិច្ចស្សន៍ សម្បជានមុសា កាសិស្សន៍
 សង្កេត ភក្តា វិស័វនិស្សន៍ ។ អស្សាស្ស ចោ ភិក្ខុ
 តេសំ វិច្ឆិយា ឧជ្ឈាយន្តិ វិច្ឆិយន្តិ វិច្ឆិយន្តិ វិច្ឆិយន្តិ ។
 អថោ តេ ភិក្ខុ យេន ហត្ថកោ សក្យបុត្តោ
 តេនុបសង្កេតសុ ឧបសង្កេតិ ហត្ថកំ សក្យបុត្តំ
 ឯតនរោច្ចំ សច្ចំ តិរ ភិក្ខុ ភក្តាសា ហត្ថកំ វិច្ឆិយេហិ
 សច្ចំ សល្លបន្តោ អវជានិច្ចា បដិច្ចាសំ បដិច្ចា-
 និច្ចា អវជានិច្ចា អញ្ជើញ បដិច្ចសំ សម្បជានមុសា
 កាសិស្សន៍ សង្កេត ភក្តា វិស័វនិស្សន៍ ។ ឯតេ ចោ
 ភក្តាសា វិច្ឆិយា នាម យេន តេនចិ វេតនា
 ន តេសំ ជិយោ នាតត្ថោតិ ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ចា
 ។ បេ ។ តេ ឧជ្ឈាយន្តិ វិច្ឆិយន្តិ វិច្ឆិយន្តិ តេនិ ហិ
 នាម ហត្ថកោ សក្យបុត្តោ វិច្ឆិយេហិ សច្ចំ សល្លបន្តោ
 អវជានិច្ចា បដិច្ចាស្សន៍ បដិច្ចាស្សន៍ អវជានិច្ចា

ត្រឡប់ទៅក្រសែវិញ បដិច្ចសំ វិច្ឆិយន្តិ ដោយហេតុដ៏ទៃ ពោលពាក្យ
 កុហកដោយដ៏ធំខ្លួន ធ្វើឲ្យសេចក្តីកំណត់ហើយពោលឲ្យខុសតំណត់
 ទោវិញ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានឮភ្លើយទាំងនោះពោលទោស តិរវិល
 បន្តបង្ហាត់ហើយ ។ ទើបភិក្ខុទាំងនោះចូលទៅក្រហមភក្តិកុហកសក្យបុត្រ
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏បាននិយាយពាក្យទេសន៍ហត្ថកកិក្ខុ ជាសក្យ-
 បុត្រថា ខ្មាលភក្តិសាហត្ថក បានឮថា អ្នកពោលចរាមួយអង្គ
 ដោយភ្លើយទាំងឡាយ គេចក្រសែវហើយទទួលដឹង ទទួលដឹងហើយ
 ត្រឡប់ទៅក្រសែវិញ បដិច្ចសំ វិច្ឆិយន្តិ ដោយហេតុដ៏ទៃ ពោល
 ពាក្យកុហកដោយដ៏ធំខ្លួន ធ្វើឲ្យសេចក្តីកំណត់ហើយពោលឲ្យខុសតំ
 ណត់ទោវិញ មេធាវិច្ឆិយន្តិ ។ ហត្ថកកិក្ខុឆ្លើយថា ខ្មាលភក្តិសា
 ធម្មភក្តិយទាំងឡាយមិន ត្រូវបុគ្គលឯណា ឯមួយព្រំព័ទ្ធជាមេធាវិច្ឆិយន្តិ
 ត្រូវឲ្យកាល្មេចទៅភ្លើយទាំងឡាយនោះទេ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណាមាន
 សេចក្តីប្រាថ្នាដ៏ធំ ។ បេ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះពោលទោស តិរវិល បន្ត
 បង្ហាត់ថា ចុះហេតុអ្វីបានជាហត្ថកកិក្ខុជាសក្យបុត្រ ពោលចរាមួយអង្គ
 ដោយភ្លើយទាំងឡាយ គេចក្រសែវហើយទទួលដឹង ទទួលដឹងហើយ
 ត្រឡប់ទៅក្រសែវិញ បដិច្ចសំ វិច្ឆិយន្តិ ដោយហេតុដ៏ទៃ និយាយ
 ពាក្យកុហកដោយដ៏ធំខ្លួន ធ្វើឲ្យសេចក្តីកំណត់ហើយពោលឲ្យខុស

អញ្ជ្រាញ់ បដិច្ចស្និទ្ធិ សម្បជានធម្មតា ភាសិស្សតិ
សង្កេត កត្តា វិសំវាទេស្សតិ ។ អថោ តេ ភិក្ខុ
កតវិតា ឯតមន្តំ អាហារេស្សំ ។ អថោ កតវា ឯតស្ស័
និទានេ ឯតស្ស័ ចករណោ ឯត្តសង្ឃំ សង្ឃិចារាបត្តា
ហត្ថកំ សក្យបុត្តំ បដិបុត្តំ សង្ឃំ កំ ត្ថំ ហត្ថក
តិក្ខុយេហំ សង្ឃំ សល្លបត្តោ អវជានិត្តា បដិជានិសំ
បដិជានិត្តា អវជានិសំ អញ្ជ្រាញ់ បដិចារសំ សម្ប-
ជានធម្មតា ភាសសិ សង្កេត កត្តា វិសំវាទេស្សតិ ។
សង្ឃំ កតវាតិ ។ វិគាហំ តុន្តោ កតវា កងំ ហំ បាម
ត្ថំ មោយបុរិស តិក្ខុយេហំ សង្ឃំ សល្លបត្តោ អ-
វជានិត្តា បដិជានិស្សសំ បដិជានិត្តា អវជានិស្សសំ
អញ្ជ្រាញ់ បដិចារស្សសំ សម្បជានធម្មតា ភាសិស្សសំ
សង្កេត កត្តា វិសំវាទេស្សសំ ឆេតំ មោយបុរិស
អប្បសន្ទានំ និ ចសាឆាយ បសន្ទានំ និ ភិយ្យោ-
កាភិយ ។ បេ ។ ឯវត្ថុ បទ ភិក្ខុវេ ឥមំ សិក្ខាបទំ
ធូត្ថេសេយ្យាថ សម្បជានធម្មតាវាទេ ចាចិត្តយន្តំ ។

ព័ត៌មាននោះវិញ ។ ទើបភិក្ខុទាំងឡាយនោះយកសេចក្តីនេះត្រាបចូល
 ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រោះនឹងទាននេះ ដំណើរនេះ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគជាម្ចាស់ទ្រង់ឲ្យប្រជុំភិក្ខុសង្ឃ ហើយសួរចំពោះហត្ថកភិក្ខុជាសក្យ-
 បុត្រក្នុងពេលនោះថា ម្ចាស់ហត្ថកភិក្ខុ បានឮថា អ្នកពាលចរចាមួយអង្គ
 ដោយភ្លឺយោងទាំងឡាយ គេចកែសំដីហើយទទួលដឹង ទទួលដឹងហើយ
 ត្រឡប់គេចកែសំដីវិញ ចំណុះនេះហេតុដទៃដោយហេតុដទៃ ពោលពាក្យ
 កុហកដោយដឹងខ្លួន ធ្វើឲ្យសេចក្តីកំណត់ហើយពោលឲ្យខុសព័ត៌មាន
 នោះវិញ តើពិតមែនឬ ។ ហត្ថកភិក្ខុឆ្លើយថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ការនោះពិតមែន ។ ព្រះសព្វញ្ញាត្តន្តដ៏មានជោគ ទ្រង់ភ័យរៀលថា
 នៃបុរសទេ ចុះហេតុអ្វី បានជាអ្នកដឹងពោលចរចាមួយអង្គដោយភ្លឺយោង
 ទាំងឡាយ គេចកែសំដីហើយទទួលដឹង ទទួលដឹងហើយត្រឡប់គេច
 កែសំដីវិញ ចំណុះនេះហេតុដទៃ ដោយហេតុដទៃ ពោលពាក្យកុហក
 ដោយដឹងខ្លួន ធ្វើឲ្យសេចក្តីកំណត់ហើយពោលឲ្យខុសព័ត៌មាននោះវិញ
 នៃមោឃបុរស ការនេះមិនមែននាំឲ្យជ្រេថ្លាដល់ជនដែលមិនទាន់ជ្រេថ្លា
 ឬទាំងនាំជនដែលជ្រេថ្លាហើយឲ្យកែវិធីនៃជ្រេថ្លាក្នុងពេលនោះ ។ បេ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសំដែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយោង
 នេះថា ភិក្ខុពាលពាក្យកុហកដោយដឹងខ្លួន ត្រូវអាចក្តីបាច់គ្នា ។

[១៧៤] សម្បជានមុសាវតោ នាម វិស័កនន-
 មុសត្ថាស្ស វតា ភីវា ព្យមថា វិជ្ជេនោ វាចសិកា
 វិញ្ញាតំ អដ្ឋ អនិយោហោ អនិដ្ឋំ ធិដ្ឋំ មេតិ អសុតំ
 សុតំ មេតិ អមុតំ មុតំ មេតិ អវិញ្ញាតំ វិញ្ញាតំ មេតិ
 ធិដ្ឋំ អនិដ្ឋំ មេតិ សុតំ អសុតំ មេតិ មុតំ អមុតំ
 មេតិ វិញ្ញាតំ អវិញ្ញាតំ មេតិ ។

[១៧៥] អនិដ្ឋំ នាម ន ចតុតោ ធិដ្ឋំ ។
 អសុតំ នាម ន សោតេន សុតំ ។ អមុតំ នាម
 ន ឃានេន ឃាយិតំ ន ធិក្កយ សាយិតំ ន
 កាយេន ធុដ្ឋំ ។ អវិញ្ញាតំ នាម ន មនសា វិញ្ញាតំ ។
 ធិដ្ឋំ នាម ចតុតោ ធិដ្ឋំ ។ សុតំ នាម សោតេន
 សុតំ ។ មុតំ នាម ឃានេន ឃាយិតំ ធិក្កយ សាយិតំ
 កាយេន ធុដ្ឋំ ។ វិញ្ញាតំ នាម មនសា វិញ្ញាតំ ។

[១៧៦] ដែលហៅថា ពាលពាក្យកុហក ដោយដឹងខ្លួននោះ
 បានដល់វតា សំដីអន្លង់ពាក្យចំពោះ វិញ្ញាតំប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវតាបេសំបុគ្គល
 ដែលធ្វើគំនិតនឹងពោលឲ្យខុសជាប្រធាន នឹងកេហារមិនមែនរបស់ព្រះតា-
 យ ៨ យ៉ាង គឺ ការដែលមិនឃើញនិយាយជាអញឃើញ ១ មិនឮនិយាយ
 ជាអញឮ ១ មិនបានកាលត្រូវនិយាយជាអញបានកាលត្រូវ ១ មិន
 ដឹងច្បាស់និយាយជាអញដឹងច្បាស់ ១ ឃើញនិយាយជាអញមិនឃើញ ១
 ឮនិយាយជាអញមិនឮ ១ បានកាលត្រូវនិយាយជាអញមិនបានកាល
 ត្រូវ ១ ដឹងច្បាស់និយាយជាអញមិនដឹងច្បាស់ ១ ។

[១៧៧] ដែលហៅថា មិនឃើញ គឺមិនឃើញដោយភ្នែក ។
 ដែលហៅថា មិនឮ គឺមិនឮដោយគ្រឿង ។ ដែលហៅថា មិនកាលត្រូវ
 គឺមិនហ៊ានដោយច្រមុះ មិនលំភោយអណ្តាត មិនបរកាលដោយកាយ ។
 ដែលហៅថា មិនដឹងច្បាស់ គឺមិនដឹងច្បាស់ដោយចិត្ត ។ ដែលហៅថា
 ឃើញ គឺឃើញដោយភ្នែក ។ ដែលហៅថា ឮ គឺឮដោយគ្រឿង ។
 ដែលហៅថា កាលត្រូវ គឺហ៊ានដោយច្រមុះ លំភោយអណ្តាត បរកាល
 ដោយកាយ ។ ដែលហៅថា ដឹងច្បាស់ គឺដឹងច្បាស់ដោយចិត្ត ។

[១៧៦] តិហាតារហំ អធិដ្ឋំ ធិដ្ឋំ មេតិ សឡដា-
 ធម្មសា កណ្តាស្ស អាចត្តំ ចាចិត្តិយស្ស បុព្វេស្ស ហោតិ ឧសា
 កណ្តាស្ស កណ្តាស្ស ហោតិ ឧសា កណ្តាស្ស កណ្តាស្ស ហោតិ ឧសា
 កណ្តាស្ស កណ្តាស្ស ហោតិ ឧសា មយា កណ្តាស្ស វិជីនាយ
 ធិដ្ឋំ ។ បញ្ចហាតារហំ អធិដ្ឋំ ធិដ្ឋំ មេតិ សឡដាធម្មសា
 កណ្តាស្ស អាចត្តំ ចាចិត្តិយស្ស បុព្វេស្ស ហោតិ ឧសា
 កណ្តាស្ស កណ្តាស្ស ហោតិ ឧសា កណ្តាស្ស កណ្តាស្ស ហោតិ ឧសា
 កណ្តាស្ស កណ្តាស្ស ហោតិ ឧសា មយា កណ្តាស្ស វិជីនាយ
 ធិដ្ឋំ ។ បញ្ចហាតារហំ អធិដ្ឋំ ធិដ្ឋំ មេតិ សឡដាធម្មសា
 កណ្តាស្ស អាចត្តំ ចាចិត្តិយស្ស បុព្វេស្ស ហោតិ ឧសា
 កណ្តាស្ស កណ្តាស្ស ហោតិ ឧសា កណ្តាស្ស កណ្តាស្ស ហោតិ ឧសា
 កណ្តាស្ស កណ្តាស្ស ហោតិ ឧសា មយា កណ្តាស្ស វិជីនាយ
 ធិដ្ឋំ ។ បញ្ចហាតារហំ អធិដ្ឋំ ធិដ្ឋំ មេតិ សឡដាធម្មសា
 កណ្តាស្ស អាចត្តំ ចាចិត្តិយស្ស បុព្វេស្ស ហោតិ ឧសា
 កណ្តាស្ស កណ្តាស្ស ហោតិ ឧសា កណ្តាស្ស កណ្តាស្ស ហោតិ ឧសា
 កណ្តាស្ស កណ្តាស្ស ហោតិ ឧសា មយា កណ្តាស្ស វិជីនាយ

[១៧៦] ភិក្ខុនិយាយកុហក ដោយដឹងខ្លួន ចំពោះក្រុំដែលខ្លួនមិន
 ឃើញថា អាត្មាឃើញដូច្នេះ ដោយអាត្មា ព្យាយាម យ៉ាង គឺ មុននឹងពោល
 នឹតថាអញនឹងពោលកុហក ១ កំពុងពោលដឹងថា អញពោលកុហក ១
 ពោលរួចហើយដឹងថាអញពោលកុហកហើយ ១ (ត្រូវតាមភ្នំបាចិត្តិយ ។
 ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយដឹងខ្លួន ចំពោះក្រុំដែលខ្លួនមិនឃើញថា អាត្មា
 ឃើញ ដោយអាត្មា យ៉ាង គឺ មុននឹងពោលនឹតថាអញនឹងពោល
 កុហក ១ កំពុងពោលដឹងថាអញពោលកុហក ១ ពោលរួចហើយដឹងថា
 អញពោលកុហកហើយ ១ បំណងខ្លួនចង់ផ្ដើម ១ (ត្រូវតាមភ្នំបាចិត្តិយ ។
 ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយដឹងខ្លួន ចំពោះក្រុំដែលខ្លួនមិនឃើញថា អាត្មា
 ឃើញ ដោយអាត្មា យ៉ាង គឺ មុននឹងពោលនឹតថាអញនឹងពោល
 កុហក ១ កំពុងពោលដឹងថាអញពោលកុហក ១ ពោលរួចហើយដឹងថា
 អញពោលកុហកហើយ ១ បំណងខ្លួនចង់ផ្ដើម ១ បំណងខ្លួនសេចក្ដីសាប័ន្ត ១
 (ត្រូវតាមភ្នំបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយដឹងខ្លួន ចំពោះក្រុំដែល
 ខ្លួនមិនឃើញថា អាត្មាឃើញ ដោយអាត្មា យ៉ាង គឺ មុននឹងពោល
 នឹតថាអញនឹងពោលកុហក ១ កំពុងពោលដឹងថា អញពោលកុហក ១
 ពោលរួចហើយដឹងថាអញពោលកុហកហើយ ១ បំណងខ្លួនចង់ផ្ដើម ១

១ សំណង់បំផុតចំពោះលេខក្ដីឃើញខ្លួនស្មោះ ។

កណ៌តន្ត្រី វិចិត្រាយ ធិដ្ឋ វិចិត្រាយ ឧត្ត វិចិត្រាយ រុច្ច ។
 សត្តហាតាវេហំ អនិច្ចំ ធិដ្ឋ មេតិ សម្មជាទុស្តា
 កណ៌តន្ត្រី អាចត្តិ ចាចិត្តិយស្ស បុរោស្ស ហោតិ
 ឧស្តា កណ៌ស្សន្តិ កណ៌តន្ត្រី ហោតិ ឧស្តា កណ៌តន្ត្រី
 កណ៌តន្ត្រី ហោតិ ឧស្តា មយា កណ៌តន្ត្រី វិចិត្រាយ
 ធិដ្ឋ វិចិត្រាយ ឧត្ត វិចិត្រាយ រុច្ច វិចិត្រាយ កាវ ។
 តិហាតាវេហំ អសុតំ សុតំ មេតិ ។ មេ ។ អមុតំ មុតំ
 មេតិ ។ មេ ។ អវិញ្ញាតំ វិញ្ញាតំ មេតិ សម្មជាទុស្តា
 កណ៌តន្ត្រី អាចត្តិ ចាចិត្តិយស្ស បុរោស្ស ហោតិ
 ឧស្តា កណ៌ស្សន្តិ កណ៌តន្ត្រី ហោតិ ឧស្តា កណ៌តន្ត្រី
 កណ៌តន្ត្រី ហោតិ ឧស្តា មយា កណ៌តន្ត្រី ។ ចត្តហា-
 តាវេហំ ។ មេ ។ មត្តហាតាវេហំ ។ មេ ។ ធម្មហាតា-
 វេហំ ។ មេ ។ សត្តហាតាវេហំ អវិញ្ញាតំ វិញ្ញាតំ មេតិ

បិទបាំងឱ្យសេចក្តីសាបចិត្ត ១ បិទបាំងឱ្យសេចក្តីសាបចិត្ត ១ ក្រែកបង្ក
 បាចិត្តិយ ។ ក៏កុំខំយាយកុហកដោយជីវិតខ្លួន បំពានក្រែកដែលខ្លួនមិនឃើញ
 ថាភាគឃើញដោយអាការៈ៧យ៉ាង គឺ មុននឹងពេលនិងថាអញនឹងពេល
 កុហក ១ កំពុងពេលនឹងថាអញពេលកុហក ១ ពេលរួចហើយជីវិត
 អញពេលកុហកហើយ ១ បិទបាំងឱ្យចិដ្ឋ ១ បិទបាំងឱ្យសេចក្តីសាបចិត្ត ១
 បិទបាំងឱ្យសេចក្តីចូលចិត្ត ១ បិទបាំងឱ្យសេចក្តីតំនក្រី ១ ក្រែកបង្ក
 បាចិត្តិយ ។ ក៏កុំខំយាយកុហកដោយជីវិតខ្លួន បំពានក្រែកដែលមិន
 ឮថា ភាគ ២ ។ មេ ។ ក្រែកដែលមិនបានពេលក្រែកថា ភាគបានពេលក្រែក
 ។ មេ ។ ក៏កុំខំយាយកុហកដោយជីវិតខ្លួន បំពានក្រែកដែលមិនជីវិត
 ច្បាស់ថា ភាគនឹងច្បាស់ ដោយអាការៈ ៧យ៉ាង គឺ មុននឹងពេលនិង
 ថាអញនឹងពេលកុហក ១ កំពុងពេលនឹងថាអញពេលកុហក ១ ពេល
 រួចហើយជីវិតអញពេលកុហកហើយ ១ ក្រែកបង្កបាចិត្តិយ ។ ក៏
 កុំខំយាយកុហកដោយជីវិតខ្លួន បំពានក្រែកដែលមិនជីវិតច្បាស់ថា ភាគ
 ជីវិតច្បាស់ ដោយអាការៈ ៦យ៉ាង ។ មេ ។ អាការៈ៧យ៉ាង ។ មេ ។
 អាការៈ៦យ៉ាង ។ មេ ។ អាការៈ៧យ៉ាង គឺ មុននឹងពេលនិងថា

សម្បជានមុសា កណ្តាន្តស្ស អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស
 បុរោស្ស ហោតិ មុសា កណ្តាន្តស្ស កណ្តាន្តស្ស ហោតិ
 មុសា កណ្តាន្តស្ស កណ្តាន្តស្ស ហោតិ មុសា មយា
 កណ្តាន្តស្ស វិចិត្តិយ ធិដ្ឋ វិចិត្តិយ ទុដ្ឋ វិចិត្តិយ រុច្ច
 វិចិត្តិយ កាវ ។

(១៧៧) តិហាការេហិ អធិដ្ឋ ធិដ្ឋញ្ច មេ សុតញ្ចាតិ
 សម្បជានមុសា កណ្តាន្តស្ស អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។ បេ ។
 តិហាការេហិ អធិដ្ឋ ធិដ្ឋញ្ច មេ មុតញ្ចាតិ ។ បេ ។
 តិហាការេហិ អធិដ្ឋ ធិដ្ឋញ្ច មេ វិញ្ញាតញ្ចាតិ សម្បជាន
 មុសា កណ្តាន្តស្ស អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។ បេ ។
 តិហាការេហិ អធិដ្ឋ ធិដ្ឋញ្ច មេ សុតញ្ច មុតញ្ចាតិ
 ។ បេ ។ តិហាការេហិ អធិដ្ឋ ធិដ្ឋញ្ច មេ សុតញ្ច
 វិញ្ញាតញ្ចាតិ ។ បេ ។ តិហាការេហិ អធិដ្ឋ ធិដ្ឋញ្ច មេ
 សុតញ្ច មុតញ្ច វិញ្ញាតញ្ចាតិ សម្បជានមុសា កណ្តាន្តស្ស

អញ្ញនិវរោហកុហក ១ កំពុងនិវរោហនិវរោហកុហក ១ អោលរុច
 ហើយនិវរោហនិវរោហកុហកហើយ ១ បិទបាំងនូវចិត្ត ១ បិទបាំងនូវ
 សេចក្តីតាមចិត្ត ១ បិទបាំងនូវសេចក្តីចូលចិត្ត ១ បិទបាំងនូវសេចក្តីពិត
 ត្រង់ ១ ត្រូវតាមក្តីបាចិត្តិយ ។

(១៧៧) កិកុច្ចិយាយកុហកដោយដឹងខ្លួន ចំពោះវត្ថុដែលខ្លួនមិន
 ឃើញថា អាត្មាឃើញផង ថាអាត្មាពាលត្រង់ ដោយអាការ ពុ យ៉ាង ត្រូវ
 តាមក្តីបាចិត្តិយ ។ បេ ។ កិកុច្ចិយាយកុហកដោយដឹងខ្លួន ចំពោះវត្ថុ
 ដែលខ្លួនមិនឃើញថា អាត្មាឃើញផង ថាអាត្មាពាលត្រង់ ដោយ
 អាការ ពុ យ៉ាង ត្រូវតាមក្តីបាចិត្តិយ ។ បេ ។ កិកុច្ចិយាយកុហកដោយ
 ដឹងខ្លួន ចំពោះវត្ថុដែលខ្លួនមិនឃើញថា អាត្មាឃើញផង ថាអាត្មាដឹង
 ច្បាស់ផង ដោយអាការ ពុ យ៉ាង ត្រូវតាមក្តីបាចិត្តិយ ។ បេ ។
 កិកុច្ចិយាយកុហកដោយដឹងខ្លួន ចំពោះវត្ថុដែលខ្លួនមិនឃើញថា អាត្មា
 ឃើញផង ពុផង ពាលត្រង់ ដោយអាការ ពុ យ៉ាង ។ បេ ។
 កិកុច្ចិយាយកុហកដោយដឹងខ្លួន ចំពោះវត្ថុដែលខ្លួនមិនឃើញថា អាត្មា
 ឃើញផង ពុផង ដឹងច្បាស់ផង ដោយអាការ ពុ យ៉ាង ។ បេ ។
 កិកុច្ចិយាយកុហកដោយដឹងខ្លួន ចំពោះវត្ថុដែលខ្លួនមិនឃើញថា អាត្មា
 ឃើញផង ពុផង ពាលត្រង់ ដឹងច្បាស់ផង ដោយអាការ ពុ យ៉ាង

មេ វិញ្ញាតនា ជំនួញតិ ។ បេ ។ តិហាតាហេហិ អម្ពត៌
 មុតត្ត មេ វិញ្ញាតនា សុតត្តាតិ ។ បេ ។ តិហាតា-
 ហេហិ អម្ពត៌ មុតត្ត មេ វិញ្ញាតនា ជំនួញ សុតត្តាតិ
 ។ បេ ។ តិហាតាហេហិ អវិញ្ញាត វិញ្ញាតនា មេ
 ជំនួញតិ ។ បេ ។ តិហាតាហេហិ អវិញ្ញាត វិញ្ញា-
 តនា មេ សុតត្តាតិ ។ បេ ។ តិហាតាហេហិ អវិញ្ញាត
 វិញ្ញាតនា មេ មុតត្តាតិ ។ បេ ។ តិហាតាហេហិ
 អវិញ្ញាត វិញ្ញាតនា មេ ជំនួញ សុតត្តាតិ ។ បេ ។
 តិហាតាហេហិ អវិញ្ញាត វិញ្ញាតនា មេ ជំនួញ មុតត្តាតិ
 ។ បេ ។ តិហាតាហេហិ អវិញ្ញាត វិញ្ញាតនា មេ ជំនួញ
 សុតត្តា មុតត្តាតិ សម្បជានធម្មសា កណ្តន្តស្ស អាមត្តិ
 ចាត់វិធានស្ស ។ បេ ។

[១៧៨] តិហាតាហេហិ ជំនួញ អជំនួញ មេតិ សម្បជាន-
 ធម្មសា កណ្តន្តស្ស អាមត្តិ ចាត់វិធានស្ស មុតត្តស្ស
 ហោតិ មុសា កណ្តស្សន្តិ កណ្តន្តស្ស ហោតិ មុសា

កាត្តាបានពាល់ត្រូវផង ដឹងច្បាស់ផង ឃើញផង ដោយអាការ ពុ យ៉ាង
 ។ បេ ។ ត្រូវផលខ្លួនមិនបានពាល់ត្រូវថា កាត្តាបានពាល់ត្រូវផង ដឹង
 ច្បាស់ផង ពួផង ដោយអាការ ពុ យ៉ាង ។ បេ ។ ត្រូវផលខ្លួន
 មិនបានពាល់ត្រូវថា កាត្តាបានពាល់ត្រូវផង ដឹងច្បាស់ផង ឃើញផង
 ពួផង ដោយអាការ ពុ យ៉ាង ។ បេ ។ ត្រូវផលខ្លួនមិនដឹងច្បាស់ថា
 កាត្តាដឹងច្បាស់ផង ឃើញផង ដោយអាការ ពុ យ៉ាង ។ បេ ។
 ត្រូវផលខ្លួនមិនដឹងច្បាស់ថា កាត្តាដឹងច្បាស់ផង ពួផង ដោយអាការ
 ពុ យ៉ាង ។ បេ ។ ត្រូវផលខ្លួនមិនដឹងច្បាស់ថា កាត្តាដឹងច្បាស់ផង
 ពាល់ត្រូវផង ដោយអាការ ពុ យ៉ាង ។ បេ ។ ត្រូវផលខ្លួនមិនដឹងច្បាស់ថា
 កាត្តាដឹងច្បាស់ផង ឃើញផង ពួផង ដោយអាការ ពុ យ៉ាង ។ បេ ។
 ត្រូវផលខ្លួនមិនដឹងច្បាស់ថា កាត្តាដឹងច្បាស់ផង ឃើញផង ពាល់
 ត្រូវផង ដោយអាការ ពុ យ៉ាង ។ បេ ។ កំពុងយាយកុហកដោយ
 ដឹងខ្លួន ចំពោះត្រូវផលខ្លួនមិនដឹងច្បាស់ថា កាត្តាដឹងច្បាស់ផង ឃើញផង
 ពួផង ពាល់ត្រូវផង ដោយអាការ ពុ យ៉ាង ត្រូវអាមក្តីបាចិត្តយ ។ បេ ។

[១៧៩] កំពុងយាយកុហកដោយដឹងខ្លួន ចំពោះត្រូវផលខ្លួនបាន
 ឃើញថា កាត្តាមិនឃើញ ដោយអាការ ពុ យ៉ាង គឺ មុននឹងពាល់
 គិតថាអញនឹងពាល់កុហក ។ កំពុងពាល់ដឹងថាអញពាល់កុហក ។

កណ្តាមីតិ កណ្តាមីស្ស ហោតិ មុសា មយា កណ្តា-
 មីតិ ។ ធម្មហាគារាហំ ។ មេ ។ ធម្មហាគារាហំ
 ។ មេ ។ ធម្មហាគារាហំ ។ មេ ។ សត្តហាគារាហំ ធិដ្ឋ
 អធិដ្ឋ មេតំ សម្បជានមុសា កណ្តាមីស្ស អាមត្តិ ចាចិ-
 ត្តិយស្ស មុត្តេស្ស ហោតិ មុសា កណ្តាមីស្ស កណ្តាមីស្ស
 ហោតិ មុសា កណ្តាមីតិ កណ្តាមីស្ស ហោតិ មុសា
 មយា កណ្តាមីតិ វិចីតាយ ធិដ្ឋ វិចីតាយ ឧត្តិ វិចីតាយ
 រុចី វិចីតាយ ភាវំ ។ តីហាគារាហំ សុតំ អសុតំ
 មេតិ ។ មេ ។ មុតំ អមុតំ មេតិ ។ មេ ។ វិញ្ញាតំ
 អវិញ្ញាតំ មេតិ សម្បជានមុសា កណ្តាមីស្ស អាមត្តិ
 ចាចិត្តិយស្ស មុត្តេស្ស ហោតិ មុសា កណ្តាមីស្ស
 កណ្តាមីស្ស ហោតិ មុសា កណ្តាមីតិ កណ្តាមីស្ស
 ហោតិ មុសា មយា កណ្តាមីតិ ។ ធម្មហាគារាហំ
 ។ មេ ។ ធម្មហាគារាហំ ។ មេ ។ ធម្មហាគារាហំ ។ មេ ។

ពោលរួចហើយដឹងថាអញ្ចពោលកុហកហើយ ។ ត្រូវអាមត្តិចាចិត្តិយ ។
 ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយដឹងខ្លួន ចំពោះភក្តីដែលខ្លួនបានឃើញថា អាត្មា
 មិនឃើញ ដោយអាត្មា ២ យ៉ាង ។ មេ ។ អាត្មា ៥ យ៉ាង ។ មេ ។
 អាត្មា ៦ យ៉ាង ។ មេ ។ អាត្មា ៧ យ៉ាងគឺ មុននឹងពោលនិក្ខេប
 អញ្ជើញនិក្ខេបកុហក ។ កំពុងពោលដឹងថាអញ្ចពោលកុហក ។ ពោល
 រួចហើយដឹងថាអញ្ចពោលកុហកហើយ ។ បិទបាំងមុខវិជ្ជា ។ បិទបាំង
 មុខសេចក្តីគាប់ចិត្ត ។ បិទបាំងមុខសេចក្តីចូលចិត្ត ។ បិទបាំងមុខសេចក្តី
 គិតត្រង់ ។ ត្រូវអាមត្តិចាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយដឹងខ្លួន
 ចំពោះភក្តីដែលខ្លួនបានឮថា អាត្មាមិនបានឮ ដោយអាត្មា ៣ យ៉ាង
 ។ មេ ។ ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយដឹងខ្លួន ចំពោះភក្តីដែលខ្លួនបាន
 ពាល់ត្រូវថា អាត្មាមិនបានពាល់ត្រូវ ។ មេ ។ ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយ
 ដឹងខ្លួន ចំពោះភក្តីដែលខ្លួនបានដឹងច្បាស់ថា អាត្មាមិនបានដឹងច្បាស់
 ដោយអាត្មា ៣ យ៉ាងគឺ មុននឹងពោលនិក្ខេបអញ្ជើញនិក្ខេបកុហក ។
 កំពុងពោលដឹងថាអញ្ចពោលកុហក ។ ពោលរួចហើយដឹងថាអញ្ចពោល
 កុហកហើយ ។ ត្រូវអាមត្តិចាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុនិយាយកុហកដោយដឹងខ្លួន
 ចំពោះភក្តីដែលខ្លួនបានដឹងច្បាស់ថា អាត្មាមិនបានដឹងច្បាស់ ដោយអាត្មា ២
 យ៉ាង ។ មេ ។ អាត្មា ៥ យ៉ាង ។ មេ ។ អាត្មា ៦ យ៉ាង ។ មេ ។

សត្តហាគារេហំ វិញ្ញាតំ អវិញ្ញាតំ មេតិ សម្មជាទុស្តា
 កណ្តស្ស អាបត្តិ ចាចិគ្គិយស្ស បុត្រេស្ស ហោតិ
 ឧសា កណ្តស្សន្តំ កណ្តស្ស ហោតិ ឧសា កណ្តាមិទិ
 កណ្តស្ស ហោតិ ឧសា មយា កណ្តត្ថន្តំ វិជិជាយ
 និដ្ឋំ វិជិជាយ ទន្តំ វិជិជាយ រុចំ វិជិជាយ ការំ ។

[១៧៩] តិហាគារេហំ និដ្ឋំ សុតំ មេតិ ។ បេ ។
 តិហាគារេហំ និដ្ឋំ មុតំ មេតិ ។ បេ ។ តិហាគារេហំ
 និដ្ឋំ វិញ្ញាតំ មេតិ សម្មជាទុស្តា កណ្តស្ស អាបត្តិ
 ចាចិគ្គិយស្ស ។ បេ ។ តិហាគារេហំ និដ្ឋំ សុតញ្ច
 មេ មុតញ្ចាតិ ។ បេ ។ តិហាគារេហំ និដ្ឋំ សុតញ្ច
 មេ វិញ្ញាតញ្ចាតិ ។ បេ ។ តិហាគារេហំ និដ្ឋំ សុតញ្ច
 មេ មុតញ្ច វិញ្ញាតញ្ចាតិ សម្មជាទុស្តា កណ្តស្ស
 អាបត្តិ ចាចិគ្គិយស្ស ។ បេ ។ តិហាគារេហំ សុតំ
 មុតំ មេតិ ។ បេ ។ សុតំ វិញ្ញាតំ មេតិ ។ បេ ។ សុតំ
 និដ្ឋំ មេតិ សម្មជាទុស្តា កណ្តស្ស អាបត្តិ ចាចិគ្គិ-
 យស្ស ។ បេ ។ តិហាគារេហំ សុតំ មុតញ្ច មេ

អាគារេ យ៉ាតិ មុននិទិពាលនិកថា អញ្ញនិទិពាលកុហក ១ កំពុទ្ធ
 ពោលនិទិពាលកុហក ១ ពោលរួចហើយនិទិពាលកុហក
 ហើយ ១ បិទបាំងនូវចិត្ត ១ បិទបាំងនូវសេចក្តីគាប់ចិត្ត ១ បិទបាំងនូវ
 សេចក្តីចូលចិត្ត ១ បិទបាំងនូវសេចក្តីភិតភ័យ ១ ត្រូវអាបត្តិបាចិគ្គិយ ។

[១៨០] កិកុទិយាយកុហក ដោយដឹងខ្លួន ចំពោះត្រូវដែលខ្លួន
 ឃើញថា កាតាត្ថនិក ដោយអាគារេ យ៉ាតិ ។ បេ ។ ត្រូវដែលខ្លួនឃើញ
 ថា កាតាត្ថនិក ត្រូវត្រូវ ដោយអាគារេ យ៉ាតិ ។ បេ ។ ត្រូវដែលខ្លួន
 ឃើញថា កាតាត្ថនិក ត្រូវត្រូវ ដោយអាគារេ យ៉ាតិ ត្រូវអាបត្តិបាចិគ្គិយ
 ។ បេ ។ កិកុទិយាយកុហកដោយដឹងខ្លួន ចំពោះត្រូវដែលខ្លួនឃើញថា កាតា
 ត្ថនិក ត្រូវត្រូវ ដោយអាគារេ យ៉ាតិ ។ បេ ។ ត្រូវដែលខ្លួនឃើញ
 ថា កាតាត្ថនិក ដឹងច្បាស់ផង ដោយអាគារេ យ៉ាតិ ។ បេ ។ ត្រូវដែល
 ខ្លួនឃើញថា កាតាត្ថនិក ត្រូវត្រូវ ដឹងច្បាស់ផង ដោយអាគារេ
 យ៉ាតិ ត្រូវអាបត្តិបាចិគ្គិយ ។ បេ ។ កិកុទិយាយកុហកដោយដឹងខ្លួន
 ចំពោះត្រូវដែលខ្លួនឃើញថា កាតាត្ថនិក ត្រូវត្រូវ ដោយអាគារេ យ៉ាតិ ។ បេ ។
 ត្រូវដែលខ្លួនឃើញថា កាតាត្ថនិក ត្រូវត្រូវ ដឹងច្បាស់ផង ដោយអាគារេ
 យ៉ាតិ ត្រូវអាបត្តិបាចិគ្គិយ ។ បេ ។ កិកុទិយាយកុហក
 ដោយដឹងខ្លួន ចំពោះត្រូវដែលខ្លួនឃើញថា កាតាត្ថនិក ត្រូវត្រូវ ដឹងច្បាស់ផង

វិញ្ញាណភូតិ ។ បេ ។ សុតំ មុតត្ថ មេ ធិដ្ឋត្ថាភិ ។ បេ ។
 សុតំ មុតត្ថ មេ វិញ្ញាណភូ ធិដ្ឋត្ថាភិ សម្មជាទុស្សា
 កណ្តស្ស អាមត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។ បេ ។ ភិហាភារហិ
 មុតំ វិញ្ញាណំ មេតិ ។ បេ ។ មុតំ ធិដ្ឋ មេតិ ។ បេ ។ មុតំ
 សុតំ មេតិ ។ បេ ។ ភិហាភារហិ មុតំ វិញ្ញាណភូ មេ
 ធិដ្ឋត្ថាភិ ។ បេ ។ មុតំ វិញ្ញាណភូ មេ សុតត្ថាភិ ។ បេ ។
 មុតំ វិញ្ញាណភូ មេ ធិដ្ឋត្ថា សុតត្ថាភិ ។ បេ ។ ភិហា-
 ភារហិ វិញ្ញាណំ ធិដ្ឋ មេតិ ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ សុតំ មេតិ
 ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ មុតំ មេតិ ។ បេ ។ ភិហាភារហិ
 វិញ្ញាណំ ធិដ្ឋត្ថា មេ សុតត្ថាភិ ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ ធិដ្ឋត្ថា មេ
 មុតត្ថាភិ ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ ធិដ្ឋត្ថា មេ សុតត្ថា មុតត្ថាភិ
 សម្មជាទុស្សា កណ្តស្ស អាមត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។ បេ ។

ដោយភាគពេញយ៉ាង ។ បេ ។ ត្រូវដល់ខ្លួនពួច ភាគពេញត្រូវផង
 ឃើញផង ។ បេ ។ ត្រូវដល់ខ្លួនពួច ភាគពេញត្រូវផង ដឹងច្បាស់ផង
 ឃើញផង ដោយភាគពេញយ៉ាង ត្រូវអាមត្តិចាចិត្តិយ ។ បេ ។ ភិក្ខុនិយាយ
 កុហក ដោយបីខ្លួន ចំពោះត្រូវដល់ខ្លួនពេញត្រូវ ភាគដឹងច្បាស់
 ដោយភាគពេញយ៉ាង ។ បេ ។ ត្រូវដល់ខ្លួនពេញត្រូវ ភាគឃើញ
 ។ បេ ។ ត្រូវដល់ខ្លួនពេញត្រូវ ភាគពួ ។ បេ ។ ត្រូវដល់ខ្លួនពេញត្រូវ
 ភាគដឹងច្បាស់ផង ឃើញផង ដោយភាគពេញយ៉ាង ។ បេ ។ ត្រូវដល់
 ខ្លួនពេញត្រូវ ភាគដឹងច្បាស់ផង ពួផង ។ បេ ។ ត្រូវដល់ខ្លួនពេញ
 ត្រូវ ភាគដឹងច្បាស់ផង ឃើញផង ពួផង ។ បេ ។ ត្រូវដល់ខ្លួនដឹង
 ច្បាស់ថា ភាគឃើញ ដោយភាគពេញយ៉ាង ។ បេ ។ ត្រូវដល់ខ្លួនដឹង
 ច្បាស់ថា ភាគពួ ។ បេ ។ ត្រូវដល់ខ្លួនដឹងច្បាស់ថា ភាគពេញត្រូវពួ
 ។ បេ ។ ត្រូវដល់ខ្លួនដឹងច្បាស់ថា ភាគឃើញផង ពួផង ដោយភាគ
 ពេញយ៉ាង ។ បេ ។ ត្រូវដល់ខ្លួនដឹងច្បាស់ថា ភាគឃើញផង ពេញត្រូវ
 ផង ។ បេ ។ ត្រូវដល់ខ្លួនដឹងច្បាស់ថា ភាគឃើញផង ពួផង ពេញត្រូវ
 ផង ដោយភាគពេញយ៉ាង ត្រូវអាមត្តិចាចិត្តិយ ។ បេ ។

[១៨០] តិហាតាវេហំ ធិដ្ឋ វេមតិកោ ធិដ្ឋ
 ឆោកាប្បេតិ ធិដ្ឋ ឧស្សាតិ ធិដ្ឋ បមុដ្ឋា^(១) ហោតិ
 ធិដ្ឋត្វ មេ សុតត្វាតិ សម្បជានមុសា កណ្តាស្ស
 អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។ បេ ។ ធិដ្ឋត្វ មេ សុតត្វា
 មុតត្វា វិញ្ញាតត្វាតិ សម្បជានមុសា កណ្តាស្ស អាបត្តិ
 ចាចិត្តិយស្ស ។ បេ ។ សុតេ វេមតិកោ សុតំ ឆោកាប្បេ
 តិ សុតំ ឧស្សាតិ សុតំ បមុដ្ឋា ហោតិ ។ បេ ។ មុតេ
 វេមតិកោ មុតំ ឆោកាប្បេតិ មុតំ ឧស្សាតិ មុតំ បមុដ្ឋា
 ហោតិ ។ បេ ។ តិហាតាវេហំ វិញ្ញាតេ វេមតិកោ វិញ្ញាតំ
 ឆោកាប្បេតិ វិញ្ញាតំ ឧស្សាតិ វិញ្ញាតំ បមុដ្ឋា ហោតិ
 វិញ្ញាតត្វ មេ ធិដ្ឋត្វាតិ ។ បេ ។ វិញ្ញាតត្វ មេ សុត
 ត្វាតិ ។ បេ ។ វិញ្ញាតត្វ មេ មុតត្វាតិ ។ បេ ។

១ ឧ. ឧ. សមុដ្ឋា ។

[១៨០] ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងវត្ថុដែលខ្លួនឃើញ (ក្តី) មិន
 ជឿវត្ថុដែលខ្លួនបានឃើញ (ក្តី) លើកមិនបានឡើយវត្ថុដែលខ្លួនឃើញហើយ
 (ក្តី) ក្នុងវត្ថុដែលខ្លួនបានឃើញ (ក្តី) ហើយពោលពាក្យកុហកដោយ
 ដឹងខ្លួនថាអាត្មាឃើញផង ពូផង ដោយភក្តីពេញយ៉ាង (ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ
 ។ បេ ។ ភិក្ខុពោលពាក្យកុហកដោយដឹងខ្លួនថា អាត្មាឃើញផង ពូផង
 ពាល់ត្រូវផង ដឹងច្បាស់ផង (ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ បេ ។ ភិក្ខុមាន
 សេចក្តីសង្ស័យក្នុងពាក្យដែលខ្លួនបានឮ (ក្តី) មិនជឿពាក្យដែលខ្លួនបាន
 ឮ (ក្តី) លើកមិនបានឡើយពាក្យដែលខ្លួនបានឮ (ក្តី) ក្នុងពាក្យដែលខ្លួន
 ឮហើយ (ក្តី) ។ បេ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងវត្ថុដែលខ្លួនបាន
 ពាល់ត្រូវ (ក្តី) មិនជឿវត្ថុដែលខ្លួនបានពាល់ត្រូវ (ក្តី) លើកមិនបានឡើ
 យវត្ថុដែលខ្លួនបានពាល់ត្រូវ (ក្តី) ក្នុងវត្ថុដែលខ្លួនបានពាល់ត្រូវ (ក្តី)
 ។ បេ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងហេតុដែលខ្លួនដឹងច្បាស់ (ក្តី) មិនជឿ
 ហេតុដែលខ្លួនបានដឹងច្បាស់ (ក្តី) លើកមិនបានឡើយហេតុដែលខ្លួនដឹងច្បាស់
 (ក្តី) ក្នុងហេតុដែលខ្លួនដឹងច្បាស់ (ក្តី) ហើយពោលពាក្យកុហកដោយ
 ដឹងខ្លួនថា អាត្មាដឹងច្បាស់ផង ឃើញផង ដោយភក្តីពេញយ៉ាង ។ បេ ។
 ថាអាត្មាដឹងច្បាស់ផង ពូផង ។ បេ ។ ថាអាត្មាដឹងច្បាស់ផង ពាល់ត្រូវផង

វិញ្ញាតត្ថ មេ ធិដ្ឋត្ថ សុតត្ថាតិ ។ បេ ។ វិញ្ញាតត្ថ
 មេ ធិដ្ឋត្ថ មុតត្ថាតិ ។ បេ ។ វិញ្ញាតត្ថ មេ ធិដ្ឋត្ថ
 សុតត្ថ មុតត្ថាតិ សឡជាធម្មសា កណ្ឌទ្គស្ស អាចត្ថ
 ចាចិត្តយស្ស ធុត្ថេវស្ស ហោតិ មុសា កណ្ឌស្សន្ត
 កណ្ឌទ្គស្ស ហោតិ មុសា កណ្ឌមីតិ កណ្ឌតស្ស ហោតិ
 មុសា មយា កណ្ឌតន្ត ។ ធុត្ថហាតាវេហិ ។ បេ ។
 ធុត្ថហាតាវេហិ ។ បេ ។ ធុត្ថហាតាវេហិ ។ បេ ។ សត្ត-
 ហាតាវេហិ វិញ្ញាតេ វេមតិកោ វិញ្ញាតេ យោគប្បេតិ
 វិញ្ញាតិ ធន្សតិ វិញ្ញាតិ បម្មដ្ឋោ ហោតិ វិញ្ញាតត្ថ មេ
 ធិដ្ឋត្ថ សុតត្ថ មុតត្ថាតិ សឡជាធម្មសា កណ្ឌទ្គស្ស
 អាចត្ថ ចាចិត្តយស្ស ធុត្ថេវស្ស ហោតិ មុសា កណ្ឌស្ស-
 ន្ត កណ្ឌទ្គស្ស ហោតិ មុសា កណ្ឌមីតិ កណ្ឌតស្ស
 ហោតិ មុសា មយា កណ្ឌតន្ត វិចិដាយ ធិដ្ឋ វិចិដាយ
 ទន្តិ វិចិដាយ រុចិ វិចិដាយ ការិ ។

។ បេ ។ ថាគាត្ថជីវច្ចាស័ផន ឃើញផន ព្វផន ។ បេ ។ ថាគាត្ថជីវ
 ច្ចាស័ផន ឃើញផន ពាលត្រវផន ។ បេ ។ ភិក្ខុពាលភាគកុហក
 ដោយជីវច្ចាស័ផន ឃើញផន ព្វផន ពាលត្រវផន
 ដោយការព្យាយាម គឺ មុតនិរោធន៍ថាអញនិរោធកុហក កំពុង
 ពាលជីវច្ចាស័ផន ពាលកុហក ។ ពាលប្រហើយជីវច្ចាស័ផន ពាលកុហក
 ហើយ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងហេតុដែលខ្លួនជីវច្ចាស័ (ក្តី)
 មិនជឿហេតុដែលខ្លួនជីវច្ចាស័ (ក្តី) លើកមិនបានខ្លួនហេតុដែលខ្លួនជីវ
 ច្ចាស័ (ក្តី) ក្នុងហេតុដែលខ្លួនជីវច្ចាស័ (ក្តី) ហើយពាលភាគកុ-
 ហកដោយជីវច្ចាស័ផន ឃើញផន ព្វផន ពាល
 ត្រវផន ដោយការ៦ យ៉ាង ។ បេ ។ ភាគ៧ យ៉ាង ។ បេ ។
 ភាគ៨ យ៉ាង ។ បេ ។ ភាគ៩ យ៉ាង គឺ មុតនិរោធន៍ថាអញ
 និរោធកុហក ។ កំពុងពាលជីវច្ចាស័ផន ពាលកុហក ។ ពាលប្រ-
 ហើយជីវច្ចាស័ផន ពាលកុហកហើយ ។ បិទបាំងខ្លួនជីវច្ចាស័ ។ បិទបាំងខ្លួន
 សេចក្តីភាវៈចិត្ត ។ បិទបាំងខ្លួនសេចក្តីចូលចិត្ត ។ បិទបាំងខ្លួនសេចក្តីពិត
 ត្រង់ ។ ត្រូវតាមត្រូវបាចិត្តយ ។

២៣៨

បាបិគ្គិយកណ្ត ធុសាវាវុស្ស បរិមសិក្ខាបទស្ស ឥសាបដ្ឋិវា។

[១៨១] អនាបត្តិ ធិរិយ កណាតិ វរិយ កណាតិ
ធិរិយ កណាតិ នាម សហសា កណាតិ ។ វរិយ
កណាតិ នាម អញ្ញំ កណាស្សមីតិ អញ្ញំ កណាតិ ។
ឧប្បត្តកស្ស អាធិតថ្មីកស្សាតិ ។

បរិមសិក្ខាបទ ឥដ្ឋិវា ។

បាបិគ្គិយកណ្ត ធុសាវាវុស្ស សិក្ខាបទ ១ កៈដែលបទប្បដិសន្ធិ

[១៨១] ភាបត្តិមិទានដល់ភិក្ខុគោលដោយញាត់មាត់ ដល់ភិក្ខុ
គោលដោយញាត់មាត់ (ភិក្ខុគោលដោយហើសឈ្មោះគោលដោយ
ញាត់មាត់ ។ ភិក្ខុគិតថា អញមិនគោលពាក្យដទៃ ហើយត្រឡប់
គោលពាក្យដទៃត្រឡប់ពីគំនិតនោះវិញ ឈ្មោះថា គោលដោយញាត់មាត់
ដល់ភិក្ខុគិត ដល់ភិក្ខុជាទានដើមបន្ទាត់ ។

បរិមសិក្ខាបទ ១៨ ។

ទុតិយសិក្ខាបទ

[១៨២] តេន សមយេន តុន្ទោ កកវា សា-
 វន្តិយំ វិចារតិ ជេនវាន អថាវបំណុតស្សាវាមេ ។
 តេន ទោ បទ សមយេន ធម្មត្ថិយា ភិក្ខុ បេ-
 សលេហំ ភិក្ខុហំ សន្និ កណ្ណត្ថា^(១) បេសលេ ភិក្ខុ
 ឧមសន្និ ជាតិយាបំ ជាមេនមំ តោត្ថេនមំ កេម្មេនមំ
 សិម្សេនមំ អាតាជេនមំ លិង្គេនមំ កិលេសេនមំ អាបត្តិ-
 យាមំ ហិរេនមំ អក្កោសេន ទុំសេន្តិ^(២) វង្កន្តិ ។
 យេ តេ ភិក្ខុ អប្បជ្ជា ។ បេ ។ តេ ឧដ្ឋាយន្តិ ច័យន្តិ
 វិចារេន្តិ កតំ ហំ ជាម ធម្មត្ថិយា ភិក្ខុ បេសលេហំ
 ភិក្ខុហំ សន្និ កណ្ណត្ថា បេសលេ ភិក្ខុ ឧមសិស្សន្តិ
 ជាតិយាបំ ជាមេនមំ តោត្ថេនមំ កេម្មេនមំ សិម្សេនមំ
 អាតាជេនមំ លិង្គេនមំ កិលេសេនមំ អាបត្តិយាមំ
 ហិរេនមំ អក្កោសេន ទុំសេស្សន្តិ^(៣) វង្កស្សន្តិតិ ។
 អថទោ តេ ភិក្ខុ កកវតោ ឯតមត្ថំ អាវោចេសុំ ។

១ ១. ធម្ម. ពណ្យា ។ ២. ៣ ទុំស្មេន្តិ ។

សិក្ខាបទទី ២

[១៨២] សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដំបូងមានជាតិ កាលគង់នៅ
 ក្នុងវត្តជេតពន របស់អថាវបំណុតសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យ
 នោះឯង ធម្មត្ថិយភិក្ខុចំណីឡាយ ឈ្មោះនិងភិក្ខុដែលមានសីលជាទី
 ស្រឡាញ់ ពោលចាត់ជាភិក្ខុចំណីឡាយដែលមានសីលជាទីស្រឡាញ់
 គឺជាប្រទេមដោយជាតិខ្លះ ឈ្មោះខ្លះ ភោគខ្លះ ការងារខ្លះ សិល្បសាស្ត្រខ្លះ
 អាពាធខ្លះ ភេទខ្លះ កិលេសខ្លះ អាបត្តិខ្លះ ពាក្យផេរដ៏ថោក
 ខាងខ្លះ ភិក្ខុចំណីឡាយណាមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។ បេ ។ ភិក្ខុចំណីឡាយនោះ
 ពោលថោស គឺរមៀល បទុបត្តិថោ ហេតុដូចម្តេច គឺបានជាធម្មត្ថិយ-
 ភិក្ខុចំណីឡាយ ឈ្មោះនិងភិក្ខុចំណីឡាយដែលមានសីលជាទីស្រឡាញ់
 ពោលចាត់ជាភិក្ខុចំណីឡាយដែលមានសីលជាទីស្រឡាញ់ គឺជា
 ប្រទេមដោយជាតិខ្លះ ឈ្មោះខ្លះ ភោគខ្លះ ការងារខ្លះ សិល្បសាស្ត្រខ្លះ
 អាពាធខ្លះ ភេទខ្លះ កិលេសខ្លះ អាបត្តិខ្លះ ពាក្យផេរដ៏ថោក
 ខាងខ្លះ ។ ភិក្ខុចំណីនោះយកសេចក្តីនេះត្រាបទូលដល់ព្រះដំបូងព្រះភាគ ។

សង្ខ កំរ ធម្ម កំត្វាវ យេសលេហំ កំត្វាហំ សង្ខ
 ឧប្បាទ្ធ យេសលេ កំត្វា ទុមសេដ ជានិយាបិ ជាមេនបិ
 តោត្តេនបិ តាម្មេនបិ សិវ្យេនបិ អាតាទេនបិ លិវ្យេនបិ
 តិលេសេនបិ អាមត្តិយាបិ ហំនេនបិ អត្តោសេន
 ទុំសេដ^(១) វិវ្យេថាតិ ។ សង្ខ កតវាតិ ។ វិគាហំ
 ទុដ្ឋា កតវា តេជំ ហិ ឆាម ធុម្ពេ មោយបុរិសា
 យេសលេហំ កំត្វាហំ សង្ខ ឧប្បាទ្ធ យេសលេ កំត្វា
 ទុមសិស្សេដ ជានិយាបិ ។ មេ ។ ហំនេនបិ អត្តោ-
 សេន ទុំសេស្សេដ^(២) វិវ្យេស្សេដ នេតិ មោយបុរិសា
 អប្បសន្នាជំ វា បសាទាយ បសន្នាជំ វា កិយ្យោ-
 ភារាយ ។ មេ ។ វិគាហំត្វា ជន្មំ តេជំ តត្វា កំត្វា
 អាមន្តេសំ ។

(១៨៣) ក្នុងបុព្វំ ភិក្ខុវេ ឧត្តសិលាយំ អន្តរា-
ស្ស ព្រាហ្មណស្ស ទេវ៌្ថសាលោ នាម តលីកាផ្កា

ព្រះបាទត្រកាស៍សួរថា ឆ្មាលកិត្តុទាំងឡាយ បានពូជឥតទាំងឡាយ
ឈ្មោះនឹងកិត្តុទាំងឡាយដែលមានសីលជាទីស្រឡាញ់ ពោលចាក់ដោត
កិត្តុទាំងឡាយដែលមានសីលជាទីស្រឡាញ់ គឺដេប្រទេចដោយជាតិខ្លះ
ឈ្មោះខ្លះ អាត្មាខ្លះ ការងារខ្លះ សិល្បសាស្ត្រខ្លះ ភាពាទខ្លះ ភេទខ្លះ
សីលសខ្លះ អាមត្តខ្លះ ពាក្យដេរដំបៅកថាខ្លះ ពិតមែន ។
ឆន្ទន្តិយកិត្តុទាំងឡាយគឺកាបទូលថា បត់ត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ការងារ
ពិតមែន ។ ព្រះសព្វញ្ញាតុទ្ធដ៏មានព្រះភាគទ្រង់តិរច្យលថា ខែ
បុរសសាមស្សន្យបាតមគ្គផលទាំងឡាយ ចុះហេតុអ្វីបានជាឥតទាំងឡាយ
ឈ្មោះនឹងកិត្តុទាំងឡាយដែលមានសីលជាទីស្រឡាញ់ ពោលចាក់ដោត
កិត្តុទាំងឡាយដែលមានសីលជាទីស្រឡាញ់ គឺដេប្រទេចដោយជាតិខ្លះ
។ បេ ។ ដោយពាក្យដេរដំបៅកថាខ្លះ ខែត្ថកមោឃបុរស ការនេះមិន
មែនខំឱ្យកើតសេចក្តីជ្រះថ្លាដល់ផលដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ នឹងមិនមែនផល
ផលដែលជ្រះថ្លាហើយ ឱ្យនឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើងទៀតទេ ។ បេ ។ លុះ
ព្រះអង្គទ្រង់តិរច្យលហើយ ទ្រង់រឿងម្នាក់ថាត្រកាស៍ហៅកិត្តុទាំងឡាយ
មកថា ។

(១៨១) ម្ចាស់ភិក្ខុបាទិឡាយ កាលពីដើម មានព្រាហ្មណ៍ម្នាក់
នៅក្នុងក្រុងកក្កដាលា (ព្រាហ្មណ៍នោះ) មាននាងទេវល្យានេន្ទ្រិសាល ។

អក្ខរកថា ។ អថទោ ភិក្ខុវេ ធម្មិវិសាលោ តលំតន្តោ
 តំ ព្រាហ្មណំ ឯតនកេច កច្ច ភំ ព្រាហ្មណ សេដ្ឋិតា
 សន្និ សហស្សេន អត្តនំ ករោមិ មយ្ហំ តលំតន្តោ
 សក្កជសតំ អតិពន្ធំ បរដ្ឋស្សតិ ។ អថទោ ភិក្ខុវេ
 សោ ព្រាហ្មណោ សេដ្ឋិតា សន្និ សហស្សេន អត្តនំ
 អក្ខរកថា មយ្ហំ តលំតន្តោ សក្កជសតំ អតិពន្ធំ
 បរដ្ឋស្សតិ ។ អថទោ ភិក្ខុវេ សោ ព្រាហ្មណោ
 សក្កជសតំ អតិពន្ធំ ធម្មិវិសាលំ តលំតន្ធំ យុវាត្ថា
 ឯតនកេច អញ្ច ក្កជ វិហស្ស ក្កជាតិ ។ អថទោ
 ភិក្ខុវេ ធម្មិវិសាលោ តលំតន្តោ តន្តោ អដ្ឋាសំ ។
 អថទោ ភិក្ខុវេ សោ ព្រាហ្មណោ សហស្សេន បរ-
 ដេតោ បដ្ឋាយិ ។ អថទោ ភិក្ខុវេ ធម្មិវិសាលោ
 តលំតន្តោ តំ ព្រាហ្មណំ ឯតនកេច តំស្ស ភំ ព្រាហ្មណ
 បដ្ឋាយសីតិ ។ តថា ហិ បទាហំ កោ តយា
 សហស្សេន បរដេតោតិ ។ តំស្ស មន មំ ភំ
 ព្រាហ្មណ អត្តនំ ក្កជកំនេន ចារេសំ កច្ច ភំ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងកាលនោះ គោឈ្មោះឧត្តិវិសាលបាននិយាយ
 ពាក្យនេះនឹងព្រាហ្មណ៍នោះថា បពិត្រព្រាហ្មណ៍ ចូរអ្នកទៅនិយាយក្នុង
 នឹងសេដ្ឋីដាក់មួយពាន់កហាបណៈថា គោរបស់ខ្ញុំនឹងទាញទេមួយរយ
 ដែលចង់ភ្ជាប់គ្នាទូទៅទាន់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទើបព្រាហ្មណ៍នោះ
 បានក្លាយនឹងសេដ្ឋីដាក់មួយពាន់កហាបណៈថា គោរបស់ខ្ញុំនឹងទាញទេ
 ចំនួនមួយរយដែលចង់ភ្ជាប់គ្នាទាន់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រាហ្មណ៍
 នោះចង់ទេមួយរយភ្ជាប់គ្នាទូទៅនឹងគោឈ្មោះឧត្តិវិសាល ហើយនិយាយ
 ពាក្យនេះថា ខែតាភ្លៀច ឯងទំទាញទៅ ខែតាភ្លៀច ឯងទំអូសទៅ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលនោះ គោឈ្មោះឧត្តិវិសាល កំលាយច្រកក្នុង
 នោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯព្រាហ្មណ៍នោះក៏ចាញ់សេដ្ឋីអស់មួយ
 ពាន់កហាបណៈហើយក៏សូមសេដ្ឋីកាលនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ទើបគោឧត្តិវិសាលបាននិយាយពាក្យនេះនឹងព្រាហ្មណ៍នោះថា បពិត្រ
 ព្រាហ្មណ៍ ហេតុអ្វីក៏អ្នកសូមសេដ្ឋី ។ ព្រាហ្មណ៍ឆ្លើយថា ខែតា
 ដ៏ចំរើន បានជាសូមសេដ្ឋី ព្រោះអ្នកឯងទូទៅចាញ់សេដ្ឋីអស់មួយពាន់
 កហាបណៈ ។ គោឧត្តិវិសាលសួរថា ព្រាហ្មណ៍ ខ្ញុំមិនមែនជាសត្វភ្លៀច
 ចុះហេតុអ្វី ក៏អ្នកឯងហៅខ្ញុំជាសត្វភ្លៀច ព្រាហ្មណ៍ចូរអ្នកឯងទៅក្លាយ

ព្រាហ្មណ សេដ្ឋីតា សន្ធិ ទ្ធិហំ សហស្សេហំ អត្ថង្គំ
 តតោហំ មយ្ហំ ពលំតន្តោ សកដសតំ អតីតន្តំ
 បរវេស្សនីតំ មា ធម៌ មំ អក្កងំ ក្សត្រវេនន ចារបេសិទិ ។
 អដោ ភិក្ខុវេ សោ ព្រាហ្មណោ សេដ្ឋីតា សន្ធិ ទ្ធិហំ
 សហស្សេហំ អត្ថង្គំ អកាសិ មយ្ហំ ពលំតន្តោ ។
 សកដសតំ អតីតន្តំ បរវេស្សនីតំ ។ អដោ ភិក្ខុវេ
 សោ ព្រាហ្មណោ សកដសតំ អតីតន្តំតា ទទ្ធិវិសាលំ
 តលំតន្តំ យុក្ខិតា ឯតនកេច អញ្ច ភទ្រិ វេស្ស
 ភទ្រិតំ ។ អដោ ភិក្ខុវេ ទទ្ធិវិសាលោ តលំតន្តោ
 សកដសតំ អតីតន្តំ បរវេស្សនី ។

[១៨៤] មចាចមេកាសេយ្យ ជាមនាបំ កុដាចង្គំ
 មនាបំ កាសនាទស្ស កុកាវំ ទទ្ធិហំ
 កុដាចង្គំ អលត្តេសំ ភេតុ ចត្តមេតោ អហុតិ ។

នឹងសេដ្ឋីដាក់មួយដាក់ហាចណៈថា គោរបស់ខ្ញុំចាញ់ទះចំខ្លួនមួយរយ
 ដែលគេបង្កប់គ្នាបាន តែជាអ្នកឯងកុំហៅខ្ញុំថាគោគៀបខ្ញុំ ព្រោះខ្ញុំ
 មិនមែនជាគោគៀបទេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឯព្រាហ្មណ៍នោះក្លាស់នឹង
 សេដ្ឋីដាក់ក៏ដាក់ហាចណៈដោយពាក្យថា គោរបស់ខ្ញុំអាចចាញ់ទះ
 ចំខ្លួនមួយរយដែលគេបង្កប់គ្នាបាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រាហ្មណ៍
 នោះក៏បង្អែកទះ ចំខ្លួនមួយរយភ្ជាប់គ្នា រួចទីមាតានន្ទិវិសាលាហើយបាន
 ចំយាយពាក្យទះក្នុងគោលនោះថា ម្ចាស់គោដ៏ចម្រើន ចូរអ្នកឯងចាញ់ទៅ
 ម្ចាស់គោដ៏ចម្រើន ចូរអ្នកឯងអូសទៅ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលនោះគោ
 នន្ទិវិសាលាគឺចាញ់ទះចំខ្លួនមួយរយដែលគេបង្កប់គ្នាឱ្យវិលទៅបាន ។

[១៨៥] បុគ្គលត្រូវពាលតែពាក្យដែលជាទីគាប់ចិត្តម្យ៉ាង
 ពាក្យដែលមិនជាទីគាប់ចិត្ត សូម្បីតែម្តង ក៏មិនត្រូវពាល
 ឡើយ (ព្រាហ្មណ៍) គោលំពាក្យជាទីគាប់ចិត្ត (គោនន្ទិ-
 វិសាល) ក៏ទៅទៅខ្លះខាងដូចម្តេច ហើយញ្ចុះព្រាហ្មណ៍
 នោះឱ្យបានទ្រព្យផង មានសេចក្តីពេញចិត្តព្រោះព្រាហ្មណ៍
 ទៅបានទ្រព្យផង ព្រោះការងាររបស់ខ្លួនផង ។

[១៨៥] ឧទាហរណ៍ មេ កំភូម អមនាមា ទុំសនា^(១)
 វត្តនា កំមង្គ បនេតាហំ មនាមា កវិស្សតិ ទុំសនា^(២)
 វត្តនា នេតំ កំភូម អប្បសន្ធានំ វិ បសាធាយ ។ បេ ។
 ឯវត្ត បទ កំភូម ឥមំ សំគ្គាបនំ ឧត្តិសេយ្យាជ
 ឧមសវាទេ ចាចិត្តិយន្តំ ។

[១៨៦] ឧមសវាទោ ជាម នសហំ អាតារហំ
 ឧមសតិ ជាតិយាមិ នាមេនមិ តោត្តេនមិ កេម្មេនមិ
 សិរេនមិ អាតារេនមិ លំត្តេនមិ កំលេសេនមិ ។
 អាមត្តិយាមិ ហិរេនមិ អត្តោសនាតិ ។

[១៨៧] ជាតិ ជាម នេ ជាតិយោ ហិរោ ច ជាតិ
 ឧត្តន្នា ច ជាតិ ។ ហិរោ ជាម ជាតិ ឧណ្ណាលជាតិ
 វេសាជាតិ វេសាធជាតិ វេសារជាតិ បុត្តសជាតិ
 ឯសា ហិរោ ជាម ជាតិ ។ ឧត្តន្នា ជាម ជាតិ
 ទត្តិយជាតិ ព្រាហ្មណជាតិ ឯសា ឧត្តន្នា ជាម ជាតិ ។

[១៨៨] ម្ចាស់ភិក្ខុបំណងឡាយ ពាក្យដេវាប្រទេស មិនជាតិគាថា
 ចិត្តផលគុណក្នុងកាលនោះ សំដីដេវាប្រទេសនឹងជាច្បាប់ចិត្តក្នុងកាល
 ឥឡូវនេះដូចម្តេចបាទ ម្ចាស់ភិក្ខុបំណងឡាយ គំរើនេះមិនមែនជាឱ្យជ្រះថ្លា
 ដល់អ្នកដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុបំណងឡាយ អ្នក
 បំណងឡាយឬសំដីនេះច្បាប់សំគ្គាបនេះយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុពោលពាក្យ
 ចាក់ជាតិ ត្រូវអាចត្តិបាចិត្តិយ ។

[១៨៩] ដែលហៅថា ពាក្យចាក់ជាតិមាន ភិក្ខុពោលចាកជាតិ
 ដោយពាក្យទេយ្យន៍ គឺ ជាតិ ១ ឈ្មោះ ១ ភោគ ១ ការិកា ១ សិល្ប-
 សាស្ត្រ ១ អាពាហ៍ពិពាហ៍ ១ តិលេស ១ អាបត្តិ ១ ពាក្យដេវាដើរតាម ១ ។

[១៩០] ដែលហៅថា ជាតិ គឺ ជាតិមាន៧យ៉ាង បានដល់
 ហ៊ុនជាតិ^(១) ឧត្តន្នជាតិ^(២) ។ ដែលហៅថា ហ៊ុនជាតិ គឺជាតិមនុស្ស
 ចណ្ណាល^(៣) ជាតិជាតិក្សត្រ្យវង្ស^(៤) ជាតិអ្នកទេសាទ^(៥) ជាតិអ្នក
 ធ្វើទេវ ជាតិអ្នកចោលសម្រាម ជាតិទាំងនេះហៅថា ហ៊ុនជាតិ ។
 ដែលហៅថា ឧត្តន្នជាតិ គឺជាតិក្សត្រិយ ជាតិព្រាហ្មណ៍ ជាតិទាំងនេះ
 ហៅថា ឧត្តន្នជាតិ ។

១ ជាតិចោតតាម ។ ២ ជាតិឧត្តន្ន ។ ៣ ជាតិមនុស្សច្រណែនតាម ។ ៤ អញ្ញា
 ខ្លះហៅថាជាតិ ។ ៥ ជាតិព្រាហ្មណ៍ដើម ។

[១៨៨] ឆាម ឆាម ទ្វេ ឆាមាណំ ហិណត្ថ ឆាម
 ឡត្តដ្ឋត្ថ ឆាម ។ ហិណំ ឆាម ឆាម អវតណ្ណកំ ជវ-
 កណ្ណកំ ឆន្ទកំ សវដ្ឋកំ កុលាឡិកំ តេសុ តេសុ វា
 បទ ជនបទេសុ ឡត្តាតំ អវត្តាតំ ហិឡាតំ បរិក្ខតំ
 អចិត្តកតំ ឯតំ ហិណំ ឆាម ឆាម ។ ឡត្តដ្ឋ ឆាម
 ឆាម ឡត្តបដិសំយុត្តំ ឆត្ថបដិសំយុត្តំ សឡបដិសំយុត្តំ
 តេសុ តេសុ វា បទ ជនបទេសុ អវត្តាតំ អវត្តាតំ
 អហិឡាតំ អបរិក្ខតំ ចិត្តកតំ ឯតំ ឡត្តដ្ឋ ឆាម ឆាម ។

[១៨៩] តោត្ថំ ឆាម ទ្វេ តោត្ថាណំ ហិណត្ថ
 តោត្ថំ ឡត្តដ្ឋត្ថ តោត្ថំ ។ ហិណំ ឆាម^(១) ការទ្វាដតោត្ថំ
 តេសុ តេសុ វា បទ ជនបទេសុ ឡត្តាតំ អវត្តាតំ
 ហិឡាតំ បរិក្ខតំ អចិត្តកតំ ឯតំ ហិណំ ឆាម តោត្ថំ ។
 ឡត្តដ្ឋ ឆាម តោត្ថំ តោត្ថមតោត្ថំ មោត្តល្លាណតោត្ថំ
 កត្តាយុណតោត្ថំ វាសេដ្ឋតោត្ថំ តេសុ តេសុ វា បទ

១ តោត្ថំ តោសិយតោត្ថន្តំ ទីស្ងួត ។

[១៨៨] ដែលហៅថា ឆាម គឺ ឆាមមានពីរយ៉ាង បាទខាង
 ហិណឆាម ១ ឡត្តដ្ឋឆាម ១ ។ ដែលហៅថា ហិណឆាម គឺ អវតណ្ណ-
 កនាម^(១) ជវកណ្ណកនាម^(២) ឆន្ទកនាម^(៣) សវដ្ឋកនាម^(៤) កុល-
 វដ្ឋកនាម^(៥) ពុំនោះសោត ឆាមណាដែលគេមើលងាយ គេបន្ទាប
 បន្ទោក គេភ្លើម គេរោបប្រិយ គេមិនគោរព មានក្នុងជនបទនោះ ។
 ឆាមទាំងនេះហៅថា ហិណឆាម ។ ដែលហៅថា ឡត្តដ្ឋឆាម គឺ ឆាម
 ដែលប្រកបព្រមចំពោះដោយព្រះពុទ្ធ ប្រកបព្រមចំពោះដោយព្រះធម៌
 ប្រកបព្រមចំពោះដោយព្រះសង្ឃ ពុំនោះសោត ឆាមណាដែលគេ
 មិនមើលងាយ គេមិនបន្ទាបបន្ទោក គេមិនភ្លើម គេមិនរោបប្រិយ
 គេគោរព មានក្នុងជនបទនោះ ។ ឆាមទាំងនេះហៅថា ឡត្តដ្ឋឆាម ។

[១៨៩] ដែលហៅថា តោត្ថំ គឺ តោត្ថមានពីរយ៉ាង បាទខាង
 ហិណតោត្ថ ១ ឡត្តដ្ឋតោត្ថ ១ ។ ដែលហៅថា ហិណតោត្ថ គឺ ការទ្វា-
 ដតោត្ថ ពុំនោះសោត តោត្ថណាដែលគេមើលងាយ គេបន្ទាបបន្ទោក
 គេភ្លើម គេរោបប្រិយ គេមិនគោរព មានក្នុងជនបទនោះ ។ តោត្ថ
 ទាំងនេះហៅថា ហិណតោត្ថ ។ ដែលហៅថា ឡត្តដ្ឋតោត្ថ គឺ តោត្ថម-
 តោត្ថ មោត្តល្លាណតោត្ថ កត្តាយុណតោត្ថ វាសេដ្ឋតោត្ថ ពុំនោះសោត

១.២.៣.៤.៥ ឆាមទាំងនេះ តាមអង្គថា ជាជាញ្ជ្រកបទុស្សដែលដាច់ច្រើន ។

ជនបទេសុ អបោញ្ចតំ អនុញ្ញាតំ អហំឡិតំ អហំក្ខតំ
 ចិត្តកតំ ឯតំ ឧត្តង្គំ ឆាម កោតំ ។

[១៧០] កង្ក្រង ឆាម ទ្វេ កង្ក្រង ហ័ណ កង្ក្រង
 ឧត្តង្គក្ក កង្ក្រង ។ ហ័ណ ឆាម កង្ក្រង កោត្តកកង្ក្រង
 បុប្ផធម្មកកង្ក្រង តេសុ តេសុ វា បទ ជនបទេសុ
 ឧត្តង្គតំ អនុញ្ញាតំ អហំឡិតំ អហំក្ខតំ អចិត្តកតំ ឯតំ
 ហ័ណ ឆាម កង្ក្រង ។ ឧត្តង្គំ ឆាម កង្ក្រង កសិ
 វណ្ណា កោត្តា តេសុ តេសុ វា បទ ជនបទេសុ
 អបោញ្ចតំ អនុញ្ញាតំ អហំឡិតំ អហំក្ខតំ ចិត្តកតំ
 ឯតំ ឧត្តង្គំ ឆាម កង្ក្រង ។

[១៧១] សិប្បំ ឆាម ទ្វេ សិប្បាណិ ហ័ណ
 សិប្បំ ឧត្តង្គក្ក សិប្បំ ។ ហ័ណ ឆាម សិប្បំ
 ឧត្តង្គក្កសិប្បំ កុត្តកសិប្បំ មេស កសិប្បំ

កោត្តណា ដែលគេមិនមើលងាយ គេមិនបន្ទាបបន្ទោក គេមិនភ្លើម
 គេមិនពេចង្រាយ គេគោរព មានក្នុងជនបទនោះ ។ កោត្តចំនែក
 ហៅថា កុត្តង្គក្ក ។

[១៧២] ដែលហៅថា ការងារ គឺ ការងារមានពីរយ៉ាង បាន
 ផលការងារដ៏ថោកទាប ១ ការងារដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ១ ។ ដែលហៅថា ការងារ
 ដ៏ថោកទាប គឺ ការងាររបស់អ្នកចំណី ការងាររបស់អ្នកចាញ់
 (ចោលសម្រាម) ពុំទោះសោត ការងារណាដែលគេមើលងាយ គេបន្ទាប
 បន្ទោក គេភ្លើម គេពេចង្រាយ គេមិនគោរព មានក្នុងជនបទនោះ ។
 ការងារចំណីនេះហៅថា ការងារដ៏ថោកទាប ។ ដែលហៅថា ការងារ
 ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ គឺ ការក្សត្រសំ ការផ្សព្វផ្សាយ ការក្សត្រា ពុំទោះសោត
 ការងារណាដែលគេមិនមើលងាយ គេមិនបន្ទាបបន្ទោក គេមិនភ្លើម
 គេមិនពេចង្រាយ គេគោរព មានក្នុងជនបទនោះ ។ ការងារចំណីនេះ
 ហៅថា ការងារដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ។

[១៧៣] ដែលហៅថា សិល្បសាស្ត្រ គឺ សិល្បសាស្ត្រ
 មានពីរយ៉ាង បានផលសិល្បសាស្ត្រដ៏ថោកទាប ១ សិល្បសាស្ត្រដ៏
 ខ្ពង់ខ្ពស់ ១ ។ ដែលហៅថា សិល្បសាស្ត្រដ៏ថោកទាប គឺ សិល្បសាស្ត្រ
 អ្នកក្សត្រាផង សិល្បសាស្ត្រអ្នកធ្វើផ្ទាំង សិល្បសាស្ត្រអ្នកក្សត្រាសម្លេង

ចម្មត្តាសិប្បំ ធម្មាបិសិប្បំ តេសុ តេសុ វា មន
 ជនបទេសុ ឧត្តាតំ អវត្តាតំ ហិធឿតំ បរិក្ខតំ
 អចិត្តតាតំ ឯតំ ហិំ ឆាម សិប្បំ ។ ឧត្តាដ្ឋំ ឆាម
 សិប្បំ ឧត្តា កណ្តា លេខា តេសុ តេសុ វា
 មន ជនបទេសុ អវត្តាតំ អវត្តាតំ អហិធឿតំ
 អបរិក្ខតំ ចិត្តតាតំ ឯតំ ឧត្តាដ្ឋំ ឆាម សិប្បំ ។

[១៧២] សទ្ធវិ អាតោ ហិំ ឆាម អមិច
 មនុស្សោ អាតោ ឧត្តាដ្ឋំ ។

[១៧៣] សិដ្ឋំ ឆាម ទ្វេ សិដ្ឋានិ ហិំ ឆាម សិដ្ឋំ
 ឧត្តាដ្ឋំ សិដ្ឋំ ។ ហិំ ឆាម សិដ្ឋំ ឆាម ឆាម ឆាម
 ឆាម ឆាម ឆាម ឆាម ឆាម ឆាម សិដ្ឋំ ។
 ឧត្តាដ្ឋំ ឆាម សិដ្ឋំ ឆាម ឆាម ឆាម ឆាម ឆាម
 ឆាម ឆាម ឆាម ឆាម ឆាម ឆាម សិដ្ឋំ ។

សិល្បសាស្ត្រាភិក្ខុស្យាទ្ធ^(១) សិល្បសាស្ត្រាភិក្ខុស្យាទ្ធ តុំ ចានសោត
 សិល្បសាស្ត្រាភិក្ខុស្យាទ្ធ ដែលគេមើលឆាយ គេបន្ទាបបន្ទោក គេភ្លើម
 គេពេបជ្រាយ គេមិនគោរព មានក្នុងជនបទនោះ។ សិល្បសាស្ត្រ
 ភិក្ខុនេះ ហៅថា សិល្បសាស្ត្រាភិក្ខុស្យាទ្ធ ។ ដែលហៅថា សិល្ប-
 សាស្ត្រាភិក្ខុស្យាទ្ធសំគិតដូច្នេះដោយដែល កប់ដោយវិចិត្រត្រួត កាលសរសេរអក្សរ
 តុំ ចានសោត សិល្បសាស្ត្រាភិក្ខុស្យាទ្ធ ដែលគេមើលឆាយ គេមិនបន្ទាប
 បន្ទោក គេមិនភ្លើម គេមិនពេបជ្រាយ គេគោរព មានក្នុងជនបទនោះ។
 សិល្បសាស្ត្រាភិក្ខុនេះ ហៅថា សិល្បសាស្ត្រាភិក្ខុស្យាទ្ធ ។

[១៧៤] បណ្ណាភោជនាភិក្ខុស្យាទ្ធ សុទ្ធត្រចោកចាបភិក្ខុស្យាទ្ធ
 ចំណែកភាគអាតោចិត្តសោមវច្ឆម (កេសប្រមេ) ហៅថា អាតោចយ៉ាង
 ប្រាស ។

[១៧៥] ដែលហៅថា គេ គឺគេមានចំណេះ បានដល់
 គេចំណេះវាចា គេចំណេះស្នាដៃ ។ ដែលហៅថា គេ គេចំណេះ
 គេចំណេះ វាចា គេចំណេះ ស្នាដៃ គេចំណេះ ហៅថា
 គេចំណេះ ។ ដែលហៅថា គេចំណេះ គឺ គេចំណេះ មិន
 ចាបគេ មិនចំណេះ មិនសាចេ គេចំណេះ ហៅថា គេចំណេះ ។

១ ឬសិល្បសាស្ត្រាភិក្ខុស្យាទ្ធ ។

[១៨២] សត្វចិ តិលេសា ហីនា ។

[១៨៣] សត្វចិ អាបត្តិយោ ហីនា អមិច សោ-
តាបត្តិ សមាបត្តិ ឧត្តដ្ឋា ។

[១៨៤] អត្តោសោ ឆាម ទ្វេ អត្តោសោ ហីនោ
ច អត្តោសោ ឧត្តដ្ឋា ច អត្តោសោ ។ ហីនោ
ឆាម អត្តោសោ ឧត្តដ្ឋាសំ មេណ្ហាសំ កោណាសំ
តទ្រិកោសំ តិរច្ឆាទតោសំ ទេយ្យកោសំ ទត្ថំ វុយ្យំ
សុតតិ ឧត្តតិយេវ វុយ្យំ ចាដិកត្តាតិ យកោវេទ វា
កកោវេទ វា កាដកោដិកាយ វា ឯសោ ហីនោ
ឆាម អត្តោសោ ។ ឧត្តដ្ឋា ឆាម អត្តោសោ
បណ្ឌិតោសំ ព្យត្តោសំ មេទាវិសំ ពហុស្សតោសំ ធម្ម-
កថកោសំ ទត្ថំ វុយ្យំ ឧត្តតិ សុតតិយេវ វុយ្យំ
ចាដិកត្តាតិ ឯសោ ឧត្តដ្ឋា ឆាម អត្តោសោ ។

[១៨៥] ឯភិលេសតាំងឡាយ សុទ្ធតែថោកទាបតាំងអស់ ។

[១៨៦] ឯតាបត្តិតាំងឡាយ សុទ្ធតែថោកទាបតាំងអស់ ចំ-
ណែកភាគសោតាបត្តិ ខ្ចីសមាបត្តិ សុទ្ធតែខ្ចីខ្ចីសំតាំងអស់ ។

[១៨៧] ដែលហៅថា រជ្ជេ គឺ ជេរយាតិយាវិ បានដល់ជេរ
យាវិថោកទាប១ ជេរយាវិខ្ចីខ្ចីសំ១ ។ ដែលហៅថា ជេរយាវិថោក
ទាបគឺជេរថា លោកជាសត្វធម្ម លោកជាសត្វព័ត លោកជាសត្វគោ
លោកជាសត្វលា លោកជាសត្វតិរច្ឆា លោកជាសត្វទារក^(១) លោក
គ្មានភតិល្អ^(២) លោកមានតែភតិកាត្រង់ម្យ៉ាង ជេរដោយ យអក្ក^(៣) ក្តី
ដោយ ភអក្ក^(៤) ក្តី ដោយឧម្មិកបុរសឧម្មិកម្រឹក្តី ជេរតាំងនេះហៅថា
ជេរយាវិថោកទាប ។ ដែលហៅថា ជេរយាវិខ្ចីខ្ចីសំ គឺ ជេរថា លោក
ជាបណ្ឌិត លោកធ្វើវិជ្ជាស លោកជាគ្រូប្រាជ្ញ លោកជាពហុស្សត^(៥)
លោកជាធម្មកថិក^(៦) លោកគ្មានភតិកាត្រង់ លោកមានតែភតិល្អ
ម្យ៉ាង ជេរតាំងនេះ ហៅថា ជេរយាវិខ្ចីខ្ចីសំ ។

* សត្វក៏ច្បងស្តាប់គ្នាសេចក្តីចំណេះ ។ ១-៣ យ អក្ក គឺ ៣ អក្កនោះ ជាឈ្មោះ
ចេតុធម្ម ។ ៤ អក្កនោះគឺឈ្មោះយទ្រឹត ។ ៥ អក្កនោះគឺឈ្មោះ ។

បាចិត្តិយកណ្ត ឧសាវាស្យ ទុតិយសិក្ខាមង្គល ឧបាសមិយ

[១៧៧] ឧបសម្បជ្ជោ ឧបសម្បជ្ជំ ទុសេតុកាមោ
វម្ពតុកាមោ មង្គតុកាមោ^(១) ហិទេន ហិទំ វនេតិ
ចណ្ណាលំ វេណំ ទេសានំ វដកាវ បុក្កសំ ចណ្ណាលាសិ
វេណាសិ ទេសានាសិ វដកាវេសិ បុក្កសោសិទិ
កណាតិ អាមត្តំ វាចាយ វាចាយ ចាចិត្តិយស្ស ។

[១៧៨] ឧបសម្បជ្ជោ ឧបសម្បជ្ជំ ទុសេតុកាមោ
វម្ពតុកាមោ មង្គតុកាមោ ហិទេន ឧក្កដ្ឋំ វនេតិ
ទត្ថយំ ព្រាហ្មណំ ចណ្ណាលាសិ វេណាសិ ទេសា-
នាសិ វដកាវេសិ បុក្កសោសិទិ កណាតិ អាមត្តំ
វាចាយ វាចាយ ចាចិត្តិយស្ស ។

[១៧៩] ឧបសម្បជ្ជោ ឧបសម្បជ្ជំ ទុសេតុកាមោ
វម្ពតុកាមោ មង្គតុកាមោ ឧក្កដ្ឋេន ហិទំ វនេតិ

១ ឧ. ម. មង្គ កណ្តាមោ ។

បាចិត្តិយកណ្ត ឧសាវាស្យ សិក្ខាមង្គល ឧបាសមិយ

[១៧៧] ឧបសម្បជ្ជកុ ប្រាជ្ញាដើម្បីដេរ ប្រាជ្ញាដើម្បីប្រទេ
ប្រាជ្ញាដើម្បីធ្វើឲ្យមានមុខចុះគ្រាន់^(១) ចំពោះឧបសម្បជ្ជកុផងគ្នា ពោល
ចំពោះបុគ្គលដែលមានជាតិថាគាថា ដោយពាក្យថាគាថា គឺថា
និយាយចំពោះឧបសម្បជ្ជជាតិចណ្ណាល ជាតិអ្នកធ្វើផែនឫស្សី ជាតិអ្នក
ទេសាទ ជាតិអ្នកធ្វើរថ ជាតិអ្នកចោលសម្រាម ដោយពាក្យថា លោកជា
មនុស្សចណ្ណាល ជាអ្នកធ្វើផែន ជាអ្នកទេសាទ ជាអ្នកធ្វើរថ ជាអ្នកចោល
សម្រាម ត្រូវអាមត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗវាចា ។

[១៧៨] ឧបសម្បជ្ជកុ ប្រាជ្ញាដើម្បីដេរ ប្រាជ្ញាដើម្បីប្រទេ
ប្រាជ្ញាដើម្បីធ្វើឲ្យអៀនអន់ ចំពោះឧបសម្បជ្ជកុផងគ្នា ពោលចំពោះ
បុគ្គលដែលមានជាតិខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយពាក្យថាគាថា គឺថានិយាយចំពោះ
ឧបសម្បជ្ជជាតិក្សត្រិយ៍ ជាតិព្រាហ្មណ៍ ដោយពាក្យថា អ្នកឯងជា
អ្នកចណ្ណាល ជាជាងផែន ជាអ្នកទេសាទ ជាអ្នកធ្វើរថ ជាអ្នកចោល
សម្រាម ត្រូវអាមត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗវាចា ។

[១៧៩] ឧបសម្បជ្ជកុ ប្រាជ្ញាដើម្បីដេរ ប្រាជ្ញាដើម្បីប្រទេ
ប្រាជ្ញាដើម្បីធ្វើឲ្យអៀនអន់ ចំពោះឧបសម្បជ្ជកុផងគ្នា ពោលចំពោះ
បុគ្គលដែលមានជាតិថាគាថា ដោយពាក្យខ្ពង់ខ្ពស់ គឺនិយាយចំពោះ

១ ធ្វើឲ្យមានអំណាចផង ។

ចណ្ហាលំ វេណំ វេសានំ វេណាវំ បុត្តសំ ទត្តិយោសំ
ព្រាហ្មណសីតំ ភណាតិ អាបត្តិ វាចាយ វាចាយ
ចាចិត្តិយស្ស ។

[២០០] ឧបសម្មាស្ថា ឧបសម្មាស្ថំ ទុំសេតុកាមោ
វុត្តុតុកាមោ មជ្ឈតុកាមោ ឧត្តដ្ឋំ ទុត្តដ្ឋំ វុទតិ
ទត្តិយំ ព្រាហ្មណំ ទត្តិយោសំ ព្រាហ្មណសីតំ ភណាតិ
អាបត្តិ វាចាយ វាចាយ ចាចិត្តិយស្ស ។

[២០១] ឧបសម្មាស្ថា ឧបសម្មាស្ថំ ទុំសេតុកាមោ
វុត្តុតុកាមោ មជ្ឈតុកាមោ ហិណេន ហិណំ វុទតិ
អវកណ្ណាតំ ជវកណ្ណាតំ ធនិដ្ឋតំ សវដ្ឋតំ តុលវន្តតំ
អវកណ្ណាកោសំ ជវកណ្ណាកោសំ ធនិដ្ឋកោសំ សវដ្ឋ-
កោសំ តុលវន្តកោសីតំ ភណាតិ អាបត្តិ វាចាយ
វាចាយ ចាចិត្តិយស្ស ។

[២០២] ឧបសម្មាស្ថា ឧបសម្មាស្ថំ ទុំសេតុកាមោ
វុត្តុតុកាមោ មជ្ឈតុកាមោ ហិណេន ទុត្តដ្ឋំ វុទតិ

ឧបសម្មាស្ថា ជាតិអ្នកជាតិផង ជាតិអ្នកនេសាទ ជាតិ
អ្នកផ្លូវ ជាតិអ្នកចោលសម្រាម ដោយពាក្យថា លោកជាត្រាយ
លោកជាព្រាហ្មណ៍ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយត្រប់ៗវាចា ។

[២០០] ឧបសម្មាស្ថំ ប្រាថ្នាដើម្បីដេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេស
ប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើឲ្យអៀនអន់ ចំពោះឧបសម្មាស្ថំកុផ្សំគ្នា ពោលចំពោះ
បុគ្គលដែលមានជាតិខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយពាក្យខ្ពង់ខ្ពស់ គឺនិយាយចំពោះឧប-
សម្មាស្ថាដែលមានជាតិជាត្រាយ ជាតិព្រាហ្មណ៍ ដោយពាក្យថា លោក
ជាត្រាយ លោកជាព្រាហ្មណ៍ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយត្រប់ៗវាចា ។

[២០១] ឧបសម្មាស្ថំ ប្រាថ្នាដើម្បីដេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេស
ប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើឲ្យអៀនអន់ ចំពោះឧបសម្មាស្ថំកុផ្សំគ្នា ពោលចំពោះ
នាមថាភពាប ដោយពាក្យថាភពាប គឺនិយាយចំពោះឧបសម្មាស្ថាដែល
មាននាមជាអវកណ្ណក ជាជវកណ្ណក ជាធនិដ្ឋក ជាសវដ្ឋក ជាតុលវន្តក
ដោយពាក្យថា លោកជាអវកណ្ណក លោកជាជវកណ្ណក លោកជាធនិដ្ឋក
លោកជាសវដ្ឋក លោកជាតុលវន្តក ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយត្រប់ៗវាចា ។

[២០២] ឧបសម្មាស្ថំ ប្រាថ្នាដើម្បីដេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេស
ប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើឲ្យអៀនអន់ ចំពោះឧបសម្មាស្ថំកុផ្សំគ្នា ពោលចំពោះ
នាមខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយពាក្យថាភពាប គឺនិយាយចំពោះឧបសម្មាស្ថា

តុន្ត្រាត្ថិតំ ធម្មាត្ថិតំ សង្ឃាត្ថិតំ អវកណ្ណតោសិ
ជវកណ្ណតោសិ ធន្នតោសិ សវិជ្ជតោសិ តុ-
លវវ្យាតោសិតិ កណាតិ អាបត្តិ វាចាយ វាចាយ
ចាចិត្តិយស្ស ។

[២០៣] ឧបសម្បត្តោ ឧបសម្បត្តំ ទុំសេតុកាមោ
វដ្តតុកាមោ បដ្ឋិតតុកាមោ ឧត្តរដ្ឋន ហ័ង វដ្តតិ
អវកណ្ណតំ ជវកណ្ណតំ ធន្នតំ សវិជ្ជតំ តុលវវ្យាតំ
តុន្ត្រាត្ថិតោសិ ធម្មាត្ថិតោសិ សង្ឃាត្ថិតោសិតិ កណាតិ
អាបត្តិ វាចាយ វាចាយ ចាចិត្តិយស្ស ។

[២០៤] ឧបសម្បត្តោ ឧបសម្បត្តំ ទុំសេតុកាមោ
វដ្តតុកាមោ បដ្ឋិតតុកាមោ ឧត្តរដ្ឋន ឧត្តរដ្ឋ វដ្តតិ
តុន្ត្រាត្ថិតំ ធម្មាត្ថិតំ សង្ឃាត្ថិតំ តុន្ត្រាត្ថិតោសិ
ធម្មាត្ថិតោសិ សង្ឃាត្ថិតោសិតិ កណាតិ អាបត្តិ
វាចាយ វាចាយ ចាចិត្តិយស្ស ។

[២០៥] ឧបសម្បត្តោ ឧបសម្បត្តំ ទុំសេតុកាមោ
វដ្តតុកាមោ បដ្ឋិតតុកាមោ ហ័ង ហ័ង វដ្តតិ

ដែលមាននាមជាតុន្ត្រាត្ថិត ជាធម្មាត្ថិត ជាសង្ឃាត្ថិត ដោយពាក្យថា
លោកជាអវកណ្ណក លោកជាជវកណ្ណក លោកជាធន្នដ្ឋត លោកជាសវិជ្ជក
លោកជាកុលវវ្យាក ត្រូវតាមក្តីបាចិត្តិយគ្រប់ៗវាចា ។

[២០៦] ឧបសម្បត្តិកុ ប្រាថ្នាដើម្បីដេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេ
ប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើឲ្យអស់ ចំពោះឧបសម្បត្តិកុផងគ្នា ពោលចំពោះនាម
ថេរកថាប ដោយពាក្យខ្លីខ្លស់ គឺវិស័យចំពោះឧបសម្បត្តិមាននាមជាអ-
វកណ្ណក ជាជវកណ្ណក ជាធន្នដ្ឋត ជាសវិជ្ជក ជាកុលវវ្យាក ដោយពាក្យថា
លោកឈ្មោះតុន្ត្រាត្ថិត លោកឈ្មោះធម្មាត្ថិត លោកឈ្មោះសង្ឃាត្ថិត
ត្រូវតាមក្តីបាចិត្តិយគ្រប់ៗវាចា ។

[២០៧] ឧបសម្បត្តិកុ ប្រាថ្នាដើម្បីដេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេ
ប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើឲ្យអស់ ចំពោះឧបសម្បត្តិកុផងគ្នា ពោលសំដៅនាម
ដ៏ខ្លីខ្លស់ ដោយពាក្យខ្លីខ្លស់ គឺថាពោលសំដៅឧបសម្បត្តិដែលមាន
នាមជាតុន្ត្រាត្ថិត ជាធម្មាត្ថិត ជាសង្ឃាត្ថិត ដោយពាក្យថា លោកឈ្មោះ
តុន្ត្រាត្ថិត ធម្មាត្ថិត សង្ឃាត្ថិត ត្រូវតាមក្តីបាចិត្តិយគ្រប់ៗវាចា ។

[២០៨] ឧបសម្បត្តិកុ ប្រាថ្នាដើម្បីដេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេ
ប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើឲ្យអស់ ចំពោះឧបសម្បត្តិកុផងគ្នា ពោលសំដៅ
គោត្តថេរកថាប ដោយពាក្យថេរកថាប គឺថាពោលសំដៅឧបសម្បត្តិ

កោសិយំ ការទ្វាជំ កោសិយោសិ ការទ្វាជោសិ
កណ្តិ អាមត្តំ វាចាយ វាចាយ ចាចិត្តិយស្ស ។

[២០៦] ឧបសម្បជ្ជោ ឧបសម្បជ្ជំ ទុំសេតុកាមោ
វម្ពតុកាមោ មជ្ឈតុកាមោ ហិរេន ទុក្ខជ្ជំ វេទន
កោតនំ មោត្តល្លាជំ កត្វាយជំ វសេដ្ឋំ កោសិយោសិ
ការទ្វាជោសិ កណ្តិ អាមត្តំ វាចាយ វាចាយ
ចាចិត្តិយស្ស ។

[២០៧] ឧបសម្បជ្ជោ ឧបសម្បជ្ជំ ទុំសេតុកាមោ
វម្ពតុកាមោ មជ្ឈតុកាមោ ទុក្ខជ្ជំ ហិរេន វេទន
កោសិយំ ការទ្វាជំ កោតមោសិ មោត្តល្លាជោសិ
កត្វាយោសិ វសេដ្ឋោសិ កណ្តិ អាមត្តំ វាចាយ
វាចាយ ចាចិត្តិយស្ស ។

[២០៨] ឧបសម្បជ្ជោ ឧបសម្បជ្ជំ ទុំសេតុកាមោ
វម្ពតុកាមោ មជ្ឈតុកាមោ ទុក្ខជ្ជំ ទុក្ខជ្ជំ វេទន

ជាកោសិយោសិ ការទ្វាជោសិ ដោយពាក្យថា លោកជាកោសិយោ-
សិ លោកជាការទ្វាជោសិ ត្រូវតែបន្តិចបន្តួចយ៉ាងៗ វាចា ។

[២០៦] ឧបសម្បជ្ជិតុំ ប្រាជ្ញាដើម្បីដេញ ប្រាជ្ញាដើម្បីប្រទេច
ប្រាជ្ញាដើម្បីធ្វើឲ្យអៀនអស់ ចំពោះឧបសម្បជ្ជិតុំផង ពោលសំដៅ
គោត្តជំនួញ ដោយពាក្យថា គឺថាពោលសំដៅឧបសម្បជ្ជិតុំ
គោតមគោត្ត ជាមោត្តល្លាជោសិ ជាត្វាយោសិ ជាវសេដ្ឋោសិ
ដោយពាក្យថា លោកជាកោសិយោសិ លោកជាការទ្វាជោសិ
ត្រូវតែបន្តិចបន្តួចយ៉ាងៗ វាចា ។

[២០៧] ឧបសម្បជ្ជិតុំ ប្រាជ្ញាដើម្បីដេញ ប្រាជ្ញាដើម្បីប្រទេច
ប្រាជ្ញាដើម្បីធ្វើឲ្យអៀនអស់ ចំពោះឧបសម្បជ្ជិតុំផង ពោលសំដៅ
គោត្តជំនួញ ដោយពាក្យផ្ទុយ គឺថាពោលសំដៅឧបសម្បជ្ជិតុំ
កោសិយោសិ ជាការទ្វាជោសិ ដោយពាក្យថា លោកជាគោតមគោត្ត
លោកជាមោត្តល្លាជោសិ លោកជាត្វាយោសិ លោកជាវសេដ្ឋោសិ
ត្រូវតែបន្តិចបន្តួចយ៉ាងៗ វាចា ។

[២០៨] ឧបសម្បជ្ជិតុំ ប្រាជ្ញាដើម្បីដេញ ប្រាជ្ញាដើម្បីប្រទេច
ប្រាជ្ញាដើម្បីធ្វើឲ្យអៀនអស់ ចំពោះឧបសម្បជ្ជិតុំផង ពោលសំដៅ
គោត្តជំនួញ ដោយពាក្យផ្ទុយ គឺថាពោលសំដៅឧបសម្បជ្ជិតុំ

គោតម៍ មោក្ខល្លាចំ កត្វាយចំ វាសេដ្ឋំ គោតមោសិ
មោក្ខល្លាចោសិ កត្វាយចោសិ វាសេដ្ឋោសីតំ ភណ្ឌិ
អាបត្តិ វាចាយ វាចាយ ចាត់តាំងស្ស ។

(២០៩) ឧបសម្បជ្ជោ ឧបសម្បជ្ជំ ទុំសេតុកាមោ
វម្ពតុកាមោ មជ្ឈតុកាមោ ហិរេន ហិចំ វនតិ
កោដ្ឋកំ ឫច្ឆន្ទកំ កោដ្ឋកោសិ ឫច្ឆន្ទកោសីតំ
ភណ្ឌិ អាបត្តិ វាចាយ វាចាយ ចាត់តាំងស្ស ។

(២១០) ឧបសម្បជ្ជោ ឧបសម្បជ្ជំ ទុំសេតុកាមោ
វម្ពតុកាមោ មជ្ឈតុកាមោ ហិរេន ឧត្តដ្ឋំ វនតិ
កោសិ វាសិវេតោត្ថំ កោដ្ឋកោសិ ឫច្ឆន្ទកោសីតំ
ភណ្ឌិ អាបត្តិ វាចាយ វាចាយ ចាត់តាំងស្ស ។

(២១១) ឧបសម្បជ្ជោ ឧបសម្បជ្ជំ ទុំសេតុកាមោ
វម្ពតុកាមោ មជ្ឈតុកាមោ ឧត្តដ្ឋំ ហិចំ វនតិ

ជាគោតមគោត្ត ជាមោក្ខល្លាចគោត្ត ជាកត្វាយគោត្ត ជាវាសេដ្ឋគោត្ត
ដោយពាក្យថា លោកជាគោតមគោត្ត លោកជាមោក្ខល្លាចគោត្ត លោកជា
កត្វាយគោត្ត លោកជាវាសេដ្ឋគោត្ត ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តយស្រប ។ វាចា ។

(២០៩) ឧបសម្បជ្ជកុំ ប្រាថ្នាដើម្បីដេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច
ប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើឲ្យអៀនអន់ ចំពោះឧបសម្បជ្ជកុំផងឆ្គ ពោលសំដៅការ
សិរដ៏ថោកថាប ដោយពាក្យថោកថាប គឺថាពោលសំដៅឧបសម្បជ្ជ
ថាអ្នកចង់ឈឺ ជាអ្នកចោលសម្រាម ដោយពាក្យថា លោកជាជាតិ
ចង់ឈឺ លោកជាអ្នកចោលសម្រាម ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តយស្រប ។ វាចា ។

(២១០) ឧបសម្បជ្ជកុំ ប្រាថ្នាដើម្បីដេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច
ប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើឲ្យអៀនអន់ ចំពោះឧបសម្បជ្ជកុំផងឆ្គ ពោលសំដៅការ
សិរដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយពាក្យថោកថាប គឺថាពោលសំដៅឧបសម្បជ្ជថា
អ្នកចោល ឧបសម្បជ្ជប្រែ ជាអ្នកចោលគោត្ត ដោយពាក្យថា លោកជាជាតិ
ចង់ឈឺ លោកជាអ្នកចោលសម្រាម ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តយស្រប ។ វាចា ។

(២១១) ឧបសម្បជ្ជកុំ ប្រាថ្នាដើម្បីដេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច
ប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើឲ្យអៀនអន់ ចំពោះឧបសម្បជ្ជកុំផងឆ្គ ពោលសំដៅការ
សិរដ៏ថោកថាប ដោយពាក្យដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ គឺថាពោលសំដៅឧបសម្បជ្ជ

កោដ្ឋកំ បុប្ផទន្ធកំ កសិកោសិ វណិជោសិ កោត្តោសិ
កណ្តិ អាបត្តិ វិហាយ វិហាយ ចាចិត្តិយស្ស ។

(២០២) ឧបសម្ព្បន្នោ ឧបសម្ព្បន្នំ ទុសេតុក្ការោ
វុត្តុក្ការោ មន្តុក្ការោ ឧត្តុក្ការោ ឧត្តុក្ការំ វនតិ
កសិកំ វណិជំ កោត្តំ កសិកោសិ វណិជោសិ
កោត្តោសិ កណ្តិ អាបត្តិ វិហាយ វិហាយ
ចាចិត្តិយស្ស ។

(២០៣) ឧបសម្ព្បន្នោ ឧបសម្ព្បន្នំ ទុសេតុក្ការោ
វុត្តុក្ការោ មន្តុក្ការោ ឃីនេន ឃីនំ វនតិ
ឧទ្យកាវំ ក្សត្តកាវំ វេសកាវំ ចម្មកាវំ ឧហាបិកំ
ឧទ្យការោសិ ក្សត្តការោសិ វេសការោសិ ចម្មកា-
រោសិ ឧហាបិកោសិ កណ្តិ អាបត្តិ វិហាយ វិហាយ
ចាចិត្តិយស្ស ។

ថាជាជនជាតិឈឺ ជាអ្នកចោលសម្រាម ដោយពាក្យថា លោកជាអ្នកគ្រូ
រស់ លោកជាអ្នកជំនួញ លោកជាអ្នកក្សានា ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយស្ស
វិហាយ ។

(២០៤) ឧបសម្ព្បន្នកំ ប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីច្រឡំ
ប្រាថ្នាដើម្បីបង្កប់បង្កើន ចំពោះឧបសម្ព្បន្នកំជនគ្នា ពោលសំដៅ
ការងារជំនួញរស់ ដោយពាក្យជំនួញរស់ គឺថាពោលសំដៅឧបសម្ព្បន្ន
ថាជាអ្នកគ្រូរស់ អ្នកជំនួញ អ្នកក្សានា ដោយពាក្យថា លោកជាអ្នក
គ្រូរស់ លោកជាអ្នកជំនួញ លោកជាអ្នកក្សានា ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ
ស្សវិហាយ ។

(២០៥) ឧបសម្ព្បន្នកំ ប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីច្រឡំ
ប្រាថ្នាដើម្បីបង្កប់បង្កើន ចំពោះឧបសម្ព្បន្នកំជនគ្នា ពោលសំដៅ
សិល្បសាស្ត្រដ៏ថោកទាប ដោយពាក្យដ៏ថោកទាប គឺថាពោលសំដៅ
ឧបសម្ព្បន្នថាជាជនគ្រូញដែរ ជាស្រឡាត់ ជាជនធម្មញ្ញ ជាជន
ស្បែក ជាខ្នងព្រះកេស ដោយពាក្យថា លោកជាជនគ្រូញដែរ លោក
ជាស្រឡាត់ លោកជាជនធម្មញ្ញ លោកជាជនស្បែក លោកជា
ខ្នងព្រះកេស ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយស្សវិហាយ ។

[២១២] ឧបសម្បជ្ជោ ឧបសម្បជ្ជំ ទុំសេតុកាមោ
 វិម្ពតុកាមោ មជ្ឈតុកាមោ មាណសំ ឧត្តរជ្ជំ វិជិតំ
 មុជ្ជតំ គណតំ លេខតំ ធម្មតារោសិ ក្បម្ពតារោសិ
 បេសតារោសិ ធម្មតារោសិ ឧហាបិច្ឆាសិកំ គណតិ
 វាចត្ថំ វិចាយ វិចាយ វាចិត្តិយស្ស ។

[២១៣] ឧបសម្បជ្ជោ ឧបសម្បជ្ជំ ទុំសេតុកាមោ
 វិម្ពតុកាមោ មជ្ឈតុកាមោ ឧត្តរជ្ជំ មាណសំ វិជិតំ
 ធម្មតារំ ក្បម្ពតារំ បេសតារំ ធម្មតារំ ឧហាបិច្ឆា
 មុជ្ជតោសិ គណតោសិ លេខតោសិកំ គណតិ
 វាចត្ថំ វិចាយ វិចាយ វាចិត្តិយស្ស ។

[២១៤] ឧបសម្បជ្ជោ ឧបសម្បជ្ជំ ទុំសេតុកាមោ
 វិម្ពតុកាមោ មជ្ឈតុកាមោ ឧត្តរជ្ជំ ឧត្តរជ្ជំ វិជិតំ

[២១៥] ឧបសម្បជ្ជកុំ ប្រាជ្ញាដើម្បីដេរ ប្រាជ្ញាដើម្បីច្រឡោច
 ប្រាជ្ញាដើម្បីបង្កប់បង្កើន ចំពោះឧបសម្បជ្ជកុំផងនា ពោលសំដៅ
 សិល្បសាស្ត្រជំនុំជំនួស ដោយពាក្យថោកថាច គឺថាពោលសំដៅ
 ឧបសម្បជ្ជ ជាអ្នករាប់វិជ្ជាទេ អ្នករាប់ដោយវិជ្ជាពុទ្ធ អ្នកសរសេរអក្សរ
 (នាយស្មេរ) ដោយពាក្យថា លោកជាជានិក្ខព្វញ្ញែន លោកជា
 ស្មេត្តានិ លោកជាជានិម្មព្វញ្ញ លោកជាអ្នកធ្វើស្បែក លោកជា
 ខ្នងព្រះកេស ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ ។ វិចាយ ។

[២១៦] ឧបសម្បជ្ជកុំ ប្រាជ្ញាដើម្បីដេរ ប្រាជ្ញាដើម្បីច្រឡោច
 ប្រាជ្ញាដើម្បីបង្កប់បង្កើន ចំពោះឧបសម្បជ្ជកុំផងនា ពោលសំដៅសិល្ប-
 សាស្ត្រចោកវាច ដោយពាក្យជំនុំជំនួស គឺថាពោលសំដៅឧបសម្បជ្ជ
 ជាជានិក្ខព្វញ្ញែន ស្មេត្តានិ ជានិម្មព្វញ្ញ អ្នកធ្វើស្បែក ខ្នងព្រះកេស
 ដោយពាក្យថា លោកជាអ្នករាប់ដោយវិជ្ជាទេ លោកជាអ្នករាប់ដោយ
 វិជ្ជាពុទ្ធ លោកជាអ្នកសរសេរអក្សរ (នាយស្មេរ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ
 គ្រប់ ។ វិចាយ ។

[២១៧] ឧបសម្បជ្ជកុំ ប្រាជ្ញាដើម្បីដេរ ប្រាជ្ញាដើម្បីច្រឡោច
 ប្រាជ្ញាដើម្បីបង្កប់បង្កើន ចំពោះឧបសម្បជ្ជកុំផងនា ពោលសំដៅ

ឡឆ្នំកំ កណ្តកំ លេខកំ ឡឆ្នំកោសិ កណ្តកោសិ
 លេខកោសិកំ កណ្តិកំ អាមត្តិ វាចាយ វាចាយ
 ចាចិត្តិយស្ស ។

[២៨២] ឧបសម្បជ្ជោ ឧបសម្បជ្ជំ ទុសេតុកាមោ
 វុត្តេតុកាមោ មន្តេតុកាមោ ហិរេន ហិរំ វនេតិ
 ឡឆ្នំកំ កណ្តិកំ កណ្តិកំ កណ្តិកំ លោសិកំ អមមាវិកំ
 ឡឆ្នំកោសិ កណ្តកោសិ កណ្តកោសិ លោសិ-
 កោសិ អមមាវិកោសិកំ កណ្តិកំ អាមត្តិ វាចាយ
 វាចាយ ចាចិត្តិយស្ស ។

[២៨៣] ឧបសម្បជ្ជោ ឧបសម្បជ្ជំ ទុសេតុកាមោ
 វុត្តេតុកាមោ មន្តេតុកាមោ ហិរេន ឡឆ្នំ វនេតិ

សំល្យសាស្ត្រជំនុំនុំសំ ដោយពាក្យជំនុំនុំសំ គឺថាពោលសំដៅ
 ឧបសម្បជ្ជ ជាអ្នករាប់ដោយវិធីទេ អ្នករាប់ដោយវិធីទូន្ម អ្នកសរសេរ
 អក្សរ (នាយស្មេ) ដោយពាក្យថា លោកជាអ្នករាប់ដោយវិធីទេ
 លោកជាអ្នករាប់ដោយវិធីទូន្ម លោកជាអ្នកសរសេរអក្សរ (នាយស្មេ)
 ត្រូវតាមតួបាចិត្តិយត្រប់ៗវាចា ។

[២៨៤] ឧបសម្បជ្ជកំ ប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច
 ប្រាថ្នាដើម្បីបង្កប់បង្កោន ចំពោះឧបសម្បជ្ជកំផ្សេងៗ ពោលសំដៅ
 អាតាធដោតចាប ដោយពាក្យដ៏ដោតចាប គឺថាពោលសំដៅឧបសម្បជ្ជ
 ចុះក្នុងវេលាពេលយប់ ឬស វស្សា រោគវិនិច្ឆ័យ ឆ្នាំជ្រក ដោយពាក្យ
 ថា លោកជាមនុស្សយប់ លោកជាមនុស្សភ័ក្ត្រយប់ លោកជាមនុស្ស
 សម្រែង លោកជាមនុស្សរោគវិនិច្ឆ័យ លោកជាមនុស្សឆ្នាំជ្រក
 ត្រូវតាមតួបាចិត្តិយត្រប់ៗវាចា ។

[២៨៥] ឧបសម្បជ្ជកំ ប្រាថ្នាដើម្បីជេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច ប្រា-
 ថ្នាដើម្បីបង្កប់បង្កោន ចំពោះឧបសម្បជ្ជកំផ្សេងៗ ពោលសំដៅអាតាធដោត
 ជំនុំនុំសំ (អាតាធស្រាល) ដោយពាក្យដ៏ដោតចាប គឺថាពោលសំដៅ

បាចិត្តិយកល្លោ ឧសានិវត្តស្ស ឧតិយសំព្វាបទស្ស បទភានិយំ

បាចិត្តិយកល្លោ ឧសានិវត្ត សំព្វាបទ ២ បទភានិយំ

មនុស្សោតំ កុដ្ឋិកោសំ កល្លានោសំ កំលាសំកោសំ
សោសំកោសំ អបមាភិកោសំតិ កលាតិ អាមត្តិ វាចាយ
វាចាយ ចាចិត្តិយស្ស ។

[២៨៩] ឧបសម្បជ្ជោ ឧបសម្បជ្ជំ ទំសេតុកាមោ
វត្តតុកាមោ មន្តតុកាមោ ឧត្តរដ្ឋេន ហំនំ វនេតិ
កុដ្ឋិកំ កល្លានំ កំលាសំកំ សោសំតំ អបមាភិកំ
មនុស្សោតំ កលាតិ អាមត្តិ វាចាយ វាចាយ
ចាចិត្តិយស្ស ។

[២៩០] ឧបសម្បជ្ជោ ឧបសម្បជ្ជំ ទំសេតុកាមោ
វត្តតុកាមោ មន្តតុកាមោ ឧត្តរដ្ឋេន ឧត្តរដ្ឋំ វនេតិ
មនុស្សោតំ មនុស្សោតំ កលាតិ អាមត្តិ វាចាយ
វាចាយ ចាចិត្តិយស្ស ។

[២៩១] ឧបសម្បជ្ជោ ឧបសម្បជ្ជំ ទំសេតុកាមោ
វត្តតុកាមោ មន្តតុកាមោ ហំនេន ហំនំ វនេតិ

ឧបសម្បជ្ជបុគ្គលដែលមានភាពឆ័ត្តនោមវដ្តម (កើតប្រមេនវដ្តមពាក់)
ដោយពាក្យថា លោកជាមនុស្សយូរ លោកជាមនុស្សកើតចូស លោក
ជាមនុស្សកើតស្រែង លោកជាមនុស្សកើតពេនវិល លោកជាមនុស្ស
កើតជ្រូក . ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗវាចា ។

[២៩២] ឧបសម្បជ្ជកុ ប្រាថ្នាដើម្បីដេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេស
ប្រាថ្នាដើម្បីបង្ហាត់បង្រៀន ចំពោះឧបសម្បជ្ជកុផងគ្នា ពោលសំដៅ
ភាពឆ័ត្តនោមវដ្តម ដោយពាក្យខ្លីខ្លស់ គឺថាពោលសំដៅឧបសម្បជ្ជកុ
ដែលជាមនុស្សយូរ មនុស្សកើតចូស មនុស្សកើតស្រែង មនុស្សកើត
ពេនវិល មនុស្សកើតជ្រូក ដោយពាក្យថា លោកជាមនុស្សមានភាព
ឆ័ត្តនោមវដ្តម ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗវាចា ។

[២៩៣] ឧបសម្បជ្ជកុ ប្រាថ្នាដើម្បីដេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេស
ប្រាថ្នាដើម្បីបង្ហាត់បង្រៀន ចំពោះឧបសម្បជ្ជកុផងគ្នា ពោលសំដៅ
ភាពឆ័ត្តនោមវដ្តម ដោយពាក្យខ្លីខ្លស់ គឺថាពោលសំដៅឧបសម្បជ្ជ
បុគ្គលដែលជាអ្នកមានភាពឆ័ត្តនោមវដ្តម ដោយពាក្យថា លោក
ជាមនុស្សមានភាពឆ័ត្តនោមវដ្តម ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗវាចា ។

[២៩៤] ឧបសម្បជ្ជកុ ប្រាថ្នាដើម្បីដេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេស
ប្រាថ្នាដើម្បីបង្ហាត់បង្រៀន ចំពោះឧបសម្បជ្ជកុផងគ្នា ពោលសំដៅ

អតីទិយំ អតីស្សំ អតីកណ្ណំ អប្បោធាតំ អតីទិយោសិ
 អតីស្សោសិ អតីកណ្ណោសិ អប្បោធាតោសីតិ កណាតិ
 អាមត្តិ វាចាយ វាចាយ វាចិត្តិយស្ស ។

[២២២] ឧបសម្ពុទ្ធា ឧបសម្ពុទ្ធិ ទំសេតុកាមោ
 វម្ពតុកាមោ មជ្ឈតុកាមោ ហិទេន ឧក្កដ្ឋំ វនេតិ
 វាតីទិយំ វាតីស្សំ វាតីកណ្ណំ វាប្បោធាតំ អតីទិយោសិ
 អតីស្សោសិ អតីកណ្ណោសិ អប្បោធាតោសីតិ កណាតិ
 អាមត្តិ វាចាយ វាចាយ វាចិត្តិយស្ស ។

[២២៣] ឧបសម្ពុទ្ធា ឧបសម្ពុទ្ធិ ទំសេតុកាមោ
 វម្ពតុកាមោ មជ្ឈតុកាមោ ឧក្កដ្ឋំ ហិទំ វនេតិ
 អតីទិយំ អតីស្សំ អតីកណ្ណំ អប្បោធាតំ វាតីទិយោសិ
 វាតីស្សោសិ វាតីកណ្ណោសិ វាប្បោធាតោសីតិ កណាតិ
 អាមត្តិ វាចាយ វាចាយ វាចិត្តិយស្ស ។

គេចថេកទាម ដោយពាក្យថេកទាម គឺថាពោលសំដៅឧបសម្ពុទ្ធគិកុ
 ដែលខ្ពស់ពេក ទាបពេក ឡើពេក សពេក ដោយពាក្យថា លោក
 ខ្ពស់ពេក លោកទាបពេក លោកឡើពេក លោកសពេក ត្រូវអាមត្តិ
 បាចិត្តិយ[គ្រប់ៗវាចា] ។

[២២៤] ឧបសម្ពុទ្ធគិកុ ប្រាថ្នាដើម្បីដេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេស
 ប្រាថ្នាដើម្បីបង្កប់បង្កើន ចំពោះឧបសម្ពុទ្ធគិកុផងគ្នា ពោលសំដៅ
 គេចម្ពីរខ្ពស់ ដោយពាក្យថេកទាម គឺថាពោលសំដៅឧបសម្ពុទ្ធគិកុ
 ដែលមិនខ្ពស់ពេក មិនទាបពេក មិនឡើពេក មិនសពេក ដោយ
 ពាក្យថា លោកខ្ពស់ពេក លោកទាបពេក លោកឡើពេក លោកសពេក
 ត្រូវអាមត្តិបាចិត្តិយ[គ្រប់ៗវាចា] ។

[២២៥] ឧបសម្ពុទ្ធគិកុ ប្រាថ្នាដើម្បីដេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេស
 ប្រាថ្នាដើម្បីបង្កប់បង្កើន ចំពោះឧបសម្ពុទ្ធគិកុផងគ្នា គឺពោលសំដៅ
 គេចថេកទាម ដោយពាក្យខ្ពស់ខ្ពស់ គឺថាពោលសំដៅឧបសម្ពុទ្ធគិកុដែល
 ខ្ពស់ពេក ទាបពេក ឡើពេក សពេក ដោយពាក្យថា លោកមិនខ្ពស់ពេក
 លោកមិនទាបពេក លោកមិនឡើពេក លោកមិនសពេក ត្រូវអាមត្តិ
 បាចិត្តិយ[គ្រប់ៗវាចា] ។

វិគរាតំ វិគរោសំ វិគរោហំ ភកបរិយុដ្ឋិតោសំ ឆោស-
 បរិយុដ្ឋិតោសំ មោហបរិយុដ្ឋិតោសំ ភណតិ ភបត្តិ
 វាចាយ វាចាយ ចាចិត្តិយស្ស ។

[២២៧] ឧបសម្ពន្ធា ឧបសម្ពន្ធិ ខុំសេតុកាមោ
 វុត្តុកាមោ មត្តុកុកាមោ ឧត្តុដ្ឋេន ហំ វុត្តុ
 ភកបរិយុដ្ឋិតំ ឆោសបរិយុដ្ឋិតំ មោហបរិយុដ្ឋិតំ វិគរ-
 តោសំ វិគរោសោសំ វិគរោហោសំ ភណតិ ភបត្តិ
 វាចាយ វាចាយ ចាចិត្តិយស្ស ។

[២២៨] ឧបសម្ពន្ធា ឧបសម្ពន្ធិ ខុំសេតុកាមោ
 វុត្តុកុកាមោ មត្តុកុកាមោ ឧត្តុដ្ឋេន ឧត្តុដ្ឋំ វុត្តុ
 វិគរាតំ វិគរោសំ វិគរោហំ វិគរាតោសំ វិគរោសោសំ
 វិគរោហោសំ ភណតិ ភបត្តិ វាចាយ វាចាយ
 ចាចិត្តិយស្ស ។

វេលាប្រាសបាភក្ខៈ ប្រាសបាភោសៈ ប្រាសបាភោហៈ ដោយ
 ពាក្យថា លោកត្រូវពន្លាត្របសន្តតំហើយ លោកត្រូវទោសៈត្រប
 សន្តតំហើយ លោកត្រូវទោហៈត្របសន្តតំហើយ ត្រូវភាបត្តិបាចិត្តិយ
 ត្រប់ៗវាចា ។

[២២៩] ឧបសម្ពន្ធិតុ ប្រាថ្នាដើម្បីដេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេ
 ប្រាថ្នាដើម្បីបង្កប់បង្កាន់ ចំពោះឧបសម្ពន្ធិតុផងនា ក៏ពោលសំដៅ
 ក៏ពោលសំដៅដោយផ្ទាល់ថា ដោយពាក្យនឹងខ្ពស់ គឺថាពោលសំដៅ
 ឧបសម្ពន្ធិតុ ដែលត្រូវពន្លាត្របសន្តតំហើយ ត្រូវទោសៈត្របសន្តតំ
 ហើយ ត្រូវទោហៈត្របសន្តតំហើយ ដោយពាក្យថា លោកប្រាសបា
 ភក្ខៈ លោកប្រាសបាភោសៈ លោកប្រាសបាភោហៈ ត្រូវភាបត្តិ
 បាចិត្តិយត្រប់ៗវាចា ។

[២៣០] ឧបសម្ពន្ធិតុ ប្រាថ្នាដើម្បីដេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេ
 ប្រាថ្នាដើម្បីបង្កប់បង្កាន់ ចំពោះឧបសម្ពន្ធិតុផងនា ក៏ពោលសំដៅដោយ
 ផ្ទាល់ខ្ពស់ ដោយពាក្យនឹងខ្ពស់ គឺថាពោលសំដៅឧបសម្ពន្ធិតុដែល
 ប្រាសបាភក្ខៈ ប្រាសបាភោសៈ ប្រាសបាភោហៈ ដោយពាក្យថា
 លោកប្រាសបាភក្ខៈ លោកប្រាសបាភោសៈ លោកប្រាសបាភោហៈ
 ត្រូវភាបត្តិបាចិត្តិយត្រប់ៗវាចា ។

(២២៩) ឧបសម្ព័ន្ធន្តោ ឧបសម្ព័ន្ធន្តំ ទុក្ខសមុទ្រកាមោ
 រម្មតុក្កាមោ មន្តុក្កតុក្កាមោ ហិរេនេ ហិរេនេ រម្មតុ
 ចារាជិកំ អដ្ឋាបន្តំ សង្ខារិកសេសំ អដ្ឋាបន្តំ ធុល្លទ្ធវយំ
 អដ្ឋាបន្តំ ចាចិត្តិយំ អដ្ឋាបន្តំ ចាដិទេសនិយំ អដ្ឋាបន្តំ
 ទុក្ខន្តំ អដ្ឋាបន្តំ ទុក្ខាស័តំ អដ្ឋាបន្តំ ចារាជិកំ
 អដ្ឋាបន្តោសំ សង្ខារិកសេសំ អដ្ឋាបន្តោសំ ធុល្លទ្ធវយំ
 អដ្ឋាបន្តោសំ ចាចិត្តិយំ អដ្ឋាបន្តោសំ ចាដិទេសនិយំ
 អដ្ឋាបន្តោសំ ទុក្ខន្តំ អដ្ឋាបន្តោសំ ទុក្ខាស័តំ អដ្ឋា
 បន្តោស័តិ កណ្តិ អាមត្តិ វាចាយ វាចាយ
 ចាចិត្តិយស្ស ។

(២៣០) ឧបសម្ព័ន្ធន្តោ ឧបសម្ព័ន្ធន្តំ ទុក្ខសមុទ្រកាមោ
 រម្មតុក្កាមោ មន្តុក្កតុក្កាមោ ហិរេនេ ទុក្ខន្តំ រម្មតុ
 សោតាបន្តំ ចារាជិកំ អដ្ឋាបន្តោសំ ។ បេ ។ ទុក្ខាស័តំ
 អដ្ឋាបន្តោស័តិ កណ្តិ អាមត្តិ វាចាយ វាចាយ
 ចាចិត្តិយស្ស ។

(២៣១) ឧបសម្ព័ន្ធន្តោ ឧបសម្ព័ន្ធន្តំ ទុក្ខសមុទ្រកាមោ
 រម្មតុក្កាមោ មន្តុក្កតុក្កាមោ ទុក្ខន្តំ ហិរេនេ រម្មតុ

(២២៩) ឧបសម្ព័ន្ធន្តំ ប្រាថ្នាដើម្បីដេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច
 ប្រាថ្នាដើម្បីបង្កប់បង្កោ ចំពោះឧបសម្ព័ន្ធន្តំ គឺពោលសំដៅ
 ភិក្ខុដ៏ថោកទាប ដោយពាក្យថោកទាប គឺពោលសំដៅឧបសម្ព័ន្ធ
 ភិក្ខុដែលត្រូវអាមត្តិបាទដឹក ត្រូវអាមត្តិសង្ខារិកសេស ត្រូវអាមត្តិធុល្លទ្ធវយ
 ត្រូវអាមត្តិចាចិត្តិយ ត្រូវអាមត្តិចាដិទេសនិយ ត្រូវអាមត្តិទុក្ខន្តំ ត្រូវអាមត្តិ
 ទុក្ខាស័ត ដោយពាក្យថា លោក ត្រូវអាមត្តិបាទដឹក លោក ត្រូវ
 អាមត្តិសង្ខារិកសេស លោក ត្រូវអាមត្តិធុល្លទ្ធវយ លោក ត្រូវអាមត្តិ
 ចាចិត្តិយ លោក ត្រូវអាមត្តិចាដិទេសនិយ លោក ត្រូវអាមត្តិទុក្ខន្តំ លោក
 ត្រូវអាមត្តិទុក្ខាស័ត ភិក្ខុនោះត្រូវអាមត្តិចាចិត្តិយគ្រប់ ។ វាចា ។

(២៣០) ឧបសម្ព័ន្ធន្តំ ប្រាថ្នាដើម្បីដេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច
 ប្រាថ្នាដើម្បីបង្កប់បង្កោ ចំពោះឧបសម្ព័ន្ធន្តំ គឺពោលសំដៅ
 ភិក្ខុដ៏ទន់ទ្រន់ ដោយពាក្យថោកទាប គឺពោលសំដៅឧបសម្ព័ន្ធន្តំ
 ដែលជាសោតាបន្ត ដោយពាក្យថា លោក ត្រូវអាមត្តិបាទដឹក ។ បេ ។
 លោក ត្រូវអាមត្តិទុក្ខាស័ត ភិក្ខុនោះត្រូវអាមត្តិចាចិត្តិយគ្រប់ ។ វាចា ។

(២៣១) ឧបសម្ព័ន្ធន្តំ ប្រាថ្នាដើម្បីដេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច
 ប្រាថ្នាដើម្បីបង្កប់បង្កោ ចំពោះឧបសម្ព័ន្ធន្តំ គឺពោលសំដៅ
 ភិក្ខុដ៏ថោកទាប ដោយពាក្យដ៏ទន់ទ្រន់ គឺពោលសំដៅឧបសម្ព័ន្ធន្តំ

ចារកដំណាក់ អដ្ឋបទ ។ បេ ។ ឧត្តរស័ក អដ្ឋបទ
សោតាបន្នោសីតិ កណ្តិ អាបត្តិ វិចារយ វិចារយ
ចាចិត្តិយស្ស ។

[២៣២] ឧបសម្បជ្ជា ឧបសម្បជ្ជំ ទុំសេតុកាមោ
វុត្តុកាមោ មជ្ឈិកតុកាមោ ឧត្តរជ្ជំ ឧត្តរជ្ជំ វុត្តុ
សោតាបន្នោសីតិ កណ្តិ អាបត្តិ វិចារយ វិចារយ
ចាចិត្តិយស្ស ។

[២៣៣] ឧបសម្បជ្ជា ឧបសម្បជ្ជំ ទុំសេតុកាមោ
វុត្តុកាមោ មជ្ឈិកតុកាមោ ហិរេន ហិរេន វុត្តុ
ឧត្តរ មេឡា តោណ តទ្រិក តទ្រិក តទ្រិក តទ្រិក
ឧត្តរសិ មេឡាសិ តោណសិ តទ្រិកសិ ត
តទ្រិកតោសិ តទ្រិកតោសិ ឧត្តរ តទ្រិក សុតតិ
ឧត្តរតទ្រិក តទ្រិក ចាចិត្តិយស្ស កណ្តិ អាបត្តិ វិចារយ
វិចារយ ចាចិត្តិយស្ស ។

[២៣៤] ឧបសម្បជ្ជា ឧបសម្បជ្ជំ ទុំសេតុកាមោ
វុត្តុកាមោ មជ្ឈិកតុកាមោ ហិរេន ឧត្តរជ្ជំ វុត្តុ

សេតុកាមោ វុត្តុកាមោ មជ្ឈិកតុកាមោ ហិរេន ឧត្តរជ្ជំ វុត្តុ
សោតាបន្នោសីតិ កណ្តិ អាបត្តិ វិចារយ វិចារយ
ចាចិត្តិយស្ស ។

[២៣៥] ឧបសម្បជ្ជា ឧបសម្បជ្ជំ ទុំសេតុកាមោ
វុត្តុកាមោ មជ្ឈិកតុកាមោ ហិរេន ឧត្តរជ្ជំ វុត្តុ
សោតាបន្នោសីតិ កណ្តិ អាបត្តិ វិចារយ វិចារយ
ចាចិត្តិយស្ស ។

[២៣៦] ឧបសម្បជ្ជា ឧបសម្បជ្ជំ ទុំសេតុកាមោ
វុត្តុកាមោ មជ្ឈិកតុកាមោ ហិរេន ឧត្តរជ្ជំ វុត្តុ
សោតាបន្នោសីតិ កណ្តិ អាបត្តិ វិចារយ វិចារយ
ចាចិត្តិយស្ស ។

[២៣៧] ឧបសម្បជ្ជា ឧបសម្បជ្ជំ ទុំសេតុកាមោ
វុត្តុកាមោ មជ្ឈិកតុកាមោ ហិរេន ឧត្តរជ្ជំ វុត្តុ
សោតាបន្នោសីតិ កណ្តិ អាបត្តិ វិចារយ វិចារយ
ចាចិត្តិយស្ស ។

បណ្ឌិតំ ព្យត្តំ មេធាវី ពហុស្សតំ ធម្មកថិតំ ឱដ្ឋាសិ
 មេណ្ឌាសំ គោណាសំ គិទ្ធកោសំ តិវច្ឆានតោសំ
 ទេវយិកោសំ នត្ថំ តុយ្ហំ សុគតិ នុត្តតិយេវ តុយ្ហំ ចាដិ-
 កាផ្វាតិ កណ្តតិ អាបត្តិ វាចាយ វាចាយ ចាចិត្តិយស្ស ។

[២៣៥] ឧបសម្ពុទ្ធា ឧបសម្ពុទ្ធិ ទុសេតុកាមោ
 វម្ពេតុកាមោ មង្គកតុកាមោ ឧត្តរដ្ឋេន ហិវំ វនេតិ
 ឱដ្ឋំ មេណ្ឌំ គោណំ គិទ្ធកំ តិវច្ឆានតំ ទេវយិកំ
 បណ្ឌិតោសំ ព្យត្តោសំ មេធាវីសំ ពហុស្សតោសំ ធម្ម-
 កថិតោសំ នត្ថំ តុយ្ហំ នុត្តតំ សុគតិយេវ តុយ្ហំ ចាដិ-
 កាផ្វាតិ កណ្តតិ អាបត្តិ វាចាយ វាចាយ ចាចិត្តិយស្ស ។

[២៣៦] ឧបសម្ពុទ្ធា ឧបសម្ពុទ្ធិ ទុសេតុកាមោ
 វម្ពេតុកាមោ មង្គកតុកាមោ ឧត្តរដ្ឋេន ឧត្តរដ្ឋំ វនេតិ
 បណ្ឌិតំ ព្យត្តំ មេធាវី ពហុស្សតំ ធម្មកថិតំ បណ្ឌិតោសំ

ដែលជាបណ្ឌិត ជាអ្នកឈ្លាស ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាពហុស្សត ជាធម្មកថិត
 ដោយពាក្យថា លោកជាសត្វធម្ម លោកជាសត្វតវៃ លោកជាសត្វគោ
 លោកជាសត្វលា លោកជាសត្វតិច្ឆោន លោកជាសត្វនរេ លោកគ្មានគតិ
 ល្អទេ លោកមានតែគតិក្រក់ម្យ៉ាង ភិក្ខុនោះត្រូវតាបត្តិបាចិត្តិយ
 គ្រប់ៗ វាចា ។

[២៣៧] ឧបសម្ពុទ្ធកិកុ ប្រាថ្នាដើម្បីដេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច
 ប្រាថ្នាដើម្បីបង្កប់បង្កោន ចំពោះឧបសម្ពុទ្ធកិកុផងនា ក៏ពោលសំដៅកិកុ
 ដំបៅគឺជាប ដោយពាក្យខ្ពង់ខ្ពស់ គឺថាពោលសំដៅសត្វធម្ម សត្វតវៃ
 សត្វគោ សត្វលា សត្វតិច្ឆោន សត្វនរេ ដោយពាក្យថា លោកជា
 បណ្ឌិត លោកជាមនុស្សឈ្លាស លោកជាអ្នកប្រាជ្ញ លោកជាពហុស្សត
 លោកជាធម្មកថិត លោកគ្មានគតិក្រក់ទេ លោកមានគតិល្អតែម្យ៉ាង
 ភិក្ខុនោះត្រូវតាបត្តិបាចិត្តិយគ្រប់ៗ វាចា ។

[២៣៨] ឧបសម្ពុទ្ធកិកុ ប្រាថ្នាដើម្បីដេរ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេច
 ប្រាថ្នាដើម្បីបង្កប់បង្កោន ចំពោះឧបសម្ពុទ្ធកិកុផងនា ក៏ពោលសំដៅ
 កិកុដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយពាក្យខ្ពង់ខ្ពស់ គឺថាពោលសំដៅឧបសម្ពុទ្ធ
 កិកុដែលជាបណ្ឌិត ជាអ្នកឈ្លាស ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាពហុស្សត
 ជាធម្មកថិត ដោយពាក្យថា លោកជាបណ្ឌិត លោកជាមនុស្សឈ្លាស

ធម្មក្ខេត្តា សង្ឃក្ខេត្តាតិ កណ្តាតិ កាយត្ថំ វាចាយ
 វាចាយ ធុត្តាជស្ស ។ បេ ។ សង្ឃំ ឥនេកេច្ចេ កោសិយា
 ការាជានិ កណ្តាតិ ។ បេ ។ សង្ឃំ ឥនេកេច្ចេ កោតមា
 មោក្ខល្លាទា កត្វាយនា វាសេដ្ឋានិ កណ្តាតិ ។ បេ ។
 សង្ឃំ ឥនេកេច្ចេ កោដ្ឋកា ឫម្មធន្តកាតិ កណ្តាតិ
 ។ បេ ។ សង្ឃំ ឥនេកេច្ចេ កកសតា វាណិជា កោត្តាតិ
 កណ្តាតិ ។ បេ ។ សង្ឃំ ឥនេកេច្ចេ ធន្យតារា កុម្មតារា
 មេសតារា ចម្មតារា ឈាបិសាតិ ។ បេ ។ សង្ឃំ
 ឥនេកេច្ចេ មុត្តិកា កណ្តាតិ លេខតាតិ កណ្តាតិ
 ។ បេ ។ សង្ឃំ ឥនេកេច្ចេ កុដ្ឋិកា កណ្តាតិ កំណា
 សំកា សោសិកា អបមាតាតិ កណ្តាតិ ។ បេ ។
 សង្ឃំ ឥនេកេច្ចេ មនុមេហំតាតិ កណ្តាតិ ។ បេ ។
 សង្ឃំ ឥនេកេច្ចេ អតិទីយា អតិស្សា អតិកណ្តា
 អប្បោនាតាតិ កណ្តាតិ ។ បេ ។ សង្ឃំ ឥនេកេច្ចេ ចា
 តិទីយា ចាតិស្សា ចាតិកណ្តា ចាប្បោនាតាតិ កណ្តាតិ
 ។ បេ ។ សង្ឃំ ឥនេកេច្ចេ រាគបរិយុដ្ឋិតា កោស
 មរិយុដ្ឋិតា មោហមរិយុដ្ឋិតាតិ កណ្តាតិ ។ បេ ។

ធម្មក្ខេត្តា សង្ឃក្ខេត្តា កំត្វនោះត្រូវការបង្កើតក្នុងគ្រប់ៗគ្នា ។ បេ ។ ថា ក្នុង
 លោកនេះ មានមនុស្សត្រូវក្នុង ជាភោសិយាគោត្ត ជាភាវ្យាជានាត្ត ។ បេ ។
 ថា ក្នុងលោកនេះ មានមនុស្សត្រូវក្នុង ជាភោគមាគោត្ត ជាមោក្ខល្លាទាគោត្ត
 ជាតក្កាយនគោត្ត ជាវាសេដ្ឋានគោត្ត ។ បេ ។ ថា ក្នុងលោកនេះ មាន
 មនុស្សត្រូវក្នុង ជាជានិច្ចាតិ ជាអ្នកចោលផ្កា ។ បេ ។ ថា ក្នុងលោកនេះ
 មានមនុស្សត្រូវក្នុង ជាអ្នកក្នុងរោង ជាឈ្មួញ ជាអ្នកក្បាលតា ។ បេ ។ ថា
 ក្នុងលោកនេះ មានមនុស្សត្រូវក្នុង ជាជានិច្ចក្បាលផែនបព្វស ជាស្មូនផ្ទាំង
 ជាជានិច្ចម្បញ្ញ ជាអ្នកធ្វើស្បែក ជាឆ្មាច់ប្រែរកស ។ បេ ។ ថា ក្នុងលោក
 នេះ មានមនុស្សត្រូវក្នុង ជាអ្នករាប់ផែនទេ ជាអ្នករាប់ដោយវិធីត្រួត ជា
 អ្នកសរសេរសូត្រ (សូត្រ) ។ បេ ។ ថា ក្នុងលោកនេះ មានមនុស្សត្រូវក្នុង
 ជាមនុស្សកំលាំង ជាមនុស្សកើតបូស ជាមនុស្សស្រីម្រង ជាមនុស្សកើត
 រោងវិនិច្ឆ័យ ជាមនុស្សឆ្លើយជ្រួត ។ បេ ។ ថា ក្នុងលោកនេះ មានមនុស្ស
 ត្រូវក្នុង កើតរោងប្រមេទ័តដោយផ្អែម ។ បេ ។ ថា ក្នុងលោកនេះ មាន
 មនុស្សត្រូវក្នុង ខ្ពស់ពេក ចាបពេក ខ្មៅពេក សពេក ។ បេ ។ ថា
 ក្នុងលោកនេះ មានមនុស្សត្រូវក្នុង មិនខ្ពស់ពេក មិនចាបពេក មិនខ្មៅ
 ពេក មិនសពេក ។ បេ ។ ថា ក្នុងលោកនេះ មានមនុស្សត្រូវក្នុង
 ត្រូវរក្សាគ្របសន្តិក ត្រូវចោលគ្របសន្តិក ត្រូវចោលគ្របសន្តិក ។ បេ ។

សង្ខ ឥនេកេន្ទ វិភរតា វិភរោសា វិភរោហាតិ
 កណាតិ ។ បេ ។ សង្ខ ឥនេកេន្ទ ហារាដិកំ អដ្ឋាបន្ទា
 ។ បេ ។ ទុក្ខាសិកំ អដ្ឋាបន្ទាតិ កណាតិ ។ បេ ។
 សង្ខ ឥនេកេន្ទ សោតាបន្ទាតិ កណាតិ ។ បេ ។
 សង្ខ ឥនេកេន្ទ ឱដ្ឋា មេណ្ហា គោណា កន្ត្រិកា
 តិវាចនតា ឈេយិកា ធម្មំ តេសំ សុគតិ ទុក្ខតិ-
 យេវ តេសំ ចាដិកម្ពាតិ កណាតិ អាមត្តិ វាចាយ
 វាចាយ ទុក្ខដស្ស ។

[២២០] ឧបសម្ពន្ធនោ ឧបសម្ពន្ធនំ ទុំសេតុកាមោ
 វម្ពតុកាមោ មជ្ឈិកតុកាមោ ឃំ រណេតិ សង្ខ ឥនេកេន្ទ
 បណ្ឌិតា ព្យត្តា មេចារិកោ ពហុស្សតា ធម្មកដិកា
 ធម្មំ តេសំ ទុក្ខតិ សុគតិយេវ តេសំ ចាដិកម្ពាតិ
 កណាតិ អាមត្តិ វាចាយ វាចាយ ទុក្ខដស្ស ។

[២២១] ឧបសម្ពន្ធនោ ឧបសម្ពន្ធនំ ទុំសេតុកាមោ
 វម្ពតុកាមោ មជ្ឈិកតុកាមោ ឃំ រណេតិ យេ ទុន
 ចណ្ហាលា វេណា ធម្មោតា វេណា ធម្មសាតិ
 កណាតិ អាមត្តិ វាចាយ វាចាយ ទុក្ខដស្ស ។ បេ ។

ថា ក្នុងលោកនេះ មានមនុស្សល្អក្នុង ប្រាសចាកក្នុង ប្រាសចាកចោលៈ
 ប្រាសចាកមោហា ។ បេ ។ ថា ក្នុងលោកនេះ មានមនុស្សល្អក្នុង
 ត្រូវតាមត្រូវចាក ។ បេ ។ ត្រូវតាមត្រូវចាក ។ បេ ។ ថា
 ក្នុងលោកនេះ មានមនុស្សល្អក្នុង ជាសោតាបន្តបន្ត ។ បេ ។ ថា
 ក្នុងលោកនេះ មានមនុស្សល្អក្នុង ជាសត្វធម្ម សត្វពិហ សត្វគោ
 សត្វលា សត្វតិរច្ឆាន សត្វទរោ មនុស្សចាំនិទោគោតិកល្លោ មនុស្ស
 ចាំនិទោគោតិកតិកាត្រកម្បង ភិក្ខុនោះត្រូវតាមត្រូវចាកដ៏ប្រាប់ ។

[២២០] ឧបសម្ពន្ធនំ ចន្ទិយេ ចន្ទិប្រទេ ចន្ទិបន្តិបបន្តិ
 ចំពោះឧបសម្ពន្ធនំក្នុងន័យ ក៏ពោលយ៉ាងនេះថា ក្នុងលោកនេះ មាន
 មនុស្សល្អក្នុង ជាបណ្ឌិត ជាអក្ខរណ្ឌស ជាអក្ខរិច្ឆន្ទ ជាអក្ខរស្សត
 ជាធម្មកដិក ជនចាំនិទោគោតិកាត្រកេ មនុស្សចាំនិទោគោតិក
 ល្អប្បង ភិក្ខុនោះត្រូវតាមត្រូវចាកដ៏ប្រាប់ ។

[២២១] ឧបសម្ពន្ធនំ ចន្ទិយេ ចន្ទិប្រទេ ចន្ទិបន្តិបបន្តិ
 ចំពោះឧបសម្ពន្ធនំក្នុងន័យ ក៏ពោលយ៉ាងនេះថា មនុស្សចាំនិទោ
 ណាមួយ ជាចណ្ហាល ជាជនត្រូវត្រូវចាក ជាអក្ខរណ្ឌស ជាជន
 ធ្វើថា ជាអក្ខរចោលសម្រាម ភិក្ខុនោះត្រូវតាមត្រូវចាកដ៏ប្រាប់ ។ បេ ។

[illegible][illegible]

(២២៣) ឧបសម្ព័ន្ធ អនុបសម្ព័ន្ធ ទុរសត្តកាមោ
 វិទ្យុត្តកាមោ មន្ត្រីកត្តកាមោ ហិរេន ហិរេ វិទិត

។បសម្បជនក្នុង ចង់ដេរ ចង់ច្រៃទេ ចង់បង្ហាត់បង្ហាន់ ចំពោះបសម្បជន
 ក្នុងផងនា ក៏នោយយ៉ាងនេះថា មនុស្សចាំនិទ្យាយ ណាមួយ
 ជាបណ្ឌិត ជាអ្នកឈ្លាស ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាពហុស្មារ ជាអ្នកចំណេះ
 មនុស្សចាំនិទ្យាយនោះគឺអាគ្រឹះ មនុស្សចាំនិទ្យាយនោះមានកែតម្រូវម្យ៉ាងទេ
 ក៏ក្នុងការត្រូវតាមគ្នាទុកដ្ឋាន ។ ពេល ។

(២២២) ឧបសម្ព័ន្ធកិច្ច ចង់ដេរ ចង់ប្រទេច ចង់បង្ហាបបង្ហាន់
ចំពោះឧបសម្ព័ន្ធកិច្ចផងគ្នា កំពាលយ៉ាងនេះថា យើងទាំងឡាយ
មិនមែនជាចល្យកាល មិនមែនជាឥន្ទ្រញាវឥន្ទ្រស្វរ្យ មិនមែនអ្នកខេសាទ
មិនមែនជាជានិជ្ជរថ មិនមែនអ្នកចោលសម្រាម ។ បេ ។ ថា យើង
ទាំងឡាយមិនមែនជាបណ្ឌិត មិនមែនជាអ្នកឈ្លាស មិនមែនជាអ្នកប្រាជ្ញ
មិនមែនជាពហុស្មត មិនមែនជាធម្មកថិក ដំណើរគោត្រក៏មិនមានផល
យើងទាំងឡាយទេ ដំណើរល្អិតម្យ៉ាង ប្រាកដផលយើងទាំងឡាយ
កិច្ចនោះត្រូវការបង្កើតផងតែប៉ុន្មាន ។ ។

(២៤៣) របស់មនុស្សកុំ ចង់ដេរ ចង់ច្រាច ចង់បង្ហាត់បង្ហាន់
ចំពោះអនុបសម្បទ្ឋ^(២) ឬគួល ក៏ពោលស៊ីដឬគួលដ៏ថាភាប

។ បេ ។ ហ៍នេន ឧត្តង្គំ វនេតិ ។ បេ ។ ឧត្តង្គំ
 ហ៍នេន វនេតិ ។ បេ ។ ឧត្តង្គំ ឧត្តង្គំ វនេតិ បណ្ឌិត
 ព្យត្តំ មេធាវី ពហុស្សតំ ធម្មតដិកា បណ្ឌិតោសិ
 ព្យត្តោសិ មេធាវីសិ ពហុស្សតោសិ ធម្មតដិកោសិ
 ធម្មតំ តុយ្ហំ ឧត្តតិ សុតតិយេវ តុយ្ហំ ចាដិកម្មាតិ កណាតិ
 អាមត្តិ វាចាយ វាចាយ ឧត្តង្គស្ស ។

[២២២] ឧបសម្ព្ពេទ្ធ អនុបសម្ព្ពេទ្ធ ទុំសេតុកាមោ
 វនេតុកាមោ មន្ត្រិតុកាមោ ឯវី វនេតិ សន្តិ ឥនេតេវេ
 ចណ្ហាលា វេណា វេសាធា វេតាកា បុត្តសាតិ កណាតិ
 ។ បេ ។ សន្តិ ឥនេតេវេ បណ្ឌិតា ព្យត្តា មេធាវីចោ
 ពហុស្សតា ធម្មតដិកា ធម្មតំ តេសំ ឧត្តតិ សុតតិយេវ
 តេសំ ចាដិកម្មាតិ កណាតិ អាមត្តិ វាចាយ វាចាយ
 ឧត្តង្គស្ស ។

[២២៣] ឧបសម្ព្ពេទ្ធ អនុបសម្ព្ពេទ្ធ ទុំសេតុកាមោ
 វនេតុកាមោ មន្ត្រិតុកាមោ ឯវី វនេតិ យេ ទូន

ដោយពាក្យដំបៅកថា ។ បេ ។ ពោលសំដៅបុគ្គលដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយ
 ពាក្យដំបៅកថា ។ បេ ។ ពោលសំដៅបុគ្គលដ៏បោកថា ដោយ
 ពាក្យដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ។ បេ ។ ពោលសំដៅបុគ្គលដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយពាក្យ
 ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ គឺនិយាយសំដៅអនុបសម្ព្ពេទ្ធបុគ្គល ជាបណ្ឌិត ជាអ្នកឆ្លាស់
 ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាពហុស្សត ជាធម្មតថិត ដោយពាក្យថា អ្នកឯងជា
 បណ្ឌិត អ្នកឯងជាអ្នកឆ្លាស់ អ្នកឯងជាអ្នកប្រាជ្ញ អ្នកឯងជាពហុស្សត
 អ្នកឯងជាធម្មតថិត ដំណើរការត្រឹមត្រូវនៃឯងអ្នកឯងទេ ដំណើរការ
 ត្រឹមត្រូវប្រាកដដល់អ្នកឯង គិតនោះត្រូវតាមភ្នំទុក្ខដ៏ត្រប់វាវា ។

[២២៤] ឧបសម្ព្ពេទ្ធឱ ចន័ដេវ ចន័ប្រាទេ ចន័បង្គាប់បង្គោ
 ចំពោះអនុបសម្ព្ពេទ្ធបុគ្គល កំពោលយ៉ាងនេះថា ក្នុងលោកនេះ មាន
 មនុស្សពួកខ្លះ ជាចណ្ហាល ជាជានិក្ខាញវេទិកស្សី ជាអ្នកនេសាទ
 ជាជានិក្ខេប ជាអ្នកចោលសម្រាម ។ បេ ។ ថា ក្នុងលោកនេះ មាន
 មនុស្សពួកខ្លះ ជាបណ្ឌិត ជាមនុស្សឆ្លាស់ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាពហុស្សត
 ជាធម្មតថិត មនុស្សចំណេះដឹងគិតត្រឹមត្រូវ មនុស្សចំណេះដឹងមាន
 តែគតិយ្យប្រឹក្សា គិតនោះត្រូវតាមភ្នំទុក្ខដ៏ត្រប់វាវា ។

[២២៥] ឧបសម្ព្ពេទ្ធឱ ចន័ដេវ ចន័ប្រាទេ ចន័បង្គាប់បង្គោ
 ចំពោះអនុបសម្ព្ពេទ្ធបុគ្គល ដោយពោលយ៉ាងនេះ គឺនិយាយថា មនុស្ស

ចណ្ឌាល វេណា នេសានា រថតារា បុត្តសាតិ កណាតិ
 អាបត្តិ វិចាយ វិចាយ ទុត្តជស្ស ។ បេ ។ យេ ទូន
 បណ្ឌិតា ឡត្តា មេធាវិយោ ពហុស្សតា ធម្មតាវិកាតិ
 កណាតិ អាបត្តិ វិចាយ វិចាយ ទុត្តជស្ស ។ ឧបស-
 ម្បត្តោ អនុបសម្បត្តិ ទិសេតុកាមោ វម្ពេតុកាមោ
 មន្តេតុកាមោ ឯវ វនេតិ ន មយំ ចណ្ឌាល វេណា
 នេសានា រថតារា បុត្តសាតិ កណាតិ ។ បេ ។ ន មយំ
 បណ្ឌិតា ឡត្តា មេធាវិយោ ពហុស្សតា ធម្មតាវិកា
 តិ អម្ពាតំ ទុត្តតិ សុតតិយេវ អម្ពាតំ ចាដេតត្ថាតិ
 កណាតិ អាបត្តិ វិចាយ វិចាយ ទុត្តជស្ស ។

[២២២] ឧបសម្បត្តោ ឧបសម្បត្តិ ន ទិសេតុកាមោ
 ន វម្ពេតុកាមោ ន មន្តេតុកាមោ នវតម្បតា ហិ ធម្ម
 ហិ ន វនេតិ ចណ្ឌាល វេណា នេសានំ រថតារំ បុត្តសំ

តំនិទ្យាយណម្ហយ ជាចណ្ឌាល ជាជាតិក្សត្រាវិជ្ជបុស្សិ ជាអ្នក
 នេសាទ ជាជាតិធ្វើរថ ជាអ្នកចោលសម្រាម ត្រូវការចិត្តទុក្ខដ្រឺប ។
 វាចា ។ បេ ។ ថា មនុស្សតំនិទ្យាយណម្ហយ ជាចណ្ឌិត ជាអ្នក
 ឈ្លាស ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាពហុស្សត ជាធម្មចំរើក ត្រូវការចិត្តទុក្ខដ្រឺ
 ដ្រឺប ។ វាចា ។ ឧបសម្បត្តិកុ ប្រាជ្ញាដើម្បីដេរ ប្រាជ្ញាដើម្បីប្រទេច
 ប្រាជ្ញាដើម្បីបង្កប់បង្កោន ចំពោះអនុបសម្បត្តិបុគ្គល កំពោលយ៉ាងនេះ
 ថា យើងតំនិទ្យាយមិនមែនជាចណ្ឌាល មិនមែនជាជាតិក្សត្រាវិជ្ជបុស្សិ
 មិនមែនជាអ្នកនេសាទ មិនមែនជាជាតិធ្វើរថ មិនមែនជាអ្នកចោល
 សម្រាម ។ បេ ។ ថា យើងតំនិទ្យាយមិនមែនជាចណ្ឌិត មិនមែន
 ជាអ្នកឈ្លាស មិនមែនជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនមែនជាពហុស្សត មិនមែនជា
 ធម្មចំរើក ដំណើរការក្រក់មិនមានដល់យើងតំនិទ្យាយ ដំណើរការក្រក់
 ប្រាកដដល់យើងតំនិទ្យាយ ត្រូវការចិត្តទុក្ខដ្រឺប ។ វាចា ។

[២២២] ឧបសម្បត្តិកុ មិនប្រាជ្ញាដើម្បីដេរ មិនប្រាជ្ញាដើម្បី
 ប្រទេច មិនប្រាជ្ញាដើម្បីបង្កប់បង្កោន ចំពោះឧបសម្បត្តិកុក្ខនិស្សា
 ប្រាជ្ញាវិនិយាយលេខ កំពោលសំដៅបុគ្គលដ៏ថោកថាច ដោយពាក្យ
 ដ៏ថោកថាច កំពោលសំដៅបុគ្គលជាមនុស្សចណ្ឌាល ជាជាតិ
 ក្សត្រាវិជ្ជបុស្សិ ជាអ្នកនេសាទ ជាជាតិធ្វើរថ ជាអ្នកចោលសម្រាម

បុត្តសាតិ ភណ្ឌិ ។ ឃេ ។ សន្តិ ឥនេកេទ្ធ បណ្ឌិតា
 ព្យត្តា មេធាវិចោ ឥហុស្សតា ធម្មកដិកា ធម្មំ តេសំ
 ទុត្តនំ សុគតំយេវ តេសំ ចាដិកដ្ឋានំ ភណ្ឌិ អាបត្តិ
 វាចាយ វាចាយ ទុត្តាសិទ្ធស្ស ។

(២២៨) ឧបសម្បជ្ជោ ឧបសម្បជ្ជំ ឧ ទុំសេតុកាមោ
 ឧ វត្ថុតុកាមោ ឧ មជ្ឈតុកាមោ ឆរកម្សតា
 ឃវំ វនេតិ ឃេ ទូទ ចណ្ណាលា វេណា វេសាធា
 វេតានា បុត្តសាតិ ភណ្ឌិ ។ ឃេ ។ ឃេ ទូទ បណ្ឌិ-
 តា ព្យត្តា មេធាវិចោ ឥហុស្សតា ធម្មកដិកាតិ
 ភណ្ឌិ អាបត្តិ វាចាយ វាចាយ ទុត្តាសិទ្ធស្ស ។

(២២៩) ឧបសម្បជ្ជោ ឧបសម្បជ្ជំ ឧ ទុំសេតុកាមោ
 ឧ វត្ថុតុកាមោ ឧ មជ្ឈតុកាមោ ឆរកម្សតា
 ឃវំ វនេតិ ឧ មយំ ចណ្ណាលា វេណា វេសាធា វេតានា

ជាអកុចារសម្រាម ។ ឃេ ។ ថា ក្នុងលោកនេះ មានមនុស្សច្រើន
 ជាបណ្ឌិត ជាអកុណ្ឌស ជាអកុប្រាជ្ញ ជាឥហុស្សត ជាធម្មកថិក
 មនុស្សចាំវិន័យនោះគាត់ត្រូវការ មនុស្សចាំវិន័យនោះគាត់ត្រូវការ
 ត្រូវការបន្តិចត្រូវការសិទ្ធិស្រាប់ ។ វាចា ។

(២២៨) ឧបសម្បជ្ជកំ មិនប្រាថ្នាដើម្បីជេរ មិនប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេស
 មិនប្រាថ្នាដើម្បីបង្ហាត់បង្ហាង ចំពោះឧបសម្បជ្ជកំផងគ្នា ប្រាថ្នាតែ
 ខ្លីយាយលេង ក៏ពោលយ៉ាងនេះថា មនុស្សចាំវិន័យណាមួយ
 ជាចណ្ណាល ជាជាតិក្សត្រាផងឬស្សី ជាអកុចារសាទ ជាជាតិម្លើវ
 ជាអកុចារសម្រាម ។ ឃេ ។ ថា មនុស្សចាំវិន័យណាមួយ
 ជាបណ្ឌិត ជាអកុណ្ឌស ជាអកុប្រាជ្ញ ជាឥហុស្សត ជាធម្មកថិក
 ត្រូវការបន្តិចត្រូវការសិទ្ធិស្រាប់ ។ វាចា ។

(២២៩) ឧបសម្បជ្ជកំ មិនប្រាថ្នាដើម្បីជេរ មិនប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេស
 មិនប្រាថ្នាដើម្បីបង្ហាត់បង្ហាង ចំពោះឧបសម្បជ្ជកំផងគ្នា ប្រាថ្នាតែ
 យាយលេង ក៏ពោលយ៉ាងនេះថា យើងចាំវិន័យមិនមែនជាចណ្ណាល មិន
 មែនជាជាតិក្សត្រាផងឬស្សី មិនមែនជាអកុចារសាទ មិនមែនជាជាតិម្លើវ

បុត្តសាតិ កណាតិ ។ បេ ។ ន មយំ បណ្ឌិតា ក្បត្តា
 មេធាវីនា ឧហុស្សតា នម្មកដិកា នត្ថិ អម្ពាតិ
 ទុក្ខតិ សុគតិយេវ អម្ពាតិ ចាដិកថ្វាតិ កណាតិ អាបត្ថិ
 វាហាយ វាហាយ ទុក្ខាសិកស្ស ។

[២៥០] ឧបសម្ព័ន្ធន្ត អនុបសម្ព័ន្ធន្ត ន ទុំសេតុ-
 កាមោ ន វម្ពតុកាមោ ន ម្ពតុកតុកាមោ នវតម្ភ-
 កា ហំនេន ហំនំ វនតំ ។ បេ ។ ហំនេន ទុក្ខដ្ឋ
 វនតិ ។ បេ ។ ទុក្ខដ្ឋេន ហំនំ វនតិ ។ បេ ។ ទុក្ខដ្ឋេន
 ទុក្ខដ្ឋំ វនតិ បណ្ឌិតំ ក្បត្តំ មេធាវី ឧហុស្សតំ
 នម្មកដិកំ បណ្ឌិតោសំ ក្បត្តោសំ មេធាវីសំ ឧហុស្ស-
 តោសំ នម្មកដិកោសំ នត្ថិ តុយ្ហំ ទុក្ខតិ សុគតិយេវ
 តុយ្ហំ ចាដិកថ្វាតិ កណាតិ អាបត្ថិ វាហាយ វាហាយ
 ទុក្ខាសិកស្ស ។

[២៥១] ឧបសម្ព័ន្ធន្ត អនុបសម្ព័ន្ធន្ត ន ទុំសេតុ-
 កាមោ ន វម្ពតុកាមោ ន ម្ពតុកតុកាមោ នវតម្ភក

មិនមែនជាអ្នកចោលសម្រាម ។ បេ ។ ថា យើងទាំងឡាយមិនមែនជា
 បណ្ឌិត មិនមែនជាអ្នកឈ្លាស មិនមែនជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនមែនជាពហុស្វ័ន
 មិនមែនជាធម្មកថិក ចំណេះការក្រីក្រមិនមានដល់យើងទាំងឡាយទេ ចំណេះ
 ល្អតែម្យ៉ាងប្រាកដដល់យើងទាំងឡាយ ត្រូវតាមត្ថិទុក្ខាសិកត្រង់ៗវាចា ។

[២៥០] ឧបសម្ព័ន្ធតិកុ មិនប្រាថ្នាដើម្បីជេរ មិនប្រាថ្នាដើម្បីប្រទេ
 មិនប្រាថ្នាដើម្បីបង្កប់បង្កាន់ ចំពោះអនុបសម្ព័ន្ធបុគ្គល ប្រាថ្នាវតនិយាយ
 លេង គំនោលសំដៅបុគ្គលដ៏ថោកទាប ដោយពាក្យដ៏ថោកទាប ។ បេ ។
 គោលសំដៅបុគ្គលដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយពាក្យដ៏ថោកទាប ។ បេ ។
 គោលសំដៅបុគ្គលដ៏ថោកទាប ដោយពាក្យដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ។ បេ ។ គោល
 សំដៅបុគ្គលដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយពាក្យដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ គឺនិយាយសំដៅអនុប-
 សម្ព័ន្ធបុគ្គលដែលជាបណ្ឌិត ជាអ្នកឈ្លាស ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាពហុស្វ័ន ជា
 ធម្មកថិក ដោយពាក្យថា អ្នកដឹងជាបណ្ឌិត ជាអ្នកឈ្លាស ជាអ្នកប្រាជ្ញ
 ជាពហុស្វ័ន ជាធម្មកថិក ចំណេះការក្រីក្រមិនមានដល់អ្នកដឹងទេ ចំណេះ
 ល្អតែម្យ៉ាងប្រាកដដល់អ្នកដឹង ត្រូវតាមត្ថិទុក្ខាសិកត្រង់ៗវាចា ។

[២៥១] ឧបសម្ព័ន្ធតិកុ មិនប្រាថ្នាដើម្បីជេរ មិនប្រាថ្នាដើម្បី
 ប្រទេ មិនប្រាថ្នាដើម្បីបង្កប់បង្កាន់ ចំពោះអនុបសម្ព័ន្ធបុគ្គល

ឯវំ វាទតិ សង្កំ ឥនេកេត្ថេ ចណ្ណាលា វេណា ទេសាធា
 រជតារា បុគ្គសាតិ កលាតិ ។ យេ ។ សង្កំ ឥនេកេត្ថេ
 បណ្ឌិតា ឡត្តា មេធាវិធា ពហុស្សតា ធម្មតាដិកា
 ធម្មិ តេសំ ធុត្តតិ សុតនិយេវ តេសំ ចាដិកត្តាតិ
 កលាតិ អាចត្តិ វាចាយ វាចាយ ធុត្តាសីតស្ស ។

[២៥២] ឧបសម្ពន្ធា អធិបសម្ពន្ធន្ថំ ន ទុំសេ-
 ត្តាមោ ន វុទ្ធកុត្តាមោ ន មន្ត្រកុត្តាមោ ធរកម្មតា
 ឯវំ វាទតិ យេ ទ្ធន ចណ្ណាលា វេណា ទេសាធា រជតារា
 បុគ្គសាតិ កលាតិ ។ យេ ។ យេ ទ្ធន បណ្ឌិតា ឡត្តា
 មេធាវិធា ពហុស្សតា ធម្មតាដិកាតិ កលាតិ អាចត្តិ
 វាចាយ វាចាយ ធុត្តាសីតស្ស ។

[២៥៣] ឧបសម្ពន្ធា អធិបសម្ពន្ធន្ថំ ន ទុំសេ-
 ត្តាមោ ន វុទ្ធកុត្តាមោ ន មន្ត្រកុត្តាមោ ធរកម្ម-
 តា ឯវំ វាទតិ ន មយំ ចណ្ណាលា វេណា ទេសាធា

ប្រាថ្នាភិក្ខុយាយលេខី កំពោលយ៉ាងនេះថា ក្នុងលោកនេះ មានមនុស្ស
 ច្រើនជាចណ្ណាល ជាជាងក្បាញផែនឫស្សី ជាអ្នកទេសាទ ជាជាង
 រថ ជាអ្នកចោលសម្រាម ។ យេ ។ ថា ក្នុងលោកនេះ មានមនុស្ស
 ច្រើនជាចណ្ឌិត ជាអ្នកឆ្ងោស ជាអ្នកប្រជុំ ជាពហុស្សត ជាធម្មតា
 ដំណើរតាមក្រំមិនមានផលមនុស្សទាំងឡាយនោះទេ ដំណើរតាមក្រំ
 ប្រាកដផលមនុស្សទាំងឡាយនោះ ត្រូវអាចក្តីទុក្ខាសិតគ្រប់ ។ វាចា ។

[២៥៤] ឧបសម្ពន្ធកិច្ច មិនប្រាថ្នាដើម្បីជេរ មិនប្រាថ្នាដើម្បីប្រ-
 ទេច មិនប្រាថ្នាដើម្បីបង្ខំបំបង្ខោន ចំពោះអនុបសម្ពន្ធបុគ្គល ប្រាថ្នា
 ភិក្ខុយាយលេខី កំពោលយ៉ាងនេះថា មនុស្សទាំងឡាយណាមួយជា
 ចណ្ណាល ជាជាងក្បាញផែនឫស្សី ជាអ្នកទេសាទ ជាជាងរថ ជាអ្នក
 ចោលសម្រាម ។ យេ ។ ថា មនុស្សទាំងឡាយណាមួយ ជាចណ្ឌិត
 ជាអ្នកឆ្ងោស ជាអ្នកប្រជុំ ជាពហុស្សត ជាធម្មតា ត្រូវអាចក្តីទុក្ខាសិត
 គ្រប់ ។ វាចា ។

[២៥៥] ឧបសម្ពន្ធកិច្ច មិនប្រាថ្នាដើម្បីជេរ មិនប្រាថ្នាដើម្បី
 ប្រទេច មិនប្រាថ្នាដើម្បីបង្ខំបំបង្ខោន ចំពោះអនុបសម្ពន្ធបុគ្គល ប្រា-
 ថ្នាភិក្ខុយាយលេខី កំពោលយ៉ាងនេះថា យើងទាំងឡាយមិនមែនជា
 ចណ្ណាល មិនមែនជាជាងក្បាញផែនឫស្សី មិនមែនជាអ្នកទេសាទ

រតីកាកា ធុត្តសាតិ កណាតិ ។ យេ ។ ន មយំ ចណ្ឌិតា
ព្យត្តា មេតាវិចារំ ពហុស្សតា ធម្មតាចំការា ចត្តិ អម្ពាភំ
ធុត្តតិ សុគតិយេវ អម្ពាភំ ចាជីតាដ្ឋាតិ កណាតិ
អាបត្តិ វាចាយ វាចាយ ធុត្តាសិក្ខស្ស ។

[២៧២] អបាចត្តិ អន្តបុរេក្ការស្ស ធម្មបុរេក្ការស្ស
អនុសាសនីបុរេក្ការស្ស ធុត្តតាស្ស ទិក្ខចិត្តស្ស វេទ-
នដ្ឋស្ស អាទិកាម្មតាស្សតិ ។

វុទិយសិក្ខាបទំ ធិដ្ឋនំ ។

មិនមែនជាជាងធ្វើដ មិនមែនជាអ្នកបោលសម្រាម ។ យេ ។ ថា យើង
ទាំងឡាយ មិនមែនជាបណ្ឌិត មិនមែនជាអ្នកព្យាស មិនមែនជាអ្នកប្រាជ្ញ
មិនមែនជាពហុស្សក មិនមែនជាចម្បកថិក ដំណើរការក្រក់មិនមាន
ផលយើងទាំងឡាយទេ ដំណើរល្អតែម្យ៉ាងប្រាកដផលយើងទាំងឡាយ
ត្រូវអាបត្តិទុក្ខតាសិក្ខត្រប់ ។ វេទ ។

[២៧២] អាបត្តិមិនមានផលកិត្តុធ្វើសេចក្តីអធិប្បាយជាប្រធាន^(១)
ផលកិត្តុធ្វើចម្លងជាប្រធាន^(២) ផលកិត្តុធ្វើពាក្យប្រៀនប្រដៅជាប្រធាន^(៣)
ផលកិត្តុតក ផលកិត្តុមានចិត្តអណ្តែតអណ្តូង ផលកិត្តុដែលរវៃទោត្រប
សន្តតិ ផលកិត្តុជាទានដើមបញ្ចក្ខិ ។

សិក្ខាបទទី ២ ចប់ ។

១ ភិក្ខុណាមានលក្ខណៈសេចក្តីអធិប្បាយចលំចលី ។ ២ ភិក្ខុបច្ច្រៀនចលំ ។ ៣ ភិក្ខុអាស្រ័យ
ពាក្យច្រៀនច្រដៅ ហើយនិយាយដោយមនោវិទ្យាដូចជា អ្នកឯងនាងណា អ្នកឯងកុំធ្វើបាទ
អ្នកឯងបាទជាងនិយាយ កុំឱ្យឯងឆក់ទៅទៀតឡើយ ។

សុត្វា ឥមស្ស អត្តាយិស្សន្តិ អមុស្ស កេតាយ តេន
អនុប្បន្នានំ ទេវ កណ្ណានិ ឧប្បន្នន្តិ ឧប្បន្នានំ ច
កណ្ណានិ កិយ្យោភាវយ វេយ្យាលាយ សំវត្ថន្តិ ។
អថទោ តេ ភិក្ខុ កតវតោ ឯតមន្តំ អាហារេសុ
។ យេ ។ សច្ចំ តំវា តុម្ពេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនំ កណ្ណានជាតានំ
កលហជាតានំ វិវាទបន្ទានំ មេសុត្តំ ឧបសំហ-
រេន ឥមស្ស សុត្វា អមុស្ស អត្តាយេន ឥមស្ស
កេតាយ អមុស្ស សុត្វា ឥមស្ស អត្តាយេន
អមុស្ស កេតាយ តេន អនុប្បន្នានំ ទេវ កណ្ណានិ
ឧប្បន្នន្តិ ឧប្បន្នានំ ច កណ្ណានិ កិយ្យោភាវយ
វេយ្យាលាយ សំវត្ថន្តិ ។ សច្ចំ កតវតិ ។ វិគាហិ
តុម្ពោ កតវា កងំ ហិ នាម តុម្ពេ មោឃបុរិសា
ភិក្ខុនំ កណ្ណានជាតានំ កលហជាតានំ វិវាទបន្ទានំ
មេសុត្តំ ឧបសំហរិស្សេន ឥមស្ស សុត្វា អមុស្ស

ពុទ្ធក្សត្តិកុទានំលោភេហិយយកមនិយាយប្រាប់ភិក្ខុទានំលោភេ ដើម្បី
បំបែកភិក្ខុទានំលោភេ ព្រោះហេតុនោះ សេចក្តីបង្កហេតុទាំងឡាយ
ដែលមិនទាន់កើតកើតឡើងផង សេចក្តីបង្កហេតុទាំងឡាយដែលបាន
កើតឡើងហើយ ក៏រឹងរិតតែចំរើនដោយក្រៃលែងផង ។ គ្រានោះ
ពួកភិក្ខុទាំងនោះក៏បានក្រាបទូលរឿងនុ៎ះចំនោះព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់
។ មេ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បានឮថា
អ្នកទាំងឡាយនៃនំតាំតាក្សត្រៈញ្ជន់របស់ភិក្ខុទាំងឡាយដែលបង្កហេតុ
ប្រកួតប្រកាន់ ឈ្លានរំពៃទគ្គា ពុទ្ធក្សត្តិកុទានំលោភេហិយយកមនិយាយ
ប្រាប់ភិក្ខុទានំលោភេ ដើម្បីបំបែកភិក្ខុទានំលោភេ ពុទ្ធក្សត្តិកុទានំលោភេ
ហើយយកមនិយាយប្រាប់ភិក្ខុទានំលោភេ ដើម្បីបំបែកភិក្ខុទានំលោភេ
ព្រោះហេតុនោះ សេចក្តីបង្កហេតុទាំងឡាយដែលមិនទាន់កើតកើតឡើង
ផង សេចក្តីបង្កហេតុទាំងឡាយដែលបានកើតឡើងហើយ ក៏រឹងរិតតែចំរើន
ដោយក្រៃលែងឡើងផង (រឿងនេះ) ពិតឬ ។ ពួកឧត្តមភិក្ខុក៏ក្រាបទូល
ថា ចតិគ្រិព្រះដ៏មានព្រះភាគ ពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគ
ទ្រង់និរដ្ឋិលថា ម្ចាស់មោឃបុរិសទាំងឡាយ មិនសមបើអ្នកទាំងឡាយ
នឹងតាំតាក្សត្រៈញ្ជន់របស់ពួកភិក្ខុដែលបង្កហេតុ ប្រកួតប្រកាន់ ឈ្លាន
រំពៃទគ្គា ពុទ្ធក្សត្តិកុទានំលោភេហិយយកមនិយាយប្រាប់ភិក្ខុទានំលោភេ

អត្តាយស្ម័គ្រ ឥមស្ម័គ្រ កេនាយ អនុស្ស សុត្វា ឥមស្ម័គ្រ
 អត្តាយស្ម័គ្រ អនុស្ស កេនាយ កេន អនុប្បន្នាធិ
 ចេវ កណ្ណានិ ឧប្បន្នាធិ ឧប្បន្នាធិ ច កណ្ណានិ
 កិយ្យោភាយ វេបុលាយ សំវត្ថុន្ត ធនំ មោឃបុរិសា
 អប្បសន្នាធិ វា បសាធាយ ។ បេ ។ ឯវត្ថុ បទ
 កិក្ខុវេ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧត្តសេយ្យថ កិក្ខុវេសុត្តោ
 ចាធិត្តិយន្តិ ។

[២៧២] បេសុត្តំ ធាម ទ្វិហាការេហិ បេសុត្តំ
 ហោតិ បិយកម្មស្ស វា កេនាធិប្បាយស្ស វា ។
 ធនេហិ វាគារេហិ បេសុត្តំ ឧបសំហោតំ ជាតិគោបិ
 ធាមគោបិ តោត្ថគោបិ កម្មគោបិ សិប្បគោបិ វាគាធិ-
 គោបិ សិទ្ធិគោបិ កិលេសគោបិ អាបត្តិគោបិ អត្តោ-
 សគោបិ ។ ជាតិ ធាម ទ្វេ ជាតិយោ ហីនា ច
 ជាតិ ឧត្តរាជ្ជា ច ជាតិ ។ ហីនា ធាម ជាតិ
 ចណ្ណាលជាតិ វេណជាតិ ធនេសាធិជាតិ រេកាវជាតិ

ដើម្បីបំបែកភិក្ខុទានិណៈ ព្វពាក្យភិក្ខុទានិណៈហើយយកមកនិយាយ
 ប្រាប់ភិក្ខុទានិណៈ ដើម្បីបំបែកភិក្ខុទានិណៈ ម្ល៉េះហើយ សេចក្តីចង្អុល
 ហេតុទាំងឡាយដែលមិនទាន់កើតក៏កើតឡើងផង សេចក្តីបង្កើតហេតុទាំង
 ឡាយដែលបានកើតឡើងហើយ ក៏នឹងកើតបរិទេហោយក្រែងឯឡើងផង
 ម្ចាស់មោឃបុរិសទាំងឡាយ កម្មដែលអ្នករាល់គ្នាធ្វើនេះ មិនទាន់ប្រើប្រាស់
 ដល់ដទៃទាំងឡាយដែលមិនទាន់ប្រើប្រាស់ផង ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 អ្នកទាំងឡាយគួររស់នៅឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយោងនេះថា ភិក្ខុត្រូវតែបង្កើត
 បាច់ត្រឹម ព្រោះពោលពាក្យព្រះបាទភិក្ខុផងគ្នា ។

[២៧២] ដែលហៅថា ពាក្យព្រះបាទ គឺ ព្រះបាទដោយសាការ
 ក៏យោង បានទានឯចក្ខុលចង្អុលប្រែប្រួលទ្រង់ ១ ចង្អុលបែកគេ ១ ។
 ភិក្ខុទាំងឡាយពាក្យព្រះបាទដោយសាការ ១០ យោង គឺ ដោយជាតិក្តី ដោយ
 នាមក្តី ដោយនាគក្តី ដោយការងារក្តី ដោយសិល្បសាស្ត្រក្តី ដោយ
 ភាពឆក្តី ដោយភេទក្តី ដោយធម៌ជាស្រ្តីនរោត្តមក្តី ដោយតាមក្តី
 ដោយពាក្យផងក្តី ។ ដែលហៅថា ជាតិ គឺ ជាតិទានពីរយោង បាន
 ទានជាតិថាភាគ ១ ជាតិទ្រង់ខ្ពស់ ១ ។ ដែលហៅថា ជាតិថាភាគ
 ២ ថា ជាតិចណ្ណាល ជាតិជាតិផង ជាតិអ្នកនេសាទ ជាតិជាតិវេទ

បុត្តសជាតិ ឯសា ហិណ ឆាម ជាតិ ។ ឧត្តរដ្ឋា
 ឆាម ជាតិ ទុតិយជាតិ ត្រាហ្មណជាតិ ឯសា ឧត្តរដ្ឋា
 ឆាម ជាតិ ។ ធម ។ អត្តោសោ ឆាម ទ្វេ អត្តោសោ
 ហិណ ៥ អត្តោសោ ឧត្តរដ្ឋា ៥ អត្តោសោ ។
 ហិណ ឆាម អត្តោសោ ឧត្តរដ្ឋា សំ មេឡោសំ កោ-
 ណាសំ កន្ត្រោសំ ឆិរាធានកោសំ ឈយកោសំ
 ទុតិ គុយ្យំ សុគតិ ទុត្តតិយេវ គុយ្យំ ចាដិកម្ពុតិ
 យកាវេន វា ភកាវេន វា កាដិកាដិកាយ
 វា ឯសា ហិណ ឆាម អត្តោសោ ។ ឧត្តរដ្ឋា
 ឆាម អត្តោសោ បណ្ឌិតោសំ ឡត្តោសំ មេធាវីសំ
 កហុស្សតោសំ ធម្មកាដិកោសំ ទុតិ គុយ្យំ ទុត្តតិ
 សុគតិយេវ គុយ្យំ ចាដិកម្ពុតិ ឯសា ឧត្តរដ្ឋា ឆាម
 អត្តោសោ ។

[២៧៧] ឧបសម្បទ្ធា ឧបសម្បទ្ធស្ស សុត្វា
 ឧបសម្បទ្ធស្ស បេសុត្តំ ឧបសម្បទ្ធាតិ វត្ថុញ្ញាមោ

ជាតិអ្នកបោសសម្រាម ប៉ុណ្ណោះឈ្មោះថា ជាតិថេរកថា ។ ដែល
 ហៅថា ជាតិទុត្តរដ្ឋសំនោះ គឺ ជាតិក្សត្រិ ជាតិត្រាហ្មណ៍ បុណ្ណៈ
 ឈ្មោះថា ជាតិទុត្តរដ្ឋសំ ។ បេ ។ ដែលហៅថា ពាក្យដេរនោះ គឺ ពាក្យ
 ដេរនាទតិយ៉ាង បាននាងពាក្យដេរដ៏ថេរកថា ១ ពាក្យដេរ
 ដ៏ទុត្តរដ្ឋសំ ១ ។ ដែលហៅថា ពាក្យដេរដ៏ថេរកថានោះ គឺ ដេរ
 ថា អ្នកឯងជាសត្វធម្ម អ្នកឯងជាតរិក អ្នកឯងជាតោ អ្នកឯងជាលា
 អ្នកឯងជាសត្វកិច្ចាន អ្នកឯងជាសត្វទារក សុគតិរបស់អ្នកឯងគ្មានទេ
 ទុត្តតិកម្សិន៍នឹងប្រាកដដល់អ្នកឯង ពុំនោះសោត ដេរដោយ យអក្ខរ។(១)
 ឬដោយ កអក្ខរៈ ឬឬយដោយបុរិសនិមិត្ត នឹងអត្ថនិមិត្ត ប៉ុណ្ណោះឈ្មោះថា
 ពាក្យដេរដ៏ថេរកថា ។ ដែលហៅថា ពាក្យដេរដ៏ទុត្តរដ្ឋសំនោះ គឺ
 ដេរថា អ្នកឯងជាបណ្ឌិត អ្នកឯងជាបទុស្សណ្ឌស អ្នកឯងជាអ្នកជ្រាប
 អ្នកឯងជាពហុស្សត អ្នកឯងជាធម្មកថិក ទុត្តតិរបស់អ្នកឯងគ្មានទេ សុគតិ
 កម្សិន៍នឹងប្រាកដដល់អ្នកឯង ប៉ុណ្ណោះឈ្មោះថា ពាក្យដេរដ៏ទុត្តរដ្ឋសំ ។

[២៨៧] ឧបសម្បទ្ធាតុ ពុតាក្យរបស់ឧបសម្បទ្ធាតុហើយ គា់
 ពាក្យព្យាង្យនឹងទៅប្រាប់ឧបសម្បទ្ធាតុថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះនិយាយ
 ។ ព្រឹត្តិ យ គក្ក ទំន ក អក្ខរ ជាឈ្មោះធម្មធម្ម ។

តំ ចល្ហាលោ វេណា ខេសានោ វេណា ឬត្តសោតិ
កណ្តតិ អាមត្តំ វាចាយ វាចាយ ចាចិត្តិយស្ស ។

[២៥៨] ឧបសម្បទោ ឧបសម្បទ្ធស្ស សុត្វា
ឧបសម្បទ្ធស្ស មេសុត្វំ ឧបសំហាតិ ឥត្តន្ទាមោ តំ
ឧត្តិយោ ព្រាហ្មណោតិ កណ្តតិ អាមត្តំ វាចាយ
វាចាយ ចាចិត្តិយស្ស ។

[២៥៩] ឧបសម្បទោ ឧបសម្បទ្ធស្ស សុត្វា
ឧបសម្បទ្ធស្ស មេសុត្វំ ឧបសំហាតិ ឥត្តន្ទាមោ តំ
អវកណ្តោតោ ជវកណ្តោតោ ធន្នកោ សវិជ្ជកោ
គុលវុទ្ធកោតិ កណ្តតិ អាមត្តំ វាចាយ វាចាយ
ចាចិត្តិយស្ស ។

[២៦០] ឧបសម្បទោ ឧបសម្បទ្ធស្ស សុត្វា
ឧបសម្បទ្ធស្ស មេសុត្វំ ឧបសំហាតិ ឥត្តន្ទាមោ
តំ វុទ្ធកោតោ ធម្មកោតោ សង្ឃកោតោតិ កណ្តតិ
អាមត្តំ វាចាយ វាចាយ ចាចិត្តិយស្ស ។

ចំពោះលោកថា លោកជាដាច់ចល្ហាល ជាតិជាផ្លែផ្លែ ជាតិអ្នកខេសា
ជាតិជាផ្លែផ្លែ ជាតិអ្នកខេសាសម្រាប់ (កិច្ចអ្នកបញ្ជូននោះ) ត្រូវអាមត្ត
បាចិត្តិយកល់ ១ មាត់ ។

[២៥៨] ឧបសម្បទ្ធកិក្ខុ ពុទ្ធករុបសឧបសម្បទ្ធកិក្ខុ តំពាក្យ
បញ្ជូនទៅប្រាប់ឧបសម្បទ្ធកិក្ខុថា កិក្ខុឈ្មោះនេះនិយាយចំពោះលោក
ថា លោកជាគ្រូ ជាព្រាហ្មណ៍ (កិច្ចអ្នកបញ្ជូននោះ) ត្រូវអាមត្ត
បាចិត្តិយកល់ ១ មាត់ ។

[២៥៩] ឧបសម្បទ្ធកិក្ខុ ពុទ្ធករុបសឧបសម្បទ្ធកិក្ខុ តំពាក្យ
បញ្ជូនទៅប្រាប់ឧបសម្បទ្ធកិក្ខុថា កិក្ខុឈ្មោះនេះនិយាយចំពោះលោក
ថា លោកឈ្មោះអវកណ្តាតិ^(១) ឈ្មោះជវកណ្តាតិ ឈ្មោះធន្នក ឈ្មោះស-
វិជ្ជក ឈ្មោះសង្ឃក (កិច្ចអ្នកបញ្ជូននោះ) ត្រូវអាមត្តបាចិត្តិយ
កល់ ១ មាត់ ។

[២៦០] ឧបសម្បទ្ធកិក្ខុ ពុទ្ធករុបសឧបសម្បទ្ធកិក្ខុ តំពាក្យ
បញ្ជូនទៅប្រាប់ឧបសម្បទ្ធកិក្ខុថា កិក្ខុឈ្មោះនេះនិយាយចំពោះលោក
ថា លោកឈ្មោះវុទ្ធកោតិ ធម្មកោតិ សង្ឃកោតិ (កិច្ចអ្នកបញ្ជូននោះ)
ត្រូវអាមត្តបាចិត្តិយកល់ ១ មាត់ ។

១ ពាក្យនេះនិយាយដល់អ្នកបញ្ជូនដែលជាបុរិស ។

ពាចរិត្តិយស្ស ឧបសម្ព័ន្ធស្ស វិនិច្ឆ័យស្ស បទភាគីយំ

[២៦១] ឧបសម្ព័ន្ធនោ ឧបសម្ព័ន្ធស្ស សុត្វា
ឧបសម្ព័ន្ធស្ស បេសុត្តំ ឧបសំហរតិ ឥត្តន្ទាមោ តំ
កោសំយោ ភាវន្តាជោតិ កណ្តតិ អាបត្តិ វាចាយ
វាចាយ វាចិត្តិយស្ស ។

[២៦២] ឧបសម្ព័ន្ធនោ ឧបសម្ព័ន្ធស្ស សុត្វា
ឧបសម្ព័ន្ធស្ស បេសុត្តំ ឧបសំហរតិ ឥត្តន្ទាមោ តំ
កោតមោ មោត្តល្លាមោ កត្វាយមោ វាសេដ្ឋោតិ
កណ្តតិ អាបត្តិ វាចាយ វាចាយ វាចិត្តិយស្ស ។

[២៦៣] ឧបសម្ព័ន្ធនោ ឧបសម្ព័ន្ធស្ស សុត្វា
ឧបសម្ព័ន្ធស្ស បេសុត្តំ ឧបសំហរតិ ឥត្តន្ទាមោ តំ
កោដ្ឋកោ វុច្ឆន្តកោតិ កណ្តតិ អាបត្តិ វាចាយ
វាចាយ វាចិត្តិយស្ស ។

[២៦៤] ឧបសម្ព័ន្ធនោ ឧបសម្ព័ន្ធស្ស សុត្វា
ឧបសម្ព័ន្ធស្ស បេសុត្តំ ឧបសំហរតិ ឥត្តន្ទាមោ តំ
កសកោ វាណិជោ តោរត្តោតិ កណ្តតិ អាបត្តិ
វាចាយ វាចាយ វាចិត្តិយស្ស ។

ពាចរិត្តិយស្ស ឧបសម្ព័ន្ធស្ស សំបាបទី ៣ បទភាគីយំ

[២៦៥] ឧបសម្ព័ន្ធនុ ពូតាភូរេសំឧបសម្ព័ន្ធនុ តំពាក្យ
ញ្ជៈញ្ជនំពៅប្រាបំឧបសម្ព័ន្ធនុថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះនិយាយចំពោះលោក
លោកជាភាស័យគោត្ត ភាវន្តាគោត្ត (ភិក្ខុអ្នកញ្ជៈញ្ជនំនោះ) ត្រូវ
អាបត្តិបាចិត្តិយរាល់ ១ មាត់ ។

[២៦៦] ឧបសម្ព័ន្ធនុ ពូតាភូរេសំឧបសម្ព័ន្ធនុ តំពាក្យ
ញ្ជៈញ្ជនំពៅប្រាបំឧបសម្ព័ន្ធនុថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះនិយាយចំពោះលោក
ថា លោកជាគោតមគោត្ត មោត្តល្លាគោត្ត កត្វាយគោត្ត វាសេដ្ឋ-
គោត្ត (ភិក្ខុអ្នកញ្ជៈញ្ជនំនោះ) ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយរាល់ ១ មាត់ ។

[២៦៧] ឧបសម្ព័ន្ធនុ ពូតាភូរេសំឧបសម្ព័ន្ធនុ តំពាក្យ
ញ្ជៈញ្ជនំពៅប្រាបំឧបសម្ព័ន្ធនុថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះនិយាយចំពោះលោក
ថា លោកជាដាងចាត់ ជាអ្នកចោលទូរថា (ភិក្ខុអ្នកញ្ជៈញ្ជនំនោះ) ត្រូវ
អាបត្តិបាចិត្តិយរាល់ ១ មាត់ ។

[២៦៨] ឧបសម្ព័ន្ធនុ ពូតាភូរេសំឧបសម្ព័ន្ធនុ តំពាក្យ
ញ្ជៈញ្ជនំពៅប្រាបំឧបសម្ព័ន្ធនុថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះនិយាយចំពោះលោក
ថា លោកជាអ្នកក្នុងរាស់ ជាអ្នកផ្អែម ជាអ្នកស្បែក (ភិក្ខុអ្នកញ្ជៈញ្ជនំនោះ)
ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយរាល់ ១ មាត់ ។

(၆၆၆) နေပဗ္ဗညော နေပဗ္ဗညုဗျာ ဟုခေါ် နေ-
ပဗ္ဗညုဗျာ ယေယျံ နေပဗ္ဗာနိ နန္ဒညာဏေ နံ ဝေဠု-
ကာဂေ ဣဗ္ဗကာဂေ ယေယျကာဂေ ဝေဠုကာဂေ ဝေဠုပိဇာနိ
ဧဝံနိဗ္ဗာနံ နေပဗ္ဗံ နံတေယျံ နံတေယျံ တာဝိန္ဒိယဗျာ ၇

(၆၆၆) နေပဗ္ဗညော နေပဗ္ဗညုပ္ပန္နံ ဟု
 နေပဗ္ဗညုပ္ပန္နံ ယေယျံ နေပဝါရံ နန္ဒညော နံ
 ဗုဒ္ဓိဏော ဂဿဏော ဝေဒဏာနိ ဂဿာနိ ဝေဒနိ
 နာယ နာယ ဓာတုနိယံ ၇

[illegible]

(២៦៨) ឧបសម្ព័ន្ធ ឧបសម្ព័ន្ធស្ស សុត្វា ឧប-
សម្ព័ន្ធស្ស បេសុត្វា ឧបសហតិ ឥត្តញ្ញោតំ មនុស្ស-
ហំតោតិ កណ្តតិ អាមត្តិ វតាយ វតាយ
ចាចិត្តយស្ស ។

[illegible]

(២៦៦) ឧបសម្ព័ន្ធកិច្ច ព្រាហ្មណ៍ ឧបសម្ព័ន្ធកិច្ច នាំពាក្យ
 ព្រះបាទព្រះបាទប្រាជ្ញបុត្រ ឧបសម្ព័ន្ធកិច្ច កិច្ចសន្យាឧបសម្ព័ន្ធកិច្ច
 ជា លោកជាអ្នកកម្មវិធីទេស ជា លោក ជា ស្រី (កិច្ចសន្យាព្រះបាទព្រះបាទ)
 ត្រូវបានក្រុមប្រឹក្សាជាតិយកលេខ ១ ហត់ ។

(២៦៧) ឧបសម្ព័ន្ធភិក្ខុ ព្រាហ្មណ៍ ឧបសម្ព័ន្ធភិក្ខុ ឆាន់ពាក្យ
ញាញង់ទៅប្រាប់ឧបសម្ព័ន្ធភិក្ខុថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះពោលចំពោះលោក
ជា លោកជាមនុស្សយូធី ជាមនុស្សដ៏ល្អ ជាមនុស្សស្រីស្រី
ជាមនុស្សគឺគោរពត្រង់ ជាមនុស្សត្រង់ (ភិក្ខុអ្នកញាញង់នោះ) ត្រូវ
តាមភិក្ខុចិត្តិយោកល្ប មាត់ ។

(២៦៨) របស់ប្អូនភីកុ ឮពាក្យរបស់របស់ប្អូនភីកុ នាំពាក្យ
នោះត្រង់ទៅប្រាប់ប្អូនភីកុថា ភីកុឈ្មោះនេះនិយាយចំពោះលោក
ថា លោកជាមនុស្សកើតរាជប្រមះផ្អែម (ភីកុអ្នកនោះត្រង់នោះ) ក្រៅពីនេះ
ទៅចិត្តយកល្ង ៦៨ ។

(២៧៦) ឧបសម្ព័ន្ធន្នា ឧបសម្ព័ន្ធស្នូ សុត្វា
 ឧបសម្ព័ន្ធស្នូ បេសុត្តំ ឧបសំហាតិ ឥន្ទ្រាមោ តំ
 បណ្ឌិតោ ក្យតោ មេធាវី តហុស្សតោ ធម្មកដិកោ
 នត្ថំ តស្ស ធុត្តតិ សុតតិយេវ តស្ស ចាដិកត្វាតិ
 កណ្ឌតិទិ អាបត្តិ វាចាយ វាចាយ ចាដិក្ខិយស្នូ ។

(២៧៧) ឧបសម្ព័ន្ធន្នា ឧបសម្ព័ន្ធស្នូ សុត្វា
 ឧបសម្ព័ន្ធស្នូ បេសុត្តំ ឧបសំហាតិ ឥន្ទ្រាមោ សន្តិ
 ឥនេកេន្ទ ចណ្ណាលា វេណា ធម្មោនា រថកាវា
 បុត្តសាតិ កណ្ឌតិ ឧ សោ អត្ថំ កណ្ឌតិ តញ្ជាវ
 កណ្ឌតិទិ អាបត្តិ វាចាយ វាចាយ ធុត្តតិយស្នូ ។

(២៧៨) ឧបសម្ព័ន្ធន្នា ឧបសម្ព័ន្ធស្នូ សុត្វា
 ឧបសម្ព័ន្ធស្នូ បេសុត្តំ ឧបសំហាតិ ឥន្ទ្រាមោ សន្តិ
 ឥនេកេន្ទ ទត្តិយា ព្រាហ្មណាតិ កណ្ឌតិ ឧ សោ
 អត្ថំ កណ្ឌតិ តញ្ជាវ កណ្ឌតិទិ អាបត្តិ វាចាយ
 វាចាយ ធុត្តតិយស្នូ ។ បេ ។

(២៧៦) ឧបសម្ព័ន្ធន្នា ឧបសម្ព័ន្ធស្នូ ឧបសម្ព័ន្ធន្នា
 តាក្យញ្ចុញ្ជន៍ចៅ(ប្រាប់ឧបសម្ព័ន្ធន្នា) តថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះនិយាយថា
 តោរលោកថា លោកជាបណ្ឌិត ជាអ្នកស្មោះ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាពហុស្មោះ
 ជាចម្លងចិត្ត ទុក្ខតិរិយសំណេរគ្មានទេ សុតតិវិធីម្យ៉ាងនឹងប្រាកដដល់លោក
 (ភិក្ខុអ្នកញ្ជុញ្ជន៍នោះ) (ត្រូវអាបត្តិចាត់ច្រើនក្រសួង) មាត់ ។

(២៧៧) ឧបសម្ព័ន្ធន្នា ឧបសម្ព័ន្ធស្នូ ឧបសម្ព័ន្ធន្នា
 តាក្យញ្ចុញ្ជន៍ចៅ(ប្រាប់ឧបសម្ព័ន្ធន្នា) តថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះ និយាយ
 ថា ក្នុងលោកនេះ ដងពួកខ្លះ ជាចណ្ណាល ជាដងវិសិដ្ឋ ជាអ្នកស្មោះ
 ជាដងវិសេ ជាអ្នកចោលសម្រាម ភិសិដ្ឋាន ឯភិក្ខុនោះ (ដែលពោល
 តាក្យញ្ចុញ្ជន៍) មិនមែនពោលឲ្យអ្នកដទៃទេ ពោលចំពោះលោកជាប្រាកដ
 (ភិក្ខុអ្នកញ្ជុញ្ជន៍នោះ) (ត្រូវអាបត្តិចាត់ច្រើនក្រសួង) មាត់ ។

(២៧៨) ឧបសម្ព័ន្ធន្នា ឧបសម្ព័ន្ធស្នូ ឧបសម្ព័ន្ធន្នា
 តាក្យញ្ចុញ្ជន៍ចៅ(ប្រាប់ឧបសម្ព័ន្ធន្នា) តថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះនិយាយថា
 ក្នុងលោកនេះ ដងពួកខ្លះជាព្រាហ្មណ៍ ភិសិដ្ឋាន ឯភិក្ខុនោះ
 (ដែលពោលតាក្យញ្ចុញ្ជន៍) មិនមែនពោលឲ្យអ្នកដទៃទេ គឺពោលចំពោះ
 លោកជាប្រាកដ(ភិក្ខុអ្នកញ្ជុញ្ជន៍នោះ)(ត្រូវអាបត្តិចាត់ច្រើនក្រសួង) មាត់ ។ បេ ។

សុគតិយេវ តេសំ ចាដិកាដ្ឋាតិ កណ្តតិ ឧ សោ
អញ្ញំ កណ្តតិ តត្ថោ កណ្តតិ អាបត្តិ វាចាយ វាចាយ
ទុក្ខជស្ស ។

[២៨១] ឧបសម្ព័ន្ធនា ឧបសម្ព័ន្ធស្វ សុត្វា
ឧបសម្ព័ន្ធស្វ បេសុញ្ញំ ឧបសំហាតិ ឥត្ថន្ទាមោ ឧ
មយំ បណ្ឌិតា វេណា វេណា វេណា វេណា ឧបសម្ព័ន្ធនា
កណ្តតិ ឧ សោ អញ្ញំ កណ្តតិ តត្ថោ កណ្តតិ
អាបត្តិ វាចាយ វាចាយ ទុក្ខជស្ស ។ បេ ។ ឧប
សម្ព័ន្ធនា ឧបសម្ព័ន្ធស្វ សុត្វា ឧបសម្ព័ន្ធស្វ បេសុញ្ញំ
ឧបសំហាតិ ឥត្ថន្ទាមោ ឧ មយំ បណ្ឌិតា ឧបសម្ព័ន្ធនា
មេណាវោ តហស្សតា ឧបសម្ព័ន្ធនា ឧបសម្ព័ន្ធនា
ទុក្ខតិ សុគតិយេវ អម្ពាតិ ចាដិកាដ្ឋាតិ កណ្តតិ
ឧ សោ អញ្ញំ កណ្តតិ តត្ថោ កណ្តតិ អាបត្តិ
វាចាយ វាចាយ ទុក្ខជស្ស ។

សុគតិយេវ តេសំ ចាដិកាដ្ឋាតិ កណ្តតិ ឧ សោ
អញ្ញំ កណ្តតិ តត្ថោ កណ្តតិ អាបត្តិ វាចាយ វាចាយ
ទុក្ខជស្ស ។

[២៨១] ឧបសម្ព័ន្ធនា ឧបសម្ព័ន្ធស្វ សុត្វា
ឧបសម្ព័ន្ធស្វ បេសុញ្ញំ ឧបសំហាតិ ឥត្ថន្ទាមោ ឧ
មយំ បណ្ឌិតា វេណា វេណា វេណា វេណា ឧបសម្ព័ន្ធនា
កណ្តតិ ឧ សោ អញ្ញំ កណ្តតិ តត្ថោ កណ្តតិ
អាបត្តិ វាចាយ វាចាយ ទុក្ខជស្ស ។ បេ ។ ឧប
សម្ព័ន្ធនា ឧបសម្ព័ន្ធស្វ សុត្វា ឧបសម្ព័ន្ធស្វ បេសុញ្ញំ
ឧបសំហាតិ ឥត្ថន្ទាមោ ឧ មយំ បណ្ឌិតា ឧបសម្ព័ន្ធនា
មេណាវោ តហស្សតា ឧបសម្ព័ន្ធនា ឧបសម្ព័ន្ធនា
ទុក្ខតិ សុគតិយេវ អម្ពាតិ ចាដិកាដ្ឋាតិ កណ្តតិ
ឧ សោ អញ្ញំ កណ្តតិ តត្ថោ កណ្តតិ អាបត្តិ
វាចាយ វាចាយ ទុក្ខជស្ស ។

[២៨២] ឧបសម្ព័ន្ធន្នា ឧបសម្ព័ន្ធន្នស្ស សុត្វា
 ឧបសម្ព័ន្ធន្នស្ស មេសុត្តំ ឧបសមាហតិ អាបត្តិ វាចាយ
 វាចាយ ចាចិត្តិយស្ស ។ ឧបសម្ព័ន្ធន្នា ឧបសម្ព័ន្ធន្នស្ស
 សុត្វា អនុបសម្ព័ន្ធន្នស្ស មេសុត្តំ ឧបសមាហតិ អាបត្តិ
 ធុត្តាជស្ស ។ ឧបសម្ព័ន្ធន្នា អនុបសម្ព័ន្ធន្នស្ស សុត្វា
 ឧបសម្ព័ន្ធន្នស្ស មេសុត្តំ ឧបសមាហតិ អាបត្តិ
 ធុត្តាជស្ស ។ ឧបសម្ព័ន្ធន្នា អនុបសម្ព័ន្ធន្នស្ស សុត្វា
 អនុបសម្ព័ន្ធន្នស្ស មេសុត្តំ ឧបសមាហតិ អាបត្តិ
 ធុត្តាជស្ស ។

[២៨៣] អនាបត្តិ ឈ្វិយកម្យស្ស ឧកេតាចិប្បា-
 យស្ស ឧម្មត្តកស្ស អាទិកម្មិតស្សាតិ ។

[២៨២] ឧបសម្ព័ន្ធន្នកុ ព្វពាក្យរបស់ឧបសម្ព័ន្ធន្នកុដង្ហាតា
 ពាក្យញ្ជះញង់ទៅប្រាប់ឧបសម្ព័ន្ធន្នកុដង្ហាតា [ត្រូវអាចក្តីបាចិត្តិយពលៗ
 មាត់ ។ ឧបសម្ព័ន្ធន្នកុព្វពាក្យរបស់ឧបសម្ព័ន្ធន្នកុដង្ហាហើយ តាពាក្យញ្ជះ
 ញង់ទៅប្រាប់អនុបសម្ព័ន្ធបុគ្គល [ត្រូវអាចក្តីទុក្ខដ ។ ឧបសម្ព័ន្ធន្នកុព្វពាក្យ
 របស់អនុបសម្ព័ន្ធបុគ្គលហើយ តាពាក្យញ្ជះញង់ទៅប្រាប់ឧបសម្ព័ន្ធន្នកុ
 [ត្រូវអាចក្តីទុក្ខដ ។ ឧបសម្ព័ន្ធន្នកុព្វពាក្យរបស់អនុបសម្ព័ន្ធបុគ្គលហើយ
 តាពាក្យញ្ជះញង់ទៅប្រាប់អនុបសម្ព័ន្ធបុគ្គល [ត្រូវអាចក្តីទុក្ខដ ។

[២៨៣] អាចក្តីមិនមានដល់ភិក្ខុអ្នកមិនចង់ឱ្យគេស្រឡាញ់ខ្លួន
 ដល់ភិក្ខុមិនប្រាថ្នាឱ្យគេបែកគ្នា ដល់ភិក្ខុក្នុង ដល់ភិក្ខុខាងដើមបញ្ចក្តិ ។

បញ្ចូលសិក្ខាបទ

(២៨៤) តេជ សមយេន ឡោ កកា សាវត្ថិយំ
វិហាតិ ជេតវេន អនាជនិណ្ឌិតស្ស អារាមេ ។ តេជ
ទោ បន សមយេន ធម្មត្ថិយា កិក្ខុ ឧបាសកោ
បទសោ ធម្មំ វិចេន្តិ ។ ឧបាសកា កិក្ខុសុ អតារា
អប្បតិស្សា អសភាគត្ថិតា វិហារន្តិ ។ យេ តេ កិក្ខុ
អប្បិច្ឆា ។ បេ ។ តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ចិយន្តិ វិចេន្តិ
កងំ ហិ នាម ធម្មត្ថិយា កិក្ខុ ឧបាសកោ បទសោ^(១) ធម្មំ
វិចេស្សន្តិ ឧបាសកា កិក្ខុសុ អតារា អប្បតិស្សា
អសភាគត្ថិតា វិហារន្តិ ។ អដទោ តេ កិក្ខុ
កកាតា ឯតមត្ថំ អារោទេសុ ។ បេ ។ សច្ចំ តំ
តុម្កេ កិក្ខុវេ ឧបាសកោ បទសោ ធម្មំ វិចេន្តិ ឧបាសកា
កិក្ខុសុ អតារា អប្បតិស្សា អសភាគត្ថិតា វិហារន្តិ ។
សច្ចំ កកាតំ ។ វិគរហំ ឡោ កកា កងំ ហិ

១ បទសោតិ បទ ធម្មត្ថិ បទស្ស វិសេសន្តិ យោជនា ។

សិក្ខាបទទី ៤

(២៨៥) សម័យនោ ព្រៃសម្ពុជ្ជដំមានព្រះភាគកាលឯនវត្តដេត
នន ជាវស្សាវត្តដំមានព្រះភាគកាលឯនវត្តដេត សម័យនោឯង ពួកធម្ម-
ត្ថិយកិក្ខុបង្ហាញធម៌ជាបទចំពោះពួកឧបាសក ។ ឧបាសកទាំងឡាយក៏ទៅ
ជាមិនមានសេចក្តីនោព មិនកាត់គ្រង ប្រព្រឹត្តមិនសមគួរដល់កិក្ខុ
ទាំងឡាយ ។ ពួកកិក្ខុណាមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។ បេ ។ កិក្ខុទាំងនោះ
ក៏ពោលទោសគម្រើល បន្តិចបន្តួចជាមិនសម្បើមពួកធម្មត្ថិយកិក្ខុបង្ហាញ
ធម៌ជាបទចំពោះឧបាសកទាំងឡាយ ។ ក៏ទៅជាមិនមានសេចក្តីនោព
មិនកាត់គ្រង ប្រព្រឹត្តមិនសមគួរដល់កិក្ខុទាំងឡាយ ។ គ្រានោះឯង
ពួកកិក្ខុទាំងនោះ ក៏ក្រាបទូលរៀនខ្លះចំពោះព្រះដំមានព្រះភាគ ។ បេ ។
ព្រះអង្គត្រាស់ថា ឆាលកិក្ខុទាំងឡាយ បានឮថា អ្នកទាំងឡាយបង្ហាញ
ធម៌ជាបទចំពោះឧបាសកទាំងឡាយ ។ ក៏ទៅជាមិនមានសេចក្តីនោព
មិនកាត់គ្រង ប្រព្រឹត្តមិនសមគួរដល់កិក្ខុទាំងឡាយ (រឿងនេះ) ពិតឬ ។
កិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដំមានព្រះភាគ ការនោះពិតមែន ។
ព្រះពុទ្ធដំមានព្រះភាគទ្រង់គម្រើលថា ឆាលមោឃបុរសទាំងឡាយ

នាម គុម្ម ហោយបុរិសា ឧបាសកោ បទសោ ធម្ម
 វាចេស្សនំ ឧបាសកា កិក្ខុសុ អតារវំ អប្បកិស្សា
 អសកាតុត្ថិតា វិហារន្តំ នេតំ ហោយបុរិសា អប្ប-
 សន្ធានំ វំ បសាធាយ ។ បេ ។ ឯវត្ថុ បទ កិក្ខុវេ ឥមំ
 សិក្ខាបទំ ឧត្តិសេយ្យាបំ យោ បទ កិក្ខុ អនុបសម្បត្តំ
 បទសោ ធម្មំ វាចេយ្យ វាចិត្តយន្តំ ។

(២៨៩) យោ បទានិ យោ យាធិសោ ។ បេ ។
 ភិក្ខុតិ ។ បេ ។ អយំ ឥមស្មី អត្ថេ អធិប្បតា
 ភិក្ខុតិ ។ អនុបសម្មន្នោ ឆាម ភិក្ខុតា ភិក្ខុធិតា
 បេតា អវិសសោ អនុបសម្មន្នោ ឆាម ។

(២៨៦) បទសោ ជាម^(១) បទំ អនុបទំ អនុត្តរំ
អនុត្តរញ្ញំ ។ បទំ ជាម ឯកតោ បដ្ឋបេត្តា ឯកតោ
ឱសាបេន្តិ ។ អនុបទំ ជាម ជាដេត្តំ បដ្ឋបេត្តា
ឯកតោ ឱសាបេន្តិ ។ អនុត្តរំ ជាម រូបំ អនិច្ចន្តំ
រុទ្ធានោ រូតិ ឱនាភេតិ ។ អនុត្តរញ្ញំ ជាម

មិនសម្បីអ្នកទាំងឡាយបង្ហាញធម៌ជាបទព៌ ពោះភ្នក្ក ទុស្តក្ក ក៏ទៅជាមិន
ខានសេចក្តីសោយ មិនកោតក្រីក្រ ប្រព្រឹត្តមិនសមគួរដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ
ម្ចាស់ម្ចាស់ទេពាទាំងឡាយ កម្មដែលអ្នកទាំងឡាយធ្វើនេះ មិនទាំងឡាយព្រះថ្កា
ដល់ជនទាំងឡាយដែលមិនទាន់ព្រះថ្កាទេ ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
អ្នកទាំងឡាយឧប្បស័រ្សផងឡើងទូលំស្អាបទនេះយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ
ចង្រៀនធម៌ជាបទព៌ ពោះអនុបសម្បទ្ធ ត្រូវតាមភិក្ខុបំភ្លឺយ ។

(២៨៨) ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានលេចក្តីដូចគ្នានឹង
សិក្ខាបទទី ១ នៃប្រាជ្ញកក្កា ។ ដែលហៅថា អនុបសម្បន្នៈនោះ គឺជន
ចាំជនស្រី លើកលែងតែភិក្ខុនិងភិក្ខុនីចេញ ហៅថា អនុបសម្បន្ធ ។

(២៨៦) ដែលហៅថា បទនោះ គឺបទ ១ អនុបទ ១ អនុក្ករៈ ១
អនុត្ថក្ខនៈ(១) ១ ។ ដែលហៅថា ជាបទនោះ គឺឧបសម្ព័ន្ធានីអនុប-
សម្ព័ន្ធព្តើមគាំងត្រឹមគ្នា ចេញបំប្រែមគ្នា ។ ដែលហៅថា ជាអនុបទនោះគឺ
ឧបសម្ព័ន្ធានីអនុបសម្ព័ន្ធព្តើមគាំងផ្សេងគ្នា ចេញបំប្រែមគ្នា ។ ដែលហៅ
ថា អនុក្ករៈនោះគឺ ឧបសម្ព័ន្ធជ្រាបអនុបសម្ព័ន្ធហ្នឹង រួម អនិច្ចំ អនុបសម្ព័ន្ធ
១ ចូលចំប្រែមគ្នា ។ ដែលហៅថា ជាអនុត្ថក្ខនៈនោះគឺ ឧបសម្ព័ន្ធជ្រាប

៤ អក្ខរក្ខេប ១ ហៅថា អក្ខរៈប្រជុំនៃអក្ខរៈមួយសព្វ ១ ហៅថា អនុក្ខេបៈប្រជុំនៃអក្ខរៈ
នឹងអនុក្ខេបៈហៅថា ច១ ឬទី ១ ហៅថា ច២ ឬទី ២ ហៅថា អនុច១ ។

រូបំ អនិទុទ្ឋំ វុទ្ធិមាតោ វេទនា អនិច្ចាតំ សង្ខំ និច្ឆា-
 រេតិ ។ យញ្ច បដំ យញ្ច អនុបដំ យញ្ច អនុត្តរំ
 យញ្ច អនុត្តរញ្ញំ សត្វមេតំ បទសោ ធម្មោ^(១) ឆាម ។
 ធម្មោ ឆាម តុទ្ឋកាសិកោ សាវកកាសិកោ ឥសិកាសិ-
 កោ ទេវកាសិកោ អត្ថបសញ្ញិកោ ធម្មបសញ្ញិកោ ។
 វាចយ្យតិ បទេន វាចេតិ បទេ បទេ អាបត្តិ
 ចាចិត្តិយស្ស ។ អក្ករាយ វាចេតិ អក្ករក្ករាយ
 អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។

[២៨៧] អនុបសម្បទ្ឋ អនុបសម្បទ្ឋសញ្ញំ បទសោ
 ធម្មំ វាចេតិ អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។ អនុបសម្បទ្ឋ
 វេមតិកោ បទសោ ធម្មំ វាចេតិ អាបត្តិ ចាចិត្តិ-
 យស្ស ។ អនុបសម្បទ្ឋ ឧបសម្បទ្ឋសញ្ញំ បទសោ
 ធម្មំ វាចេតិ អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។ ឧបសម្បទ្ឋ
 អនុបសម្បទ្ឋសញ្ញំ អាបត្តិ ធុក្កជស្ស ។ ឧបសម្បទ្ឋ
 វេមតិកោ អាបត្តិ ធុក្កជស្ស ។ ឧបសម្បទ្ឋ ឧប-
 សម្បទ្ឋសញ្ញំ អាបត្តិ ។

១ អនិបករាយេន វាវេនំ ។

អនុបសម្បទ្ឋ រូបំ អនិទុទ្ឋំ អនុបសម្បទ្ឋ ចាត្រាញសិរេន្ឋ (ដោយហេតុ) ថា
 វេទនា អនិច្ចា^(១) ដូច្នេះ ឈ្មោះថា បទ្រៀនដាច់អនុត្តរញ្ញំ ។ បទណក្កិ
 អនុបទណក្កិ អនុត្តរណក្កិ អនុត្តរញ្ញនៈណក្កិ ពំនិស្សន្ទិះ ឈ្មោះថា
 ធម៌ជាបទ (ធីជាចំណែក) ។ ពាក្យដែលជាតុទ្ឋកាសិក សាវកកាសិក
 ឥសិកាសិក ទេវកាសិក ដែលអាស្រ័យទូទៅអង្គថា អាស្រ័យទូទៅ
 ឈ្មោះថា ធម៌ ។ ពាក្យថា បទ្រៀន សេចក្តីថា ភិក្ខុបទ្រៀន
 ដោយបទ ត្រូវតាមក្តីបាចិត្តិយកាល់ ។ បទ ។ ភិក្ខុបទ្រៀនដោយអក្ករ
 ត្រូវតាមក្តីបាចិត្តិយកាល់ ។ អក្ករ ។

[២៨៧] អនុបសម្បទ្ឋ ភិក្ខុសំគាល់ថាអនុបសម្បទ្ឋពិនិមេនហើយ
 បទ្រៀនធម៌ជាបទ ត្រូវតាមក្តីបាចិត្តិយ ។ អនុបសម្បទ្ឋពិនិមេន តែភិក្ខុ
 មានសេចក្តីសន្ស័យ ហើយបទ្រៀនធម៌ជាបទ ត្រូវតាមក្តីបាចិត្តិយ ។ អនុប-
 សម្បទ្ឋ តែភិក្ខុសំគាល់ថាឧបសម្បទ្ឋទៅវិញ ហើយបទ្រៀនធម៌ជាបទ ត្រូវ
 តាមក្តីបាចិត្តិយ ។ ឧបសម្បទ្ឋ តែភិក្ខុសំគាល់ថាអនុបសម្បទ្ឋទៅវិញ
 ត្រូវតាមក្តីក្នុង ។ ឧបសម្បទ្ឋ តែភិក្ខុសន្ស័យ ត្រូវតាមក្តីក្នុង ។
 ឧបសម្បទ្ឋ ភិក្ខុសំគាល់ថាឧបសម្បទ្ឋពិនិមេន មិនត្រូវតាមក្តី ។

១ ពុទ្ធិប្រាថ្នា រូបំ អនិទុ លាមណោចាចិត្តិយា វេទនា អនិច្ចា ចទ្ធភាគនិយេតិ រូបំ ធីនំ
 វេទនាតោថាវេទនា ធីនំចទ្ធភាគនិយេតិ អនិទុធីនំអនិច្ចាតោថាវេទនាស្ស ធីស្សីត្រងំថា អនិទុ
 អនិច្ចាតោធីនំ ។

[២ អនាមិក្ខិ ឯកតោ ឧទ្ទិសារមន្តោ^(១)
 ឯកតោ សង្ខាយំ ករណេន្តោ^(២) យេកុយ្យេន ចកុណំ
 កង្កំ ភណ្ឌំ ឧបាតេតិ^(៣) ឧសារង្កំ ឧបាតេតិ^(៤)
 ឧទ្ទត្តកស្ស អាធិកាម្មកស្សាតិ ។

បន្តសិក្ខាបទំ និម្មិតំ ។

• កណ្តាលនាយិ ឯកតោ ឧទ្ទិសារមន្តោនិ អនុបសម្បទន្ត ឈិទ្ធិ ឯកតោ ឧទ្ទេសំ
 ឧទ្ទេសន្តោនិ ឯកតោ វេទនិ អនាមិក្ខិ កតោ ។ ល ។ ២ ឯកតោ សង្ខាយំ ករណេន្តោនិ
 អនុបសម្បទន្ត ឈិទ្ធិ ឧបសម្បទន្ត ឯកតោ សង្ខាយំ ករណេន្តោ តេន សន្ធិយេវ ភណ្ឌនិ
 អនាមិក្ខិ ។ ល ។ ៣ យេកុយ្យេន ចកុណំ កង្កំ ភណ្ឌំ ឧបាតេតិនិ សេន ឯកតាថាយ
 ឯកតោ បាតោ ៥ អាធម្មនិ សេសំ អាធម្មនិ អយំ យេកុយ្យេន ចកុណេន្តោ តាម ។ ល ។
 ៤ ឧសារង្កំ ឧបាតេតិនិ សុត្តំ ឧបាតេតិ បរិសមន្តោ បរិសមន្តោនំ នវំ វេទេនិ តេន សន្ធិ
 ឯកតោចិ វេទស្ស អនាមិក្ខិ វិទ្យំ ។

[២៨៨] កបត្តិមិមមានដល់ភិក្ខុរៀនបាលីជាមួយ^(១) (និវិកុ-
 បសម្បទ) ដល់ភិក្ខុស្វាច្យាយជាមួយ^(២) (និវិកុបសម្បទ) ដល់ភិក្ខុ
 កំពុងស្រ្តីតម្កល់វេលាស្ងាត់ដោយច្រើន^(៣) ដល់ភិក្ខុជាមួយនិវិកុប-
 សម្បទកំពុងស្រ្តីតម្កល់^(៤) ដល់ភិក្ខុឆ្មត ដល់ភិក្ខុអ្នកដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទំ ៤ ចម ។

• ក្នុងអង្គនេះថា ១ ភិក្ខុរៀនបាលីជាមួយនឹងអនុបសម្បទ ជាត្រឹមត្រូវ នឹងត្រូវអាចធ្វើ
 ឡើយ ។ ល ។ ២ ភិក្ខុស្វាច្យាយជាមួយនឹងអនុបសម្បទ ស្រ្តីត្រឹមត្រូវជាមួយនឹងអនុបសម្បទ
 តោះ មិនត្រូវអាចធ្វើឡើយ ។ ល ។ ៣ បើភិក្ខុជាមួយ (បួនដាន) អនុបសម្បទបានចេះ
 ស្ងាត់ពីដាច់ហើយ នៅមិនទាន់ស្ងាត់តែមួយដាន អនុបសម្បទចេះ ហៅថា មានគន្លង់ហើយ
 ដោយច្រើន ។ ល ។ ៤ កាលបើអនុបសម្បទភិក្ខុស្រ្តីតម្កល់ស្មើ អាករក្នុងក្នុងក្នុងក្នុង
 ចរិសម្ប ភិក្ខុចង្អាតថា អ្នកនឹងចូរស្រ្តីតម្កល់នេះទៅ (បង្អាតយ៉ាងនេះហើយ) ទុកជាជាត្រឹមត្រូវ
 ជាមួយនឹងអនុបសម្បទតោះទៅ ក៏មិនត្រូវអាចធ្វើឡើយ ។

បញ្ចមសិក្ខាបទី

(២៨៩) តេន សមយេន ឡោ កកា អាឡ
 វិយ វិហាវតិ អត្តាឡវ ចេតិយេ ។ តេន រោ បន
 សមយេន ឡោសកោ អាវមំ អាគន្ធន្តិ ធម្មស្ស-
 វាយ ។ ធម្មេ កាសិគេ ថេវ ភិក្ខុ យថាវិហាវ
 កន្ធន្តិ ។ ចវតា ភិក្ខុ តត្ថេវ ឧបជ្ឈានសាលាយំ
 ឡោសកោ ធម្មិ មុធិស្សតិ អសម្បជានា នត្តា
 វិកុដ្ឋមាធា កាកកុដ្ឋមាធា សេយ្យំ កេឃ្មេន្តិ ។ ឡ-
 ោសកោ ឧដ្ឋាយន្តិ ជិយន្តិ វិចារេន្តិ កមំ ហិ
 ធាម កន្ធន្តា មុធិស្សតិ អសម្បជានា នត្តា វិកុដ្ឋមាធា
 កាកកុដ្ឋមាធា សេយ្យំ កេឃ្មេស្សន្តិ ។ អស្សេសុំ
 រោ ភិក្ខុ តេសំ ឡោសកាវំ ឧដ្ឋាយន្តាវំ ជិយន្តាវំ
 វិចារេន្តាវំ ។ យេ តេ ភិក្ខុ អច្ចុត្តា ។ បេ ។
 តេ ឧដ្ឋាយន្តិ ជិយន្តិ វិចារេន្តិ កមំ ហិ ធាម
 ភិក្ខុ អនុបសម្បន្នេន សហ សេយ្យំ កេឃ្មេស្សន្តិ ។
 អថរោ តេ ភិក្ខុ កកាវោ ឯតមត្តំ អាណេសុំ ។ បេ ។

សិក្ខាបទទី ៥

(២៩០) សម័យនោ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគភាវន៍នៅ
 អត្តាឡវចតិយ ជិតគ្រងកាឡវី ។ សម័យនោឯន្ត ពួកទោសកតែង
 មកកាន់កាប់ដើម្បីនឹងស្តាប់ចម្លើយ ។ កាលបើចម្លងបើកសំដែងធម៌ចប់ហើយ
 ពួកភិក្ខុជាចៅក្រមកាន់ចំណែកខ្លួននៅ ។ ភិក្ខុបួសថ្មីទាំងឡាយ ក៏រក្សាសតិ
 មិនជំនឿខ្លួន ជាអ្នកកាតកាយថ្វីស្រមុកដេកលក់ជាមួយនឹងទោសក
 ទាំងឡាយក្នុងសាលាសម្រាប់ធ្វើបុណ្យនោះឯង ។ ទោសកទាំងឡាយ
 ក៏កាលចោស គំរងៀល បន្តបង្ហាត់ថា លោកម្ចាស់ទាំងឡាយមិនទំនង
 ជាមនុស្សរក្សាសតិ មិនជំនឿខ្លួន ជាអ្នកកាតកាយថ្វីស្រមុកសំនិលក់
 រឿយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានឮនាក្យមេសៗទោសកទាំងនោះកាលចោស
 គំរងៀល បន្តបង្ហាត់ហើយ ។ ពួកភិក្ខុណាដែលមានសេចក្តីប្រាថ្នាសិច
 ។ បេ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏កាលចោស គំរងៀល បន្តបង្ហាត់ថា មិនសម្បី
 ភិក្ខុទាំងឡាយសំនិលជាមួយនឹងអនុបសម្បន្នរឿយ ។ ណៈនោះឯង
 ភិក្ខុទាំងនោះក៏ក្រាបទូលរឿនខ្ពស់ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ បេ ។

សង្ខ ក៏រ ក៏ត្រូវ ក៏ត្រូវ អនុបសម្បទ្ធន៍ សហ សេយ្យ
 ក្រប្បស្សន្តិ ។ សង្ខ ក៏ត្រូវ ក៏ត្រូវ វិសេស គុដ្ឋោ ក៏ត្រូវ
 ក៏ត្រូវ ហ៊ី ឆាម តេ ក៏ត្រូវ ដោយបុរសា អនុប-
 សម្បទ្ធន៍ សហ សេយ្យ ក្រប្បស្សន្តិ ទេតំ ក៏ត្រូវ
 អនុបសម្បទ្ធន៍ វា បសាទាយ ។ បេ ។ ឯវត្ថុ បទ
 ក៏ត្រូវ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាដ យោ បទ
 ក៏ត្រូវ អនុបសម្បទ្ធន៍ សហ សេយ្យ ក្រប្បស្សន្តិ
 ចាចិត្តិយន្តិ ។ ឯវត្ថុ ក៏ត្រូវ ក៏ត្រូវ សិក្ខាបទំ
 បញ្ញត្តិ ហោតិ ។

[២៩០] អថទោ ក៏ត្រូវ អាជ្ញាវ័យំ យថាគីរន្តំ វិហា-
 វិត្តា យេន កោសម្ពី តេន ចារិតំ បញ្ញាមិ អនុប្បទ្ធន៍
 ចារិតំ ចរមាណោ យេន កោសម្ពី តេនសរិ ។
 តត្រ សុតំ ក៏ត្រូវ កោសម្ពី វិហាវតិ តេនកា-
 រមេ^(១) ។ ក៏ត្រូវ អាជ្ញាវ័យំ ពហុលំ ឯវត្ថុ

១ វិហារមេតិ វិស្សន្តិ ។

ព្រះគង្គទ្រង់ត្រាស់សួរថា ខ្មាលកិក្ខុទាំងឡាយ ពួកវាពួកក៏ត្រូវស្រីជាមួយ
 ទាំងអនុបសម្បទ្ធន៍ (ក្រីវីនោះ) ពិតឬ ។ ក៏ត្រូវទាំងនោះត្រាចឡើងថា បង្ក
 ព្រះដ៏មានព្រះភោគ ការនោះពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភោគ
 ទ្រង់ភិរមៀលថា ខ្មាលកិក្ខុទាំងឡាយ ដោយបុរសទាំងនោះមិនចង់ដេក
 ជាមួយទាំងអនុបសម្បទ្ធន៍នោះ ខ្មាលកិក្ខុទាំងឡាយ កម្មនេះមិនទាំងឡាយ
 ដល់ដទៃទាំងឡាយ ដែលមិនទាំងឡាយ ។ បេ ។ ខ្មាលកិក្ខុទាំងឡាយ
 អ្នកទាំងឡាយឆ្លើយស្រីស្រីឡើងទូរស័ក្តិបទនេះយ៉ាងនេះថា ក៏ត្រូវណាមួយ
 ដេកជាមួយទាំងអនុបសម្បទ្ធន៍ ត្រាចបង្កបាច់ភ្លើយ ។ ស័ក្តិបទនេះព្រះ
 ដ៏មានព្រះភោគទ្រង់បញ្ញត្តិដល់កិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះឯង ។

[២៩០] ត្រាតោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភោគកាលនឹងទៅស្រី
 រក្សាវិ គួរដល់ពុទ្ធអញ្ញាស្រីយេចើយទ្រង់ពុទ្ធដ៏រក្សាទៅកាន់ចារិតាស្រី
 កោសម្ពី ទ្រង់យាងដោយលំដាប់ទៅកាន់ដល់ក្រុងកោសម្ពីនោះឯង ។
 ទានពួក ព្រះដ៏មានព្រះភោគទ្រង់សម្រេចវិយាបដទៅតទៅការពេជ្រ
 ក្រុងកោសម្ពីនោះ ។ ក៏ត្រូវទាំងឡាយទានកាលពាក្យនេះនឹងពហុល

កតវត្ថា អកុសោ វហុល សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ទ
 អនុបសម្បន្នេន សហ សេយ្យា តេច្ឆេត្តាតំ សេយ្យំ
 អកុសោ វហុល ជាតាហិតំ ។ អថទោ អាយស្មា
 វហុលោ សេយ្យំ អលកមាដោ វុទ្ធកុដ្ឋិយា^(១) សេយ្យំ
 តេច្ឆេសិ ។ អថទោ កកវា វត្តិយា បច្ចុសសមយំ
 បច្ចុដ្ឋាយ យេន វុទ្ធកុដ្ឋិ តេនុបសង្កមិ ទុបសង្កមិក្ខា
 ឧត្តាសិ ។ អាយស្មាមិ វហុលោ ឧត្តាសិ ។ តោ
 ឯត្ថាតំ ។ អហំ កកវា វហុលោតំ ។ តិស្ស ភំ
 វហុល វេន ចំបន្នោសីតិ^(២) ។ អថទោ អាយស្មា
 វហុលោ កកវតោ ឯតមភំ អារោចសិ ។ អថទោ
 កកវា ឯតស្មី ចំនាទេ ឯតស្មី បករណោ ធម្មិ
 កចំ កត្វា ភិក្ខុ អាយន្តេសិ អនុជាតាមិ ភិក្ខុវេ

១ ភវវតោ វុទ្ធកុដ្ឋិយាតំ ព្រាជិ យេន ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. ចំបន្នោសីតិ ។

ជំនាន់អាយថា ម្ចាស់វហុលជំនាន់អាយ វិញ្ញាបន្នព្រះជីវិតព្រះភាគ
 ទ្រង់ត្រាស់បញ្ជូនដូច្នេះថា ភិក្ខុមិនត្រូវដកជាមួយនឹងអនុបសម្បន្នទេ
 ម្ចាស់វហុល (សាមណេ) ជំនាន់អាយ អ្នកប្បវេណីទូទៅសិន្ធុនេះ ។
 ត្រាឆាន វហុលជំនាន់អាយក៏សិន្ធុមិនបាន ក៏ទៅសិន្ធុក្នុងវុទ្ធកុដ្ឋិ
 (បន្តិទ) ។ ទលោះនោះ ព្រះជំនាន់ព្រះភាគទ្រង់តែងតែបញ្ជូនវេលា
 បច្ចុសសម័យនៃក្រិហើយយោងចូលទៅទីវុទ្ធកុដ្ឋិ លុះយោងចូលទៅដល់
 ហើយ ទ្រង់ឲ្យទូទៅព្រះសូរសៀង (គឺត្រូវចាត់តាំងទៀងវុទ្ធកុដ្ឋិវត្ត) ។
 ឯវហុលជំនាន់អាយក៏ត្រូវចាត់ ។ ព្រះជំនាន់ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់
 សួរថា នរោកនៅក្នុងវុទ្ធកុដ្ឋិនេះ ។ វហុលក៏ត្រាបចូលថា បតិក្រ
 ព្រះជំនាន់ព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គឈ្មោះវហុល ។ ព្រះជំនាន់ព្រះភាគ
 ត្រាស់សួរថា ម្ចាស់វហុល ហេតុអ្វីបានជាអ្នកមកដក ក្នុងវុទ្ធកុដ្ឋិ
 នេះ ។ ត្រាឆាន វហុលជំនាន់អាយក៏ត្រាបចូលរឿងខ្លះចំពោះ
 ព្រះជំនាន់ព្រះភាគ ។ ព្រះរឿងនេះ ដំណើរនេះ ព្រះជំនាន់
 ព្រះភាគទ្រង់ធ្វើធម្មិកថា ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកហើយសំដែង
 ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាអនុញ្ញាត ដើម្បីឲ្យអ្នកទាំងឡាយ

អនុបសម្បទ្ធ ឆ្លុះត្រង់ត្រង់ សហ សេយ្យ កាឡេយ្យ ។
 ឋានៈ បទ កិច្ចការ ឥត សំគាល់ ឧទ្ទិសេយ្យ ជ
 យោ បទ កិច្ចការ អនុបសម្បទ្ធ ឆ្លុះត្រង់ត្រង់ សហ
 សេយ្យ កាឡេយ្យ ជាចិត្តិយន្ត ។

[២៨០] យោ ចនាតិ យោ យាធិសោ ។ បេ ។
 កិច្ចការ ។ បេ ។ អយំ ឥមស្មី អត្ថេ អនិប្បត្តោ
 កិច្ចការ ។ អនុបសម្បទ្ធ ជាម កិច្ចការ បេយ្យា អ-
 វសសោ អនុបសម្បទ្ធ ជាម ។ ឧត្តរិឆ្លុះត្រង់ត្រង់
 អតិរេកឆ្លុះត្រង់ ។ សហាតិ ឯកតោ ។ សេយ្យ
 ជាម សព្វទ្ធា សព្វបរិទ្ធា យេកុយ្យនទ្ធា យេ-
 កុយ្យន បរិទ្ធា ។ សេយ្យ កាឡេយ្យាតិ ចតុត្ថេ
 ធិវស អត្ថត្ថេ សុរិយេ អនុបសម្បទ្ធ ធិបទ្ធ កិច្ច
 ធិបទ្ធាតិ អាមត្តិ ជាចិត្តិយស្ស ។ កិច្ច^(១) ធិបទ្ធ
 អនុបសម្បទ្ធ ធិបទ្ធាតិ អាមត្តិ ជាចិត្តិយស្ស ។

១ កិច្ចស្ម័គ្រ បទេន ឥតវិញ ។

សម្រេចឲ្យទ្រព្យជាមួយនឹងអនុបសម្បទ្ធអស់ពីរយប់បួនយប់បួន ។ ម្ចាស់
 កិច្ចការឡាយ អ្នកទាំងឡាយឥឡូវស្រែងឡើងឲ្យស៊ីក្របទនេយ្យនេះជា
 កិច្ចការមួយ សម្រេចឲ្យទ្រព្យជាមួយនឹងអនុបសម្បទ្ធ លើសជាងពីរយប់
 បួនយប់បួនទៅ កិច្ចការត្រូវតាមកិច្ចការចិត្តិយ ។

[២៨១] ត្រង់ពាក្យថា កិច្ចការមួយ បានអតិប្បាយក្នុងស៊ីក្របទ
 ១១ ខែបាណ្ឌវភក្តិរូបិយ ។ ដែលហៅថា អនុបសម្បទ្ធនោះ គឺ
 លើកលែងតែកិច្ចការ គ្រាន់តែនោះជាអនុបសម្បទ្ធទាំងអស់ ។ ពាក្យ
 ថា លើសជាងពីរយប់បួនយប់បួនទៅ គឺច្រើនជាងពីរយប់បួន ។
 ពាក្យថា ជាមួយ សេចក្តីថា ជាមួយគ្នា ។ ដែលហៅថា ទ្រព្យ
 គឺទ្រព្យដែលគេប្រក់ទាំងអស់ ដែលគេប្រក់ទាំងអស់ ដែលគេប្រក់ដោយ
 ច្រើន ដែលគេប្រក់ទាំងដោយច្រើន ។ ពាក្យថា សម្រេចឲ្យទ្រព្យ
 សេចក្តីថា កាលបើព្រះរាជក្សត្រីវង្សជាតិរាប់ ៤-អស្ពន្ធិតទៅហើយ កាល
 បើអនុបសម្បទ្ធដេក កិច្ចការនៅដេក កិច្ចការតាមកិច្ចការចិត្តិយ ។
 កាលបើកិច្ចការ អនុបសម្បទ្ធក៏នៅដេក កិច្ចការតាមកិច្ចការចិត្តិយ ។

សព្វត្ថន្ត ឥតសព្វត្ថន្ត ឥតសព្វត្ថន្ត ឥតសព្វត្ថន្ត
 យេកុយ្យេន អត្ថន្ត យេកុយ្យេន អត្ថន្ត អនុប-
 សម្បន្ត ធិបន្ត កិច្ច ធិសីនតិ កិច្ច ធិបន្ត
 អនុបសម្បន្ត ធិសីនតិ ឧភោ ក ធិសីនតិ ឧប្បត្ត-
 កស្ស អាទិត្យកស្សតិ ។

បញ្ចកវិចិត្រ វិចិត្រ ។

នៃក្រិដាតំបំបិហើយទើបបករណ៍នៅជាថ្មីទៀត ដល់ភិក្ខុដែលនៅ
 ក្នុងទីដែលគេប្រក់ចាំងអស់ តែគេមិនបានបិទបាំងចាំងអស់ ដល់ភិក្ខុដែល
 នៅក្នុងទីដែលគេបិទបាំងជិត តែគេប្រក់មិនពេញ ដល់ភិក្ខុដែល
 នៅក្នុងទីដែលគេមិនបានប្រក់ដោយច្រើន (គឺប្រក់បានបន្តិចបន្តួច)
 ដល់ភិក្ខុដែលនៅក្នុងទីដែលគេមិនបានបិទបាំងដោយច្រើន (គឺបិទ
 បាំងបន្តិចបន្តួច) ដល់ភិក្ខុអក្ខរិយ អនុបសម្បន្តជន ដល់ភិក្ខុជន
 អនុបសម្បន្តអន្តរ ឬភិក្ខុដែលអន្តរព័ន្ធនឹងអនុបសម្បន្ត ដល់ភិក្ខុគ្រូ
 ដល់ភិក្ខុអក្ខរិយបញ្ចក ។

សំព្វាទេវី ៥ ៣៧ ។

ឆ្នាំស័ក្តាបទ

[២៧២] តេជ សមយេន តុន្តោ ភគវា សាវត្ថិយំ
វិហារតិ ជេតវនេ អបាធិបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេជ
ទោ បទ សមយេន អាយស្មា អនុត្តោ កោស-
លេសុ ជនបទេសុ សាវត្ថិ កត្តោ^(១) សាយំ អញ្ញាតំ
កាមំ ឧបកថ្គំ ។ តេជ ទោ បទ សមយេន កស្មី
កាមេ អញ្ញាតិស្ស ឥត្ថិយា អាវសថាតាវ បញ្ញាតំ
ហោតិ ។ វេជទោ អាយស្មា អនុត្តោ យេន សា
ឥត្ថិ តេជបស្កមិ ឧបស្កមិកា តំ ឥត្ថិ ឯតទរោច
សទេ តេ ភគិនិ អគុ វសេយ្យមិ ឯកវត្ថិ អាវ-
សថាតារតិ ។ វសេយ្យថ កន្តេតិ ។ អញ្ញាបិ អត្ថិកា
យេន សា ឥត្ថិ តេជបស្កមិសុ ឧបស្កមិកា តំ
ឥត្ថិ ឯតទរោចំ សទេ តេ អយ្យេ អគុ វសេយ្យម
ឯកវត្ថិ អាវសថាតារតិ ។ ឯសោ ទោ អយ្យោ
សមណោ បឋមំ ឧបកតោ សទេ សោ អនុជាធាតិ

• អនុត្តោនិមិ ទំស្សតិ ។

ស័ក្តាបទទី ៦

[២៧២] សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគសាលគង់នៅក្នុងជេតពន
ដោយសំអាចចំណុះសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះអ-
នុត្តោន៏មានកាយនិមន្តទៅក្រុងសាវត្ថី ក្នុងភោសលជនបទ បានចូលទៅ
កាន់ស្រែកម្មយក្នុងវេលាល្ងាច ។ សម័យនោះឯង ក្នុងស្រែកនោះ មានផ្ទះ
សម្រាប់សំណាក់វេលាស្រឡាត់បានសន្តិទុកហើយ ។ ព្រះនោះឯង ព្រះ
អនុត្តោន៏មានកាយចូលទៅកេស្រីនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយបានពោល
ពាក្យនេះនឹងស្រីនោះថា ខ្លាលប្អូនស្រី បើនាងមិនមានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់
ទេ អាត្មាសូមនាងក្នុងផ្ទះសំណាក់បានមួយយប់ ។ ស្រីនោះចូលតបថា
និមន្តនឹងនៅចុះលាភត្ថាស់ ។ សូម្បីពួកជនអ្នកដំណើរជំនាញក៏ចូលទៅ
កេស្រីនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានពោលពាក្យនេះនឹងស្រីនោះថា
បពិត្រនាងជាម្ចាស់ បើនាងមិនមានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ទេ យើងចាំនិទ្យាយ
សូមនៅក្នុងផ្ទះសំណាក់បានមួយយប់ ។ ស្រីនោះប្រាប់ថា មានសមណៈ
ជាម្ចាស់ ១ អន្តរ្យៈលាភចូលទៅមុនហើយ បើសមណៈនោះលោកព្រម

វសយ្យជាតិ ។ អដទោ តេ អន្តិកា យេនាយស្មា
 អនុរុទ្ធោ តេនុបសង្កម៌សុ ឧបសង្កម៌ត្វា អាយស្មន្តំ
 អនុរុទ្ធំ ឯតនរោច្ចំ សរេ តេ កន្តេ អនុរុ វសយ្យម
 ឯតរុត្តំ អវសជាតារតិ ។ វសយ្យម អវសជាតិ ។
 អដទោ សា ឥត្ថំ អាយស្មន្តេ អនុរុទ្ធ សហ នស្សនេ-
 ន បដិទន្ធចត្តា អយោសំ ។ អដទោ សា ឥត្ថំ
 យេនាយស្មា អនុរុទ្ធោ តេនុបសង្កម៌ ឧបសង្កម៌ត្វា
 អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ ឯតនរោច្ចំ អយ្យោ កន្តេ ឥមេហិ
 មនុស្សហិ អតតិល្លោក ន ជាសុ វិហរិស្សតិ សាជាហំ
 កន្តេ អយ្យស្ស មញ្ចកំ អត្តន្តំ បញ្ញាបេយ្យន្តំ ។
 អនិវាសេសំ ទោ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ គុណ្ឌីភារោ ន ។
 អដទោ សា ឥត្ថំ អាយស្មតោ អនុរុទ្ធស្ស សាមំ
 មញ្ចកំ អត្តន្តំ បញ្ញាបេត្វា អលង្កតបដិយត្វា កន្ត-
 តន្តិច្ឆំ យេនាយស្មា អនុរុទ្ធោ តេនុបសង្កម៌ ឧបសង្ក-
 ម៌ត្វា អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ ឯតនរោច្ចំ អយ្យោ កន្តេ
 អភិរុទោ នស្សនិយោ ចាសាទិកោ អហញ្ញត្តំ អភិរុទា

អ្នកតាំងឱ្យយកទៅចុះ ។ ត្រាឆាន់ឯង អ្នកដំណើរទាំងនោះ ក៏ចូលទៅ
 ក្រែងអនុរុទ្ធដ៏មានកាយ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានចូលពាក្យនេះទ័ង
 ត្រែងអនុរុទ្ធដ៏មានកាយថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ហើយលោកមិនមានសេចក្តី
 ចង្អៀតចង្អៀតទេ ខ្ញុំកុណា តាំងឱ្យយកទៅក្នុងផ្ទះសំណាក់(នេះ)បានមួយ
 យប់ផង ។ ត្រែងអនុរុទ្ធត្រាច់ថា គ្មានការសា តាំងឱ្យយក អ្នកតាំងឱ្យយ
 ទៅចុះ ។ ឯស្រីនោះក៏មានចិត្តប្រតិព័ទ្ធក្នុងត្រែងអនុរុទ្ធដ៏មានកាយតាំងអំពី
 បានឃើញ ។ លំដាប់នោះ ស្រីនោះក៏ចូលទៅក្រែងអនុរុទ្ធដ៏មាន
 កាយ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានពោលពាក្យនេះទ័ងត្រែងអនុរុទ្ធដ៏
 មានកាយថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន លោកម្ចាស់ទ័ងគង់នៅច្រកច្រក
 ដោយមនុស្សតាំងឱ្យយកនេះមិនស្រួលទេ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន
 ចាំខ្ញុំកុណារៀបចំត្រែងមួយទៀតក្នុងដើម្បីលោកម្ចាស់ ។ ត្រែងអនុរុទ្ធដ៏
 មានកាយក៏ចូលត្រង់ដោយគុណ្ឌីភារ ។ ឯស្រីនោះក៏រៀបចំត្រែង
 ទៀតក្នុងដោយខ្លួនឯងដើម្បីត្រែងអនុរុទ្ធដ៏មានកាយ ហើយប្រាប់នាក់ទ័ង
 កាយ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានព័ត៌មានពាក្យនេះទ័ងត្រែងអនុរុទ្ធដ៏មាន
 កាយថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន លោកម្ចាស់មានប្រល័ គួរស្វាគមន៍
 តាំងមកនូវសេចក្តីជ្រះថ្លា ឯខ្ញុំកុណាក៏ជាស្រីមានប្រល័ គួរមើលមើល

ធស្សនីយោ ចាសាធិកា សាធាហំ កន្តេ អយ្យស្ស
 បដាបតិ កវេយ្យន្តំ ។ ឯវំ កុត្តេ អាយស្មា អនុរុទ្ធា
 តុណ្ហំ អហោសំ ។ ធុតិយម្យំ ទោ ។ ចេ ។ តតិយម្យំ
 ទោ សា ឥត្ថំ អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធិ ឯគណេច អយ្យ
 កន្តេ អក្ករោ ធស្សនីយោ ចាសាធិកា អហោស្សំ
 អក្ករោ ធស្សនីយោ ចាសាធិកា សាធុ កន្តេ អយ្យ
 មញ្ជោ សម្មដិទ្ធុត្ថំ^(១) សត្វត្វា សាចតេយ្យន្តំ ។
 តតិយម្យំ ទោ អាយស្មា អនុរុទ្ធា តុណ្ហំ អហោសំ ។
 អថទោ សា ឥត្ថំ សាជកំ ធិត្តិបិដ្ឋា អាយស្មតោ
 អនុរុទ្ធស្ស បុរោ ចន្តមតិបិ តិច្ឆតិបិ ធិសីធិតិបិ
 សេយ្យម្យំ កម្មេតិ ។ អថទោ អាយស្មា អនុរុទ្ធា
 ឥន្ទ្រិយាធិ ធិត្តិបិដ្ឋា តំ ឥត្ថំ ទេវំ ធិលោកេសិ ធិបិ
 អាលមិ ។ អថទោ សា ឥត្ថំ អន្តរិយំ វគ កោ
 អត្ថតំ វគ កោ ពហូ មេ មនុស្សា សភេទបិ
 សហស្សេនបិ បហិណ្ឌុន្តំ អយំ បដ សមណោ

១ ឧ.ប.បដិទ្ធុត្ថំ ។

តំមកន្ទវសេចក្តីផ្ទៃថ្នៅវដ្ត បតិព្រលោកដ៏ចំរើន ឯកុកុណាសូមធ្វើជាប្រ-
 ពន្ធរបស់លោកម្ចាស់ ។ កាលដែលស្រីនោះនិយាយយ៉ាងនេះហើយ ព្រះ
 អនុរុទ្ធដ៏មានអាយុកុំស្ងៀមនៅ ។ ស្រីនោះបាននិយាយពាក្យនេះនិងព្រះ
 អនុរុទ្ធដ៏មានអាយុកុំស្ងៀមនៅ ។ ចេ ។ ជាតំបំបីដងទៀតថា
 បតិព្រលោកដ៏ចំរើន លោកម្ចាស់មានបុណ្យ ឆ្លុះសូន្យគោតារ តំមកន្ទវសេច
 ក្តីផ្ទៃថ្នៅ ឯកុកុណាគឺជាស្រីមានបុណ្យ ឆ្លុះមើលមើល តំមកន្ទវសេចក្តីផ្ទៃ
 ថ្នៅវដ្ត បតិព្រលោកដ៏ចំរើន សូមលោកម្ចាស់ព្រមទទួលយកនូវកុកុណា
 នឹងសម្បត្តិទាំងឡាយចុះ ។ ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុកុំស្ងៀមនៅអស់ពីរដងបំបី
 បីដង ។ ឯស្រីនោះក៏ដាក់សម្ពត្តិសាវតារទាំងអស់ផុតចេញ (ភ័ក្ត្រខ្លួន)
 ហើយ ងើបខ្លះ ឈរខ្លះ អង្គុយខ្លះ ដេកខ្លះ ទាត់មុខនៃព្រះអនុរុទ្ធដ៏មាន
 អាយុ ។ រណៈនោះ ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុកុំស្ងៀមខ្លះស្រីយំទ្រង់ទ្រាយ
 ហើយមិនបានក្រឡេកមើលមិនបានចេញនឹងស្រីនោះឡើយ ។ ឯស្រីនោះ
 ក៏បានដាក់ថា អើយគូរឱ្យអស្ចារ្យនៃកលាស អើយមិនដែលឃើញទេគឺ
 មនុស្សទាំងឡាយជាច្រើនដែលបញ្ចូលមកដោយយកហាបណៈខ្លះ ដោយ
 កាត់កហាបណៈខ្លះ ដើម្បីរួបអញ ឯសមណៈនេះអញទំលួងលោមដល់ម៉្លេះ

មយា សាមី យាចិយមាតោ ន ឥច្ឆតិ មាតោ
 សម្មជិច្ឆតិ^(១) សត្វញ្ច សាបតេយ្យន្តំ សាជតំ និ-
 វាសេត្វា អាយស្មតោ អនុរុទ្ធស្ស តាទេសុ សំរសា
 និបតិទ្វា អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធិ ឯតទកេច អច្ចយោ
 មំ កន្តេ អច្ចកមា យថាពាលំ យថាម្ពុជ្ឈំ យថា-
 អកុសលំ យាហំ ឯវុបមកាសី តស្ស មេ កន្តេ
 អយ្យោ អច្ចយំ អច្ចយតោ បដិគ្គណ្ហាតុ អាយតិ
 សំរាមាតិ ។ ឥឡំ តំ កកិចំ អច្ចយោ អច្ចកមា
 យថាពាលំ យថាម្ពុជ្ឈំ យថាអកុសលំ យា ត្ថំ
 ឯវមកាសី យតោ ច ទោ ត្ថំ កកិចំ អច្ចយំ
 អច្ចយតោ និស្វា យថាជម្ពំ បដិគ្គកោសិ តន្តេ មយំ
 បដិគ្គណ្ហាម វុឡិ ហេសា កកិចំ អវិយស្ស វិធមេ
 យោ អច្ចយំ អច្ចយតោ និស្វា យថាជម្ពំ បដិគ្គកោតិ
 អាយតិ^(២) សំរំ អាបជ្ជតិទិ ។ អជទោ សា ឥត្ថិ
 តស្ស វត្តយោ អច្ចយេន អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធិ បណ្ឌិ-
 តេន ទាទម្មិយេន កោជម្មិយេន សហត្ថា សន្តប្បត្វា

១ ឧ.បដិជ្ជតិ ។ ២ ឧ.ឧ អាយតិ ។

ដោយខ្លួនឯង ក៏នាំទានត្រូវការចំពោះខ្លួនអញ ទិវត្រៃសម្បត្តិទាំងក្នុង
 ដល់កិច្ចការនេះ(ជាដូច្នេះ)ហើយក៏ស្ងៀកសម្តែងសាធិកហើយក្រាបចុះដោយ
 គួរឲ្យបទាទានព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានកាយ ហើយសូមទានទោសនិងព្រះ
 អនុរុទ្ធដ៏មានកាយថា មហាគ្រហោកដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះករុណាជាស្រីមានកំហុស
 ហើយ ព្រោះខ្ញុំព្រះករុណាជាស្រីពាល ជាស្រីល្ងង់ ជាស្រីមិនឈ្លាស ខ្ញុំ
 ឯណាដែលបានធ្វើខ្លឹមកំហុសមានសភាពយ៉ាងនេះហើយ មហាគ្រហោកដ៏
 ចំរើន សូមរលាកម្ចាស់ទទួលខ្លឹមកំហុសនាមទោសរបស់ខ្ញុំព្រះករុណាខ្លះ
 ដើម្បីនឹងសង្រួមទៅទៀត ។ ព្រះអនុរុទ្ធក៏ឆបថា ម្ចាស់ប្អូនស្រី ឆ្លើយចុះ
 នាងមានកំហុសហើយ ព្រោះនាងជាស្រីពាល ជាស្រីល្ងង់ ជាស្រីមិន
 ឈ្លាស នាងណាដែលបានធ្វើខ្លឹមកំហុស មានសភាពយ៉ាងនេះហើយ
 ម្ចាស់ប្អូនស្រី ក៏នាងឯងបានឃើញខ្លឹមកំហុសដោយកំហុសពិត ហើយ
 សំដែងដោយសមគួរតាមធម៌ យើងនឹងទទួលខ្លឹមកំហុសរបស់នាងឯងខ្លះ
 បាន អ្នកណាមួយបានឃើញខ្លឹមកំហុស ដោយកំហុសពិត ហើយសំដែង
 ដោយសមគួរតាមធម៌ ហើយនាំនាំទៅក្នុងសេចក្តីសង្រួមទៅ ម្ចាស់ប្អូន
 ស្រី ពាក្យនេះជាសេចក្តីចំរើនរបស់អ្នកនោះ ក្នុងការយល់ឃើញ ។ ឯស្រីនោះ
 លុះកន្លងពីនោះទៅក៏មហាគ្រហោកដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានកាយទ្បទាវ
 ចម្រើននឹងចំរើនដ៏ក្នុងក្នុងដោយវិជ្ជាខ្លួនឯង ហើយអត្ថិយនៅក្នុងវិជ្ជាសមគួរ

សម្បវាទោ អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ កុត្តារំ ឧប្បិសេនបុត្តា-
 ណំ ឯកមន្តំ ជិសំធិ ។ ឯកមន្តំ ជិសំធិ ។ ចា-
 តំ ឥត្ថិ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ ធម្មយា កថាយ
 សទ្ធស្សសិ សមាធមេសិ សមុត្តោជសិ សម្បវា-
 សេសិ ។ អថេវា សា ឥត្ថិ អាយស្មតា អនុរុទ្ធន
 ធម្មយា កថាយ សទ្ធស្សតា សមាធម័តា សមុត្ត-
 ជិតា សម្បវាសិតា អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ ឯកមកោថ
 អភិក្កន្តំ កន្លេ អភិក្កន្តំ កន្លេ សេយ្យថាមិ កន្លេ
 ជិក្កន្តិតំ ក ឧត្តរោយ្យ បដិជ្ជន្តំ ក វិវេយ្យ មុឡស្ស
 ក មត្តំ អាចិក្ខេយ្យ អនុកាម ក តេលប្បដោតំ
 ចារយ្យ ចក្កមន្តោ រូបាធិ ធម្មន្តិតំ វិវេយ្យំ អយ្យេន
 អនុរុទ្ធន អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ ឯសា-
 ហំ កន្លេ តំ កក្កន្តំ សវណំ កត្តាមិ ធម្មញ្ញំ កិក្ខុសម្ពុត្តា
 ឧបាសិតំ មំ អយ្យោ ចារតុ អដ្ឋតត្ថេ ចាល្យបេតំ
 សវណំ តត្ថន្តិ ។ អថេវា អាយស្មា អនុរុទ្ធោ

១ សព្វន្ត ឯកមកថ បាលី បញ្ចាយនំ ។

ជាមួយនឹងព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានកាយវិសេសនោះហើយ ទ័ពលាភបាត្រលាងដៃ
 ចូរហើយ ។ ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានកាយវិសេសនោះហើយ ទ័ពលាភបាត្រលាងដៃ
 គួរនោះឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យទទួលយក ឲ្យកាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយវត្ថុ
 ប្រកបដោយធម៌ ។ ឯស្រីនោះ លុះព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានកាយវិសេសនោះ
 ឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យទទួលយក ឲ្យកាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយវត្ថុ
 ប្រកបដោយធម៌ហើយ ក៏បាននិយាយពាក្យនេះទ័ពលាភបាត្រលាងដៃ
 កាយវិសេស បាត្រលាងដៃ ពាក្យនេះ ក៏ច្បាស់ណាស់ បាត្រលាងដៃ
 ដ៏ចម្រើន ពាក្យនេះ ក៏ច្បាស់ណាស់ បាត្រលាងដៃ បុគ្គល
 ជាទ្រង់នូវកាសីនៃសេដ្ឋកថា ចូរមើលចេញនូវក្បួនដែលនិយាយដូច្នេះ
 ក៏នោះសោតដូចបុគ្គលប្រាប់ដូចដល់មនុស្សដែលរឹងមាំ បុគ្គល
 កាន់ប្រទេសប្រាសាទនឹងនឹង បំភ្លឺដល់មនុស្សដែលមានចក្ខុឲ្យឃើញប្រ-
 ដាប់ មេត្តាខ្លះមានមហាបុត្រមិត្ត ព្រះអនុរុទ្ធជាម្ចាស់បានប្រ-
 កាសនាដោយបរិយាយដ៏ច្រើន ក៏មានមហេសីដូច្នោះដែរ បាត្រលាងដៃ
 ដ៏ចម្រើន ព្រះករុណានេះសូមដល់នូវព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះព្រមទាំងព្រះ
 ធម៌នឹងព្រះភិក្ខុសង្ឃជាទីពឹងទីលំនៅ សូមលោកម្ចាស់បាត់ទុកនូវព្រះ
 ករុណា ថាជាទុកស្ថិតដល់នូវ (វិត្រ) សរលាស្មើដោយធម៌ ចាប់
 ដើមតាំងពីថ្ងៃនេះដើមមកទៅ ។ ត្រាង ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានកាយ

ចាចិត្តយកស្លា មុសាវាសន៍ សុភវិបាកស្វា ធម្មសិក្ខាបរិយាយ ធម្មសិក្ខាបរិយាយ

នាវិកា បកេ មហន្តរាជ្ជី(៤) ។ សហាតិ ឯកតោ ។
សេយ្យោ នាម សត្វច្ឆន្ទា សត្វបរិច្ឆន្ទា យេកុយ្យេន្ទន្ទា
យេកុយ្យេន ចរិច្ឆន្ទា ។ សេយ្យំ កេយ្យេយ្យាតិ អត្តត្ថេ
សុរិយ មាតុកាមេ ធិបន្នេ កំកុ ធិបន្នតិ អាបត្តិ
ចាចិត្តយស្ស ។ កំកុ(២) ធិបន្នេ មាតុកាមា ធិបន្នតិ
អាបត្តិ ចាចិត្តយស្ស ។ ឧកោ វា ធិបន្នន្តិ អាបត្តិ
ចាចិត្តយស្ស ។ ឧដ្ឋហិតា បុនប្បន្ត ធិបន្នន្តិ អាបត្តិ
ចាចិត្តយស្ស ។

[២៩៦] មាតុកាមេ មាតុកាមសញ្ញិ សហ សេយ្យំ
កេយ្យាតិ អាបត្តិ ចាចិត្តយស្ស ។ មាតុកាមេ វេមតិកោ
សហ សេយ្យំ កេយ្យាតិ អាបត្តិ ចាចិត្តយស្ស ។
មាតុកាមេ អមាតុកាមសញ្ញិ សហ សេយ្យំ កេយ្យាតិ
អាបត្តិ ចាចិត្តយស្ស ។ ឧបន្នន្តន្ត ឧបន្នបរិច្ឆន្នេ អាបត្តិ
ធុត្តជស្ស ។ យត្ថិយា វា បេតិយា វា បណ្ណាភេន
វា តិវច្ឆានកតិក្ខិយា វា សហ សេយ្យំ កេយ្យាតិ
អាបត្តិ ធុត្តជស្ស ។ អមាតុកាមេ មាតុកាមសញ្ញិ

ចាចិត្តយកស្លា មុសាវាសន៍ សិក្ខាបរិយាយ ៦ សិក្ខាបរិយាយ

ចិន្ទាចំពោលថ្វី ដល់មនុស្សស្រីដែលធំ ។ ពាក្យថា ជាមួយ ឥត្តវិជ្ជា
មួយគ្នា ។ ដែលយោបថា ទំជេក ឥទ្ធិជេកដែលគេប្រក់ទាំងអស់ គេ
បិទបាំងទាំងអស់ គេប្រក់ដោយច្រើន គេបិទបាំងដោយច្រើន ។ ពាក្យថា
សម្រេចទំជេក សេចក្តីថា វេលាព្រះនាមក្សត្រស្តង្គហើយមាតុត្រាមជេក
កំកុក្រាជេកដែរ កំកុត្រាបត្តិបាចិត្តិយ ។ កាលកំកុជេក មាតុត្រាមកំជេក
ដែរ កំកុត្រាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ពុំនោះសោតដទៃទាំងពីរឥតកំកុក្រាម
ជេកច្រើនគ្នា កំកុត្រាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ដទៃទាំងពីរនោះស្រាវជ្រាវហើយ
ជេកទៅវិញរឿយ ។ កំកុត្រាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[២៩៦] មាតុត្រាម កំកុសំគាល់ថា មាតុត្រាមពិតមែន ហើយ
សម្រេចទំជេកជាមួយគ្នា ត្រាបត្តិបាចិត្តិយ ។ មាតុត្រាម តែកំកុមាន
សេចក្តីសង្ស័យ ហើយសម្រេចទំជេកជាមួយគ្នា ត្រាបត្តិបាចិត្តិយ ។
មាតុត្រាម កំកុសំគាល់ថាមិនមែនមាតុត្រាម ហើយសម្រេចទំជេកជាមួយ
គ្នា ត្រាបត្តិបាចិត្តិយ ។ កំកុត្រាបត្តិបាចិត្តិយ (ព្រោះជេក) ក្នុងទំជេក
ដែលគេប្រក់ទាំងអស់កាល គេបិទបាំងទាំងអស់កាល ។ កំកុ
សម្រេចទំជេកជាមួយទំជេកស្រីក្តី ប្រេតស្រីក្តី ដទៃទៀតក្តី កំកុទាញ
ក្តី ត្រាបត្តិបាចិត្តិយ ។ មិនមែនមាតុត្រាម កំកុសំគាល់ថាមាតុត្រាម

៤ ឧ.ម. មហាវិ ។ ៦ កិច្ចស្និទ្ធ បទេន ពរិន្ទ ។

អាបត្តិ ធិត្តជស្ស ។ អមាតុត្តាមេ វេមត្ថតោ អាបត្តិ
ធិត្តជស្ស ។ អមាតុត្តាមេ អមាតុត្តាមសញ្ញី អនាបត្តិ ។

(២៨៧) អនាបត្តិ សត្វច្នៃ អនាបត្តិច្នៃ សត្វ-
បរិច្ចន្ទេ សត្វអន្ទន្ទេ យេកុយ្យង អន្ទន្ទេ យេកុយ្យង
អបរិច្ចន្ទេ មាតុត្តាមោ ធិបន្ទេ ភិក្ខុ ធិសីទតិ ភិក្ខុ
ធិបន្ទេ មាតុត្តាមេ ធិសីទតិ ឧភោ វ ធិសីទន្ទិ
ឧត្តត្ថកាស្ស អាធិកម្មិតស្សាតិ ។

ធម្មសំព្វាចរំ ធិបិដ ។

ត្រូវតាមភ្នំក្នុង ។ មិនមែនតាមត្រាម តែភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ
ត្រូវតាមភ្នំក្នុង ។ មិនមែនតាមត្រាម ភិក្ខុសំខាល់ថាមិនមែនតាមត្រាម
មិនត្រូវតាមភ្នំឡើយ ។

(២៨៧) (តាមភ្នំមិនបានដល់ភិក្ខុស្រមៃចង់ដកជាមួយនឹងមាតុត្រាម)
ក្នុងទីដែលគេប្រក់ទាំងអស់ តែមិនបានបិទបាំងជុំវិញ ដល់ភិក្ខុដែលដេក
ជាមួយនឹងមាតុត្រាមក្នុងទីដែលគេបិទបាំងជុំវិញ តែគេមិនបានប្រក់សោះ
ឡើយ ដល់ភិក្ខុដែលដេកជាមួយនឹងមាតុត្រាមក្នុងទីដែលគេមិនបានប្រក់
ដោយច្រើន គឺប្រក់បានបន្តិចបន្តួច គេមិនបានបិទបាំងដោយច្រើន គឺបិទ
បាំងបន្តិចបន្តួច ដល់ភិក្ខុដែលអង្គុយ មាតុត្រាមដេក ដល់ភិក្ខុដេក
មាតុត្រាមអង្គុយ ដល់ភិក្ខុដែលអង្គុយ មាតុត្រាមក៏អង្គុយទាំងពីរភាគ
ដល់ភិក្ខុឆ្ងល់ ដល់ភិក្ខុជាខាងដើមបញ្ញត្តិ ។

សិប្បាចារឹក ៦ ចប់ ។

សត្តមសិក្ខាបទំ

[២៧៤] តេន សមយេន ពុទ្ធា កកា សាវត្ថិយំ
វិហាតិ ជេនវេន អនាថមំណ្ឌិតស្ស អារាមេ ។ តេន
ចោ បន សមយេន អាយស្មា ឧនាយំ សាវត្ថិយំ
កុលុបកោ ហោតិ ធម្មកាចំ កុលាចំ ឧបសង្កម្មតិ ។
អថចោ អាយស្មា ឧនាយំ ធម្មន្តសមយំ និវាសេនា
បត្តិវិវាទាយ យេន អញ្ញតវំ កុលំ តេនុបសង្កម្មិ ។
តេន ចោ បន សមយេន យវណំ និវាសនន្ទារេ
និសិទ្ធា ហោតិ ។ យវសុណ្ណា អាវសនន្ទារេ និសិទ្ធា
ហោតិ ។ អថចោ អាយស្មា ឧនាយំ យេន យវណំ
តេនុបសង្កម្មិ ឧបសង្កម្មិតា យវណំយា ឧបកណ្ណកោ
នម្ពំ នេសេសិ ។ អថចោ យវសុណ្ណាយ ឯតន-
ហោសិ កិច្ច ចោ សោ សមណោ សស្សយា
ជាវេ ឧនាហុ ឧកាសតីតិ ។ អថចោ អាយស្មា
ឧនាយំ យវណំយា ឧបកណ្ណកោ នម្ពំ នេសេនា
យេន យវសុណ្ណា តេនុបសង្កម្មិ ឧបសង្កម្មិតា

សិក្ខាបទទី ៧

[២៧៥] សមីយនោ ព្រះពុទ្ធជីមានព្រះភាវ កាលទ្រង់នឹង
ទៅត្រូវជនពន ជាបេសកកម្មបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបត្រង់សាវត្ថិ ។
កាលរលោះឯង ។ ទាយិជីមានអាយុ ជាអ្នកចូលទៅកាន់ត្រកូលក្នុងក្រុង
សាវត្ថិ តែងចូលទៅក្រកូលទាំងឡាយច្រើន ។ លំដាប់នោះ
។ ទាយិជីមានអាយុ វេលាព្រឹកព្រហមគិរស្វ័កស្វន្តិហើយប្រដាប់ដោយ
ទាត្រចិវចូលទៅក្រកូលមួយ ។ ត្រានោះឯង ស្រីជាមេផ្ទះ
ភក្តិយជិតទ្វារផ្ទះ ។ ស្រីជាកូនប្រសាទស្រីមេផ្ទះនោះ ក៏អភ័យជិត
ទ្វារផ្ទះសំណាក់ ។ លំដាប់នោះ ។ ទាយិជីមានអាយុ ចូលទៅក្រ
ស្រីជាមេផ្ទះ លុះចូលទៅហើយក៏សំដែងធម៌ជិតត្រចៀកស្រីជាមេ
ផ្ទះ ។ ទើបស្រីជាកូនប្រសាទស្រីមេផ្ទះនោះ ក៏មានសចក្តិគ្រិះវះផ្ទះ
ថា សមណៈនោះជាសហាយបេសកកម្មយាភូត ឬនិយាយឯងនា ។
ពេលនោះ ។ ទាយិជីមានអាយុ លុះសំដែងធម៌ជិតត្រចៀកស្រីជាមេផ្ទះ
ហើយ ក៏ចូលទៅក្រស្រីជាកូនប្រសាទស្រីមេផ្ទះ លុះចូលទៅហើយ

យាសុណ្ណាយ ឧបកណ្ណកេ ចង្អុំ ទេសេសី ។ អដទោ
 យាសីយា ឯតនមោសី កំច្ចុ ទោ សោ សមណោ
 យាសុណ្ណាយ ជាហេ ឧទាហុ ឱកាសតីតិ ។ អដទោ
 អាយស្មា ឧទាយំ យាសុណ្ណាយ ឧបកណ្ណកេ ចង្អុំ
 ទេសេស្មា បញ្ញាមិ ។ អដទោ យាសី យាសុណ្ណា
 ឯតនកេច ហេ ដេ តី តេ សោ^(១) សមណោ
 អរោចាតិ ។ ចង្អុំ មេ អយ្យេ ទេសេសី អយ្យាយ
 មន តី អរោចាតិ ។ ឧប្បិប្បិ ចង្អុំ ទេសេសីតិ ។
 តា ឧជ្ឈាយន្តិ ទិយន្តិ វិចារចន្តិ តេ ហិ ធាម
 អយ្យេ ឧទាយំ មាតុក្កាមស្ស ឧបកណ្ណកេ ចង្អុំ
 ទេសេស្មតិ ធនុ ធាម វិស្សន្តេន វិដេន ធម្មោ
 ទេសេតត្វាតិ ។ អស្សោសុំ ទោ ភិក្ខុ តាសំ
 ភត្តំ ឧជ្ឈាយន្តិ ទិយន្តិ វិចារចន្តិ ។ យេ
 តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា ។ បេ ។ តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ទិយន្តិ
 វិចារចន្តិ តេ ហិ ធាម អាយស្មា ឧទាយំ មាតុ-
 កាមស្ស ចង្អុំ ទេសេស្មតិ ។ អដទោ តេ ភិក្ខុ

១. ឧ. ឧណោ ។

កំសំផេនធម៌ជេត្រាច្រៀតស្រីជាតូចប្រសាវនៃស្រីមេផ្ទះ (នោះទៀត) ។
 ចេចស្រីជាមេផ្ទះមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា សមណៈនោះជាសហាយ
 របស់ស្រីជាតូចប្រសាវនៃអញជាមេផ្ទះ ឬជាឧបាយចង់គ្នា ។ សំដាប់នោះ
 ។ ទាយិជីមានកាយ លុះសំផេនធម៌ជេត្រាច្រៀតស្រីជាតូចប្រសាវនៃស្រី
 មេផ្ទះហើយ ក៏ចៀសចេញទៅ ។ ត្រាវនោះឯង ស្រីជាមេផ្ទះបាន
 ឧបាយពាក្យនេះនឹងស្រីជាតូចប្រសាវនៃខ្លួនជាមេផ្ទះថា នៃហេតុ សមណៈ
 នោះ បានឧបាយពាក្យអ្វីខ្លះនឹងហេតុឯង ។ ស្រីជាតូចប្រសាវនេះថា
 បពិត្រអ្នកមី សមណៈនោះសំផេនធម៌ជេត្រាច្រៀត ចំណែកឯអ្នកមី សមណៈ
 នោះ បានឧបាយពាក្យអ្វីខ្លះ ។ ក្តាយក្មេកប្រាប់ថា សមណៈ
 នោះសំផេនធម៌ជេត្រាច្រៀត ។ ស្រីទាំងពីរនាក់នោះក៏ពោលទោស
 គ្នាដៀល បន្តបន្ទាប់ថា លោកម្ចាស់ទាយិ មិនសម្បូរមីនឹងសំផេន
 ធម៌ (រឿប) ជេត្រាច្រៀតមាតុត្រាមេសោះ ឲ្យតាសមណៈគួរតែសំផេនធម៌
 ដោយសំឡេងក្បួនក្បាយ ដោយច្បាស់លាស់ទេតី ។ ភិក្ខុទាំង
 ឡាយបានឮពាក្យស្រីទាំងនោះពោលទោស គ្នាដៀល បន្តបន្ទាប់
 ហើយ ។ ពួកភិក្ខុណាមានសេចក្តីប្រាថ្នាភិច ។ បេ ។ ភិក្ខុទាំង
 នោះក៏ពោលទោស គ្នាដៀល បន្តបន្ទាប់ថា ទាយិជីមានកាយ
 មិនសម្បូរមីនឹងសំផេនធម៌ជេត្រាច្រៀតមាតុត្រាមេសោះ ។ ឯភិក្ខុទាំងនោះ

ចាត់ផ្ដើមរក្សា ឱសាវរាជ្យ សព្វមហាបាស្ស ចង្វាក់

កកវត្ថុ ឯតម្កុំ អាណិយេស្មំ ។ មេ ។ សង្ខំ កា
 ត្វំ ឧបាយំ មាតុក្កាមស្ស ធម្មំ ទេសេសីតិ ។ សង្ខំ
 កកវត្ថុ ។ វិការហិ តុដ្ឋោ កកវត្ថុ កកវត្ថុ ហិ ទាម
 ត្វំ មោឃបុរិស មាតុក្កាមស្ស ធម្មំ ទេសេស្សសិ
 ទេតំ មោឃបុរិស អប្បសង្ខារំ វា បសាទាយ ។ មេ ។
 ឯវក្កំ មធ កិក្ខុវេ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧដ្ឋិសេយ្យាធម៌
 យោ មធ កិក្ខុ មាតុក្កាមស្ស ធម្មំ ទេសេយ្យ
 ចាចិត្តិយន្តំ ។ ឯវក្កំ កកវត្ថុ កិក្ខុវេ សិក្ខាបទំ
 បញ្ញត្តំ ហោតិ ។

[២៩៩] តេជ ទោ មធ សមយេន ឧបាសិកា
 កិក្ខុ បស្សិត្វា ឯតម្កុំ ឥធម្មំ អយ្យា ធម្មំ ទេសេ-
 ថាតិ ។ ន កកវត្ថុ កកវត្ថុ មាតុក្កាមស្ស ធម្មំ
 ទេសេតុន្តំ ។ ឥធម្មំ អយ្យា ធម្មត្ថាវតាហិ ធម្មំ
 ទេសេថ សញ្ញា ឯតម្កុំ ធម្មោ អញ្ញតុន្តំ ។

ចាត់ផ្ដើមរក្សា ឧសាវរាជ្យ សព្វមហាបាស្ស ចង្វាក់

កិក្ខុក្កាមស្សសេចក្ដីខ្ពស់ជាងគេព្រះវិហារព្រះភាគម្ចាស់ ។ មេ ។
 ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្ចាស់ទោយិ បានឮថាអ្នកឯងសំដែងធម៌ដល់
 មាតុត្រាម ឯតម្កុំ ។ ទោយិកិក្ខុក្កាមស្សសេចក្ដីខ្ពស់ មូលទ្រង់មេត្តា
 ប្រោស ឯតម្កុំហើយ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ព្រះភាគ ទ្រង់តិះ
 ដៀលថា ម្ចាស់ទោយបុរស អ្នកឯងមិនសមរម្យនឹងសំដែងធម៌ដល់
 មាតុត្រាមទេ ម្ចាស់ទោយបុរស កំពើតនេះមិនគាំទ្រជ្រះថ្លាដល់បុគ្គល
 ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ។ មេ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
 អប្បសំដែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា កិក្ខុណាមួយសំដែងធម៌ដល់
 មាតុត្រាម ត្រូវអាចត្តិបាចិត្តិយ ។ ព្រះវិហារព្រះភាគទ្រង់បញ្ញត្តិសិក្ខា-
 បទនេះដល់កិក្ខុទាំងឡាយ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

[២៩៩] សម័យនោះឯង ពួកទោសិកាឃើញកិក្ខុទាំងឡាយ
 ក៏និយាយពាក្យនេះថា បពិត្រលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ ពួកខ្ញុំកុរុណាសូម
 ភាពធនា សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយមេត្តាសំដែងធម៌ឲ្យបាន ។ ពួកកិក្ខុ
 ឆ្លើយថា ម្ចាស់ប្ដូនស្រី ការសំដែងធម៌ដល់មាតុត្រាមមិនគួរទេ ។ ពួក
 ទោសិកាទូលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ ពួកខ្ញុំកុរុណាសូមភាពធនា
 សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយមេត្តាសំដែងធម៌ត្រឹមប្រាំបីប្រាំបួនប្រាំមួយប្រាំបី
 បានចុះ ពួកខ្ញុំកុរុណា អាចចាំធម៌បានដោយពាក្យមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ។

៥ កតិច្ចំ កាព្យតំ មាតុក្កាមស្ស ធម្មំ ទេសេតុន្តិ
 កុក្កុបាយន្តា ៥ ទេសេសុំ ។ ឧបាសិកា ឧជ្ឈា-
 យន្តិ ទិយន្តិ វិចារេន្តិ កតំ ហិ ជាម អយ្យ
 អម្ពេហិ យាចិយមាតា ធម្មំ ៥ ទេសេស្សន្តិកំ ។
 អស្សេសុំ ទោ កិក្ខុ តាសំ ឧបាសិកាចំ ឧជ្ឈា-
 យន្តិចំ ទិយន្តិចំ វិចារេន្តិចំ ។ អថទោ តេ កិក្ខុ
 កកវតា ឯតត្ថំ អាណេសុំ ។ អថទោ កកវ
 ឯតស្មី ឯនាទេ ឯតស្មី បកវណា ធម្មំ កតំ កត្វា
 កិក្ខុ អាមន្តេសិ អនុជាបាមំ កិក្ខុវេ មាតុក្កាមស្ស
 ធម្មញ្ញកាចាហិ ធម្មំ ទេសេតុំ ឯវត្ថុ បទ កិក្ខុវេ
 តំ ឯសិក្ខាបទំ ឧជ្ឈេសេយ្យាជ យោ បទ កិក្ខុ
 មាតុក្កាមស្ស ឧត្តរធម្មញ្ញកាចាហិ ធម្មំ ទេសេយ្យ
 ចាចិត្តិយន្តិ ។ ឯវត្ថុចំ កកវតា កិក្ខុចំ សិក្ខាបទំ
 បញ្ញត្តំ ហោតិ ។

[៣១១] តេន ទោ បទ សមយេន ធម្មតិយា
 កិក្ខុ កកវតា អនុញ្ញាតំ មាតុក្កាមស្ស ធម្មញ្ញកា-
 ចាហិ ធម្មំ ទេសេតុន្តិ ។ តេ អវិញ្ញំ បុរិសវិក្ខុហិ

ពួកកិក្ខុនិយាយថា ម្ចាស់ប្អូនស្រី ការសំដែងធម៌ដល់មាតុត្រាមមិនគួរ
 ទេ ថាដូច្នេះហើយក៏មានសេចក្តីរឿនរានសំដែងធម៌ទៅ ។ ពួក
 បាសិកាគឺពាលពោស គឺរឿយ បន្តបន្តិចថា មិនសមចំបើ
 រោគម្ចាស់ទាំងឡាយ ពួកយើងអង្គរទាំងឡាយ ក៏មិនសំដែងធម៌ឲ្យ
 បានសោះ ។ កិក្ខុទាំងឡាយបានឮពាក្យបាសិកាទាំងនោះពាលពោស
 គឺរឿយ បន្តបន្តិចហើយ ។ ទើបកិក្ខុទាំងនោះនាំគ្នាគ្រាបទូលសេចក្តី
 ខ្ញុំជំពោះព្រះជីមានព្រះភាគជាម្ចាស់ ។ ព្រោះរឿងនេះដំណើរនេះ ព្រះជី-
 មានព្រះភាគទ្រង់ធ្វើធម៌ថា គ្រាសំហៅកិក្ខុទាំងឡាយដោយព្រះពុទ្ធមីកា
 ថា ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ អថកកវតាធម៌កិក្ខុសំដែងធម៌ដល់មាតុត្រាម
 បានត្រឹមត្រូវមាត់ប្រាមួយមាត់ប៉ុណ្ណោះ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំង
 ឡាយគប្បីសំដែងឡើងខ្ញុំសុំស្តាប់ទោះយើងនេះថា កិក្ខុណាមួយសំដែង
 ធម៌ដល់មាតុត្រាមលើសពីប្រាមាត់ប្រាមួយមាត់ឡើងទៅ ត្រូវតាមគ្គិ
 បាចិត្តិយ ។ ព្រះជីមានព្រះភាគបានទ្រង់បញ្ញត្តិសុំស្តាប់ទោះដល់កិក្ខុទាំង
 ឡាយ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

[៣១២] សម័យនោះឯង ពួកធម្មតិយកិក្ខុបានដឹងថា ព្រះជីមាន
 ព្រះភាគបានអនុញ្ញាតឲ្យកិក្ខុសំដែងធម៌ដល់មាតុត្រាមបានត្រឹមប្រាមាត់ប្រា-
 មួយមាត់ហើយ ។ ពួកធម្មតិយកិក្ខុទាំងនោះក៏ឲ្យបុរសដែលមិនដឹងគ្គិ

ឧបសិទ្ធិបេត្តា មាតុត្តាមស្ស ឧត្តរិធម្មញ្ញាវាចាហំ
 ធម្មំ ទេសេន្តំ ។ យេ ភេ ភិក្ខុ អប្បន្នា ។ យេ ។ ភេ
 ឧត្តរាយន្តំ ចិយន្តំ វិទាទេន្តំ កេនំ ហំ ឆាម ធនុត្តិយា
 ភិក្ខុ អវិញ្ញំ បុរិសវិត្តហំ ឧបសិទ្ធិបេត្តា មាតុត្តា-
 មស្ស ឧត្តរិធម្មញ្ញាវាចាហំ ធម្មំ ទេសេស្សន្តំតំ ។
 អដថោ ភេ ភិក្ខុ ភកវតោ ឯតមត្ថំ អាហេទេសុំ ។ យេ ។
 សច្ចំ កិវ តុម្កេ ភិក្ខុវេ អវិញ្ញំ បុរិសវិត្តហំ ឧបសិទ្ធិ-
 បេត្តា មាតុត្តាមស្ស ឧត្តរិធម្មញ្ញាវាចាហំ ធម្មំ ទេសេ-
 ថាតំ ។ សច្ចំ កកវតិ ។ វិគាហំ តុម្កោ ភកវា
 កេនំ ហំ ឆាម តុម្កេ មោយបុរិសា អវិញ្ញំ បុរិសវិត្តហំ
 ឧបសិទ្ធិបេត្តា មាតុត្តាមស្ស ឧត្តរិធម្មញ្ញាវាចាហំ
 ធម្មំ ទេសេស្សថេ ទេតំ មោយបុរិសា អប្បសង្ខាទំ
 កំ បសាធាយ ។ យេ ។ ឯវត្ថុ បទំ ភិក្ខុវេ ឥមំ

អន្តិយជិត ហើយសំដែងធម៌ដល់មាតុត្រាមលើសពីប្រាមាត់ឬប្រាមួយមាត់
 ឡើងទៅ ។ កិច្ចព័ន្ធច្បាយលាភានសេចក្ដីប្រាថ្នាភិច ។ យេ ។ ភិក្ខុ
 ព័ន្ធនោះកំណើនមោស គឺដៀល ចន្ទបង្ហាត់ថា មិនសម្បូរបែកពូកែ-
 គ្នាភិក្ខុឲ្យបុរសដែលមិនដឹងក្ដីអន្តិយជិត ហើយសំដែងធម៌ដល់មាតុត្រាម
 លើសពីប្រាមាត់ឬប្រាមួយមាត់ឡើងទៅសោះ ។ ឯភិក្ខុព័ន្ធនោះចាំគ្នា
 ក្រាបចូលសេចក្ដីខ្ចីរំពោះព្រះជីមានព្រះភាគជាម្ចាស់ ។ យេ ។ ព្រះភក្ដី
 ទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធច្បាយ បានឮថា អ្នកព័ន្ធច្បាយឲ្យបុរស
 ដែលមិនដឹងក្ដីអន្តិយជិត ហើយសំដែងធម៌ដល់មាតុត្រាមលើសពីប្រាមាត់
 ឬប្រាមួយមាត់ឡើងទៅ ពិតមែនឬ ។ ពួកពូកែគ្នាភិក្ខុក្រាបចូលថា សូម
 ទ្រង់ព្រះមត្តាប្រាស ពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធជីមានព្រះភាគជាម្ចាស់ទ្រង់
 គឺដៀលថា ម្ចាស់មោឃបុរសព័ន្ធច្បាយ មិនសម្បូរបែកព័ន្ធច្បាយឲ្យ
 បុរសដែលមិនដឹងក្ដីអន្តិយជិត ហើយសំដែងធម៌ដល់មាតុត្រាមលើសពីប្រា-
 មាត់ឬប្រាមួយមាត់ឡើងទៅទេ ម្ចាស់មោឃបុរសព័ន្ធច្បាយ អំពើនេះ
 មិនទាន់ជ្រះថ្លាដល់ព័ន្ធច្បាយដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ ។ យេ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុព័ន្ធច្បាយ អ្នកព័ន្ធច្បាយឆប្បីសំដែងឡើងខ្ពស់ក្នុងបទនេះយ៉ាងនេះថា

សំគាល់ ឧទ្ទិសយ្យាទ យោ ចន ភិក្ខុ មាតុត្តាមស្ស
 ឧត្តរិយ្យត្ថាវតាហិ ធម្មំ ទេសេយ្យ អត្ថាត្រ វិញ្ញា
 បុរិសវត្ថុហោន ចាចិត្តយន្តិ ។

[៣០០] យោ បដាតិ យោ យាទិសោ ។ បេ ។
 ភិក្ខុតិ ។ បេ ។ អយំ ឥឡាន្តិ អត្ថ អនិប្បតោ
 ភិក្ខុតិ ។ មាតុត្តាមេ ធម្ម មនុស្សត្ថំ ឧ យត្ថំ
 ឧ មេតិ ឧ វិញ្ញាណកតា វិញ្ញា បដិគលា សុភាសិត-
 ឧត្តាសិត ឧទ្ទល្លាឧទ្ទល្លំ អាជានិគំ ។ ឧត្តរិយ្យត្ថា-
 វតាហិ អតិរេកធម្មត្ថាវតាហិ ។ ឧទ្ទា ធម្ម
 តុន្តាសិតោ សាវត្ថកាសិតោ ឥសិកាសិតោ ទេវតាភា-
 សិតោ អត្ថបសព្វតោ ធម្មបសព្វតោ ។ ទេសេយ្យតិ
 បទេន ទេសេតិ បទេ បទេ អាចត្តិ ចាចិត្តយស្ស ។
 អត្ថរាយ ទេសេតិ អត្ថរាយ អាចត្តិ ចាចិត្តយស្ស ។
 អត្ថាត្រ វិញ្ញា បុរិសវត្ថុហោនាតិ វេយ្យា វិញ្ញា បុរិស-
 វត្ថុហំ ។ វិញ្ញា ធម្ម បុរិសវត្ថុហោ បដិគលោ ហោតិ
 សុភាសិតឧត្តាសិត ឧទ្ទល្លាឧទ្ទល្លំ អាជានិគំ ។

ភិក្ខុណាមួយ សំដែងមិដល់មាតុត្រាមាលីសព្វប្រាមាត់ប្រាមួយមាត់
 ឡើងទៅ ភិក្ខុនោះត្រូវតាមភ្នំបាចិត្តិយ រៀបលើនៃមាតុសុសេសដែលដឹងក្តី
 (អន្តិយជិត) ។

[៣០១] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នាទាំងសំគា-
 លទ្ធិ ១ នៃបាតដឹកកណ្តា ។ ដែលហៅថា មាតុត្រាម ធម្មមនុស្សស្រី
 ដែលដឹងក្តីភាគដ៏និរន្តរៈពាក្យពាក្យត្រង់ ពាក្យត្រង់នោះពាក្យមិនត្រង់នោះ
 ឯយក្សស្រី ប្រេស្រី តិច្ចាធម្មំ មិនហៅថាមាតុត្រាមទេ ។ ពាក្យថា
 លើសពីប្រាមាត់ប្រាមួយមាត់ឡើងទៅ គឺច្រើនជាងប្រាមាត់ប្រាមួយ
 មាត់ ។ ដែលហៅថា ធម្ម គឺធម៌ដែលព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ច្រើនសំដែងទុក
 ហើយ សាវត្ថសំដែងទុកហើយ ឥសិកសំដែងទុកហើយ ទេវតាសំដែងទុក
 ហើយ ដែលតាស្រីយទូរអង្គថា តាស្រីយទូរហ្ន៎ ។ ពាក្យថា សំដែង
 គឺភិក្ខុសំដែងដោយបទ ត្រូវតាមភ្នំបាចិត្តិយ រាល់ៗបទ ។ ភិក្ខុសំដែង
 ដោយអក្ខរៈ ត្រូវតាមភ្នំបាចិត្តិយ រាល់ៗអក្ខរៈ ។ ពាក្យថា រៀបលើនៃ
 មាតុសុសេសដែលដឹងក្តី គឺលើកលើនៃមុសេសដែលដឹងក្តី ។ ដែលហៅថា
 អ្នកដឹងក្តី គឺមុសេសដែលភាគដ៏និរន្តរៈពាក្យពាក្យត្រង់ ពាក្យត្រង់នោះ
 ពាក្យមិនត្រង់នោះ ។

(៣០២) មាតុត្តារមេ មាតុត្តារមសញ្ញី ឧត្តរិធម្មញ្ញា-
 វាចាហិ ធម្មំ នេសេតិ អញ្ញាត្រ វិញ្ញាណ បុរិសវិក្ខហោន
 អាមត្តំ ចាចិត្តយស្ស ។ មាតុត្តារមេ វេមតិកោ
 ឧត្តរិធម្មញ្ញាវាចាហិ ធម្មំ នេសេតិ អញ្ញាត្រ វិញ្ញាណ
 បុរិសវិក្ខហោន អាមត្តំ ចាចិត្តយស្ស ។ មាតុត្តារមោ
 អមាតុត្តារមសញ្ញី ឧត្តរិធម្មញ្ញាវាចាហិ ធម្មំ នេសេតិ
 អញ្ញាត្រ វិញ្ញាណ បុរិសវិក្ខហោន អាមត្តំ ចាចិត្តយស្ស ។
 យត្តិយា វា មេតិយា វា បណ្ឌិតស្ស វា តំប្បាណគត-
 មនុស្សវិក្ខហិតិយា វា ឧត្តរិធម្មញ្ញាវាចាហិ ធម្មំ នេសេតិ
 អញ្ញាត្រ វិញ្ញាណ បុរិសវិក្ខហោន អាមត្តំ ធុត្តជស្ស ។
 អមាតុត្តារមេ មាតុត្តារមសញ្ញី អាមត្តំ ធុត្តជស្ស ។
 អមាតុត្តារមេ វេមតិកោ អាមត្តំ ធុត្តជស្ស ។
 អមាតុត្តារមេ អមាតុត្តារមសញ្ញី អមាមត្តំ ។

[៣០២] មាតុត្រាម កិក្ខុសំគាល់ថាមាតុត្រាម ហើយសំដែងធម៌
 ឲ្យលើសពីប្រាមាត់ឬប្រាមួយមាត់ឡើងទៅ ដោយគ្មានបុរសដឹងក្តី (នៅ
 ជិតខាង) ត្រូវកាចក្តីបាចក្តីយ ។ មាតុត្រាម កិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ
 ហើយសំដែងធម៌ឲ្យលើសពីប្រាមាត់ឬប្រាមួយមាត់ឡើងទៅ ដោយគ្មាន
 បុរសដឹងក្តី (នៅជិតខាង) ត្រូវកាចក្តីបាចក្តីយ ។ មាតុត្រាម កិក្ខុសំគាល់
 ថា មិនមែនមាតុត្រាម ហើយសំដែងធម៌ឲ្យលើសពីប្រាមាត់ឬប្រាមួយមាត់
 ឡើងទៅ ដោយគ្មានបុរសដឹងក្តី (នៅជិតខាង) ត្រូវកាចក្តីបាចក្តីយ ។
 កិក្ខុសំដែងធម៌ឲ្យលើសពីប្រាមាត់ឬប្រាមួយមាត់ឡើងទៅ ដល់យក្សស្រី
 ក្តី ប្រេតស្រីក្តី ដទៃទៀតក្តី កិច្ចានញ្ញីមានរាងកាយដូចមនុស្សស្រីក្តី
 ដោយគ្មានបុរសដឹងក្តី (នៅជិតខាង) ត្រូវកាចក្តីបាចក្តីយ ។ មិនមែនមាតុ-
 ត្រាម កិក្ខុសំគាល់ថាមាតុត្រាម ត្រូវកាចក្តីបាចក្តីយ ។ មិនមែនមាតុត្រាម
 កិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រូវកាចក្តីបាចក្តីយ ។ មិនមែនមាតុត្រាម កិក្ខុសំ-
 គាល់ថាមិនមែនមាតុត្រាម មិនត្រូវកាចក្តីឡើយ ។

(៣០៣) អនាបត្តិ វិញ្ញាណ ចុះសិក្ខាហេតុ ធម្មត្ថា-
 វិចារិយា ធម្មំ ទេសេតិ ឧទកធម្មត្ថាវិចារិយា ធម្មំ
 ទេសេតិ ឧទ្ទហិត្វា បុន វិសិទ្ធិត្វា ធម្មំ ទេសេតិ
 មាតុត្ថាមោ ឧទ្ទហិត្វា បុន វិសិទ្ធិតិ ភស្មំ ទេសេតិ
 អញ្ញាស្ស មាតុត្ថាមស្ស ទេសេតិ បញ្ចំ បុព្វតិ បញ្ចំ
 បុព្វំ កថេតិ អញ្ញាស្សត្ថាយ ភណ្ឌំ មាតុត្ថាមោ
 សុណាតិ ឧទ្ទត្ថកស្ស អាទិកម្មកស្សតិ ។

សត្តបដិក្ខន្ធិ ១

(៣០៣) អនាបត្តិមិទានដល់កិច្ចសំដែងធម៌ (ដល់មាតុត្ថាម)
 មាតុត្ថាមសិទ្ធិក្តី (នៅជិតខាង) ដល់កិច្ចសំដែងធម៌ត្រឹមត្រូវមាតុត្ថាម
 មាតុត្ថាម ដល់កិច្ចសំដែងធម៌ត្រឹមត្រូវមាតុត្ថាម ដល់កិច្ចសំដែង
 ធម៌ត្រឹមត្រូវមាតុត្ថាមត្រឹមត្រូវ ហើយអន្តរាយទៅវិញសំដែងទៀត
 ដល់កិច្ចសំដែងធម៌ដល់មាតុត្ថាមដែលត្រឹមត្រូវហើយ អន្តរាយទៅវិញ
 ក្នុងឧទាហរណ៍ ដល់កិច្ចសំដែងធម៌ដល់មាតុត្ថាមទៀត (គេក៏
 មាតុត្ថាមដែលបានសំដែងឱ្យស្តាប់ហើយ) ដល់កិច្ចដែលមាតុត្ថាមស្ទា
 ប្រសាហើយឆ្លើយដោះស្រាយ (នោះ) ដល់កិច្ចសំដែងធម៌ឱ្យអ្នកដទៃស្តាប់
 មាតុត្ថាមអន្តរាយស្តាប់ផង ដល់កិច្ចក្នុង ដល់កិច្ចជាខាងដើមបញ្ចក្ខន្ធ ។

សិទ្ធិបទ ៨ ០៥ ។

អង្គមហាបទ

[៣០២] តេជ សមយេន តុដ្ឋោ កកា វេសាលីយំ
 វិហាតិ មហារាជ កុដាតាសាលាយំ ។ តេជ ទោ
 បទ សមយេន សម្ពហុលា សង្ខិដ្ឋា សម្ពត្តា កិក្ខុ
 វត្តុត្ថាយ ធនិយា តិរ វស្សំ ឧបត្ថម្ភ ។ តេជ
 ទោ បទ សមយេន វដ្ឋិ ធុត្តិក្ខា ហោតិ ដ្ឋិហិតិកា
 សេតដ្ឋិកា សណាតាវត្តា ន សុគរា ឧញ្ញោ បត្ត-
 ហោន យាមេតុំ ។ អនេទោ តេសំ កិក្ខុនំ ឯតនហោសិ
 ឯតាហំ ទោ វដ្ឋិ ធុត្តិក្ខា ដ្ឋិហិតិកា សេតដ្ឋិកា
 សណាតាវត្តា ន សុគរា ឧញ្ញោ បត្តហោន យាមេតុំ
 តេជ ន ទោ មយំ ឧបាយេន សមត្តា សង្ខា-
 នមាធា អវិជមាធា ជាសុតំ វស្សំ វសេយ្យាន

សិក្ខាបទទី ៨

[៣០២] សម័យនោះ ព្រះភគវន្តសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់កាលគង់នៅក្នុង
 ការសាលា ព្រែមហាវេន ទៀបក្រុងវេសាលី ។ គ្រានោះឯង មានភិក្ខុ
 ច្រើនរូបជាមិត្តទានដូចប្រទះនាថ្មីទីនៃមិត្តស្និទ្ធស្នាលមាំមួន បាននៅចាំ
 វស្សាប្រចន្ទស្ថិតិកុម្មុតា ។ វេលានោះឯង ដែលផ្ទៃកើតទុក្ខក្ស (អត់បាយ)
 មនុស្សទាំងឡាយ ចិញ្ចឹមជីវិតបានដោយកម្រៃក្រៃពេក ក៏ដល់ខ្លួនសេចក្តី
 ស្លាប់មានផ្ទឹមស (ដេរដាសាលីវេនដី) ទីនៃទិញដូស្រែអង្ករ លុះវេលាមាន
 ស្លាកកាន់ជាសំគាល់ ទើបទិញដូបាន មនុស្សទាំងអស់ក្នុងដែននោះ
 មិននាំយកទីនៃមជ្ឈិមវិភារដោយការព្យាយាមស្វែងរកតាមរាង ។ ឧទាហរណ៍នោះ
 ភិក្ខុទាំងនោះនិក្ខាម្នាក់ឈ្មោះថា ឥន្ទ្រវរុនៈ ដែលផ្ទៃកើតទុក្ខក្ស (អត់បាយ)
 មនុស្សទាំងឡាយ ចិញ្ចឹមជីវិតបានដោយកម្រៃក្រៃពេក ក៏ដល់ខ្លួនសេចក្តី
 ស្លាប់មានផ្ទឹមស (ដេរដាសាលីវេនដី) ទីនៃទិញដូស្រែអង្ករលុះវេលាមាន
 ស្លាកកាន់ជាសំគាល់ ទើបទិញដូបាន មនុស្សទាំងអស់ក្នុងដែន
 នោះ មិននាំយកទីនៃមជ្ឈិមវិភារដោយការព្យាយាមស្វែងរកតាមរាងឡើយ
 តើយើងនឹងនិក្ខាម្នាក់ឈ្មោះថា ឥន្ទ្រវរុនៈ ឲ្យបានសាមគ្គីស្មោះស្រស់ កុំឲ្យមាន
 វិវាទទាស់ទែងគ្នា នៅចាំវស្សាឲ្យបានស្រួលផង កុំឲ្យលំបាក

អត្តនា កុញ្ញត្តិ មាតាបិតា ទេត្តិ បុត្តនាស្ស ទេត្តិ
 នាសកម្មករោវិសស្ស ទេត្តិ មិត្តាមច្ចាង ទេត្តិ ញាតិ-
 សាលាហិកានំ ទេត្តិ យាទិសាទិ ភិក្ខុនំ ទេត្តិ ឯ
 កានិសាទិ ទានិយានិ សាយនិយានិ មាតានិ អត្តនា
 បិវត្តិ មាតាបិតា ទេត្តិ បុត្តនាស្ស ទេត្តិ នាសកម្ម
 ករោវិសស្ស ទេត្តិ មិត្តាមច្ចាង ទេត្តិ ញាតិសា-
 លាហិកានំ ទេត្តិ យាទិសាទិ ភិក្ខុនំ ទេត្តិ ។
 អថទោ តេ ភិក្ខុ វណ្ណាវណ្ណា អហេសុំ បីដង្រ្ទិយា
 ចសន្តមុទវណ្ណា វិប្បសន្តច្រវណ្ណា ។

[៣១៥] អាទិណ្ឌំ ទោ បរេតំ វស្សំ វុត្តានំ
 ភិក្ខុនំ ភកវណ្ណំ ឯស្សនាយ ឧបសង្កម្មតុំ ។ អថទោ
 តេ ភិក្ខុ វស្សំ វុត្តា តេមាសច្ចាយន សេចា-
 សនំ សំសារមេត្វា បត្តិដកមាតាយ យេន វេសាលី

តេត្តិប្រគេនភោជនាហារ^(១) យ៉ាងណាដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភោជនាហារ
 យ៉ាងនោះមិនហ៊ានបរិភោគទាន់ភិក្ខុទាំងឡាយ ហើយមិនបានជូនទៅមាតា
 បិតា កូនប្រពន្ធ ភ្ញីកំរេ កម្មករចោល មិត្ត ភាពាទ្យ ទីនិញាតិ
 សាលាហិកានសាវៈឡើយ (ម្យ៉ាងទៀត) ច្បាប់ប្រគេនទានន័យ^(២) គ្រឿង
 សម្រាប់ភ្នក់^(៣) ទីនិញាតិ^(៤) យ៉ាងណា ដល់ភិក្ខុភិក្ខុ ទានន័យ
 ទីនិញាតិភ្នក់ ទីនិញាតិភ្នក់នោះ ក៏មិនហ៊ានបរិភោគទាន់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ហើយមិនបានជូនទៅមាតាបិតា កូនប្រពន្ធ ភ្ញីកំរេ កម្មករចោល មិត្ត
 ភាពាទ្យ ទីនិញាតិសាលាហិកានសាវៈឡើយ ។ គ្រានោះឯង ភិក្ខុ
 ទាំងនោះ (លុះបានភោជនាហារទាន់បរិបូណ៌) ក៏មានសម្បុរល្អ មានផ្លែឈើ
 ពេញលេញ មានសម្បុរមេត្តិស្រស់បស់ សម្បុរស្បែកក៏ផ្អែផង ។

[៣១៥] ភិក្ខុទាំងឡាយកាលបើចេញវស្សាចេញហើយ តែងនាំគ្នា
 ចូលទៅទាល់ព្រះដីមានព្រះភោគ ដាច់ខ្សែមិនដែលទាន់ឡើយ ។ វេលា
 នោះឯង ភិក្ខុទាំងនោះលុះបានទៅចាំវស្សាគ្រប់ពេលហើយ ក៏រៀបចំទុក
 ដាក់គ្រឿងសេនាសនៈ រួចនាំយកបាតទឹកទីនិញាតិចូលទៅគ្រងវេសាលី ដើរ

១ ភោជនាហារ ៥ យ៉ាង គឺឈើ ១ ដំឡូង ១ ស្រូវ ១ លាង ១ ។ ទានន័យ បានទាន
 ឯមេត្តិលើ ឆ្នៃឈើជាដើម ។ ៣ បានទានឯគ្រឿងសម្រាប់បរិភោគ គឺទឹកសាបា ១
 ទឹកដោះទាប ១ ច្រូង ១ ទឹកឃ្មុំ ១ ទឹកកំរៅ ១ ។ ៤ ទីនិញាតិភ្នក់ បានទានឯទឹកឃ្មុំ ៥ យ៉ាង
 មានទឹកឃ្មុំផ្ទៃស្រាយ ឆ្នៃឆ្នាំងជាដើម ។

ពពិដ្ឋិយកល្យា ធុសាវវិជ្ជាស្ស ភព្វិមសិក្ខាបទស្ស ទំកនំ

តេជុបសង្កម្ពីសុ អនុបុត្រេន យេន វេសាលី មហាវង្ស
 គ្យជាតាសាលា យេន ភកា តេជុបសង្កម្ពីសុ ឧបសង្ក-
 មិក្ខា ភកាវង្ស អភិវនេត្យា ឯកមង្គ ឯសិវិសុ ។ តេន
 ទោ បទ សមយេន ធិសាលុ វស្សំ វង្សា ភិក្ខុ
 ភិសា ហោង្គ ល្វា ធុត្ថល្លា ឧប្បល្លាប្បល្លាតាជាតា
 ធម៌សន្តតកត្តា ។ វត្ថុមុនាភិវាយ បទ ភិក្ខុ វង្សា-
 វង្សា ហោង្គ បិដ្ឋិយា បសទ្ធមុទវង្សា វិប្បស-
 ទ្ធជវង្សា ។ អាចិល្លំ ទោ បទេតំ តុន្ទានំ ភក-
 វង្សានំ អាតទុកេហិ ភិក្ខុហិ សន្និ ធម៌សម្មោធិតុ ។
 អថទោ ភកា វត្ថុមុនាភិវាយ ភិក្ខុ ឯកមង្គ តាច្ចំ
 ភិក្ខុវ ទមនិយំ តាច្ចំ យាបនិយំ តាច្ចំ សមត្តា
 សម្មោធមាថា អវិជមាថា ជាសុតំ វស្សំ វស្សំ
 ន ច បិណ្ឌគេន តិលមិគ្គាតិ ។ ទមនិយំ
 ភកា យាបនិយំ ភកា សមត្តា ច មយំ ភន្ត
 សម្មោធមាថា អវិជមាថា ជាសុតំ វស្សំ វស្សំ

ពពិដ្ឋិយកល្យា ធុសាវវិជ្ជា សិក្ខាបទទី ២ ទំកន

ទៅតាមលំដាប់ ចូលទៅតាមព្រះដ៏មានព្រះភាគដែលគង់នៅឯក្នុងគោរ-
 សាលាក្នុងព្រះហោង ទៀបក្រុងវេសាលី លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ត្រាប
 ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយអង្គុយនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ សម័យនោះ
 ឯង ពួកភិក្ខុដែលនៅចាំវស្សាក្នុងទីសំខាន់ៗ ឯងមានកាយស្លាំងស្អាត
 សៅហ្មង មានសម្បុរគោត្រពិតជាពេញលេញស្បែកស្លាំង មានខ្លួនរាង
 ដោយសរសៃ ។ ចំណែកទាំងពួកភិក្ខុដែលនៅទៀបក្រិយស្ទឹងត្រែមុតា
 មានសម្បុរល្អមានឆ្លើយគេញលេញ មានសម្បុរមុខក៏ស្រស់បស់ សម្បុរ
 ស្បែកក៏ផ្លូវផង ។ ឯទៀបរបស់ព្រះភកវង្សសម្បុរទាំងឡាយព្រះអង្គតែង
 ស្មោះស្រស់ពោះជាមួយនឹងគាត់ខ្ពស់ក្នុងវេលាទើបនឹងមកដល់ថ្មី ។ គ្រា
 នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ទ្រង់ត្រាស់សួរទៅពួកភិក្ខុដែលនៅទៀប
 ឆ្នេរស្ទឹងត្រែមុតាថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នករាល់គ្នាល្មមអត់ធន់បានឬទេ
 អ្នករាល់គ្នាល្មមប្រព្រឹត្តទៅបានស្រួលឬទេ អ្នកទាំងឡាយមានសេចក្តី
 សាមគ្គីស្មោះស្រស់ចំណែកទាំងឡាយទេ ។ នៅចាំវស្សាស្រួលឬលំបាក
 ដោយតាហោរបំណុលបានឬទេ ។ ភិក្ខុទាំងនោះត្រាបចូលថា បពិត្រព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ យើងខ្ញុំរាល់គ្នាល្មមអត់ធន់បាន បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ យើងខ្ញុំ
 រាល់គ្នាល្មមប្រព្រឹត្តទៅបាន បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ យើងខ្ញុំរាល់គ្នាមាន
 នៅចាំវស្សាក៏ស្រួលឬល

ន ច បិណ្ឌកេន តំលមិម្ពាតំ ។ ជាទន្ទាបិ តថាគតា
 បុព្វនិ ជាទន្ទាបិ ន បុព្វនិ កាលំ វិជិតា បុព្វនិ
 កាលំ វិជិតា ន បុព្វនិ អត្ថសញ្ញាតំ តថាគតា បុព្វនិ
 នោ អនត្ថសញ្ញាតំ អនត្ថសញ្ញាតេ សេតុយានោ តថាគ-
 តានំ ។ ត្រីហាការេហិ តុន្តា ភកវន្តោ កំក្ក បដិបុព្វនិ
 ធម្មំ វា នេសស្សម សាវតានំ វា សិក្ខាបដិ បញ្ញា-
 បេស្សមាតិ ។ អដិទោ ភកវា វត្ថុមុនាតិរិយេ កំក្ក
 ឯតនេវេន យថាគតំ បទ តុម្ពេ កំក្កេ សមត្ថា សម្មោ-
 ធម្មានា អវិជមាណា ជាសុតំ វស្សំ វសិតុ ន ច បិណ្ឌ-
 កេន តំលមិម្ពាតិ ។ អដិទោ តេ កំក្ក ភកវតោ ឯត-
 មត្ថំ អាហេទេស្សំ ។ តត្ថំ បទ វេ កំក្កេ ភកត្ថំ ។
 ក្ខតំ ភកវតំ ។ វិគាហិ តុន្តា ភកវា តតំ ហិ ជាម

មិនលំបាកដោយសាហាវិណ្ឌបាតផង ។ ព្រះគង្គាគង្គាទ្បាយទ្រង់ជាប
 ទ្បាយរុក្ខោយត្រាស់សួរកំហាន ជាបហើយមិនត្រាស់សួរកំហាន ជាប
 ច្បាស់ខ្ញុំកាលគួរហើយត្រាស់សួរកំហាន ជាបច្បាស់ខ្ញុំកាលគួរហើយ
 មិនត្រាស់សួរកំហាន ព្រះគង្គាគង្គាទ្បាយទ្រង់ត្រាស់សួរកំហានដែល
 ប្រកបព្រមដោយប្រយោជន៍ ក្នុងដែលមិនប្រកបព្រមដោយប្រយោជន៍
 ព្រះអង្គមិនទ្រង់ត្រាស់សួរឡើយ ព្រះគង្គាគង្គាទ្បាយព្រះអង្គផ្ដាច់បដិ
 ខ្ញុំក្នុងមិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ដោយអាយម្ពន្តជ្រះស្រះអស់ហើយ ។
 ព្រះគង្គាគង្គាទ្បាយទ្រង់សូមញាត់ពួកកំហានដោយហេតុនៃប្រការ
 គឺសួរដោយទ្រង់ព្រះជីវិតថា គង្គាគង្គាទ្បាយសំដែងធម៌ ធម៌បញ្ញាគួរសិក្សា-
 បទដល់ពួកសាវក ។ កាលនោះ ព្រះជីវិតព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សួរទៅ
 ពួកកំហានដែលនៅទៀបនោះស្ដីនៃកុមារថា ម្ចាស់កំហានទ្បាយ អ្នកទាំង
 ទ្បាយបានជាមានសេចក្ដីសាមគ្គីស្មោះស្រ មិនរែកទោសទ្រង់គ្នា នៅចាំ
 វស្សាស្រួលចូល មិនលំបាកដោយសាហាវិណ្ឌបាត តើដោយហេតុ
 អ្វី ។ ព្រះនោះ កំហានម្យាលនោះ គឺក្រាបចូលសេចក្ដីផ្ដុំចំពោះព្រះជី-
 វិតព្រះភាគ (ដោយសព្វគ្រប់) ។ ទើបព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ខែកំហាន
 ទាំងទ្បាយ ពាក្យរបស់អ្នកទាំងទ្បាយ គិតមែន ។ កំហាននោះក្រាប
 ចូលថា សូមទ្រង់ព្រះមត្តាប្រាស ពិតមែន ។ ព្រះគង្គាគង្គាទ្បាយ

វិទ្យាបិដក ។ សមាជិត សុញ្ញតោ សមាជិត អនិមិត្តោ
 សមាជិត អប្បណិហិតោ សមាជិត ។ សមាបត្តិតិ សុ-
 ញ្ញតោ សមាបត្តិ អនិមិត្តោ សមាបត្តិ អប្បណិហិតោ
 សមាបត្តិ ។ ញាណន្តំ តិស្សោ វិជ្ជា ។ មគ្គការណ៍តិ
 ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ ចត្តារោ សម្មប្បដ្ឋានេ ចត្តារោ
 ឥន្ទ្រិយានា បញ្ញិទ្ធិយានំ បញ្ញា តណាមំ សត្ត ពោជ្ឈន្តិ
 អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ។ ផលសច្ច៍គិរិយាទិ សោ-
 ភាបត្តិផលស្ស សច្ច៍គិរិយា សកតាភាមិផលស្ស
 សច្ច៍គិរិយា អតាភាមិផលស្ស សច្ច៍គិរិយា អរា-
 ត្តផលស្ស សច្ច៍គិរិយា ។ តិលេសប្បហានន្តំ វាសន្ស
 បហានំ ជោសស្ស បហានំ មោហស្ស បហានំ ។
 វិជីវណតា ចិត្តស្សាតិ វាសា ចិត្តស្ស វិជីវណតា
 ជោសា ចិត្តស្ស វិជីវណតា មោហា ចិត្តស្ស វិជីវ-
 ណតា ។ សុញ្ញតាវ អភិរត្តិ បឋមេន ឈានេន
 សុញ្ញតាវ អភិរត្តិ ទុតិយេន ឈានេន សុញ្ញតាវ
 អភិរត្តិ តតិយេន ឈានេន សុញ្ញតាវ អភិរត្តិ ច-
 តុត្ថេន ឈានេន សុញ្ញតាវ អភិរត្តិ ។

អនិមិត្តវិមាត្ថ អប្បណិហិតវិមាត្ថ ។ បទថា សមាជិត គំសំដៅយក
 សុញ្ញតសមាជិត អនិមិត្តសមាជិត អប្បណិហិតសមាជិត ។ បទថា សមា-
 បត្តិ គំសំដៅយក , សុញ្ញតសមាបត្តិ អនិមិត្តសមាបត្តិ អប្បណិហិត-
 សមាបត្តិ ។ បទថា ញាណ គំសំដៅយកវិជ្ជា ញ ។ បទថា មគ្គការណ៍
 គំសំដៅយក សតិប្បដ្ឋាន ២ សម្មប្បដ្ឋាន ២ អន្ធិបាទ ២ ឥន្ទ្រិយ ៥
 ពល ៥ ពោជ្ឈន្តិ ៥ មគ្គប្រសង្ខេបយមន្ត ៥ ជីវិស្វរ ។ បទថា
 ផលសច្ច៍គិរិយា គិរិយាធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវសោភ័យភាពបត្តិផល កិរិយាធ្វើឲ្យ
 ដាក់ច្បាស់នូវសកតាភាមិផល កិរិយាធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអតាភាមិផល
 កិរិយាធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរាត្តផល ។ បទថា តិលេសប្បហាន
 គិរិយាលេខនៈ លេខទោសៈ លេខមោហៈ ។ បទថា ចិត្តវិជីវណៈ
 គិរិយាផលប្រាសពាក្យនៈ ចិត្តវិជីវណៈ ចិត្តវិជីវណៈ ចិត្តវិជីវណៈ
 ចិត្តវិជីវណៈ ។ សុញ្ញតាវ អភិរត្តិ គំសេចក្តីត្រេកអរក្នុងផ្ទះដ៏ស្ងាត់ដោយ
 បឋមជ្ឈាន សេចក្តីត្រេកអរក្នុងផ្ទះដ៏ស្ងាត់ដោយទុតិយជ្ឈាន សេចក្តី
 ត្រេកអរក្នុងផ្ទះដ៏ស្ងាត់ដោយតតិយជ្ឈាន សេចក្តីត្រេកអរក្នុងផ្ទះដ៏ស្ងាត់
 ដោយចតុត្ថជ្ឈាន ។

[៣១៩] អាភេទេយ្យាតិ អនុបសម្ព័ន្ធស្ស បឋមំ
 ឈានំ សមាបដ្ឋិនំ កណ្តាន្តស្ស អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។
 អាភេទេយ្យាតិ អនុបសម្ព័ន្ធស្ស បឋមំ ឈានំ សមា-
 បដ្ឋាមិតំ កណ្តាន្តស្ស អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។ អាភេ-
 ទេយ្យាតិ អនុបសម្ព័ន្ធស្ស បឋមំ ឈានំ សមាបដ្ឋោតិ
 កណ្តាន្តស្ស អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។ អាភេទេយ្យាតិ
 អនុបសម្ព័ន្ធស្ស បឋមស្ស ឈានស្ស លាភិម្ហិតិ ក-
 ណ្តាន្តស្ស អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។ អាភេទេយ្យាតិ
 អនុបសម្ព័ន្ធស្ស បឋមស្ស ឈានស្ស វេសិម្ហិតិ ក-
 ណ្តាន្តស្ស អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។ អាភេទេយ្យាតិ
 អនុបសម្ព័ន្ធស្ស បឋមំ ឈានំ សច្ចិកតំ មយាតិ
 កណ្តាន្តស្ស អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។

[៣២០] អាភេទេយ្យាតិ អនុបសម្ព័ន្ធស្ស ទុតិយំ
 ឈានំ តតិយំ ឈានំ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបដ្ឋិ
 សមាបដ្ឋាមិ សមាបដ្ឋោ ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស លាភិម្ហិតិ
 វេសិម្ហិតិ ចតុត្ថំ ឈានំ សច្ចិកតំ មយាតិ កណ្តាន្តស្ស
 អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។

[៣២១] ពាក្យថា ប្រាប់ ឆឹកកុនិយាយប្រាប់ដល់អនុបសម្ព័ន្ធ
 ថា ភាគបុរេចូលបឋមជ្ឈានុវេយ្យោ ត្រូវតាមត្តិបាចិត្តិយ ។ ពាក្យថា
 ប្រាប់ ឆឹកកុនិយាយប្រាប់ដល់អនុបសម្ព័ន្ធថា ភាគកំពុងចូលបឋមជ្ឈានុ
 ត្រូវតាមត្តិបាចិត្តិយ ។ ពាក្យថា ប្រាប់ ឆឹកកុនិយាយប្រាប់ដល់អនុប-
 សម្ព័ន្ធថា ភាគជាអ្នកចូលបឋមជ្ឈានុវេយ្យោ ត្រូវតាមត្តិបាចិត្តិយ ។
 ពាក្យថា ប្រាប់ ឆឹកកុនិយាយប្រាប់ដល់អនុបសម្ព័ន្ធថា ភាគជាអ្នក
 បានបឋមជ្ឈានុ ត្រូវតាមត្តិបាចិត្តិយ ។ ពាក្យថា ប្រាប់ ឆឹកកុ-
 និយាយប្រាប់ដល់អនុបសម្ព័ន្ធថា ភាគជាអ្នកស្ទាត់ក្នុងបឋមជ្ឈានុ ត្រូវ
 តាមត្តិបាចិត្តិយ ។ ពាក្យថា ប្រាប់ ឆឹកកុនិយាយប្រាប់ដល់
 អនុបសម្ព័ន្ធថា បឋមជ្ឈានុភាគបានធ្វើឱ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវតាមត្តិ
 បាចិត្តិយ ។

[៣២២] ពាក្យថា ប្រាប់ ឆឹកកុនិយាយប្រាប់ដល់អនុបសម្ព័ន្ធ
 ថា ភាគបុរេចូលហើយ កំពុងចូល ជាអ្នកចូល ទុតិយជ្ឈានុ ភតិយជ្ឈានុ
 ចតុត្ថជ្ឈានុ ភាគជាអ្នកបានចូលចតុត្ថជ្ឈានុ ភាគជាអ្នកស្ទាត់ក្នុងចតុត្ថជ្ឈានុ
 ចតុត្ថជ្ឈានុភាគបានធ្វើឱ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវតាមត្តិបាចិត្តិយ ។

[៣១១] អាហោយេយ្យាតិ អនុបសម្បទ្ធស្ស សុញ្ញតំ
វិមាត្ថំ អនិមិត្តំ វិមាត្ថំ អប្បណិហិតំ វិមាត្ថំ សុញ្ញតំ
សមាធិ អនិមិត្តំ សមាធិ អប្បណិហិតំ សមាធិ សមា-
បដ្ឋិ សមាបដ្ឋាមិ សមាបដ្ឋោ អប្បណិហិតស្ស សមា-
ធិស្ស លាភិម្ហំ វស្មិម្ហំ អប្បណិហិតោ សមាធិ សច្ច្ចតោ
មយាតិ កណ្តន្តស្ស អាមត្តំ ចាចិត្តិយស្ស ។

[៣១២] អាហោយេយ្យាតិ អនុបសម្បទ្ធស្ស សុញ្ញតំ
សមាបត្តិ អនិមិត្តំ សមាបត្តិ អប្បណិហិតំ សមាបត្តិ
សមាបដ្ឋិ សមាបដ្ឋាមិ សមាបដ្ឋោ អប្បណិហិតាយ
សមាបត្តិយា លាភិម្ហំ វស្មិម្ហំ អប្បណិហិតា សមាបត្តិ
សច្ច្ចតោ មយាតិ កណ្តន្តស្ស អាមត្តំ ចាចិត្តិយស្ស ។

[៣១៣] អាហោយេយ្យាតិ អនុបសម្បទ្ធស្ស តិស្សោ
វិជ្ជា សមាបដ្ឋិ សមាបដ្ឋាមិ សមាបដ្ឋោ តិស្សន្តំ វិជ្ជាចំ
លាភិម្ហំ វស្មិម្ហំ តិស្សោ វិជ្ជា សច្ច្ចតោ មយាតិ
កណ្តន្តស្ស អាមត្តំ ចាចិត្តិយស្ស ។

[៣១៤] អាហោយេយ្យាតិ អនុបសម្បទ្ធស្ស
ចក្ការេ សតិប្បដ្ឋានេ ចក្ការេ សម្មប្បដ្ឋានេ ចក្ការា

[៣១១] ពាក្យថា ប្រាប់ គិតក្នុងយាយប្រាប់ដល់អនុបសម្បទ្ធថា
ពាក្យបាទដល់ កំពុងដល់ ជាអ្នកដល់ ទូរសុញ្ញតោហោតុ អនិមិត្តវិមាត្ថ
អប្បណិហិតវិមាត្ថ សុញ្ញតសមាធិ អនិមិត្តសមាធិ អប្បណិហិតសមាធិ
ពាក្យជាអ្នកបាទទូរអប្បណិហិតសមាធិ ពាក្យជាអ្នកស្តាប់ក្នុងវិមាត្ថ-
សមាធិ អប្បណិហិតសមាធិពាក្យបាទធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអាមត្ត
ចាចិត្តិយ ។

[៣១២] ពាក្យថា ប្រាប់ គិតក្នុងយាយប្រាប់ដល់អនុបសម្បទ្ធថា
ពាក្យបាទចូល កំពុងចូល ជាអ្នកចូល ទូរសុញ្ញតសមាបត្តិ អនិមិត្តសមាបត្តិ
អប្បណិហិតសមាបត្តិ ពាក្យជាអ្នកបាទទូរអប្បណិហិតសមាបត្តិ ពាក្យ
ជាអ្នកស្តាប់ក្នុងអប្បណិហិតសមាបត្តិ អប្បណិហិតសមាបត្តិពាក្យបាទធ្វើ
ឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអាមត្តចាចិត្តិយ ។

[៣១៣] ពាក្យថា ប្រាប់ គិតក្នុងយាយប្រាប់ដល់អនុបសម្បទ្ធថា
ពាក្យបាទដល់ កំពុងដល់ ជាអ្នកដល់ ទូរត្រិវិជ្ជា ពាក្យជាអ្នកបាទទូរ
ត្រិវិជ្ជា ពាក្យជាអ្នកស្តាប់ក្នុងត្រិវិជ្ជា ត្រិវិជ្ជាពាក្យបាទធ្វើឲ្យច្បាស់
លាស់ហើយ ត្រូវអាមត្តចាចិត្តិយ ។

[៣១៤] ពាក្យថា ប្រាប់ គិតក្នុងយាយប្រាប់ដល់អនុបសម្បទ្ធថា
ពាក្យបាទដល់ កំពុងដល់ ជាអ្នកដល់ ទូរសតិចក្កានេ សម្មប្បដ្ឋានេ

ឥន្ទ្រិយាទេ សមាបដ្ឋី សមាបដ្ឋាមិ សមាបដ្ឋោ ចក្កុន្ទំ
ឥន្ទ្រិយាទានំ លាភំម្ហំ វសិម្ហំ ចត្តារោ ឥន្ទ្រិយាទា សន្និកតា
មយាតិ កណ្តាទ្គស្ស អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។

[៣១៥] អាកោយេយ្យាតិ អនុបសម្មទ្គស្ស បញ្ចុដ្ឋិ-
យានិ បញ្ច ឥលានិ សមាបដ្ឋី សមាបដ្ឋាមិ សមាបដ្ឋោ
បញ្ចុន្ទំ ឥលានំ លាភំម្ហំ វសិម្ហំ បញ្ច ឥលានិ សន្និក-
តានិ មយាតិ កណ្តាទ្គស្ស អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។

[៣១៦] អាកោយេយ្យាតិ អនុបសម្មទ្គស្ស សត្ត
រោជ្ឈន្តំ សមាបដ្ឋី សមាបដ្ឋាមិ សមាបដ្ឋោ សត្តន្ទំ
រោជ្ឈន្តានំ លាភំម្ហំ វសិម្ហំ សត្ត រោជ្ឈន្តា សន្និកតា
មយាតិ កណ្តាទ្គស្ស អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។

[៣១៧] អាកោយេយ្យាតិ អនុបសម្មទ្គស្ស អរិយំ
អដ្ឋង្គិកំ មត្តំ សមាបដ្ឋី សមាបដ្ឋាមិ សមាបដ្ឋោ
អរិយស្ស អដ្ឋង្គិកស្ស មត្តស្ស លាភំម្ហំ វសិម្ហំ អរិយោ
អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ សន្និកតោ មយាតិ កណ្តាទ្គស្ស
អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។

ឥន្ទ្រិយាទេ ភក្កាជាអ្នកបានឲ្យឥន្ទ្រិយាទានំ ភក្កាជាអ្នកស្តាប់ក្នុង
ឥន្ទ្រិយាទានំ ឥន្ទ្រិយាទានំ ភក្កាបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវ
អាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[៣១៥] ភក្កាជា ប្រាប់ ឥតិកុខិយាយប្រាប់ដល់អនុបសម្មទ្គថា
ភក្កាបានដល់ កំពុងដល់ ជាអ្នកដល់ ឲ្យវេទន្តិយាទេ ឥលានិ ភក្កាជាអ្នក
បានឲ្យឥលានិ ភក្កាជាអ្នកស្តាប់ក្នុងឥលានិ ឥលានិ ភក្កាបានធ្វើឲ្យ
ច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[៣១៦] ភក្កាជា ប្រាប់ ឥតិកុខិយាយប្រាប់ដល់អនុបសម្មទ្គថា
ភក្កាបានដល់ កំពុងដល់ ជាអ្នកដល់ ឲ្យរោជ្ឈន្តានំ ភក្កាជាអ្នក
បានឲ្យរោជ្ឈន្តានំ ភក្កាជាអ្នកស្តាប់ក្នុងរោជ្ឈន្តានំ រោជ្ឈន្តានំ ភក្កាបានធ្វើឲ្យ
ច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[៣១៧] ភក្កាជា ប្រាប់ ឥតិកុខិយាយប្រាប់ដល់អនុបសម្មទ្គថា
ភក្កាបានដល់ កំពុងដល់ ជាអ្នកដល់ ឲ្យមត្តប្រកបដោយអង្គទាំង ៨
ដ៏ប្រសើរ ភក្កាជាអ្នកបានឲ្យមត្តប្រកបដោយអង្គទាំង ៨ ដ៏ប្រសើរ
ភក្កាជាអ្នកស្តាប់ក្នុងមត្តប្រកបដោយអង្គទាំង ៨ ដ៏ប្រសើរ មត្តប្រកប
ដោយអង្គទាំង ៨ ដ៏ប្រសើរភក្កាបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអា-
បត្តិបាចិត្តិយ ។

[៣០៨] អាហោយោតិ អនុបសម្បទ្ធស្ស សោតា-
 បត្តិដលំ សកតាតាមិដលំ អតាតាមិដលំ អាហត្តដលំ^(១)
 សមាបជ្ជិ សមាបជ្ជាមិ សមាបន្ទា អាហត្តដលស្ស
 លាភំម្ហិ វសំម្ហិ អាហត្តដលំ សច្ចិកតំ មយាតិ
 កណ្តាទ្ធស្ស អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។

[៣០៩] អាហោយោតិ អនុបសម្បទ្ធស្ស កតោ មេ
 ចត្តោ ឆោសោ មេ ចត្តោ មោហោ មេ ចត្តោ វិញ្ញា ឡត្តោ
 មហីលោ បដិជិស្សន្ទោ ឧត្តោជិតោ សមុត្តោជិតោតិ
 កណ្តាទ្ធស្ស អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។

[៣១០] អាហោយោតិ អនុបសម្បទ្ធស្ស កតា
 មេ ចិត្តំ វិជីវណំ ឆោសា មេ ចិត្តំ វិជីវណំ មោហា
 មេ ចិត្តំ វិជីវណាម្ហិ កណ្តាទ្ធស្ស អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។

[៣១១] អាហោយោតិ អនុបសម្បទ្ធស្ស សុត្តា-
 កាវ បឋមំ ឈានំ ធុតិយំ ឈានំ គតិយំ ឈានំ
 ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបជ្ជិ សមាបជ្ជាមិ សមាបន្ទា

១ ឧ ម. អាហត្ថំ ។ ឆិ សទ្ធី ប្រាសាទំ ។

[៣១២] ពាក្យថា ប្រាប់ ឆឹកកុនិយាយប្រាប់ដល់អនុបសម្បទ្ធា
 អាត្មាបានដល់ កំពុងដល់ ជាអ្នកដល់ ខ្ញុំសោតាបត្តិដល់ សកតាតាមិ-
 ដល់ អតាតាមិដល់ អាហត្តដល់ អាត្មាជាអ្នកបានខ្ញុំអាហត្តដល់ អាត្មា
 ជាអ្នកស្ទាត់ក្នុងអាហត្តដល់ អាហត្តដល់អាត្មាបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ
 ត្រូវអាបត្តិជាចិត្តិយ ។

[៣១៣] ពាក្យថា ប្រាប់ ឆឹកកុនិយាយប្រាប់ដល់អនុបសម្បទ្ធា
 ថា រតៈអាត្មាបានលះបង់ហើយ ទោសៈអាត្មាបានលះបង់ហើយ មោហៈ
 អាត្មាបានលះបង់ហើយ បានប្លាត់ចោលហើយ បានជម្រះចោលហើយ
 បានបន្លាត់ចោលហើយ បានរលាស់ចោលហើយ បានរើឡើងហើយ
 បានសាស្ត្រលើងហើយ ត្រូវអាបត្តិជាចិត្តិយ ។

[៣១៤] ពាក្យថា ប្រាប់ ឆឹកកុនិយាយប្រាប់ដល់អនុបសម្បទ្ធា
 ថា ចិត្តរបស់អាត្មាប្រាសចាករតៈ ចិត្តរបស់អាត្មាប្រាសចាកទោសៈ ចិត្ត
 របស់អាត្មាប្រាសចាកមោហៈ ត្រូវអាបត្តិជាចិត្តិយ ។

[៣១៥] ពាក្យថា ប្រាប់ ឆឹកកុនិយាយប្រាប់ដល់អនុបសម្បទ្ធា
 ថា អាត្មាបានចូលហើយ កំពុងចូល ជាអ្នកចូល បឋមជ្ឈាន ទុតិ-
 យជ្ឈាន តតិយជ្ឈាន ចតុត្ថជ្ឈាន ក្នុងផ្ទះដ៏ស្ងាត់ អាត្មាជាអ្នកបាន

សុញ្ញភាវ ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស លាភិម្ហំ វសិម្ហំ
សុញ្ញភាវ ចតុត្ថំ ឈានំ សង្ខតតំ មយោតិ កណ្ឌស្ស
អាមត្តំ ចាចិត្តិយស្ស ។

[៣២២] អាហេយេយ្យាតិ អនុបសម្បទ្ធស្ស បឋ-
មញ្ច ឈានំ ធុតិយញ្ច ឈានំ សមាចជ្ជី សមាបជ្ជាមិ
សមាបន្នោ បឋមស្ស ច ឈានស្ស ធុតិយស្ស ច ឈា-
នស្ស លាភិម្ហំ វសិម្ហំ បឋមញ្ច ឈានំ ធុតិយញ្ច ឈានំ
សង្ខតតំ មយោតិ កណ្ឌស្ស អាមត្តំ ចាចិត្តិយស្ស ។
អាហេយេយ្យាតិ អនុបសម្បទ្ធស្ស បឋមញ្ច ឈានំ
ធុតិយញ្ច ឈានំ ។ បេ ។ បឋមញ្ច ឈានំ ចតុត្ថញ្ច
ឈានំ សមាចជ្ជី សមាបជ្ជាមិ សមាបន្នោ បឋមស្ស ច
ឈានស្ស ចតុត្ថស្ស ច ឈានស្ស លាភិម្ហំ វសិម្ហំ
បឋមញ្ច ឈានំ ចតុត្ថញ្ច ឈានំ សង្ខតតំ មយោតិ
កណ្ឌស្ស អាមត្តំ ចាចិត្តិយស្ស ។

[៣២៣] អាហេយេយ្យាតិ អនុបសម្បទ្ធស្ស
បឋមញ្ច ឈានំ សុញ្ញតញ្ច វិមាត្តំ អនិមិត្តញ្ច
វិមាត្តំ អប្បណិហិតញ្ច វិមាត្តំ សុញ្ញតញ្ច សមាជី

នុចតុត្ថជ្ជាន ភាគាជាអ្នកស្ងាត់ក្នុងចតុត្ថជ្ជាន ក្នុងផ្ទះជីស្ងាត់ ចតុត្ថជ្ជាន
ភាគាបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ក្នុងផ្ទះជីស្ងាត់ ត្រូវអាមត្តិបាចិត្តិយ ។

[៣២២] ពាក្យថា ប្រាប់ និក្ខុនិយាយប្រាប់ចំពោះអនុបសម្បទ្ធ
ថា ភាគាបានចូលហើយ កំពុងចូល ជាអ្នកចូល បឋមជ្ជានផង ធុតិយ-
ជ្ជានផង ភាគាជាអ្នកបានឡើងបឋមជ្ជានផង ធុតិយជ្ជានផង ភាគាជា
អ្នកស្ងាត់ក្នុងបឋមជ្ជានផង ធុតិយជ្ជានផង បឋមជ្ជានផង ធុតិយជ្ជាន
ផង ភាគាបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអាមត្តិបាចិត្តិយ ។ ពាក្យថា
ប្រាប់ និក្ខុនិយាយប្រាប់ចំពោះអនុបសម្បទ្ធថា ភាគាបានចូលហើយ
កំពុងចូល ជាអ្នកចូល បឋមជ្ជានផង ធុតិយជ្ជានផង ។ បេ ។
បឋមជ្ជានផង ចតុត្ថជ្ជានផង ភាគាជាអ្នកបានឡើងបឋមជ្ជានផង ចតុត្ថ-
ជ្ជានផង ភាគាជាអ្នកស្ងាត់ក្នុងបឋមជ្ជានផង ចតុត្ថជ្ជានផង បឋមជ្ជាន
ផង ចតុត្ថជ្ជានផង ភាគាបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអាមត្តិ
បាចិត្តិយ ។

[៣២៣] ពាក្យថា ប្រាប់ និក្ខុនិយាយប្រាប់ចំពោះអនុបសម្បទ្ធ
ថា ភាគាបានចូលហើយ កំពុងចូល ជាអ្នកចូល បឋមជ្ជានផង សុញ្ញត-
វិមាត្តផង អនិមិត្តវិមាត្តផង អប្បណិហិតវិមាត្តផង សុញ្ញតសមាជីផង

អនិច្ចត្ត ឥសានី អប្បណិហិតត្ថ ឥសានី សមាបដ្ឋិ
 សមាបដ្ឋាមិ សមាបដ្ឋោ បឋមស្ស ច ឈានស្ស
 អប្បណិហិតស្ស ច សមាបដ្ឋិ លាភិម្ហំ វសិម្ហំ បឋ-
 មត្ថ ឈានំ អប្បណិហិតោ ច សមាបដ្ឋិ សច្ចិកតោ
 មយាតិ កណ្តស្ស អាមត្តិ ទាចិទ្គិយស្ស ។

[៣២២] អាហេទេយ្យាតិ អនុបសម្បទ្ធស្ស បឋមត្ថ
 ឈានំ សុញ្ញតត្ថ សមាបត្តិ អនិច្ចត្ត ឥសានី
 អប្បណិហិតត្ថ សមាបត្តិ សមាបដ្ឋិ សមាបដ្ឋាមិ
 សមាបដ្ឋោ បឋមស្ស ច ឈានស្ស អប្បណិហិតាយ
 ច សមាបត្តិយា លាភិម្ហំ វសិម្ហំ បឋមត្ថ ឈានំ
 អប្បណិហិតោ ច សមាបត្តិ សច្ចិកតោ មយាតិ ក-
 ណ្តស្ស អាមត្តិ ទាចិទ្គិយស្ស ។

[៣២៣] អាហេទេយ្យាតិ អនុបសម្បទ្ធស្ស បឋមត្ថ
 ឈានំ តិស្សោ ច វិជ្ជា សមាបដ្ឋិ សមាបដ្ឋាមិ
 សមាបដ្ឋោ បឋមស្ស ច ឈានស្ស តិស្សទ្ធិត្ថ វិជ្ជា
 លាភិម្ហំ វសិម្ហំ បឋមត្ថ ឈានំ តិស្សោ ច វិជ្ជា
 សច្ចិកតោ មយាតិ កណ្តស្ស អាមត្តិ ទាចិទ្គិយស្ស ។

អនិច្ចត្តសមាបដ្ឋិ អប្បណិហិតសមាបដ្ឋិ អាត្មាជាអ្នកបានឡើយបឋមជ្ឈាន
 ផល អប្បណិហិតសមាបដ្ឋិ អាត្មាជាអ្នកស្តាប់ក្នុងបឋមជ្ឈានផល អប្បណិ-
 ហិតសមាបដ្ឋិ បឋមជ្ឈានផល អប្បណិហិតសមាបដ្ឋិ អាត្មាបានធ្វើឲ្យ
 ច្បាស់លាស់ហើយ (ត្រូវអាមត្តិបាចិត្តិយ ។

[៣២៤] ភាគ្យថា ប្រាប់ អំពីក្នុងយាយប្រាប់ចំពោះអនុបសម្បទ្ធថា
 អាត្មាបានចូលហើយ កំពុងចូល ជាអ្នកចូល បឋមជ្ឈានផល សុញ្ញត-
 សមាបត្តិផល អនិច្ចត្តសមាបត្តិផល អប្បណិហិតសមាបត្តិផល អាត្មាជាអ្នក
 បានឡើយបឋមជ្ឈានផល អប្បណិហិតសមាបត្តិផល អាត្មាជាអ្នកស្តាប់ក្នុងបឋ-
 មជ្ឈានផល អប្បណិហិតសមាបត្តិផល បឋមជ្ឈានផល អប្បណិហិតសមាបត្តិ
 ផល អាត្មាបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ (ត្រូវអាមត្តិបាចិត្តិយ ។

[៣២៥] ភាគ្យថា ប្រាប់ អំពីក្នុងយាយប្រាប់ចំពោះអនុបសម្បទ្ធថា
 អាត្មាបានចូលហើយ កំពុងចូល ជាអ្នកចូល បឋមជ្ឈានផល វិគ្គ-
 វិជ្ជាផល អាត្មាជាអ្នកបានឡើយបឋមជ្ឈានផល វិគ្គវិជ្ជាផល អាត្មាជាអ្នកស្តាប់
 ក្នុងបឋមជ្ឈានផល វិគ្គវិជ្ជាផល បឋមជ្ឈានផល វិគ្គវិជ្ជាផល អាត្មាបានធ្វើ
 ឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ (ត្រូវអាមត្តិបាចិត្តិយ ។

[៣២៩] អាណេយ្យានិ អនុបសម្បទ្ធស្ស បឋមញ្ច
 ឈានំ អរិយញ្ច អដ្ឋង្គិកំ វសិម្ហំ សមាបដ្ឋាមិ សមាបដ្ឋាមិ
 សមាបដ្ឋាមិ បឋមស្ស ច ឈានស្ស អរិយស្ស ច
 អដ្ឋង្គិកស្ស មគ្គស្ស លាភិម្ហំ វសិម្ហំ បឋមញ្ច ឈានំ
 អរិយា ច អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ សង្ខារោ មយានិ
 កណ្តស្ស អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។

[៣៣០] អាណេយ្យានិ អនុបសម្បទ្ធស្ស បឋមញ្ច
 ឈានំ សោតាមគ្គិវលញ្ច សកតាមគ្គិវលញ្ច អនា-
 តាមគ្គិវលញ្ច អហត្តវលញ្ច សមាបដ្ឋិ សមាបដ្ឋាមិ
 សមាបដ្ឋាមិ បឋមស្ស ច ឈានស្ស អហត្តវលស្ស
 ច លាភិម្ហំ វសិម្ហំ បឋមញ្ច ឈានំ អហត្តវលញ្ច
 សង្ខារំ មយានិ កណ្តស្ស អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។

[៣៣១] អាណេយ្យានិ អនុបសម្បទ្ធស្ស ប-
 ឋមញ្ច ឈានំ សមាបដ្ឋិ សមាបដ្ឋាមិ សមាបដ្ឋា

[៣២៩] ពាក្យថា ប្រាប់ គឺកុំខំយាយប្រាប់ប៉ោះពោះអនុបសម្បទ្ធ
 ថា ភាគ្នាបានចូលហើយ កំពុងចូល ជាអ្នកចូល បឋមជ្ឈានផង មគ្គ
 ប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរផង ភាគ្នាជាអ្នកបាននូវបឋមជ្ឈានផង មគ្គ
 ប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរផង ភាគ្នាជាអ្នកស្ងាត់ក្នុងបឋមជ្ឈានផង
 មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរផង បឋមជ្ឈានផង មគ្គប្រកបដោយ
 អង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរផង ភាគ្នាបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវការបង្ក
 បាចិត្តិយ ។

[៣៣០] ពាក្យថា ប្រាប់ គឺកុំខំយាយប្រាប់ប៉ោះពោះអនុបសម្បទ្ធ
 ថា ភាគ្នាបានចូលហើយ កំពុងចូល ជាអ្នកចូលបឋមជ្ឈានផង សោតា-
 មគ្គិវលផង សកតាមគ្គិវលផង អនាតាមគ្គិវលផង អហត្តវលផង
 ភាគ្នាជាអ្នកបាននូវបឋមជ្ឈានផង អហត្តវលផង ភាគ្នាជាអ្នកស្ងាត់
 ក្នុងបឋមជ្ឈានផង អហត្តវលផង បឋមជ្ឈានផង អហត្តវលផង
 ភាគ្នាបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវការបង្កបាចិត្តិយ ។

[៣៣១] ពាក្យថា ប្រាប់ គឺកុំខំយាយប្រាប់ប៉ោះពោះអនុប-
 សម្បទ្ធថា ភាគ្នាបានចូលហើយ កំពុងចូល ជាអ្នកចូល បឋមជ្ឈានផង

៣៩៧

បាចិត្តិយកល្យា ឧបាសិវត្តស្ស អនុបសម្បទស្ស វិសោ

វគោ ច មេ ចត្តោ តោសា ច មេ ចត្តោ មោហា ច
មេ ចត្តោ វត្តោ មុត្តោ បហំលោ បដិច្ចស្សន្ធា ឧត្តេជ្ជ-
តោ សមុត្តេជ្ជតោតិ កណ្ឌទ្គស្ស អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។

(៣៣២) អាហេយេយ្យតិ អនុបសម្បទស្ស បឋមត្ថា
ឈានំ សមាបន្និ សមាបន្នាមិ សមាបន្នោ វគោ
ច មេ ចិត្តំ វិជីវណំ តោសា ច មេ ចិត្តំ វិជីវណំ
មោហា ច មេ ចិត្តំ វិជីវណន្តិ កណ្ឌទ្គស្ស អាបត្តិ
ចាចិត្តិយស្ស ។

(៣៣៣) អាហេយេយ្យតិ អនុបសម្បទស្ស ទុតិយត្ថា
ឈានំ តតិយត្ថា ឈានំ ។ មេ ។ ទុតិយត្ថា ឈានំ
ចតុត្ថត្ថា ឈានំ សមាបន្និ សមាបន្នាមិ សមាបន្នោ
ទុតិយស្ស ច ឈានស្ស ចតុត្ថស្ស ច ឈានស្ស លាភិម្ព័
វសិម្ព័ ទុតិយត្ថា ឈានំ ចតុត្ថត្ថា ឈានំ សច្ចុត្ថត្ថា
មយាតិ កណ្ឌទ្គស្ស អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។ អាហេ-
យេយ្យតិ អនុបសម្បទស្ស ទុតិយត្ថា ឈានំ ។ មេ ។

បាចិត្តិយកល្យា ឧបាសិវត្ត សំបាចទំ ៩ វគ្គ

អាត្មាលេខិកត្ថៈហិយផនិ អាត្មាលេខិកត្ថៈហិយផនិ អាត្មាលេ-
ខិកត្ថៈហិយផនិ វគ្គៈ តោសា មោហា អាត្មាទានន្ទាតាហិយហិយ
ទានជ្រៃចេតេហិយ ទានបន្ទាតាហិយហិយ ទានរោសាហិយ
ហិយ ទានវិស្សនិហិយ ទានសាវរេនិហិយ ត្រៃអាបត្តិ
បាចិត្តិយ ។

(៣៣៤) ពាក្យថា ប្រាប់ ឆឹកកុនិយាយប្រាប់ចំពោះអនុបសម្បទ
ថា អាត្មាទានចូលហើយ កំពុងចូល ជាអ្នកចូល បឋមជ្ឈានផង
ចិត្តរបស់អាត្មាប្រាសចាកវគ្គផង ចិត្តរបស់អាត្មាប្រាសចាកតោសាផង
ចិត្តរបស់អាត្មាប្រាសចាកមោហាផង ត្រៃអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

(៣៣៥) ពាក្យថា ប្រាប់ ឆឹកកុនិយាយប្រាប់ចំពោះអនុបសម្បទ
ថា អាត្មាទានចូលហើយ កំពុងចូល ជាអ្នកចូល ទុតិយជ្ឈានផង
តតិយជ្ឈានផង ។ មេ ។ ទុតិយជ្ឈានផង ចតុត្ថជ្ឈានផង អាត្មាជាអ្នក
បាចនូវទុតិយជ្ឈានផង ចតុត្ថជ្ឈានផង អាត្មាជាអ្នកស្ទាត់ក្នុងទុតិយជ្ឈាន
ផង ចតុត្ថជ្ឈានផង ទុតិយជ្ឈានផង ចតុត្ថជ្ឈានផង អាត្មាទានធ្វើឲ្យ
ច្បាស់លាស់ហើយ ត្រៃអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ពាក្យថា ប្រាប់ ឆឹកកុ-
និយាយប្រាប់ចំពោះអនុបសម្បទថា អាត្មាទានចូលហើយ កំពុងចូល

មោហា ច មេ ចិត្តំ វិជីវណ្ឌំ កណ្ឌន្តស្ស អាចត្តិ
 ចាចិត្តិយស្ស ។ អាហារេយ្យាតិ អនុបសម្បទ្ធស្ស ទុតិ-
 យត្វ ឈានំ បឋមត្វ ឈានំ សមាបដ្ឋិ សមាបដ្ឋាមិ
 សមាចច្ឆោ ទុតិយស្ស ច ឈានស្ស បឋមស្ស ច
 ឈានស្ស លាភិម្ហំ វសិម្ហំ ទុតិយត្វ ឈានំ បឋមត្វ
 ឈានំ សច្ចិកតំ មយាតិ កណ្ឌន្តស្ស អាចត្តិ ចាចិត្តិ-
 យស្ស ។ មេ ។ អាហារេយ្យាតិ អនុបសម្បទ្ធស្ស មោហា
 ច មេ ចិត្តំ វិជីវណ្ឌំ បឋមត្វ ឈានំ សមាបដ្ឋិ សមា-
 ចដ្ឋាមិ សមាចច្ឆោ មោហា ច មេ ចិត្តំ វិជីវណ្ឌំ បឋ-
 មស្ស ច ឈានស្ស លាភិម្ហំ វសិម្ហំ មោហា ច មេ ចិត្តំ
 វិជីវណ្ឌំ បឋមត្វ ឈានំ សច្ចិកតំ មយាតិ កណ្ឌន្តស្ស
 អាចត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។ មេ ។ អាហារេយ្យាតិ អនុប-
 សម្បទ្ធស្ស មោហា ច មេ ចិត្តំ វិជីវណ្ឌំ ឆោសា ច
 មេ ចិត្តំ វិជីវណ្ឌំ កណ្ឌន្តស្ស អាចត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។

[៣៣២] អាហារេយ្យាតិ អនុបសម្បទ្ធស្ស បឋ-
 មត្វ ឈានំ ទុតិយត្វ ឈានំ តតិយត្វ ឈានំ
 ចតុត្វត្វ ឈានំ សុញ្ញត្វ វិមាត្តំ អនិមិត្តត្វ

ជាអ្នកចូលទុតិយជ្ឈានផង ។ មេ ។ ចិត្តបេសំភាគាប្រាសចាករោហៈផង
 ត្រូវអាចត្តិបាចិត្តិយ ។ ពាក្យថា ប្រាប់ គឺកិត្តិនិយាយប្រាប់ចំពោះ
 អនុបសម្បទ្ធថា ភាគាបានចូលហើយ កំពុងចូល ជាអ្នកចូលទុតិយជ្ឈាន
 ផង បឋមជ្ឈានផង ភាគាជាអ្នកបានចូលទុតិយជ្ឈានផង បឋមជ្ឈានផង
 ភាគាជាអ្នកស្ងាត់ក្នុងទុតិយជ្ឈានផង បឋមជ្ឈានផង ទុតិយជ្ឈានផង
 បឋមជ្ឈានផង ភាគាបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ត្រូវអាចត្តិបាចិត្តិយ
 ។ មេ ។ ពាក្យថា ប្រាប់ - គឺកិត្តិនិយាយប្រាប់ចំពោះអនុបសម្បទ្ធ
 ថា ចិត្តបេសំភាគាប្រាសចាករោហៈផង ភាគាបានចូលហើយ កំពុងចូល
 ជាអ្នកចូល បឋមជ្ឈានផង ចិត្តបេសំភាគាប្រាសចាករោហៈផង
 ភាគាជាអ្នកបានចូលបឋមជ្ឈានផង ភាគាជាអ្នកស្ងាត់ក្នុងបឋមជ្ឈានផង
 ចិត្តបេសំភាគាប្រាសចាករោហៈផង បឋមជ្ឈាន ភាគាបានធ្វើឲ្យច្បាស់-
 លាស់ហើយ ត្រូវអាចត្តិបាចិត្តិយ ។ មេ ។ ពាក្យថា ប្រាប់ គឺកិត្តិ-
 និយាយប្រាប់ចំពោះអនុបសម្បទ្ធថា ចិត្តបេសំភាគាប្រាសចាករោហៈផង
 ចិត្តបេសំភាគាប្រាសចាករោហៈផង ត្រូវអាចត្តិបាចិត្តិយ ។

[៣៣២] ពាក្យថា ប្រាប់ គឺកិត្តិនិយាយប្រាប់ចំពោះអនុបសម្បទ្ធ
 ថា ភាគាបានដល់ហើយចូលបឋមជ្ឈានផង ទុតិយជ្ឈានផង តតិយ-
 ជ្ឈានផង ចតុត្ថជ្ឈានផង សុញ្ញត្ថជ្ឈានផង វិមាត្ថជ្ឈានផង

អនុបសម្បទ្ធស្ស បឋមំ ឈានំ សមាបដ្ឋិន្តំ វត្តកាមោ
 ភតិយំ ឈានំ ចតុត្ថំ ឈានំ សុញ្ញតំ វិមាត្ថំ អនិមិត្តំ
 វិមាត្ថំ អប្បណិហិតំ វិមាត្ថំ សុញ្ញតំ សមាធិ អនិមិត្តំ
 សមាធិ អប្បណិហិតំ សមាធិ សុញ្ញតំ សមាបត្តិ
 អនិមិត្តំ សមាបត្តិ អប្បណិហិតំ សមាបត្តិ តិស្សោ វិជ្ជា
 ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ ធម្មារោ សម្មប្បធានេ ចត្តារោ
 ឥន្ទ្រានេ បញ្ចវិទ្ធិយានិ បញ្ច វាលានិ សត្វ ពោជ្ឈន្តេ
 អរិយំ អដ្ឋង្គិនំ មត្តំ សោតាបត្តិដលំ សកតាតាមិដលំ
 អនាតាមិដលំ អវហត្តដលំ សមាបដ្ឋិ វគោ មេ ចត្តោ
 ជោសោ មេ ចត្តោ មោហោ មេ ចត្តោ វុត្តោ មុត្តោ
 បហំនោ បដិច្ចិស្សន្នោ ឧត្តោជិតោ សមុត្តោជិតោ វគោ
 មេ ចត្តំ វិជីវណំ ជោសោ មេ ចត្តំ វិជីវណំ មោហា
 មេ ចត្តំ វិជីវណាត្ថំ កណ្តាទ្ធស្ស បដិវិជានុទ្ធស្ស អាបត្តិ
 ចាចិត្តិយស្ស ឧប្បដិវិជានុទ្ធស្ស អាបត្តិ ធុត្តដស្ស ។

[៣៣៦] អាហោយេយ្យតិ អនុបសម្បទ្ធស្ស មុតិយំ

ឈានំ សមាបដ្ឋិន្តំ វត្តកាមោ ។ បេ ។ មោហា មេ ចត្តំ

និយាយប្រាប់អនុបសម្បទ្ធនា ភាគបាទចូលបឋមដ្ឋានហើយ ត្រឡប់
 ជាគោលថា ភាគបាទចូលគតិយដ្ឋាន ចតុត្ថដ្ឋាន សុញ្ញតិវិមាត្ថ
 អនិមិត្តវិមាត្ថ អប្បណិហិតវិមាត្ថ សុញ្ញតសមាធិ អនិមិត្តសមាធិ
 អប្បណិហិតសមាធិ សុញ្ញតសមាបត្តិ អនិមិត្តសមាបត្តិ អប្បណិហិត-
 សមាបត្តិ វិគ្រិដ្ឋ សតិចដ្ឋាន ៤ សម្មប្បធាន ៤ ឥន្ទ្រាន ៤
 បញ្ចវិទ្ធិ ៥ វាលៈ ៥ ពោជ្ឈន្ត ៨ មត្តច្រកបដោយអត្ត ៨ ដ៏ច្រើន
 សោតាបត្តិដល សកតាតាមិដល អនាតាមិដល អវហត្តដល ពតៈ
 ភាគបាទលះបង់ហើយ ពោស.ភាគបាទលះបង់ហើយ មោហៈភាគ
 បាទលះបង់ហើយ ពតៈពោស.មោហៈភាគបាទខ្ចាត់ចោលហើយ បាទ
 ដង្រៃចោលហើយ បាទមន្ទាន់ចោលហើយ បាទរលាស់ចោលហើយ
 បាទអិឡើងហើយ បាទគាស់រលីងហើយ ចំគួរបស់ភាគប្រាសចាក
 ពតៈ ចំគួរបស់ភាគប្រាសចាកពោស ចំគួរបស់ភាគប្រាសចាកមោហ
 បើអនុបសម្បទ្ធដឹងសេចក្តីច្បាស់ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ បើអនុ-
 សម្បទ្ធមិនដឹងសេចក្តីច្បាស់ទេ ក្រវត្រឹមអាបត្តិច្បាស់ ។

[៣៣៦] ពាក្យថា ប្រាប់ ភិក្ខុប្រាប់និងនិយាយប្រាប់ដល់

អនុបសម្បទ្ធនា ភាគបាទចូលចិត្តិយដ្ឋានហើយ ។ បេ ។ តែត្រឡប់
 ជាគោលថា ចំគួរបស់ភាគប្រាសចាកមោហៈពៅវិញ បើអនុបសម្បទ្ធ

វត្ថុកាមោ មោហា មេ ចិត្តំ វិជីវណ្ឌិ កណ្ឌស្ស
បដិវិជានន្តស្ស អាមត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ឧប្បដិវិជានន្តស្ស
អាមត្តិ ធុត្តន្តស្ស ។

[៣៣៧] អាហោយេយ្យតិ អនុបសម្បទ្ធស្ស ធុតិ-
យញ្ច ឈានំ គតិយញ្ច ឈានំ ចតុត្ថញ្ច ឈានំ ។ បេ ។
មោហា ច មេ ចិត្តំ វិជីវណ្ឌិ វត្ថុកាមោ បឋមំ ឈានំ
សមាបដ្ឋិតំ កណ្ឌស្ស បដិវិជានន្តស្ស អាមត្តិ ចាចិ-
ត្តិយស្ស ឧប្បដិវិជានន្តស្ស អាមត្តិ ធុត្តន្តស្ស ។

[៣៣៨] អាហោយេយ្យតិ អនុបសម្បទ្ធស្ស យោ
តេ វិហារេ វសំ សោ ភិក្ខុ បឋមំ ឈានំ សមាបដ្ឋិ-
សមាបដ្ឋិតំ សមាបដ្ឋោ សោ ភិក្ខុ បឋមស្ស ឈានស្ស
លាភី វសំ តេន ភិក្ខុនា បឋមំ ឈានំ សន្និកាតន្តិ
កណ្ឌស្ស អាមត្តិ ធុត្តន្តស្ស ។ អាហោយេយ្យតិ
អនុបសម្បទ្ធស្ស យោ តេ វិហារេ វសំ សោ ភិក្ខុ
ធុតិយំ ឈានំ គតិយំ ឈានំ ចតុត្ថំ ឈានំ សមា-
បដ្ឋិ សមាបដ្ឋិតំ សមាបដ្ឋោ សោ ភិក្ខុ ចតុត្ថស្ស
ឈានស្ស លាភី វសំ តេន ភិក្ខុនា ចតុត្ថំ ឈានំ

ចិត្តរបស់អាត្មាប្រាសចាកមោហៈទៅវិញ បើអនុបសម្បទ្ធមិនិសេចក្តីច្បាស់
ត្រូវអាមត្តិបាចិត្តិយ បើអនុបសម្បទ្ធមិនិសេចក្តីច្បាស់ ត្រូវត្រឹម
អាមត្តិទុក្ខ ។

[៣៣៩] ពាក្យថា ប្រាប់ ឆឹកកុំប្រាថ្នាខំនិយាយប្រាប់ដល់
អនុបសម្បទ្ធថា អាត្មាបានចូលទុក្ខិយជ្ឈានផង គតិយជ្ឈានផង ចក្ក-
ជ្ឈានផង ។ បេ ។ ចិត្តរបស់អាត្មាប្រាសចាកមោហៈនេះ នៃត្រឡប់ថា
និយាយថា អាត្មាបានចូលបឋមជ្ឈានហើយទៅវិញ បើអនុបសម្បទ្ធមិនិ
សេចក្តីច្បាស់ ត្រូវអាមត្តិបាចិត្តិយ បើអនុបសម្បទ្ធមិនិសេចក្តីច្បាស់
ត្រូវត្រឹមអាមត្តិទុក្ខ ។

[៣៤០] ពាក្យថា ប្រាប់ ឆឹកកុំនិយាយប្រាប់ដល់អនុបសម្បទ្ធថា
ភិក្ខុអង្គណាទៅក្នុងវិហាររបស់អ្នក ភិក្ខុអង្គនោះបានចូលហើយ កំពុងចូល
ជាអ្នកចូលបឋមជ្ឈាន ភិក្ខុនោះជាអ្នកបានឡើយបឋមជ្ឈាន ភិក្ខុនោះជាអ្នក
ស្ងាត់ក្នុងបឋមជ្ឈាន បឋមជ្ឈាន ភិក្ខុនោះបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ
ត្រូវអាមត្តិទុក្ខ ។ ពាក្យថា ប្រាប់ ឆឹកកុំនិយាយប្រាប់ចំពោះអនុប-
សម្បទ្ធថា ភិក្ខុណាទៅក្នុងវិហាររបស់អ្នក ភិក្ខុនោះបានចូលហើយ
កំពុងចូល ជាអ្នកចូលទុក្ខិយជ្ឈាន គតិយជ្ឈាន ចក្កជ្ឈាន ភិក្ខុនោះ
ជាអ្នកបានឡើយចក្កជ្ឈាន ភិក្ខុនោះជាអ្នកស្ងាត់ក្នុងចក្កជ្ឈាន ចក្កជ្ឈាន

ពាក្យនេះឆ្លើយតាម ឧបាសមនិកាយ ឧបាសមនិកាយ ឧបាសមនិកាយ

ពាក្យនេះឆ្លើយតាម ឧបាសមនិកាយ ឧបាសមនិកាយ ឧបាសមនិកាយ

សង្ខារតន្ត្រី កណ្តាលស្នូ អាចត្តិ ឧត្តរស្នូ ។
 អាណេយ្យោតិ អនុបសម្បទ្ធស្នូ យោ តេ វិហារេ
 វសី សោ កិក្ខុ សុត្តាភំ វិមាត្ថំ អនិមិត្តំ វិមាត្ថំ
 អប្បណិហិតំ វិមាត្ថំ សុត្តាភំ សមាជី អនិមិត្តំ
 សមាជី អប្បណិហិតំ សមាជី សមាជន្តិ សមាជន្តិ
 សមាជន្តិ សោ កិក្ខុ អប្បណិហិតស្នូ សមា-
 ជស្នូ លាភី វសី តេន កិក្ខុនា អប្បណិហិតា
 សមាជី សង្ខារតន្ត្រី កណ្តាលស្នូ អាចត្តិ ឧត្តរ-
 ស្នូ ។ អាណេយ្យោតិ អនុបសម្បទ្ធស្នូ យោ តេ
 វិហារេ វសី សោ កិក្ខុ សុត្តាភំ សមាជន្តិ អនិមិត្តំ
 សមាជន្តិ អប្បណិហិតំ សមាជន្តិ តិស្សោ វិជ្ជា ចត្តា-
 រោ សតិច្ឆន្ទោ ចត្តារោ សម្មច្ឆន្ទោ ចត្តារោ
 ឥន្ទ្រិយោ បញ្ច្រិយោ បញ្ច ពលាជី សត្ត តោជ្ឈង្គេ
 អរិយំ អន្ទ្រិកំ ឧត្តំ សោតាមន្តិដលំ សក-
 តាមន្តិដលំ អនាតាមន្តិដលំ អនាតាមន្តិដលំ សមាជន្តិ
 ។ ថេ ។ តស្ស កិក្ខុនោ រាតោ ចត្តា លោសោ ចត្តា
 មោហោ ចត្តា វត្តោ ឧត្តោ បរិវេណ បដិច្ចស្សន្តា

កិក្ខុនោបានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ (ត្រូវតាមត្ថិក្ខុន ។ តាក្យថា ប្រាប់
 គិតកុំខឹងយាយប្រាប់ចំពោះអនុបសម្បទ្ធនា កិក្ខុនាទៅក្នុងវិហាររបស់អ្នក
 កិក្ខុនោបានដល់ហើយ កំពុងដល់ ជាអ្នកដល់ឲ្យសុត្តាភវិមាត្ថ
 អនិមិត្តវិមាត្ថ អប្បណិហិតវិមាត្ថ សុត្តាភសមាជី អនិមិត្តសមាជី
 អប្បណិហិតសមាជី កិក្ខុនោជាអ្នកបានឲ្យអប្បណិហិតសមាជី កិក្ខុនោ
 ជាអ្នកស្ងាត់ក្នុងអប្បណិហិតសមាជី អប្បណិហិតសមាជី កិក្ខុនោ
 បានធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ (ត្រូវតាមត្ថិក្ខុន ។ តាក្យថា ប្រាប់
 គិតកុំខឹងយាយប្រាប់ចំពោះអនុបសម្បទ្ធនា កិក្ខុនាទៅក្នុងវិហាររបស់អ្នក
 កិក្ខុនោបានដល់ហើយឲ្យសុត្តាភសមាជន្តិ អនិមិត្តសមាជន្តិ អប្បណិ-
 ហិតសមាជន្តិ ត្រូវថា សតិច្ឆន្ទោ ឧត្តរោ សម្មច្ឆន្ទោ ឧត្តរោ ឧត្តរោ
 ពលៈ ៥ តោជ្ឈង្គ ៥ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៥ ដ៏ប្រសើរ សោតាមន្តិដល
 សកតាមន្តិដល អនាតាមន្តិដល អនាតាមន្តិដល ។ ថេ ។ កតៈកិក្ខុនោ
 បានលះបង់ហើយ តោសៈកិក្ខុនោបានលះបង់ហើយ តោហៈកិក្ខុនោបាន
 លះបង់ហើយ កតៈតោសៈតោហៈកិក្ខុនោបានឆ្លាក់ចេញហើយ បាន
 ដ៏ច្រើនចេញហើយ បានបន្ទាត់ចេញហើយ បានលាស់ចេញហើយ

និមិត្តសញ្ញាបទ

[៣២២] តេជ សមយេន ពុទ្ធា កតា សាវត្ថយំ
 វិហាតិ ជេតវនំ អនាថមិណ្ឌិតស្ស អាភមេ ។ តេជ
 ទោ បន សមយេន អាយស្មា ឧបនថ្នោ សក្យបុត្តោ
 ធាតុយេហំ ភិក្ខុហំ សន្និ កណ្ឌគតោ ហោតិ ។
 សោ សញ្ញាគង្គតំ សុត្តវិសដ្ឋិ អាចន្តី^(១) អាចន្តិកា
 សង្ឃំ តស្ស អាចន្តិយា បរិវាសំ យាចិ ។ តស្ស
 សង្ឃោ តស្ស អាចន្តិយា បរិវាសំ អនាសិ ។ តេជ
 ទោ បន សមយេន សាវត្ថយំ អញ្ញាតស្ស ឫតស្ស
 សង្ឃកតំ ហោតិ ។ សោ បរិវេសន្តោ^(២) កត្តត្ថោ អាស-
 នបរិយន្តោ ចិសីទំ ។ ធាតុយោ ភិក្ខុ តេ ឧបាសកោ
 ឯតទរោជំ ឯសោ អាវុសោ អាយស្មា ឧបនថ្នោ
 សក្យបុត្តោ កុម្មាតំ សម្មាវិទោ កុលុបកោ យេ
 វេវ ហត្ថេន សន្នាធម្យំ កុញ្ញតិ តេវេវ ហត្ថេន
 ឧបត្តមិកា អសុចិ មោចេសិ សោ សញ្ញាគង្គតំ

• ១. ច. សុត្តវិសដ្ឋិ អាចន្តី ។ ២. បរិវាសំ បរិវេសន្តោនិចិ ទិស្សា ។

សិក្ខាបទទី ៨

[៣២២] សម័យនោះ ព្រះកតវន្តសម្ពុទ្ធ កាលគង់នៅក្នុងជេតវន
 របស់អនាថមិណ្ឌិតសេដ្ឋី ទៀបត្រីសាវត្ថី ។ ព្រោះនោះឯង ឧបនុ
 សក្យបុត្រដ៏មានកាយប្រាណ្យោធម៌ពួកធម្មត្ថិយភិក្ខុ (ភិក្ខុមានពួក ៦) ។
 ឧបនុនោះ ត្រូវតាមគ្នាសញ្ញាគង្គតៈ (សង្ឃាទិសេស) ដើម្បីទឹកស្អាតឱ្យ
 ឃ្លាតចេញ ហើយបានសូមបរិវាសអំពីដំនុសង្ឃ ដើម្បីតាមគ្នានោះ ។ ដំនុ
 សង្ឃក៏បានឱ្យបរិវាសផល់ឧបនុនោះ ដើម្បីតាមគ្នានោះ ។ វេលានោះឯង
 ត្រីសាវត្ថីមានជនមួយពួក (គេបានចាត់ចែង) កត្តថ្វាយសង្ឃ ។
 ឯឧបនុនោះ កំពុងនៅក្នុងបរិវេសបានអង្គុយចុងកាសនៈក្នុងរោងកត្ត ។
 ពួកធម្មត្ថិយភិក្ខុក៏បាននិយាយប្រាប់បុរសកតាំងនោះថា ព្យាសោ ឧប-
 ននុសក្យបុត្រដ៏មានកាយនេះជាទិសរសើរ ជាដឹកនាំរបស់អ្នកទាំងឡាយ
 តែងតាំងភោជនវេលាគឱ្យ ដោយសព្វ ដោយវេលា យកវេលានោះ
 ឯងព្យាយាមធ្វើឱ្យទឹកអស្មុចិច្ចរចេញ ឧបនុនោះត្រូវតាមគ្នាសញ្ញាគង្គតៈ

បាវិស្សន្ត ឧសាវត្ថុ ឧសាវត្ថុ ឧសាវត្ថុ ឧសាវត្ថុ

បាវិស្សន្ត ឧសាវត្ថុ ឧសាវត្ថុ ឧសាវត្ថុ ឧសាវត្ថុ

សុត្តន្តបិដក អប្បិក្ក អប្បិក្ក អប្បិក្ក អប្បិក្ក អប្បិក្ក
 បរិវាស យាចិ ឧស្ស ឧស្ស ឧស្ស អប្បិក្ក
 បរិវាស អនាសិ ឧស បរិវាស^(១) អស្សន្តបិដក
 ឧស្សន្តបិដក ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិក្ក ។ យេ ។ តេ
 ឧស្សន្តបិដក ឧស្សន្តបិដក ឧស្សន្តបិដក ឧស្សន្តបិដក
 ឧស្សន្តបិដក ភិក្ខុ ភិក្ខុស្ស ឧស្សន្តបិដក អប្បិក្ក អប្បិក្ក
 សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស អនាសិ ឧស្សន្តបិដក ។ អនាសិ តេ ភិក្ខុ
 ភិក្ខុ ឧស្សន្តបិដក អនាសិ ឧស្សន្តបិដក ។ យេ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស
 ភិក្ខុ ភិក្ខុស្ស ឧស្សន្តបិដក អប្បិក្ក អប្បិក្ក
 សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស អនាសិ ឧស្សន្តបិដក ។ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ភិក្ខុ
 ភិក្ខុ ឧស្សន្តបិដក អនាសិ ឧស្សន្តបិដក ។ យេ ។ ឧស្សន្តបិដក
 ភិក្ខុ ភិក្ខុស្ស ឧស្សន្តបិដក អប្បិក្ក អប្បិក្ក
 អនាសិ ឧស្សន្តបិដក ឧស្សន្តបិដក ឧស្សន្តបិដក ឧស្សន្តបិដក
 ឧស្សន្តបិដក ។ យេ ។ ឧស្សន្តបិដក ឧស្សន្តបិដក ឧស្សន្តបិដក ឧស្សន្តបិដក

ព្រះបាទមហាស្ម័គ្រវរ្ម័ន ហើយបានសូមបរិវាសដល់ដំណុំសង្ឃ ដើម្បី
 តាមគ្នា ដំណុំសង្ឃក៏បានឱ្យបរិវាសដល់បន្ទុកនោះ ដើម្បីតាមគ្នា
 បន្ទុកនោះឱ្យកំពុងនៅបរិវាស ហើយអង្គុយនៅក្នុងវិបស្សនាសនៈ ។
 ពួកភិក្ខុណាបានសេចក្តីប្រាថ្នាដូច្នេះ ។ យេ ។ ពួកភិក្ខុនោះក៏បានបរិវាស និង
 ជៀស បន្ទុកនោះដូច្នេះ ពួកភិក្ខុនោះក៏បានបរិវាសដល់វិបស្សនាសនៈ ប្រាប់ដល់ពួក
 បេសកកម្មដ៏ស្មោះស្រស់អនុបសម្ពុទ្ធបុគ្គលសោះ ។ គ្រានោះ ភិក្ខុទាំងនោះ
 ក៏បានសេចក្តីនេះព្រះបាទមហាស្ម័គ្រវរ្ម័ន ។ យេ ។ ព្រះបាទមហាស្ម័គ្រវរ្ម័ន
 បានជ្រើសរើសស្រី ម្នាក់ក្នុងចំណោម បានឮថា អ្នកទាំងនោះបាន
 ប្រាប់ដល់ពួកបេសកកម្មដ៏ស្មោះស្រស់អនុបសម្ពុទ្ធបុគ្គលសោះ ពិតមែន ។ ពួក
 ភិក្ខុនោះក៏បានសេចក្តីនេះ សូមជ្រើសរើសប្រាស ការនោះពិតមែន ។ ព្រះ
 បាទមហាស្ម័គ្រវរ្ម័នបានជ្រើសរើសថា ម្នាក់ក្នុងចំណោម អ្នកទាំងនោះបាន
 អនុបសម្ពុទ្ធបុគ្គលសោះ ម្នាក់ក្នុងចំណោម អ្នកទាំងនោះបាន អំពីវិបស្សនាសនៈ
 នេះដ៏បានដឹកនាំពួកមនុស្សដែលមិនទាន់ជ្រើសរើស ឱ្យបានជ្រើសរើស
 ក៏ទៅដែរ ។ យេ ។ ម្នាក់ក្នុងចំណោម អ្នកទាំងនោះបានជ្រើសរើសរួច

១ បរិវាស បរិវាសន៍ វិស្សន្ត ។

សំគ្គាបដំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ យោ បទ ភិក្ខុ ភិក្ខុស្ស
 ធុដ្ឋលំ អាមត្តិ អនុបសម្បទ្ធស្ស អាហោយេយ្យ អញ្ញត្រ
 ភិក្ខុសម្មតិយា ធាតិវិញ្ញាណំ ។

[៣៤៣] យោ បទាតិ យោ យាទិសោ ។ បេ ។
 ភិក្ខុតិ ។ បេ ។ អយំ ឥមស្មី អន្តោ អនិច្ចេតោ
 ភិក្ខុតិ ។ ភិក្ខុស្សាតិ អញ្ញាស្ស ភិក្ខុស្ស ។ ធុដ្ឋលា
 ធាម អាមត្តិ ធីត្តារិ ច ចារាជីកាចិ តោស ច
 សង្ខារិសសា ។ អនុបសម្បទ្ធា ធាម ភិក្ខុញ
 ភិក្ខុចំញ បេយ្យា អវសេសោ អនុបសម្បទ្ធា ធាម ។
 អាហោយេយ្យាតិ អាហោយេតិ ឥត្តិយា កំ បុរិសស្ស កំ
 កហដ្ឋស្ស កំ បទូជិតស្ស កំ ។ អញ្ញត្រ ភិក្ខុ-
 សម្មតិយាតិ បេយ្យា ភិក្ខុសម្មតិ ។

[៣៤៤] អត្ថិ ភិក្ខុសម្មតិ អាមត្តិបរិយញ្ញា ច
 កុលបរិយញ្ញា អត្ថិ ភិក្ខុសម្មតិ កុលបរិយញ្ញា ច
 អាមត្តិបរិយញ្ញា អត្ថិ ភិក្ខុសម្មតិ អាមត្តិបរិយញ្ញា
 ច កុលបរិយញ្ញា ច អត្ថិ ភិក្ខុសម្មតិ ទេវ អាមត្តិ-
 បរិយញ្ញា ច កុលបរិយញ្ញា ។ អាមត្តិបរិយញ្ញា ធាម

ឧទ្ទិសេយ្យាថ យោ ភិក្ខុណាមួយ ប្រាប់ឧទ្ទិសេយ្យាថ យោ ភិក្ខុ
 ដល់អនុបសម្បទ្ធស្ស ត្រូវតាមតួប្រាំពីរ រៀបរយតែភិក្ខុដែលសង្ឃ
 សម្មតិប្រាប់ ។

[៣៤៥] ត្រីជាក្សថា ភិក្ខុណាមួយ បានសេចក្តីដូចគ្នាទាំង
 ប្រាំពីរសំគ្គាបដំ ១ ។ ពាក្យថា ភិក្ខុ គឺភិក្ខុដទៃ ។ តាមតួប្រាំ-
 ពីរ ២ ទាំងតាមតួសង្ខារិសសា ១៣ ឈ្មោះថា ឧទ្ទិសេយ្យា ។
 ដែលហៅថា អនុបសម្បទ្ធានោះ គឺលើកលែងភិក្ខុទាំងភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវ
 អំពីនោះ ហៅថា អនុបសម្បទ្ធានឹងអស់ ។ ពាក្យថា ប្រាប់ គឺភិក្ខុ
 ប្រាប់ដល់ស្រីក្តី ដល់ប្រុសក្តី ដល់គ្រូហ្មក្តី ដល់អ្នកប្បសក្តី ។ ពាក្យថា
 រៀបរយតែភិក្ខុដែលសង្ឃសម្មតិប្រាប់ គឺលើកលែងតែភិក្ខុដែលបាន
 សេចក្តីសម្មតិកំណត់សម្ប ។

[៣៤៦] ឯសេចក្តីសម្មតិរបស់ភិក្ខុដែលសង្ឃកំណត់ឱ្យមាន៤យ៉ាង
 គឺសម្មតិកំណត់តាមតួ មិនកំណត់ត្រកូល ១ សម្មតិកំណត់ត្រកូល មិន
 កំណត់តាមតួ ១ សម្មតិកំណត់តាមតួទាំងត្រកូល ១ សម្មតិមិនកំណត់
 តាមតួមិនកំណត់ត្រកូល ១ ។ ដែលហៅថា កំណត់តាមតួនោះ

ពាចរិត្តិយសលោ ធុរកិច្ចស្ម វេទនាបរិយាយ ធម្មតាវិជ្ជា

ពាចរិត្តិយសលោ ធុរកិច្ចស្ម វេទនាបរិយាយ ធម្មតាវិជ្ជា

អាចត្តិយោ បរិក្ខហិតាយោ ហោត្តិ ឯត្ថកាហិ អាចត្តិ-
 ហិ អាណេចតោតិ ។ កុលបរិយាយា នាម កុលាធិ
 បរិក្ខហិតាធិ ហោត្តិ ឯត្ថកេសុ កុលេសុ អាណេ-
 តោតិ ។ អាចត្តិបរិយាយា ច កុលបរិយាយា ច
 នាម អាចត្តិយោ ច បរិក្ខហិតាយោ ហោត្តិ កុលាធិ
 ច បរិក្ខហិតាធិ ហោត្តិ ឯត្ថកាហិ អាចត្តិហិ ឯត្ថ
 កេសុ កុលេសុ អាណេចតោតិ ។ ធម្ម អាចត្តិ-
 បរិយាយា ធុ កុលបរិយាយា នាម អាចត្តិយោ ច
 អបរិក្ខហិតាយោ ហោត្តិ កុលាធិ ច អបរិក្ខហិតាធិ
 ហោត្តិ ឯត្ថកាហិ អាចត្តិហិ ឯត្ថកេសុ កុលេសុ
 អាណេចតោតិ ។

[៣៤៥] អាចត្តិបរិយាយោ យា អាចត្តិយោ បរិក្ខហិ-
 តាយោ ហោត្តិ តា អាចត្តិយោ បរិយាយា អញ្ញាហិ អាចត្តិ-
 ហិ អាណេចតិ អាចត្តិ ចាចិត្តិយស្ម ។ កុលបរិយាយោ
 យាធិ កុលាធិ បរិក្ខហិតាធិ ហោត្តិ តាធិ កុលាធិ

និកាចត្តិ (ប្រៀប) ដែលសង្ខត្តិកំណត់ឱ្យហើយ ភិក្ខុដែលសង្ខត្តិក្រៅ
 ប្រាប់អាចត្តិប៉ុណ្ណោះ ។ ដែលហៅថា កំណត់ត្រកូល (នោះ) នីត្រកូល
 (ប្រៀប) ដែលសង្ខត្តិកំណត់ឱ្យហើយ ភិក្ខុដែលសង្ខត្តិក្រៅប្រាប់
 (អាចត្តិ) ដល់ត្រកូលប៉ុណ្ណោះ ។ ដែលហៅថា កំណត់អាចត្តិមិនកំណត់
 ត្រកូល (នោះ) និកាចត្តិ (ប្រៀប) ដែលសង្ខត្តិកំណត់ឱ្យហើយ មិនត្រកូល
 (ប្រៀប) ដែលសង្ខត្តិកំណត់ឱ្យហើយ ភិក្ខុដែលសង្ខត្តិក្រៅប្រាប់
 (អាចត្តិប៉ុណ្ណោះ) ដល់ត្រកូលប៉ុណ្ណោះបាន ។ ដែលហៅថា មិនកំណត់
 អាចត្តិមិនកំណត់ត្រកូល (នោះ) និកាចត្តិ (ប្រៀប) ដែលសង្ខត្តិមិនកំណត់ឱ្យ
 ហើយ មិនត្រកូល (ប្រៀប) ដែលសង្ខត្តិមិនកំណត់ឱ្យហើយ ភិក្ខុដែលសង្ខត្តិ
 សង្ខត្តិក្រៅប្រាប់អាចត្តិដែលសង្ខត្តិមិនកំណត់ឱ្យប៉ុណ្ណោះ ដល់ត្រកូលដែល
 សង្ខត្តិមិនកំណត់ឱ្យប៉ុណ្ណោះបាន ។

[៣៤៦] (ប្រៀប) ត្រង់ពាក្យថា កំណត់អាចត្តិ និកាចត្តិ
 ណាដែលសង្ខត្តិកំណត់ឱ្យហើយ ភិក្ខុមិនប្រាប់អាចត្តិទាំងនោះ ទៅ
 ប្រាប់ពួកអាចត្តិដទៃវិញ ត្រូវអាចត្តិបាចិត្តិយ ។ ពាក្យថា កំណត់
 ត្រកូល និកាចត្តិក្រៅណាដែលសង្ខត្តិកំណត់ឱ្យហើយ ភិក្ខុមិន

ឋានេត្តា អញ្ញេសុ កុលេសុ អាណេចតំ អាមត្តិ ចាចិត្តិ-
 យស្ស ។ អាមត្តិបរិយន្តេ ច កុលបរិយន្តេ ច យោ-
 អាមត្តិយោ បរិក្កមាតាយោ យោន្តំ តា អាមត្តិយោ ឋានេត្តា
 យោនិ កុលានិ បរិក្កមាតានិ យោន្តំ តានិ កុលានិ
 ឋានេត្តា អញ្ញាហិ អាមត្តិហិ អញ្ញេសុ កុលេសុ អាណ-
 េចតំ អាមត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។ ធម៌ អាមត្តិបរិយន្តេ ច
 កុលបរិយន្តេ អនាមត្តិ ។

[៣២៦] ទុដ្ឋល្លាយ អាមត្តិយា ទុដ្ឋល្លាមត្តិសញ្ញា
 អនុបសម្បទស្ស អាណេចតំ អញ្ញត្រិ កំតុសម្មតិយា
 អាមត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។ ទុដ្ឋល្លាយ អាមត្តិយា ធម៌-
 តំកោ អនុបសម្បទស្ស អាណេចតំ អញ្ញត្រិ កំតុសម្ម-
 តិយា អាមត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។ ទុដ្ឋល្លាយ អាមត្តិយា
 អទុដ្ឋល្លាមត្តិសញ្ញា អនុបសម្បទស្ស អាណេចតំ អញ្ញត្រិ
 កំតុសម្មតិយា អាមត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។

ប្រាប់ពួកត្រកូលនោះ បែបប្រាប់ត្រកូលទាំងឡាយដទៃវិញ ត្រូវអាមត្តិ
 បាចិត្តិយ ។ ពាក្យថា កំណត់អាមត្តិទីនិងកំណត់ត្រកូល គឺពួកអាមត្តិណា
 ដែលសង្ឃបានកំណត់ឱ្យក្តី ពួកត្រកូលណាដែលសង្ឃបានកំណត់ឱ្យក្តី
 កំពុងនោះមិនប្រាប់អាមត្តិទាំងនោះ មិនប្រាប់ត្រកូលទាំងនោះ ព្រោះប្រាប់
 អាមត្តិដទៃត ត្រកូលដទៃវិញ ត្រូវអាមត្តិបាចិត្តិយ ។ ពាក្យថា
 មិនកំណត់អាមត្តិ មិនកំណត់ត្រកូល (នោះ) គឺភិក្ខុនោះប្រាប់អនុបសម្បទ
 ហើយអាមត្តិណា ។ ត្រកូលណា ។ កំណែយ មិនត្រូវអាមត្តិឡើយ ។

[៣២៦] ទុដ្ឋល្លាមត្តិ ភិក្ខុដ៏ឈ្ងល់ថា ទុដ្ឋល្លាមត្តិ ហើយប្រាប់
 ដល់អនុបសម្បទ ត្រូវអាមត្តិបាចិត្តិយ វៀរលែងតែភិក្ខុដែលសង្ឃសម្មត
 ឱ្យប្រាប់ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងទុដ្ឋល្លាមត្តិ ហើយប្រាប់ដល់
 អនុបសម្បទ ត្រូវអាមត្តិបាចិត្តិយ វៀរលែងតែភិក្ខុដែលសង្ឃសម្មតឱ្យ
 ប្រាប់ ។ ទុដ្ឋល្លាមត្តិ ភិក្ខុសំគាល់ថាអទុដ្ឋល្លាមត្តិ ហើយប្រាប់ដល់អនុ-
 បសម្បទ ត្រូវអាមត្តិបាចិត្តិយ វៀរលែងតែភិក្ខុដែលសង្ឃសម្មតឱ្យប្រាប់ ។

ទសមសិក្ខាបទី

(៣២៩) តេជ សមយេន ឡោត្តា ភក្កា អាឡាវិយំ
វិហាតិ អត្តាឡាវេ ចេតិយេ ។ តេជ ចោ បដ សមយេន
អាឡាវិកា ភិក្ខុ ធរក្កត្ថំ ករោត្តា មហី ទណ្ឌិមិ
ទណ្ឌេន្តិមិ ។ មទុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ទិយន្តិ វិចារេន្តិ
កាចំ ហិ ជាម សមណា សក្យបុត្តិយា មហី ទណ្ឌិ-
ស្សន្តិមិ ទណ្ឌេស្សន្តិមិ ឯតិទ្រិយំ សមណា សក្យ-
បុត្តិយា ធីវ វិហាបេន្តិតិ ។ អស្សាសំ ចោ ភិក្ខុ តេសំ
មទុស្សាធំ ឧជ្ឈាយន្តាធំ ទិយន្តាធំ វិចារេន្តាធំ ។ យេ
តេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា ។ យេ ។ តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ទិយន្តិ វិចា-
រេន្តិ កាចំ ហិ ជាម អាឡាវិកា ភិក្ខុ មហី ទណ្ឌិស្សន្តិមិ
ទណ្ឌេស្សន្តិមិ ។ អថចោ តេ ភិក្ខុ ភក្កាតោ ឯត-
មត្ថំ ករោតេសំ ។ យេ ។ សច្ចំ តិរ តុម្ពេ ភិក្ខុវេ
មហី ទណ្ឌេមិ ទណ្ឌេមេមិ ។ សច្ចំ ភក្កាតិ ។

សិក្ខាបទទី ១០

(៣២៩) សមយោនា ព្រះកេតុសម្ពុទ្ធ កាលនឹងនៅអន្តរា-
ចេតិយ ក្បែរក្រុងនាឡាវិ ។ គ្រាពោះឯង ពួកនាឡាវិកកុ កាល
ធ្វើនៃកថា កំណើតដោយខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើអ្នកដទៃផ្សេងៗ ខ្លួនផងដែរ ។
មទុស្សតាំងឡាយកំណើតនោះស គំរងៀល បន្តបង្ហាបថា ពួកសមណៈជា
កូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យបុត្រមិនសមបើនឹងហ៊ានដឹកដោយខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើ
អ្នកដទៃផ្សេងៗ ខ្លួនផងដែរ ពួកសមណៈជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យ-
បុត្រហ៊ានបៀតបៀនវត្តសាវ័សមានផ្ទៃមួយ ។ ភិក្ខុតាំងឡាយបានឮ
មទុស្សតាំងនោះពាលទោស គំរងៀល បន្តបង្ហាបថា ពួកភិក្ខុណា
មានសេចក្តីប្រាថ្នាដ៏ធំ ។ យេ ។ ពួកភិក្ខុនោះកំណើតនោះស គំរងៀល
បន្តបង្ហាបថា ពួកនាឡាវិកកុ មិនគួរបើនឹងហ៊ានដឹកដោយខ្លួនឯងខ្លះ
ប្រើអ្នកដទៃផ្សេងៗ ខ្លួនផងដែរ ។ វេលាពោះឯង ភិក្ខុតាំងនោះ
ក្រាបទូលសេចក្តីខ្ចីចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ យេ ។ ព្រះអង្គ
ទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ បានឮថា អ្នកតាំងឡាយដឹក
ដោយខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើអ្នកដទៃផ្សេងៗ ខ្លួនផងដែរ ពិតមែនឬ ។ ភិក្ខុតាំង
នោះក្រាបទូលតបវិញថា សូមទ្រង់មេត្តាជ្រាស ការពោះពិតមែន ។

វិភង្គ ឡា គតិ កថំ ហំ ឆាម តុម្ពេ មោយបុរិសា
 បមរី ទណ្ឌស្សថមិ ទណ្ឌមេស្សថមិ ដីសុត្តំ ហំ
 មោយបុរិសា មនុស្សា បមរិយា ទេតំ មោយបុរិសា អប្ប-
 សន្នាធំ កំ បសាឆាយ បសន្នាធំ កំ ភិយ្យោកាភិយ
 ។ មេ ។ ឯវត្ថុ បទ ភិក្ខុវេ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យ
 ថ យោ បទ ភិក្ខុ បមរី ទណ្ឌយ្យ កំ ទណ្ឌ-
 មេយ្យ កំ ចាចិគ្គិយន្តិ ។

[៣៥០] យោ មចាតិ យោ យាធិសោ ។ មេ ។
 ភិក្ខុតិ ។ មេ ។ អយំ ឥមស្មី អត្ថេ អនិប្បេតា
 ភិក្ខុតិ ។ បមរី ឆាម ឆេ បមរិយា ជាតា ច បមរី
 អជាតា ច បមរី ។ ជាតា ឆាម បមរី សុទ្ធចម៌សុ
 សុទ្ធចម៌តា អប្បជាសាណា អប្បសត្វក អប្បត-
 វសា អប្បមរុត្តា អប្បកាលិតា យេកុយ្យន ចំសុ

ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បន្ទោសថា នែមោយបុរសទាំងឡាយ
 អ្នកទាំងឡាយ មិនគួរបើនិងហ៊ានដីកាដោយខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើអ្នកដទៃឲ្យដឹក
 ខ្លះ ឲ្យរំផងដីទេ ។ នែមោយបុរសទាំងឡាយ ព្រោះពួកមនុស្សមាន
 សេចក្តីសំគាល់ថាដែនដីជាក្នុងទានដីតែ នែមោយបុរសទាំងឡាយ អំពើ
 ដែលអ្នកធ្វើនេះ នឹងបានដឹកនាំពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាឲ្យជ្រះថ្លាឡើង
 ឬពួកជនដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរំលឹកវិភង្គជ្រះថ្លាឡើងស្រេច ។ មេ ។ ម្ចាស់
 ក៏កុំទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវសំដែងឡើងនូវសំព្វាបទនេះយ៉ាង
 នេះថា ក៏កុំណាមួយដឹកដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យដឹកក្តី ឲ្យរំផងដី
 ត្រូវពេបក្តីបាចិគ្គិយ ។

[៣៥១] ត្រង់ពាក្យថា ក៏កុំណាមួយ មានសេចក្តីដូចគ្នានឹង
 សំព្វាបទទី ១ នៃប្រាជ្ញាកណ្ត ។ ដែលហៅថា ដែនដី បានដល់
 ដែនដីមានពីរយ៉ាង គឺជាកបបរី ដែនដីមានដីច្រើនជាងក្នុងខៀវ ១
 អជាតបបរី ដែនដីមានដីតិចជាងក្នុងខៀវ ១ ។ ដែលហៅថា ជាកបបរី
 (ទោះ)គឺកាច់ដីសុទ្ធ ដីស្អិតសុទ្ធ ដីមានជ្រក មានក្រសែតិច មាន
 ចំណែកអម្បូរតិច មានក្រសែរាបតិច មានខ្យល់តិច មានកាច់ដីច្រើន

យេតុយ្យេន មត្តំតា អនុទ្ធាចំ វុទ្ធនំ ជាតា បឋវី ។
 យោចិ បំសុបុត្តោ វា មត្តំតាបុត្តោ វា អត្ថំតេ-
 តាគុដ្ឋាសំ ឱវុដ្ឋា អយម្យំ វុទ្ធនំ ជាតា បឋវី ។
 អជាតា នាម បឋវី សុទ្ធិចាសាណា សុទ្ធិសត្វា សុទ្ធិ-
 កម្មលា សុទ្ធិមនុស្សា សុទ្ធិតាលីកា អប្បបំសុ អប្ប-
 មត្តំតា យេតុយ្យេន ចាសាណា យេតុយ្យេន សត្វា
 យេតុយ្យេន កម្មលា យេតុយ្យេន មនុស្សា យេតុយ្យេន
 តាលីកា ទន្ធាបំ វុទ្ធនំ អជាតា បឋវី ។ យោចិ
 បំសុបុត្តោ វា មត្តំតាបុត្តោ វា ឧទកតាគុដ្ឋាសំ(១)
 ឱវុដ្ឋា អយម្យំ វុទ្ធនំ អជាតា បឋវី ។

[៣៩១] ទណេយ្យាតិ សយំ ទណាតិ អាចត្តិ
 ចាចិត្តិយស្ស ។ ទណាមេយ្យាតិ អញ្ចំ ទណាថេតិ
 អាចត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។ សតី អាណត្តោ តហុតំបិ
 ទណាតិ អាចត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។

១ ឧ. ឆ. ទមន្តគុដ្ឋាសំ ។

មានដីស្តុតាច្រើន ឬជាផែនដីតែម្តងដែលផុត គេកកហៅថា ជាតបឋវី ។
 ម្យ៉ាងទៀតគឺនាគាចម៍ដីណាភ្នំ គឺនាដីស្តុតណាភ្នំ ដែលមានភ្លៀងធ្លាក់
 ត្រូវបាន ៤ ខែ គឺនាខែឯង គេកកហៅថា ជាតបឋវីវិវេរ ។ ដែលហៅថា
 គេកកហៅ (នោះ) គឺផែនដីដែលមានជួរស្មុំ មានក្រសែស្មុំ មានប៉ៃ-
 ណែកអម្បូនស្មុំ មានក្រសែរំនេស្មុំ មានខ្សាច់ស្មុំ មានកាដំដីតិច
 មានដីស្តុតតិច មានជួរច្រើន មានក្រសែច្រើន មានប៉ៃណែកអម្បូនច្រើន
 មានក្រសែរំនេច្រើន មានខ្សាច់ច្រើន ជាផែនដីដែលគេផុតហើយ គេ
 គតកហៅថា អជាតបឋវី ។ ម្យ៉ាងទៀតគឺនាគាចម៍ដីណាភ្នំ គឺនាដីស្តុត
 ណាភ្នំ ដែលមានភ្លៀងធ្លាក់ចុះយេពី ៤ ខែមក ផែនដីនេះគេកកហៅ
 ហៅថា អជាតបឋវីវិវេរ ។

[៣៩២] ត្រីវិភាគ្យថា ដីកងាយខ្លួនឯង គឺកុំបង្គាប់ដោយខ្លួនឯង
 ត្រូវតាមភ្នំបាចិត្តិយ ។ ពាក្យថា ប្រែអ្នកដទៃឱ្យដឹក គឺកុំបង្គាប់អ្នកដទៃ
 ឱ្យដឹក ត្រូវតាមភ្នំបាចិត្តិយ ។ កុំបង្គាប់មនុស្សឱ្យដឹកកែម្តង មនុស្ស
 នោះទៅដឹកច្រើនជន ត្រូវតាមភ្នំបាចិត្តិយ (១) ។

[៣៥២] បឋវីយា បឋវីសញ្ញា ទណាតិ វា ទណាមេតិ

វា ភិទ្គតិ វា ភេតាមេតិ វា ធមាតិ វា ធមាមេតិ វា

អាមត្តិ ធមាតិ ធមាមេតិ ។ បឋវីយា វេសតិកោ ទណាតិ

វា ទណាមេតិ វា ភិទ្គតិ វា ភេតាមេតិ វា ធមាតិ វា

ធមាមេតិ វា អាមត្តិ ធមាតិ ធមាមេតិ ។ បឋវីយា អបឋវីសញ្ញា

ទណាតិ វា ទណាមេតិ វា ភិទ្គតិ វា ភេតាមេតិ វា

ធមាតិ វា ធមាមេតិ វា អាមត្តិ ។ អបឋវីយា បឋវីសញ្ញា

អាមត្តិ ធមាតិ ធមាមេតិ ។ អបឋវីយា វេសតិកោ អាមត្តិ

ធមាតិ ធមាមេតិ ។ អបឋវីយា អបឋវីសញ្ញា អបាមត្តិ ។

[៣៥៣] អបាមត្តិ សម្ម ជាន សម្ម ធមោ សម្ម

អាហា សម្មា អត្តោ សម្ម តាប្បយំ តាហោតិ

កណាតិ អសញ្ញា អសតិយា អជានន្តស្ស ឧម្ពត្ត

កស្ស អាទិកម្ពត្តស្សតិ ។

[៣៥២] ផែនដីមែន ភិក្ខុសំគាល់ថាផែនដី ហើយដឹកដោយខ្លួនឯង ក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យដឹកក្តី ចំណាយដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យចំណាយក្តី ដុតដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យដុតក្តី ត្រូវតាមភូមិច្បាប់ ។ ផែនដីមែន តែភិក្ខុមានសេចក្តីសន្សំ ហើយដឹកដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យដឹក ក្តី ចំណាយដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យចំណាយក្តី ដុតដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យដុតក្តី ត្រូវតាមភូមិច្បាប់ ។ ផែនដីមែន ភិក្ខុមានសេចក្តី សំគាល់ថាមិនមែនផែនដី ហើយដឹកដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យដឹកក្តី ចំណាយដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យចំណាយក្តី ដុតដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យដុតក្តី មិនត្រូវតាមភូមិច្បាប់ ។ ចំណែកមិនមែនផែនដី ភិក្ខុមានសេចក្តីសំគាល់ថាផែនដី ត្រូវតាមភូមិច្បាប់ ។ ចំណែកមិនមែនផែនដី ភិក្ខុមានសេចក្តីសន្សំ ត្រូវតាមភូមិច្បាប់ ។ ចំណែកមិនមែនផែនដី ភិក្ខុ សំគាល់ថាមិនមែនផែនដី មិនត្រូវតាមភូមិច្បាប់ ។

[៣៥៣] តាមភូមិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលគោរពថា អ្នកឯងចូរដឹង ខ្ញុំត្រូវតែ អ្នកឯងចូរឲ្យខ្ញុំត្រូវតែ អ្នកឯងចូរដាក់មកខ្ញុំត្រូវតែ អាត្មា ត្រូវតែដោយខ្លួន អ្នកឯងចូរឲ្យខ្ញុំត្រូវតែ ឲ្យដោយរបស់សមគួរ ដល់ភិក្ខុមិន បានក្រែង ដល់ភិក្ខុភ្នាក់ងារ ដល់ភិក្ខុកាលមិនដឹង ដល់ភិក្ខុចូត ដល់ភិក្ខុដើមបញ្ចក្តិ ។

តស្សន្ត្រាចំ ១

មុសាធិបសេសុត្តំ បទេសយ្យាយ វេ ធម៌
អញ្ញត្រិញ្ញតា ភូតា ទុដ្ឋល្យាបត្តិ ទណ្ឌនាតិ^(១) ។

ឧបាសិក្ខាចំ ខ្ពង់ ។

មុសាធិបសេសុត្តំ បទេសយ្យាយ^(២) ។

១ ឧបាសិក្ខាចំ ធម៌ ។ ២ ឧ. ធម៌ បទេសយ្យាយ ។

ចំនួនសិក្ខាបទក្នុងមុសាធិបសេសុត្តំ គឺ

- សម្បជានមុសាធិប ១ ឧបាសិក្ខា ១
- បទេសយ្យាយ ១ បទេសយ្យាយ ១
- បទេសយ្យាយ ១ ទុតិយបទេសយ្យាយ ១
- ឧបាសិក្ខា ១ ភូតាភេតិកៈ ១
- ទុដ្ឋល្យាបត្តិ ១ ចម្រើនណៈ ១

សិក្ខាបទទាំង ១០ ចប់ ។

មុសាធិបសេសុត្តំ គាត់ច្បាប់ ។

ភ្នំតាមរំភ័យ បរិមល់ក្បាបទំ

(៣៨៤) គេន សមយេន តុឆ្មោ ភក្ត អាឡវិយ៉
វិហារតំ អក្កាឡវ ទេតំយេ ។ គេន ទោ បន សមយេន
អាឡវិកា ភិក្ខុ ទេតំយេ កាហេន្តា រុក្ខំ ចិន្ទន្តិមំ
ទេនាបេន្តិមំ^(១) ។ អត្តាភរេនិ អាឡវិកា ភិក្ខុ រុក្ខំ
ចិន្ទន្តិ ។ ភស្មី រុក្ខោ អនិវត្តា ទេតំ តំ ភិក្ខុ
ឯតនភេន មា ភន្ត អត្តនា ភវនំ កក្កុកាមោ
មយ្ហំ ភវនំ ចិន្ទានំ^(២) ។ សោ ភិក្ខុ អនាមិយន្តោ
ចិន្ទិយេវ ភស្មា ច ទេតំយេ ទាវភស្មា ចាហំ
អាតោដេសិ ។ អនិទោ ភស្មា ទេតំយេ ឯតន-
ហោសិ យន្តចាហំ ឥមំ ភិក្ខុ ឥនេវ ជីវិតា វេរេ-
មេយ្យន្តំ ។ អនិទោ ភស្មា ទេតំយេ ឯតនហោសិ
ន ទោ មនេតំ^(៣) បដិវត្តិ យាហំ ឥមំ ភិក្ខុ ឥនេវ
ជីវិតា វេរេមេយ្យំ យន្តចាហំ កក្កុកា ឯតនភ័
អាហេយេយ្យន្តំ ។ អនិទោ សា ទេតំ យេន ភក្ត

ភ្នំតាមរំភ័យ សំក្បាបទំ ១

(៣៨៤) សមយេនា ព្រះភក្តុសមុទ្ធ កាលគង់នៅអន្តរា-
បេតិយ ទៀបត្រីភាឡវី ។ ត្រាចានេន ពួកភិក្ខុនៅក្នុងត្រីភាឡវី
កាលធ្វើទិវកម្ម ក៏នាំគ្នាដោយខ្លួនឯងនេះ ប្រើអ្នកដទៃឲ្យកាប់ខ្លះ ឲ្យដើម
ឈើ ។ នាភិក្ខុទម្រង់នៅត្រីភាឡវី កាប់ឈើមួយដើម ។ មាន
ទេវតា១អង្គស្រ្តីយេនាមដើមឈើនោះ បាទនិយាយពាក្យនេះទ័ង
ភិក្ខុនោះថា បពិត្រលោកម្ចាស់ លោកចង់ធ្វើទីនៅរបស់ខ្លួន មិនត្រូវ
កាប់ទីនៅរបស់ខ្លួនទេ ។ ភិក្ខុនោះមិនឆោត (ទ័ងពាក្យទេវតានោះ) ក៏ចេះរក
កាប់ឈើនោះទៅ ក៏ត្រូវដេញតបរបស់ទេវតានោះ ។ វេលានោះឯង
ទេវតានោះត្រិះរំផ្ទុះថា បើដូច្នោះ ខ្លួនអញត្រូវសម្លាប់ភិក្ខុនេះក្នុងទី
នេះ ។ ឧបាយនោះឯង ទេវតានោះត្រិះរំផ្ទុះវិញថា ខ្លួនអញសម្លាប់
ភិក្ខុនេះក្នុងទីនេះដោយអំពើណា , អំពើនេះមិនសមគួរដល់ខ្លួនអញសោះ
ទៀយ បើដូច្នោះ អញត្រូវត្រាចចូលសេចក្តីខឹងចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ
សុខ ។ ត្រាចានេន ទេវតានោះក៏ចូលទៅកាប់ព្រៃដ៏មានព្រះភាគ

កន្លង បោះពុម្ព ដ៏គួរឲ្យចងចាំ ទំព័រ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១០ ១១ ១២ ១៣ ១៤ ១៥ ១៦ ១៧ ១៨ ១៩ ២០ ២១ ២២ ២៣ ២៤ ២៥ ២៦ ២៧ ២៨ ២៩ ៣០ ៣១ ៣២ ៣៣ ៣៤ ៣៥ ៣៦ ៣៧ ៣៨ ៣៩ ៤០ ៤១ ៤២ ៤៣ ៤៤ ៤៥ ៤៦ ៤៧ ៤៨ ៤៩ ៥០ ៥១ ៥២ ៥៣ ៥៤ ៥៥ ៥៦ ៥៧ ៥៨ ៥៩ ៦០ ៦១ ៦២ ៦៣ ៦៤ ៦៥ ៦៦ ៦៧ ៦៨ ៦៩ ៧០ ៧១ ៧២ ៧៣ ៧៤ ៧៥ ៧៦ ៧៧ ៧៨ ៧៩ ៨០ ៨១ ៨២ ៨៣ ៨៤ ៨៥ ៨៦ ៨៧ ៨៨ ៨៩ ៩០ ៩១ ៩២ ៩៣ ៩៤ ៩៥ ៩៦ ៩៧ ៩៨ ៩៩ ១០០

តេជុបសង្កម្ពិ ឧបសង្កម្ពិត្វា កតតេវា ឯតមន្តំ អាហ-
 រេសិ ។ សាធុ សាធុ ទេវតេ សាធុ ទោ ត្វំ
 ទេវតេ តំ កិត្តំ ន ជីវិតា វេហេរេសិ សចន្ត ត្វំ ទេវតេ
 តំ កិត្តំ ជីវិតា វេហេរេយ្យាសិ ធម៌ ឬ ត្វំ ទេវតេ
 អប្បញ្ញំ បសវេយ្យាសិ កត្វ ត្វំ ទេវតេ អប្បកស្មី
 ឱកាសេ កុត្វា វិវិតា តស្មី ឧបកថាតិ ។ មនុស្សា
 ឧជ្ឈាយន្តំ ទិយន្តំ វិចារេន្តំ កាដំ ហិ ធាម សមណា
 សក្យបុត្តិយា កុត្វំ ធិន្តិស្សន្តិមំ ទេវាបេស្សន្តិមិ^(១)
 ឯកំទ្រិយំ សមណា សក្យបុត្តិយា ជីវំ វិចារេន្តិមំ ។
 អស្សោសំ ទោ កិត្តំ ទេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ
 ទិយន្តានំ វិចារេន្តានំ ។ យេ តេ កិត្តំ អប្បញ្ញា ។ បេ ។
 តេ ឧជ្ឈាយន្តំ ទិយន្តំ វិចារេន្តំ កាដំ ហិ ធាម
 អាឡវិកា កិត្តំ កុត្វំ ធិន្តិស្សន្តិមំ ទេវាបេស្សន្តិមិ^(២) ។

១-២ កត្តមំ ធម្មតេ ជីវាបេស្សន្តិមិ ទិស្សតិ ។

ត្រង់ទីដែលព្រះគង្គនឹងទៅ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានក្រាបចូល
 សេចក្តីខ្ពង់ខ្ពស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ (ដោយសព្វគ្រប់) ។ ព្រះសាស្តាង
 ម្ចាស់ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ទេវតា ពាក្យដែលអ្នកប្រែពាក្យណាស់
 ម្ចាស់ទេវតា អ្នកឯងមិនបានសម្លាប់ភិក្ខុនោះត្រូវពិតហើយ ម្ចាស់ទេវតា
 បើអ្នកសម្លាប់ភិក្ខុនោះក្នុងថ្ងៃនេះហើយ ម្ចាស់ទេវតា អ្នកឯងត្រូវ
 បានខ្ញុំបាបជាច្រើន ទៃទេវតា អ្នកឯងចូរត្រឡប់ទៅវិញចុះ ក្នុងវិ-
 ងលោកៈមានឈើមួយដើមយ៉ាងស្ងួត អ្នកឯងចូរទៅកាស្រយទុកឈើ
 នោះចុះ ។ មនុស្សទាំងឡាយ កំពោលទោស គំរេចៀល បន្ទុះ
 បង្ហាច់ថា ពួកសមណៈជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យបុត្រ មិនគួរនឹងហ៊ាន
 កាប់ដោយខ្លួនឯងផង ប្រើអ្នកដទៃឲ្យកាប់ផង ខ្ញុំដើមឈើសោះ ពួក
 សមណៈជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យបុត្រ វេចន៍ចៀកចៀនខ្ញុំអ្នកដែលមាន
 ជីវិតមានឆ្រើយតែ ១ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានឮពាក្យមនុស្សទាំងឡាយ
 នោះពោលទោស គំរេចៀល បន្ទុះបង្ហាច់ហើយ ។ ពួកភិក្ខុណា
 មានសេចក្តីប្រាថ្នាដ៏ធំ ។ បេ ។ ពួកភិក្ខុនោះ កំពោលទោស
 គំរេចៀល បន្ទុះបង្ហាច់ថា ពួកភិក្ខុនៅក្នុងត្រង់ណាខ្លះ មិនគួរនឹងហ៊ាន
 កាប់ដោយខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើអ្នកដទៃឲ្យកាប់ខ្លះ ខ្ញុំដើមឈើសោះ ។

មដថោ តេ ភិក្ខុ កតវត្ថា ឯតមត្ថំ អាហោចេស្មំ ។ មេ ។
 សច្ចំ តេ ភិក្ខុ កតវត្ថំ រុក្ខំ ចិន្ទេនិ ធនាបេជបិគី^(១) ។
 សច្ចំ កតវត្ថំ ។ វិគាហំ តុន្តោ កតវត្ថំ តេ ហំ
 នាម ភិក្ខុ មោឃបុរិសា រុក្ខំ ចិន្ទេស្សជបិ ធនាបេស្ស-
 ជបិ^(២) ជីវសញ្ញំនោ ហំ មោឃបុរិសា មនុស្សា រុក្ខស្មី
 នេតំ មោឃបុរិសា អប្បសន្នាធំ កំ មសាធាយ ម-
 សន្នាធំ កំ ភិយ្យោភាពិយ ។ មេ ។ ឯវត្ថុ បទ ភិក្ខុវ-
 តមំ សិក្ខាបទំ ឧត្តិសេយ្យាច ភូតតាមចាតត្យតាយ
 ចាចិត្តិយន្តំ ។

[៣៥៥] ភូតតាមា ឆាម បញ្ច តំជជាតាជិ មូល-
 តំជ ទទ្ធតំជ ជន្យតំជ អក្កតំជ តំជតំជមេ^(៣) ចញ្ចមំ ។

• ជិត្យាចេជិវិ ។ ២ ជិត្យាចេស្សជបិ ។ ៣ ខ. ម. ពិជិតិព្រូម ។

ត្រាគោ ភិក្ខុតាំងនោះបានត្រាបទូលសេចក្តីខ្លះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ។ មេ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ
 ពួកអ្នកតាំងឡាយតាមដោយខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើអ្នកដទៃឲ្យកាប់ខ្លះ ខ្ញុំដើម
 ឈើ ពិតមែនឬ ។ ភិក្ខុតាំងឡាយត្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រមមគ្គា
 ប្រោស ការនោះពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
 បន្ទោសថា ឲ្យពួកមោឃបុរស អ្នកតាំងឡាយមិនគួរបើនឹងហិនកាប់
 ដោយខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើអ្នកដទៃឲ្យកាប់ខ្លះ ខ្ញុំដើមឈើទេ នៃមោឃបុរស
 តាំងឡាយ ព្រោះពួកមនុស្សមានសេចក្តីសំគាល់ថាដើមឈើមានជីវិត
 នៃមោឃបុរសតាំងឡាយ អំពើដែលអ្នកធ្វើនេះនឹងបានដឹកនាំពួកមនុស្ស
 ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាឲ្យជ្រះថ្លាឡើង ឬពួកមនុស្សដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យ
 វិនិរតក្រៃជ្រះថ្លាឡើងក៏ទៅដែរ ។ មេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ អ្នកតាំង-
 ឡាយត្រូវរស់នៅជឿនឲ្យសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុធ្វើភូតតាម^(១) មាន
 ឈើនឹងស្លាប់ដើមឲ្យវិនាស ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

[៣៥៥] ពូជមាន ៥ យ៉ាងគឺ ពូជកើតពីមេមូល ១ ពូជកើត
 ពីដើម ១ ពូជកើតពីថ្នាក់ ១ ពូជកើតពីចុងបូកលំ ១ ពូជកើតពីពូជ
 (ឆីវ្យ) ១ ពូជទាំង ៥ នេះហៅថា ភូតតាម ។ ដែលហៅថា

• ភូតតាម សំដៅឈាមស្មៅនិងដើមឈើស្រស់ ដែលមានពូជផុសទៅទៀតបានជាដើម ។

មូលតិដ្ឋំ ឆាម ហឡ័ត្តិ^(១) សិទ្ធិវេ វចំ វចន្តំ អភិវសំ
 កាដុកកេហ៍ណិ ឧសិវំ ឧទ្ទមុត្តកំ យាធិ វា ប.
 ចន្ទាធិមិ អត្ថំ មូលេ ជាយន្តំ មូលេ សញ្ញាយន្តំ ឯតំ
 មុឡតិដ្ឋំ ឆាម ។ ចន្ទតិដ្ឋំ ឆាម អស្សន្នោ ធិត្រោឆោ
 បិលត្រោ ឧទ្ទមុត្តកំ កាដុកកេ កាដិវេឆោ យាធិ វា
 ចន្ទាធិមិ អត្ថំ ចន្ទេ ជាយន្តំ ចន្ទេ សញ្ញាយន្តំ
 ឯតំ ចន្ទតិដ្ឋំ ឆាម ។ ឧឡតិដ្ឋំ ឆាម ឧត្ថ មុឡ
 ចន្ទោ យាធិ វា ចន្ទាធិមិ អត្ថំ ចន្ទេ ជាយន្តំ ចន្ទេ
 សញ្ញាយន្តំ ឯតំ ឧឡតិដ្ឋំ ឆាម ។ អត្ថតិដ្ឋំ ឆាម
 អត្ថកំ ឧសិវំ ឆាម យាធិ វា ចន្ទាធិមិ អត្ថំ
 អត្ថេ ជាយន្តំ អត្ថេ សញ្ញាយន្តំ ឯតំ អត្ថតិដ្ឋំ ឆាម ។

១. ឧ. ប. ឧបិស្សិ ។

ពូជកើតពីមើមឫស (នោះសំដៅយក) មេត្រ ឬ លំដាប់ (ប្រសំ
 ភាពក្នុងស រវាង ស្បែកក្នុង ឆ័ត្រក្រញូត្រូ មិនតែប៉ុណ្ណោះ សូម្បីតែ
 តាំងឡាយដទៃណាកើតពីមើមឫស ដុះពីមើមឫស ក្នុងប៉ុណ្ណោះឈ្មោះ
 ថា ពូជកើតពីមើមឫស (ដូចគ្នា) ។ ដែលហៅថា ពូជកើតពីមើម
 (នោះសំដៅយក) មើមតោធិ មើមវិជ្រ មើមលៀម មើមល្អា មើមវិជ្រិត្រ
 មើមក្រសាំង មិនតែប៉ុណ្ណោះ សូម្បីតែតាំងឡាយដទៃណាកើតពីមើម ដុះ
 ពីមើម ក្នុងប៉ុណ្ណោះហៅថាពូជកើតពីមើម ។ ដែលហៅថា ពូជកើតពីក្នុង
 (នោះសំដៅយក) កំពៅ ឫស្សី ឆ័ត្រចុកស មិនតែប៉ុណ្ណោះ សូម្បីតែ
 តាំងឡាយដទៃណាកើតពីក្នុង ដុះពីក្នុង ក្នុងប៉ុណ្ណោះហៅថាពូជកើត
 ពីក្នុង ។ ដែលហៅថា ពូជកើតពីចុងឫស (នោះសំដៅយក) ដ៏
 លឿងលាក់ ស្លឹកវិគ្រ វល្លិអណ្តាតក្រកូត ម្យ៉ាងទៀតសូម្បីតែតាំងឡាយ
 ណាកើតពីចុងឫស ដុះពីចុងឫស ក្នុងប៉ុណ្ណោះហៅថាពូជកើតពីចុង
 ឫស (ដូចគ្នា) ។ ដែលហៅថា ពូជកើតពីពូជ (នោះសំដៅយក)

តឹងតឹង ឆាម មុត្តន្តរំ អបរណ្ណំ យាចិ វា មនន្តាចិមិ
អត្ថំ តឹង ជាយន្ត តឹង សញ្ញាយន្ត ឯតំ តឹងតឹង
ឆាម មត្តនំ ។

[៣៨៦] តឹង តឹងសញ្ញំ ជិន្នតិ វា គេតាមេតិ វា
កិន្នតិ វា គេតាមេតិ វា មចតិ វា មចាមេតិ វា អាមត្តិ
ចាចិន្នយស្ស ។ តឹង វេមតិគោ ជិន្នតិ វា គេតាមេតិ វា
កិន្នតិ វា គេតាមេតិ វា មចតិ វា មចាមេតិ វា អាមត្តិ
ទុក្ខាជស្ស ។ តឹង អតឹងសញ្ញំ ជិន្នតិ វា គេតាមេតិ
វា កិន្នតិ វា គេតាមេតិ វា មចតិ វា មចាមេតិ វា
អនាមត្តិ ។ អតឹង តឹងសញ្ញំ អាមត្តិ ទុក្ខាជស្ស ។
អតឹង វេមតិគោ អាមត្តិ ទុក្ខាជស្ស ។ អតឹង អតឹង-
សញ្ញំ អនាមត្តិ ។

មុត្តន្តរំ តឹង តឹងសញ្ញំ ជិន្នតិ វា គេតាមេតិ វា មចតិ វា មចាមេតិ វា អាមត្តិ
ចាចិន្នយស្ស ។ តឹង វេមតិគោ ជិន្នតិ វា គេតាមេតិ វា
កិន្នតិ វា គេតាមេតិ វា មចតិ វា មចាមេតិ វា អាមត្តិ
ទុក្ខាជស្ស ។ តឹង អតឹងសញ្ញំ ជិន្នតិ វា គេតាមេតិ
វា កិន្នតិ វា គេតាមេតិ វា មចតិ វា មចាមេតិ វា អាមត្តិ
ទុក្ខាជស្ស ។ តឹង អតឹងសញ្ញំ អាមត្តិ ទុក្ខាជស្ស ។
អតឹង វេមតិគោ អាមត្តិ ទុក្ខាជស្ស ។ អតឹង អតឹង-
សញ្ញំ អនាមត្តិ ។

[៣៨៦] តឹងតឹង ឆាម មុត្តន្តរំ តឹង តឹងសញ្ញំ ជិន្នតិ វា គេតាមេតិ វា
កិន្នតិ វា គេតាមេតិ វា មចតិ វា មចាមេតិ វា អាមត្តិ
ចាចិន្នយស្ស ។ តឹង វេមតិគោ ជិន្នតិ វា គេតាមេតិ វា
កិន្នតិ វា គេតាមេតិ វា មចតិ វា មចាមេតិ វា អាមត្តិ
ទុក្ខាជស្ស ។ តឹង អតឹងសញ្ញំ ជិន្នតិ វា គេតាមេតិ
វា កិន្នតិ វា គេតាមេតិ វា មចតិ វា មចាមេតិ វា អាមត្តិ
ទុក្ខាជស្ស ។ តឹង អតឹងសញ្ញំ អាមត្តិ ទុក្ខាជស្ស ។
អតឹង វេមតិគោ អាមត្តិ ទុក្ខាជស្ស ។ អតឹង អតឹង-
សញ្ញំ អនាមត្តិ ។

[៣៨៩] អបាមត្ថិ ឥមំ ជាទ ឥមំ ធម៌ ឥមំ
 អាហារ ឥមំ ធា អត្ថោ ឥមំ កម្យ័យំ ចុរោហិតំ ក-
 ណតិ អសញ្ញិតំ អសតិយា អជាទន្តស្ស ឧម្មត្ថកស្ស
 អាទិកម្មត្ថកស្សតិ ។

បរមសិប្បាចរំ ចំដ្ឋិតំ ។

[៣៩៧] ភាបក្កិមិនបានដល់ភិក្ខុដែលនិយាយថា អ្នកចូរដ៏ធំនៅ
 វត្តនេះ អ្នកចូរឲ្យនៅវត្តនេះ អ្នកចូរនាំមកនៅវត្តនេះ ភាគាត្រូវការជាយេ
 វត្តនេះ អ្នកចូរធ្វើនៅវត្តនេះឲ្យសមគួរ ដល់ភិក្ខុមិនបាទក្រែង ដល់ភិក្ខុភាគ
 ស្មារតី ដល់ភិក្ខុកាលមិនដឹង ដល់ភិក្ខុឆ្គួត ដល់ភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ។

សិប្បាចរេវីទធម៌ ។

ទុតិយសិក្ខាបទ

[៣៩៨] គេន សមយេន តុន្នោ ភគវំ កោសម្ព័យំ
 វិហរតិ យោសិកាមេ ។ គេន ទោ បទ សមយេន
 អាយស្មា ឆន្នោ សយំ អនាថា អាចិញ្ចា សង្ឃមាជ្ឈ
 អាបត្តិយា អនុយុញ្ជិយមា អញ្ញោធួញ្ចំ បដិចារតិ កោ
 អាបន្នោ ភី អាបន្នោ តិស្មី អាបន្នោ តងំ អាបន្នោ
 តំ ភណ្ឌេ ភី ភណ្ឌេវាតិ ។ យេ ភេ ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា
 ។ មេ ។ ភេ ឧជ្ឈាយន្តំ ទិយន្តំ វិហារេន្តំ តងំ ហំ ថាម
 អាយស្មា ឆន្នោ សង្ឃមាជ្ឈ អាបត្តិយា អនុយុញ្ជិយមា-
 ថោ អញ្ញោធួញ្ចំ បដិចារិស្សតិ កោ អាបន្នោ ភី អាបន្នោ
 តិស្មី អាបន្នោ តងំ អាបន្នោ តំ ភណ្ឌេ ភី
 ភណ្ឌេវាតិ ។ អថទោ ភេ ភិក្ខុ ភតវតោ ឯតមន្តំ
 អាហោចេសុំ ។ អថទោ ភគវំ អាយស្មន្តំ ឆន្តំ បដិប្បន្តំ

សិក្ខាបទទី ២

[៣៩៨] សម័យនោ ព្រះជីវិតិយសកាលគង្គន៍វក្កន៍យេសំតា-
 មេ ទៀបត្រីកោសម្ព័ ។ គ្រានោះឯង ធម្មភិក្ខុដ៏មានអាយុប្រព្រឹត្តអ-
 នាថាដោយខ្លួនឯង កាលភិក្ខុសាសន្តដោយកាបត្តិក្នុងកល្យាណជំនុំសង្ឃ
 កំពោលបិទបាំងទូរពាក្យដទៃដោយពាក្យដទៃ (គឺកោលពាក្យបន្ថែមបន្ថប់)
 ទៅវិញដោយពាក្យថា នរណាត្រូវកាបត្តិ ត្រូវកាបត្តិអ្វី ត្រូវកាបត្តិព្រះ
 ភ្នំអ្វី ត្រូវកាបត្តិដោយប្រការដូចម្តេច លោកទាំងឡាយកោលចំពោះ
 បុគ្គលណា លោកទាំងឡាយកោលថាអ្វី ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណាមាន
 សេចក្តីប្រាថ្នាភិប ។ មេ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ កំពោលចោស គង្គាជ្រិល
 បន្ទុះបង្ហាច់ថា ធម្មភិក្ខុដ៏មានអាយុ កាលភិក្ខុសាសន្តដោយកាបត្តិក្នុង
 កល្យាណជំនុំសង្ឃ ហើយមិនសមបើទិវកោលបិទបាំងទូរពាក្យដទៃដោយ
 ពាក្យដទៃថា នរណាត្រូវកាបត្តិ ត្រូវកាបត្តិអ្វី ត្រូវកាបត្តិព្រះភ្នំអ្វី
 ត្រូវកាបត្តិដោយប្រការដូចម្តេច លោកទាំងឡាយកោលចំពោះបុគ្គល
 ណា លោកទាំងឡាយកោលថាអ្វី ។ គ្រានោះឯង ភិក្ខុទាំងនោះ
 គ្រាបទូលសេចក្តីនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ គ្រានោះឯង
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សូរបញ្ជាក់ទៅនឹងធម្មភិក្ខុដ៏មានអាយុថា ម្ចាស់ធម្ម

សង្ខារំ ភិក្ខុំ ធម្មំ សង្ឃមន្តោ អាបត្តិយា អនុយុត្តិយ-
 មាធនា អញ្ញោធម្មំ បដិច្ចសិ កោ អាបន្តោ ។ យេ ។
 កី កណាថាតិ ។ សង្ខំ ភក្ខវតិ ។ វិការហិ តុត្ថោ ភក្ខវ
 កតំ ហិ ធាម ភំ មោឃបុរិស សង្ឃមន្តោ អាបត្តិយា
 អនុយុត្តិយមាធនា អញ្ញោធម្មំ បដិច្ចសិ កោ អា-
 បន្តោ ។ យេ ។ កី កណាថាតិ ធនំ មោឃបុរិស
 អប្បសន្នាធំ វា បសាធាយ ។ យេ ។ វិការហិត្វា ធម្មិ
 កតំ តត្វា ភិក្ខុ អាមន្តសំ ភេទហិ ភិក្ខុវ សង្ឃោ
 ធម្មស្ស ភិក្ខុនា អញ្ញាវាធនំ រោមេតុ ។ វាវេ បទ
 ភិក្ខុវ រោមេតុំ ត្បត្តេន ភិក្ខុនា បដិច្ចលេន សង្ឃោ
 ញាមេតតោ សុណាតុ មេ ភន្តេ សង្ឃោ អយំ
 ធនោ ភិក្ខុ សង្ឃមន្តោ អាបត្តិយា អនុយុត្តិយមាធនា

បានព្យាបាលនិកាយដែលភិក្ខុសាគស្សរដោយអាបត្តិក្នុងកណ្តាលដំខុសឱ្យ
 ហើយពោលបិទបាំងឱ្យពាក្យដទៃដោយពាក្យដទៃវិញថា នរណាត្រូវតា-
 បត្តិ ។ យេ ។ លោកទាំងឡាយពោលដូចម្តេច ពាក្យនេះពិតមែនឬ ។
 ឆ្លុះក្នុងក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រាស ពាក្យនេះពិតមែន ។
 ព្រះត្រាស់ប្រាប់ដំបូងព្រះភាគទ្រង់បន្ទោសថា នែមោឃបុរស អ្នកនឹង
 កាលដែលភិក្ខុសាគស្សរដោយអាបត្តិក្នុងកណ្តាលដំខុសឱ្យ ហើយមិនឱ្យប៉ើ-
 នឹងពោលបិទបាំងឱ្យពាក្យដទៃដោយពាក្យដទៃថា នរណាត្រូវតាបត្តិ
 ។ យេ ។ លោកទាំងឡាយពោលដូចម្តេច នែមោឃបុរស អំពើដែលអ្នកធ្វើ
 នេះនឹងបានជីវិតមនុស្សទាំងឡាយដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា ឱ្យបានជ្រះថ្លា
 ច្រើនតំទេ ។ យេ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បន្ទោស រួចទ្រង់ធ្វើឱ្យធម្មកថា
 ហើយត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើដូច្នេះ
 សង្ឃប្បវេណីកន្លងអញ្ញាវាធនកម្ម^(១) ដល់ឆ្នាំកុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 សង្ឃត្រូវលើកឱ្យអញ្ញាវាធនកម្មយ៉ាងនេះ ភិក្ខុដែលឈ្លាសអង្គអាចត្រូវ
 ប្រកាសសង្ឃឱ្យដឹងថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់
 ឱ្យពាក្យខ្ញុំ (ដូច) ឆ្លុះក្នុងនេះ កាលភិក្ខុសាគស្សរដោយអាបត្តិក្នុង
 កណ្តាលដំខុសឱ្យ ក៏ពោលបិទបាំងឱ្យពាក្យដទៃដោយពាក្យដទៃវិញ ។

១ អំពើដែលសង្ឃត្រូវធ្វើនិងភិក្ខុឧបាសម្ព័ន្ធពោលពាក្យដទៃ និងពោលពាក្យច្រើនឡប់ ។

អញ្ញោនត្ថំ បដិច្ចតិ ។ យទំ សង្ឃស្ស បត្តកាលំ
 សង្ឃោ នន្ទស្ស ភិក្ខុនោ អញ្ញាភិទតំ ហេមេយ្យ ។ ឯសា
 ញត្ថំ ។ សុណាតុ មេ កន្ថេ សង្ឃោ អយំ នន្ទោ ភិក្ខុ
 សង្ឃមជ្ឈេ អាចត្តិយា អនុយុត្តិយនាទោ អញ្ញោនត្ថំ
 បដិច្ចតិ ។ សង្ឃោ នន្ទស្ស ភិក្ខុនោ អញ្ញាភិទតំ ហេ-
 មេតិ ។ យស្សាយស្មតោ ទមតិ នន្ទស្ស ភិក្ខុនោ អញ្ញា-
 ភិទតស្ស ហេមនា សោ តុណ្ហស្ស យស្ស នក្ខមតិ
 សោ ភាសេយ្យ ។ ហេមីតំ សង្ឃោ នន្ទស្ស ភិក្ខុនោ
 អញ្ញាភិទតំ ។ ទមតិ សង្ឃស្ស តស្មា តុណ្ហំ ។ ឯវមេតំ
 នាវយាមីតិ ។

[៣៨៩] អថទោ កកវា អាយស្មន្តំ នន្ទំ អនេក-
 បរិយាយេន វិគាហិត្វា ទុក្ខាភាយ ។ ថេ ។ ឯវញ្ច បទ
 ភិក្ខុវេ ឥមំ សំក្កាបទំ ទុក្ខសេយ្យេន អញ្ញាភិទតោ
 បាធិត្ថយន្តំ ។ ឯវញ្ចំ កកវតា ភិក្ខុនំ សំក្កាបទំ
 បញ្ចត្ថំ ហេតិ ។

បើកម្មមានកាលសមគួរដល់សង្ឃហើយ សង្ឃត្រូវលើកទៅអញ្ជាត់ទកកម្ម
 ដល់នន្ទភិក្ខុ ។ នេះជាវាចាសម្រាប់ផ្ញើសង្ឃទូរដ៏ធំ ។ បពិត្រ
 ព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំពាក្យខ្ញុំ (ជូរត) នន្ទភិក្ខុនេះ
 កាលភិក្ខុសាតស្សរោយគាច់ភ្នំ ក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃ ក៏ពោលបិទ
 បាំងខ្ញុំពាក្យដទៃដោយពាក្យដទៃវិញ ។ ដទ្បានេះ ព្រះសង្ឃលើក
 ទៅអញ្ជាត់ទកកម្មដល់នន្ទភិក្ខុ ។ ការលើកទៅអញ្ជាត់ទកកម្មដល់នន្ទ-
 ភិក្ខុ ។ សមគួរដល់លោកម្ចាស់អង្គណា លោកម្ចាស់អង្គនោះគួរស្រៀម
 (បើ) មិនសមគួរដល់លោកម្ចាស់អង្គណាទេ លោកម្ចាស់អង្គនោះ
 ត្រូវពាលឡើង ។ អញ្ជាត់ទកកម្ម សង្ឃបាទាលើកដល់នន្ទភិក្ខុហើយ ។
 អញ្ជាត់ទកកម្មសមគួរដល់សង្ឃហើយ ព្រោះហេតុនោះបាទជាព្រះសង្ឃ
 ស្រៀមនៅ ។ ខ្ញុំចាំទុកទៅរឿងនេះ ដោយតិរិយាស្យមនោយ៉ាងនេះ ។

[៣៩០] ត្រាឆាន ព្រះជំទាវព្រះភាគទ្រង់បាទសន្ទភិក្ខុដ៏មាន
 អាយុ ដោយអនេកបរិយាយ ។ ថេ ។ ហើយទ្រង់ត្រាស់ថា ខ្លាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយត្រូវសំដែងឡើងខ្ញុំសំក្កាបទនេះយ៉ាងនេះថា
 ភិក្ខុត្រូវអបម្ពិបាចិត្តិយ ព្រោះពាលខ្ញុំពាក្យដទៃ ។ សំក្កាបទនេះ
 ព្រះជំទាវព្រះភាគបាទបញ្ចក្កដល់ភិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះហើយ ។

[៣៦០] តេជ ទោ បទ សមយេន អាយស្កា
 ធន្នោ សង្ឃមជ្ឈោ អាចត្តិយា អនុយុញ្ញិយមាថោ អញ្ញ-
 ចញ្ញំ បដិច្ចេន្នោ អាចត្តំ អាចជ្ជិស្សាមីតិ តុណ្ហិក្ខតោ
 សង្ឃំ វិហាសេតិ ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បជ្ជា ។ បេ ។
 តេ ទុដ្ឋាយន្តំ ទិយន្តំ វិហារេន្តំ កតំ ហំ ឆាម អាយស្កា
 ធន្នោ សង្ឃមជ្ឈោ អាចត្តិយា អនុយុញ្ញិយមាថោ តុណ្ហិ-
 ក្ខតោ សង្ឃំ វិហាសេស្សតីតិ ។ អថទោ តេ ភិក្ខុ កត-
 វតោ ឯតមត្ថំ អាហារេសុំ ។ បេ ។ អថទោ កតវា
 អាយស្កន្តំ ធន្តំ បដិច្ចន្តំ សន្តំ តំវ ត្វំ ធន្ត សង្ឃមជ្ឈោ
 អាចត្តិយា អនុយុញ្ញិយមាថោ តុណ្ហិក្ខតោ សង្ឃំ វិហា-
 សេសីតិ ។ សន្តំ កតវាតិ ។ វិហារំ តុច្ឆោ កតវា កតំ
 ហំ ឆាម ត្វំ មោឃបុរិស សង្ឃមជ្ឈោ អាចត្តិយា អនុ-
 យុញ្ញិយមាថោ តុណ្ហិក្ខតោ សង្ឃំ វិហាសេស្សសំ ទេតំ
 មោឃបុរិស អប្បសន្នាធំ វា បសាទាយ ។ បេ ។

[៣៦០] សម័យនោះឯង ឆ្នាំកុំដំបាច់អាយុ កាលភក្តុក់ភក្តុ
 សាកសួរ ដោយភាបត្តិក្នុងកណ្តាលដំបូរសង្ឃ ក៏គិតជាអាត្មាអញ្ញកាល
 ពោលបិទបំបាំងនូវពាក្យដទៃដោយពាក្យដទៃ មុនជាដំបូងត្រូវតែបង្ក (មិន
 ខានឡើយ) ហើយក៏ស្ងៀមនៅមិនស្តី ឆាំឱ្យសង្ឃលំបាក ។ ភក្តុកុំ
 ឡាយណាមានសេចក្តីប្រាថ្នាដទៃ ។ បេ ។ ភក្តុកុំឡាយនោះ
 ក៏ពោលទោស ក៏ដង្ហើម បន្តបន្តាប់ថា ឆ្នាំកុំដំបាច់អាយុ កាលភក្តុ
 សាកសួរដោយភាបត្តិក្នុងកណ្តាលដំបូរសង្ឃ មិនសមបើមិនស្ងៀមនៅមិន
 ស្តីឆាំឱ្យសង្ឃលំបាកសោះ ។ គ្រានោះ ភក្តុកុំដំបាច់នោះក្រាបចូលសេចក្តីខ្លះ
 ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ បេ ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ទ្រង់ត្រាស់សួរឆ្នាំកុំដំបាច់អាយុថា ខែឆ្នេ បានច្បាស់អ្នកឯងកាលដែល
 ភក្តុសាកសួរដោយភាបត្តិក្នុងកណ្តាលដំបូរសង្ឃ ហើយស្ងៀមនៅមិនស្តី
 ឆាំឱ្យសង្ឃលំបាក ពិតមែនឬ ។ ឆ្នាំកុំក្រាបចូលថា សូមទ្រង់មេត្តា
 ប្រោស ការនោះពិតមែន ។ ព្រះត្បូងជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់
 បន្ទោសថា ខែមោឃបុរស អ្នកឯង កាលដែលភក្តុសាកសួរដោយ
 ភាបត្តិក្នុងកណ្តាលដំបូរសង្ឃ មិនសមបើមិនស្ងៀមនៅមិនស្តីឆាំឱ្យសង្ឃ
 លំបាកទេ ខែមោឃបុរស អំពើដែលអ្នកធ្វើនេះ មិនបានដឹកនាំមនុស្ស
 ចាំឱ្យឡាយដែលមិនបានជ្រះថ្លា ឱ្យជ្រះថ្លាឡើងពីទៅដៃ ។ បេ ។

វិហសកំ ធម្មំ កងំ កត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ តេនហិ
 ភិក្ខុវេ សង្ឃោ ធម្មស្ស ភិក្ខុនោ វិហសកំ ហេមេតុ ។
 ឯវត្ថុ មន ភិក្ខុវេ ហេមេតតំ ព្យត្តេន ភិក្ខុនា បដិសេសន
 សង្ឃោ ញាបេតតោ សុណាតុ មេ កន្តេ សង្ឃោ អយំ
 ធម្មោ ភិក្ខុ សង្ឃមជ្ឈេ អាបត្តិយា អនុយុញ្ញិយមាតោ
 គុណ្ឌិកូតោ សង្ឃំ វិហសេតិ ។ យទំ សង្ឃស្ស
 ធម្មតតលំ សង្ឃោ ធម្មស្ស ភិក្ខុនោ វិហសកំ ហេ-
 មេយ្យ ។ ឯសា ញត្ថិ ។ សុណាតុ មេ កន្តេ សង្ឃោ
 អយំ ធម្មោ ភិក្ខុ សង្ឃមជ្ឈេ អាបត្តិយា អនុយុញ្ញិ-
 យមាតោ គុណ្ឌិកូតោ សង្ឃំ វិហសេតិ ។ សង្ឃោ
 ធម្មស្ស ភិក្ខុនោ វិហសកំ ហេមេតិ ។ យស្សាយស្មតោ
 ទមតំ ធម្មស្ស ភិក្ខុនោ វិហសតស្ស ហេមតា
 សោ គុណ្ឌស្ស យស្ស ធម្មមតំ សោ កាសេយ្យ ។

ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ចម្រើន ឮទ្រង់ធ្វើឲ្យធម្មតា ហើយត្រាស់
 ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើដូច្នោះ សង្ឃបូរណ៍កន្លែង
 វិហសកម្ម^(១)ដល់ឆ្នេរភិក្ខុចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ឃត្រូវ
 លើកឲ្យវិហសកម្មយ៉ាងនេះ គឺភិក្ខុដែលរាងវែងអាចឆ្លុះផ្លៀងសង្ឃឲ្យ
 ដឹងថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ឲ្យចោទ្យង់ (ផ្សំត)
 ឆ្នេរភិក្ខុនេះ កាលដែលភិក្ខុសាកសួរ ដោយភាបត្តិក្នុងកល្លាលដ៏ខ្ពស់សង្ឃ
 ក៏ស្ងៀមនៅមិនស្តី តាំងឲ្យសង្ឃលំបាក ។ បើកម្មមានកាលដ៏សមគួរ
 ដល់សង្ឃហើយ សង្ឃត្រូវលើកឲ្យវិហសកម្មដល់ឆ្នេរភិក្ខុ ។ នេះ
 ជាតាក្សត្រៀងសង្ឃឲ្យដឹង ។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូម
 ព្រះសង្ឃស្តាប់ឲ្យចោទ្យង់ (ផ្សំត) ឆ្នេរភិក្ខុនេះ កាលដែលសង្ឃសាក
 សួរដោយភាបត្តិក្នុងកល្លាលដ៏ខ្ពស់សង្ឃ ក៏ស្ងៀមនៅមិនស្តី តាំងឲ្យសង្ឃ
 លំបាក ។ ឥឡូវសង្ឃលើកឲ្យវិហសកម្មដល់ឆ្នេរភិក្ខុ ។ កាលដែល
 លើកឲ្យវិហសកម្មដល់ឆ្នេរភិក្ខុ សមគួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា
 លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះត្រូវស្ងៀមនៅ (បើ) មិនសមគួរដល់លោក
 ដ៏មានអាយុអង្គណាទេ លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះ ត្រូវចោលច្រើន ។

១ កំណើតសង្ឃត្រូវធ្វើដល់កំណត់សំឡេងសង្ឃឲ្យដឹងសេចក្តីលំបាក ។

[៣៦៣] វិហាសកោ ជាម សង្ឃមជ្ឈេ វត្ថុស្មី
 វា អាចន្តិយា វា អនុយុត្តិយមាថោ តំ ធន គោដេតុកាមោ
 តំ ធន ឧត្តរាដេតុកាមោ តុណ្ហិក្ខតោ សង្ឃំ វិហាសេតិ
 ឯសោ វិហាសកោ ជាម ។

[៣៦៤] អរោមិតេ អញ្ញារាជតេ សង្ឃមជ្ឈេ វត្ថុស្មី
 វា អាចន្តិយា វា អនុយុត្តិយមាថោ តំ ធន គោដេតុ-
 កាមោ តំ ធន ឧត្តរាដេតុកាមោ អញ្ញោធម្មំ បដិចារតិ
 កោ អាចន្តោ តី អាចន្តោ តីស្មី អាចន្តោ តាចំ
 អាចន្តោ តំ កណ្តាចំ តី កណ្តាចាតំ អាចន្តំ ឧត្តរាដេតុកាមោ ។
 អរោមិតេ វិហាសកោ សង្ឃមជ្ឈេ វត្ថុស្មី វា អាចន្តិយា
 វា អនុយុត្តិយមាថោ តំ ធន គោដេតុកាមោ តំ ធន
 ឧត្តរាដេតុកាមោ តុណ្ហិក្ខតោ សង្ឃំ វិហាសេតិ អាចន្តិ
 ឧត្តរាដេតុកាមោ ។

[៣៦៥] វេទនាហោថា ធ្វើឱ្យសង្ឃបុរោសេចក្តីលំបាក (នោះ) គឺ
 ភិក្ខុ (ណាមួយ) ដែលភិក្ខុកំពុងសាកសួរចំពោះវត្ថុ ចំពោះកាចក្តី ក្នុង
 កណ្តាលដំនុស្ស មិនប្រាថ្នាដំនើរពាលទូរវត្ថុនឹងកាចក្តីនោះ មិនប្រាថ្នាដំនើរ
 បង្កើតទូរវត្ថុនឹងកាចក្តីនោះ ហើយស្ងៀមមិនស្តី ដំនើរសង្ឃបុរោសេចក្តី
 លំបាក ភិក្ខុនោះឈ្លានថាធ្វើឱ្យសង្ឃបុរោសេចក្តីលំបាក ។

[៣៦៦] កាលបើអញ្ញារាជកម្មសង្ឃមិនបានលើកឡើងទេ ភិក្ខុ
 (ណាមួយ) ដែលភិក្ខុកំពុងសាកសួរចំពោះវត្ថុ ចំពោះកាចក្តី ក្នុង
 កណ្តាលដំនុស្ស ហើយមិនប្រាថ្នាដំនើរពាលទូរវត្ថុនឹងកាចក្តីនោះ មិន
 ប្រាថ្នាដំនើរបង្កើតទូរវត្ថុនឹងកាចក្តីនោះ ត្រឡប់ជាពាលចំបាំងទូរ
 ពាក្យដទៃដោយពាក្យដទៃទៀតថា នរណាបានត្រូវកាចក្តី ត្រូវកាចក្តីអ្វី
 ត្រូវកាចក្តីព្រោះអ្វី ត្រូវកាចក្តីដោយប្រការដូចម្តេច លោកទាំងឡាយ
 ពេលនឹងនរណា លោកទាំងឡាយពេលដូចម្តេច ភិក្ខុនោះត្រូវកាចក្តី
 ទុក្ខដ ។ កាលបើវិហាសកម្មដែលសង្ឃមិនបានលើកឡើងទេ ភិក្ខុណា
 ដែលភិក្ខុកំពុងសាកសួរចំពោះវត្ថុ ចំពោះកាចក្តី ក្នុងកណ្តាលដំនុស្ស
 ហើយមិនប្រាថ្នាដំនើរពាលទូរវត្ថុនឹងកាចក្តីនោះ មិនប្រាថ្នាដំនើរបង្កើត
 ទូរវត្ថុនឹងកាចក្តីនោះ ស្ងៀមមិនស្តី ដំនើរសង្ឃបុរោសេចក្តីលំបាក ភិក្ខុ
 នោះត្រូវកាចក្តីទុក្ខដ ។

[៣៦៥] ពេលនោះ អញ្ញវរុណកោ សង្ឃមជ្ឈេ វត្តស្មី
 វា អាមត្តិយា វា អនុយុត្តិយមាលោ តំ ន កាដេតុ-
 កាមោ តំ ន ឧត្តរាដេតុកាមោ អញ្ញេត្តំ បដិច្ចតិ
 កោ អាមត្តោ វេ វេ ។ កំ កណ្តាថាតិ អាមត្តិ មា-
 ចិត្តិយស្ស ។ ពេលនោះ វិហាសកោ សង្ឃមជ្ឈេ វត្តស្មី
 វា អាមត្តិយា វា អនុយុត្តិយមាលោ តំ ន កាដេ-
 តុកាមោ តំ ន ឧត្តរាដេតុកាមោ តុណ្ហិកូតោ សង្ឃ
 វិហាសេតិ អាមត្តិ មាចិត្តិយស្ស ។

[៣៦៦] ឧដ្ឋកម្មេ ឧដ្ឋកម្មសញ្ញំ អញ្ញវរុណកោ
 វិហាសកោ អាមត្តិ មាចិត្តិយស្ស ។ ឧដ្ឋកម្មេ វេមតិកោ
 អញ្ញវរុណកោ វិហាសកោ អាមត្តិ មាចិត្តិយស្ស ។
 ឧដ្ឋកម្មេ អឧដ្ឋកម្មសញ្ញំ អញ្ញវរុណកោ វិហាសកោ
 អាមត្តិ មាចិត្តិយស្ស ។ អឧដ្ឋកម្មេ ឧដ្ឋកម្មសញ្ញំ

[៣៦៧] កាលបើអញ្ញវរុណកម្មដែលសង្ឃបានលើកឡើងហើយ
 ភិក្ខុ(ណាមួយ)ដែលភិក្ខុកំពុងសាកសួរចំពោះវត្តភ្នំ ចំពោះអាមត្តិភ្នំ ក្នុង
 កណ្តាលជំនុំសង្ឃ ហើយមិនប្រាថ្នាទិវិពោលនូវវត្តភ្នំនិងអាមត្តិនោះ មិន
 ប្រាថ្នាទិវិបើកឡើងនូវវត្តភ្នំនិងអាមត្តិនោះ តែច្បាប់ជាពោលបិទបាំងនូវពាក្យ
 ដទៃដោយពាក្យដទៃវិញថា នរណាត្រូវអាមត្តិ វេ វេ ។ លោកចាំ
 ឡាយពោលដូចម្តេច ភិក្ខុនោះត្រូវអាមត្តិបាចិត្តិយ ។ កាលបើវិហាសក-
 កម្មដែលសង្ឃបានលើកឡើងហើយ ភិក្ខុ(ណាមួយ)ដែលភិក្ខុកំពុងសាក
 សួរចំពោះវត្តភ្នំ ចំពោះអាមត្តិភ្នំ ក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ មិនប្រាថ្នាទិវិ
 ពោលនូវវត្តភ្នំនិងអាមត្តិនោះ មិនប្រាថ្នាទិវិបើកឡើងនូវវត្តភ្នំនិងអាមត្តិនោះស្រ្តីម
 មិនស្តី ទាំងសង្ឃបានសេចក្តីលំបាក ភិក្ខុនោះត្រូវអាមត្តិបាចិត្តិយ ។

[៣៦៨] កម្មប្រកបដោយធម៌ ភិក្ខុសំគាល់ថាកម្មប្រកបដោយធម៌
 តែពោលនូវពាក្យដទៃ ទាំងសង្ឃបានសេចក្តីលំបាក ត្រូវអាមត្តិ
 បាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងកម្មប្រកបដោយធម៌ ហើយ
 ពោលនូវពាក្យដទៃ ទាំងសង្ឃបានសេចក្តីលំបាក ត្រូវអាមត្តិបាចិត្តិយ ។
 កម្មប្រកបដោយធម៌ ភិក្ខុមានសេចក្តីសំគាល់ថាកម្មមិនប្រកបដោយធម៌វិញ
 ហើយពោលនូវពាក្យដទៃ ទាំងសង្ឃបានសេចក្តីលំបាក ត្រូវអាមត្តិ
 បាចិត្តិយ ។ កម្មមិនប្រកបដោយធម៌ ភិក្ខុមានសេចក្តីសំគាល់ថាកម្ម

អាបត្តិ ធុត្តាជស្ប ។ អនធម្មតម្ក វេមតិកោ អាបត្តិ
ធុត្តាជស្ប ។ អនធម្មតម្ក អនធម្មតម្មសញ្ញា អាបត្តិ
ធុត្តាជស្ប ។

(៣៦៧) អនាបត្តិ អដាទាត្តា បុច្ឆតិ តិលាលោ
ន កាលេតិ សង្ឃស្ប កណ្តាចំ វា កាលយោ វា
វិគ្គយោ វា វិវាទោ វា កវិស្សតីតិ ន កាលេតិ សង្ឃកេនោ
វា សង្ឃរាជិ វា កវិស្សតីតិ ន កាលេតិ អនធម្មន
វា វត្តន វា ន កម្មាវហស្ប វា កម្មំ កវិស្សតីតិ
ន កាលេតិ ឧប្បត្តកស្ប អាទិកម្មត្តកស្បាតិ ។

ទុក្ខិយសិក្ខាបទំ ខំដឹកំ ។

ប្រកបដោយធម៌ ត្រូវតាមត្តិទុក្ខដ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងកម្មមិន
ប្រកបដោយធម៌ ត្រូវតាមត្តិទុក្ខដ ។ កម្មមិនប្រកបដោយធម៌ ភិក្ខុសំគាល់
ជាកម្មមិនប្រកបដោយធម៌ ត្រូវតាមត្តិទុក្ខដ ។

(៣៦៨) កាបត្តិមិនត្រូវដល់ភិក្ខុដែលមិនដឹងសេចក្តីហើយសួរ ដល់
ភិក្ខុដែលមានជម្ងឺហើយមិនចំណាយ ដល់ភិក្ខុដែលមិនចំណាយដោយគិត
ថា កាលន្ត ហេតុប្រកួតប្រកាន់ ជម្លោះ វិវាទនឹងនាំឲ្យរាល់ដល់សង្ឃ ដល់
ភិក្ខុដែលមិនចំណាយដោយគិតថា ក្រែងសង្ឃបកក្ខា(ឬ)ក្រែងសង្ឃថ្នាំ
ថ្នាក់នឹងគ្នា ដល់ភិក្ខុដែលមិនចំណាយដោយគិតថា សង្ឃមុខជាមិនធ្វើ
កម្ម មិនត្រូវតាមធម៌ផង ជាពួកផង ចំពោះភិក្ខុដែលមិនគួរដល់កម្មផង
ដល់ភិក្ខុឆក ដល់ភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ។

សិក្ខាបទទី ២ ចប់ ។

ធម៌យសិក្ខាបទ

[៣៦៨] តេជ សមយេន វុទ្ធា ភគវា ពជគមោ
 វិហាតំ វេជ្ជវេន កលន្តតាធិវាយេ ។ តេជ ទោ បទ
 សមយេន អាយស្មា នេត្វា មល្លបុត្តោ សង្ឃស្ស
 សេនាសនេត្វ បញ្ញាបេតិ កត្តាធិ ច ទុត្តិសតិ ។
 តេជ ទោ បទ សមយេន មេត្តិយកុម្មជកា ភិក្ខុ
 ជកា ចេវ ហោន្តិ អប្បមញ្ញា ច យាធិ សង្ឃស្ស
 លាមកាធិ សេនាសនាធិ តាធិ តេសំ ចាបុណ្ណន្តិ
 លាមកាធិ ច កត្តាធិ ។ តេ អាយស្មន្តិ នត្ថំ
 មល្លបុត្តំ ភិក្ខុ ទុដ្ឋាបេន្តិ ជន្មាយ នេត្វា មល្លបុត្តោ
 សេនាសនំ បញ្ញាបេតិ ជន្មាយ ច កត្តាធិ ទុត្តិសតិ ។
 យេ តេ ភិក្ខុ អប្បជ្រា ។ យេ ។ តេ ទុដ្ឋាយន្តិ វិយន្តិ
 វិចារេន្តិ តតំ ហិ ធាម មេត្តិយកុម្មជកា ភិក្ខុ
 អាយស្មន្តិ នត្ថំ មល្លបុត្តំ ភិក្ខុ ទុដ្ឋាបេស្សន្តិ ។

សិក្ខាបទទី៣

[៣៦៨] សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះកាត កាលអង្គនៅក្នុង
 វេជ្ជវេន កលន្តតាធិវាយេ ទៀបក្រុងជ្រៃ ។ ព្រះនោះឯង ព្រះពុទ្ធ-
 មល្លបុត្តដ៏មានអាយុ តែងត្រាលន្ទ្រសេនាសនៈផង តែងទទួលនូវកត្តផង
 ដល់សង្ឃ ។ លំដាប់នោះ ពួកមេត្តិយកុម្មជកកុំ ទើបនឹងចូលថ្មីផង
 ជាមនុស្សមានបុណ្យតិចផង អស់ទាំងសេនាសនៈណាដ៏ជាគេជយរបស់
 សង្ឃ សេនាសនៈទាំងនោះ ត្រូវបានមកពួកកុំទាំងនោះ មួយទៀត
 កត្តទាំងឡាយណាដ៏ជាគេជយ ក៏ត្រូវបានមកពួកកុំទាំងនោះដែរ ។
 ពួកមេត្តិយកុម្មជកកុំនោះ ក៏បង្គាប់កុំទាំងឡាយ ឲ្យពោលពោសព្រះ
 ពុទ្ធមល្លបុត្តដ៏មានអាយុថា ព្រះពុទ្ធមល្លបុត្ត ត្រាលសេនាសនៈតាមសេចក្តី
 គាប់ចិត្តរបស់ខ្លួន ម្យ៉ាងទៀត លោកទទួលនូវកត្តតាមសេចក្តីគាប់ចិត្តរបស់
 ខ្លួន ។ ពួកកុំណាមានសេចក្តីប្រាថ្នាគិត ។ យេ ។ កុំទាំងនោះក៏ពោល
 ពោសតិដៀល បន្តបង្គាប់ថា មេត្តិយកុម្មជកកុំទាំងឡាយមិនសមបើនឹង
 បង្គាប់កុំទាំងឡាយឲ្យពោលពោសព្រះពុទ្ធមល្លបុត្តដ៏មានអាយុនោះ ។

អដទោ តេ ភិក្ខុ ភក្កវតោ ឯតមន្តំ អាហារេស្មំ ។
 អដទោ ភក្កវតោ ។ មេ ។ មេត្តិយក្កម្មជគោ ភិក្ខុ
 បដិបុត្តិ សង្ខំ តេ តុម្ពេ ភិក្ខុវេ ធានំ មល្លបុត្តំ ភិក្ខុ
 ឧជ្ឈាបេដាតិ ។ សង្ខំ ភក្កវតិ ។ វិការហិ តុម្ពោ
 ភក្កវតោ តថ ហិ បាម តុម្ពេ មោយបុរិសា ធានំ
 មល្លបុត្តំ ភិក្ខុ ឧជ្ឈាបេស្សដ ធានំ មោយបុរិសា
 អប្បសន្នាធំ កំ បសាធាយ ។ មេ ។ ឯវត្ថុ បដ
 ភិក្ខុវេ តមំ សិក្ខាបដំ ឧត្តិសេយ្យដ ឧជ្ឈាបដគោ
 ចាចិត្តិយន្តំ ។ ឯវត្ថុធំ ភក្កវតោ ភិក្ខុធំ សិក្ខាបដំ
 បញ្ញត្តំ ហោតិ ។

(៣៦៧) តេន ទោ បដ សមយេន មេត្តិយក្កម្មជគោ
 ភិក្ខុ ភក្កវតោ ឧជ្ឈាបដកំ បដិកុត្តន្តិ ឯត្ថាវតោ ភិក្ខុ
 សោស្សន្តិភិ ភិក្ខុធំ សាមញ្ញា អាយស្សន្តំ ធានំ មល្លបុត្តំ

ត្រាចោ ភិក្ខុតាំងនោះក្រាបទូលសេចក្តីខ្ញុំចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ជាម្ចាស់ ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ មេ ។ ទ្រង់ត្រាស់
 សូមព្រះពួកមេត្តិយក្កម្មជគោភិក្ខុជា ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ បានឮជាអ្នកទាំង
 ឡាយ បង្គាប់ភិក្ខុតាំងឡាយឱ្យពោលទោសទទួមល្មម ពិតមែន ។
 ភិក្ខុតាំងនោះក្រាបទូលថា សូមទ្រង់មេត្តាប្រោស ពិតមែន ។ ព្រះក្មេង
 ជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បន្ទោសថា ម្ចាស់មោឃបុរសទាំងឡាយ អ្នក
 ទាំងឡាយមិនសមរម្យនឹងបង្គាប់ភិក្ខុ (ដទៃ) ឱ្យពោលទោសទទួមល្មម
 សោះ ម្ចាស់មោឃបុរសទាំងឡាយ ក៏កើតជល់អាក្រក់នេះនឹងបានដឹងថា
 ពួកជនដែលមិនខានជ្រះថ្លា ឱ្យជ្រះថ្លាឡើងគឺទេ ។ មេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយត្រូវសំដែងឡើងខ្ញុំសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា
 ភិក្ខុបង្គាប់ភិក្ខុ (ដទៃ) ឱ្យពោលទោសភិក្ខុផងគ្នា ត្រូវតាមក្តីបា-
 ចិត្តិយ សិក្ខាបទនេះព្រះដ៏មានព្រះភាគបានបញ្ញត្តិដល់ភិក្ខុយ៉ាងនេះ ។

(៣៦៨) សម័យនោះឯង ពួកមេត្តិយក្កម្មជគោភិក្ខុនិក្ខាម កាលដែល
 ប្រើភិក្ខុ (ដទៃ) ឱ្យពោលទោស ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានហាមឱ្យហើយ
 ព្រោះហេតុនោះភិក្ខុទាំងឡាយមុនជាងនឹងបានឮ ដោយពាក្យមានប្រមាណ
 ប៉ុណ្ណោះ ហើយក៏នឹងជ្រើសព្រះទទួមល្មមដ៏មានអាយុជិតភូតភិក្ខុ (ដទៃ)

ទីយន្ត ធាតុយ ធាតុ មល្លបុត្ត សេនាសន៍ បញ្ញាមេត៌
 ធាតុយ ច គត្តាធិ ឧត្តសត៌តិ ។ យេ តេ ភិក្ខុ
 អប្បជ្ជា ។ យេ ។ តេ ឧដ្ឋាយន្ត ទីយន្ត វិចារេន្ត កង
 ហំ ធាម មេត្តិយកុម្មជកោ ភិក្ខុ អាយស្សន្ត ធាតុ
 មល្លបុត្ត ទីយស្សន្តតិ ។ អថទោ តេ ភិក្ខុ ភក្កវតោ
 ឯតមត្តិ អាហេយេសុ ។ អថទោ ភក្កវ ។ យេ ។
 មេត្តិយកុម្មជកោ ភិក្ខុ បដិបុទ្ធិ សច្ចំ តេ តុម្កេ
 ភិក្ខុវេ ធាតុ មល្លបុត្ត ទីយថាតិ ។ សច្ចំ គត្តវតិ ។
 វិគាហំ តុម្កោ ភក្កវ កង ហំ ធាម តុម្កេ មោ-
 យបុរិសា ធាតុ មល្លបុត្ត ទីយស្សន្ត ធាតុ មោយបុរិសា
 អប្បសង្ខាធិ វា មសាធាយ ។ យេ ។ ឯវត្ថុ បដ ភិក្ខុវេ
 ឥទ្ធិ សិក្ខាបដ ឧត្តសេយ្យាធិ ឧដ្ឋាបនកោ ទីយ-
 ធាតុ ចាចិត្តិយន្ត ។

ថា ព្រះពុទ្ធសូត្រៈ បដិសេនាសន៍ តាមសេចក្តីតាមចិត្ត (បេស្សន្ត) ផង
 ចាត់ចែងកត្តតាមសេចក្តីតាមចិត្ត (បេស្សន្ត) ផង ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណា
 មានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។ យេ ។ ភិក្ខុទាំងនោះគឺហោយហោស គឺជៀល
 បន្តបន្តបន្តថា ពួកមេត្តិយកុម្មជកតែម្នាក់ម្នាក់សមាប្បនិច្ចាតិជៀលព្រះពុទ្ធ-
 សូត្រធីតាធាតុយេសោ ។ ត្រាោះ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះក្រាបទូលសេចក្តី
 ខ្ពង់ខ្ពស់ព្រះគ្រឿងមានព្រះភាគ ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ យេ ។
 ទ្រង់ត្រាស់សួរចំពោះនឹងពួកមេត្តិយកុម្មជកតែម្នាក់ម្នាក់ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 បានឮថា អ្នកទាំងឡាយគឺជៀលព្រះពុទ្ធសូត្រ ពិតមែនឬ ។ ភិក្ខុ-
 ទាំងនោះក្រាបទូលថា សូមទ្រង់មេត្តាប្រាស ពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់
 ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ចេតោសថា នែមោយបុរសទាំងឡាយ អ្នកទាំង
 ឡាយ មិនសមាប្បនិច្ចាតិជៀលព្រះពុទ្ធសូត្រទេ នែមោយបុរសទាំងឡាយ
 អំពើដែលអ្នកធ្វើនេះនឹងបានដឹកនាំពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា ឲ្យបាន
 ជ្រះថ្លាឡើងក៏ទេ ។ យេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
 ត្រូវស្រែងឡើងឲ្យស្មើគ្នាបទនេះយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុបង្កាប់ភិក្ខុដទៃឲ្យទោស
 ហោស (ភិក្ខុផងឆ្មាឬ) គឺជៀល (ភិក្ខុផងគ្នា) ត្រូវកាបក្តីបាចិត្តិយ ។

[៣៧០] ឧជ្ឈាបនេកំ ជាម ឧបសម្បជ្ជំ សង្ឃេន
 សម្មតំ សេវាសធម្មត្រាបតិ វា កត្តន្តេសកំ វា
 យាតុកាជកំ វា ជលភាជកំ វា ទដ្ឋភាជកំ វា
 អប្បមត្តតវិសដ្ឋកំ វា អវណ្ណំ កត្តកាមោ អយសំ
 កត្តកាមោ បដ្ឋកត្តកាមោ^(១) ឧបសម្បជ្ជំ ឧជ្ឈាបនិ
 វា ទ័យតំ វា អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។

[៣៧១] ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញំ ឧជ្ឈាបនេកំ
 ទ័យនេកំ អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។ ធម្មកម្មេ វេម-
 តិកោ ឧជ្ឈាបនេកំ ទ័យនេកំ អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។
 ធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញំ ឧជ្ឈាបនេកំ ទ័យនេកំ
 អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។

១ ឧ. ឧត្តំ ពន្យាយោ ។

[៣៧០] ដែលហៅថា កំភូបត្តិបំភិក្ខុវិទិទ្យោភោគោសោស(ខោះ)
 គិត្តុមានប្រាជ្ញាទីនិរ្ពេទ្ធសេចក្តីគំរើង មានប្រាជ្ញាទីនិរ្ពេទ្ធសេចក្តី
 បង្កាប់យស មានប្រាជ្ញាទីនិរ្ពេទ្ធសេចក្តីបង្កាប់ចាត្រានចំពោះរបស់ប្បទ
 បុគ្គលដែលសង្ឃសន្តត្យជាអ្នកក្រាលនូវសោសនៈក្តី ឲ្យជាអ្នកចាត់ចែង
 នូវភេតក្តី ឲ្យជាអ្នកចែកនូវបាយក្តី ឲ្យជាអ្នកចែកនូវផ្លែឈើក្តី ឲ្យជាអ្នក
 ចែកនូវបង្កើមក្តី ឲ្យជាអ្នកចែកចាយនូវវត្ថុមានប្រមាណតិចតួចក្តី ហើយ
 បង្កាប់ភិក្ខុវិទិទ្យោភោគោសោស ឬគំរើងរបស់ប្បទបុគ្គល (ខោះ)
 ត្រូវតាមត្តិបាចិត្តិយ ។

[៣៧១] កម្មប្រកបដោយធម៌ កំភូសំគាល់ថាកម្មប្រកបដោយធម៌
 ហើយបង្កាប់ភិក្ខុវិទិទ្យោភោគោសោស(ឬ)គំរើង (កំភូផង្កា) ត្រូវតាមត្តិ
 បាចិត្តិយ ។ កំភូមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងកម្មប្រកបដោយធម៌ ហើយ
 បង្កាប់ភិក្ខុវិទិទ្យោភោគោសោស (ឬ) គំរើង (កំភូផង្កា) ត្រូវតាមត្តិ
 បាចិត្តិយ ។ កម្មប្រកបដោយធម៌ គេកំភូសំគាល់ថាកម្មប្រកបដោយ
 ធម៌វិញ ហើយបង្កាប់ភិក្ខុវិទិទ្យោភោគោសោស (ឬ) គំរើង (កំភូផង្កា)
 ត្រូវតាមត្តិបាចិត្តិយ ។

[៣៧២] អនុបសម្បជ្ជំ ឧជ្ឈាបេតិ វា ទិយតិ
 វា អាបត្តិ ឧត្តាជស្ស ។ ឧបសម្បជ្ជំ សង្ខេប អ-
 សម្មតំ សេនាសនប្បញ្ញាបតំ វា កត្តទ្ទេសតំ វា
 យាតុកាដតំ វា ជលកាដតំ វា ឧជ្ឈកាដតំ វា
 អប្បមត្តកវិសដ្ឋតំ វា អវល្លំ កត្តកាមោ អយសំ
 កត្តកាមោ មជ្ឈកត្តកាមោ ឧបសម្បជ្ជំ វា អនុ-
 បសម្បជ្ជំ វា ឧជ្ឈាបេតិ វា ទិយតិ វា អាបត្តិ
 ឧត្តាជស្ស ។ អនុបសម្បជ្ជំ សង្ខេប សម្មតំ វា
 អសម្មតំ វា សេនាសនប្បញ្ញាបតំ វា កត្តទ្ទេសតំ
 វា យាតុកាដតំ វា ជលកាដតំ វា ឧជ្ឈកាដតំ
 វា អប្បមត្តកវិសដ្ឋតំ វា អវល្លំ កត្តកាមោ
 អយសំ កត្តកាមោ មជ្ឈកត្តកាមោ ឧបសម្បជ្ជំ វា

[៣៧២] ភិក្ខុបង្គាប់ភិក្ខុវិទ្យុកាលោភោសត្តិ តិរេច្យិលដោយ
 ខ្លួនឯងក្តី ឬអនុបសម្បជ្ជបុគ្គល ត្រូវអាបត្តិខ្លួន ។ ភិក្ខុមានប្រាថ្នា
 ខឹងធ្វើឲ្យវាសចក្តិគំរើង មានប្រាថ្នាខឹងធ្វើឲ្យវាសចក្តិបង្គាប់យស មាន
 ប្រាថ្នាខឹងធ្វើឲ្យវាសចក្តិបង្គាប់បង្គោលចំពោះអនុបសម្បជ្ជបុគ្គល ដែលសង្ឃ
 មិនបានសន្មត ឲ្យជាអ្នកក្រាលសេនាសនៈក្តី ឲ្យជាអ្នកចាត់ចែងឲ្យភក្តិ ឲ្យ
 ជាអ្នកចែកឲ្យបបរក្តី ឲ្យជាអ្នកចែកឲ្យផ្លែឈើក្តី ឲ្យជាអ្នកចែកឲ្យបង្អែម
 ឲ្យជាអ្នកចែកចាយឲ្យវត្តមានប្រមាណតិចតួចក្តី ហើយបង្គាប់ភិក្ខុវិទ្យុ
 កាលោភោសត្តិ តិរេច្យិលដោយខ្លួនឯងក្តី ឬអនុបសម្បជ្ជបុគ្គលក្តី ឬ
 អនុបសម្បជ្ជបុគ្គលក្តី ត្រូវអាបត្តិខ្លួន ។ ភិក្ខុមានប្រាថ្នាខឹងធ្វើឲ្យវាសចក្តិ
 តិរេច្យិល មានប្រាថ្នាខឹងធ្វើឲ្យវាសចក្តិបង្គាប់យស មានប្រាថ្នាខឹងធ្វើ
 ឲ្យវាសចក្តិបង្គាប់បង្គោលចំពោះអនុបសម្បជ្ជបុគ្គល ដែលសង្ឃបានសន្មត ឬ
 មិនបានសន្មត ឲ្យជាអ្នកក្រាលឲ្យសេនាសនៈក្តី ឲ្យជាអ្នកចាត់ចែងឲ្យភក្តិ
 ឲ្យជាអ្នកចែកឲ្យបបរក្តី ឲ្យជាអ្នកចែកផ្លែឈើក្តី ឲ្យជាអ្នកចែកឲ្យបង្អែម
 ក្តី ឲ្យជាអ្នកចែកចាយឲ្យវត្តមានប្រមាណតិចតួចក្តី ហើយបង្គាប់ភិក្ខុវិទ្យុ
 កាលោភោស ឬតិរេច្យិលដោយខ្លួនឯង ឬអនុបសម្បជ្ជបុគ្គលក្តី

អនុបសម្បជ្ជំ វា ទុដ្ឋាបេតិ វា មិយតិ វា អាបត្តិ
 ទុក្ខជស្ស ។ អនុបសម្បជ្ជំ ទុក្ខជស្ស អាបត្តិ
 ទុក្ខជស្ស ។ អនុបសម្បជ្ជំ មេត្តា អាបត្តិ ទុក្ខជស្ស ។
 អនុបសម្បជ្ជំ អនុបសម្បជ្ជំ អាបត្តិ ទុក្ខជស្ស ។

(៣៧៣) អនាមិកា បក្កតិយា ធម្មា ទោសា
 ហោហា ភយា តតោន្តំ ទុដ្ឋាបេតិ វា មិយតិ វា
 ទុក្ខជស្ស អាបត្តិ ទុក្ខជស្ស ។

និយមន្ត្រី ទិដ្ឋិ ។

អនុបសម្បជ្ជំ ត្រូវការបង្កើត ។ កម្មវិធីប្រកបដោយធម៌ ភិក្ខុ
 ធានាសេចក្តីសំគាល់ថា កម្មប្រកបដោយធម៌ ត្រូវការបង្កើត ។
 ភិក្ខុធានាសេចក្តីសំគាល់ ក្នុងកម្មវិធីប្រកបដោយធម៌ ត្រូវការបង្កើត ។
 កម្មវិធីប្រកបដោយធម៌ ភិក្ខុសំគាល់ថា កម្មវិធីប្រកបដោយធម៌ ត្រូវការ
 បង្កើត ។

(៣៧៣) អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលបង្កើតភិក្ខុវិទូ ឱ្យពោល
 ភោសក្តី ក៏ប្រើប្រាស់ដោយខ្លួនឯង ឱ្យភិក្ខុដែលជាអ្នកធ្វើការសេន្យ ដោយ
 ឆ្មោត ទោសាភិ មោហាភិ ភយាភិជាច្រើន ដល់ភិក្ខុ
 ដល់ភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ ។

សិទ្ធិយសិក្ខាបទស្ស ៣ បទ ។

បិត្តត្ថសិក្ខាបទ

[៣៧៤] តេន សមាយេន តុន្តោ ភក្កវា សាវត្ថយំ
 វិហរតិ ជេតវាន អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាហមេ ។ តេន
 ខោ បន សមាយេន ភិក្ខុ ហេមន្តិកេ កាលេ អដ្ឋោ-
 កាសេ សេនាសនំ បញ្ញាបេត្វា កាយំ ឱតាបេត្តា
 កាលេ អាហេនិកេ តំ បក្កមុត្តា នេវ ឧត្តរស្សនំ ឧត្ត-
 រាបេសុំ អនាថុត្តា បក្កមីសុ ។ សេនាសនំ ឱវដ្ឋំ
 ហោតិ ។ យេ តេ ភិក្ខុ អប្បិដ្ឋា ។ បេ ។ តេ
 ឧដ្ឋាយន្តិ ទ័យន្តិ វិហារេន្តិ កេនំ ហិ នាម ភិក្ខុ
 អដ្ឋោកាសេ សេនាសនំ បញ្ញាបេត្វា តំ បក្កមុត្តា
 នេវ ឧត្តរស្សន្តិ ន ឧត្តរាបេស្សន្តិ អនាថុត្តា បក្ក-
 មីស្សន្តិ សេនាសនំ ឱវដ្ឋន្តិ ។ អថខោ តេ ភិក្ខុ
 ភក្កវតា ឯតមត្ថំ អាហេនេសុំ ។ អថខោ ភក្កវា
 ភិក្ខុ បដិបុត្តិ សុត្ថំ កំរ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អដ្ឋោកាសេ

សិក្ខាបទទី ៤

[៣៧៥] សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ កាលនឹងនៅ
 វត្តព្រះជេតពន ជាអាគាររបស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀចក្រុងសាវត្ថី ។
 លំដាប់នោះ ភិក្ខុទាំងឡាយបានកើតកំរើតឡើងសេនាសនៈ នៅចំណ
 ហើយកំរើតកាយ ក្នុងកាលយាមន្តរដូវ (សម័យដែលមានទឹកសន្សើម)
 កាលបើគេប្រាប់គ្នាកាលនឹងមុនៗ ហើយកាលនឹងដើរចេញទៅបាតទី
 នោះ មិនរើយកមកទុកដាក់ មិនបានប្រើគឱ្យរើយកមកទុកដាក់ នូវសេ-
 នាសនៈនោះហើយឥតទាំងបានប្រាប់ (អ្នកដទៃ) ស្រាប់តែដើរចេញទៅ ។
 ៤. ឡើងសេនាសនៈទឹកដោយទឹកសន្សើមជាករណី ។ ពួកភិក្ខុណាដែល
 មានសេចក្តីប្រាថ្នាគឺច ។ បេ ។ ពួកភិក្ខុនោះ គឺកាលពោស គឺរៀង
 បន្តបន្ទាប់ថា ភិក្ខុទាំងឡាយមិនសមចើនកំរើតកំរើតឡើងសេនាសនៈនៅ
 ចំណហើយកាលនឹងដើរចេញទៅ មិនរើយកមកទុកដាក់ មិនបានប្រើគឱ្យ
 រើយកមកទុកដាក់ នូវសេនាសនៈនោះ ហើយឥតទាំងបានប្រាប់ (អ្នកដទៃ)
 ស្រាប់តែដើរចេញទៅ ឡើងសេនាសនៈកំរើតដោយទឹកសន្សើម
 ត្រាឆ្នាំភិក្ខុទាំងនោះបានក្រាបទូលសេចក្តីចុះពីព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។
 លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បានត្រាស់សួរភិក្ខុទាំងឡាយ

សេនាសងំ បញ្ញាបេត្តា តំ បញ្ញាមត្តា នេវ ឧទ្ធពន្ធិ
 ន ឧទ្ធពរមេន្ធិ អនាប្បដ្ឋា បញ្ញាមត្តំ សេនាសងំ ឧ-
 វដ្ឋន្តំ ។ សង្ខំ ភក្កវាតិ ។ វិកាហិ តុន្តោ ភក្កវា-
 តាចំ ហិ នាម ភេ ភិក្ខុវេ មោឃេប្បសា អដ្ឋោ-
 កាសេ សេនាសងំ បញ្ញាបេត្តា តំ បញ្ញាមត្តា នេវ
 ឧទ្ធពស្សន្តំ ន ឧទ្ធពរមេស្សន្តំ អនាប្បដ្ឋា បញ្ញាមិស្សន្តំ ។
 សេនាសងំ ឧវដ្ឋំ នេតំ ភិក្ខុវេ អប្បសន្នាចំ វា បសា-
 នាយ ។ បេ ។ ឃីវា បទ ភិក្ខុវេ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ធិ-
 សេយ្យាជំ យោ បទ ភិក្ខុ សង្ឃិកំ ធម្មំ វា បិបំ វា
 ភិសី វា កោដ្ឋំ វា អដ្ឋោកាសេ សន្តវិត្តា វា សន្ត-
 វាបេត្តា វា តំ បញ្ញាមត្តា នេវ ឧទ្ធពយ្យ ន ឧទ្ធពរមេយ្យ

ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកពួកកុំបាទតែងតាំងគ្រឿងសេនាសនៈនៅចំ
 វាល កាលទីនោះដើរចេញទៅ មិនបាទរើយកមកទុកដាក់ មិនបាទប្រើឲ្យ
 រើយកមកទុកដាក់ ឲ្យសេនាសនៈនោះ ហើយឥតទាំងបាទប្រាប់ (អ្នកដទៃ)
 ស្រាប់តែដើរចេញទៅ គ្រឿងសេនាសនៈក៏ដាក់ដោយទឹកសឡើម
 ពិតមែនឬ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលថា សូមឱ្យដឹងមេត្តាប្រោស ពិត
 មែន ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានជោគឱ្យដឹងថា ម្នាលអ្នកទាំងឡាយ
 មោឃបុរសទាំងនោះ មិនសមរម្យទីតាំងគ្រឿងសេនាសនៈនៅចំវាល
 ហើយកាលទីនោះដើរចេញទៅ មិនបាទរើយកមកទុកដាក់ មិនបាទប្រើ
 ឲ្យរើយកមកទុកដាក់ ឲ្យសេនាសនៈនោះ ហើយឥតទាំងបាទប្រាប់
 (អ្នកដទៃ) ស្រាប់តែដើរចេញទៅ គ្រឿងសេនាសនៈ ក៏ដាក់ដោយ
 ទឹកសឡើម ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក៏ពុំបានទីតាំងពួកផង
 ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា ឲ្យបាទជ្រះថ្លាឡើងក៏ទេ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយត្រូវសម្រែងឡើងឲ្យស័ក្តាបទនេះយ៉ាងនេះថា
 ភិក្ខុណាមួយលាភឬសន្ធឹងឬឆ្នាំងក្តី ឲ្យឆលាភក្តី ឲ្យត្រីក្តី តាំងក្តី ពូកក្តី
 កៅអីក្តី ដែលជាចេសសន្សំក្នុងទីវាល ហើយកាលទីនោះដើរចេញទៅ
 មិនបាទរើយគ្រឿងសេនាសនៈ ទាន់ត្រូវដឹងថា មកទុកដាក់ឯទី

អនាមិក្ខំ កំ កធម្មយ្យ ចាចំត្ថយន្តំ ។ ឯវត្ថុនំ អតតតា
កំត្ថុនំ សំត្ថាបនំ បញ្ញត្តំ យោនិ ។

[៣៧៥] តេន ទេវា បន សមយេន កំត្ថុ អដ្ឋោ-
តាសេ វសំត្ថា តាសសេវេ សេនាសនំ អតិហារន្តំ ។
អនុសា ទេវ អតតត តេ កំត្ថុ តាសសេវេ សេនាសនំ
អតិហារន្តំ ។ ធិស្វាន ឯតស្មី ធិនាទេ ឯតស្មី
បកាណា ធិឌី កនំ កត្ថា កំត្ថុ អាយត្តេសិ
អនុបាធាមិ កំត្ថុវេ អដ្ឋ មាសេ អវស្សិតសន្តេតេ
មណ្ឌារេ ។ ក្រុម្ភលេ កំ យត្ថ តាតា កំ ឧបាណា
កំ ឧ ឧបាណន្តំ តត្ថេវេ សេនាសនំ ធិត្ថុវិច្ឆុន្តំ ។

[៣៧៦] យោ មនាតិ យោ យោធិសោ ។ បេ ។
កំត្ថុតិ ។ បេ ។ អយំ ឥមស្មី អត្ថេ អធិប្បតោ
កំត្ថុតិ ។ សឡ្ហកំ ធាម សឡ្ហស្ស ធិន្តំ យោតិ
បរិក្ខត្តំ ។ មត្យោ ធាម ធឧត្ថារេ មត្យោ មសារតោ

មិនបានប្រគេនឱ្យរើយកមកទុកដាក់ ហើយឥតបានប្រាប់(អ្នកដទៃ)ស្រាប់
តែដើរចេញទៅ ត្រូវតាមក្តីបាច់ភ្លៀយ ។ សំគាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ទ្រង់បានបញ្ញត្តិហើយដល់កិត្យុទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ។

[៣៧៧] សម័យនោះ មានភិក្ខុច្រើនប្បទៅក្នុងវិវាហ លុះត្រឹម
ឡើងកំឡាំងព្រះភ្នំនយកត្រៀងសេនាសនៈទៅ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
បានទទួលឃើញកិត្យុទាំងនោះ កំពុងតែដក់ព្រះភ្នំនយកត្រៀងសេនាសនៈទៅ
កំព័ត្រឹក ។ លុះទ្រង់បានទទួលហើយ ទើបទ្រង់ធ្វើនូវធម្មកថា ព្រោះរឿង
នេះ ដំណើរនេះ ហើយត្រាស់ហៅកិត្យុទាំងឡាយដោយព្រះពុទ្ធមីភាថា
មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វក្នុងក្តី ពួកសត្វខ្វែងក្តី មិនបានបង្ហាចន៍
នូវទុក្ខារក្សកំព័ត្រឹក តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យទុកដាក់ត្រៀងសេនាសនៈក្នុង
ទីនោះ គឺផ្ទះជាមណ្ឌប ១ ក្រុម្ភលេ (ម្ភូបលេឺ) អសកាល ៨ ខែ ធីតិណតំ
យកខែដែលគ្មានភ្លៀង ។

[៣៧៨] ត្រង់ពាក្យថា 'ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីផ្តួចផ្តើមនឹង
សំគាបទទី ១ នៃបារមីកណ្ឌ ។ សេនាសនៈដែលគេបានប្រគេន ឬ
បានលេងសំស្ស ហៅថាសេនាសនៈរបស់សំស្ស ។ ដែលហៅថា ត្រៃ
បានដល់ត្រៃ យ៉ាង គឺត្រៃដែលគេបញ្ចូលទៅក្នុងដំណាច់ដើម ។

កុដ្ឋិកាតត្ថោ កុលិវចានកោ អាហាច្ចចានកោ ។

មីមំ ឆាម ចត្តាវិ មីហេនំ ឧសារកំ កុដ្ឋិកាតត្ថំ

កុលិវចានកំ អាហាច្ចចានកំ ។ ភិសំ ឆាម បញ្ច

ភិសំយោ ឧស្ម័នភិសំ វាគភិសំ ហោលភិសំ ភិណ-

ភិសំ បស្សភិសំ ។ កោដ្ឋំ ឆាម វាគមយំ វា

ឧសីរមយំ វា មុញ្ញមយំ វា បត្ថជមយំ វា អន្តោ

សំវេមត្វា តត្ថំ ហោតំ ។ សន្តវិត្វាតិ សយំ

សន្តវិត្វា ។ សន្តវាចេត្វាតិ អញ្ញំ សន្តវាចេត្វា ។

អនុបសម្បដ្ឋំ សន្តវាចេតិ វស្សុ បលិពោតោ ។

ឧបសម្បដ្ឋំ សន្តវាចេតិ សន្តវាកស្សុ បលិពោតោ ។

ត្រៃវេលាមេជាប់ទីដើម ១ ត្រៃវេលាមេដើមដូចជាដើមភ្លាម^(១) ១

ត្រៃវេលាមេដើមចុច ឬត្រៃវេលាមេគេបញ្ចូលដើមទៅក្នុងដំណាប់មេ ១ ។

ដែលហៅថា តាំង បានដល់តាំងមាន ៤ យ៉ាង គឺតាំងដែលគេបញ្ចូល

មេទៅក្នុងដំណាប់ដើម ១ តាំងដែលមានមេគេបញ្ចូលជាប់ទីដើម ១ តាំង

ដែលមានដើមដូចជាដើមភ្លាម^(២) ១ តាំងដែលមានដើមចុច ឬតាំងដែល

គេបញ្ចូលដើមទៅក្នុងដំណាប់មេ ១ ។ ដែលហៅថា តូក បានដល់តូក

៥ យ៉ាង គឺតូកដែលគេញាត់ដោយរោមសត្វ ១ តូកដែលគេញាត់សម្បក

ឈើ ១ តូកដែលគេញាត់កំណាត់សំពត់ ១ តូកដែលគេញាត់ស្មៅ ១

តូកដែលគេញាត់ស្លឹកឈើ ១ ។ ដែលហៅថា កៅអី គឺកៅអីដែល

គេធ្វើដោយសម្បកឈើគឺ ធ្វើដោយស្បូវតាំងគឺ ធ្វើដោយស្មៅហើមគឺ

ធ្វើដោយស្មៅដំណេកខ្សោយគឺ ដែលគេហើមចង្កាប់ភ្នំខាងក្នុង ។

ពាក្យថា លាត គឺដម្កល់ទុកដោយខ្លួនឯង ។ ពាក្យថា ប្រិក

ឡលាត គឺប្រិមគ្គលដទៃឲ្យដម្កល់ទុក ។ ក៏កុំប្រិមទុបសម្បកឬគ្គលឡ

ដម្កល់ទុក សេចក្តីខ្វល់ខ្វែងមានដល់ក៏កុំអ្នកប្រិកនោះ ។ ក៏កុំប្រិមទុបសម្បក

ឬគ្គលឡដម្កល់ទុក សេចក្តីខ្វល់ខ្វែងមានដល់ក៏កុំអ្នកដម្កល់ទុកនោះ ។

១-២ ត្រៃវេលាមេដើមដូចជាដើមសេះ ដើមឈើដើមឯកាកំមានដើមដូចជាត្រៃវេលា

តំ បញ្ញាមន្ត្រា នៅ ឧទ្ធចាយ្យាតិ ន សយំ ឧទ្ធចាយ្យ ។
 ឧ ឧទ្ធចាយ្យាតិ ន អញ្ញំ ឧទ្ធចាយ្យ ។
 អនាបុច្ឆំ វា កន្ទេយ្យាតិ កិច្ចំ វា សាមណេវំ វា
 អារាមិតំ វា អនាបុច្ឆា មជ្ឈិមស្ស បុរិសស្ស
 លេខុទាតំ អតិក្កមស្ស អាមត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។

(៣៧៧) សង្ឃិកេ សង្ឃិកសញ្ញិ អដ្ឋោកាស
 សន្តិទ្វា វា សន្តាមេទ្វា វា តំ បញ្ញាមន្ត្រា នៅ
 ឧទ្ធចាយ្យ ឧ ឧទ្ធចាយ្យ អនាបុច្ឆំ វា កន្ទេយ្យ
 អាមត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។ សង្ឃិកេ វេមតិកោ
 អដ្ឋោកាស សន្តិទ្វា វា សន្តាមេទ្វា វា តំ
 បញ្ញាមន្ត្រា នៅ ឧទ្ធចាយ្យ ឧ ឧទ្ធចាយ្យ អនាបុច្ឆំ
 វា កន្ទេយ្យ អាមត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។ សង្ឃិកេ

ពាក្យថា កាលនឹងដើរចេញទៅ មិនបានរំយកមកទុកដាក់ទូរៈត្រឺង
 សេនាសនៈនោះ គឺមិនបានរំយកមកទុកដាក់ដោយខ្លួនឯង ។ ពាក្យថា
 មិនបានប្រើឆ្មាររំយកមកទុកដាក់ គឺមិនបានប្រើអ្នកដទៃរំយកមក
 ទុកដាក់ ។ ពាក្យថា ឥតបានប្រាប់ (អ្នកដទៃ) ហើយដើរចេញទៅ គឺកាល
 ដែលភិក្ខុមិនបានប្រាប់ភិក្ខុផងគ្នាភ្នំ សាមណេវភ្នំ ក្រោមវត្តភ្នំ ហើយដើរ
 កន្លង លេខុទាត^(១) របស់មជ្ឈិមបុរសទៅ ត្រូវអាមត្តិចាចិត្តិយ ។

(៣៧៧) របស់សង្ឃ ភិក្ខុសំគាល់ថា របស់សង្ឃ ហើយដម្កល់
 ទុកដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃដម្កល់ទុកនៅក្នុងទីវាល កាលនឹងដើរ
 ចេញទៅ មិនបានរំយកមកទុកដាក់ដោយខ្លួនឯង មិនបានប្រើអ្នកដទៃ
 រំយកមកទុកដាក់ទូរៈត្រឺងសេនាសនៈនោះឬមិនបានប្រាប់ (អ្នកដទៃ)
 ហើយដើរចេញទៅ ត្រូវអាមត្តិចាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុង
 របស់សង្ឃ ហើយដម្កល់ទុកដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃដម្កល់ទុកក្នុងទី
 វាល កាលនឹងដើរចេញទៅ មិនបានរំយកមកទុកដាក់ដោយខ្លួនឯង មិន
 បានប្រើអ្នកដទៃរំយកមកទុកដាក់ទូរៈត្រឺងសេនាសនៈនោះ ឬមិនបាន
 ប្រាប់ (អ្នកដទៃ) ហើយចេញដើរទៅ ត្រូវអាមត្តិចាចិត្តិយ ។ របស់សង្ឃ

១ ច្បាប់ប្បយុទ្ធនៃសង្ឃ ដែលឆ្លើយតបសំណួរនេះ ។

បុគ្គលិកសញ្ញា អដ្ឋោកាសេ សទ្ធិត្វា វា សទ្ធក-
 មេត្វា វា តំ បក្កមត្តោ លេវ ឧទ្ធករេយ្យ ឧ ឧទ្ធករេយ្យ
 អនាបុគ្គំ វា ករេយ្យ អាបត្តិ ចាចិន្ទិយស្ស ។
 ចិន្ទិយសំ វា ឧត្តរត្តរណំ វា ឧត្តរត្តរណំ វា ឧត្តរត្តរ
 វា ចត្តរត្តរណំ វា ចាចិន្ទិយសំ វា ផលកម្មបំ
 វា អដ្ឋោកាសេ សទ្ធិត្វា វា សទ្ធកមេត្វា វា
 តំ បក្កមត្តោ លេវ ឧទ្ធករេយ្យ ឧ ឧទ្ធករេយ្យ អនាបុគ្គំ
 វា ករេយ្យ អាបត្តិ ឧត្តរត្តរណំ ។ បុគ្គលិកសញ្ញា
 សញ្ញា អាបត្តិ ឧត្តរត្តរណំ ។ បុគ្គលិកសញ្ញា វេទនា
 អាបត្តិ ឧត្តរត្តរណំ ។ បុគ្គលិកសញ្ញា បុគ្គលិកសញ្ញា
 អញ្ញស្ស បុគ្គលិកសញ្ញា អាបត្តិ ឧត្តរត្តរណំ ។ អញ្ញ
 បុគ្គលិកសញ្ញា អនាបត្តិ ។

ភិក្ខុមានសេចក្តីសំគាល់ថា ជាបេសបុគ្គលទៅវិញ ហើយផ្តល់ទុកដោយ
 ខ្លួនឯងក្តី ប្រែអ្នកដទៃផ្តល់ទុកក្តី នៅក្នុងចំណែក កាលនឹងចៀសចេញ
 ទៅមិនបានដោយកម្មទុកដាក់ដោយខ្លួនឯង មិនបានប្រែអ្នកដទៃឲ្យយក
 មកទុកដាក់ ឬស្រ្តីសេនាសនៈនោះ ឬមិនបានប្រាប់(អ្នកដទៃ) ហើយ
 ចៀសចេញទៅ ត្រូវតែបង្ខំចិត្តយ ។ ភិក្ខុផ្តល់ទុកដោយខ្លួនឯង ឬ
 ប្រែអ្នកដទៃផ្តល់ទុក ឬស្រ្តីសេនាសនៈក្តី ត្រូវតែស្រាវជ្រាវក្នុងក្តី
 ត្រូវតែស្រាវជ្រាវផងក្តី ករេយ្យ ឬស្រ្តីសេនាសនៈក្តី ត្រូវតែស្រាវជ្រាវផង
 គេធ្វើដោយស្បែកខ្លាជាដើមក្តី ត្រូវតែសម្រាប់អ្នកផងក្តី កំណត់ផលគេ
 ធ្វើដោយផែនត្ថាភក្តី នៅក្នុងចំណែក កាលនឹងចៀសចេញទៅ មិនបានដោយ
 កម្មទុកដាក់ដោយខ្លួនឯង មិនបានប្រែអ្នកដទៃឲ្យយកមកទុកដាក់
 ឬស្រ្តីសេនាសនៈនោះ ឬមិនបានប្រាប់(អ្នកដទៃ) ហើយចៀស
 ចេញទៅ ត្រូវតែបង្ខំចិត្តយ ។ បេសបុគ្គល ភិក្ខុមានសេចក្តីសំគាល់ថា
 ជាបេសបុគ្គលទៅវិញ ត្រូវតែបង្ខំចិត្តយ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ក្នុង
 បេសបុគ្គល ត្រូវតែបង្ខំចិត្តយ ។ បេសបុគ្គល ភិក្ខុមានសេចក្តីសំគាល់ថា
 ជាបេសបុគ្គល តែជាបេសបុគ្គលនៃកំណត់ចៀក (ដែលមិនមែនជាស្បែកសៈ)
 ត្រូវតែបង្ខំចិត្តយ ។ តែជាបេសបុគ្គល ភិក្ខុគាត់យកដោយសេចក្តី (ស្ម័គ្រ
 ហ្នួល) ដូចជាបេសបុគ្គល មិនត្រូវតែបង្ខំចិត្តយ ។

[៣៧៨] អាយត្តិ ឧទ្ទិស្វា កច្ចតិ ឧទ្ទិស្វេត្វា កច្ចតិ
 អាយុត្តិ កច្ចតិ ឧត្តាបេត្តោ កច្ចតិ កេតិច្ចិ បលិកុត្តិ
 ហោតិ អាបធាសុ ឧប្បត្តកស្ស អាជិក្ខត្តកស្សាតិ ។

ចក្កសិក្ខាចម្រើន វិជ្ជា ។

[៣៧៨] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលបានរើយក្រឡឹងសេនាសនៈ
 មកទុកដាក់ដោយខ្លួនឯងហើយដើរចេញទៅ ដល់ភិក្ខុដែលបានប្រឹក្សា
 ដទៃឲ្យរើយក្រឡឹងសេនាសនៈមកទុកដាក់ហើយដើរចេញទៅ ដល់ភិក្ខុ
 ដែលបានប្រាប់(អ្នកដទៃ)ហើយដើរចេញទៅ ដល់ភិក្ខុដែលហាលក្រឡឹង
 សេនាសនៈហើយដើរចេញទៅ (ដោយគិតថាខឹងត្រឡប់មកយកទុកវិញ)
 ដល់ភិក្ខុដែលមានក្រឡឹងសេនាសនៈ ដែលមានបុគ្គលណាមួយមកចៀក
 ចៀន^(១) ដល់ភិក្ខុដែលមានសេចក្តីគន្ធាយ^(២) ដល់ភិក្ខុឆក ដល់ភិក្ខុ
 ដើមបញ្ញត្តិ ។

សំបូរទទឹង ២ ប្រាំ ។

១ បើមានភិក្ខុចាស់ចង្អាតភិក្ខុនោះឲ្យប្រោចចេញចាកទីសេនាសនៈ ហើយកាន់យកដោយ
 ខ្លួនលោកអ្វី ឬមាឈយក្បួន ប្រេងក្តី វាមកគន្ធាយនៅលើសេនាសនៈនោះ ឬមានដំណាច់ណាមួយ
 មកដល់ហើយកាន់យកក្រឡឹងសេនាសនៈនោះក្រឡឹងសេនាសនៈនោះ ឈ្មោះថាមានបុគ្គលណា
 មួយមកចៀនចៀន ។ ឬក៏ទៀត កាលបើមានពួកសត្វ មានដល់ដំណាច់ខ្លាជាដើម វាមក
 ក្នុងច្រវែងហើយ ឈរនៅជិតក្រឡឹងសេនាសនៈនោះ ក្រឡឹងសេនាសនៈនោះឈ្មោះថាមាន
 បុគ្គលណាមួយមកចៀនចៀនដូចគ្នាដែរ ។ ក៏មានបុគ្គលណាមួយមកចៀនចៀនយ៉ាងនេះ
 ហើយ ទុកជាភិក្ខុមិនបានជ័យក្រឡឹងសេនាសនៈនោះមកទុកជាភិក្ខុ ក៏មិនត្រូវអាចក្តីឡើយ ។
 ២ គឺគន្ធាយដំរី ឬគន្ធាយព្រហ្មឈរយំ ។

បញ្ចមសំក្កាបទំ

[៣៧៨] តេន សមយេន តុន្តា ភកា សា-
 វង្គិយំ វិហាតិ ជេតវនេ អបាថមិណ្ឌុតាស្ស អារាមេ ។
 តេន ទោ បន សមយេន សត្តរសវត្តិយា កិក្ខុ ស-
 ហាយកា ហោន្តិ ។ តេ វសន្តិមិ ឯកតោ វសន្តិ
 បក្កមន្តាមំ ឯកតោ វ បក្កមន្តិ ។ តេ អញ្ញត-
 វស្មី សង្ឃិកោ វិហារេ សេយ្យំ សន្និទ្ធា តំ បក្កមន្តា
 នៅ ឧទ្ទិសុ ន ឧទ្ធករេស្មំ អបាមុត្តា បក្កមីសុ ។
 សេនាសនំ ឧមចំកាហំ ទាយតំ ហោតិ ។ យេ
 តេ កិក្ខុ អប្បន្តា ។ បេ ។ តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ជ័យន្តិ
 វិហានេន្តិ កាថំ ហំ នាម សត្តរសវត្តិយា កិក្ខុ
 សង្ឃិកោ វិហារេ សេយ្យំ សន្និទ្ធា តំ បក្កមន្តា នៅ
 ឧទ្ទិស្សន្តិ ន ឧទ្ធករេស្សន្តិ អបាមុត្តា បក្កមីស្សន្តិ
 សេនាសនំ ឧមចំកាហំ ទាយតន្តិ ។ អថទោ

សំក្កាបទទ ៥

[៣៧៩] សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានពាក្យ កាលធន់ឆ្មេ
 ក្តៅព្រះជន្មនេះ របស់អនាថមិណ្ឌុតាសេដ្ឋី ទៀបស្រែសារភ្នំ ។ គ្រានោះឯង
 ភិក្ខុមានពួក ១៧ ជាសំឡាញ់នឹងគ្នា ។ ភិក្ខុទាំងនោះកាលនឹងនៅក៏នៅ
 ជាមួយគ្នា កាលនឹងដើរក៏ដើរជាមួយគ្នា ។ ភិក្ខុទាំងនោះឯង បានក្រាល
 គ្រឿងកម្រាលសម្រាប់ដេក ក្នុងវិហារជារបស់សង្ឃណាមួយ ហើយ
 កាលនឹងដើរចេញទៅ មិនបានរើយកមកទុកដាក់ មិនបានប្រើអ្នកដទៃឲ្យ
 រើយកមកទុកដាក់វិញ ខ្ញុំគ្រឿងកម្រាលសម្រាប់ដេកនោះ ហើយឥតទាំង
 ជ្រាប់ (អ្នកដទៃ) ឡើយ ស្រាប់តែទៀសចេញទៅ ។ ឯពួកសត្វកណ្តៀរក៏
 កោរកាត់គ្រឿងសមាសនេះខូចអស់ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណា មានសេចក្តី
 ប្រាថ្នាចិត្ត ។ បេ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏ពោលថាស គំរងៀល បន្ទុះបន្ទាប់ថា
 កោតកែភិក្ខុទាំង១៧ប្រហែលក្រាលគ្រឿងកម្រាលសម្រាប់ដេក ក្នុងវិហារ
 ជារបស់សង្ឃ ហើយកាលនឹងដើរចេញទៅ មិនបានរើយកមកទុកដាក់
 មិនបានប្រើអ្នកឲ្យរើយកមកទុកដាក់ ខ្ញុំគ្រឿងកម្រាលសម្រាប់ដេកនោះ
 ហើយឥតទាំងជ្រាប់ (អ្នកដទៃ) ឡើយ ស្រាប់តែទៀសចេញទៅ ឯពួក
 សត្វកណ្តៀរក៏កោរកាត់គ្រឿងសមាសនេះខូចអស់ ។ លំដាប់នោះ

គេ ភិក្ខុ គតវត្ថា ឯកមន្តំ អាហារេស្សំ ។ អដថោ
 គតវ ភិក្ខុ បដិប្បន្នំ សច្ចំ កិរ ភិក្ខុវេ សន្តា-
 សវក្កិយា ភិក្ខុ សង្ឃិកោ វិហារេ សេយ្យំ ស-
 ន្តវត្ថា តំ បញ្ញមន្តា នេវ ឧទ្ធពិស្សំ ន ឧទ្ធពាបេស្សំ
 អនាប្បន្នា បញ្ញមិស្ស សេនាសនំ ឧបចិកាយំ ខា-
 យិវត្ថំ ។ សច្ចំ គតវត្ថំ ។ វិគយំ តុន្នោ គតវ
 តតំ ហំ នាម គេ ភិក្ខុវេ មោឃបុរិសា សង្ឃិកោ
 វិហារេ សេយ្យំ សន្តវត្ថា តំ បញ្ញមន្តា នេវ ឧទ្ធព-
 រិស្សន្តំ ន ឧទ្ធពាបេស្សន្តំ អនាប្បន្នា បញ្ញមិស្សន្តំ
 សេនាសនំ ឧបចិកាយំ ខាយិនំ នេតំ ភិក្ខុវេ អប្ប-
 សន្តានំ វា បសាទាយ ។ បេ ។ ឯវត្ថុ បដ ភិក្ខុវេ
 តមំ សំគ្គាបនំ ឧទ្ធពិសយ្យាថ យោ បដ ភិក្ខុ

ភិក្ខុទាំងអស់នោះ ក៏បានក្រាបទូលសេចក្តីចុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 (ដោយសព្វគ្រប់) ។ វេលានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សួរចំពោះ
 ភិក្ខុទាំងនោះថា តែភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុមានឆ្នួត ១៧ រូបបាន
 ក្រាលក្រាលសម្រាប់ដេកក្នុងវិហារជាបស់សង្ឃ ហើយកាលដែលដើរ
 ចេញទៅ មិនបានរើយកមកទុកដាក់ មិនបានប្រើគេឱ្យរើយកមកទុកដាក់
 ខ្លួនក្រាលសម្រាប់ដេកនោះ ឥតទាំងបានប្រាប់(អ្នកដទៃ)ឡើយ ស្រាប់តែ
 ដើរចេញទៅ ត្រឡឹងសេនាសនៈពួកសត្វកណ្តៀរព័ក្តិការកាត់ខ្ទប់អស់ ជា
 ពិន័មែម ។ ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលថា សូមទ្រង់មេត្តាប្រាស ពិន័មែម ។
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បន្ទោសថា ខ្ញាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកមោឃបុរស
 ទាំងនោះ មិនសម្រេចនឹងក្រាលត្រឡឹងក្រាលសម្រាប់ដេកក្នុងវិហារជា
 របស់សង្ឃ ហើយកាលដែលដើរចេញទៅ ក៏មិនបានរើយកមកទុកដាក់
 មិនបានប្រើគេឱ្យរើយកមកទុកដាក់ ខ្លួនត្រឡឹងសេនាសនៈនោះ ហើយឥត
 ទាំងប្រាប់(អ្នកដទៃ)សោះឡើយ ស្រាប់តែដើរចេញទៅ ត្រឡឹង
 សេនាសនៈទាំងនោះ ពួកសត្វកណ្តៀរព័ក្តិការកាត់ខ្ទប់អស់ ខ្ញាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ អំពើនេះនឹងបានដឹកនាំពួកមនុស្សដែលមិនបានជ្រះថ្លា
 ឱ្យបានជ្រះថ្លាឡើងក៏ទេ ។ បេ ។ ខ្ញាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នក
 ទាំងឡាយត្រូវសំដែងឡើងខ្លួនស្មោះច្បាស់នេះ យ៉ាងនេះថា ភិក្ខុណាមួយ

ចាត់តាំងឈ្មោះ ក្នុងការស្រាវជ្រាវ បញ្ចប់សិក្សាស្រាវជ្រាវ សិក្សាបរិវារក្រុង

សង្ឃកោ វិហារ សេយ្យ សង្ឃកោ ក សង្ឃកោ
ក តំ បញ្ញាមន្តោ នេវ ឧទ្ធកាយ ឧ ឧទ្ធកាយ
អនាបុជ្ជំ ក កន្ទេយ្យ ចាត់តាំងឈ្មោះ ។

[៣៨០] យោ ចនាតិ យោ យានិសា ។ មេ ។
កិត្តិក ។ មេ ។ អយំ ឥមស្មី អន្តោ អនិប្បត្តោ
កិត្តិក ។ សង្ឃកោ ឆាម វិហារេ សង្ឃស្ស
ឆិញ្ចោ យោតិ បរិច្ចតោ ។ សេយ្យ ឆាម កិសិ
ចំមិលីតា ឧត្តរត្ថរណំ កុដ្ឋត្ថរណំ តត្ថិកា ចន្ទ-
ទស្ឋោ ចំសីនចំ បទ្ទត្ថរណំ កិណសន្តារោ បណ្ឌិ-
សន្តារោ ។ សង្ឃកោតិ សយំ សង្ឃកោ ។ សង្ឃ-
កោតិ អញ្ចំ សង្ឃកោតិ ។ តំ បញ្ញាមន្តោ នេវ
ឧទ្ធកាយតិ ឧ សយំ ឧទ្ធកាយ ។ ឧ ឧទ្ធកាយតិ
ឧ អញ្ចំ ឧទ្ធកាយ ។ អនាបុជ្ជំ ក កន្ទេយ្យតិ

ចាត់តាំងឈ្មោះ ក្នុងការស្រាវជ្រាវ សិក្សាបរិវារក្រុង

ក្រាលប្រើគេឲ្យក្រាលឲ្យក្រាលសម្រាប់ដេកក្នុងវិហារជាដើមសង្ឃ
ហើយកាលនឹងដើរចេញទៅ មិនបានរើយកមកទុកដាក់ មិនបានប្រើគេឲ្យ
រើយកមកទុកដាក់ ឲ្យគ្រឿងសេនាសនៈនោះ ឬឥតបានប្រាប់(អ្នកដទៃ)
ស្រាប់តែដើរចេញទៅ ត្រូវតាមគ្នាចិត្តិយ ។

[៣៨០] គង្គិកាភូមិ កិត្តិកាមួយ មានសច្ច័យដូចគ្នាមិន
បដិបាកនឹកសិក្សាបរិវារនឹងដើរហើយ ។ វិហារដែលគេបានប្រើគេ
ឲ្យគេបានលះចង់ដល់សង្ឃហើយ ហៅថាវិហារបេសសង្ឃ ។ ឲ្យគេគ្រឿង
ទ្រទាប់ ក្រាលគ្រឿងក្រាល ក្រាលដែលដំ កន្ទេយ្យចំ ចមន្តោ
(កំណត់ស្បែក) ចំសីនចំ (សំពត់សម្រាប់ប្រាប់អង្គុយ) ក្រាលដែល
គេធ្វើដោយស្បៃ ក្រាលដែលគេធ្វើដោយស្បែក ហៅថាក្រាលសម្រាប់
ដេក ។ ភាគក្រាល គឺក្រាលដោយខ្នង ។ ភាគក្រាល ប្រើគេ
ឲ្យក្រាល គឺប្រើអ្នកដទៃឲ្យក្រាល ។ ភាគក្រាល កាលនឹងដើរចេញ
ទៅមិនបានរើយក្រាលនោះមកទុកដាក់ដោយខ្លួនឯង គឺមិន
បានរើយកមកទុកដាក់ដោយខ្លួនឯង ។ ភាគក្រាល មិនបានប្រើគេឲ្យ
រើយកមកទុកដាក់ គឺមិនបានប្រើអ្នកដទៃឲ្យរើយកមកទុកដាក់ឡើយ ។
ភាគក្រាល ឥតបានប្រាប់(អ្នកដទៃ) ហើយដើរចេញទៅ គឺមិនបានប្រាប់

ភិក្ខុ វា សាមណេវ វា អារាមិកំ វា អនាមុត្តា
 បរិក្ខុត្តស្ស អារាមស្ស បរិក្ខេបំ អតិក្កមន្តស្ស
 អាមត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។ អបរិក្ខុត្តស្ស អារាមស្ស
 ឧបទាវំ អតិក្កមន្តស្ស អាមត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។

(៣៨០) សង្ឃិកេ សង្ឃិកសញ្ញិ សេយ្យំ សទ្ធ-
 វត្ថា វា សទ្ធករមេត្វា វា តំ ចក្កមន្តោ នេវ ឧទ្ធករេយ្យ
 ន ឧទ្ធករមេយ្យ អនាមុត្តំ វា កច្ឆេយ្យ អាមត្តិ ចាចិត្តិ-
 យស្ស ។ សង្ឃិកេ វេមតិកោ សេយ្យំ សទ្ធវត្ថា
 វា សទ្ធករមេត្វា វា តំ ចក្កមន្តោ នេវ ឧទ្ធករេយ្យ
 ន ឧទ្ធករមេយ្យ អនាមុត្តំ វា កច្ឆេយ្យ អាមត្តិ
 ចាចិត្តិយស្ស ។ សង្ឃិកេ បុគ្គលិកសញ្ញិ សេយ្យំ
 សទ្ធវត្ថា វា សទ្ធករមេត្វា វា តំ ចក្កមន្តោ នេវ
 ឧទ្ធករេយ្យ ន ឧទ្ធករមេយ្យ អនាមុត្តំ វា កច្ឆេយ្យ
 អាមត្តិ ចាចិត្តិយស្ស ។ វិហារស្ស ឧបទាវំ វា

ភិក្ខុក្ខំ សាមណេវក្ខំ ញោមវត្តក្ខំ ហើយដើរទៅកន្លែងបង់ភ្នំ ដែលគេ
 បំបាំង (ត្រូវអាមត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុកាលបើដើរកន្លែងបង់ភ្នំដែល
 គ្មានរបង (ត្រូវអាមត្តិបាចិត្តិយ ។

(៣៨១) វិហាររបស់សង្ឃ ភិក្ខុសំគាល់ថាជាបេសសង្ឃ ហើយ
 ក្រាលដោយខ្លួនឯង ឬប្រើគេឲ្យក្រាលឲ្យក្រាលសម្រាប់ដេក កាលនឹង
 ដើរចេញទៅ មិនបានរំយកមកទុកដាក់ មិនបានប្រើគេឲ្យរំយកមកទុក
 ដាក់ ឲ្យក្រាលសម្រាប់ដេកនោះ ឬឥតប្រាប់(អ្នកដទៃ)ឡើយ (ស្រាប់តែ
 ដើរចេញទៅ (ត្រូវអាមត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងវិហារជា
 របស់សង្ឃ ហើយក្រាលដោយខ្លួនឯង ឬប្រើគេឲ្យក្រាលឲ្យក្រាល
 សម្រាប់ដេក កាលដើរចេញទៅ មិនបានរំយកមកទុកដាក់ មិនបាន
 ប្រើគេឲ្យរំយកមកទុកដាក់ ឲ្យក្រាលសម្រាប់ដេកនោះ ឬឥតបាន
 ប្រាប់(អ្នកដទៃ) (ស្រាប់តែដើរចេញទៅ (ត្រូវអាមត្តិបាចិត្តិយ ។ វិហាររបស់
 សង្ឃ ភិក្ខុសំគាល់ថាជាបេសបុគ្គលទៅវិញ ហើយក្រាលដោយខ្លួនឯង
 ឬប្រើគេឲ្យក្រាល ឲ្យក្រាលសម្រាប់ដេក ហើយកាលនឹងដើរចេញទៅ
 មិនបានរំយកមកទុកដាក់ មិនប្រាប់គេឲ្យរំយកមកទុកដាក់ ឲ្យក្រាល
 សម្រាប់ដេកនោះ ឬឥតបានប្រាប់(អ្នកដទៃ) (ស្រាប់តែដើរចេញទៅ
 (ត្រូវអាមត្តិបាចិត្តិយ ។ ភិក្ខុកាលដោយខ្លួនឯង ឬប្រើគេឲ្យក្រាល

ឧបដ្ឋានសាលាយំ វា មណ្ឌាបេ វា វុត្តម្បលេ វា
 សេយ្យំ សន្តវត្ថា វា សន្តវាបេត្ថា វា តំ បក្កមន្តោ
 លេវ ឧដ្ឋយេយ្យ ន ឧដ្ឋវាយេយ្យ អនាប្បុនំ វា តេជ្ឈេយ្យ
 អាបត្តិ ធុត្តជស្ស ។ មញ្ចំ វា វិវា វា វិហារ
 វា វិហារស្ស ឧបទាម វា ឧបដ្ឋានសាលាយំ វា
 មណ្ឌាបេ វា វុត្តម្បលេ វា សន្តវត្ថា វា សន្តវា-
 បេត្ថា វា តំ បក្កមន្តោ លេវ ឧដ្ឋយេយ្យ ន ឧដ្ឋវា-
 យេយ្យ អនាប្បុនំ វា តេជ្ឈេយ្យ អាបត្តិ ធុត្តជស្ស ។
 បុត្តលំគេ សធម្មកសញ្ញិ អាបត្តិ ធុត្តជស្ស ។
 បុត្តលំគេ វេមតិកា អាបត្តិ ធុត្តជស្ស ។ បុត្ត-
 លំគេ បុត្តលំគេសញ្ញិ វន្តស្ស បុត្តលំគេ អាបត្តិ
 ធុត្តជស្ស ។ អត្ថនោ បុត្តលំគេ អនាបត្តិ ។

ខ្លួនត្រាលសម្រាប់ជក ក្នុងបទបារិហាក្តី ក្នុងរោងសម្រាប់ធានក្តី ក្នុង
 មណ្ឌបត្តិ ទៀបគល់រោងក្តី ហើយកាលទាំងដើរចេញទៅ មិនបានរើយកមក
 ទុកដាក់មិនបានប្រាប់គំនូររើយកមកទុកដាក់ខ្លួនត្រាលសម្រាប់ជកនោះ
 ឬឥតបានប្រាប់(អ្នកដទៃ) ស្រាប់តែដើរចេញទៅ ត្រូវអាចក្តីទុក្ខ ។ ភិក្ខុ
 ត្រាលដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើគេឲ្យត្រាលក្តី ខ្លួនត្រូវប្រាប់ទុក្ខនិហាក្តី ក្នុងប-
 ទបារិហាក្តី ក្នុងរោងសម្រាប់ធានក្តី ក្នុងមណ្ឌបត្តិ ទៀបគល់រោងក្តី ហើយ
 កាលទាំងដើរចេញទៅ មិនបានរើយកមកទុកដាក់ មិនបានប្រើគេឲ្យរើ-
 យកមកទុកដាក់ ខ្លួនត្រូវទាំងនោះ ឬឥតបានប្រាប់(អ្នកដទៃ) ស្រាប់តែ
 ដើរចេញទៅ ត្រូវអាចក្តីទុក្ខ ។ វិហាររបស់បុគ្គល ភិក្ខុសំគាល់ថាជា
 របស់សិវ្វិទៅវិញ ត្រូវអាចក្តីទុក្ខ ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសិរ្វិយក្នុងវិហារ
 ជារបស់បុគ្គល ត្រូវអាចក្តីទុក្ខ ។ វិហារជារបស់បុគ្គល ភិក្ខុដឹងច្បាស់ថា
 ជារបស់បុគ្គល និហារដែលជារបស់បុគ្គលនៃភិក្ខុដទៃ (ដែលមិនមែនជា
 វិហារសៈ) ត្រូវអាចក្តីទុក្ខ ។ វិហារជារបស់បុគ្គល(ដែលជាទីស្និទ្ធស្នាល
 ទាំងខ្លួន មិនត្រូវអាចក្តីឡើយ ។

[២៨២] អនាចត្តំ ឧទ្ធចត្តា កច្ចតិ ឧទ្ធចាបេត្តា
 កច្ចតិ អាប្បុត្តំ កច្ចតិ កេនចិ មលេតុន្តំ ហោតិ
 សាបេត្តោ កច្ចា តត្ថ បំគោ អាប្បុត្តិ កេនចិ
 មលេតុន្តោ ហោតិ អាមណសុ ឧម្មត្តកាស្ស អាទិ-
 កត្តកាស្សតិ ។

ចក្ខុមសិក្ខាបទំ ធិដ្ឋិតំ ។

[៣៨២] អាប្បុត្តិមនមានផលកិត្តុវិសេសបានរឹត(មាលយកមកទុក
 ដាក់ថយខ្លួនឯង ឬហើយដើរចេញទៅ ផលកិត្តុវិសេសបាន(ប្រភេទរឹត
 យកមកទុកដាក់ ហើយដើរចេញទៅ ផលកិត្តុវិសេសបាន(ប្រាប់(អ្នកដទៃ)ឬ
 ហើយដើរចេញទៅ ផលកិត្តុវិសេសបាន(មាលវិសេសទានបុគ្គលណាមួយចូល
 ទៅប្រើប្រាស់^(១) ផលកិត្តុវិសេសទានសេចក្តីការព្យាបាល^(២) បានដើរ
 ចេញទៅឈរក្នុងទីនោះ(ប្រាប់ (បុគ្គលណាមួយ) ថា កិត្តុវិសេសទានសេចក្តី
 អន្តរាយធម្មយមកប្រើប្រាស់ហើយ ផលកិត្តុវិសេសទានសេចក្តីអន្តរាយ^(៣)កើត
 ឡើង ផលកិត្តុវិសេស ផលកិត្តុវិសេសបញ្ចត្តិ ។

សិក្ខាបទទី៥ ៣០ ។

១.២ បានអធិប្បាយក្នុងសិក្ខាបទទី ៤ ភាគដើមរូបជាស្រេច ។ ៣ តាមន័យក្នុងកថា
 ថាវិញ្ញាណចេញដើរទៅ គឺថាអាត្មាអញនឹងត្រឡប់មកវិញចំពោះកត្តាដែលវិញ្ញាណថ្ងៃនេះ
 លុះទៅដល់វិសេសខ្លួនប្រាថ្នានឹងទៅនៅនោះ ក៏មានសេចក្តីអន្តរាយកើតឡើងមិនអាចនឹងត្រឡប់មកវិញបាន ។

ជំពូកទី ១ ស្ថាប័ន ១

១

និទានកិច្ចសន្យា	២
សេចក្តីបញ្ជាក់ជាដើម	៣
សេចក្តីបញ្ជាក់ជាដើម និងសិទ្ធិប្រកាស	៤
បទដ្ឋាននីតិវិធី និងការងារស្រាវជ្រាវ	៥
ការងារដែលមិនស្រាវជ្រាវ	៦

ស្ថាប័ន ២

១០

និទានកិច្ចសន្យា	៧
សេចក្តីបញ្ជាក់ជាដើម	១១
សេចក្តីបញ្ជាក់ជាដើម និងសិទ្ធិប្រកាស	១២
បទដ្ឋាននីតិវិធី	១៤
ការងារដែលមិនស្រាវជ្រាវ	២៣

ស្ថាប័ន ៣

២២

និទានកិច្ចសន្យា	៨
សេចក្តីបញ្ជាក់ជាដើម	២៦
សិទ្ធិប្រកាស	២៧
ការងារដែលមិនស្រាវជ្រាវ	៣១
ការងារដែលមិនស្រាវជ្រាវ	៣២

សិក្ខាបទទី ២

គុណ

និកាមចន្ទសុវ្យាប្បន្ត	១
សេចក្តីចក្ខុន្ត	៣៥
សិក្ខាបទទី២ នឹងបទភាគីនិយ	៣៦
ការដែលត្រូវអាចន្ត	៣៧
ការដែលមិនត្រូវអាចន្ត	៣៨

សិក្ខាបទទី ៥

៤០

និកាមចន្ទសុវ្យាប្បន្ត	១
សេចក្តីចក្ខុន្តនិងឱង្ក	៤២
សេចក្តីចក្ខុន្តនិងបន្ទាប់ នឹងសិក្ខាបទទី២	៤៥
ការដែលមិនត្រូវអាចន្ត	៤៧

សិក្ខាបទទី ៦

៤៨

និកាមចន្ទសុវ្យាប្បន្ត	១
សេចក្តីចក្ខុន្តនិងឱង្ក	៥២
សេចក្តីចក្ខុន្តនិងបន្ទាប់ នឹងសិក្ខាបទទី២	៥៤
ការដែលមិនត្រូវអាចន្ត	៥៦

សិក្ខាបទទី ៧

៥៧

និកាមចន្ទសុវ្យាប្បន្ត	១
សេចក្តីចក្ខុន្ត នឹងសិក្ខាបទទី២	៥៩
បទភាគីនិយ នឹងការដែលមិនត្រូវអាចន្ត	៦១

សិក្ខាបទទី ៨

៦២

និកាមចន្ទសុវ្យាប្បន្ត	១
សេចក្តីចក្ខុន្ត	៦៤
សិក្ខាបទទី២ នឹងបទភាគីនិយ	៦៥
ការដែលមិនត្រូវអាចន្ត	៦៧

សិក្ខាបទទី ៩

៦៨

និកាមចន្ទសុវ្យាប្បន្ត	១
សេចក្តីចក្ខុន្ត	៧០
សិក្ខាបទទី២	៧១
ការដែលត្រូវអាចន្ត	៧៣
ការដែលមិនត្រូវអាចន្ត	៧៤

សិក្ខាបទទី ១០

៧៩

និកាមចន្ទសុវ្យាប្បន្ត	១
សេចក្តីចក្ខុន្ត	៧៩
សិក្ខាបទទី២	៨១
ការដែលមិនត្រូវអាចន្ត	៨៥
ខន្តនៃយើង	៨៦

ភាសិយវគ្គ សិក្ខាបទទី ១

៨៧

និកាមចន្ទសុវ្យាប្បន្ត	១
សេចក្តីចក្ខុន្ត នឹងសិក្ខាបទទី២	៨៩
ការដែលមិនត្រូវអាចន្ត	៩១

សិក្ខាបទទី ២

៨១

និទានបទប្បវត្តន៍	៨
សេចក្តីបញ្ញត្តិ និងសិក្ខាបទវិក័ត្ត	៨២
ការដែលមិនត្រូវអោយធ្វើ	៨៣

សិក្ខាបទទី ៣

៨៤

និទានបទប្បវត្តន៍	៨
សេចក្តីបញ្ញត្តិ និងសិក្ខាបទវិក័ត្ត	៨៥
ការដែលមិនត្រូវអោយធ្វើ	៨៦

សិក្ខាបទទី ៤

៨៨

និទានបទប្បវត្តន៍	៨
សេចក្តីបញ្ញត្តិជាដំបូង	៩០
សេចក្តីបញ្ញត្តិជាបន្ទាប់ និងសិក្ខាបទវិក័ត្ត	៩១
ការដែលមិនត្រូវអោយធ្វើ	៩២

សិក្ខាបទទី ៥

៩០

និទានបទសេនាបិដកប្បវត្តន៍	៩
ប្រយោជន៍ ១០ យ៉ាងនៃការបញ្ញត្តិប្រាសាទ	៩១
សេចក្តីបញ្ញត្តិ និងសិក្ខាបទវិក័ត្ត	៩២
ការដែលត្រូវអោយធ្វើ	៩៣
ការដែលមិនត្រូវអោយធ្វើ	៩៤

សិក្ខាបទទី ៦

៩៥

និទានបទប្បវត្តន៍	៩
សេចក្តីបញ្ញត្តិ	៩៦
សិក្ខាបទវិក័ត្ត	៩៧
ធម្មភាគនិយម	៩៨
ការដែលមិនត្រូវអោយធ្វើ	៩៩

សិក្ខាបទទី ៧

៩៦

និទានបទប្បវត្តន៍	៩
សេចក្តីបញ្ញត្តិ និងសិក្ខាបទវិក័ត្ត	៩៦
ធម្មភាគនិយម	៩៧
ការដែលមិនត្រូវអោយធ្វើ	៩៨

សិក្ខាបទទី ៨

៩៦

និទានបទប្បវត្តន៍	៩
សេចក្តីបញ្ញត្តិ	៩៧
សិក្ខាបទវិក័ត្ត	៩៨
ធម្មភាគនិយម	៩៩
ការដែលមិនត្រូវអោយធ្វើ	៩៩

សិក្ខាបទទី ៩

៩៧

និទានបទប្បវត្តន៍	៩
សេចក្តីបញ្ញត្តិ និងសិក្ខាបទវិក័ត្ត	៩៧

បទភាគទី១	១២៨
ការដែលមិនត្រូវអាចធ្វើ	១២៨

សិក្ខាបទទី ១០ ១៣៨

និទាននៃសង្គ្រាមសង្គ្រាម	"
សេចក្តីបញ្ជាក់ និងសិក្ខាបទទី១១	១៤១
បទភាគទី២	១៤២
ការដែលមិនត្រូវអាចធ្វើ	១៤៣
ការដែលមិនត្រូវអាចធ្វើ	១៤៤

បញ្ចប់ សិក្ខាបទទី ១ ១៤៥

និទាននៃសង្គ្រាមសង្គ្រាម	"
សេចក្តីបញ្ជាក់ និងសិក្ខាបទទី១២	១៤៦
សេចក្តីបញ្ជាក់ និងសិក្ខាបទទី១៣	១៤៧
បទភាគទី៣	១៤៨
ការដែលមិនត្រូវអាចធ្វើ	១៤៩

សិក្ខាបទទី ២ ១៥០

និទាននៃសង្គ្រាមសង្គ្រាម	"
សេចក្តីបញ្ជាក់	១៥១
សិក្ខាបទទី១៤	១៥២
ការសង្កេតឃើញដល់ការប្រែប្រួល	១៥៣
បទភាគទី៤	១៥៤
ការដែលមិនត្រូវអាចធ្វើ	១៥៥

សិក្ខាបទទី ៣ ១៥៦

និទាននៃសង្គ្រាមសង្គ្រាម	"
សេចក្តីបញ្ជាក់	១៥៧
សិក្ខាបទទី១៥	១៥៨
ការដែលមិនត្រូវអាចធ្វើ	១៥៩
ការដែលមិនត្រូវអាចធ្វើ	១៦០

សិក្ខាបទទី ៤ ១៦១

និទាននៃសង្គ្រាមសង្គ្រាម	"
សេចក្តីបញ្ជាក់	១៦២
សិក្ខាបទទី១៦	១៦៣
បទភាគទី៥	១៦៤
ការដែលមិនត្រូវអាចធ្វើ	១៦៥

សិក្ខាបទទី ៥ ១៦៦

និទាននៃសង្គ្រាមសង្គ្រាម	"
សេចក្តីបញ្ជាក់ និងសិក្ខាបទទី១៧	១៦៧
បទភាគទី៦	១៦៨
ការដែលមិនត្រូវអាចធ្វើ	១៦៩

សិក្ខាបទទី ៦ ១៧០

និទាននៃសង្គ្រាមសង្គ្រាម	"
សេចក្តីបញ្ជាក់	១៧១
សិក្ខាបទទី១៨ និងបទភាគទី៧	១៧២
ការដែលមិនត្រូវអាចធ្វើ	១៧៣

សិក្ខាបទទី ៧

១៩៤

និទានទេពទុក្ខសមុប្បាទ...	៣
សេចក្តីចក្ខុវិស័យ...	១៩៤
សិក្ខាបទទី១២...	១៩៥
បទភាគទី១២...	២០០
ការដែលមិនត្រូវអោយ...	២០២

សិក្ខាបទទី ៨

២០៣

និទានទេព អនាមិក្ខា...	៣
សេចក្តីចក្ខុវិស័យ...	២០៤
សិក្ខាបទទី១៣...	២០៦
បទភាគទី១៣...	២០៧
ការដែលមិនត្រូវអោយ...	២០៨

សិក្ខាបទទី ៩

២០៩

និទានភិក្ខុប្រិទ្ធករ...	៣
សេចក្តីចក្ខុវិស័យ និងសិក្ខាបទទី១៤...	២១១
បទភាគទី១៤...	២១៣
ការដែលមិនត្រូវអោយ...	២១៤

សិក្ខាបទទី ១០

២១៥

និទានទេពទុក្ខសមុប្បាទ...	៣
សេចក្តីចក្ខុវិស័យ និងសិក្ខាបទទី១៥...	២១៨
ការដែលមិនត្រូវអោយ...	២១៩
ការដែលមិនត្រូវអោយ...	២២០

មូលាភទី១២-សិក្ខាបទទី ១

២២១

និទានទេពទុក្ខសមុប្បាទ...	៣
សេចក្តីចក្ខុវិស័យ...	២២៣
សិក្ខាបទទី១៦...	២២៤
បទភាគទី១៦...	២២៥
ការដែលមិនត្រូវអោយ...	២២៥

សិក្ខាបទទី ២

២២៦

និទានទេពទុក្ខសមុប្បាទ...	៣
សេចក្តីចក្ខុវិស័យ និងសិក្ខាបទទី១៧...	២២៦
បទភាគទី១៧...	២២៧
ការដែលមិនត្រូវអោយ...	២២៨

សិក្ខាបទទី ៣

២២៦

និទានទេពទុក្ខសមុប្បាទ...	៣
សេចក្តីចក្ខុវិស័យ និងសិក្ខាបទទី១៨...	២២៦
បទភាគទី១៨...	២២៥
ការដែលមិនត្រូវអោយ...	២២៦

សិក្ខាបទទី ៤

២២៧

និទានទេពទុក្ខសមុប្បាទ...	៣
សេចក្តីចក្ខុវិស័យ និងសិក្ខាបទទី១៩...	២២៦
បទភាគទី១៩...	២២៨
ការដែលមិនត្រូវអោយ...	២២៨

លេខទំព័រ

សិក្ខាបទទី ៥	២៨៨
និទានអារាមភិក្ខុប្រើសូត្រ	៥
សេចក្តីបញ្ញត្តិ និងសិក្ខាបទវិវាទ	២៩២
បទភាគនិយម និងការដែលមិនត្រូវអាចធ្វើ	២៩៣

សិក្ខាបទទី ៦	២៩៥
និទានព្រះអនុវត្ត	៣
សេចក្តីបញ្ញត្តិ និងសិក្ខាបទវិវាទ	៣០០
បទភាគនិយម	៣០១
ការដែលមិនត្រូវអាចធ្វើ	៣០២

សិក្ខាបទទី ៧	៣០៣
និទានទោយភិក្ខុ	១
សេចក្តីបញ្ញត្តិជាធម្មតា	៣០៥
សេចក្តីបញ្ញត្តិជាបន្ទាប់	៣០៦
សិក្ខាបទវិវាទ	៣០៧
បទភាគនិយម	៣០៨
ការដែលមិនត្រូវអាចធ្វើ	៣០៩

សិក្ខាបទទី ៨	៣១១
និទានភិក្ខុប្រើសូត្រ	៣
សេចក្តីបញ្ញត្តិ និងសិក្ខាបទវិវាទ	៣១៥
បទភាគនិយម	៣១៦
ការដែលមិនត្រូវអាចធ្វើ	៣១៧

លេខទំព័រ

សិក្ខាបទទី ៩	៣១៦
និទានបេសន្តលក្សបុត្ត	១
សេចក្តីបញ្ញត្តិ និងសិក្ខាបទវិវាទ	៣២៥
បទភាគនិយម	៣២៥
ការដែលមិនត្រូវអាចធ្វើ	៣២៦

សិក្ខាបទទី ១០	៣២៦
និទានអាហារភិក្ខុទាំងឡាយ	១
សេចក្តីបញ្ញត្តិ និងសិក្ខាបទវិវាទ	៣២៧
បទភាគនិយម និងការដែលមិនត្រូវអាចធ្វើ	៣២៨
ទំនៀមទម្លាប់សាវ័ក	៣២៩

ភូតគម្ភវត្ថុ សិក្ខាបទទី ១១	៣២៩
និទានអាហារភិក្ខុទាំងឡាយ	១
សេចក្តីបញ្ញត្តិ និងសិក្ខាបទវិវាទ	៣២៩
បទភាគនិយម	៣៣១
ការដែលមិនត្រូវអាចធ្វើ	៣៣២

សិក្ខាបទទី ២	៣៣៣
និទានធម្មភិក្ខុ	១
សេចក្តីបញ្ញត្តិជាធម្មតា	៣៣៥
សេចក្តីបញ្ញត្តិជាបន្ទាប់ និងសិក្ខាបទវិវាទ	៣៣៥
បទភាគនិយម	៣៣៥
ការដែលមិនត្រូវអាចធ្វើ	៣៣៥

សេចក្តី

សំគាល់ទី ៣

៣៦៦

និទានទុក្ខបញ្ចក្ខន្ធ	៣៦៦
សេចក្តីបញ្ចក្ខន្ធដានិយម	៣៦៧
សេចក្តីបញ្ចក្ខន្ធដានិយម	៣៦៨
សិក្ខាបទវិភង្គ ទំនងកាណ៌សីល	៣៦៩
ការដែលចម្លងសេចក្តី	៣៧០

សំគាល់ទី ៤

៣៦៧

និទានកិច្ចប្រើប្រាស់	៣៦៧
សេចក្តីបញ្ចក្ខន្ធ	៣៦៨
សិក្ខាបទវិភង្គ	៣៦៩
ចក្ខុកាណ៌សីល	៣៧០
ការដែលចម្លងសេចក្តី	៣៧១

សំគាល់ទី ៥

៣៧១

និទានសេចក្តីបញ្ចក្ខន្ធ	៣៧១
សេចក្តីបញ្ចក្ខន្ធ ទំនងសិក្ខាបទវិភង្គ	៣៧២
ចក្ខុកាណ៌សីល	៣៧៣
ការដែលចម្លងសេចក្តី	៣៧៤